

***Ik sin***

***nun***

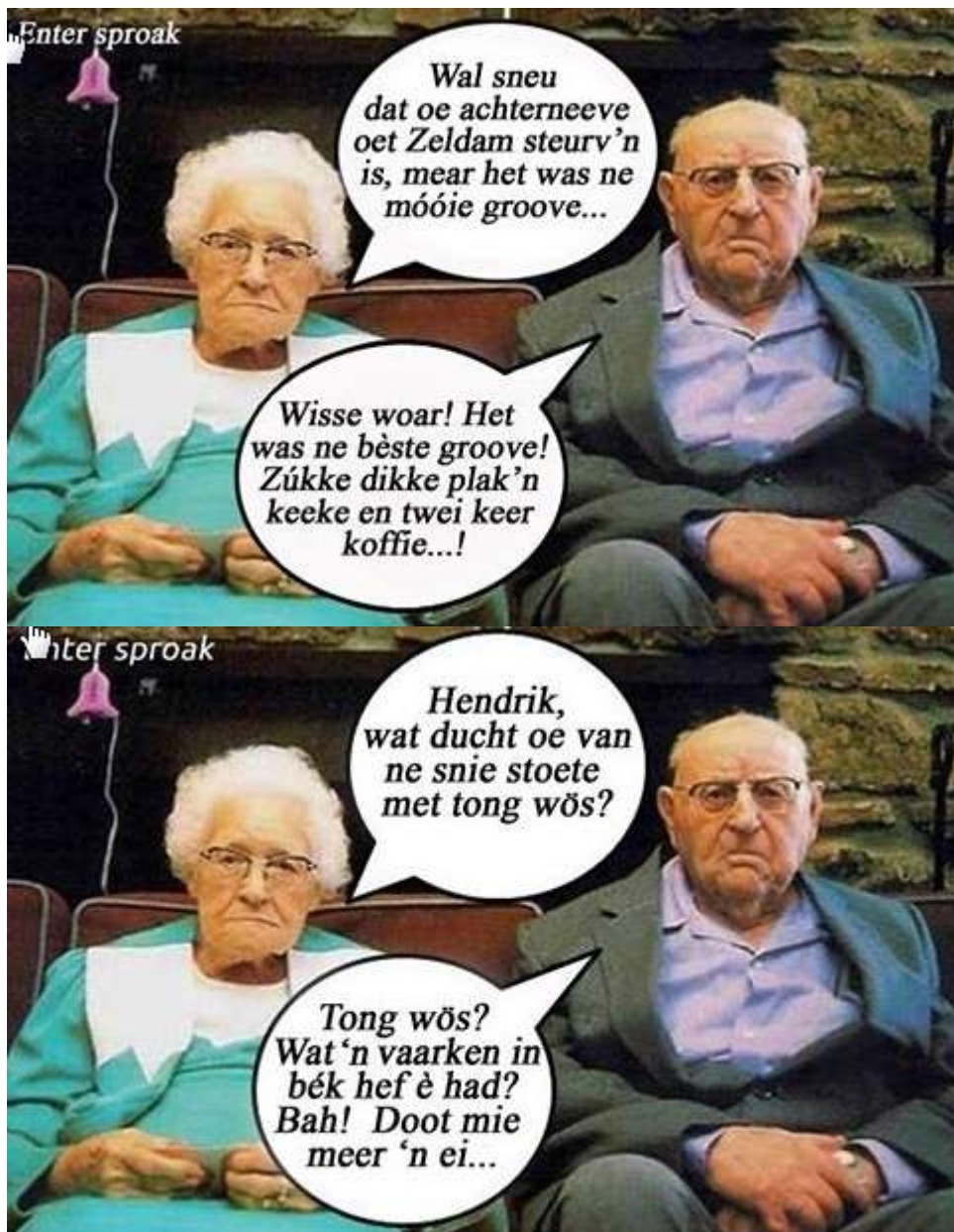
***egchen Eantersen***

boek 1

**Anneke Koers**

# Voorwoord

Ik vond het een leuk idee om zoveel mogelijk familienamen op te nemen met daarachter vermeld de betreffende bijnaam of huisnaam. Over vijftig jaar zullen veel van deze namen verdwenen zijn uit het spraakgebruik. Ik beseft dat de opsomming niet volledig is; ook zullen er ongetwijfeld fouten inzitten. In een aantal gevallen is een korte uitleg gegeven hoe de betreffende bijnaam tot stand kwam. Dit boek kon tot stand komen omdat Benny Slagers en Engelbert ter Haar de namen en bijnamen hebben verzameld en op papier gezet. Het beseft groeide dat bijnamen al snel geschiedenis zouden zijn. Voor die tijd dient het vast gelegd te zijn. En je moet snel zijn, want de mensen bij wie je moet zijn hebben niet het eeuwige leven. Voordat je het weet kan niemand meer iets vertellen over dit stukje geschiedenis. Er zijn ook anekdotes van verschillende personen en fotomateriaal. Zo gaan de personen ook leven voor de mensen die hen niet hebben gekend en nooit zullen leren kennen. Het doel van dit boek is een stuk cultuurhistorie voor het nageslacht bewaren.



# Inleiding

Als ik tevreden was geweest met alleen een opsomming van de bijnamen dan was ik snel klaar geweest. Het was echter de bedoeling een boek te maken dat meer is dan alleen die opsomming. Wie waren de mensen achter die bijnamen, wat was hun eigen naam, waarom werden ze zo genoemd. Van lieverlee kwam ik meer en meer te weten. Mensen gaven ook foto's uit eigen albums die gebruikt mochten worden. Jan ten Brinke van de Pluumersjongs en de zoon van Johan Slot gaven toestemming om de verhalen en foto's te gebruiken voor dit boek. Criteria die een beslissende rol spelen zijn de historische betekenis en het historisch belang. De omvang van het cultuurhistorische erfgoed in Enter noopte mij regelmatig tot beknoptheid om binnen het voor het boek gestelde doel te kunnen blijven. Er zijn nog veel meer interessante verhalen die toch weer verwijderd zijn. In de tekst ligt de nadruk op de weergave van de feitelijke gegevens. De Kattelaarsdijk is genoemd naar het erve Kattelaar. Op de borden aan de weg wordt de dijk Kartelaarsdijk genoemd. In dit boek wordt steeds geschreven over de Kattelaarsdijk, de oorspronkelijke naam. Met de komst van de A1 werd het Enterbroek opgesplitst in Enterbroek en 't Brook. Om verwarring te voorkomen wordt ook het gebied 't Brook net zoals vroeger Enterbroek genoemd. Twente is op de oude manier geschreven, dus Twenthe, zoals je het uitspreekt. Hoe spannend is het als je erachter komt wie die mensen waren die op het versterkte edelmanshuis op de Berg achter de huidige Emté hebben gewoond? En wat er met de familie en het huis is gebeurd? Ik vond op aanwijzing van Marcel Slagers het relict van wat waarschijnlijk een watermolen is geweest. Als je na veel onderzoek leest dat er inderdaad een molen heeft gestaan aan de Hagmolenbeek aan de Zomerweg en dat de beek de Hoekmeulebeek werd genoemd. De noodzaak om de verhalen van mensen op te schrijven blijkt maar weer eens uit het feit dat de mens niet het eeuwige leven heeft. Jan ten Brinke van de Pluumersjongs vertelde het verhaal van de vermeende spionnen van de Dorpsstraat. Ik had het nog maar net opgeschreven of hij raakt uit de tijd. En met de tantezegger van Johan Slot gaat het ook niet goed. Zij zette mij op het spoor van de zoon van Johan. Die woont in Goor en is intussen zelf al bejaard. Hij vertelde mij het verhaal achter de dood van Johan Slot in het concentratiekamp Neuengamme. De bewerkte genealogien van Kolhoop zijn de verbindende factor in het boek.

Zoals in veel plaatsen in het oosten van het land heeft de autochtone bevolking, ook in Enter dus, bijnamen. Namen zoals Broeze (Velten), Timmerjans (Schuitemaker), Saaltink (Velten, andere tak), de Boone (Roetgerink), Pöpp'n (Mekenkamp), Knibbelhein (Hein Waanders), Krulke (Slagers), Buis Jan (Scholten) en Horstink (Nijland). De bijnamen, vaak scheldnamen genoemd, zijn vaak ontstaan naar aanleiding van een opvallend uiterlijk kenmerk of opvallend gedrag van een ver familielid. Sommige oudere bewoners kennen tot op de dag van vandaag nog steeds slechts de bijnaam en niet de echte naam. Gerrit Geels werd ook Hagedoorn genoemd. Bij de geboorte van zijn jongste dochter noemt hij zich Immink. Hij is de zoon van Gerrit Hendriks Geels die ook Hagedoorn werd genoemd.

Sommigen noemen het scheldnamen, anderen zijn er heel trots op. Feit is dat de dubbele namen soms tot verwarring leidt. Voor de bewoners van Enter is de bijnaam vaak essentieel om de juiste persoon te benoemen. Sommige mensen hebben een omschrijving nodig wil men weten om wie het gaat. Dan heet je bijvoorbeeld Gerard van de Wos, Bernard van Oaluup'n, Henk oet 'n Diek, Jan van de Elzen of Get van Detje. De overerving van de bijnaam is niet altijd inzichtelijk, want het gaat zowel via de mannelijke als de vrouwelijke lijn. Het laatste is meestal het geval als de man bij de vrouw in trouwt of als 'de moo de bokse an hef'. Meestal krijgen alle kinderen uit hetzelfde gezin dezelfde bijnaam, maar niet altijd. Ik denk bij bijnamen niet zozeer aan spot- of scheldnamen. Voor mij zijn het herkenningnamen, een spiegel van de ziel. Ik vind het jammer dat de individualisering ervoor zorgt dat mensen tegenwoordig al niet eens meer weten wie er naast hen woont. Ze zijn gewoon niet meer in staat bijnamen te bedenken.

Dat Enter het verdient dat wij haar gedenkwaardige geschiedenis voor de ondergang behoeden, wie zal dat durven ontkennen. Dit boek neem de lezer mee door een geschiedenis van honderden jaren over namen en bijnamen van de mensen uit Enter. Een Twentse

geschiedschrijver verzuchtte ooit, toen hij wilde uitleggen wie er nu precies op een bepaalde boerderij woonde: 'Hee hèt zo, hee neumt zich zo en hee skrif zich zo'. (Hij heet zo, hij noemt zich zo en zijn naam schrijf je zo). Teun Moermans was de knecht van Berend Jan Mennegat, ook wel Tuut'n Berend genoemd. Omdat Teun een naam was die in Enter niet vaak voorkwam noemde men hem Hendrik. Deze verzuchting is ook van toepassing op de achter- of familienamen van de mensen uit Enter.



## **Kom binnen in de wereld van de namen**

En dus ook van toepassing op de familienamen van Brok. De familienaam van de vader was Brok. Ze woonden op het erve Peerck, genoemd in het zoutregister van 1694 en 1701. In een transportacte van 1619 wordt dit erf ook genoemd. De eerste zoon van Johannes werd Berent genoemd en werd geboren te Deldenerbroek. De tweede zoon is Herman Perick en Brok. De vierde zoon wordt Herman Peerick genoemd en de zesde zoon Jan van de Brok. De eerste zoon werd geboren te Deldenerbroek, de tweede zoon te Enterbroek, de derde zoon weer te Deldenerbroek. Degene die de aangifte van de geboorte heeft opgeschreven heeft niet nagevraagd waar Brok precies woonde. Hij noteerde Enterbroek en Deldenerbroek naar eigen inzicht en kennis van de streek.

Op hun tijd vooruit leken ook Johannes Morsink en Gesina Freriksen die op 5 augustus 1848 in het huwelijk traden, zoals uit een eerste blik in de huwelijksakte blijkt. Het echtpaar heeft bij het huwelijk al zes eigen kinderen, die bij het huwelijk gewettigd werden.

Tot omstreeks 1640 werden er van gewone arbeiders- en boerenmensen geen boeken bijgehouden van de huwelijken en geboorten. Daarom zijn achternamen niet bekend van de echtgenoten en moeders van verschillende mensen. De doopdata zijn ook geboortedata, hetzij anders is vermeld. Kinderen werden gedoopt op dag wanneer ze geboren werden.



Alhoewel veel mensen in steden en dorpen vroeger een bijnaam hadden kwamen tot 1200 alleen vóornamen voor. In de loop van de dertiende eeuw begonnen bijnamen meer en meer voor te komen. Algemeen wordt aangenomen dat de meeste mensen een bijnaam kregen om aan te tonen van wie, of van welke familie ze afstamden, waar ze vandaan kwamen, welk beroep ze uitoefenden, of welk lichamelijk kenmerk van hen het meest in het oog sprong. Maar de mooiste bijnamen blijven toch die namen die een typische karaktertrek of een eigenaardig gedragspatroon weergeven: Kiekakoe, de Burgemeester, de Dragonder, 'n Sik of de Wegwaarker.

In Enter komt een bijzondere vorm van toponiemen voor, herberg- en boerderijnamen. Mensen vernoemden zich naar de boerderij of herberg waarin ze woonden, zoals Binnengaait of Perik. Door verschrijvingen van ambtenaren en geestelijken zijn vele achternamen in de loop van de tijd verbasterd. Perik naar Peerk of Christoffel naar Stoffer zodat het uitzoeken van dergelijke familienamen een hele klus is. Daarentegen kwam het fenomeen vernoemen vroeger veelvuldig voor, zodat een bepaalde voornaam of een kleine variatie daarop regelmatig weer bij de nakomelingen werd toegepast, wat weer enigszins houvast biedt. In Enter kan het voor een genealogisch onderzoeker echter problemen opleveren, omdat een familie ineens van achternaam veranderde.

Onder het regime van Napoleon werd bij de Franse wet van 20-25.09.1792, decreet van 17 juni 1796 de burgerlijke stand vastgelegd. In 1795, toen de Fransen ons land bezetten, werd er weer een volkstelling gehouden. Toen woonde Hermen Holland, ook wel Hermannus Ezendam genoemd, op het erve Groot Holland. Holland was in 1771 getrouwd met Elsken ten Ezendam. Aan Elsken Ezendam heeft het erve Groot Holland de later gebruikte naam 'De Elzen' te danken. Elske werd namelijk de Elze genoemd. Ook wordt verteld dat bij het erve Holland elzen groeiden en dat het erve daarom de Elzen wordt genoemd. En de familie Nijmeijer kwam uit Elsen. Dat zou ook nog een reden kunnen zijn om het erve de Elzen te noemen.

Een handboek formuleert minder vleiende opmerkingen over Enters karakter: 'De inwoners van Enter – die onder Wierden wonen – zijn weer anders.' 'Je moet een Entersen van een

Twentsen weten te onderscheiden', zegt de volksmond. De bijnamen van de Entersen zijn: 'mesntrekkers' en 'bòorkùtl' (boorkrullen uit een klompenmakerij). Bewoners van Enter zullen veel oude namen en situaties uit het verleden herkennen. De lezers, niet uit Enter afkomstig, zal het misschien niet bekoren, die mensen met hun bijnamen.



## Hoe zijn de namen ontstaan?

Familienamen zijn historische taalvormen. Ze zijn ontstaan uit soortnamen, in een tijd toen het Nederlands nog geen eenheidstaal was. Ze weerspiegelen dan ook de variatie die er in het oudere Nederlands was. Na de officiële registratie van onze familienamen in 1811 kon er aan hun vorm niets meer veranderen: sindsdien zijn het versteende taalvormen.

In Enter hebben we allemaal een achternaam. Vaak wordt gedacht dat de invoering van de achternaam in de tijd van Napoleon gebeurde. Maar ook daarvoor bestonden al achternamen. Een reis door de geschiedenis van de achternaam roept veel herinneringen op.

Officieel werd de burgerlijke stand in Nederland op 18 november 1811 ingevoerd tijdens de kortstondige regering van koning Lodewijk Napoleon Bonaparte. In België gebeurde dit al in 1795. Dikwijls wordt aangenomen dat de achternamen ingevoerd zijn door Napoleon Bonaparte en dus aan hem te danken zijn, maar dat is een misvatting.



Tom Mix en zijn houten kiosk aan de Rijssenseweg, op de plaats waar de prins Bernhardstraat begint.

In feite hadden veel mensen al lang voor het Napoleontijdperk al achternamen, die echter niet officieel geregistreerd waren. Al in de vijfde eeuw na Christus hadden de Germaanse volken, zoals de Franken, Friezen en Saksen, een éénnaamsysteem, waarbij één naam volstond en waarbij bijna iedereen een verschillende naam kreeg. In de Middeleeuwen werd het éénnaamsysteem vervangen door het tweenaamsysteem, bestaande uit de voor- en achternaam.

De meeste inwoners van Enter hadden voor de inlijving van Nederland door Frankrijk dus al een familienaam, die echter niet officieel geregistreerd was, maar ontstaan was uit het patroniemensysteem. Een patroniem of vadersnaam geeft aan hoe de vader van de naamdrager heet en is dus afgeleid van de naam van de vader. Bekende voorbeelden hiervan zijn: Willemsen (Willemszoon), Janssen (Janszoon), Freriksen (Frerikszoon), Engberts (Engbertszoon). Omstreeks 1800 was het patroniemensysteem nog volop in gebruik, om uiteindelijk te worden opgeheven tijdens de invoering van de burgerlijke stand. In Enter werd dikwijls de naam van de boerderij 'toponiem' waar men woonde aangenomen en verder werden ook eigenaardigheden zoals een bepaalde kenmerk of een beroep aangeduid als achternaam. Zo zijn er nog steeds bekende achternamen zoals: de Lange, de Groot, Bakker, Visser en Smid.



1980 erve Blokvoort (Geikes), Achteresweg, collectie Harrie Cox.

De meeste inwoners van Enter hadden voor de inlijving van Nederland door Frankrijk dus al een familienaam, die echter niet officieel geregistreerd was, maar ontstaan was uit het patroniemensysteem. Een patroniem of vadersnaam geeft aan hoe de vader van de naamdrager heet en is dus afgeleid van de naam van de vader. Bekende voorbeelden hiervan zijn: Willemsen (Willemszoon), Janssen (Janszoon), Freriksen (Frerikszoen), Engberts (Engbertszoon).

Dit veranderde dus na de inlijving van Nederland in 1810 door het Franse keizerrijk van Napoleon Bonaparte en de invoering van het burgerlijk wetboek, ook wel de 'Code Civil' of de Code Napoleon genoemd. Daarmee werden de regels voor de burgerlijke stand opgesteld en werd het verplicht om geboortes, huwelijke en overlijden officieel te laten registreren bij het gemeentesecretariaat. Gedurende de periode 1811 – 1812 kon men bij de gemeente officieel een familienaam bevestigen of aannemen, maar in de praktijk werd dat niet zo heel veel gedaan. Veel mensen die al generaties lang dezelfde familienaam hadden, vonden dit niet zo noodzakelijk. Michiel (Geel) te Marskink is geboren omstreeks 1620 te Enter. Hij is de oudst bekende Geels uit Enter. De naam Geels is afgeleid van de voornaam Geel, wat een afkorting is van Michiel. Gerrit Geels werd ook Gerrit Hagedoorn genoemd. Hij verandert zijn naam als zijn jongste dochter wordt geboren; hij wordt dan Immink genoemd.

Tot 1811 waren het de kerken die aantekeningen maakten van geboorten, huwelijken en overlijden, maar in 1811 veranderde dit definitief door de invoering van het burgerlijk wetboek. Voor 1811 hadden doorgaans alleen de rijke en voornamen mensen een familienaam.

Achternamen worden in de regel doorgegeven door de vader, maar in sommige gevallen ook door de moeder. Hierbij kan het gaan om situaties wanneer de vader onbekend is of het kind weigert te erkennen of wanneer de moeder erkenning door de vader wil tegenhouden. Gehuwde vrouwen voeren doorgaans de achternaam van hun echtgenoot, maar zij houdt wel haar meisjesnaam waaronder zij bijvoorbeeld staat ingeschreven bij instanties. Ook kan het een bewuste keuze zijn om als gehuwde vrouw de eigen 'meisjesnaam', de naam van haar vader, te blijven gebruiken in plaats die van haar echtgenoot.



Bakker Lucas Van Nes, Dorpsstraat (op de plaats waar nu de school is)



Bakker Slot en zijn personeel; in het midden staat een veertienjarige jongen met zijn handen in de zij. Het is Jan Kerkhof (Toon Jan) die later de zaak van Slot overneemt.

Bertha met de Grote Voeten, Johanna de Waanzinnige en Jan zonder Vrees. Dit zijn de bijnamen van mensen uit de geschiedenis van koningen en koninginnen. Zoals koning Gorilla (koning Willem 111; Willem stond bekend als grillig, driftig, egoïstisch en boosaardig voor mensen in zijn omgeving. Een bekend voorbeeld is dat hij zich vermaakte door een lakei een lucifer voor zijn sigaar aan te laten steken, maar vervolgens zo lang te wachten dat de lakei zijn vingers dreigde te branden. Op het moment dat de lakei, om zijn vingers niet te branden, de lucifer doofde, hield Willem als straf twee weken salaris van de lakei in. En niet alleen adellijke personen hebben bijnamen, ook de mensen in Enter zijn bekender met hun bijnamen dan onder hun eigen naam.

Een bijnaam is een breed bekende, niet-officiële naam van een persoon, een groep van personen of een zaak. Een bijnaam kan voor de drager zowel een positieve als een negatieve connotatie hebben. Als ze negatief zijn dan is het vaak spottend bedoeld en wordt dan al snel een scheldwoord of een geuzennaam. Positieve bijnamen worden vaak gegeven aan mensen die een stempel hebben gedrukt op de tijd waarin zij leefden. Ook kunnen bijnamen betrekking hebben op bepaalde uiterlijke kenmerken, zoals blinde Evertje die altijd zijn ogen dichtkneep en helemaal niet blind was.



1950, zicht op Enter vanaf de Hamberg

Enter is ontstaan op een stuwwal die zich vormde tijdens de laatste ijstijd, die circa 10.000 jaar geleden eindigde. Het gletsjerijs stuwde een heuvel op van ongeveer drie kilometer lengte en gemiddeld één kilometer breed. Op de meeste plaatsen verheft deze zich enkele meters boven het omliggende land, oplopend tot zeven à acht meter op het hoogste punt, de Hamberg genaamd. Het woord ham komt uit het Angelsaksisch: hām is heim en betekent thuis.

In sommige plaatsen waar vroeger meerdere mensen bekend waren onder dezelfde naam was het gebruikelijk onderscheid te maken door gebruik van een bijnaam. Hierdoor waren mensen soms bekender onder hun bijnaam dan onder hun werkelijke naam. Bijnamen verwezen vaak naar het werk of beroep van de man of vrouw, fysieke eigenaardigheden, kwalen, gebreken of afwijkingen, uitspraken, gedragingen en/of kleding.

Voor iemand die niet in Enter woont is het moeilijk. Zoekend naar een familie waarvan men alleen de officiële naam weet, kan men in Enter maar moeizaam de weg vinden. De Entersen weten vaak alleen de bijnaam. Ook schoolmeesters, pastoors en dominees hebben er mee geworsteld. Op zich verschaft dat veel duidelijkheid want waar veel officiële familienamen dezelfde zijn, zoals Pluimers, Velten en Freriksen, kan men in de bijnaam of huisnaam feilloos het juiste gezin herkennen.



Pluumers Ab en Kooln Dieks. De foto is gemaakt door Henk Velten.

Familienamen zijn in het algemeen in te delen in vier verschillende groepen. Als eerste heb je de patroniemen, namen die van een mannelijke voornaam zijn afgeleid zoals Geels of Freriksen. Ten tweede heb je de plaatsnamen zoals Van Uitert (Utrecht) en Zwollenaar waar ook de meer algemeen aardrijkskundige namen onder vallen, zoals Van Dijk of Van Beek. Hierbij kom je ook nog namen tegen naar het erve. Ten derde heb je de bijnamen, zoals De Jonge of De Rode. En als laatste heb je dan nog de beroepsnamen zoals Schipper of Visser.

Voor de patroniemen en de plaatsnamen wijken in Enter vaak af van het algemeen bekende patroon. Bij de patronymica komt heel vaak de uitgang u of ink voor. De uitgang komt uit de vroeg-germaanse tijden en had de hoofdbetekenis 'behorende aan' die ook uitgelegd kan worden als 'zoon van'. Geleidelijk gaat de betekenis 'zoon van' over in 'afstammeling van', of 'behorende tot de familie van'. In de achtste eeuw kwamen er voornamen voor op ing, zoals Willink. Als iemand toen Willink heette en zich ergens als boer vestigde, dan werd zijn huis of erf naar hem genoemd en aldus een erfnaam die in de categorie van plaatsnamen thuishoort.



Namen op -huys en op -man. Twee groepen bestaan uit de namen op *-huys* of *-hues* en die op *-man*. De naam Nijenhuis komt in Enter ook voor. Maassen van den Brink, Ten Brinke, Brincman, Hofman en Huurneman zijn de namen van mannen, die op de brink, in de hof of in een hoek woonden. Morreman betekent óf de moor (zwarte), óf de man in het moer (moeras). Vleerman komen we ook tegen; een vledder, vleur of vlier is een drassige, moerassige streek.

Er zijn echter nog meer verschillen in de familienamen, zoals de bijvoeglijke naamwoorden 'groot' of 'oud'. Voorbeelden hiervan zijn, Oude Weernink of Groothaar. Andere opvallende dingen in Enterse namen zijn de samenstellingen van aardrijkskundige woorden met persoonsnamen als tweede gedeelte, zoals Zand Jans en Plas Hendrik. En er komen zeer veel namen voor met als tweede gedeelte 'huis' bijvoorbeeld in Nijenhuis. Ook sommige straatnamen hebben een goed te verklaren Enterse afkomst, zoals de Zompweg of de Ganzenweg.



De meest voorkomende naam van de Enterse bruidegom tussen 1811 en 1922 was Johannes. Tweede was Hendrikus. Bij de bruiden komt verreweg het meest voor: Johanna. Op afstand volgen de namen Maria, Hendrika en Gerritdina. Tot 1970 hadden bruid en bruidegom tot dertig jaar de toestemming van hun ouders nodig om te kunnen trouwen. Gewoonlijk zullen deze geen bezwaar maken en het geluk van het bruidspaar niets in de weg leggen. Toch kan het bruidspaar niet altijd op dat fiat rekenen. In die gevallen wordt de tussenkomst van de kantonrechter gevraagd.

Zo weigerde bijvoorbeeld de moeder van Arend en Gerrit Jan Esendam haar toestemming te geven bij beide huwelijken van haar zoons in februari en oktober 1824. Zij was blijkbaar wel nieuwsgierig, want zij was wel aanwezig bij de huwelijksvoltrekking.

In katholiek gebied, zoals in het Zuideinde van Enter, komen veel mannennamen met de uitgang -us voor, zoals Bernardus, Albertus, Hendrikus. Bij de vrouwen komt de uitgang -a vaak voor, zoals Lambertha, Antonia en Alberdina. In protestants gebied, zoals in het noordeinde van Enter, zien we dezelfde namen maar dan zonder de uitgang -us bij mannen. Bijvoorbeeld : Bernard, Albert, Hendrik. Bij vrouwennamen komt het vaak voor dat de namen verlengt worden met -je: Hendrikje, Jantje, Trijntje. Bij roomsen komt vaker de naam Derk voor; bij de protestanten gebruikt men vaker Dirk.



## Aan de Stegge

In het begin van de elfde eeuw ontstonden uit wiel- en voetsporen geleidelijk wegen, smalle en bredere. De smalle kregen de naam steg, stegge, steeg, stege, de bredere dijk, weg, straat. Ook steg, stegge, steeg, stege zijn namen uit de Germaanse taal. Uit de woordenboeken blijkt dat deze woorden oud zijn. In de loop der eeuwen is de betekenis weinig of niet veranderd. In het Nedersaksisch en over de grens is steeg vaker een pad, een smalle al of niet geplaveide weg. De Nedersaksische streektaalen hebben dus een bijzondere betekenis behouden. De historische gegevens maken aannemelijk dat er in de latere middeleeuwen, veertiende en vijftiende eeuw, veel contacten waren tussen Twenthe en het westen van het Westfaalse gebied, waar een bloeiende cultuur heerste. Wederzijdse cultuurinvloeden, vooral in de vijftiende eeuw, zijn duidelijk. Dat blijkt uit de bouwstijl. Er komen Westfaalse vormen van kerkgebouwen voor. Ook uit de boerderijvorm in Twenthe blijkt overeenkomst met of invloed

van Westfalen. Er was een levendig handelsverkeer. Eind veertiende eeuw was men in Twenthe anti-Hollands. In 1381 werd in het Deventer stadsrecht een verbod uitgevaardigd tegen het binnenkomen van Hollanders. Huwelijken met Hollanders waren verboden in Deventer, Zwolle, Kampen, Groningen en Leeuwarden. Ondanks het feit dat men in Twenthe nu al vierenhalve eeuw Nederlander is, lijkt de oudere, nauwe band met het Nederduitse gebied, op de achtergrond, nog steeds te binden.



Uit de collectie van Boudewijn aan de Stegge

De naam Aan de Stegge lees je voor het eerst in de parenteel van Hermen Jan Oude Westenagel. Zijn bijnaam was Olde Deperink en hij woonde te Reutum. Hermen Jan Oude Westennagel trouwde met Euphemia (Fenne) Agterpostel op 24 oktober 1784. Hun zeven kinderen werden Aan de Stegge genoemd.

De naam Aan de Stegge werd voor het eerst in Enter genoemd toen Hendrikus Gerhardus Aan de Stegge in Ypelo overleed op vierendertigjarige leeftijd op 24 april 1897. Hij was getrouwd met Johanna Steggink uit Reutum. Johanna overleed op drieëntwintigjarige leeftijd, vier jaar nadat ze getrouwd was. Hendrikus trouwde voor de tweede keer met Johanna (Daatje) Jonker uit Enter. Zij is in Hellendoorn geboren en was de dochter van Johannes Jonker en Frederika Toef.

Gerrit Aan de Stegge is geboren omstreeks 1754 en overleden op 14 september 1813 te Reutum. Hij is verhuisd naar het erve Aan de Steg onder Reutum. Toen in 1811 een achternaam moest worden gekozen werd het 'Aan de Stegge'. Hij is de zoon van de landbouwer Jan Oude Westen Agelo en Hendrika Oude Langkamp. Gerrit aan de Stegge is getrouwd op 3 mei 1792 te Tubbergen met Euphemia (Fenne) Oude Deeperink (Oude Brake) uit Geesteren. Uit dit huwelijk is te Reutum Joannes Oude Deperink geboren.

Joannes Aan de Stegge (Oude Deperink) is geboren op 20 februari 1795 en overleden op 3 februari 1869. Hij is de zoon van Gerrit Aan de Stegge en Euphemia (Fenne) Oude Deeperink (Oude Brake). Joannes Aan de Stegge is gerouwd op 2 mei 1822 te Tubbergen met Hendrica Timmers uit Ootmarsum. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het tweede kind, Gradus, wordt ook Ramaker genoemd. Hij is timmerman en maakt wielen (raderen).

Hendrikus Gerhardus Aan de Stegge is geboren op 13 december 1862 te Tubbergen en overleden op 24 april 1897 te Ypelo op vierendertigjarige leeftijd. Hij is landbouwer. Op 30 december 1889 verhuist hij naar Ypelo naar het erve de Keizer, ook wel erve Hommers genoemd. Het erve de Keizer is aan de Keizersweg 9 te Ypelo. Hendrikus Gerhardus Aan de Stegge is de zoon van Johannes Aan de Stegge en Harmina Oude Lansink. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 27 januari 1886 te Tubbergen met Johanna Steggink uit Reutum. Twee jaar later overlijdt Johanna Steggink. Uit dit huwelijk is een kind geboren, Josephus Johannes Aan de Stegge. Het kind overlijdt vier dagen na de geboorte op 9 april 1888. Het tweede huwelijk is op 7 mei 1889 te Tubbergen met Johanna (Daatje) Jonker uit Hellendoorn. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het eerste kind, Egbertus Johannes, overlijdt na honderdzevenenzeventig dagen. Het tweede kind, Gerhardus Johannes, wordt ook Helmes genoemd. Het derde kind, Johannes Frederikus, wordt ook

Keider's Jans genoemd. Het vierde kind, Johannes Hermannes, wordt klompenmaker. Hij overlijdt op 7 maart 1919 te Enter op drieëntwintigjarige leeftijd.

Gerhardus Johannes Aan de Stegge (Helmes) is geboren op 12 april 1892 te Enter en overleden op 3 april 1963 te Enter. Hij gaat op tienjarige leeftijd naar Notter en woonde enkele jaren bij familie. Gerhardus Johannes Aan de Stegge is de zoon van Hendrikus Gerhardus Aan de Stegge en Johanna (Daatje) Jonker. Hij woonde aan de Goorseweg te Enter. Gerhardus Johannes Aan de Stegge is landbouwer. Hij is getrouwd op 15 mei 1919 met Geertruida Exterkate (Eksterkate) uit Zeldam. Uit dit huwelijk zijn te Enter twaalf kinderen geboren.

Gerhardus Johannes Aan de Stegge is geboren op 22 mei 1920 te Enter en overleden op 24 januari 2000 te Hengelo. Hij is ondernemer en verhuist naar Hengelo. Gerhardus Johannes Aan de Stegge is de zoon van Gerhardus Johannes Aan de Stegge (Helmes) en Geertruida Exterkate. Hij is getrouwd op 6 juli 1950 met Maria Roetgerink uit Enter. Zij is de dochter van Gradus Johannes Roetgerink (de Bone) en caféhoudster Engele Freriksen. Uit dit huwelijk zijn te Hengelo drie kinderen geboren.

Hendrikus Anthonius (Henk) Aan de Stegge is geboren op 28 april 1931 te Enter en overleden op 26 februari 2002 in het ziekenhuis te 's Hertogenbosch. Hij woonde te Boxtel, eerder aan de Disselsweg te Enter. Hendrikus Anthonius (Henk) Aan de Stegge was architect en directeur van meubelfabriek Oisterwijk. Hij is de zoon van Gerhardus Johannes Aan de Stegge (Helmes) en Geertruida Exterkate. Zijn bijzonder gedrag is erkend en hij is onderscheiden met een kruis van de Ridderorde van het Heilige Graf te Jeruzalem.

De Orde van het Heilig Graf van Jeruzalem is een rooms-katholieke ridderorde. De orde stamt uit de tijd van de Kruistochten en legt zich tegenwoordig toe op het verspreiden van het roomse geloof. De orde is onderverdeeld in tweeënvijftig commanderijen, gevestigd in meer dan dertig landen.

In Delden was Hendrikus Anthonius (Henk) Aan de Stegge de eigenaar van een bouwbedrijf en daarna van de meubelfabriek Uniek. 'Man van de dekenkist' werd hij genoemd. Na de ambachtschool werd hij timmerman en volgde verschillende cursussen en werd architect en verhuisde naar Velp. Met aannemersdiploma op zak bouwde veel woningen en bungalows. In de jaren zestig verhuisde hij naar Oisterwijk en begon met de productie van dekenkisten. Daarna kreeg hij landelijke bekendheid met zijn eiken meubelen. Hij kocht het restaurant "De Swaen" in Oisterwijk. Hij maakte er een toprestaurant van dat de eerste en tweede Michelinster kreeg.

Hendrikus Anthonius (Henk) Aan de Stegge is getrouwd op 9 juli 1957 met Gerharda Johanna Maria Kerkhof uit Enter. Zij is de dochter van de metselaar Fredrikus Hendrikus (Hendrik) Kerkhof en Grada Johanna Slag. Uit dit huwelijk zijn te Delden zes kinderen geboren.

Bernardus Johannes Stephanus Aan de Stegge is geboren op 26 december 1933 en overleden op 14 april 1991 te Enter op zevenenvijftigjarige leeftijd. Hij is meubelmaker. Bernardus Johannes Stephanus Aan de Stegge woonde aan Erve Smeding 30 te Enter. Hij is de zoon van Gerhardus Johannes Aan de Stegge (Helmes) en Geertruida Exterkate. Bernardus Johannes Stephanus Aan de Stegge is getrouwd op 14 augustus 1958 met Willemina Geertruida Theresia Slaghekke uit Enter. Zij is de dochter van de fabrieksarbeider Frederikus (Dieks) Slaghekke (de Lutte) en Berendina ten Berge. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren.

Johannes Fredrikus Aan de Stegge is geboren op 13 februari 1894 te Enter en overleden op 27 juni 1971 in het ziekenhuis te Almelo. Hij is klompenmaker. Johannes Fredrikus Aan de Stegge wordt ook Keiders Jans genoemd. Hij woonde aan de Morslaan 12 (voorheen Kattelaarsdijk) te Enterbroek. Johannes Fredrikus Aan de Stegge is de zoon van Hendrikus Gerhardus Aan de Stegge en Johanna (Daatje) Jonker. Hij is getrouwd op 9 november 1922 met Johanna Wolters uit Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker Mannes Wolters (Koel'n Mans) en Aleida Otten. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twaalf kinderen geboren. Het tweede kind, Gerharda Hermina (Grada), wordt ook Keiders Grare genoemd. Zij is getrouwd met Bernardus Johannes (Bernard) Rikkert. Hij wordt Kedoos Bernard genoemd.

Het twaalfde kind, Johanna Maria, is te Goor overleden op tweeënzestigjarige leeftijd. De genealogie vermeldt is dat zij niet getrouwd is. De volgende regel (dezelfde genealogie) meldt dat zij is getrouwd met Johannes Freriksen.

Johannes Albertus Aan de Stegge is geboren op 17 augustus 1927 te Enter en overleden op 22 april 1983 te Enter op vijfenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Johannes Frederikus Aan de Stegge (Keiders Jans) en Johanna Wolters. Johannes Albertus Aan de Stegge woonde aan de Morslaan (voormalige Kattelaarsdijk) te Enterbroek. Hij is getrouwd op 22 augustus 1959 met Elisabeth Antonia (Betsie) Koning ter Hege. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het eerste kind, Fredrikus Hendrikus Maria, is geboren in 1961 te Enter en overleden op 19 september 2011 te Hulsen. De andere kinderen zijn Annet, José en Henk Aan de Stegge.



1968 familie Aan de Stegge, Keiders (verbastering van Keizer) Dieks aan de Kattelaarsdijk, nu Morslaan, foto Harrie Cox.

Antonius Johannes Aan de Stegge is geboren op 18 augustus 1872 te Tubbergen en overleden op 7 januari 1940 te Enter op zevenenzestigjarige leeftijd. Hij is landbouwer en timmerman. Antonius Johannes Aan de Stegge is de zoon van Johannes Aan de Stegge en Harmina Oude Lansink.

*Antonius Johannes Aan de Stegge koopt het erve De Keizer, aan de Keizersdijk te Ypelo, uit een publieke verkoop van Hendrik ten Cate te Almelo, voor 5700 gulden. Notaris Poelie maakt*

*een akte nr.8327 op 27 september 1899. De boerderij omvat de navolgende percelen: sectie E nr. 290 t/m 293, 297, 301, 311, 313 t/m 320 en 3056 t/m 3061.*

Antonius Johannes Aan de Stegge is getrouwd op 24 november 1905 met Maria ten Dam uit Enter. Zij is de dochter van Bernardus ten Dam en Johanna Zegger. Uit dit huwelijk zijn elf kinderen geboren.

Bernardus Hermannes Aan de Stegge is geboren op 20 augustus 1908 te Enter. Ten tijde van het opstellen van het parenteel leeft hij nog, derhalve is de datum van zijn overlijden niet bekend. Hij wordt ook de Keizer genoemd. Bernardus Hermannes Aan de Stegge is de eigenaar van een aannemersbedrijf. Hij woonde Dorpstraat 93 te Enter. Bernardus Hermannes Aan de Stegge is getrouwd op 7 augustus 1947 met Maria Engelina Berendina Wilmink (Heggelder) uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn te Enter negen kinderen geboren.

Johan Johannes Aan de Stegge is geboren op 2 april 1913 te Enter en overleden op 23 december 1998 te Enter. Hij is landbouwer. Johan Johannes Aan de Stegge woonde aan de Keizersweg 9 te Ypelo. Hij is getrouwd op 1 oktober 1942 met Maria Johanna Ezendam uit Enterbroek. Zij is de dochter van de landbouwer en klompenmaker Jan Ezendam (Klei Joa) en Dieka Kusters. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.

Hermannes Johannes Aan de Stegge is geboren op 20 september 1919 te Enter. Hij is aannemer en de stichter van het bouwbedrijf Aan de Stegge te Goor. Hermannes Johannes Aan de Stegge is getrouwd op 21 augustus 1947 met Aleida Johanna Hermina Schoenaker uit Enterbroek. Zij is de dochter van de landbouwer en rietdekker Hendrikus Bernardus Schoenaker en Grada Johanna Beusink. Uit dit huwelijk zijn te Goor vijf kinderen geboren.

Johannes Antonius Wilhelmus (Willem) Aan de Stegge is geboren op 28 augustus 1924 te Enter. Hij is accountant. Willem Aan de Stegge is de zoon van Antonius Johannes Aan de Stegge en Maria ten Dam. Hij woonde aan de Rijssenseweg 16a te Enter. Willem Aan de Stegge is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 25 augustus 1954 met Hendrika Engelina Maria Wilmink uit Enterbroek. Zij is de dochter van Bernardus Johannes (Jans) Wilmink (Heggelder) en Geziena Maria Asbroek. Uit dit huwelijk is op 21 november 1955 te Enter Annette Geziena Maria Aan de Stegge geboren. Hendrika Engelina Maria Wilmink is op 28 oktober 1956 in het ziekenhuis te Almelo overleden op dertigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is op 28 juli 1960 te Enschede met Maria Hendrina Elisabeth (Rie) Ter Pelle. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren.



Rijssenseweg, 2015

## Altena

Altena heeft zes kinderen, hij is de oudst bekende Altena. Onbekend is met wie hij is getrouwd en waar hij is geboren. De zoon Jacob is geboren in Delden omstreeks 1630. De zoon Willem wordt ook Mensink genoemd, waarschijnlijk naar zijn moeder. De zoon van Jacob Altena, Lammert, is ook in Delden geboren, in het jaar 1630.

Gerrit Willem Altena is geboren op 24 december 1912 te Markelo en is er ook overleden. Hij is getrouwd met Berendina Willemina Reef uit Elsen. Zij was de dochter van Hendrik Jan Reef

van het erve Peddemors. Gerrit Willem Altena en Berendina Willemina Reef wonen vanaf 3 april 1937 op erve Pas in Enterbroek. Hun drie kinderen zijn in Enterbroek geboren. Hendrik Jan Altena is geboren op 18 februari 1840 te Diepenveen en overleden op 6 juni 1894 te Ypelo. Hij is de zoon van Hendrik Altena en Janna Goorman. *Op 25 november 1881 gaat de familie wonen op een Seldamswoner. Ze wonen er tot in 1887, aan de Dikkersweg 3 Zeldam, Ambt Delden.* Op 4 maart 1887 wordt het gezin ingeschreven in de gemeente Wierden en gaan wonen op het erve Assink in Ypelo. Hendrik Jan Altena is twee keer getrouwd. het eerste huwelijk is op 2 april 1869 met Gerritdina Beltman uit Herike. Het tweede huwelijk is op 4 juni 1881 met Willemina Assink uit Zeldam. Willemina Assink gaat met haar (stief)kinderen op het erve Ezendam (Bolscher) wonen. Het erve Ezendam is gehuurd van Johannus Hendrikus Bolscher en diens twee zoons. Hendrik Jan en Willemina Assink en de kinderen wonen op het erve Ezendam van 4 juni 1895 tot het jaar 1905.

Met Arend Jan Altena komt de naam Reinds in beeld. Arend Jan wordt Reinds Jan genoemd. Arend Jan is geboren op 11 september 1871 te Markelo. Hij is overleden op 15 december 1938 te Enter. Hendrikus Eertink (Zwiks Hendrik), heeft aangifte gedaan van het overlijden van Arend Jan Altena. Hij is de zoon van Hendrik Jan Altena en Gerritdina Beldman. Arend Jan Altena woonde aan de Achteresweg 10. Hij is getrouwd op 28 mei 1903 met Johanna ter Weel uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren, Hendrik Jan, Gerrit Hendrik (op zesjarige leeftijd overleden), Jan Hendrik en Gerrit Hendrik Altena.

Hendrik Jan Altena, de zoon van Arend Jan Altena (Reinds Jan) en Johanna ter Weel is geboren op 15 januari 1908. Hij is overleden op 5 december 1973 op vijfenzestigjarige leeftijd. Hendrik Jan Altena was klompenmaker en fouragehandelaar (ruwvoer en stalstrooisel). Hij woonde aan de Achteresweg 17 te Enter. Hendrik Jan Altena is getrouwd met Hermina Johanna Nijmeijer, dochter van Jan Nijmeijer, landbouwer op erve 'n Beumert en Johanna Maria (Hanna) Böhmer. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Arend Jan Altena is geboren op 9 maart 1936 te Enterbroek en overleden op 18 september 2011 te Enter. Hij is de zoon van Hendrik Jan Altena en Hermina Johanna Nijmeijer. Arend Jan Altena was fouragehandelaar en pluimveehouder. Hij woonde aan de Achteresweg 15 te Enter. Hij is getrouwd op 1 december 1960 met Fenneke Hendrika Rietberg uit Holten. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren.

Jan Hendrik Altena is geboren op 25 mei 1918 te Enter en overleden op 17 december 2000 te Enter. Hij is de zoon van Arend Jan Altena (Reinds Jan) en Johanna ter Weel. Jan Hendrik Altena woonde aan de Achteresweg 19 te Enter. Hij is getrouwd met Willemina Aman uit Vriezenveen. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren.



1969. Rheins Janneu'kn en Diekemeuje van Mantjes (Schuitemaker van de Wierdenseweg) poseren in traditionele klederdracht voor het huis van Altena (Rheins) aan de Achteresweg (destijds Witmoesdijk), collectie Harrie Cox.

## **Herkomst naam Enter: legerplaats aan het eind van Twenthe**

Interessant is de naam van de buurtschap Enter (Entheren) die aan de westrand van Twenthe gelegen is en wel door beide naamselementen: Ent heri. Enter: legerplaats aan het eind van Twenthe. Enter wordt weliswaar pas laat in oorkonden vermeldt, maar de etymologie van de plaats duidt op een veel oudere oorsprong. De curia Entheren in parochia Risnen komt voor in het goederenregister van graaf Hendrik van Dale (1188). In de rekeningen van de drost van Twenthe (1337) lezen we: Item de domina (de machtigste vrouw in de buurtschap) de Enthere de decima, arrestata per dictum Luger cum gladio. En verder: Item de dicto Hardenbergh in Enthere de forefacto 2m. De Hardenberg was een versterkt huis op de hoek van de huidige Werfstraat en Schipperstraat, achter de buurtsuper.



Onder de dienstplicht in Arnhem, 1934, boven, derde van links, Henk Koers (Aaltink),  
middelste rij, tweede van links, Dirk ter Hofstede (Zanink).



Henk Koers en Dirk ter Hofstede, 1934

Entheri betekent legerplaats/legereenheid aan het eind (van Twenthe). Buurtschapsnamen die eindigen op 'heri' zijn Nutter (Nuthere 1189) (Oudsaksisch *nod* = nood vlg Angelsaksisch *nied* = noodzaak, plicht, dwang, in combinatie met *here*) en (aan het einde van Twenthe gelegen) Enter (Entheri). De herkomst is een Oudsaksisch/Oudengels woord 'here' wat leger, militair, strijder betekent. Here of heri is verwant met Oudfrankisch, Oudsaksisch en Oudengels. Interessant is de vermelding van een rijksdag in Heristal in 916, waarbij alle groten van Lotharingen aanwezig waren. De naam Heristalli kent als varianten Heristelli, Heristelle en Heristalli. Uit die plaatsnaam Heristal en uit het Oudsaksische woord *heritogo* weten we met zekerheid dat heri de betekenis 'leger' heeft, evenals de oudste, met betrekking tot Twenthe, dikwijls voorkomende woorden *heriscilling* en *herimalder*. In het Middellatijn betekent het aan de volkstaal ontleende woord *heribannus* onder meer: afdracht in de vorm van geld in plaats van de daaraan voorafgaande afdrachten in natura. Die afdrachten moesten door de bewoners van de domeinen afhankelijke boerderijen ten behoeve van het onderhoud van het leger geleverd worden. Ook de Middel Latijnse (aan de volkstaal ontleende) woorden *hergewadus*, *heribergare*, *heribergus* en de persoonsnaam *Herimannus* hebben in de talen uit onze streken steeds uitsluitend de latere vorm *heri* aangenomen. Vermeldt werd reeds de naam *Harimannus*, *Herimannus*, *Herman* in de oorspronkelijke betekenis van 'man in het leger'. Verder helpen ons de namen *Grimheri* (in *Eluiteri*) en *Alfheri* (in *Thuleri*) als bewijsplaats verder, doordat deze namen bewijzen dat in Twenthe in de negende en tiende eeuw samenstellingen met *heri* ook bij persoonsnamen voorkwamen, evenals de namen *Uuigheri* en *Athalheri* (950) uit het oudste Twentse register. In een andere Westermans bron, de *Vita Meinwercci*, duiken eveneens uitsluitend namen op met het naam element *heri*. Met betrekking tot Twenthe kan in verband met een verklaring van het zo vaak gebruikte woord/naam element *heri* uitsluitend aan de betekenis leger(eenheid), militair worden gedacht.

Interessant in verband met de militaire geschiedenis van Twenthe is het voorkomen van relatief veel 'heri' namen in het oudste Werdense goederenregister van Twenthe. De aandacht wordt er echter op gevestigd dat de twee plaatsnamen *Hari* en *Heri* apart in het oudste goederenregister achter elkaar voorkomen. Doordat ze in hetzelfde register voorkomen, moeten we concluderen dat het om twee duidelijk verschillende plaatsnamen gaat. De vijf andere plaatsnamen, samengesteld met het element 'heri' zijn: *Loningheri*, *Lutheri*, *Manari* (*Manheri* in 797), *Multeri* (2x) en *Thuleri* (ook *Thuleri* komt al in 799 voor). In een later (1050) Werdens goederenregister van Twenthe vinden we nog: *Lin-here* en *Foethinc-here*. De plaatsnaam *Enter* (*Ent-heri*), hoewel die naam niet in het goederenregister voorkomt, is reeds vermeld.



De eerder genoemde naam Thuleri in Twenthe lijkt veel op de bij de Angelsaksen bekende naam Tilheri. De Angelsaksische naam Tillheri (Tilhere) episcopus (bisschop) in het jaar 780 vormt de aanwijzing voor de bijna identieke Germaanse namen zowel bij de Angelsaksen als bij de nazaten van de Tubantes. Ook de Angelsaksische namen als Fordheri, Domheri, Tondheri, Coenhere en Herebals, Herefrith, Heregeorn, Heregils, Heregys, Heremod en Hereric komen in vroegmiddeleeuwse schriftstukken voor en hangen allemaal samen met Oudengels here, Oudnoors herr, (Gotisch) harjis en Hoogduits hari. In het Noordthumbrisch/Oudengels treffen we nog de namen Leutherius en Leotheri aan. Een vergelijking met Liutheri (Luttere/Lothere) uit het Twentse goederenregister dringt zich onvermijdelijk op. Overigens treedt het element here ook op in de herescephe, die een rol speelt bij de Saksen ten tijde van de Saksenoorlogen. Uiterlijk eind zevende eeuw werd door een zogenaamde (vooral politieke) Saksische Landnahme ontstond de huidige oostelijke grens van Twenthe. In het huidige Twenthe kon een continuïteit van de oude Frankische rijkscultuur blijven voortbestaan, terwijl ten oosten daarvan (dus op vroeger eveneens Oud Frankisch gebied) de zogenaamde Saksen de dienst gingen uitmaken. Aangenomen wordt dat zowel de moord op Gombertus als op de beide Ewalden in een tijd werd begaan, waarbij het huidige Twenthe met zijn Altisaja (natuurgodsdienst en -producten) door de Franken als uiterste grens verdedigd werd. We zien in de vele plaatsnamen met het element heri de versterkingen, die vermoedelijk al vanaf uiterlijk begin achtste eeuw bestaan, die later de abt van Werden (vanaf 800) nog tegen eventueel vijandelijk wordende Westfalen zouden moeten beschermen. Geconcludeerd wordt dat Westfalen vanaf omstreeks 695 door de Saksen werd bewoond en dat daardoor de grens tussen de Oud Frankisch gebleven Twenthen en de langzamerhand versaksische Westfalen ontstond. Een grens die bijna precies overeenkwam met de latere grenzen tussen Twenthe en het graafschap Bentheim. De vele plaatsnamen met het element heri tonen een sterke Twentse/Frankische verdediging met een duidelijk zwaartepunt langs de oostelijke grens van het huidige Twenthe.

# Mooi vuur mekaa!

Toen at Malo nog duur Eanter ree e  
en Klok' n Hendrik nog met greunte dee  
toen van de Staay nog domie was  
stun meester Beldman nog vuur de klas.

Toen veent' n Pots nog met de koare  
en kelnern nog de grote Loare  
bie de Boone kon ie nog 'n pilsje koopn  
en duur de rogge mooi oavern Hambaarg loopn.

Dat alles ister now neet meer  
meer eanter blif aaltied in de weer  
vie hebt now ne rotonde  
en zie doot met de chemocar de ronde

Ok hew ne bistro en nun chinees  
en ok nog zonnun pizza kees  
't is koffie voor em 'n ijsje na  
joa, in Eanter hewt mooi vuur mekaa!

Benny van de Braandputte



Met Mekaar, zoals het gisteren te zien was.

## Met Mekaar: fluitje van 'n cent

**NOTTER.** - Gebouw Irene. Toneelvoorstelling: Vriend volk over de vloer. Blijspel van Eric de Winter en Wim van Zevenhoven. Toneelvereniging: „Met Mekaar“ Enter. Regie: Hendrik Velten. Organisatie Chr. Zangvereniging Notter.

Het stuk dat gisteravond door de Enterse toneelvereniging werd uitgevoerd lag, wat je noemt „lekker dicht bij huis“ voor de honderden belangstellenden die de jaarlijkse toneelavonden in Irene bezoeken. Een plattelandskomedie zonder franje en moderne fratsen.

In die zin zat „Met Mekaar“ helemaal goed. Er werd uitbundig plezier beleefd aan de lotgevallen van Barend Graafland en zijn op het

eerste gezicht wat bitse zuster. Probeer er niet te veel moraal achter te zoeken want dat is echt niet de bedoeling geweest van schrijvers en regisseur. Gewoon gezellig „met mekaar“, leuk toneel, een bestje verloting en een lekker kopje koffie met een gevulde koek in de pauze.

In zekere zin is daar niets op tegen, ware het niet dat een aantal spelers en de regie van deze toneelvereniging echt wel mogelijkheden hebben om wat verder te gaan dan de oppervlakte. En dan vind ik het altijd jammer dat daartoe geen of te weinig pogingen worden gedaan. Er zijn honderden PJGO-groepen die het stuk wat we te zien kregen met

hetzelfde gemak kunnen spelen. Van een serieuze toneelgroep mag je best wat meer verwachten.

Waarmee niets ten nadele bedoeld is van de PJGO-groepen want die verzorgen met elkaar nog steeds het grootste amateurtoneel-aanbod, maar dat is een begin. Op een bepaalde leeftijd ga je daar uit en als je belangstelling genoeg hebt ga je naar een toneelvereniging.

Het stuk dat gisteravond gespeeld werd eist van de regisseur nog enig „kraswerk“. Door danig met het rode potlood te werken zal het zeker boeiender worden, vooral in het eerste bedrijf. Het meest opvallende bij deze uitvoering was het natuurlijke spel van Joke Velten in een klein rolletje van het dienstmeisje Jannie.

Maar ook onder de acht andere spelers in dit stuk zitten voldoende acteurs en actrices die het genre van de flauwekul eigenlijk ontgroeid zijn. Het toneelminnende publiek in Enter en Notter zal ze zeker niet in de steek laten na dit succes, waarbij natuurlijk vraagtekens staan.

PAUL DE JONG



## Asbroek

Hermen Messelink uit Beckum is de oudst bekende Asbroek. Hij is getrouwd op 10 november 1726 met Fenne ten Asbroek. Zij is geboren op 4 april 1702. Uit dit huwelijk is te Beckum Egbert Asbroek (Heggeler) geboren. Hij gebruikt de naam van zijn moeder.

Egbert Asbroek (Heggeler) is geboren op 9 april 1740 te Beckum en overleden omstreeks 1827 te Enterbroek. Hij is de zoon van Hermen Messelink en Fenne ten Asbroek. Egbert Asbroek is landbouwer en wever. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op achtendertigjarige leeftijd op 26 juli 1778 met Janna Berentsen Immink uit Enter. Zij is de dochter van Barnardus Immink (Kleiboer) en Janna Mentink. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek drie kinderen geboren. Acht jaar na hun huwelijk overlijdt Janna Mentink op achtentwintigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is zeven jaar later, op 17 april 1785, met de achttienjarige Gereta Heggelder uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek zeven kinderen geboren. Gereta Heggelder overlijdt te Enterbroek in 1832 op zesenzestigjarige leeftijd, vijf jaar na het overlijden van Egbert Asbroek.

Gerardus Asbroek is geboren op 3 januari 1820 te Enterbroek en overleden op 25 januari 1898 te Enterbroek. Hij gaat naar de school in Enterbroek. Gerardus Asbroek is landbouwer op het erve Heggelder te Enterbroek. Hij is de zoon van Joannes Asbroek en Geziena Semmekrot. Gerardus Asbroek is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 2 februari 1855 op vijfendertigjarige leeftijd met Hendrika Broekman uit Hellendoorn. Uit dit huwelijk is Johanna Asbroek geboren. Zij is honderdeenendertig dagen oud geworden. Hendrika

Broekman is overleden op 23 augustus 1856 te Enterbroek op vierentwintigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is drie jaar na het overlijden van Hendrika, op 14 mei 1858, met de drieëntwintigjarige Gezine Brozium uit Bornerbroek. Gezina Brozium overlijdt te Enterbroek op 8 maart 1885 op vijftigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn elf kinderen geboren.

Het derde kind, Johannes, is klompenmaker. Hij is getrouwd met Johanna Tiehuis uit Enterbroek. Hij is geboren op het erve Heggeler en heeft van zijn erfdeel een deel van het erf gekregen om er een nieuwe boerderij op te vestigen. Omdat het huwelijk kinderloos bleef, heeft een nicht van zijn vrouw (die met Brok is getrouwd), het nieuwe erve Heggeler geërfd. Het vierde kind, Gerritdina, is drie dagen na haar geboorte overleden. Het vijfde kind, Gerrit Jan, is op zesjarige leeftijd overleden. Het zesde kind, Gerhardus, is op tweeëntwintigjarige leeftijd overleden. Het zevende kind, Gerritdina, is op driejarige leeftijd overleden. Het achtste kind, Hendrika, is op tweejarige leeftijd overleden. Het negende kind, ook Hendrika genoemd, is op tweejarige leeftijd overleden. Het elfde kind is levenloos geboren te Enterbroek op 20 juli 1874.

Johannes Hendrikus Asbroek (Heggeler) is geboren op 4 september 1860 te Enterbroek en overleden op 5 oktober 1925 te Enterbroek op vijfenzestigjarige leeftijd. Hij is landbouwer. Johannes Hendrikus Asbroek is de zoon van Gerardus Asbroek en Gezine Brozium. Hij woonde aan de Langevoortsweg 6 te Enterbroek. Johannes Hendrikus Asbroek is getrouwd op 8 mei 1890 met Engele Overbeek uit Zeldam. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Engele Overbeek overlijdt op 2 oktober 1925 op eenenzestigjarige leeftijd. Het eerste kind, Gezina Maria Heggelder, is getrouwd met Bernardus Johannes (Jans) Wilmink uit Enterbroek. Het tweede kind, Gradus Johannes (Jans), is niet getrouwd en is (mede) landbouwer op het erve Heggeler.

Hendrikus Asbroek is geboren op 4 november 1823 te Enterbroek en overleden op 14 januari 1894 te Waterhoek. Hij is landbouwer op het erve Leijerweerd in de Waterhoek. Hendrikus Asbroek is de zoon van Joannes Asbroek en Gezina Semmekrot. Hij is getrouwd op 30 augustus 1850 met Geertruid Mulhof uit Wierden. Zij is de weduwe van Johannes Kamp (Jan Boerkamp) uit Enter. Uit het huwelijk van Hendrikus Asbroek en Geertruid Mulhof zijn vijf kinderen geboren.

Jannes Asbroek is geboren op 2 november 1885 te Waterhoek en overleden op 11 november 1966 te Waterhoek. Hij is landbouwer. Jannes Asbroek woonde aan de Leijerweerdsdijk 8 te Waterhoek. Hij is getrouwd op 28 juni 1923 op zevenendertigjarige leeftijd met Hendrika Haarhuis uit Tubbergen. Uit dit huwelijk zijn elf kinderen geboren.

Gerhardus Johannes Asbroek is geboren op 19 oktober 1924 te Waterhoek en overleden op 8 mei 1968 te Enter op drieënveertigjarige leeftijd. Hij is landbouwer. Gerhardus Johannes Asbroek woonde aan de Leijerweerdsdijk 8 te Waterhoek. Hij is de zoon van Jannes Asbroek en Hendrika Haarhuis. Gerhardus Johannes Asbroek is getrouwd op 3 augustus 1952 met Hendrika Johanna Boerrigter uit Mander. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren. Na het overlijden van Gerhardus Johannes Asbroek verhuisd Hendrika Johanna Boerrigter naar de Van Uitertstraat 50 te Enter.

Marinus Josephinus Asbroek is geboren op 20 november 1930 te Waterhoek en overleden op 16 augustus te Almelo in het verpleeghuis Eugeria. Hij woonde aan de Eversdijk 3 te Waterhoek. Marinus Josephinus Asbroek is timmerman en eigenaar van een pluimveebedrijf. Hij is getrouwd op 30 augustus 1956 met Johanna Hendrika Theresia ten Berge. Zij is de dochter van Bernardus ten Berge (Kliebek) en Engelina Johanna Spolder. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Bernardus Asbroek is geboren op 29 april 1891 te Enter en overleden op 4 mei 1963 te Enter. Hij wordt ook Slag Geije'n Naats genoemd. Hij woonde tot 1960 op het erve Slag te Enterbroek. Daarna verhuisde hij naar de Rijssenseweg 19 te Enter. Hij verkocht het land van het erve Slag aan Groen van de Grolschfabriek. De boerderij werd verkocht aan Johan ten Brinke (Pleskes Johan). Bernardus Asbroek is getrouwd op 26 augustus 1920 met Gerritdina

Schroten. Zij is de dochter van Gradus Schroten (Slag Geie), de landbouwer op het erve Slag en Gezina Tiehuis. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren.



Voormalig erve Slag, Reintsweg, eerder Slagerssteeg genoemd.

Johannes Hendrikus (Johan) Asbroek is geboren op 23 mei 1923 te Enterbroek en overleden op 2 mei 2010 te Enter. Hij woonde aan de Marijkelaan 32 te Enter. Johannes Hendrikus (Johan) Asbroek is de zoon van Bernardus Asbroek (Slag Geie'n Naats) en Gerritdina Schroten. Hij is getrouwd op 3 mei 1962 met Johanna Theresia (Annie) Lammertink uit Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker Hendrikus Lammertink (Panders Dieks) en Johanna Geziena Morsink. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

Albertus Marinus Asbroek is geboren op 22 mei 1928 te Enterbroek. Hij was klompenmaker bij Schuitemaker (Mantjes). Hij woont aan de Marijkelaan 58 te Enter. Albertus Marinus Asbroek is de zoon van Bernardus Asbroek (Slag Geie'n Naats) en Gerritdina Schroten. Hij is getrouwd op 15 november 1956 met Johanna Hendrika Kamphuis uit Wierden. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren.

Gerhardus Asbroek is geboren op 6 juli 1813 te Enter en overleden op 27 september 1897 te Enterbroek. Hij is landbouwer op het erve Bolten te Enterbroek. Gerhardus Asbroek is de zoon van Henricus Asbroek en Berendina Kusters. Hij is getrouwd op 27 september 1847 met Gerritdina Brummelhuis uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.

Johannes (Johan) Asbroek (Bolt'n) is geboren op 25 januari 1922 te Enterbroek en overleden op 20 oktober 1999 te Ambt Delden op zevenenzeventigjarige leeftijd. Hij is landbouwer en woonde aan de Bollenweg 3 te Ambt Delden. Johan Asbroek is de zoon van Gradus Asbroek en Aleida te Wierik. Hij is getrouwd op 20 juni 1946 met Hermina Johanna Maria Dreijerink uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer Gradus Johannes Dreijerink en Aleida Geels. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Johan Asbroek is overleden na een auto-ongeluk te Wierden.

Gerrit Johannes Asbroek is geboren op 19 december 1946 te Enter en overleden op 30 mei 2002 te Enter op vijfenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Johannes (Johan) Asbroek (Bolt'n) en Hermina Johanna Maria Dreijerink. Hij woonde aan de Gaardenweg 27 te Enter. Gerrit Johannes Asbroek is getrouwd op 3 november 1972 met Hendrika Janna van Tol uit Goor. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren.

Gradus Asbroek is geboren op 18 januari 1816 te Enter en overleden op 21 februari 1892 te Enter. Hij is landbouwer op het erve Klei Hendrik. Gradus Asbroek is de zoon van Henricus Asbroek en Berendina Kusters. Hij is getrouwd op 4 november 1848 met Aleida Wolters. Zij is de dochter van de landbouwer Gerardus (Gradus) Wolters en Hendrika Volbrink. Uit dit huwelijk zijn tien kinderen geboren.

Gerrit Jan Asbroek is geboren op 26 september 1860 te Enterbroek en overleden op 11 december 1949 te Enter. Hij is landbouwer op erve Klei Hendrik. Gerrit Jan Asbroek is de zoon van Gradus Asbroek en Aleida Wolters. Hij woonde aan de Jagersweg 3 te Zuiderveld. Gerrit Jan Asbroek is getrouwd op 22 mei 1895 met Gerritdina Geels uit Enter. Zij is de dochter van Jan Hendrik Geels (Geel'n) en Geertruid Tjhuis. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.



## Averdijk

Overdijk is de oudst bekende Averdijk. Er is geen geboortedatum en echtgenoot bekend. Hij heeft twee kinderen. De oudste zoon Antonie Overdijk is geboren omstreeks 1746 en wordt ook Rottinkwonner genoemd. Hij is waarschijnlijk geboren in een Rottinkwonner. Het tweede kind wordt Johannes Averdieck genoemd.

Antonie Averdijk (Rottinkwonner) is geboren omstreeks 1746 en overleden op 10 mei 1826 te Deldenerbroek. Hij is de zoon van Averdijk. Antonie Averdijk (Rottinkwonner) is getrouwd met Jenne Otten of Ottink (Kattelaar) uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn te Deldenerbroek vier kinderen geboren. Het vierde kind, Jannes Averdijk, wordt ook Streef genoemd.

Jannes Averdijk (Streef) is geboren omstreeks 1797 te Deldenerbroek en overleden op 23 oktober 1861 te Enter. Hij is de zoon van Antonie Averdijk (Rottinkwoner) en Jenne Otten of Ottink (Kattelaar). Op 12 januari 1824 koopt hij van Jenneken Ezendam van het erve Bullenaar drie stukken land, het nieuwe land en het eerste gedeelte van de Ezinkmate voor vijfhonderd gulden. Hij bouwt er een boerderij, volgens de kadastrale atlas van 1832, op de hoek van de Goorseweg en de Bullenaarsweg, groot 2.65.60 hectare. Volgens het markeboek van Enter woonde hij in 1854 op erve 'n Streef. Jannes Averdijk is op 16 november 1816 getrouwd met Janna Kamphuis uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Het eerste kind, Jenne Averdijk, is getrouwd met Gerhardus Slagers (Gerrit Slag) uit Enter. Ze wonen aan de Goorseweg tegenover erve 'n Streef, later garage Slag.



Erve 'n Streef

Jan Jozef Averdijk is geboren op 14 maart 1925 te Zeldam en overleden op 30 oktober 2008 te Enter. Hij wordt ook Streefbaas genoemd. Jan Jozef Averdijk is de zoon van Johannes Averdijk en Geertruida ten Berge. Hij woonde Goorseweg 10 te Enter. Jan Jozef Averdijk is getrouwd op 25 oktober 1854 met Jo Essink uit Enter.



Alfons Bekhuis, van 'n Busger augustus 1970, collectie Harrie Cox

# Bekhuis

Joannes Harmen ten Bekhuis is de oudst bekende Bekhuis. Hij is geboren omstreeks 1750 te Delden. Joannes Harmen ten Bekhuis is getrouwd op 16 mei 1779 met Geesje Hendriksen Volberink. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren, die Bekhuis worden genoemd.

Joannes Bekhuis is geboren omstreeks 1808 te Enter en overleden op 18 mei 1836 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Hermens Bekhuis en Egbertdina (Engelina) Mensink. Joannes Bekhuis is getrouwd op 18 januari 1836 met Engelbertha (Engeltje) Kusters uit Enter. Engeltje Koster werd vier maanden na haar huwelijk weduwe. Ze is hertrouwd op 21 november 1639 met de klompenmaker Gerrit Wolters ('n Vit). Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.

Jannes Bekhuis is geboren op 19 maart 1876 te Enter. Hij is de zoon van Bartus Bekhuis en Maria Otten. Jannes Bekhuis was klompenmaker. Hij is in 1901 getrouwd met Alida Simons uit Amsterdam. Uit dit huwelijk zijn zeventien kinderen geboren.

Hendrikus Bekhuis is geboren op 15 april 1878 te Enter. Hij is de zoon van Bartus Bekhuis en Maria Otten. Hendrikus Bekhuis was klompenmaker. Hij is getrouwd in 1905 met Johanna Grouve uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn dertien kinderen geboren. In een akte van de notaris uit Goor is vermeldt dat Hendrikus Bekhuis in 1906 de erfgenaam wordt van zijn ouderlijk huis met enkele percelen grond.

Gerardus Johannes Bekhuis is geboren op 3 september 1912 te Enter. Hij is de zoon van Hendrikus Bekhuis en Johanna Grouve. Gerardus Johannes Bekhuis is bakker en winkelier. Gerardus Johannes Bekhuis is op 6 augustus 1942 getrouwd met Dina Johanna Justina Woolderink uit Wierden. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren, met name Denise, Joke, Harry (overleden) Harry, Hans, Alfons, Thea en Lucie Bekhuis.



De kinderen van Gerardus Johannes Bekhuis en Dina Justina Woolderink: Denise, Joke, Harry, Hans, Alfons, Thea en Lucie Bekhuis. Uit de collectie van Joke Tibbe-Bekhuis.

Albertus Johannes (Johan) Bekhuis is geboren op 28 februari 1919 als zoon van Hendrikus Bekhuis en Johanna Grouve. Hij werd ook De Pijp genoemd en was kastelein. Johan Bekhuis, de Pijp, woonde aan de Wierdenseweg 21 te Enter. Hij is getrouwd op 8 augustus 1946 met Regina Mulder uit Enter. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Regina Mulder is de dochter van Johannes Antonius Mulder en Femia Mekenkamp. Johannes Antonius Mulder was landbouwer en caféhouder op café de Pijp.



Jans Bekhuis (de Pijp) collectie Harrie Cox.

## Bokdam

De oudst bekende Bokdam is Harman Bokdam, geboren omstreeks 1580. De genealogie vermeldt geen echtgenoot. Toch zal Harman getrouwd zijn geweest want er zijn zeven kinderen vermeld.

1. Gerrit
2. Lutger Harmsen, geboren omstreeks 1620.  
Gehuwd voor de kerk op 13 april 1645 te Rijssen met Albert te Katler, geboren

omstreeks 1620 te Enter

Albert was de zoon van Arend te Katler, Arend zal wel boer zijn geweest op de boerderij die bij het herenhuis Kattelaar hoorde en zo de naam Ten Katler hebben gekregen.

3. Jutte, geboren omstreeks 1620.

Gehuwd voor de kerk op 21 september 1642 te Rijssen met Swier ten Hasseler geboren omstreeks 1610.

4. Warner Hermsen, geboren omstreeks 1620 te Enterbroek.

Gehuwd voor de kerk op 1 juni 1645 te Rijssen met Altien Berentsen Saaltink, geboren omstreeks 1620 te Deldenerbroek.

5. Jan

6. Fenneken Hermsen, geboren omstreeks 1625 te Enterbroek.

Gehuwd voor de kerk op 8 juni 1651 te Rijssen met Lambert Jansen Felner, geboren omstreeks 1620 te Enterbroek.

Was het toen al een dubbele bewoning, of is het een afsplitsing? Lambert was een zoon van Jansen Felner.

Hij was eerder gehuwd voor de kerk omstreeks 1640 te Rijssen met Gertken Krooshoop.

7. Arend Hermsen.

## Borkent

De familie Borkent stamt uit de streek tussen Rijssen, Holten en Markelo. Ook nu nog komt de naam in Overijssel het meeste voor. De naam is ontleend aan het erve "Bork-Ent" op de Borkeld. Borkeld, wat berkenbos betekent, is de naam van een buurtschap zuidoostelijk van Holten en een natuurgebied ten noorden van Markelo. Of de Bork-Ent aan het eind van de Borkeld lag? Onderstaande gegevens over de stamboom van de familie Borkent zijn aanvankelijk verzameld door Kees de Waart, die getrouwd is met Annemarie Borkent. Hij ontdekte dat alle nu levende Borkents van één persoon afstammen, en bovendien dat deze Gerrit Egbertszoon de naam overnam van het erve waar hij waarschijnlijk geboren is: de Bork-Ent. Zijn vader, Egbert Roelofsz, geboren op erve Voorthuis, wordt wel naar die boerderij genoemd, maar bij het huwelijk van Gerrit heet hij "wijlen Egbert Borkent". Hij is dus op enig moment op de Bork-Ent gaan werken en wonen; zijn zoon Gerrit nam bij zijn huwelijk de Bork-Ent (de boerderij en de naam) over. Maar hij en zijn broers en zusters staan als Engberts of Egbertsen in de doopboeken.

Het gebruik, door elkaar, van patroniemen en boerderijnamen maakt verder onderzoek naar de afstamming gecompliceerd. Pas bij de invoering van de burgerlijke stand, in 1811, moest worden gekozen voor een vaste familienaam. Maar volgens Gerard Egbertzen (ook familie), die het werk van Kees de Waart voortgezet heeft, zit het met de afstamming als volgt: Egbert Roelofs (Voorthuis) was een zoon van Roelof Egberts (1690 -1749) en Eva Philips. Ook dit echtpaar woonde op de Borkent. De vader van Roelof zou Egbert Roelofszoon geweest zijn, geboren 1655 te Holten en in 1673 gehuwd met Jenken Henrichsen. Gerard Egbertzen heeft dit gereconstrueerd uit de kerkboeken, waarvan de Oudheidkundige Vereniging Holten en de Stichting Genealogische Werkgroep Twenthe transcripties uitgegeven hebben.

Een andere genealoog uit de streek, Karel Kamp uit Hengelo, vermoedt dat Egbert Roelofszoon ingetrouwd is op erve Borkent en de naam overnam. Zijn vrouw Mette Gerrits is een dochter van Gerrit Willems Borkent (geboren 1680, gehuwd 1705 met Stijne Voskes), op zijn beurt een zoon van Willem Borkent, geboren in de Borkeld omstreeks 1650. Op deze manier kunnen we zowel de naam als de mannelijke lijn nog twee generaties doortrekken. Vanaf Gerrit Egbertszoon bleef de naam Borkent overgaan van vader op zoon. Alle huidige Borkents stammen namelijk af van drie van zijn zoons uit twee huwelijken: Egbert, Jan en Waander Borkent. Er is nog een uitzondering: zijn zoon Mannes noemt zich Mannes Gerrits Egberts. Hij blijkt de stamvader te zijn van de familie Egbertzen.

# Gerrit Engbertszoon Borkent

Gerrit Engbertszoon Voorthuis is de oudst bekende Borkent. Hij geboren op 12 december 1745 te Holten en overleden te Borkeld op 18 mei 1828. Gerrit Voorthuis is de zoon van Egbert Roelofszoen Voorthuis en Maartje Gerritsdochter Engberts. Gerrit Voorthuis is getrouwd op 25 april 1779 met Janna Jansens Potman, ook Potmans of Potjans genoemd. Gerrit Voorthuis was landbouwer en is geboren op de Beusenberg. Direct na zijn geboorte verhuisde hij naar de Borkeld op het erve Borck Ent. Gerrit Voorthuis trouwt bij zijn ouders in en wordt Borkent genoemd. Wanneer drie jaar na het huwelijk Janna Potman overlijdt hertrouwde Gerrit een jaar later op 15 mei 1783 (paasmaandag) met Anne Waanders Geels uit Enter. Uit het eerste huwelijk zijn twee kinderen geboren. Uit het tweede huwelijk zijn acht kinderen geboren.

Jan Borkent is de zoon van Gerhardus Harmannes Borkent en Miena van der Stouw. Hij woonde aan de Witmoesdijk 5b te Enter. Jan Borkent is getrouwd op 27 december 1968 met Bertha Nijland, de dochter van Jan Nijland (Winds Jan) en Jenneken Jansen. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren, Jenny, Irma, Jan, Rienie en Hanneke Borkent.

Hendrik Jan Borkent is de zoon van Waander Borkent en Teuntje Graven. Hij is geboren op 21 september 1824 te Holten en overleden in 1907 te Rijssen. Hendrik Jan Borkent is getrouwd op 4 januari 1851 met Hanna Aanstoot uit Holten. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren, drie kinderen zijn te Enter geboren, het vierde kind in Enterbroek. Elf jaar na het huwelijk overlijdt Hanna Aanstoot te Enterbroek op tweeënveertigjarige leeftijd.

Hendrik Jan Borkent is landbouwer en woonde in 1862, als zijn vrouw overlijdt, in Enterbroek. Hun burens waren De Rassche, Hendrikus Velten en Jan Hommers van erve Groot Holland. Vanaf 1890 is hij landbouwer op erve Klein Spenkelink (Derkus) aan de Leijerweerdstdijk onder Rijssen. Hendrik Jan Borkent was medeondertekenaar van de acte van verbintenis van de gereformeerde kerk te Enter. Hanna Aanstoot was de weduwe van Jan Albert Stam uit Rijssen. Hendrik Jan hertrouwde op 1 augustus 1863 met Geertruida de Wilde uit Enter. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Drie jaar na het huwelijk overlijdt Geertruida de Wilde op achtentwintigjarige leeftijd. Ze was de dochter van de schipper Jan de Wilde en Hermina van de Riet. Op 12 maart 1869 trouwt Hendrik Jan Borkent voor de derde keer met Janna Egberts, zevenentwintig jaar oud, uit Holten. Hendrik Jan is dan vierenveertig jaar. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren te Enterbroek en Wierden.

## Bouwhuis

Gerrit Engberts Bouwhuis is geboren omstreeks 1770. Hij is de oudst bekende Bouwhuis. Gerrit Engberts Bouwhuis is getrouwd met Gerritje Jansen Luucks. Uit dit huwelijk zijn te Bathmen vier kinderen geboren.

Jan Willem Bouwhuis is geboren op 16 september 1867 te Holten en overleden op 4 mei 1933 te Enter op vijfenveertigjarige leeftijd. Hij woonde te Enterbroek. Jan Willem Bouwhuis is molenaar. De molen van Bouwhuis stond in het noordeinde van Enter. In 1918 brandde de molen af door bliksem. In 1919 bouwde hij een andere molen, die hij in Albergen voor afbraak had gekocht. Jan Willem Bouwhuis is de zoon van Gerrit Bouwhuis en Hendrika Johanna Aaftink. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 13 mei 1889 met de vijfendertigjarige Aleida Rohaan uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer en steenbakker Jan Hendrik Rohaan en Hendrika Schuitemaker. Zij is de weduwe van de molenaar Hermannes Brinkwerth. Uit het huwelijk van Jan Willem Bouwhuis en Aleida Rohaan zijn te Enter drie kinderen geboren. Een jaar na het overlijden van Aleida Rohaan hertrouwt Jan Willem Bouwhuis op 28 december 1916 met Jenneken Koenderink uit Enter. Zij is de dochter van de boerwerker Gerrit Jan Koenderink en Willemina Geels. Zij is de weduwe van de

landbouwer Hendrik Jan ten Brinke. Hendrik Jan is de zoon van de schipper Jan ten Brinke en Janna Staman.

Garrit Bouwhuis is geboren op 1 maart 1850 te Lochem en overleden op 28 juli 1900 te Enter op vijftigjarige leeftijd. Aangifte van zijn overlijden is gedaan door Gerrit Denselaar en Hendrik Borkent. Garrit Bouwhuis verhuist op 1 mei 1884 naar het bouwhuis van huis Leijerweerd te Waterhoek. Hij is de zoon van Jan Willem Bouwhuis en Janna Hoog Stoevenbelt. Garrit Bouwhuis is getrouwd op 22 december 1883 te Rijssen met Diena Stegeman uit Notter. Zij is de dochter van Gerrit Stegeman (Grimbargs Gert) en Hendrine Roelofs. Uit dit huwelijk zijn te Waterhoek drie kinderen geboren.

Gerrit Jan Bouwhuis is geboren op 27 juni 1885 te Waterhoek en gedoopt te Enter op 4 oktober 1888. Hij is de zoon van Garrit Bouwhuis en Diena Stegeman. Gerrit Jan Bouwhuis is getrouwd op 20 april 1918 te Rijssen met Janna Stropak uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn te Waterhoek negen kinderen geboren. Het eerste kind, Gerrit, was de laatste boer op het bouwhuis van huis Leijerweert. Hij had geen kinderen. Na zijn overlijden heeft zijn vrouw Hermanna Harbers, met hulp van familie, het boerenbedrijf voortgezet. Na haar overlijden wordt het erve Leijerweert verkocht aan Meengs.

Gerrit Jan Bouwhuis is geboren op 9 april 1929 te Enter en overleden op 5 maart 1998 te Enter op achtenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gerrit Jan Bouwhuis en Janna Stropak. Gerrit Jan Bouwhuis woonde aan de Wierdenseweg 7 te Enter. Hij is getrouwd met Janna Hendrika Bouwhuis uit Zuna. Zij is de dochter van Jan Bouwhuis en Hendrika Brinkman. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren, Gerrit, Jan, Janny, Hendrik Jan en Heidi Bouwhuis.

## **Braamhaar**

Hermen ten Braamhaar is geboren omstreeks 1620 te Azelo. Hij is de oudst bekende Braamhaar. Hermen ten Braamhaar heeft een zoon, Jansen Braamhaar, geboren op 20 februari 1656.



2016, Chris Braamhaar woont in Saleen Cork Ierland

Jansen Braamhaar is geboren op 20 februari 1656 en is de zoon van Hermen ten Braamhaar. Hij is getrouwd op 4 maart 1694 met Trijne Jansens Schulten. Zij was de weduwe van Gerrit Cornelissen uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Azelo vijf kinderen geboren. Het eerste kind,

Gerharda Jansens (Grietje), is getrouwd 10 juni 1721 met Roelof Otten uit Enter. Op 6 mei 1744 verkrijgt Roelof Otten een uitdriift in de marke Enter. De uitdriift ligt in het Zuidereinde, tussen Dirk Lammertsen te Morsche en Jannes Smit. Hij moet hier honderdelf gulden voor betalen. Bij de volkstelling van 1748 wonen zijn drie ongetrouwde dochters, Geeze, Fenne en Trijne bij hem. Na het overlijden van zijn vrouw houdt hij maag- of kinderscheiding op 18 augustus 1751. Daarna hertrouwd hij met Egbertje Berendse van het erve Hagedoorn uit Azelo; zij is de weduwe van Jan Markslag uit Azelo.

Anthony Hendriksen Braamhaar is geboren op 22 januari 1756 te Enter en overleden op 5 januari 1848 te Enter op eenennegentigjarige leeftijd. Hij is wever en koopman en wordt ook Stos genoemd. Anthony Hendriksen Braamhaar is de zoon van Hendrik Jansen van de Braamhare en Susanne Jansens (Zwenne) Spekenbrink (Peters). Anthony Hendriksen Braamhaar koopt op 16 november 1799 van B. ter Steege een huis met gaarden in Enter voor achthonderdvijfentwintig gulden. Op 6 maart 1800 koopt hij van Jan Weterink een huis met hof en gaarden en twee percelen bouwland voor negentienhonderdvijftig gulden. Op 27 juni 1800 is er een publieke verkoop van Arend Ezendam en Anthony Braamhaar koopt een stuk bouwland in de Enteres voor tweehonderddertig gulden. In 1812 is hij ook eigenaar van de erve Brok te Enterbroek. Anthony Hendriksen Braamhaar is getrouwd op 23 juni 1782 met Margaretha (Grietje) Mulder (Stal op Staverden) uit Enter. Getuigen zijn Joannes Landeken en Maria Stal (Mulder). Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren. Grietje Mulder is op 27 september 1820 te Enter op drieënzestigjarige leeftijd overleden.

Hendrik Braamhaar is geboren omstreeks 1775 te Enter en overleden op 9 mei 1843 te Enter. Hij is winkelier en landbouwer. Hendrik Braamhaar is de zoon van Jan Braamhaar en Geeske de Wilde. Hendrik Braamhaar wordt tijdens de holtink van de marke van 21 september 1818 aangesteld als markerichter van Enter. Hij is getrouwd op 18 augustus 1891 met Henrica Borgerink uit Enter. Uit dit huwelijk is Arnoldus Braamhaar geboren. Henrica Borgerink is de dochter van Arnoldus (Arend) Borgerink en de tapster Geertruid ten Hagen. Zij overlijdt te Enter op 17 mei 1807 op dertigjarige leeftijd.

Albertus Franciscus Laurentius Braamhaar is geboren op 26 januari 1925 te Enter en overleden op 11 juli 2010. Hij werd ook Boers Albert genoemd. Albertus Franciscus Laurentius Braamhaar is de zoon van Gerhardus Braamhaar en Gerritdina Bekhuis. Hij is getrouwd met Annie Westerink. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.

Gerardus Johannes (Gerrit Jan) Braamhaar is geboren op 25 juli 1794 te Enter en overleden op 17 maart 1859 te Enter op vierenzestigjarige leeftijd. Hij werd ook Stoffers Gerre genoemd. Gerardus Johannes Braamhaar is blauwverver. Bij het markebestuur van Enter komt op 23 februari 1856 een verzoek van Gerrit Jan Braamhaar om de katerstede op zijn naam te zetten; de katergerechtigheid van zijn huis, zoals hij dat zelf zegt; omdat zijn woonhuis al vanouds zo wordt genoemd, is zijn argument. Gerardus Johannes (Gerrit Jan) Braamhaar is de zoon van Anthony Hendriksen Braamhaar (Stos) en Margaretha Mulder (Stal op Staverden). Hij is getrouwd op 30 maart 1827 met Joannes Elisabeth de Meijer uit Ootmarsum, Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.



Dames Braamhaar (Stos) de vrouw met de witte blouse is Stos Merie

Johannes Braamhaar is geboren op 7 oktober 1833 te Enter en overleden op 25 mei 1911 te Enter op zevenenzeventigjarige leeftijd. Hij wordt ook Stos genoemd. Johannes Braamhaar is de zoon van Gerardus Joannes Braamhaar (Stoffers Gerre) en Joannes Elisabeth de Meijer. Hij is landbouwer en woont aan de Trelliesweg te Enter. Johannes Braamhaar is getrouwd op 12 oktober 1868 met Hendrika Johanna Beusen uit Enter. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Hendrika Johanna Beusen is de dochter van de landbouwer Bernardus Johannes Beuze en Gerhardina Slag. Hendrika Johanna Beusen is overleden op 28 mei 1874 te Enter op achtendertigjarige leeftijd.

Bernardus Johannes Braamhaar is geboren op 11 maart 1872 te Enter en overleden op 27 augustus 1932 te Enter op zestigjarige leeftijd. Hij wordt ook De Wind genoemd en is klompenmaker en caféhouder. Bernardus Johannes Braamhaar is de zoon van Johannes Braamhaar (Stos) en Hendrika Johanna Beusen. Uit de nalatenschap van zijn grootvader wordt hem toebedeeld de volle eigendom van het huis, erf en bouwland, waarop zijn ouders het vruchtgebruik behouden. De waarde is op 9 september 1905 tweeduizend gulden. Bernardus Johannes Braamhaar is getrouwd op 18 juli 1897 met Gerritdina Johanna Freriksen uit Enter, Zij is de dochter van de tapper Hendrikus Freriksen en Gerritdina Morsink. Uit dit huwelijk zijn dertien kinderen geboren. De drie oudste dochters gaan naar het Sint Nicolaasgesticht in Denekamp.

In 1875, toen de zusters kwamen, werd de grootste kamer van het Gravenhuis ingericht als kapel. Deze kapel met het gehele huis werd onder de bescherming gesteld van de Heilige Nicolaas, omdat de parochiekerk in Denekamp de Heilige Nicolaas tot patroon had. Huize Noord Deurninghe werd sindsdien Sint Nicolaasgesticht genoemd, wat later veranderde in Sint Nicolaasstichting. In 1896 is een kleine kapel gebouwd. Deze is in 1934 vergroot en later

nog enkele keren aangepast en vernieuwd, de laatste keer in 1994. De kloosterkapel staat altijd open en nodigt uit om stil te worden en je hart te laten spreken.

Het eerste kind, Gerhardus Johannes, vertrekt als landbouwer naar Goor op 15 augustus 1925. Zijn ouders wilden geen toestemming geven voor zijn huwelijk met Hermina Gerritdina Eeftink. Gerhardus Johannes Braamhaar trouwt toch met haar op 9 mei 1925 te Markelo op zesentwintigjarige leeftijd. Het tweede kind, Johanna Hendrika Braamhaar, trouwt op 2 oktober 1924 met Hermannes Johannes Wolters. Hij is klompenmaker en wordt ook Koel'n Mans genoemd. Hij is de zoon van de klompenmaker Mannes Wolters (Koel'n Mans) en Aleida Otten. Het twaalfde kind, Johanna Berendina Braamhaar, is getrouwd op 10 mei 1941 met Gerrit Jan Marinus Brok uit Enter. Hij is de zoon van de timmerman en caféhouder Hendrikus Brok (Broks Dieks) en Euphemia Freriks.

Bernardus Johannus Anicetus Braamhaar is geboren op 13 juni 1939 te Enter. Hij is de zoon van Johannes Hendrikus Braamhaar (de Wind) en Maria Freriksen. Bernardus Johannus Anicetus Braamhaar woonde aan de Goorseweg 14 (café De Wind). Het café wordt in 2004 verkocht. Hij trouwt op 23 juli 1969 te Almelo met Gerritdina Maria van Rhee. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren.

## **Broeze**

Jan Broese is geboren omstreeks 1640 en is de oudst bekende Broeze. Hij is omstreeks 1670 getrouwd met Marigje Derks. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Derck, Hendrik en Jan Broese.

Derck Broese is geboren omstreeks 1670 te Zwolle en overleden omstreeks 1732. Hij is koster en schoolmeester te Wierden. Hij is waarschijnlijk in 1732 overleden, want op 29 april van dat jaar komt er nog een handtekening van hem voor in het merkenboek van Wierden. Daarna wordt vanaf 12 juli 1732 getekend door Gosewijn. Derck Broese is de zoon van Jan Broese Marigje Derks. Hij is getrouwd op 27 april 1697 te Zwolle met Gerritje Beumer uit Mastenbroek. Uit dit huwelijk zijn te Wierden negen kinderen geboren.

Fredrik Jan Broeze is geboren op 18 januari 1823 te Ypelo en overleden op 16 januari 1891 te Enter. Hij was de zoon van Bernardus Broeze en Gerritdina Jansen Boers. Hij werd De Broeze genoemd en was landbouwer en winkelier te Enter. Fredrik Jan Broeze is getrouwd op 5 augustus 1864 met Hendrika Johanna Leijendekker uit Rijssen. Uit dit huwelijk is een levenloos kind geboren. Moeder Gerritdina Jansen Boers heeft de winkel overgenomen van haar oom en tante, Frederik Jan Broeze en Hendrika Leijendekker. Het echtpaar had geen kinderen. Naast de kledingzaak was een kruidenierswinkel. De winkel is er nog en men kan er dameslingerie kopen.

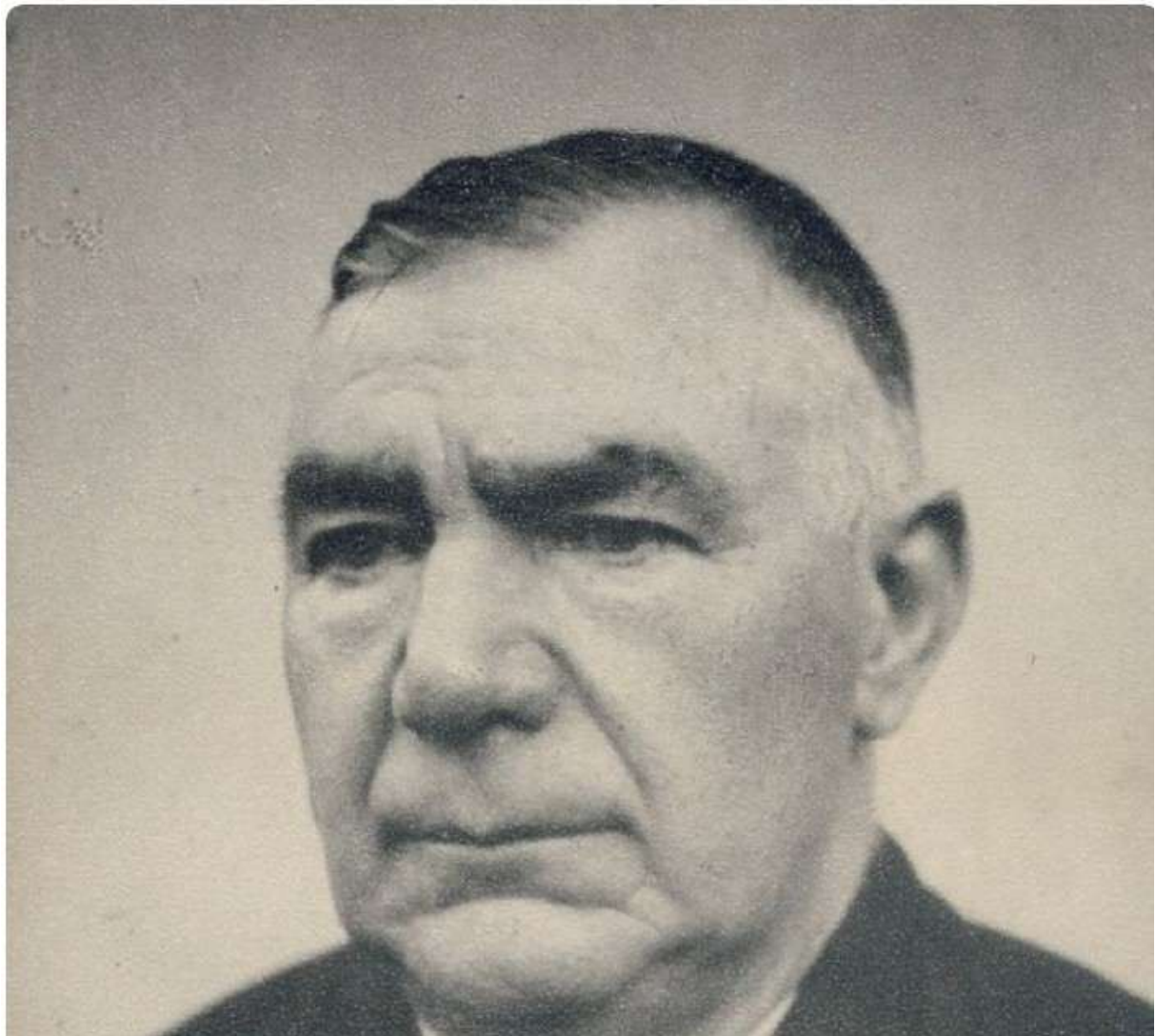
Jan Hendrik Broeze is geboren op 5 februari 1909 te Ypelo en overleden op 14 november 1985 te Ypelo. Hij is de zoon van Herman Broeze en Martha Ekkel. Jan Hendrik Broeze is getrouwd op 4 mei 1933 met Dina Hendrika Broeze. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het tweede kind, Gerda Geertjen Broeze, is getrouwd met Engelbert Willem ter Haar uit Enterbroek. Hij is rijsschoolhouder van beroep. Engelbert Willem ter Haar is de zoon van Engelbert Albert ter Haar en Hermina Keppels.

Herman Broeze is geboren op 14 november 1876 te Ypelo en overleden op 6 december 1975 te Ypelo op negenennegentigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Hendrik Broeze en Fenneken Morsink. Herman Broeze is landbouwer op het erve Ypelo. Hij is getrouwd op 19 maart 1908 met Martha Ekkel uit Hellendoorn (Egede). Zij is de dochter van Willem Ekkel en Willemina Johanna Miskotte. Uit dit huwelijk vijf kinderen geboren.

Het tweede kind, Willemina Johanna Broeze, is geboren op 17 november 1910 te Ypelo en overleden op 26 juli 1992 te Almelo (ZH) op eenentachtigjarige leeftijd. Zij is getrouwd met bakker Johan Hendrik Waanders uit Enter. Hij is de zoon van Mannus Waanders en Hendrika Brinkwerth. Het derde kind, Fenneken Broeze, is geboren te Ypelo. Zij is getrouwd met de fabrieksarbeider Hendrik Jan Wessels uit Elsen. Hij is de zoon van Gradus Wessels en Johanna Zeendam.

## Mannes Waanders

1940



Mannes Waanders, bakker bij de coöperatie te Rijssen.

Herman Broeze is op 14 juni 1945 te Ypelo geboren. Hij is de zoon van Willem Broeze en Gerritje Kiekebelt. Herman Broeze is vertegenwoordiger van beroep. Hij is getrouwd op 23 juni 1972 te Diepenheim met Johanna Hermina Oplaat uit Diepenheim. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren, Anja en Wilma Broeze. Herman Broeze woont te Dieren.

Herman Broeze is geboren te Ypelo en is de zoon van Jan Hendrik Broeze en Dina Hendrika Broeze. Hij is landbouwer op het erve Ypelo. Herman Broeze is getrouwd met Arendina

Jenneken Mokkelencate uit Enterbroek. Zij is de dochter van Gerrit Jan Mokkelencate en Janna Geziena ten Bosch. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Hilda, Gerda en Jan Broeze.



## De meujste meziek

Scheeldnaamn of biernaamn, hoe ajt ok neumen mag  
in Eanter hej der met te maakn, hoaste elken dag  
nun scheeldnaam har hier iedereen, dat vunne vie neet raar  
aans hoole vie al die leu nooit oet mekaa  
meer ... zo duudeluk ist now ok wier neet  
want is t nun Lammertink, dan weej nog neet oft  
um nun Lubs, ne Paander of nun Spekmans geet  
en heet ie Ten Berge, nee niks is oons te dol  
dan zi-j misschien van Eerpel, 'n Kli'jbak of de Kröl  
en zeuk ie nen Asbroek, dan moj wezen

bie Kleinhindrik, de Stalgije of Booltns Jehan  
joa, met scheeldnaamn in Eanter  
kan ne vie der in Eanter der wa wat van  
meer zi-j van Kerkhof, dan zi-j van Toon  
en heet ie Roetgerink, dan heur ie bie de Boon  
heet ie Velten, dan zaj wa van Baks, de Broeze of van 't Oelnreef ween  
't is wa moeilijk, smangs weet ik 't ok neet meer  
meer en ding wet ik zeker  
heur ik nun naam, zoals  
Eef van Mans van Ab van Gediene oetn diek  
dan klinkt mie dat in de oorn  
as de allermeujste meziek.

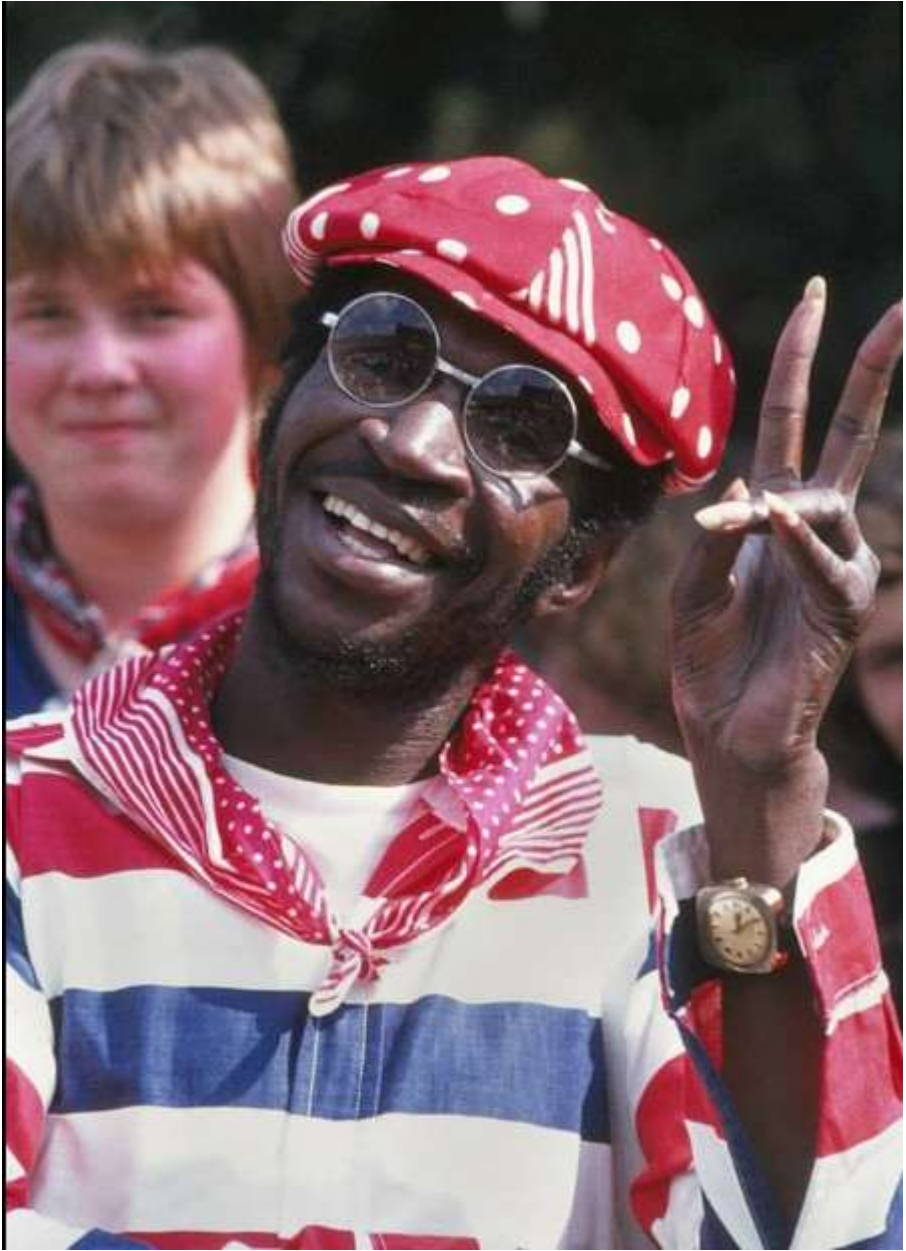
Benny van de Braandputte





## Herinneringen aan Roy Wolfgang

Op de achtergrond zie je Andre ten Berge (Krul). Op de foto zie je Roy. Wie is Roy? Roy zijn achternaam is Wolfgang. Hij is een kleurrijk en vrolijk persoon volgens de mensen uit Enter. Roy Wolfgang heeft in Enter gewoond en de foto is gemaakt in 1977 door Harrie Cox tijdens de eerste Enterse Dagen. Roy Wolfgang werkte bij Bendien Smits aan de Stationsweg. Roy en zijn vrouw woonden in 1987 aan de Daalakkers. Ans Elzinga-Heuvink vertelt dat zij en haar man toen hun huis hebben gekocht, nadat ze verhuisden naar Friesland. Wim Pluimers merkt op dat Roy nu het prototype zou kunnen zijn voor inburgering. Ik herinner me nog dat hij bij mijn broer op de markt kwam om fruit te kopen. Toen ik hem vroeg of hij witte of blauwe druiven wilde zei hij: 'Doe maar blauwe want ik ben ook donker!', aldus Wim.' Hij was vijfentwintig jaar de bbq-man van slager Bolscher tijdens de pony- en paardenmarkt.





Roy was trainer van het dames elftal van Enter Vooruit. In Enter werd hij Roy Black genoemd. Eveline Pots vertelt dat hij direct werd opgenomen in de gemeenschap. 'Daar kunnen ze nu nog een voorbeeld aan nemen', voegt ze er aan toe. Marjan Slagers: 'Ik ken hem van de voetbal, hij was onze trainer. Ik herinner me zijn lange spijkerjas met op de rug "mr. Flint". Ik weet nog hoe hij zich voorstelde: 'Kennen jullie Pele? Ik ben zijn broer'. Hele aardige man. Chris Braamhaar weet nog dat Roy kon breakdancen. Hij gaf ooit een show weg op het jeugdcarnaval samen met Sander en Andor Kolenbrander. Regina Teunis vond het een fijne trainer en heeft er veel van geleerd. Toppie Roy!

## De Dorpsstraat



Het schilderij van de Dorpsstraat is in 1900 geschilderd door Jaap van Kregten. Het is eigendom van de Oudheidkamer Twenthe en in bruikleen bij museum TwentseWelle te Enschede.

Niet alleen het schilderij zelf heeft een boeiend verhaal te vertellen, ook de schenking heeft een niet alledaagse achtergrond. De oorspronkelijk uit Rijssen afkomstige familie Ten Dam vertrok vijftig jaar geleden naar Australië om er een nieuw bestaan op te bouwen. Hun schilderij met de oude dorpskern van Enter ging niet mee. Het werd geschonken aan het Van Deinese Instituut te Enschede.

Schilder Jaap van Kregten uit Enschede maakte het schilderij tijdens de voorlaatste eeuwwisseling in opdracht van de Enschedese firma Holst. Bernard Lammertink uit Enter vierde bij dit bedrijf zijn vijftienvigjarig jubileum als boekhouder en kreeg als cadeau het schilderij met het dorpsgezicht van Enter. Hij gaf het later aan een familielid en vandaar kwam het terecht bij Ten Dam.

Jaap van Kregten, die leefde van 1878-1967, werd geboren in Beetsterzwaag en verhuisde in zijn jeugd nogal eens omdat zijn vader schipper was. Wierden en Rijssen waren in zijn vroegste jeugd enkele van zijn woonplaatsen, later verhuisde hij naar Enschede.

Op het schilderij staat een deel van Enter dat er niet meer is, noch op foto's, noch op andere schilderijen. Op het schilderij staat de waterstaatskerk die in 1920 is afgebroken. Van alle afgebeelde panden staat er tegenwoordig dus niet één meer overeind. Achter de kerk is de boerderij van Effink en voor de kerk woont Schipper, die van oorsprong uit Rijssen kwam. Hij was schilder en had een meubelwinkel. Daarnaast de boerderij van Pluimers, de roomse tak die niet in Enter is geboren, maar van Hengelo kwam. Ze werden van de Fabriek genoemd (Fabrieks Hinne en later Fabrieks Hendrik en Siene). Dan Van Uitert, die een boerderij had met een grote deel. Er was een weiland tussen de boerderijen van Van Uitert en Pluimers (Fabriek).

In 1940 woonde Ten Brinke (Oarnts) naast Van Uitert, In die boerderij woonden drie gezinnen: Ten Brinke (Oarnt's Jan), Japink (de Pont) en Kamp Herman (van het erve Kamp, Entelerweg). Dan kwam Ten Brinke (Pluimers Jongs), daarna Burgers (Hookjan) en Leemreize (en Westenberg). Een dochter van Pluimers trouwde met een Ten Brinke. Daarom wordt die tak van Ten Brinke de Pluimers Jongs genoemd. De oude boerderij aan de Dorpsstraat van Ten Brinke (Oarnts) is in de jaren zestig van de vorige eeuw tot op de grond afgebrand.

Op het schilderij is voor de boerderij van Ten Brinke (Oarnts) een klompenmaker aan het werk; dat is een van de drie broers Ten Brinke (Oarnts). Aan de overkant is naast klompenmaker Lammertink (de Paander) een voorraad boomstammen te zien. Dat is de houtvoorraad van klompenmaker Ten Brinke (Oarnts). De voorraad stammen van klompenmaker Lammertink lagen aan de Kruisweg, de latere Disselsweg, naast de praktijk van huisarts Hoeven. De stammen van Getkate (Foeters) liggen voor diens boerderij.

De broers Ten Brinke (Pluimers Jongs) waren metselaars, alhoewel Jan in de oorlog heeft geklompt omdat er in de bouw geen werk was. Jan Ten Brinke woonde tijdens de oorlog bij zijn oma Weijssink aan de Werfstraat. Hij was er ondergedoken omdat hij geen dwangarbeid in Duitsland wilde doen. Arbeitseinsatz was de benaming voor de gedwongen inschakeling in de Duitse oorlogseconomie van arbeiders uit de bezette gebieden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij werkte bij Ter Hofstee (Zanink) aan de Kattelaarsdijk, nu Morslaan.

Vader Hendrik ten Brinke was klompenmaker en ging met zijn vader Jan soms met de zomp mee naar Nijverdalen om vracht te halen. Zijn broer Albert vaarde als vaste maat met hun vader op De Vriendschap, de zomp van Ten Brinke (Pluimers Jongs). Ze gingen meestal naar Friesland met o.a. klompen van wilgen- en populieren. Jan komt uit een gezin met zes kinderen, vijf jongens en een meisje. Zijn vader is op tweeënvijftigjarige leeftijd overleden, al voor de oorlog en bezettingstijd, en moeder Weijssink heeft de zes kinderen alleen opgevoed. Dochter Hendrika is getrouwd met Hendrik Lammers uit Notter. Hendrikus (Dieks) is gestart met het aannemingsbedrijf en bouwde woningen, o.a. de woning van Bloemendaal in het Enterveen. Hij was altijd in de werkplaats aan de Werfstraat. De broers Dirk, Herman en Gerrit werden opzichters op de bouwplaatsen. Jan deed de aanbestedingen, zelfs in Zuid Holland. Hij was vaak op weg naar Den Haag, waar ook gebouwd werd. 'Gerrit was veel ziek', vertelt Jan. Na de oorlog (1947) hebben de Ten Brinkes de zes bruggen over Regge gebouwd en over de Elsgraven, bijvoorbeeld bij de Keurs, Binnengait en de Paswever. De bruggen waren met springstof geladen en toen de Duitsers vluchten werden ze opgeblazen. Ook de bruggen over het Twenthekanaal bij Goor en Delden zijn door de Pluimers Jongs gebouwd. Die waren vernield in de laatste dagen van de bezetting, toen de Duitsers vluchten en de geallieerden waren genaderd tot het Twenthekanaal. De geallieerden brachten baileybruggen mee die ze uitrolden op de plaats van de oude brug. De boerderijen in Enterbroek hadden veel schade omdat de Engelsen met grote tanks kwamen en alles kapot schoten. De Duitsers hadden zich verschanst in de boerderijen en schoten bij hun vlucht de boerderijen in brand. Het erve Kattelaar had schade aan een schuur vanwege de inslag van granaten. Ook Nijmeijer (De Koote) en Ter Steege (Heuks) hadden veel schade. Niet alleen hun maar alle boerderijen in Enterbroek hadden schade. De boerderij van Nijmeijer (de Koote) was niet te herstellen en er werd door Ten Brinke een nieuwe boerderij gebouwd.

Het eerste pand rechts op het schilderij is de boerderij klompenmaker Getkate (Foeters), nu bakker Van Otten. Dan klompenmaker Lammertink (de Paander). Paanders Herman en Zina woonden er in 1940. Vervolgens boekhandel Waanders, nu Primera. Na afbraak zijn verschillende delen en de 'echte' Rijssense stenen waaruit de boerderij van Getkate was opgebouwd, hergebruikt bij de bouw van het zopenmuseum. De boerderij van Lammertink maakt duidelijk waar het spreekwoord 'onder de pannen zijn' op gebaseerd is. Wie weinig geld had kon niet anders dan voor het goedkope riet als dakbedekking kiezen. Wie rijker was kon zich pannen veroorloven. Het pand van Lammertink is voor de helft bedekt met pannen en voor de helft met riet. Daaruit kan geconcludeerd worden dat de bewoners rond 1900 niet heel erg bemiddeld waren. Ze waren nog niet helemaal onder de pannen. Het schilderij is vooral interessant voor historici omdat het iets laat zien van de toenmalige bouw van de dorpsboerderijen, van de kleding van de mensen en van het beroep dat ze uitoefenen en de manier waarop. Dat het klompenmakers betreft is een overtuigend bewijs dat het bij dit schilderij om Enter gaat. Bron: Dagblad van het Oosten, 9 september 1998 en Jan ten Brinke van de Pluimers Jongs (92 jaar).



Wim en Herma Brok 1962

## **Brok**

Johannes Brok is geboren omstreeks 1630. Hij is de oudst bekende Brok. Hij is getrouwd voor de kerk in 1654 te Delden met Maria ten Steven. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren die wisselend zijn geboren te Deldenerbroek en Enterbroek. De kinderen werd wisselend Perick, Peerick en Brok genoemd. De tweede zoon, Herman Perick en Brok, wordt genoemd in het zoutregister van 1694 en 1701 en wordt ook Brok Herman genoemd. De familie woonde op het erve Peerick; in een transportacte van 1619 wordt dit erf ook al zo genoemd: Peerck.

Harmen Pierik is geboren omstreeks 1700 te Enterbroek. Hij is de zoon van Joannes Perik en Eva Perik. Harmen Pierik is getrouwd op 2 oktober 1729 met Janna Visscher (van de Brok) uit Almelo. Uit dit huwelijk zijn tien kinderen geboren, allemaal in Enterbroek. Het eerste kind is Eva Pierik, geboren omstreeks 1730. Bij het huwelijk van Eva Pierik en Hendrik Velthuis (Perik) uit Bornerbroek komt er een scheiding van rechten tussen de onmondige broers en zusters. Hendrik en Gerrit Krooshoop zijn crediteuren in de boedel. (R.A. inv. nr. 29 foll. 58-59) 12 febr.1757).

Voordat Eva Pierik gaat hertrouwen met de weduwnaar Hendrik ten Hegteler uit Enterbroek, worden op erve Perik in Enterbroek de huwelijksvoorwaarden opgesteld, onder getuige van Berend Krooshoop. (2 nov.1764 R.A. inv.nr. 29 foll. 243-244).

Johannes Hendrikus Brok is geboren op 19 mei 1842 te Enter. Hij is de eerste Brok die in Enter is geboren. Johannes Hendrikus is de zoon van Hendrikus Brok en Gezina Mulder. Johannes Hendrikus Brok was winkelier en modelbouwer. Hij woonde te Borne en is getrouwd op 17 mei 1876 met Geertruida Johanna Ten Asbroek uit Haaksbergen. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.

Hendrikus Brok werd ook Brok Dieks genoemd en was timmerman en caféhouder te Enter. Hij is geboren op 17 juni 1881 en was de zoon van Gerhardus Johannes Brok (Brok Jans) en Theodora Johanna Ten Asbroek. Hij woonde op het koffiehuis aan de Rijssenseweg 36, later van Panders Jesse. Hij is getrouwd op 10 november 1910 met Euphemina Freriks, dochter van de ganzenkoopman Freriks. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren.

Johannes Wilhelmus Brok was aannemer te Enter en werd geboren op 14 mei 1888 te Enter. Hij is overleden op 9 maart 1962 op drieënzeventigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Johannes Hendrikus Brok (Brok Jans) en Theodora Johanna Ten Asbroek. Johannes Wilhelmus Brok is getrouwd op 24 juli 1917 met Hermanna Jacoba Ten Berge. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Hermanna Jacoba Ten Berge is overleden op 13 november 1925 op vijfendertigjarige leeftijd.



Gezin van Willem Brok, Dora, Merie, Jan, Johannes en Herman Brok, collectie Herma Brok

Herma Brok aan 'Ik ben een echte Enterse': Het gezin van Willem Brok, dat na het overlijden van moeder, door opoe, zijn moeder, verder werd geholpen. Staand de kinderen vlnr Dora, Marie, Jan, Johannes (mijn vader, de dikke Brok) en Herman Brok. Volgens mij poseren ze voor de werkplaats van de firma gebroeders Brok aan de Dorpsstraat (waar nu de chinees is).

Frans Brok: Dit is volgens mij aan de achterkant van het woonhuis, de werkplaats was verder naar achteren.



Het gemeentelokaal in Enter 1980. Dit gebouw werd in 1912 gebouwd. Links werden o.a. raadsvergaderingen gehouden en rechts was de woning van de Postcommandant van de Rijkspolitie (Collectie: Historische Kring Wierden).

## Brunnekreef

Arent Bruininck is geboren omstreeks 1550 te Goor. Hij is de oudst bekende Brunnekreef. Zijn kind is Derrick Bronninckreve genoemd. *De naam is een samenvoegsel van Bronnine Kriefft, overleden op 17 februari 1764. In 1602 betaald Diriek ten Bronnke Rieft pacht aan de drostine Bentink.*

Derrick Bronninckreve is geboren voor 1580 en is de zoon van Arent Bruinink. Hij woont te Kerspel Goor en heeft een kind, Arend Brunne(n)kreef(t).

Arend Brunne(n)kreef(t) is geboren omstreeks 1610 en overleden op 17 februari 1664. Het huis en de hof Brunninckreve wordt al genoemd *in 1373 als het huis en hof van Arent Bronninckreve. Het erve Bronninckreve lag ten zuiden van de havezathe Heeckeren, dicht tegen de grens van Zeldam (Ambt Delden), op de hoek van de Enterseweg en de Zomerweg naar Almelo. Ook woonde op het erve de Breuker (voormalig erve Bronninckreve) J. Rottink, Enterseweg 200. Tegenwoordig is het een industrieterrein.*

Het Leenregister van Overijssel vermeldt in het Richterambt Kedingen in het kerspel Goor het borchleen te Goer, hof Broningreve en de Wijnkamp, Het behoort van 1379-1382 toe aan Godert van Heker. Op 6 september 1400 worden Reijnolt van Coeverden (zoon van Reijnolt van Coeverden) en zijn broer Wolter van Coeverden als de leenheren genoemd. Na 1557 wordt het Huis Heeckeren het Huis te Goor genoemd. In 1682 wordt het leen overgedragen op Huis de Hagen te Goor, door Herman Engelbert van Ense tot Hekeren. Het Huis Broningreve wordt in het Verpondingsregister van Twenthe in 1601 genoemd, nummer 2334. Ook in Goor is dan al een erve Bronninckreff, nummer 3062. Het erve Bronninckreff is voor 1829 verdwenen en lag iets ten zuiden van Huis Heeckeren,

*In 1475 behoorde dit erve samen met meerdere boerderijen en Huis Heeckeren aan Reijnold van Koverden. Op 12 augustus 1532 is het erve en Hof Brunninckreve namens Keizer Karel de Vijfde beleend aan Roloff van Heekeren te Goor. In 1602 betaald Diriek ten Bronnke Rieft pacht aan de Drostine Bentink. In 1616 krijgen de erven Van Coverden het te leen van de bisschop inclusief de hof te Brunninckreve.*

Op 7 september 1691 werd "een stuk lands, genaamt Wijnkamp" op verzoek van Hermen Engelbert van Ensse tot Hekeren en krachtens besluit van Ridderschap en Steden van 25 november 1690 uit het leenverband ontslagen in ruil tegen de Hagen te Goor.

*Dat guet, geheiten Broningreve, mit allen synen olden, nyen tobehoren. Bij deze gelegenheid tuchtten de broers hun tante Lysbet van Ghoer aan dit goed op 25 februari 1403, Reynalt van Cavorden, zoon van heer Reynalt, na opdracht door zijn tante Lijsbet van Ghoer. Broningreve in den kerspel van Ghoer, een borchleen. Bij deze gelegenheid tuchtte Reynalt zijn tante aan dit goed.*

Het erve Bronninckreff is een hofboerderij en is het centrale middelpunt van een groter boerderijcomplex en is een van de boerderijen die behoren tot het landgoed. Op 30 oktober 1433 is Wolter van Covorden leenheer van den Hoff toe Broningreve, item die Wyncampe, die in dat borchleen toe Goer hoert. Dat erve, eheiten toe Broningreve, mitten luden ende mit allen sinen toebehoeren, als dat gelegen is in den kerspel van Ghoer, borchleen tot Ghoer.

De naam Brunnekreef is door de jaren heen wel met dertig verschillende variaties geschreven. De herkomst van de naam is niet met zekerheid te zeggen, maar volgens Hekket (naamdeskundige) zou het eerste deel Brun of Bron komen van de oud Saksische naam Bruno en het tweede gedeelte van een stuk land van een groter stuk gescheiden. Dus Bruno woonde op een stuk land dat afgescheiden was van de havezate Heeckeren. Het begin van deze genealogie is nogal onduidelijk omdat het men toen nog niet belangrijk vond om alles duidelijk te omschrijven. De gegevens komen uit het doopsregister van de doopgezinde kerk te Goor. In 1664 is er een besmettelijke ziekte.

De dominee schrijft: vandaag is ook de tweede vrouw van de jonge Arend Brunink overleden nadat ze een dochter had gebaard. Engelken wordt die zelfde dag gedoopt op 6-1-1664. Een dag later overlijdt Willem, die op 23 april 1654 gehuwd was met Engele Driezents Wilgerink uit Elsen; Engelken, een week oud, overlijdt op 14 januari 1664; op 19 maart 1664 overlijdt dochter Marijke; op 17 februari 1664 sterft ook de oude Bronnine Krieff, aldus de pastor; in 1667, als de oude moeder overlijdt, zijn weer geen namen vermeldt.

Egbert Jan Brunnekreeft is geboren op 10 april 1825 te Kerspel Goor en overleden op 5 maart 1878 te Enterbroek op tweeënvijftigjarige leeftijd. Egbert Jan Brunnekreeft wordt ook Slamps Egbert Jan genoemd. Hij is de zoon van Gerrit Brunnekreeft en Johanna Gerhardina Sprokkereef. Egbert Jan Brunnekreeft is twee keer getrouwd Het eerste huwelijk is op 22 augustus 1850 met Hendrika Martha Morsinkhoff uit Kerspel Goor. Zij is de dochter van Barend Morsinkhoff en Hendrika Kolhoop. Hendrika Martha Morsinkhoff overlijdt op 13 juli 1860 te Enterbroek op eenendertigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek vier kinderen geboren. Het echtpaar komt op 18 juni 1856 met attestatie van de kerk te Goor naar Enter.

Omdat de familie ook op het erve Slamp in Enterbroek heeft gewoond, heeft het nageslacht de bijnaam Slamp. Een pachtcontract voor een bedrag van vijfenveertig gulden wordt opgemaakt door notaris Jalink te Goor op 19 juli 1831 (nr.134) voor het erve Slamp te Enterbroek. Verpachters zijn Kolnaar te Borne en pachter Jan Brunnekreeft te Goor, de vader van de nieuwe pachters. In 1832 is Hendrik Brunninkreef tapper te Goor en eigenaar van het erve Slamp.

Het tweede huwelijk is op 26 september 1862 Hendrina Morsinkhoff. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Hendrina Morsinkhoff is de zuster de eerste vrouw. Het derde kind uit het eerste huwelijk is Arend Jan Brunnekreef. Hij is niet getrouwd, evenals zijn halfzuster Alberdina. Samen met hun (stief) moeder verhuizen ze naar het erve Voorbroek te Ypelo. Het erve Voorbroek is door Hermannes Voorbroek op 2 juli 1867 voor drieënveertighonderd gulden verkocht aan Hermannes Schuurhannes. Hun nicht, getrouwd met Hermannes Assink, komt bij hen inwonen.

Albert Brunnekreeft is geboren op 16 april 1911 te Kerspel Goor en overleden op 14 augustus 1986 te Elsenerbroek. Hij is de zoon van Jan Hendrik Brunnekreeft en Arendina Berendina Meijer. Albert Brunnekreeft woonde aan de Kolhoopsdijk 10 te Elsenerbroek en was landbouwer en campinghouder van de Parel van Twenthe. Hij is getrouwd op 26 september 1934 met Johanna Margaretha Senkeldam uit Elsenerbroek. Zij is de dochter van de landbouwer op het erve Senkeldam, Gerrit Jan Senkeldam en Alberdina Kolhoop. Uit dit huwelijk is Gerrit Jan Hendrik Senkeldam geboren.

Gerrit Jan Brunnenkreef is geboren op 18 februari 1827 te Enter en overleden op 6 december 1897 te Enterbroek. Hij is de zoon van Hendrikus Bronnenkreef (Holland) en Jenneken Truitman (Philipsman). Gerrit Jan Brunnenkreef wordt ook de Kremer genoemd. Hij is wever en is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 4 april 1849 met Berendina Nijland uit Enter. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Berendina Nijland is op 8 juli 1871 op tweeënveertigjarige leeftijd te Enterbroek overleden. Het tweede huwelijk is op 23 september 1881 met Janna ten Brinke uit Enter. Uit dit huwelijk is Berend Jan Brunnekreef geboren die ook de Kremer wordt genoemd.

Hendrik Brunnenkreef (Kremer Hendrik) is geboren op 18 april 1910 te Enter en overleden op 1 november 1972 te Enter op tweeënveertigjarige leeftijd. Hij woonde aan de Julianastraat 42 te Enter. Hendrik Brunnenkreef is de zoon van Berend Jan Brunnenkreef (Kremer) en Hendrika Wilbers. Hij is opzichter bij de Koninklijke Nederlandsche Heide Maatschappij. Hendrik Brunnenkreef (Kremer Hendrik) is getrouwd op 7 april 1932 met Janna Timmerman uit Wierden. Janna Timmerman is overleden op 29 september 1972 te Enter op negenenvijftigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren, Berend Jan, Henny, Hendrika en Geertje Brunnenkreef.

Jan Brunnenkreef (Kremer Jan) is geboren op 22 juli 1915 te Enterbroek en overleden te Enter. Hij is de zoon van Berend Jan Brunnenkreef (Kremer) en Hendrika Wilbers. Jan Brunnenkreef (Kremer Jan) is molenaar van beroep. Hij woonde aan de Julianastraat 18 te Enter. Jan Brunnenkreef (Kremer Jan) is getrouwd op 19 maart 1942 met Jenneken Ooms uit Ypelo. Zij is de dochter van Gerrit Jan Ooms, landbouwer op erve de Kotter en Janna van den Berg. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren, Berend Jan, Janna en Hendrika Brunnekreef.

Gerrit Brunnekreef is geboren op 10 juni 1871 te Enter en overleden op 14 oktober 1937 in het ziekenhuis te Almelo op zesenzestigjarige leeftijd. Hij is van beroep landbouwer en klompenmaker en wordt ook 'n Sik genoemd. Gerrit Brunnekreef is de zoon van Jannes Brunnenkreef ('n Sik) Geesken Waanders. Hij is getrouwd op 30 mei 1895 met Maria Willemsen uit Wierden. Uit dit huwelijk zijn te Enter acht kinderen geboren. Het eerste kind, Jan Brunnenkreef, is klompenmaker en landbouwer. Op 16 juni 1931 is een koopakte opgemaakt door notaris Lambertus Bernard, als plaatsvervanger van notaris A.W. ten Hoopen, te Wierden. Jan Willem Bouwhuis, molenaar te Enter, verkoopt aan Jan Brunnekreef de volgende percelen;

1. Een schuur en erf staande en gelegen te Enter en aldaar kadastraal bekend in sectie E. nummers 3375 en 3939 tesamen groot negen are.
2. Een molen, staande op het onroerend goed hierboven gemeld, voor afbraak, de molen dient binnen drie maanden na registratie dezer akte van de ondergrond te zijn verwijderd.

De partijen verklaren dat deze verkoop en koop is geschied voor de som van vijfhonderd gulden wat betreft het onroerend goed sub 1 gemeld en voor de som van driehonderd gulden wat betreft de molen sub 2 gemeld. Na afbraak van de molen bouwde Jan Brunnenkreef een huis op de molenbelt.

Jan Bronnekreef Klein Kolhoop is geboren op 10 februari 1754 te Elsenerbroek en overleden op 2 november 1822 te Enter op achtenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Teunis (Antonie) Brunnenkreef en Hendrika Klein Kolhoop. Jan Bronnekreef Klein Kolhoop wordt ook Holland genoemd en is landbouwer en timmerman. Hij is drie keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 11 juli 1775 met Geesje Rassche uit Enterbroek. Zij is de weduwe van Hendrik Holland, zoon van Gerrit Holland en Berendina Morsink. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het tweede huwelijk is op 14 augustus 1783 met Jenneken Brugman van het erve voor de Brug. Uit dit huwelijk is een kind geboren, Geertje Brunnenkreef Klein Kolhoop. Het derde huwelijk was met Marijke van den Berg, de weduwe van Hendrik Ezendam.

Geertje Brunnenkreef (Klein Kolhoop), de dochter uit het tweede huwelijk, is geboren op het erve Holland te Enterbroek. Zij is geboren op 28 mei 1784 te Enterbroek en overleden op 5 december 1822 te Enterbroek op achtendertigjarige leeftijd. Geertje Brunnenkreef is getrouwd voor de kerk op 24 september 1808 op vierentwintigjarige leeftijd te Enter met Jan Wolfs (Wolves) uit Enterbroek. Na het overlijden van Geertje Brunnenkreef hertrouwde Jan Wolfs in 1831 met Maria Prins.

Jan Wolves noemt zich ook Brunnekreef, de kinderen worden ook zo genoemd. Hij is de laatste boer op het erve Wolves en de vermoedelijke stichter van het erve Oale Wolfs. Jan Wolves is de zoon van is de zoon van de landbouwer Gerrit Jan Wolfs (Wolves) en Jenneken (Janna) Dreteler. Op bladzijde 385 van het Markeboek van Enter wordt op 17 maart 1812 het volgende opgetekend:

*Zijn voorts boer Wolfs van de plaats heeft moeten vertrekken en thans zig in een huisje bevind welke door de weduwe Siemerink op de gemeentegrond is gezet. Wanneer hij zig met gemelde weduwe niet kan verdragen om dit huisjen te blijven behouden worden voor gecommiteerden getantaliseerd den zelven een plaats in de marke aan te wijzen ten minsten schade aan de bewoners in de buurt.*

Op 21 juli 1812 krijgt Jan Wolfs krijgt een plaats op de belt Tappelar toegewezen waar hij een huisje of hut kan bouwen, naast het huisje van weduwe Siemerink.

De eigenaar van de havezathe Katteler, Borgering, had in 1750 de erven Zeendam, Reins, Wolves, Mecelerkamp, Koordam en Binnen Gaais gekocht. De eigenaren van de erven kunnen de zware belastende omstandigheden niet meer het hoofd bieden. Er was pest onder het vee uitgebroken en er waren enkele misoogsten. De rogge en de boekweit waren in de aren bevroren. In 1748 was er een pestepidemie, die mensen en dieren heeft getroffen. In de kadastrale gegevens van 1832 wordt als eigenaar genoemd Jan Dijkers, de burgemeester van Rijssen. Jan Brunnenkreef heeft het recht van opstal. Jan Brunnekreef krijgt in 1829 en 1831 een ondersteuning van de diaconie van zestig en later veertig cent per week. Op 2 mei krijgt hij twee gulden en negentig cent om twee schepel haver te kopen.

Berend Jan Brunnenkreef is geboren op 2 april 1883 te Enter en overleden op 19 november 1970 te Enterbroek. Hij is de zoon van Gerrit Jan Brunnenkreef (de Kremer) en Janna ten Brinke. Berend Jan Brunnekreef is grondwerker en opzichter bij de gemeente Wierden. Hij woonde aan de Kremersweg 10 te Enterbroek. Berend Jan Brunnenkreef is getrouwd op 27 september 1906 met Hendrika Wilbers. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek acht kinderen geboren.

Johan Brunnenkreef is geboren op 13 juli 1919 te Enterbroek en overleden op 30 september 1992 te Enter. Hij is de zoon van Berend Jan Brunnenkreef (Kremer) en Hendrika Wilbers. Zijn beroep is opzichter bij gemeentewerken. Johan Brunnenkreef woonde aan de Populierenlaan 21 te Enter. Hij is getrouwd op 27 mei 1948 met Gerritje Enoch uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Berend Jan (Jan) en Toos Brunnenkreef.

Gerrit Brunnekreef (Slamp) is geboren op 14 november 1904 te Zeldam en overleden op 15 juli 1988 te Zeldam. Hij is de zoon van Gerrit Jan Brunnekreef en Berendina Morsink. Gerrit Brunnekreef woont op het erve Ehman, Enterstraat 2 Zeldam. Hij is getrouwd op 18 juni 1931 met Aaltje Janssen uit Goor. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Riek, Barend Willem en Minie Brunnekreef. Het eerste kind, Riek Brunnekreef, is geboren op 30 september 1931 te Zeldam. Zij is getrouwd op 28 mei 1931 in de kerk te Enter met Berend Jan Stokreef uit Enterbroek. Hij is landbouwer op het erve Velten. Berend Jan Stokreef is de zoon van Gerrit Hendrik Stokreef en Jenneken Berendina Werning. Gerrit Hendrik Stokreef is landbouwer op het erve Velten.

Jan Brunnenkreef is geboren op 26 juni 1792 te Goor en overleden op 3 januari 1864 te Goor. Hij wordt ook Jan ten Bronninkreeft genoemd. Jan Brunnenkreef is stalhouder en eigenaar van café de Zon te Goor. Hij is de eigenaar van het erve Slamp te Enterbroek. Het erve was verhuurd voor vijfenveertig gulden aan Kolnaar. Later wordt het erve Slamp verhuurd aan een neef, Egbert Jan Brunnekreef. Egbert Jan Brunnenkreef wordt ook Slamp genoemd. Jan Brunnenkreef is de zoon van Hendrik Brunnekreeft en Maria Trelker. Jan Brunnekreef is getrouwd op 9 juni 1817 met Willemina Kolhoop uit Elsenerbroek. Zij is de dochter van de landbouwer Marten Oink Kolhoop (Oeijnk, ook Odink) en Jenneken Meijer (Langenhorst). Uit dit huwelijk is te Goor Hendrik Jan Brunnenkreef geboren.

Hendrik Jan Brunnekreeft is geboren op 29 september 1817 te Goor. Hij is stalhouder en herbergier op 'Den Engel'. Op 1 januari 1866 begint Hendrik Jan Brunnekreeft een postwagendienst van Goor, via Enter naar Rijssen. Hij is de zoon van Jan Brunnenkreef en Willemina (Oink) Kolhoop. Hendrik Jan Brunnenkreeft is getrouwd op 14 juli 1848 met Herberdina van Heek uit Delden. Zij is de dochter van de brouwer en logementhouder Hubertus van Heek en Gezina ten Bloemendaal. Uit dit huwelijk zijn te Goor vijf kinderen geboren.

Berend Jan (Jan) Brunnenkreef is geboren op 14 juli 1949 te Enter. Hij is de zoon van Johan Brunnenkreef en Gerritje Enoch. Jan Brunnenkreef is getrouwd met Gerritdina Averink. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Marja, Johan en Gerrit Jan Brunnenkreef. Ze wonen aan de Pastoor Peterstraat 1 te Rijssen.



Erve het nieuwe Wolves, Wolvesweg

## Buursink

Hendrik Buursink is geboren omstreeks 1740. Hij is de oudst bekende Buursink. Van oorsprong komen de Buursinks uit Buurse.

Het Verpondingsregister van 1601/1602 vermeldt het erve Buirssinck, in het gehucht Buurse. Het is half erve met *3½ muude rogge gesait land en aan hoyland een ½ foeder hoygewass*. In 1602 heeft Willum Bursynck *1 half erve 4 muude gesey en 1 voder hoy*. In 1980 is er een Groot Buursink en een Klein Buursink, aan de Broekheurneweg 17 en 19 te Buurse. In 1475 bestond dit erve al en werd het Wigboldink of Buerseken genoemd. De naam Buursink werd tot 1800 ook als Beusink geschreven. Hendrik en Jenne Buursink woonden tot in 1766 in Wiene, daarna te Deldenerbroek. Dit wordt vermeld bij de doop van de kinderen in de Hervormde Kerk te Goor. Bij huwelijk van de kinderen woont het echtpaar in Deldenerbroek.

Hendrik Buursink is getrouwd met Fenneken Peddemors uit Almelo. Fenne(ken) wordt ook Pruddemans en Duiswijt genoemd. Zij is de dochter van Jan Peddemors en Anna Bloemendaal. Uit dit huwelijk zijn te Wiene drie kinderen geboren. De kinderen worden ook Buerzink of Búersink genoemd.

Hendrik Buursink (Buerzink) is geboren op 1 juni 1766 te Wiene en overleden op 26 januari 1831 te Enter op vierenzestigjarige leeftijd. Hij woonde in een Altinkswonner. Hendrik Buursink is de zoon van Hendrik Buursink en Fenneken Peddemors. Hij is landbouwer.

Hendrik Buursink is ondertrouwd op 23 november 1800 met Hendrika Hofhuis uit Delden. Zij is de dochter van de landbouwer Jan Hofhuis (Ten Hove) en Jenne Jolink. Uit dit huwelijk zijn op het erve Stokkert te Deldenerbroek zes kinderen geboren.

Hendrika Hofhuis heeft in 1823 de heksenproef ondergaan. Ze was aangeklaagd door een familie lid, Jenneken ter Horst. Hendrika Hofhuis was op de kraamvisite niet welkom. Ze moest zich uitkleden en met alleen een broek van haar man aan, werd ze met een touw onder haar armen te water gelaten. Haar zwager Berend Buursink heeft haar in het water laten zakken van de Twickelervaart. Ze ging direct kopje onder. Dat was het bewijs dat ze geen heks was. Ze werd aan het touw weer uit het water getrokken. Hendrika Hofhuis was de laatste persoon in Twenthe die de heksenproef moest ondergaan.

Willem Buursink is geboren op 21 januari 1853 te Enter en overleden op 20 augustus 1934 te Enter. Hij woonde in het Zuideinde. Willem Buursink is klompenmaker. Hij is getrouwd op 10 april 1879 met Johanna Kalenkamp uit Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker Hendrikus Kalenkamp en Jenneken Brunnekreef. Uit dit huwelijk zijn te Enter zeven kinderen geboren.

Derk Buursink is geboren op 23 maart 1837 te Enter en overleden op 10 februari 1917 te Elsenerbroek. Hij is de zoon van Jan Willem Buursink en Jennigje Bosch. Derk Buursink woonde op het erve Teemker aan de Kolhoopsdijk te Elsenerbroek.



Zeven (zieën), melk door de zeef doen heet teemsen.

Op achtjarige leeftijd werkt hij als ganzenhoeder op het erve Teemker te Elsenerbroek. Hij woonde bij zijn ouders in de Biesterije onder Rijssen. Als hij ouder wordt mag hij de koeien hoeden. Later wordt hij knecht bij de drie ongetrouwde broers Ter Keurs. Hij trouwt in op het erve Teemker en wordt de erfgenaam. Hij breidt de boerderij aanzienlijk uit.

Derk Buursink is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 24 december 1863 met Willemina Vosgezag uit Markelo. Uit dit huwelijk is Johanna Willemina geboren op 26 november 1865. Willemina Vosgezag overlijdt te Elsenerbroek op 20 november 1869 op eenendertigjarige leeftijd. Derk Buursink hertrouwd op 25 mei 1871 met Johanna Brunnekreef uit Kerspel Goor. Zij is de dochter van de landbouwer Gerrit Brunnekreef en Johanna Gerhardina Sprokkereef. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het eerste kind, Gerrit Willem, wordt Teemker genoemd. Het tweede kind, Jenneken, trouwt met Berend Jan Morsink van erve Hazenkamp te Deldenerbroek.

# Burgers

Burgers is de oudst bekende Burgers. Hij heeft twee kinderen die Borgers worden genoemd. Het oudste kind, Harmen Borgers, is geboren omstreeks 1600 te Enter.

Harmen Borgers is geboren omstreeks 1600 te Enter en is de zoon van Harmen Borgers. Hij heeft een kind, Jan Harmsen Borgers, geboren omstreeks 1625. De naam is veranderd van Bangers naar Borgers en later naar Burgers.

Jan Harmsen Borgers is geboren omstreeks 1625 te Enter. Hij is de zoon van Harmen Borgers. Jan Harmsen Borgers is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 12 april 1651 met Truken Werners van Losser. Het tweede huwelijk is op 1 februari 1673 met Maria Arendsens Plegt. Uit dit huwelijk is op 18 maart 1677 Hendrik Borgers geboren.

Jan Borgers is geboren omstreeks 1600. Hij is de zoon van Bangers en de broer van Harmen Borgers. Jan Borgers heeft één kind, Jan Borgers.

Herman Borgers is geboren op 29 juli 1655 te Enter. Hij is de zoon van Jan Borgers en Tetien Hendriksen. Herman Borgers is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1685 met Engele Harmsel uit Enter. Uit dit huwelijk is Hendrik Borgers geboren. Het tweede huwelijk was omstreeks 1689 met Hendrikien. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het derde kind, Dirck Borgers wordt ook Hook Derk genoemd.

*In het verpondingsregister van 1675 woont Herman op het erve Bangers. Dat erve lag vermoedelijk tussen de kerk en de Brandput aan de Schoolstraat (nu Oude Schoolstraat). Naast hem woonden Jan Bangers en Hans Bangers, in 1674 wordt hier ook nog een Gerrit Borgers genoemd. Toen woonden er vijf Borgers bij elkaar.*

Dirck Borgers is geboren op 14 augustus 1692 te Enter. Hij wordt in 1753 Hook Derk genoemd. Dirck Borgers is de zoon van Herman Borgers en Hendrikien. Hij is getrouwd op 27 juni 1723 met Reindina Hendriksen Boukom. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren die Burgers worden genoemd.

Jan Derksen Burgers is geboren op 17 maart 1730 te Enter. Hij is de zoon van Dirck Borgers (Hook Derk) en Reindina Hendriksen Boukom. Jan Derksen Burgers is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 13 februari 1752 met Janna Pluimers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Janna is overleden voor 1757 en is eenenveertig jaar geworden. Jan Derksen Burgers hertrouwd op 8 mei 1757 met Anna Hendriks Berendsen uit Enter. Ze is de dochter van Hendrik Berends en Gese. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.

*R.A.Ked.19 blz.11/13, 25 aug. 1792. Jan Borgers en zijn vrouw Anna Berends kopen een perceel kampland in de Enteresch, gelegen tussen de grond van Jan Kempers en Jannes Rikkert, voor 200 gulden, uit de nalatenschap van Lammert Gerritsen Lammers. Een hypotheek voor hetzelfde bedrag wordt verkregen van de weduwe van Hendrik ten Cate in het Dwarshuis te Almelo. Als onderpand wordt genoemd hun eigen huis en gaarden, gelegen tussen Gradus Kempers en Gerrit Pluimers en het aangekochte kampland van 2 mud gezaai.*

Jan Burgers is geboren op 19 december 1809 te Enter en overleden op 8 september 1876 te Enter op zesenzestigjarige leeftijd. Hij is schipper en schoenmaker. Jan Burgers is de zoon van Hendrikus Burgers en Jenneken Nijland (Slamp). Hij is getrouwd op 14 juli 1842 met Engele Ezendam uit Enter. Engele Ezendam is zesenzestig jaar geworden en is overleden op 29 mei 1885. Engele Ezendam is de dochter van landbouwer en schipper Jan Ezendam en Aaltje Hagedoorn. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.

Het derde kind, Janna Burgers, is getrouwd op 9 juni 1877 met Gerit ter Hofstee uit Enter. Gerrit ter Hofstee wordt ook Zanik genoemd en is klompenmaker. Aangifte van zijn overlijden op 30 december 1915 is gedaan door Arend Jan Kalenkamp en Frerikus Johannes Freriksen. Hij is de zoon van Hendrikus ter Hofstee en Willemina Tankink. Gerrit ter Hofstee is eerder getrouwd met Gerritdina Pluimers, de dochter van de landbouwer en tolgaarder Hendrik Pluimers. Hendrik Pluimers was tolgaarder op de brug bij Binnengait.

Het vierde kind, Jenneke Burgers, is getrouwd op 10 juli 1879 met Gerrit ten Brinke van het erve Klein Holland (Schoenaker) aan de Kremersweg te Enter.



Erve Klein Holland, ook wel Schoenaker genoemd.

Het zesde kind, Anna, is getrouwd op 30 augustus 1887 met de landbouwer en klompenmaker Evert Jan Weijsink uit Enter. Hij was eenenveertig jaar oud toen hij trouwde en is overleden op 1 december 1895 op negenenveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van de klompenmaker Hendrik Weijsink en Fenneken de Wilde. Evert Jan Weijsink was eerder getrouwd met Jenneken ten Zende uit Wierden. Zij is overleden op 19 juli 1886 op dertigjarige leeftijd.

In de Kleine Courant staat een bericht: *op woensdagavond van de zesde juni 1887 heeft er een hevige brand plaatsgevonden in de woning van E.J. (Evert Jan) Weijsink, gelegen naast de percelen van H. Lubbers en J. Pluimers.*

Hendrikus Burgers (Hookjans) is geboren op 24 mei 1843 te Enter en overleden op 21 november 1901 te Enter op achtenvijftigjarige leeftijd. Hij was schoenmaker van beroep. In 1888 heeft Hendrikus Burgers het erve Hookjans gekocht en verbouwd. Hij is de zoon van Jan Burgers en Engele Ezendam. Hendrikus Burgers is getrouwd op vierenveertigjarige leeftijd op 27 november 1887 met Jenneken Veldhuis uit Notter. Jenneken Veldhuis is te Enter overleden op 26 juli 1937 te Enter op negenenzestigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren. Het vijfde kind, Derk Burgers, werd ook Hookjans genoemd.

Derk Frederik Burgers is geboren op 21 april 1900 te Enter. Hij wordt ook Hookjans genoemd en is landbouwer en klompenmaker. Derk Frederik Burgers woonde aan de Dorpsstraat 105 en is de zoon van Hendrikus Burgers (Hookjan) en Jenneken Veldhuis. Hij is getrouwd op 17 november 1927 met Hanna Roessink uit Hengelo. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Riek en Dirkje Burgers. Hanna Roessink is overleden op 4 april 1995 te Enter op drieënnegentigjarige leeftijd.

Riek Burgers is geboren op 19 september 1928 en overleden op 3 mei 1997 te Enter op achtenzestigjarige leeftijd. Riek Burgers trouwde op 13 december 1956 met Fredrik Velten uit Enter. Hij werd ook Baks Frits genoemd. Fredrik Velten is geboren op 3 februari 1924 en overleden op 19 november 1995. Hij is de zoon van Egbert Jan Velten (Baks Jan) en Johanna Berendina Morsink. Egbert Jan Velten was landbouwer, bakker en winkelier. Nadat Frits

Velten al enige jaren heeft gewerkt voor Jan Saaltink nam hij in 1957 de manufacturen- en kruidenierswinkel over van Jan Saaltink. De winkel stond op de hoek van de Wierdenseweg en de Ypeloweg. In 1974 kocht Frits Velten het pand aan de Dorpsstraat 62 en bouwde er een nieuwe winkel. In 1990 is er een uitbreiding omdat het naastgelegen pand wordt gekocht; dat betekende bijna een verdubbeling van de winkelruimte.

Dirkje Burgers is geboren op 6 mei 1933 te Enter. Ze is getrouwd op 17 december 1959 met Jan Pieter Pennings uit Rijssen. Hij is de zoon van de kleermaker en winkelier Lucas Koop Pennings en Gerritdina Voortman.

Gradus Burgers is geboren op 6 juli 1881 te Enter. Hij is de zoon van Albert Jan Burgers en Hendrika Johanna Wessels. Gradus Burgers was landbouwer op erve Nieuw Ha'gaais aan de Rondweg 15 te Enter. Hij is getrouwd op 20 mei 1915 met Aleida Bakker uit Elsen. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

Albert Jan Burgers is geboren op 11 april 1845 te Enter. Hij was landbouwer op erve Ha'gaais. Albert Jan Burgers is de zoon van Jan Burgers en Engele Ezendam.

Albert Jan Burgers is geboren op 7 juni 1924 te Enter. Hij is de zoon van Engbert Burgers en Hendrika Gerritdina Ter Weele. Albert Jan Burgers wordt ook Ha'Gaais genoemd. Hij was landbouwer van beroep. Albert Jan Burgers woonde aan de Rondweg 18 te Enter. Na zijn overlijden is de boerderij verkocht.

Frederik Burgers is geboren op 29 augustus 1879 te Enter. Hij wordt ook Hook Jans genoemd. Frederik Burgers is de zoon van Jan Burgers (Hook Jans) en Willemina Seppenwoolde. Hij is getrouwd op 7 januari 1904 met Hermina Velten uit Enter. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Hermina Velten is naaister en wordt ook Mussen Miene genoemd. Zij is op 12 december 1943 te Enter op vijfenzestigjarige leeftijd overleden.

Herman Scholten is geboren te Enter op 3 december 1684 en is overleden te Enter omstreeks 1735. Hij wordt ook Schulten, Borgers of Burgers genoemd. Herman Scholten is de zoon van Jan Borgers en Annegien. Op 16 september 1722 leende hij een bedrag van tweehonderd gulden van burgemeester Jan Jansen. Het onderpand was zijn huis en een perceel grond op de Hamberg. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1707 met Jenne Berentse Evers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. In het lidmatenregister van de kerk (dominee Van Eibergen) staat dat Jenneken Berendsen Evers, huisvrouw van Herman Scholten, woont in de Rohaan. Jenneken Berendsen Evers overlijdt te Enter op vierenveertigjarige leeftijd. Het eerste kind, Janna Hermsen (Borgers), is zeven jaar voor het huwelijk van haar ouders geboren. Het tweede kind, Arendje, is geboren op 8 januari 1719. Ze is tien jaar als haar moeder overlijdt en zestien jaar als haar vader overlijdt.

*R.A. Ked.4 blz.59, 8 nov.1735. Gerrit Keppelink en Willem Nienders verklaren gezamenlijk en ieder afzonderlijk, als moeder (voogd) van het kind Arendjen van wijlen Harmen Jansen Burgers en Jenneken Berents Evers op te treden. Doopboek van Enter, 8 Jan. 1719, Arendie, dochter van Herm, alias Scholte Herm, de moeder Jenne.*

Herman Scholten hertrouwd op 22 mei 1729 met Engel Gerritsen Langenhof. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren die Burgers worden genoemd. Engel Gerritsen Langenhof hertrouwde op 4 maart 1736, een jaar na het overlijden van Herman Scholten, met Jan Engberts Rohaan (Geels). Ze wonen in 1748 op de Rohaene, naast de woning van de ouders van Engbert Geels. In een register van nieuw aangegraven landen en aangetimmerde huizen worden in de marke van Enter genoemd de onvermogenende Jan Rohane met een huisken. Zijn ouders Engbert Geels en Geesie Jansens Lubbers zijn onvermogenend en woonden in een hut.



Erve Ha'Gaais (Burgers), Rondweg, 1932, collectie Jan ten Brinke

## Het Huis te Enter

In het oud archief van de gemeente Zutphen is een acte die dateert van 2 februari 1134. In deze acte inzake een schenking aan de kanunniken van de Walburgskerk te Zutphen komt als getuige ene Arnoldo de Ennethere voor. Arnoldo was een broeder in deze kloostergemeenschap. Dit is de eerste vermelding van de naam Enter en de vroegste vorm hier van.

In verschillende eerdere oorkonden wordt als schout van Tventa (Twenthe) Frethericus de Arnethe genoemd. Hoewel de namen op verschillende manieren werden geschreven, mag verondersteld worden dat de ridder van Arreth en de schout dezelfde personen zijn ofwel dat de schout een zoon is van de ridder. De schout werd door de bisschop van Utrecht benoemd. Frethericus de Arnethe is omstreeks het jaar 1262 als ridder in de Duitse Orde opgenomen.

In 1993 was de inventarisatie van het archief van het huis Almelo voltooid. Het archief is openbaar en hiermee kwam een bron met informatie beschikbaar voor historici en genealogen. In het archief zijn ook gegevens vermeld betreffende de Enterse geschiedenis. Uit de oudste akten blijkt dat er aan het begin van de veertiende eeuw een riddergeslacht in Enter woonde.

In de veertiende eeuw waren in Enter de ridders Van den Reve uit Tilligte bekend. Hermannus en Theodoricus van Enthere zijn de namen die zijn vermeldt in het archief. Hermannus en diens zoon Theodoricus van den Reve noemen zich ook Van Enthere. Ze verdedigden de marke Enter. Hun Huis, volgens oude geschriften, is het Hermannushuis, op de plek van de huidige Werfstraat. Het was een versterkt edelman huis, ook wel de Hardenberg genoemd. Er was ook een erve Hermssel, voordien erve Hermannushuis, op de hoek van de huidige Werfstraat. Er was ook een erve Hardenberch, heel veel later woonde Ter Denge er. Het was de boerderij naast de coöperatie. De heren van Enthere zijn afkomstig van de burcht te Tilligte. Waar nu de hofstede Borgreve ligt, stond vroeger de burcht van de heren Van den Reve. Hermannus van den Reve van Enthere is de roofridder die met de heren van Saasveld en Goor o.a. de rijke kloosters beroofde.

Graaf Godefriedus van Gore en zijn neef Herman van Saterlo en de buurman van Saterslo, Van den Reve uit Tilligte, plunderden veelvuldig adellijke huizen en boerderijen. Ze terroriseerden de wijde omgeving. Ondanks waarschuwingen van bisschop Otto III bleven ze doorgaan met hun strijd. Tot het jaar 1248. Toen trok de bisschop met een groot leger, onder aanvoering van zijn neef graaf Willem II van Holland, naar Goor en Saasveld. De graven Godefriedus van Goor en Herman van Saterlo werden brutoot gevangen genomen en naar Utrecht overgeplaatst. De borch van Goor, het Huis te Enter en Huis Saasveld zijn met de grond gelijk gemaakt. Waarschijnlijk zijn ook de bezittingen van den Reve, nl. borg te Tilligte met de grond gelijk gemaakt. In 1382 werd Aelbert van den Reve beleend met het Hermannushus. Dat erve is dus niet verwoest door de bisschop Otto III.

In die tijd werden koop en verkoop van onroerend goed, erfeniskwesties en dergelijke zaken door kloosterlingen op schrift gesteld. Als getuigen werden ridders en knapen uit de omgeving opgeroepen door de heren van Almelo. De ridders te Enter waren familie van de heren van Almelo en borgmannen van de heren van Goor. Borgmannen speelden een rol bij de verdediging van het kasteel van hun heer. Oorspronkelijk moesten ze bij of in het kasteel wonen. In een acte uit het jaar 1308 komen de namen voor van de knapen Hermannus de Enthere en zijn zoon Theodoricus de Enthere. De heren Van Enthere stichtten de kapel gewijd aan de Heilige Antonius Abt, op de plaats waar nu de hervormde kerk staat.

Het archief van de bisschop van Utrecht vertelt meer over de woonplaats van de ridders in Enter. Het leenregister vermeldt in 1382 het Hermanshuys of Hermannishus in Enter. Het was dus een versterkt edelman huis. Hermannus was niet de laatste bekende telg uit het geslacht van Enthere. Theodoricus was zijn zoon en diens zonen waren Aelbert en Johannes van den Reve. Aelbert van den Reve had twee dochters, Geertruyt en Gese van den Reve. Geertruyt van den Reve is getrouwd met Evert van Bevervoorde. Het is zeer waarschijnlijk dat we hier te maken hebben met het Huis van het geslacht van Enthere. In 1382 was Aelbert van den Reve, verwant aan de graven van Almelo was, beleend met het Hermannishus en met het Huis te Enterbroek aan de Kattelaarsdijk. Adellijke huizen die goederen in leen hadden van de bisschop van Utrecht gaven deze soms weer in onderleen uit aan pachters. Aan het Hermannushus is een particuliere leenkamer verbonden geweest. Alle particuliere leenkamers (de riddermatige eigenaars gaven goederen in achterleen uit) in Overijssel waren verbonden aan adellijke huizen. Dat is de aanwijzing dat het Hermannushus vroeger een adellijk huis is geweest. In het archief van het huis Vilsteren werden boekjes gevonden met de administratie van de leenkamer van het Hermannushuis in Enter.

In de Overstichtse en Overijsselse leenprotocollen (leenregisters) staan over een periode van meer dan vier eeuwen de beleningen (overgangen van bezit) opgetekend van ongeveer vijftienghonderd boerderijen, landerijen en tiend- en visrechten in Overijssel, Drenthe, Gelderland en het graafschap Bentheim. De leenregisters bevatten ongeveer vijftienghonderd namen van personen, plaatsen, erven en percelen. Deze bron biedt een schat aan informatie over de lokale geschiedenis, maar ook en vooral over de familierelaties van bezitters van lenen. Dit alles uit een periode waarin andere bronnen van informatie over onroerend goed en personen relatief schaars zijn. Bij de overgang van het bezit wordt niet alleen de nieuwe bezitter genoemd, maar in vele gevallen ook de familiebetrekking tot de vorige bezitter. De elkaar chronologisch opvolgende aantekeningen brengen dikwijls meerdere generaties van een bepaalde familie in beeld. Ze bieden tevens de mogelijkheid de geschiedenis van het specifieke erve, perceel of recht te volgen; evenals veranderingen in de naamgeving. Het leenstelsel heeft een ingewikkelde voorgeschiedenis die teruggaat tot in de vroege middeleeuwen. De leenheer gaf de lenen uit aan de leenman. Oorspronkelijk verleende de leenman aan de leenheer bepaalde diensten, bijvoorbeeld militaire hulp. Bovendien was de belening tijdelijk. Na overlijden van de leenman verviel het leen weer aan de leenheer. Geleidelijk aan - zeker na de middeleeuwen - werden de lenen erfelijk in de familie van de leenman, die ze zelfs kon verkopen. Toch bleef er een door het leenrecht geregelde verhouding tussen leenman en leenheer. Dit leenrecht bepaalde onder andere op welke wijze lenen van

de ene op de andere leenman konden worden overgedragen; hetzij door vererving hetzij door verkoop. Hiervan is aantekening gehouden in de leenprotocollen.

Overijssel maakte tot 1528 deel uit van het bisdom Utrecht en werd ook wel het Oversticht genoemd. De bisschop was zowel geestelijk als wereldlijk heer. Na 1528 kwam de soevereiniteit over Overijssel aan de vorsten uit het Habsburgse Huis, eerst Karel V en later Philips 11. Na de Opstand kwam die soevereiniteit tenslotte aan de Staten van Overijssel. Al deze soevereinen traden op als leenheer. In de leenkamer vond de administratie plaats van de overgang van het bezit van de lenen. De archieven van de leenkamers zijn bewaard gebleven in respectievelijk het Utrechts Archief voor de bisschoppelijke periode en in het Rijksarchief in Overijssel voor de periode 1528 - 1805. In 1805 is het leenstelsel afgeschaft.

De naam van het erve Hermannishuis is in de loop der eeuwen veranderd van Hermannushuis, Hermsele en Hermshuis in Harmsel. Het erve Harmsel stond achter de hervormde kerk, op de hoek van de huidige Werfstraat en was het enige erve dat was begunstigd met een dubbele waar of aandeel in de marke Enter. Hieruit blijkt ook weer een bijzondere status vanuit het verleden.

Hermannus de Enthere was klerk en procurator van de kerk te Oldenzaal. Particuliere goederen worden overgedragen aan de kerk. Op 5 januari 1304 verklaart broeder Arnoldus, commandeur in Arnhem van de commanderij van Sint Jan, ten overstaan van de proost van Oldenzaal, dat de goederen van Amelius de Billen, Hermannus de Enther en Wenemarus Bentich, het goed Sybbinck onder Vorstonden gelegen over te dragen aan het huis van Sint Jan te Arnhem.

*Op 15 juli 1308 verklaren Johannes, graaf van Benthem, Phylippus, proost van de kerk van Aldensul (Oldenzaal), Henricus de Almelo, knape, als voogd van zijn minderjarige bloedverwanten Ecbertus en Johannes de Almelo, Woltherus de Keppelle en Gotfridus de Gore, knapen, verklaren dat Albertus, kapelaan te Almelo met toestemming van Ecbertus en Johannes de Almelo voornoemd een perceel land en tienden aan de kerk van Almelo heeft overgedragen. Die goederen waren hem vroeger door wijlen heer Ecbertus de Almelo, ridder, en zijn oudste zonen Arnoldus en Henricus geschonken. Een en ander in tegenwoordigheid van Hermannus de Lage, Otto de Welevelde, Bernardus de Zebelinghe, Rodolfus de Bevervoorde, Arnoldus Grip, ridders, Rodolfus de Peze, Everhardus de Bevervoorde, Hermannus de Enthere, Ecbertus Welege, Nicolaus Ruthere, Jacobus en zijn broer Fredericus de Tije, knapen.*

Een knaap is een vrijgeboren jongeling, die na opleiding tot ridder geslagen worden. Ook wel schildknaap, wapendrager, strijdknecht. Het begrip 'knaap' heeft tot na de middeleeuwen zijn oorspronkelijke betekenis van 'jongeman, knecht, leerling' behouden.

Op 31 januari 1323 verklaart Johannes de Almelo, knape, in tegenwoordigheid van Johannes, graaf van Benthem, Bernardus de Zebelinghe, Everhardus de Bevervoorde, ridders, Henricus de Almelo, Otto en zijn broer Bernardus de Welvelde, Rodolfus de Peze, Tidericus de Grimberge, Hermannus de Enthere, Ecbertus Welghem, Wolterus de Haslo, Johannes de Reve, Bernardus Suederi Johannes Welghem, Ecbertus Mostart, knapen, dat zijn oom Johannes, graaf van Benthem, met medewerking van zijn verwanten Bernardus de Zebelinghe, ridder, Henricus de Almelo, Otto en zijn broer Bernardus de Welvelde, Rodolfus de Peze en Thidericus de Grimberghe, tussen hem (Johannes de Almelo) en zijn broer Ecbertus een magescheid tot stand heeft gebracht, waarbij hem de volgende goederen zijn toegekend die hij van zijn broer Ecbertus in leen zal houden: Het huis Ambinc in Elsen, Rolvinc in Wierden en nog meer huizen. Een magescheid is een boedelscheiding, vaak ook geschreven als maegescheit.

Op 21 januari 1333 verklaren Ecbertus, heer van Almelo (Engelbert de II), zijn echtgenote Agnes, zijn kinderen Arnoldus, Hadewiges en Konegundis dat zij Johannes Voghel de akker Richardinc Breden, behorende tot het erve Richardinc (Almelo), voor 18 mark Brabantse den. hebben verkocht en voor het gerecht van Almelo onder belofte van vrijwaring hebben geleverd. Dat de levering heeft plaatsgehadt in tegenwoordigheid van Everhardus de Bevervoorde, ridder, zijn zoon Rodolphus, Ecbertus de Grimberghe, Ecbertus Henrici de Almelo, Johannes de

Molendino, Johannes de Reve en zijn zoon Svederus, Arnoldus Grubben, Jacobus de Tija, Theodoricus de Enthère,

Hermannus van den Reve heeft een zoon die in 1333 ook Van Enthère wordt genoemd, Theodoricus van Enthère. Theoricus is de vader van Aelbert van den Reve. In 1333 wordt Hermannus van den Reve genoemd in de zaak van bovengenoemde magescheid. Aelbert van den Reve heeft een broer, Johannes van den Reve.

Hadewych van Vlederingen is een dochter van Herman van Vlederingen, die in het begin van de veertiende eeuw als borgman van Goor voorkomt in de archieven. Zij is getrouwd met Arend Grubbe, In 1326 is Arend Grubbe borgman van Goor en van 1381 tot 1384 is Johan Grubbe borgman en schepen van Goor. Hoogstwaarschijnlijk is Arend Grubbe dezelfde Arend Grubbe, waarvan in 1368 gezegd wordt dat hij een broer is van Johan Grubbe en de oom van Aelbert en Johannes van den Reve.

Aelbert van den Reve was borgman van de graaf van Goor. In 1382 was Aelbert van den Reve, verwant aan de graven van Almelo, ook beleend met het Hermannishus. Het Huis en erve zijn genoemd naar zijn grootvader, Hermannus van den Reve. Namen van familieleden zijn Evert van Bevervoorde, Van Langen (van de Reve), Herman Sticker, Henricus en Johannes van Almelo, Johannes van de Reve, Theodorus van de Reve. Aelbert van den Reve woonde dus waarschijnlijk in Enter op het Hermannishus en op de Burcht te Tilligte. De naam van het kasteel aan de Kattelaarsdijk is rond 1382 voor de eerste keer genoemd in de leenregisters van de bisschop van Utrecht. Leenman is Aelbert van den Reve, maar hij is niet de bewoner van het Huis te Enterbroek. Aelbert en Johannes van den Reve kregen nog meer bezittingen in de buurt van Enschede.

*Johan van Reve ontfangen den thienden bij scape over den hoff to Lonicker als 15½ schepel gerste, 11 scepel roggen; over den have to Usle 22 schepel roggen Oldenzeler marcke mate. Desse thienden hebben ontfangen gewest van latest van joncker Henrick; item Derck Borchburch hadde te voortijden dieselve thienden gehouden voorschreve ende de tende over Wijssfordingh en dat unlandt ende datzelve unlandt hevet oock ontfangen gehadt Aelbert van Reve.*

Een proosdij in de tijd van het Heilige Roomse Rijk was een specifieke vorm van een sticht waar het kerkelijk- en werelds gezag werd uitgeoefend door een proost, eerder dan de gebruikelijke abt of bisschop. De proost genoot in dit geval rijksvrijheid.

Voor 1500 is te Enter een versterkt edelmanhuis de Hardenberch/ Hermannushuis (sterke burcht), bij de erven Borchardinck en het erve Hermsel, op de plaats van de huidige Werfstraat. Ook is er een erve Hardenberch bekend.

*Erve Hardenberch / de Belt / Nijenhuis / volgewaard in marke Enter horig Bisschopshuis Deventer 1601 eig. Stad Deventer >1601>1817 tienden eig. Kapittel Deventer 1817 'herfst- en meibede' f 2-17-4 aan Huis/ Stad Deventer 1819 1475 Hardenberch, 2 s(child), bet(aalt) Tole 3 golden r(ijnse) g(ulden), d. (2652) 1601 De Beldt, 7 mudde landes, giff 1½ mudde roggen ende 1½ mudde gersten 3 - 15 - 0. 1601 Van Belts arve, ein probstesguedt, 2 mudde woeste. (VPR 2643) 1602 De Beldt, 7 mudde landes, darvan 2 mudde lande.*

Het erve Hardenberch staat op de lijst van erven tussen erve Roerink en erve Groot Hobbelink aan de Werfsstraat. Bron: Oudheidkamer Twenthe, erven richterambt Kedingen.

Aan het Huis Hermannushus is dus een grote particuliere leenkamer verbonden geweest. Alle particuliere leenkamers in Overijssel waren verbonden aan adellijke huizen. De riddermatige eigenaars gaven goederen in achterleen uit. Er is dus een sterke aanwijzing dat de Hardenberg in vroegere tijden een adellijk huis is geweest. Dus de Hardenberg was het adellijk huis en er was een erve Hermsel ofwel het Hermannushuis. Zowel het goed als het erve werd het Hermannushuis genoemd.

*Het erve en goed Hermshuis was een leen van de provincie Overijssel. Aan het goed was een*

*leenkamer verbonden. In 1762 werd deze van erve Hermshuis in Enter verlegd naar erve Klein Letink in Elsen. Na de afschaffing van het leenstelsel in 1798 werd zij opgeheven. Bron: de hofmarken.*

Aelbert van den Reve heeft twee dochters, Geertruyt en Gese van den Reve. Geertruyt is getrouwd met Evert van Bevervoorde, die op 31 december 1393 haar hulder is. Op 30 oktober 1433 sluit Goedert van Langen, in opdracht van Geertruyt, een lening af voor de tienden, grof en smal, van het Huis te Elsen en ook voor Odinck, Avekinc, Aelbric en over dat Blomendal. De hulder van Gese is op 30 oktober 1433 Johan van den Reve.

Een hulder is hij die namens een leenman de leeneed aflegt en het heergewaad van een leengoed betaalt. Een leen in dienstmanstat bracht mee dat de leenman dienstman werd van de bisschop. Onder heergewaad verstond men in de feodale samenleving een militaire uitrusting zoals paard en maliënkolder die de nieuwe leenman bij de leenverheffing moest kopen van zijn heer om hem te hulp te snellen bij een militaire dreiging. Vanaf de veertiende eeuw werd dit vervangen door de betaling van een vast bedrag. Dit bedrag bleef tot het einde van het Ancien Régime op zijn oude niveau gehandhaafd. Ondertussen waren de kosten van het verlengen van een leen (zegel- en griffierskosten) hoger geworden dan de prijs van het heergewaad zelf.

*Dat erve toe Harmenshuys voer een Stichtes leen van Utrecht, in der buerschap toe Enter in den kerspel van Rysen, mit alle synen tobehoer. Item Kattelaer, gelegen in derselver buerschap ende kerspel voirseit mit alle synen tobehoer. 24 oktober 1457.*

Het erve en goed Hermshuis was een leen van de bisschop van Utrecht. Aan het goed was een leenkamer verbonden. In 1762 werd deze van Hermannushuis in Enter verlegd naar erve Klein Letink in Elsen. Na de afschaffing van het leenstelsel in 1798 werd zij opgeheven. Het erve Klein Letink werd een Overijssels leen.

Het erve en goed Klein Letink of Wolters, gelegen in Elsen, gericht Kedingen is dus geruild tegen het Hermannishuis. Op 24 april 1762 werd op verzoek van 15 maart 1762 van Arnold Helmich en krachtens het besluit van Ridderschap en Steden tot een Overijssels leen aangenomen het erve en goed Klein Letink in ruil tegen het Hermannishuis te Enter. Het Hermannishuis wordt uit het leenverband ontslagen. Voorwaarde was dat de achterlenen van Hermanshuis, in het bijzonder de Lutlike Hof te Giethmen en katerstienden over Herman Wessels goed, in het vervolg zouden gelden als achterlenen van Klein Letink. In 1475 is Bartold van Langen de eigenaar van erve Klein Letink, groot 5 ½ mudde land. De naam is in 1770 gewijzigd naar erve Wolters. Sinds 1800 is Sprokkereef de bewoner van het erve Lutke (Klein) Letink. Het erve Wolters was vanaf 1770 een van de vaste plaatsen waar een markevergadering werd gehouden. Op de presentielijst van de markevergadering van 1808 waren drie dames goedsheren aanwezig, o.a. de weduwe Bargman van het erve Klein Letink.

*Hermanshuys to Enther ende Ludolvinc to Enther, dat Catteler ende dien thienden over die Eze to Enther, smal ende grof, in dienstmansstad. Bij gelegenheid van de belening van nagenoemde Gertruyt werd achter -stad" nog toegevoegd : to Stichts leen. Gertruyt, dochter van Albert van den Reve. Hulder haar man Everd van Bevervoorde. Herman Sticken na opdracht door Gheertruyt, dochter van Aelbert van den Reve. Dat guet, geheiten Hermanshuys tot Enter, gelegen in den kirsipel van Rijssen, mit sinen tobehoeren.*

Er was dus een erve en goed Klein Letink. Het erve Klein Letink is in de eerste helft van de zeventiende eeuw gesticht. Het erve lag op een plaats ten noordwesten van het tegenwoordige erve De Klompenmaker. Het oorspronkelijk erve Klein Letink was al voor 1475 bekend. Het is de boerderij, die later bekend werd onder de naam Wolters. De naam Klein Letink is ook blijven bestaan. Het erve Klein Letink was een eigengeerfde boerderij. De grond waarop het erve werd gesticht werd afgesplitst van het erve Groot Letink. Beide erven hadden dezelfde eigenaar, Van Raesfelt. In 1804 heeft Van Raesfelt van 's Lands Domeinen de tienden gekocht uit de erven Groot- en Klein Letink voor een bedrag van eenentwintighonderdvijftig gulden. In 1807 vroeg Raesfelt als pacht twee mud rogge en twee mud boekweit, voor drieëndertig schepel akkerland en drieënhalf dagwerk groen- en hooiland. Raesfelt was toen eigenaar van de

havezathe Elsen. In 1828 werden zijn laatste bezittingen geveild, waaronder Groot- en Klein Letink. De steenbakker J.A. Bakker werd de nieuwe eigenaar van de beide erven Letink en een groot gedeelte van de omliggende gronden. De gronden werden tussen 1841 en 1848 verkocht aan verschillende kopers. Na afbraak van de erven werden dichtbij de nieuwe boerderijen Klein Letinkskamp/De Klompenmaker en Haarman gesticht. Het erve Klein Letink is rond 1600 niet bewoond geweest als gevolg van de plunderingen tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Het erve behoorde toen aan Van Langen.



Het erve Klein Leetink. De boerderij is in de Tweede Wereldoorlog door de Duitsers in brand gestoken en later herbouwd. Nu bekend onder de naam Koar Jan. De laatste Leetink van deze tak overleed in 1942.



Vermoedelijk al in de eerste helft van de zeventiende eeuw tot na 1675 woonde op het erve Klein Letink Berent Letinck of Lietinck. Dit is af te leiden uit de toekenningen volgens de Vergoeding schade Munsterse oorlog van 1674 en de registers van 1675, Op 24 april 1762 werd tot een Overijssels leen aangenomen het erve en goed Klein Letink in ruil tegen het Hermannishuis te Enter. Er wordt niet vermeldt dat de Van Reves op het erve Klein Letink hebben gewoond. Wel dat er over een lange periode, van de zeventiende eeuw tot 1828, families Klein Letink op dit erve woonden. In die tijd waren er problemen met een erfenis van de familie Letink. Dat blijkt uit de processtukken van het drostambt Twenthe. In 1750 eisten Hendrick en Maria Letink in beslagname van de erfenis van hun zoon Henrick. De erfenis was in beheer genomen door zijn weduwe, die hertrouwd was. Het werd een langdurige rechtszaak. De weduwe, Janna Geusendam, moest als betaling vele vrachten turf naar de advocaat in Rijssen brengen. In 1776 wordt er een huwelijkscontract opgemaakt tussen Jan Hendrik Letink en zijn aanstaande echtgenoot Jenneken Reef. De gehele inboedel en huisraad gaat over op Jan Hendrik Letink, inclusief alle gebouwen. Hij zal zijn moeder bij zich op het erve onderhouden en verplegen. Tot 1828 hebben de familie Klein Letink op het erve Klein Letink gewoond. Toen in 1828 de erven Klein Letink en Groot Letink werden verkocht vertrokken de Klein Letink's met hun drie zonen naar de Schooldijk. Ze hebben de boerderij Wissink aan de Schooldijk gekocht.



Erve Pleskes aan de Goorseweg, T. Van Dam maakte de tekening en vertelde dat Pleskes Jan er woonde.



## Pony- en paardenmarkt

Hendrik ter Harmsel had in het midden van de vorige eeuw een manufacturenzaak in Enter, maar was bovenal verslingerd aan zijn hobby: paarden. Dat bracht hem en zijn collega-winkeliers Jan Leemreize, Marinus Philippi en Frits Velten er toe een paarden- en ponymarkt te organiseren in het centrum van het dorp, in combinatie met een warenmarkt. De datum werd geprikt op tweede donderdag van de bouwvak. In 1966 ging het evenement van start. Binnen enkele jaren ontwikkelde de markt zich tot een evenement waar heel Enter naar uitkeek en bovendien duizenden vakantiegangers naar het dorp trok. Een plaatselijke

verslaggever meldde eens verbaasd: 'de auto's stonden tot ver in de buitenwijken van Enter geparkeerd.' De Enterse Marktcommissie is naast de gemeentelijke ondersteuning nog steeds een onmisbare factor in de organisatie van deze paarden- en ponymarkt. Het aanbod heeft zich in de loop van de jaren flink uitgebreid. Eerst kwam er een vleesveeshow bij en recent ook een show van oude en zeldzame landbouwtrekkers.



Dit paard is gemaakt door Erna Visser. Ze heeft dit gedaan om de vijftigste pony- en paardenmarkt te gedenken. De Rabobank in Enter heeft het gesubsidieerd. Het standbeeld staat naast de bank aan de Bornerbroekseweg. Het is onthuld door de burgemeester Robben van Wierden op de avond van de pony- en paardenmarkt d.d. 11 augustus 2016.



De onderstaande foto's komen uit de collectie van Henk Plumers.







selijke proporties teruggebracht en op zo'n onderkoeld toontje verteld dat waarheid en verzinzel nauwelijks uit elkaar te houden zijn. 'Oons Jan was nen apatn, mer schildern dat konne', heet het dan over Broeze. Het zijn teksten die een oneindig plezier in het maken van het blad én in de eigen cultuur en geschiedenis verdragen. Met een serieuze ondertoon. „Klopt”, zegt Steentjes, die de meeste teksten levert, terwijl Letink het gros van het grafische werk doet. „Het oosten is een bijzondere streek met veel prachtige oude verhalen. Jongeren in Twente weten wel van de Watergeuzen, maar niet van Bommenbearnd, Berendina Hertgers (die in de achttiende eeuw voor kindermoord ter dood werd veroordeeld, red.) of de Slag bij Ane.

Ook al nemen we de waarheid met een korreltje zout, de lezers pikken er toch wat van op.” The Wild East is 'misschien wel het beste blad in 't Enterbrook', schrijven de twee makers in een van de nummers. Om eraan toe te voegen: 'Misschien ook niet'. Steentjes: „Goed of niet goed? Dat vragen we ons niet af. The Wild East is in ieder geval 'anders.' Er zijn 63 vaste abonnees, waarvan één in Den Haag. „Vast een geëmigreerde Tukker. De verzendkosten halen we er amper uit. Maar het is goed voor onze landelijke uitstraling.” En die 63 is na anderhalf jaar 'best wel een mooi getal' vinden ze allebei. „Toen we begonnen, hebben we gezegd: We gaan *heanig an* op weg naar de miljoen lezers... Dat luk tot nu goed. Vooral dat *heanig an*.”

## 'Liefhebberij' The Wild East is een succes op Facebook

ENTER – The Wild East is een opvallende, verrassende verschijning aan het Oost-Nederlandse bladenfirmament. Jeugdig, grappig en vaak mooi vormgegeven, deels in de streektaal geschreven. Het wordt uit pure liefhebberij gemaakt door de Enternaren Dave Letink (25) en Robin Steentjes (26). Letink studeerde architectuur in Enschede en Delft en heeft een eigen ontwerp bureau in Enter. Steentjes deed economie aan het Saxion in Enschede, daarna bedrijfskunde aan de Universiteit Twente en werkt nu bij een ac-

countantskantoor. The Wild East wordt gedrukt en verspreid in een oplage van vijfhonderd stuks en is voor 3,50 euro te koop bij boekhandelaren en kiosken in de dorpen en kleinere stadjes van Twente. Bestellen via [wildeast.nl](http://wildeast.nl) kan ook. Via de mail zijn ook nog exemplaren van de vorige nummers verkrijgbaar. Een jaarabonnement kost 15 euro. The Wild East is ook actief op Facebook via [facebook.com/thewildeast](http://facebook.com/thewildeast). Daar hebben Letink en Steentjes inmiddels zo'n 2.800 volgers.

## Enterse Dagen

Binnen de gelederen van het Open Jongerenwerk Pasatimiqua kwam in 1976 de gedachte naar voren een grootschalig dorpsfeest te organiseren. De jongeren enthousiasmeerden Plaatselijk Belang, de VVV en de winkeliersvereniging. Zo werden, één jaar later, in 1977, de eerste Enterse Dagen gehouden. Drie dagen feest waarbij de Enterse noaberschap centraal stond: 'Voor en door Enter' was het motto. Buurtbewoners versierden hele straten, bouwden schitterende wagens voor een feestelijke optocht, zeskampteams gingen de onderlinge strijd aan. En overal in het dorp verzezen plekken waar het goed zitten en drinken was.

DONDERDAG 20 JANUARI 1983

# Enterse dagen worden dit jaar iets bijzonders

ENTER – De Enterse dagen staan dit jaar van woensdag 24 t/m zaterdag 27 augustus op het programma. Gezien de enthousiaste uitlatingen op de eerste bijeenkomst, die gisteravond onder leiding van de heer M. A. Philippi in het Herv. Dienstgebouw plaats vond, belooft het weer iets bijzonders te worden. Ruim 80% van alle buurten waren met een of meer mensen op deze avond aanwezig en de vertegenwoordigers konden zich vrijwel unaniem verenigen met het programma, zoals dat door het stichtingsbestuur werd voorgesteld.

Onder het thema „Eanter trêd boetn de Grèenzen”, zullen alle buurten van het dorp verschillende landen op praalwagens gaan uitbeelden. Het was oorspronkelijk de bedoeling, dat buurtvertegenwoordigers over enige tijd door het trekken van een gesloten envelop, het land zouden kiezen, dat voor hun buurt als onderwerp zou gelden. De aanwezigen wensten echter zo spoedig mogelijk aan het werk te kunnen beginnen, zodat de trekking reeds gisteravond gebeurde. Het bestuur heeft de verschillende ambassades van de landen reeds gevraagd om informatiemateriaal. Het stichtingsbestuur heeft het omvangrijke organisatiewerk verdeeld over vijf com-



missies. Een van deze commissies zorgt voor een soort Olympische Spelen. Elke buurt zal met één team hieraan deelnemen en daarbij spelen in naam van het land dat men gedurende die dagen moet uitbeelden. Alle teams zullen voorafgegaan door een meisje, zo mogelijk in originele klederdracht, en een bord in handen met de naam van het land, in optocht deelnemen aan de officiële opening. Ook de muziekverenigingen zullen aan de optocht deelnemen, die voert naar het Regedal, waar een bekende persoonlijkheid de Enterse dagen officieel zal openen. Direct hierop is er een ballonwedstrijd, waarna de teams zich zullen verspreiden over het dorp om deel te nemen aan de „Olympische Spelen” die verdeeld over vier dagen worden afgewerkt.

Er komen bij de invalswegen in elk geval een viertal erebogen, n.l. aan de Bornerbroeksestraat, Goorseweg, Wierdenseweg en Rijsenseweg. Er wordt nog onderhandeld of er ook een ereboog komt aan de Ypeloweg. Er komt een grote feesttent met een capaciteit van 1500

Onder leiding van M. A. Philippi bogen de buurtverenigingen zich gisteren over het programma voor de Enterse dagen.

mensen op het marktplein waarin elke avond een evenement plaats vindt. De eerste avond vindt een reünie plaats van Enterse popgroepen uit de zestiger en zeventiger jaren. „Het programma moet als het enigszins kan kosten dekkend zijn en bij de beoordeling van de straatversiering zal de nadruk gelegd moeten worden, dat deze zo goedkoop mogelijk zijn opgetooid”, aldus de heer Philippi, die erg blij was met de grote belangstelling op deze avond. Men verwacht ook nu weer duizenden bezoekers, met name op de dag dat de praalwagens door de versierde straten zullen rijden. Door middel van een opvallende sticker hoopt men de nodige aandacht te trekken. Vrijdagavond zullen besprekingen worden gehouden over het wel of niet doorgaan van de bekende klompenkoers, terwijl men op 22 februari opnieuw bijeen komt, om over de vorderingen te beraadslagen.

Enterse Dagen bijzonder, 14 januari 1983, Marinus Philippi, thema: Eanter trêd boetn de grèenzen.

De Enterse Dagen vonden eerst om de drie jaar en later elke vier jaar plaats, met elke keer een nieuw thema. Het driedaagse feest kreeg volop steun vanuit brede lagen van de bevolking. In 2016 staat de veertiende editie op stapel, Enter bekend kleur. Het versterken van de noaberschap staat voorop. Al jarenlang bijt de Enterse Band het spits af. Ook de Pats Boem Show is een lokale klassieker geworden die formaties als MaJaFra en Neet Zuuver heeft voortgebracht. Na de feestelijke optocht daverd het dorp van het feestgedruis in de tientallen buurtonderkomens. Dan viert de oude noaberschap hoogtij.

## Eerste Enterse dagen

1977



### Omschrijving

Eerste Enterse dagen in 1977

v.l.n.r. : Johan Mennegat, geb 1916 – ovl 1986. Jan ter Weele, geb 1909 – ovl 1990 en Getjan Tijhof

Vlnr: Johan Mennegat, Jan ter Weel, Gertjan Tijhof.



Enterse Dagen, 2016







Tijdens het bedrijvenuurtje.





## Enter, het oude dorp

In 1188 wordt de naam Entheren al genoemd in het goederenregister van de Graaf van Dahle. Jaarlijks overstromende beekjes en kleine rivieren die een goede grassoort beletten, zijn de aanzet geweest tot de bedrijfsmatige ganzenhandel en ganzenteelt zoals deze van 1850 tot aan de Eerste Wereldoorlog rond Enter, Wierden en Goor geïntensiveerd werd. Jaarlijks werden er tienduizenden dieren in Twente en Duitsland opgekocht en rond Enter verhandeld met als topjaar 1887 met zestigduizend dieren.

In 1188 wordt Enter als Entheren genoemd. Enthere is een here in moerassig gebied aan het eind van Twente. Zo duikt in 1334 de naam Arnoldus Ennethere al op, volgens Gijsselink's toponymisch (toponymie is plaatsnaamkunde) woordenboek. In 1381 wordt de buerschap 't Enteren genoemd in de leenboeken het sticht Utrecht. In 1475 noemt de bisschop van Utrecht Entharren in zijn grondbelastingregister van Twente. In verschillende eerdere oorkonden wordt als schout van Tventa (Twente) Frethericus de Arnethe genoemd. Hoewel de namen op verschillende manieren werden geschreven, mag verondersteld worden dat de ridder van Arreth en de schout dezelfde personen zijn ofwel dat de schout een zoon is van de ridder. De schout werd door de bisschop van Utrecht benoemd. Frethericus de Arneht is omstreeks het jaar 1262 als ridder in de Duitse Orde opgenomen. De volkstelling van 1748 geeft voor de marken Notter, Ypelo, Rectum, Enter en Wierden in totaal duizend honderd tweeënvijftig inwoners.



Links woonde Kos Gaait en in het midden Waanders (Brouws) en Plumiers (Susse), achter Plumiers woonde De Graaf, in het huis naast de kerk woonden Kooln' Dieks (Ten Berge).



De voormalige gereformeerde kerk



Boerderijen in het noordeinde, links woonde Schreurs (Hutteman) en rechts Dam Wichers, 1950.



De mensen van de Hoge Brink op de foto voor de hervormde kerk en de winkel van Morsink.



Hervormde kerk



Hangplek voor jongeren aan de Elsgraven jaren zestig.

Ria Asbroek, Truus van Bloem, Leo Nitert,, Hans Busger op Vollenbroek, Willy van Bloem, Jan Nitert, Joke van Bloem, Johan van Bloem en Rinus Nitert, fotograaf Harrie Cox.

## Ruzie met de marke Elsen

Uit het markeverslag van Elsen. In 1554 is er ruzie tussen de bewoners van Elsen en de bewoners van Enter. De bewoners van Elsen hebben de turfkuilen van de Entersen ingetrapt. De ruzie wordt in den minne geschikt en er wordt voorkomen dat het een en ander zich zal herhalen. Er wordt een stuk grond aangewezen, gelegen tussen de kuilen van de twee marken. Het stuk grond is echter nooit gebruikt door de mensen uit Elsen. In 1566 worden in verband met de aanhoudende schermutselingen tussen de Elsener en de Entersen laeckestenen gelegd bij Oeckenbeumken, op de Bulner en in de Bredde. Deze stenen geven voor nu en altijd de grens (laecke) aan. In 1579 wordt hiervan een akte van laeckescheiding opgesteld, in aanwezigheid van Johan van Ripperda (markerichter van Elsen) en Johan van Ittersum (markerichter van Enter). In 1575 wordt toestemming gegeven aan Hermen Boegeholt en Mechteld, zijn echte huisvrouw, en hun erfgenamen om een beek naar hun land te mogen gebruiken. Ze hebben het land in Enterbroek van de marke Elsen gekocht voor tien paar klompen. De beek moeten ze afsluiten met een hek of een boom, zodat anderen hier zonder toestemming niet door kunnen varen.



## Brand

In januari 1724 brak 's nachts op de Hogebrink brand uit. De brand liep volledig uit de hand. Toen het licht werd was de ramp duidelijk. Er waren negenenvestig huizen verbrand, waarin meestal twee gezinnen woonden, en tientallen schuren. Ook de kerk had zware schade. Het zou een generatie duren voor Enter de ramp enigszins te boven was.

Precies honderd jaar na de grote brand van 1724 werd Enter weer getroffen door een ramp. Op 5 augustus 1823 brak er brand uit en werden vijftig woningen en diverse schuren in de as gelegd. De schade bedroeg vijfendertigduizend gulden. Slechts één familie was voor brand verzekerd. Er werd in een landelijk dagblad een oproep geplaatst voor ondersteuning. Op 9 september van datzelfde jaar brak er tot overmaat van ramp opnieuw een brand uit: zes woningen gingen in vlammen op. Extra wrang was dat in deze huizen delen van inboedels waren opgeslagen die bij de brand van 5 augustus gered waren. Enter bleef achter in een diepe crisis.



Dorpsstraat, noordeinde, hervormde kerk, 2002

## **Boa Gerard Eikenaar speurde naar duistere praktijken**

Niet veel mensen hebben het voorrecht zo vaak in de natuur te hebben gewerkt als Gerard Eikenaar. De voormalig buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) uit Enter speurde -meestal in de nacht- in een gebied van zeventuizend hectare naar onrechtmatigheden. De gemeente Rijssen-Holten nam ooit extra boa's in dienst om het toezicht op het buitengebied te verscherpen. Zij waren het derde oog van de politie.

Vissen is voor veel jongeren in de omgeving van het Twenthekanaal en het Overijssels Kanaal een populair tijdverdrijf, vertelde Eikenaar. Hun vergunning is niet altijd in orde, maar meestal zijn het Russen en Polen die echt aan visstroperij doen. Daartegen wordt streng opgetreden.



Eikenaar was voor de Wild Beheer Eenheid Rijssen toezichthouder in het buitengebied van Enter, Rijssen, Hellendoorn, Nijverdal, Daarle en Wierden. Een slordige zeventuizend hectare. Niet een gebied om zomaar even in een uurtje te doorkruisen. Normaal gesproken controleerde hij altijd op de motor. Overtreders komen niet snel weg door mul zand en over bospaadjes. Met de motor is hij veel sneller dan met de auto.

In het nachtelijk duister ontdekte hij regelmatig dingen die het daglicht niet kunnen verdragen. Ooit trof hij diep in het bos een plek aan met vers omgewoelde aarde. Er bleken allemaal computerbeeldschermen begraven te liggen. Dat zijn functie ook wel eens gevaren met zich meebrengt, ervoer Eikenaar ooit aan den lijve. Hij had een paar Russen betrapt op illegaal vissen. Een van die kerels trok een groot fileermes. Gelukkig had hij altijd de Walther P5 bij me. Alleen al het dreigen ermee was gelukkig voldoende om de Rus tot bedaren te brengen. De buitengewoon opsporingsambtenaren vormen het derde oog van de politie.

De uitspraak van de Enterse jachttopziener bleek niet uit de lucht gegrepen te zijn. Bij Hulsen staan twee fietsen tegen een bankje geparkeerd. Uit een van de fietstassen lichten in het schijnsel van de koplampen van Eikenaars auto enkele felblauwe straatnaambordjes op. Die zijn gestolen, zei Eikenaar beslist. De jongelui doken vliegensvlug de bosjes in toen de opsporingsambtenaar de auto stilzette.

Eikenaar zette eerst de fietsen op slot, noteerde de in de zadelstang gegraveerde postcodes en zet dan met een grote zaklamp de achtervolging in. Een omgeving van braamstruiken, brandnetels en daarachter een uitgestrekt maisveld vormen een prima schuilplaats voor de voortvluchtigen. Na een kwartier geeft de opsporingsambtenaar de achtervolging op. Met zijn portofoon roept hij de politie Hellendoorn op voor assistentie.

Het duurde niet lang of de politie is er. Twee agenten duiken, net als Eikenaar, de begroeide velden in. Af en toe luisterden ze of ze verdachte geluiden horen. Maar het bleef doodstil, geen resultaat. Dan maar de politiehond inzetten, zo wordt beslist. De hondenbegeleider is toevallig in de buurt. Niet erg enthousiast over zijn nachtelijke opdracht loopt hij met zijn hijgende viervoeter het duister in. En dat allemaal voor een paar straatnaambordjes, die overigens daadwerkelijk ontbreken in het dorp. Eikenaar is echter beslist. Die borden zijn zo'n driehonderd euro per stuk waard. Er zijn fervente verzamelaars die vaak thuis nog veel meer exemplaren hebben liggen. Bron: Reformatorisch Dagblad.



## Mien oole Eènter

Tusken Hambaarg en de Regge  
Lig een heel klein stuksken laànd  
Heel mooi onder`t greune loaver  
Doar an heb ik mien hart verpand

Aij van Es komt kiek ie daale  
Op dat mooie kleine dorp  
Vredig russend in de veerte  
Van het mooie Twenthelaànd

Vrooger dreewn ze doar de gaanzen  
Vuur`n "Ooln Griezen"bie mekaar  
Dan in gaanzenpas noa`t westen  
Tied stak toe nog neet zo na.

Op `n Waarf doa wörn de zuumpe  
Belaan met jutte kloop`n en hoolt  
Vaarn van Eenter tot in Friesland  
`s omers heete, in`t noajoar koold

Kleine boertjes wossel`n alduur  
Op de schroare zandgrond doar  
Mennig druppel zweet evuln toe was gen vetpot `t waark was zwoar

Elk een leup toen op de kloompe  
emaakt van wilg of puppelhoolt  
Duur ieverige haane sniene  
Iej had`n de veute joa nooit koold.

Sinds die tied is vulle veranderd  
Lange is`t al bijj `t oole neet meer  
Mear dat `t vrooger better was  
Dat geet mie toch al te veer.

Johan Otten, mei 2006



De es, uit de collectie van Lammertink.

Sporen van vroegere bewoners komen op verschillende plaatsen in de streek voor. In 1935 stuitte de heer Geels uit Enter tijdens het steken van kienhout (fossiele overblijfselen van bomen) in het zuiden van het Enterveen op een zwerfkei. Direct onder de steen vond hij drie grote barnstenen kralen, twee bronzen staafjes, een bronzen ring en een bronzen spatelvormige naald. Het laatste voorwerp, een zgn. 'spatenkopfnadel', werd rond de zesde eeuw v. Chr. gedateerd en is het enige bekende exemplaar in Overijssel. In 1936 werd bij het afgraven van een esgedeelte een urnenveld aangetroffen. Tachtig urnen uit de achtste à negende eeuw werden geteld, waarvan er een twintigtal heel zijn gebleven. Nog een oudheidkundige vondst die zelfs uniek voor Nederland was deed men in 1954. Ten noorden van de Hamberg, aan de rand van de es, werd een trechtervormige urn uit de achtste eeuw gevonden die naast verbrande beenderen en een dotje haar, twee mooie bronzen broches bevatte. Onder de zandkop aan de Kattelaarsdijk ligt een zwerfkei (waarschijnlijk van een hunebed) en aan de Stokreefsweg zijn resten van een nederzetting gevonden.



## **Eanter**

Giethoorn en Apeldoorn zint beile mooie stee  
en aj der wat te doon hebt dan köj der ok wa ween  
ween köj oaveral zelfs in Nijverdal en ok nog wal in Eanske  
meer Eanter vin ik toch mien aller meuiste pleatske.

Benny van de Braandputte

## **Woer zin ie van?**

Aj dat in Eanter weetn wilt, stel ik oe 't volgende vuur  
eers zeg ie, och ie komt mie toch zo kunnig vuur  
of is oe moo neet van Klei? en oe vaa van de Wos?  
of ... zi-j gennen Köps, ne Broeze of ne Bos?  
met 'n paar lösse fladders scheid ie der op lös  
dan zengt ze, nee, ik zin van Toon Dieks en mie moo was Popn Naa  
dan zeg ie gauw, ik har 't wa good e zeen, ie liekt precies op oe vaa.

Benny van de Braandputte



Boerenwoonkamer met veldkeitjes op de grond.

## Brandriet

De oudst bekende Brandriet is Hermannus Brandriet, geboren omstreeks 1750. Hij is getrouwd met Getrudis Velner, geboren omstreeks 1750.

Uit dit huwelijk is Jan geboren op 23 augustus 1782 te Zenderen. Hij trouwde met Geertrui Boswinkel uit Bentelo. Ze kregen een zoon, Anthonie, geboren in 1821 te Borne en overleden op 26 maart 1878 te Enter. Hij trouwde op 1 december 1843 te Wierden met Janna Geels uit Enter. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.

De oudste zoon Jannes is geboren op 14 oktober 1843 te Enter. Hij trouwde op achtentwintigjarige leeftijd op 30 augustus 1872 met Berendina ter Elst. Zij was de dochter van Hendrikus ter Elst en Maria Velner. Uit dit huwelijk werden twee kinderen geboren. Het eerste kind was Hendrikus is geboren in 1874 en trouwde op 19 september 1901 met Leida Bekhuis. Zij was de dochter van Bartus Bekhuis en Maria Otten. Bartus was boer en klompenmaker. Het tweede kind is vijf maanden oud geworden. Hendrikus Brandriet trouwde voor de tweede keer met Gerritdina Slager op 5 juni 1919. Zij was geboren op 24 februari 1879 te Enter en was de dochter van Hendrikus Bernardus Slagers en Hendrika Asbroek.

Uit het eerste huwelijk met Leida Bekhuis zijn zes kinderen geboren. Het derde kind, Bernard Albertus is geboren op 5 juni 1905. Hij was katoenwever en getrouwd op zesentwintigjarige leeftijd op 25 juni 1931 met Gezina Spoelder. Hij is vierendertig jaar geworden.

Toen de Tweede Wereld begon was hij dienstplichtig soldaat en werd ingezet bij de gevechten op de Grebbeberg. Op 13 mei 1940 is hij overleden nadat hij twee dagen eerder zwaar gewond werd. Hij was als dienstplichtig soldaat ingedeeld bij de zestiende mitrailleur compagnie vierde divisie. Hij is begraven op het militair ereveld Grebbeberg. De overlijdensakte nummer 110 van de gemeente Wierden is opgemaakt op 22 oktober 1945; zie ook: [www.grebbeberg.nl/ereveld/graf7](http://www.grebbeberg.nl/ereveld/graf7).

Gerhardus Johannes Brandriet, bijnaam De Loare, is geboren op 30 december 1924 te Enter aan de Rijssenseweg. Hij is op 11 juni 1974 op negenenveertigjarige leeftijd overleden. Hij was de zoon van Gerhard Brandriet en Geertrui Kusters. Hij bleef aan de Rijssenseweg wonen en trouwde op achtentwintigjarige leeftijd met Gerardina Engelina Lammertink. Line van Paanders Jesse, zoals ze werd genoemd, was geboren op 12 maart 1925 te Enter. Ze was de dochter van Johannes Lammertink (Paanders Jesse) en Hendrika Maria Dissel. Ze woonden in het café dat vroeger het café/koffiehuis van Jannes Brunnenkreef was. Paanders Jesse was klompenmaker, veehandelaar en caféhouder. Het café Lammertink stond aan de Rijssenseweg, ter hoogte van de Stationsweg. Het was in de tijd dat Scholten uit Rijssen stationschef was. Gerhard, de Lore dus, was bakker en werkte ook in de bakkerij van de coöperatie. Dat was in de tijd dat Koers bakker was bij de coöperatie, begin jaren zestig. De Lore was de zoon van Gerhard die al aan de Rijssenseweg woonde. Gerhard was de zoon van Gradus die de zoon was van Anthonie Brandriet en Janna Geels. Anthonie was de zoon van Hermannus, de oudst bekende Brandriet en met wie dit verhaal begon.



Links café Lammertink (Paanders Jesse) aan de Rijssenseweg.

## Exoo

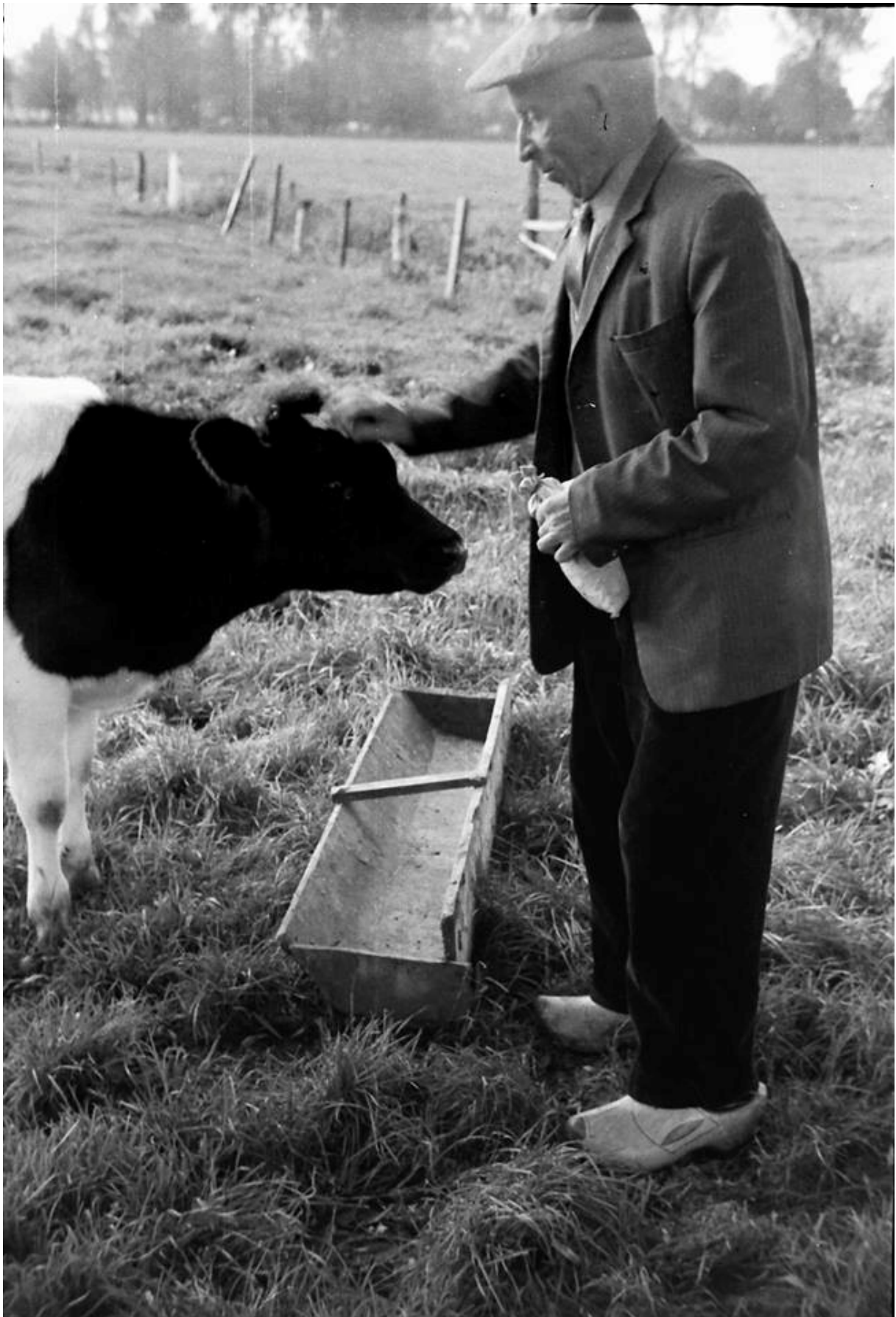
In de kromming van Regge tussen Enter en Wierden, op de plek waar nu het erve Exo staat, stond in 1475 al een boerderij. Niet zo verwonderlijk. In een register uit dat jaar treffen we de naam Exoo aan in de betekenis van 'met eiken begroeide hoogte' (Ekeshoe).

Een ideale plek om een boerderij te vestigen: dichtbij het water en toch veilig genoeg voor overstromingen. Vroeger vond veel transport plaats over het water en kon het dus behoorlijk druk zijn op de oevers van de Regge. De boerderij werd al snel een ontmoetingsplaats voor reizigers, handelaren en marskramers. Hoewel geheel verbouwd is de boerderij nog erg karakteristiek met een rietgedekt dak en voorzien van een wolfsend (hellende voor- en achtergevel). De naam Exo heeft voor de meeste Eantersen een bekende klank. Het vroegere tolhuis, de Regge en het Exobos, een karakteristiek plekje in het Enterse buitengebied. In 1859 werd hier een ophaalbrug gebouwd. Tot dan toe was de voorde door de Regge de enige manier om vanaf Wierden op Enters grondgebied te komen.

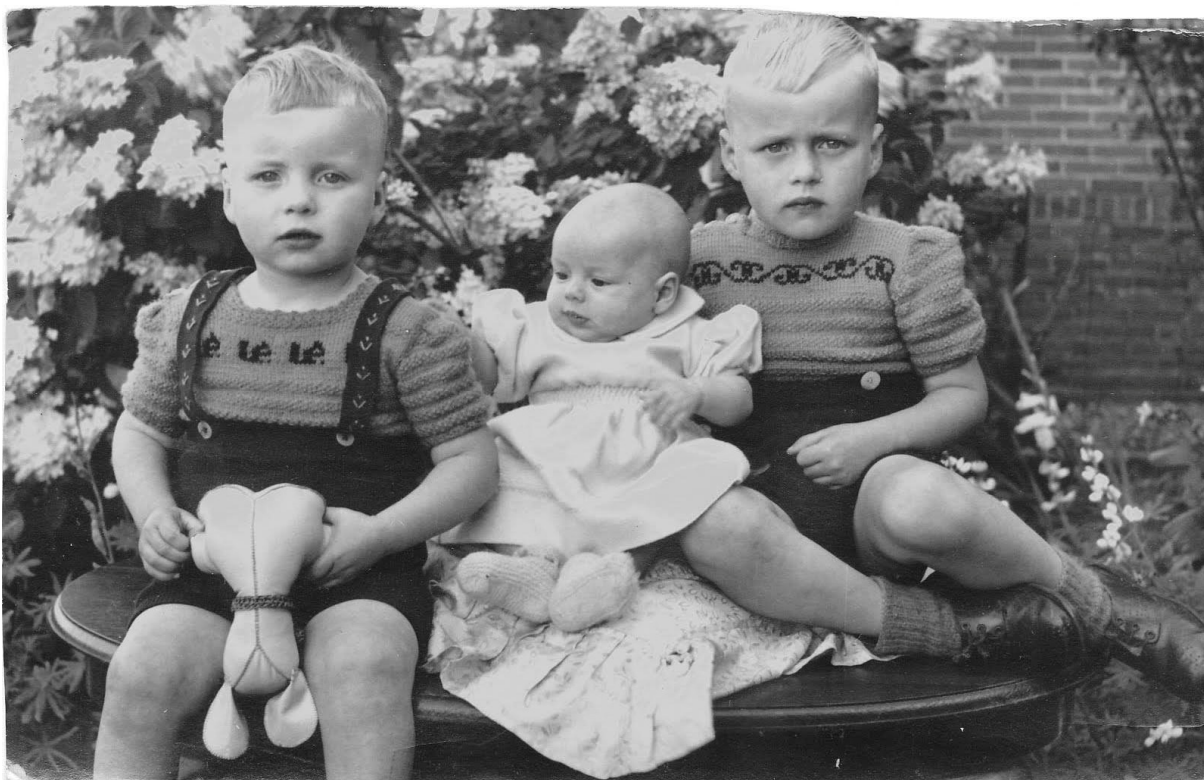
De geschiedenis van de beide boerenerven Groot- en Klein Exo, die dicht bij elkaar liggen, gaat veel verder terug dan de ophaalbrug en de vroegere scheepvaart. De naam Exo, vroeger geschreven als 'Exhoe of Ekeshoe is, zoals vele boerenerven, ontleend aan de terreingesteldheid in de onmiddellijke omgeving. Ekeshoe moet verklaard worden als 'met eiken begroeide hoogte. Die hoogte zal wel de directe aanleiding zijn geweest voor de vestiging van de eerste bewoners. In een register van een schatting (belasting) die de bisschop van Utrecht in 1475 oplegde aan de mensen uit Twenthe om zijn oorlogen te bekostigen, komt het erve Exhoe voor het eerst voor. De toenmalige bewoner wordt aangeduid als een hoveman; in die tijd iemand van de landadel. In 1601 komen we het erve Exo weer tegen in een grondbelastingregister van de Staten van Overijssel. Het is dan een pachterve, de eigenaar wordt niet vermeld. Als pacht moet de bewoner geven: '2 mudden roggen en de 2 ½ mude gerst jarlix'. Het bezit aan bouwland is dan 5 ½ mudden (2.2 hectare). In de Munsterse oorlogen van 1660 tot 1664 en van 1672 tot 1674 maakt het krijgsvolk van Bommenberend veelvuldig gebruik van de Regge als aan- en afvoeroute. Omdat zowel het Groot Exo als het Klein Exo bij de Regge lagen, krijgen ze nogal eens bezoek van soldaten. De weduwe Exo, die toentertijd een van de boerderijen bewoonde, klaagt over deze plundering bij het markebestuur van Enter: 'Dewijl zijn aan de riviere woont is haar door het krijgsvolck de riviere met schepen opkomende in huys en schoppen alles weggenomen'. In 1722 vinden we voor het eerst een transportakte van de verkoop van erve Exo. De koopman Jan Schimmelpenninck uit Almelo koopt het erve van Swierinck uit Zwolle. In de volkstelling van 1748 worden als bewoners genoemd Geesken Geels, de weduwe Exo met haar vier kinderen, alsmede de knecht Lammert Kuninkhuis en als kostganger Willem Exo 'sijnde blind'.

Zoals bij veel erven heeft ook bij het erve Exo al in de zeventiende eeuw een afsplitsing plaatsgevonden. In 1675 treffen we Hendrik Exo aan op het erve Klein Exo, dat enige honderden meter oostelijker ligt. Op 6 augustus 1722 maakt de bewoner van erve Klein Exo, Hendrik Jansen Exo, 'kranck te bedde liggende' samen met zijn vrouw een testament. Dominee Marcelli was hierbij aanwezig. Het echtpaar Exo was kinderloos. In 1803 koopt Lambert Exo het erve Groot Exo, dat hij huurde van de erfgenamen van Jan Schimmelpenninck uit Almelo. In 1886 verkopen de erfgenamen van Lammert Esink (Exo) het erve aan Wicher Jansen, grondeigenaar in Vriezenveen, voor 5600 gulden. Het erve zal in het bezit van de erfgenamen van deze familie tot 1954 blijven. In dat jaar komt zowel het Groot- als het Klein Exo in het bezit van de familie Busger op Vollenbroek, die al eerder als pachter van de erven bekend was.





Berend Bekhuis, ook wel Busgers Berend genoemd, foto Harry Cox.



Kinderen Cox, jaren vijftig van de vorige eeuw, uit de collectie van Harrie Cox.



Willem Cox bij de Encos, de cocosmattenfabriek aan de Stationsweg, nu babywinkel, uit de collectie van Harrie Cox.

## Cox

Tijdens de Franse overheersing emigreerde een familie Kochs uit Duitsland naar Limburg. Ze werden bij de burgerlijke stand ingeschreven als Cox omdat de Fransen die naam als zodanig verstonden en hem wellicht ook herkenden door hun Engelse connecties. In Limburg komt Cox dan ook veel voor. 'Kochs, zoon van de Kok. Zowel mijn vader als mijn broers en zussen hebben iets met koken. Niet verbazingwekkend natuurlijk. Aangezien mijn vader import was hebben wij van zijn kant geen bijnaam'. schrijft Harrie Cox. Zijn moeder was van Kuipers, bijnaam Detjes Bernard. Detje is een verbastering van Derk(je), dus zijn overgrootvader.



Willem Cox

## Detje

Detje is een verbastering van Derk. Kuipers werd ook wel Detje genoemd.

## De Brandputte van vroeger

Vie woon op de Brandputte  
gemeudelik bie mekaar  
ieder gun wie 't ziene  
dat vunne vie neet raar

Meer woer zint ze toch e bleewn  
de leu van toender tied  
ak doar ower noa denke  
zin'k ze hoaste allemoal kwiet.

Kloknmans en Kaspersmiene  
beile zin't ze der neet meer  
toen ze ging noar de Julianastroate  
dee eer dat ech wa zeer.

Buisjaan ging ok verhuuzen  
en Bussientje is e wes  
Wilnhendrieks en Dina gungn nor Aalten  
door hew nog 'ns hen e wes

Poaljans en Janneukn gingn richting Riessen  
en ome Gerrit den ging dood  
Westenberg gin ok verkassen  
verdeen verder op zien brood.

Timmerjaans en Dienne zint e storven,  
joa allemoal kriege vie den tied  
meer opa Baks den span de kroone  
den won vie met vijfennegentig joar pas kwiet.

Van de oale garde water op 't lessen  
alleene nog mie vaa  
den har' t later opt Reggedal  
met zien negentig joar, nog aardig vuur mekaa.

Baks Henderik en Janna trokn zich trugge  
kreegn hier vuur now de kaans  
meer ak now 'soawns vuur 't hoese stoa  
is de Braandputte toch aans.

Benny van de Braandputte



Opening Brandput op Koningsdag, 27 april 2016



Burgemeester Robben



Burgemeester Robben onthult de klok.

## **De Boone**

Boeiend zijn de verhalen over 'de Geele' (Jans Geels). Jans Geels, die in dienst van 'de Boone' (Roetgerink) vele jaren met de ben op de rug de boer op ging om handel te drijven. Een ben is een korf die op de rug werd gedragen. Hij is meer dan zestig jaar bij Roetgerink in dienst is geweest als manusje-van-alles. De ene keer moest er klomphout worden gehaald achter Zenderen. Van de bomen werden vlotten gemaakt die dan de Loolee afdreven, waarbij Jans op de stammen stond. Bij de stuw in Almelo kwam Jans aan wal, want als die opgetrokken werd dan ging het er van. Met grote snelheid dreven de bomen de Loolee af in de richting van de Regge. De vlotten werden dan via de Entergraven tot bij de werf gebracht. De andere keer hielp Jans op de drukke Hengelose markt bij het verkopen van boter, die door ruilhandel was verkregen. De ruilmiddelen waren allerlei soorten bonen en ook koffiebonen. Vandaar de bijnaam 'de Boone'. Roetgerink maakte van de boter mooie klonten, overeenkomstig het Twentse spreekwoord: 'opmaken döt de botter verkopen'.

## **De Bos**

Klompemaker Nijhof wordt ook de Bos genoemd. Voordat Nijhof verhuisde naar het huis aan de Rijssenseweg, woonde hier Gerrit Jan Bosman, Het erf is genoemd naar Bosman.

## **De Graaf**

Voor 1800 werd de naam 'de Graaf' ook geschreven als 'de Graaff'. Graaf kan een graft zijn, of een graven, een gracht of een beek. Enkele verklaringen van de afkomst van de naam:

1. Iemand in dienst van een graaf, of op een andere manier verbonden aan een graaf.

2. Een beroepsnaam of de aanduiding van een functie; vergelijk Bosgraaf, Burggraaf, Dijkgraaf, enzovoort.
3. Iemand wonend in een huis of herberg met het woord 'graaf' in de naam, bijvoorbeeld "in de Graeff van Bueren", of iemand bijvoorbeeld varende op het schip 'de Graaf Floris'.
4. Iemand die zich voordeed als een graaf, die zich door zijn voorkomen aan een graaf deed denken.

## De Rassche

Het woord rassche is een bijvoeglijk naamwoord. Het woord komt van rasscher, meest rasch en betekent snel, gezwind, schielijk. Het is sterker dan snel en mist de laatstgenoemde eigenaardigheid van vlug. Met gezwinde pas, die rassche daad zal u berouwen.

Het erve Rassche in de Bullenaarshoek wordt voor het eerst genoemd in 1642. In het register van vuursteden, ovens en brouketels van dat jaar (belastingregister) werd Rolof Rassche als bewoner genoemd. Het was geen gewaard erve en het behoorde niet tot de oudste stamerven van Enter. Die worden al in 1475 genoemd. Wanneer erve Rassche is gebouwd is niet bekend, waarschijnlijk na 1600.

Toch was het in 1657 één van de grootste boerderijen in Enter. Dat is te zien aan het bedrag aan grondbelasting dat betaald werd. De betekenis van de naam Rassche is niet bekend. In de oudste doopregisters van Rijssen, waar Enter kerkelijk bij hoorde, staat een Rolof Raske in 1668.

In 1668 wordt Jan Roelofszoen Raske geboren. Hij trouwde in 1695 met Agniete ter Hofstede uit Ambt Delden. Hun zoon Jan, geboren in 1696, trouwt in 1721 met Fenne Gerritszoen Koenderink, ook De Wilde genoemd. In 1726 leent Jan van H. Spijker tweeduizend gulden. Waarschijnlijk is toen de boerderij verbouwd. In 1740 krijgt hij een hypotheek van drieëndertighonderd gulden. Voor 3 ¼ procent diende het erve De Rasgerije als onderpand.

In 1748 was er een grote volkstelling; op het erve De Rassche woonden toen:

*Agnite de Rassche, oude vrouw,*

*Jan Rassche en Fenneken de Wilde, jonge luyden met de kinderen boven de tien jaar: Jan Roelof en Gerrit en onder de tien jaar: Agnite, Geertien en Aaltjen,*

*en de meyt Dina Rasschen.*

In 1768 trouwde Aaltje Rassche, geboren in 1738, met Hendrik de Wilde, geboren in 1741. Ze trouwden in op het erve. Aaltje Rassche is in 1819 overleden. In 1800 werd er een rundveetelling gehouden. Op het erve Rassche waren toen vier koeien en twee kalveren. In 1811 werden voor het eerst huisnummers toegekend, het erve de Rassche kreeg nummer 284. In 1811 was er een grote veetelling. Er waren toen één ruïn, één merrie, één veulen, twee stieren, vijf koeien, zes vaarzen en twee kalveren. Hendrik de Wilde overleed in 1812. Hun zoon Frederik, geboren in 1779, was in 1812 getrouwd met Hermina Koenderink, geboren in 1787. Frederik Rassche is al overleden in 1824. In 1823 is het grondbezit van het erve Rassche elf hectare. Dat is vermeld in het Kadaster van 1832. Hermina Koenderink was toen de eigenaar.

In 1846 verkocht Hermina Rassche-Koenderink de boerderij aan Hendrik Jansen uit Elsen. Voor die tijd waren er ook al verschillende percelen verkocht. Hendrik Jansen kocht het erve

Rassche, kadastraal bekend onder nummer D668. Er waren nog vijf percelen, D666, D667, D670 en D671. In 1854 verkocht Hendrik Jansen het erve Rassche aan Jan Hommers. Jan Hommers was afkomstig van het erve De Keizer (aan de Regge) in de Waterhoek. Hij bracht de naam De Keizer naar het erve Rassche. Jan Hommers is in 1854 getrouwd met Johanna Schuitemaker, een dochter van de eigenaar van de scheepstimmerwerf De Meisterswaard. In 1859 overlijdt Johanna Schuitemaker. Toen Jan Hommers in 1890 overleed werd de boerderij verkocht aan Gerrit Rietberg. Gerrit Rietberg is in 1860 in Holten geboren. Hij is getrouwd met Janna Hazewinkel, geboren in 1859 in Laren. In 1893 wordt zoon Jan Willem Rietberg geboren. Deze trouwde op 22 februari 1934 met Sina ter Denge, geboren op 23 april 1904. Jan Willem is al in 1952 overleden en Sina in 1986. Nu woont Sibor Rietberg op het erve De Rassche en had er een varkensboerderij. Het huis op de Hogebrink wordt Raske-Bedientje genoemd.



Erve Rietberg (de Rassche), Bullenaarsweg, Enterbroek



# Dreijerink

Berent Dreijerink is de oudst bekende Dreijerink. Er zijn in de genealogie geen gegevens van hem bekend. Hij heeft twee kinderen, Joannes Dreijerink en Joanna Dreierink. Joanna Dreierink is geboren in 1707 of 1714. Zij is in 1732 te Borne getrouwd met Joannes Siemerink uit Deldenerbroek.

Joannes Dreijerink is geboren omstreeks 1692 te Bornerbroek. Hij is de zoon van Berent Dreijerink. Joannes Dreijerink is drie keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1692 met Ale. Zij is geboren omstreeks 1692 en overleden op 17 december 1715. Uit dit huwelijk zijn te Borne en Bornerbroek twee kinderen geboren. Het tweede huwelijk is omstreeks 1714 met Joanna. Zij is geboren omstreeks 1697 en overleden omstreeks 1724 of 1732. Uit dit huwelijk zijn te Borne vijf kinderen geboren. Het derde huwelijk is te Borne omstreeks 1732 met Henrica Jansen. Uit dit huwelijk zijn te Borne en Bornerbroek vier kinderen geboren.

Johannes Dreijerink is geboren op 19 mei 1873 te Enterbroek en overleden op 9 april 1971 te Goor op zevenennegentigjarige leeftijd. Hij is klompenmaker. Johannes Dreijerink is de zoon van Hermannes Dreijerink (Reurink) en Jenneke Reurink. Johannes Dreijerink is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 16 april 1896 met Berendina Homan uit Enter. Zij is op 10 september 1900 op vijftwintigjarige leeftijd overleden. Berendina Homan is de dochter van de klompenmaker Jannes Homan en Fredrika Freriks. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Jan en Johannes Dreijerink. Het tweede huwelijk is op 18 mei 1905 met Berendina Johanna Freriksen uit Enter. Zij is de dochter van de tapper Hendrikus Freriksen en Gerritdina Morsink. Uit dit huwelijk is te Enter Hendrikus Bernardus Dreijerink geboren.

Jan Dreijerink is geboren op 16 maart 1896 te Enter en overleden op 20 mei 1971 te Delden. Hij is de zoon van Johannes Dreijerink en Berendina Homan. Jan Dreijerink is wegenbouwer. Hij is getrouwd omstreeks 1925 met Johanna Freriksen uit Enter. Zij is de dochter van Jan Freriksen (Poppen) en Aleida Schrooten. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het tweede kind, Johanna Theresia, is getrouwd met Hendrikus Johannes Philippi. Hij is de zoon van de schoenmaker Joseph Philippi en Geertruida Johanna Schoe. Het vierde kind, Johanna Maria (Annie), is getrouwd de smid Johannes Antonius (Johan) Rutenfrans (Stoffer). Johan Rutenfrans heeft een smederij en constructiewerkplaats. Tijdens een klus op een bouwplaats te Rijssen is hij op 1 juni 1979 op achtenveertigjarige leeftijd bij laswerkzaamheden om het leven gekomen.



Cafe Dreijerink, Dorpsstraat, het bord is van Gert en Trees van Coesant.

Bernard Jan Dreijerink is geboren op 19 augustus 1926 te Enter en overleden op 15 januari 2014 in een verpleeghuis te Almelo. Hij was vrachtwagenchauffeur. Bernard Jan Dreijerink woonde aan de Stokreefsweg 4 op erve de Wos te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Dreijerink

en Johanna Freriksen. Bernard Jan Dreijerink is getrouwd op 1 juli 1960 met Hendrika Adriana Maria (Riek) ten Berge uit Enter. Zij is de dochter van Gerardus ten Berge (Proot Gerre) en Hendrika Maria Lammertink. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Henk, is overleden op 3 maart 1982 op negentienjarige leeftijd. Het tweede kind wordt Jan genoemd; hij is getrouwd met Diane. Het derde kind is Berendina Johanna Maria (Angela); zij heeft een relatie met Peter.

Albertus Johannes Dreijerink is geboren op 11 januari 1938 te Enter en overleden op 10 maart 1986 te Enter op achtenveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gradus Johannes Dreijerink en Aleida Geels. Hij is getrouwd op 1 december 1960 met Hendrika Maassen van den Brink uit Rijssen. Zij is de dochter van de landbouwer Willem Maassen van den Brink (Velper Wilm) en Alberdiena Borkent (Derkus Diene). Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

Hendrikus Dreijerink is geboren op 23 augustus 1845 te Bornerbroek en overleden op 12 april 1915 te Enter op negenenzestigjarige leeftijd. Hij is ganzenkoopman en kerkmeester in de roomse kerk te Enter. Hendrikus Dreijerink heeft een hypotheek afgesloten van Hendrik Jan Brunnekreef te Goor. De overeenkomst van 21 november 1874 staat in de akte nummer 1844, opgemaakt door notaris Veening te Almelo. Een voorwaardelijke hypotheek is afgesloten op 6 april 1876 van de firma Dikkers uit Almelo. Hendrikus Dreijerink is de zoon van Johannes (Jans) Dreijerink en Joan Hendrika Reef. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 3 oktober 1874 met de negenenveertigjarige weduwe Johanna van Otten uit Enter. Hij is dan negenentwintig jaar. Zij was eerder getrouwd met Gerhardus Hermannes Schrooten uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer, winkelier, koopman Egbert van Otten en Berendina Kerkhof. Bij inzet op 20 november 1876 en geveild op 4 december 1876 wordt het huis en land van Hendrikus Dreijerink verkocht voor vijfenzestighonderdendertig gulden. De akte wordt opgemaakt door notaris Veening te Almelo. Op 15 januari 1893 koopt Hendrikus Dreijerink een huis met erf en enkele percelen grond aan de Dorpsstraat, op de plaats waar café Dreijerink was. Het tweede huwelijk is op 16 augustus 1906 met de eenendertigjarige Fenneken Freriks uit Enter. Hij is dan zestig jaar. Tweeëndertig jaar na zijn eerste huwelijk trouwt hij met een vrouw die vijftig jaar jonger is als zijn eerste vrouw. Zij is de dochter van de landbouwer en koopman Jannes Freriks en Johanna Berendina Werning. Uit het tweede huwelijk zijn twee kinderen geboren, Johan en Hendrika Dreijerink. Hendrika is geboren op 29 juli 1911 te Enter en overleden op 17 augustus 1911 te Enter, negentien dagen oud.

Johan Dreijerink is geboren op 31 december 1907 te Enter en overleden op 15 juli 1965 te Enter op zevenenvijftigjarige leeftijd. Hij is caféhouder. Johan Dreijerink is de zoon van Hendrikus Dreijerink en Fenneken Freriks. Hij is acht jaar als zijn vader overlijdt. Johan Dreijerink is getrouwd op 13 mei 1943 te Haarlem met Elisabeth Kuypers uit Haarlem. Uit dit huwelijk zijn te Enter zes kinderen geboren.

Antonius Maria (Tonnie) Dreijerink is geboren op 22 maart 1946 te Enter en overleden op 12 juni 2001 te Enter op vijfenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Johan Dreijerink en Elisabeth Kuypers. Antonius Maria (Tonnie) Dreijerink is getrouwd op 30 juli 1976 op dertigjarige leeftijd met Geertruida Susanne Maria (Truus) Lenferink. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Tamara Theresia Maria en Marcia Maria Elisabeth Dreijerink.



1960, café Dreijerink, vlnr: Hendrik Kamphuis (Hendrik van Snieders Gerre), Gerard Slag (Tuut'n Gerre), Johan Freriksen (Jehan van Hek'n Bakker), Jan Hering (Fraans Jehan) en Johan van Coesant (Coesant Jehan).



## De Keurne

Johan Effink wordt de Keurne genoemd. In het Twents woordenboek staat dat keun betekent: koen, flink, kordaat, driest. Kortom, een Keurne is een moedig mens.



Johan Effink

## De Klitse

De Ten Hoves worden ook wel De Klitse genoemd. Een klitse is een vrouw die haar echtgenoot niet trouw is. Een klis of klits is ook een kladde (stekelige plant). In Vlaanderen is een klits een teelbal, een zweepje of slappe koffie.

**klit** znw. v., mnl. *clit*, *clitte*, os. *klettō* en daarnaast oe. *clate* (ne. *clot-bur*), oe. *clite* 'hoefblad', ne. dial. *clote*, *clite*, *cleat* 'klit'. — Uit idg. wt. \**gleid* (waarvoor zie: *klei*), vgl. lett. *glidet* 'slijmerig worden'. — Zie verder: *klis*.

Een mengvorm van *klitte* en *klisse* is *klitse* naast *klitsen* (Noord-Limburg, maar ook het Kleefs-Gelderse gebied van het Rijnland), vroeger zeker wel algemener, blijkens de ontleening in de taal van enkele streken ten O. van de Elbe *klitze*, vgl. Teuchert, Sprachreste 204-5.

**klits** znw. v., ook *klis* 'teef, wijfe van de hond; ontuchtige vrouw', Kiliaen noemt het Fries, vgl. oostfri. *klits*, *klitse* 'teef; vuile of ontuchtige vrouw', fri. *klitse* 'slordige vrouw'. — Een zeer lokaal woord en dus wel een vrij late schepping. — Het gedrag van de honden in de paartijd kan de gedachte aan woorden als *klis* en *klit* opgewekt hebben.

## De Pop' n

De eerste generatie Mekenkamp overlijdt in de jaren zeventig van de negentiende eeuw. De nieuwe generatie Hermannus en Johannes Mekenkamp worden in 1884 en 1888 geboren. Omdat kleermakers werken met "poppen" krijgen ze in Enter de bijnaam "Pop' n Mans" en "Pop' n Jans". In 1830 trouwt Berend Jan Mekenkamp uit Deldenerbroek met Gerritdina Scholten Effink uit Enter. In 1835 koopt hij van de erven Hendrik Keyzer een kruidenierswinkel annex kleermakerij, op de plek waar nu Dorpsstraat 34 is. In 1847 komt de broer van Berend Jan ook naar Enter. Hermannus Mekenkamp trouwt dan met Hendrika Drostén, een dochter van de smid Drostén, een voorganger van de latere smid Rutenfrans.

## De Huzarre, ook wel de Menze genoemd.

Hermannus Langenhof was schipper, geboren op 27 juli 1804 te Enter, overleden op 2 februari 1874 te Enter op negenenzestigjarige leeftijd. Hij was in 1835 sergeant huzaar bij de Overijsselse Schutterij. Vandaar dat deze tak ook wel de Huzarre werd genoemd. De Huzarre werd ook wel de Menze genoemd. Hij was de zoon van schipper Gerrit Jan Langenhof en Hendrina Hesselink. Hun zoon Hendrik Jan werd ook schipper. Hij is geboren op 3 maart 1843 te Enter en overleden op 18 december 1869 te Rijssen op zesentwintigjarige leeftijd. Hij is begraven te Enter. Nadat hij met twee collegaschippers in een café in Rijssen ruzie had gekregen, hebben de twee schippers op weg naar Enter hun collega Langenhof vermoord. De Twentse Menze komt van Mans (Hermannes). Menze was als jongensnaam erg populair in 1880, 1943 en 1961. De naam komt vaak voor in Groningen, Friesland en de Waddeneilanden. Het is een Germaanse naam die voort komt uit Megin, de naam van een stam en het betekent kracht, sterkte en vermogen.

## **De Matte**

Marten Langenhof werd De Matte genoemd. Ter Harmsel werd ook de Matte genoemd omdat die er bij in was getrouwd, Matte komt dus van Marten.

## **De Moat**

Veel gronden hadden namen als 't Slag, 'n Gaarden, Schaddevenne, de Bredden en de Moaten. In het afgelegen gebied van de Enter marke, aan de overkant van de Regge, was de Weele Moat, aan de grens met Ypelo. De Weele Moat was een laag drassig gebied langs de Regge met struiken en stukjes bos. Het gebied stond in de winter en in het voorjaar in de regel onder water door overstromingen van de Regge. De Weele Moat betekent wild drassig gebied. Altena wordt ook wel De Moat genoemd.

## **De Lutte**

Ten Berge uit de Julianastraat werd ook wel de Lutte genoemd. De Lutte is een dorp in de gemeente Losser en het dorp ligt ten oosten van de stad Oldenzaal. Lutte of Lutke betekent klein.

## **De Pille**

De Pille is afgeleide van verschillende namen. Koperen Ko uit Almelo heette Pille van Laar. Gerdie Otten uit de Julianastraat werd ook wel Gerdie van de Pille genoemd. Haar zoon Peter noemt zich Pille Peter.

Enkele varianten van de naam Pille zijn Biligrim (Duits), Pelgrom, Peregrinus en Pilgrim. Verschillende van deze vormen hebben eigenlijk een dubbele oorsprong doordat een oorspronkelijk Germaanse naam aangepast is aan een Latijnse naam. Het eerste lid van de Germaanse naam komt overeen met de Nederlandse bijl, met de betekenis 'strijdbijl'; het tweede lid komt overeen met Oudnoors en Angelsaksisch grma 'masker, helm' of is van dezelfde stam als in Nederland grimmig 'boos' (zie bil- en -grim-). Het Latijnse peregrinus betekent 'vreemdeling, buitenlander', vooral behorend tot een bevriend volk.



Julianastraat, 2014

## Haar of here

Een haar of here is een hoogte, een zandige heuvel in een moerasgebied. De naam Ter Haar is hiervan afgeleid, zo ook Groothaar, Haarman. Braamhaar en Krikkenhaar.

## Hutteman

Schreurs werd ook Hutteman genoemd. Een hutteman is een bewoner van een boerderijtje of een hut, ook een kotter, brinkzitter of kater genoemd.



Erve Hutteman (Schreurs) aan de Huttemansweg





Erve Schreur, Hogebrink



Jaren zestig, vlnr Henk Bloemendaal, Jannes van de Riet uit Rijssen en Geert Schreur, uit de collectie van Geert Schreur.

## **Hoonde Jan**

Het is mogelijk dat Hoonde Jan zo is genoemd omdat hij hoonder had; hoonder zijn kippen.

## **Koekoek**

Wijnen wordt ook wel Koekoek genoemd. De familie komt oorspronkelijk uit Nijverdal. Waar de vader uit huis kwam was een buitenechtelijk kind. Daarom wordt de familie Wijnen Koekoek genoemd.

## **Kolenbrander**

Kolenbrander is een beroepsnaam met de variant Koolenbrander en in Duitsland Kahler, Kähler, Kohler, Köhler en Kohlbrenner. Een kolenbrander gebruikte houtskool voor het smelten van het lokaal gevonden ijzeroer. In grote hopen brandhout, zogenaamde meilers of koolhopen (vgl. de familienamen Meiler, Kolhoop en Koolhout) liet men, onder afsluiting van zuurstof, hout door vuur verkolen. Met dit verkoolde hout kon men in smeltovens een hogere temperatuur behalen dan met gewoon hout. In 1381 leefde in Goor Arnt de Kalenberner bij der Cloetbane.

## **Kornegoor**

De naam Kornegoor is de adresnaam van een voorvader die woonde bij een Kronegoor (Kranengoor); van het crane 'kraanvogel' en goor 'laag gelegen land, moeras'. Ook wordt er gezegd dat de naam afkomstig is van de hopman Cerniago. In het jaar 1597 verliet de Italiaanse hopman Bernardo Cerniago zijn zonnige land en bleef hangen in Usselo. Zijn nakomelingen worden Kornegoor genoemd.

## **Kremer**

Een Kremer (kramer) is een beroepsnaam die tot familienaam is geworden. In Enter was een cramer of cremer een kleinhandelaar, een kramer. Hij ging dan met zijn cramerie, cremerie ofwel 'winkelwaren' langs de deuren om het daar uit te stallen, 'uit te cramen'. Alleen datgene nam hij mee 'dat in zijn craam te pas kwam'. Brunnenkreef werd ook de Kremer genoemd.

## **Kuiper**

De oudst bekende Kuipers is Gerardus (Gerrit) Kuipers (Cuper), geboren omstreeks 1700. Bij de volkstelling van 1748 in Weddehoen en Kotwijk (Zeldam), staan vermeldt: Gerrit en Jenn'ke Cuijper met de kinderen Berendina, zestien jaar, Jan, veertien jaar, Berend, twaalf jaar, Jannes, tien jaar en Berta, acht jaar oud. Alleen Berend is in Delden gedoopt, van de anderen is het niet bekend waar ze zijn gedoopt. Hij was getrouwd met Joan Korlefson.

Uit dit huwelijk:

Bernardus (Berend) Cuipers

Bernardus (Berend) Cuipers, geboren te Zeldam, gedoopt (RK.) op 25 november 1735 te Delden. In 1765 woonde Bernardus op de Beuzenhorst. Bij de volkstelling van 1748 is dit nog een hut en zal wel aan zijn zwager Jan Beuze behoren. Hij trouwde voor de kerk op achtentwintigjarige leeftijd op 21 september 1764 met Anna Bokdam te Rijssen (RK.). Zoals toenmalig verplicht was zijn zij in de hervormde kerk te Enter getrouwd op 16 september 1764. Echtgenote is dus Anna Bokdam (ter Horst), geboren omstreeks 1740. Zij was de dochter van Hendrik Roelofzoon Bokdam en Aaltien Gerritsen Oink.

Uit dit huwelijk:

Joanna (Beuzenhorst), geboren te Enter, gedoopt op 14 februari 1765 te Rijssen en Gerhardus Kuipers.

Berend trouwde dus met Anna Bokdam en zo zijn de Kuipers in Enter gekomen. Kuiper is een zelfstandig naamwoord en is een vaten- of tonnenmaker. De kuipers worden onderscheiden in natte en droge kuipers. De laatste maakt vaten om droge stoffen in te bewaren. De natte kuipers vervaardigden vaten als haringtonnen, wijn- en biervaten, wringtobbes, pers- en opslagkuipen. Daarnaast werden emmers, wastobbes en ook wel drijvers voor netten vervaardigd. In een kuiperij werden door een kuiper vroeger tonnen gemaakt. Personen met deze achternaam zijn of waren onder anderen: Kuyper, Kuyper, De Kuyper, De Cuiper, De Cuyper. Een kuiperij is een werkplaats waar houten kuipen en vaten of tonnen gemaakt worden. Het beroep (of ambacht) van kuiper is nagenoeg verdwenen, omdat de kuipen of vaten tegenwoordig van metaal gemaakt worden. Het ambacht wordt ook kuiperij genoemd.

Kuipen worden toegepast voor het bewaren en vervoeren van onder andere vloeistoffen, denk daarbij aan wijn en bier. Ook in de historische scheepsbouw waren kuipen onmisbaar. Behalve voor het vervoer van vers drinkwater, drank en oliën, werden kuipen op grote schaal toegepast voor het versjouwven van vis, waarbij de vis in lagen - afwisselend met zout - in de ton werd gestapeld. Vroeger waren er kuiperijen bij de scheepswerven. Cuperus of Kuperus is een afgeleide van Kuipers. Kuiper is de naam van een van oorsprong Fries geslacht dat vooral veel predikanten, en enkele hoogleraren voortbracht en in 1960 werd opgenomen in het Nederland' s Patriciaat.

Een kuiper is ook een bedrieger, een binder, een haringpakker, een intrigant, een konkelaar, een knoeier, een samenzweerder, een stropdas, een tonnenmaker en een vatenmaker.



Harrie Cox, 14 juni 2016; een prachtige overtrekkende onweerswolk boven de Voormors; een whalesmouth, volgens Wim Plumers.

# Geels

## **Een geslacht van schippers, boeren, klompenmakers en wevers.**

In 1795 waren er drieëntwintig gezinshoofden met klompenmaker als hoofdberoep. Sommige namen leven nog steeds voort in Enter: Ten Hove, Schuitemaker, Nijhof, Pluimers, Otten, Reierink, Wolters, Es(z)endam. Een baas met knecht produceerde al gauw tien paar klompen per dag. Voor heel Enter kwam dat op een jaarproductie van circa veertigduizend paar. Enterse zompenschippers, die wekelijks naar Zwolle, Kampen en Deventer voeren, zetten de klompen af. Die combinatie hield zo'n honderd jaar stand. Het aantal klompenmakers groeide tot zo'n veertig bazen met dertig knechten omstreeks 1892.

Michiel (Geel) te Marskink is geboren omstreeks 1620 te Enter. Hij is de oudst bekende Geels uit Enter.

De naam Geels is afgeleid van de voornaam Geel, wat een afkorting is van Michiel. Uit deze stamvader komen ook de genealogieën van Rohaan, te Morsche en Teunis Morsink voort.

Michiel (Geel) te Marskink is getrouwd met Jenken Frenkes. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. De drie jongens worden Geels genoemd en de twee meisjes Te Marsch en Te Marske.

Jan Geels is geboren op 14 maart 1647 te Enter. Hij is de zoon van Michiel (Geel) te Marskink en Jenken Frenkes. Jan Geels heeft een zoon, Engbert Geels.

Gerrit Jan Geels is geboren op 11 januari 1834 te Enter en overleden op 11 augustus 1905 te Enter. Hij is de zoon van Joannes Geels en Aaltje Spekenbrink. Gerrit Jan Geels is getrouwd op 20 november 1858 met Aleida Tiehuis uit Ypelo. Zij is de dochter van de landbouwer en klompenmaker Jannes Tiehuis (Weusthuis) en Rodolpha Wolters. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Aleida Tiehuis is op 22 december 1916 te Enter overleden. Het tweede kind, Geziena Geels, is getrouwd met Bernardus Slag, die ook Streef Naats werd genoemd. Bernardus Slag, Streef Naats, ging met de ben op de rug de boer op om stoffen en kleding te verkopen. Hij is de zoon van de landbouwer Gerhardus Slagers (Gerrit Slag) en Jenne Averdijk. De familie Slag woonde in Goor en verhuisde op 8 augustus 1908 naar Enter.

Gradus Geels is geboren op 25 augustus 1898 te Enter en overleden in 1963 te Enter. Hij wordt ook Graads van Antwerpen genoemd. Gradus Geels is de zoon van Albert Jan Geels en Geertrui Asbroek. Hij is getrouwd op 23 mei 1929 met Aleida Hendrika Lotgerink. Zij is in 1947 overleden. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Johanna en Geertruida Geels.

# Gradus Geels



## Omschrijving

Gradus Geels (Graats van Aantwaarpen).  
overleden 1963

en

Aleida Hendrika Geels-Lotgerink.  
overleden 1947

Gradus Geels en Aleida Lotgerink; Gradus werd ook Graads van Antwerpen genoemd.

Gerrit Geels is geboren op 10 april 1740 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Geels en Aalken Jansen ter Horst. Gerrit Geels is schipper van beroep. Dit gezin is de roomse tak van de familie Geels, die in 1795 bestaat uit vijf personen. Ze zijn de eigenaar van een koe. Gerrit Geels is getrouwd op 16 mei 1773 met Elsken Jansens Schroten, dochter van Jan Jansens Schroten en Jenne Peddemors. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.

Gerrit Geels is geboren op 3 februari 1788 te Enter en overleden op 23 november 1851 te Enter op drieënzestigjarige leeftijd. In 1832 is hij kastelein. Hij is de zoon van schipper Gerrit Geels en Elsken Jansens Schroten. Dit gezin is uit de protestantse tak van de familie. Door zijn huwelijk met Johanna (Janna) ten Berge wordt dit de roomse kant van de familie. Gerrit Geels is getrouwd op 20 mei 1813 met Johanna (Janna) ten Berge uit Enter. Zij is de dochter van Hendrikus ten Berge en Gesina Spekenbrink. Uit dit huwelijk zijn te Enter zes kinderen geboren.

Gerrit Hendrik Geels is geboren omstreeks 1690 en overleden na 1752. Gerrit Hendrik Geels is de zoon van Hendrik Geels en Aerne. Hij woonde op het erve Hagedoorn en werd ook Haa' Gaais genoemd. In 1715 verkrijgen zij van de marke Enter een uitdriift op het erve Hagedoorn. De volkstelling van 1748 vermeld op het erve Hagedoorn Gerrit Hagedoorn met Trijntje Coenderink, oude vrouw. Gerrit Hendrik Geels is getrouwd op 15 juli 1714 met Engele Derksen Bullenaar, de dochter van Dirk op 't Bullenaar en Trientje Koenderink. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren, die Hagedoorn worden genoemd. Bij de geboorte van de kinderen wordt Engele Derksen Bullenaar Engel Derksen Hagedoorn genoemd.

Gerrit Geels Hagedoorn is geboren op 17 januari 1723 te Enter. Bij de geboorte van zijn jongste dochter noemt hij zich Immink. Hij is de zoon van Gerrit Hendriks Geels (Hagedoorn) en Engele Derksen Bullenaar (Hagedoorn). Gerrit Geels Hagedoorn is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 3 mei 1750 met Catherina Wilms ten Cate uit Zeldam. Zij is de dochter van Willem ten Kate en Anna ten Sijthof. Het tweede huwelijk is op 19 juni 1757 met Grietjen Katteler uit Enterbroek. Zij is de dochter van de landbouwer Hendrik van het erve Groot Cattelaar en Geesken Jansen Kempers. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Het tweede kind, Gerhardus, wordt Gerritsen genoemd, evenals het vijfde kind, Hendrika. Het achtste kind, Bernardine, wordt Immink genoemd. Het zesde kind, Janna, is getrouwd met de paardenkoopman Jan van Uitert uit Enter. Hij is de zoon van Hans Hendrik van Uitert en Marijke Jansens Kempers. Jan van Uitert is geboren op 29 juni 1766 te Enter en overleden te Enterbroek op 5 december 1811 op vijfenveertigjarige leeftijd. Jan van Uitert is een tweede keer getrouwd met Maria ten Duische.

Jan van Uitert en zijn vrouw Janna Hagedoorn kopen op 8 april 1797 een huis en gaarden voor duizend gulden van Jannes ten Brinke en Aaltjen ter Weele. Het huis lag tussen het erf van Gerrit Jan Langenhof en het erf van Willem ten Brinke in de bebouwde kom van Enter. Ook kopen ze een derde deel van een put gelegen voor de voorde van L. Schuitemaker en Gerrit Jan Langenhof. De akte is de de notaris te Goor opgemaakt op 15 december 1797 (R.A. Ked. 20 blz. 63/64).

Jan van Uitert is hoogstwaarschijnlijk de grondlegger geweest van het erve 'n Pool te Enterbroek omstreeks 1800. Door zijn paardenhandel had hij land nodig waar zijn paarden konden grazen. De paarden kocht hij in Polen, bij de Russische grens, vandaar dat hij de Pool werd genoemd. Van het markebestuur van Enter zal hij, evenals de ganzenhandelaren, geen toestemming hebben gekregen om zijn paarden op de markegrond te laten grazen. Maar op het einde van de marke van Enter heeft hij met of zonder gedoogsteun van de marke bezit genomen van enkele hectaren grond. Ook van de naast gelegen marke Elsenenerbroek heeft hij grond in gebruik genomen. Zijn tweede vrouw komt van het naastgelegen erve Ten Duische. Omdat Jan van Uitert op vijfenveertigjarige leeftijd is overleden heeft zijn zwager Jan Hendrik Mensink het erve 'n Pool van hem overgenomen. Andere paardenhandelaren die paarden in Polen bij de Russische grens kochten, waren Heering, Freriksen en Lammertink.

## **Stokreef**

Een Stokreef is een boomstronkenruimer, een 'stokkenruimer'; hij kan als ontginner in dat verre verleden de roepnaam Stokking hebben gekregen. In Twenthe komt de van Stokking afgeleide naam Stokkentreef (Stokreef) vaak voor. Het woord stoc, stock, stuke betekende stronk; (boom)staak; stam, met name het bovengrondse deel tegenover stobbe het ondergrondse deel. Stok, adresnaam vanwege het wonen bij een stok 'boomstaak, rijshout'. Stokreef (Stokkentreef) is een adresnaam met de betekenis 'op de smalle akker bij de staken'.

## Van de Riet

Hendrik op de Rite is de oudst bekende Van de Riet, hij is geboren omstreeks 1620. Hij heeft twee kinderen, Jenneken en Hermen. Jenneken van de Riet is geboren te Elsen omstreeks 1645.

In een verpondingsregister van 1642 van Elsen is bij de Brinkzitters een Jan op de Rijt vermeld. Brinkzitters zijn mensen die geen grond hadden en geen zeggenschap hebben in de marke. In een verpondingsregister van 1657 is vermeld Henrick op de Rijt en in 1771 wordt hij Rijtman genoemd.

Henk van de Riet is geboren op 10 juni 1934 te Notter. Hij is de zoon van Hendrik Jan van de Riet en Maria Hermina ten Brinke. Henk van de Riet is getrouwd op 9 oktober 1964 met Anna Marie (Annie) ten Hove uit Enter. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.

Gerrit Jan van de Riet is geboren op 20 januari 1867 te Zenderen. Hij is de zoon van Gerrit Jan van de Riet en Johanna Kalkhaar. Gerrit Jan van de Riet is getrouwd op 12 februari 1892 te Borne met Maria Assink uit Ambt Delden. Uit dit huwelijk zijn tien kinderen geboren. Gerrit Jan van de Riet was pachtboer op het erve Zeendam te Enterbroek van 23 maart 1922 tot 8 november 1929. Hij is op 6 juni 1929 als landbouwer op het Zeendam failliet verklaard.

Gerhard van de Riet is geboren op 11 maart 1894 te Ambt Almelo. Hij is de zoon van Gerrit Jan van de Riet en Maria Assink. Gerhard van de Riet is getrouwd op 31 oktober 1919 te Almelo met Johanna Maria Schipdam uit Almelo. Uit dit huwelijk is Hermina Gerridina Johanna geboren op 13 maart 1926 te Enter.

Hermannes van de Riet is geboren op 22 november 1862 te Zenderen. Hij is de zoon van Hendrik van de Riet (Wolthuis) en Hendrica Olthof. Hermannes van de Riet is getrouwd op 3 september 1886 met Johanna Wolves uit Enter. Uit dit huwelijk zijn tien kinderen geboren. Het oudste kind, Berent Jan, wordt later Kraeks Beernd Jan genoemd. Het vijfde kind, Jan Hendrik, wordt later Koppelmaat genoemd. Hermannes van de Riet was koopman en landbouwer en woonde aan de Rondweg 38 te Enter.

Johannes van de Riet is geboren op 16 oktober 1962 te Enter. Hij is de zoon van Johan van de Riet en Gerritje Jan Bosch. Johannes van de Riet is getrouwd op 28 augustus 1986 met Elsje Tijhof uit Enter. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Johannes van de Riet is in 1986 naar Brazilië verhuisd en is na veel ups en downs terug gekomen in Enter. De kinderen zijn te Castro in Brazilië geboren.

## De Braandputte tingwoordig

De tied hef op de Braandputte

ok neet stille e stoan

de welvaart en de joarn

hebt ok hier eer waark e doan.

Bie Wiln smid was et Leppink

en ok 't Braandputje zit doar in  
en in Westenberg zien waarkplaats  
zat ok nog Hans ten Berge in.

Boosmans is now regiobank  
en Baks is der helemaal oet  
en bie 'n Poal ist now zuivelhuis en ijs  
ja, de sproake is 'melk moet'.

Jan van Koenderink kwam alleene  
het café de Adelaar kon neet bliewn  
doar zit now Mc Henry's Countrystore  
en boawn huurders te völle om op te skriewn.

Op Timmerjaans 't ziene, is ni-j e bouwd  
doar koj gewoon wat huurn  
en zo hoold ze mie mooi ant skriewn  
zo kriej steeds weer ni-je buurn.

En ik zelf hier vertrekn?  
och ie weet nooit hoo 't oe vergeet  
meer vuurlopig zit ik good  
en denk ik an vertrekn heus neet.

Benny van de Braandputte



Brandput, 1910



Brandput, 1960



Brandput, 2016

## Langenhof

Wolter op den Langenhof is geboren omstreeks 1620. Erve De Langenhof wordt in 1475 al vermeld in het verpondingsregister. In 1601 is de Langenhof maar twee scheppel groot, waarvan ook het koren is bedorven. Wolter heeft zeven kinderen die allemaal in Enter zijn geboren. Er is geen echtgenoot vermeld. Lucas is het tweede kind en volgens de genealogie het kind van Wolter op den Langenhof en Hendrikien. Bij de aangifte van de kinderen is wel de echtgenote vermeld. Wanneer Egbert Derksen Langenhof trouwt wordt hij Langenhof genoemd en is er wel vermeldt met wie hij trouwt. Zijn vrouw is Swenneken Derksen Smelink uit Enter. Ze is de dochter van Derk Jansen Smeenck en Geesie Jansen toe Harmsel. De namen veranderen iedere keer, Swenneken wordt Smelink genoemd en de vader Smeenck. Dina is het derde kind van Egbert Langenhof en is geboren op 27 september 1744 te Ypelo. Ze trouwt in Delden met Jan Morren uit Zeldam. Jan Morren wordt Huiskes genoemd omdat hij de naam van zijn eerste vrouw, die is overleden, heeft aangenomen. Bij zijn tweede huwelijk met Dina noemt hij zich Huiskes. Gerrit Wolters Langenhof (Wolters Gerrits) is het derde kind van Wolter op den Langenhof. Zijn dochters Jenneken en Aeltien worden Wolters genoemd. De kinderen worden wisselend, dan naar hun vader, dan naar hun moeder genoemd. Vooral als de moeder is overleden worden kinderen naar haar vernoemd. Jan Langenhof, geboren te Enter en gedoopt op 3 april 1687, wordt ook wel Nijmeijer genoemd.

Langenhof (Pas Jan). landbouwer op erve de Past (Twentse Hoeve), geboren op 23 juni 1782 te Enter, overleden op 29 april 1866 te Enter op drieëntachtigjarige leeftijd. *Zijn schoonvader Roelof Benninck (uit het Leijerweerd) geeft op 12 augustus 1805 aan voor de 50 ste penning (belasting), dat hij voor vijf weken terug heeft gekocht de plaats "De Past" in het Enterbroek, 1000 gulden.*



Jan Willem Langenhof en Willemina Morsink

Jan Dirk Langenhof, monteur, geboren op 8 februari 1923 te Wierden, overleden op 27 november 2012 te Enter op negentachtigjarige leeftijd. *Woont in een "noodwoning" op het erf 'n Plas aan de Kattelaarsdijk. Als erfgenaam en verzorger van zijn tante en oom.* Hij was de zoon van Jan Roelof Langenhof en Willemina Morsink. Jan Dirk Langenhof is gehuwd op vijfentwintigjarige leeftijd op 16 december 1948 te Wierden met Johanna (Hanna) Baan, tweeëntwintig jaar oud, geboren op 16 februari 1926 te Rijssen, overleden op 26 april 2013 te Enter op zevenentachtigjarige leeftijd. Zij was de dochter van Jan Willem Baan, landbouwer, en Hendrika ter Keurst. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.



Het nieuwe postkantoor aan de Rijssenseweg, jaren vijftig, uit de collectie van Jan ten Brinke.

Johannes Gerhardus Langenhof was eigenaar van een garage aan de Dorpsstraat en was de houder van het postkantoor. Hij is geboren op 22 december 1901, overleden op 7 december 1967. Het postkantoor was in de boerderij naast de oude coöperatie. Later verhuisd Langenhof met het postkantoor naar de Dorpsstraat naar het pand van De Wilde naast hotel Koenderink. Zijn broer Gerhard trouwt te Rijssen en begint daar in 1924 een garage wat later uitmond in de HAVI-autobusdiensten.

De medewerker Johan (Corry) Kornegoor neemt de garage van Johannes Langenhof over en vestigt er een taxibedrijf en rijwielzaak in het pand aan de Dorpsstraat. Corry en later zijn zoon Jan blijven wel in Zuna wonen.



Tekening woning Langenhof, later Kornegoor, aan de Dorpsstraat.

## **Mennegat**

Een mennegat is een doorgang in een dijk of sloot die door boeren met paard en wagen werd gebruikt om naar het veld te gaan. Deze doorgangen in de sloot, van de weg naar het hooi- en weiland, dienden afgesloten zijn van 15 oktober tot in het voorjaar. Ook werden de doorgangen met een houten schot gedicht als het hoge water van de Regge over de zomerdijk stroomde. De mennegaten werden dan met twee rijen balken gesloten. De opening ertussen werd gevuld met stro en mest, dat als een soort leem fungeerde. Deze materialen moesten vanaf de herfst klaar liggen. Een mennegat is dus een oprit van een landbouwperceel. Vaak ging men over het land van iemand anders.



Erve Mennegat, Kremersweg, Enterbroek, winter en zomer 2016

## Getkate

Jan Hendriksen Getkate, ook Gatkate, Cate, Ten Cate, is de oudst bekende Getkate in Enter. In 1749 woont zijn weduwe in een hut en is arm. Hij is getrouwd op 11 maart 1721 met Aaltje Jansen Borgers, dochter van Jan Borgers en Wilmtien. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Hendrik, Nikus en Jan Hendrik Getkate.

De bijnaam Foeters wordt voor het eerst genoemd bij de gegevens van Willem Getkate. Willem Getkate is geboren in Almelo in het jaar 1775 en overleden op 23 mei 1850 te Enter. Hij is getrouwd met Willemina Plumers. Hun derde kind, Derk Getkate, wordt Foeter Derk genoemd.

Jan Hendrik Getkate is de zoon van Jan Hendriksen Getkate en Aaltje Jansen Borgers. Hij is gedoopt op 28 januari 1731, waarschijnlijk op dezelfde dag dat hij geboren is. Hij is getrouwd met Jenneken Hendriksen Beendes uit Enter. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Jan en Hendrik Getkate. Het tweede huwelijk is op 26 december 1763 met Jenne Jansens Leunk uit Elsen. Uit het tweede huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Jenne was de dochter van Jan Leunk en Wijse.



Janna Getkate en Trui de Wilde

Willem Getkate (Raps Willem) is geboren op 8 april 1904 te Enter en overleden op 30 november 1989 te Enter op vijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Derk Getkate (Foeter Derk) en Hendrika Leida Rohaan. Willem Getkate is klompenmaker en woont aan de Hogebrink. Hij is getrouwd op 3 mei 1934 met Jennigje Dood uit Den Ham. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het eerste kind, Hendrika Leida (Leida), is getrouwd met de klompenmaker Jan ten Brinke. Ze wonen aan de Oude Pastoriestraat. Het tweede kind, Jennigje Johanna (Jenny), Gerrit ter Denge (Maskop). Ze wonen aan de Werfstraat. Het derde kind, Dina (Dieneke) is getrouwd met Jan Albert Egbert Rietberg. Ze wonen aan de Hogebrink. Het vierde kind, Derk, is getrouwd met Truida (Truus) ten Brinke (van Uitert). Het vijfde kind, Jannie Corrie, is niet getrouwd.

Willem Getkate (Foeter Wilmke) is geboren op 9 september 1901 te Enter en overleden op 14 november 1981 te Enter op tachtigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jannes Getkate en Hermina Willemsen. Willem Getkate woonde aan de Disselsweg 14. Hij is klompenmaker van beroep. Willem Getkate is getrouwd op 19 februari 1931 met Geertje Willems uit Den Ham. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren. Jannes, Gerrit, Hermina, Janna, Dinant Jan, Willem Gerhard, Geertje Willemina (Willy), Willemina Herma (Herma) en Willem Gerard.

Gerrit Getkate is geboren op 2 oktober 1933 en overleden op 17 augustus 2010 op zesenzeventigjarige leeftijd. Gerrit Getkate is de zoon van Willem Getkate (Foeter Wilmke) en Geertje Willems. Hij woonde aan de Julianastraat 36. Hij is getrouwd te Rijssen met Hendrika (Dika) Stam uit Holten. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Jan, Wim en Geert Getkate.

Wim Getkate is de zoon van Gerrit Getkate en Hendrika (Dika) Stam. Hij is getrouwd met Diane Stam. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Dennis, Niels en Charlotte Getkate.

Gerrit Jan Getkate is geboren op 22 februari 1909 te Enter en overleden op 10 september 1961 te Enter op tweeënvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jannes Getkate en Hermina Willemsen. Gerrit Jan Getkate woonde aan de Rijssenseweg 17a. Hij is getrouwd op 16 juli 1936 met Hendrika ter Maat uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren, Bert, Hermina, Jan en Hendrika Getkate. Hermina is getrouwd met Dirk ter Weel, de zoon van de klompenmaker Jan ter Weel (Vijs Jantje).



G. Getkate-Ulderink, klompenkeet Getkate-Leussink



Dika Getkate-Stam in haar tuin, op achtergrond het verzorgingshuis Reggedal.



Wim Getkate (Foeters), 2016, hij is de kleinzoon van Foeter Wilmke.



De moeder van Wim Getkate, Jantina Rozemuller



De vader van Wim Getkate met kleinzoon, Foeters Jannes van de Disselsweg.

# Het Enterse gat

Er was in 1971 een plan, om even ten zuiden van de camping de Biesterieje, bij het Enterveen, een watersportcentrum te stichten. In deze omgeving is een nieuwe betonbrug gebouwd en zullen een op- en afrit worden aangelegd voor de belangrijke verkeersweg E-8. Hiervoor is veel zand nodig en in de dan ontstane afgraving zou een kano- of roeivijver aangelegd kunnen worden. De provinciale waterstaat heeft over dit recreatieplan reeds in 1969 contacten gehad met de gemeentebesturen van Rijssen, Wierden en Markelo. Maar aangezien Twenthe nog niet zo lang een recreatieschap rijk is, staat waterstaat tot op heden (1971) nog zeer gereserveerd tegenover deze toekomstige plas, die zonder extra-kosten in het landschap ontstaat. Er valt nog te bezien wat er uiteindelijk terecht komt van dit opmerkelijke plan.



Het Enterse gat, Enterveen

Dit gebied ligt ten zuiden van de A1 en ten westen van de provinciale weg Rijssen-Goor (N347). Het bestaat uit een grote zandwinplas en een grasland. De plas is voor vogelaars interessant door zijn vogelrijkdom. De graslanden zijn ten dele schraalland met een rijke, maar helaas teruglopende, flora. Het water kwam vanaf de hoge gronden ten zuiden van Rijssen. Die kwelstroom is tijdens de ruilverkaveling Holten-Markelo kapot gemaakt door tussen het brongebied en het veen diepe ontwatering toe te passen. Staatsbosbeheer probeert de waterhuishouding te herstellen. Het overige grasland wordt verschaald tot in ieder geval bloemrijk grasland, maar het is nog lang geen echt schraalland. U kunt, via insteekjes, iets van het reservaat zien, maar er lopen geen paden door. Het water wordt gebruikt door de visvereniging H.S.V. 'De Rietvoorn' uit Holten. Bij strenge vorst kan er geschaatst worden. Vrij wandelen is toegestaan. Het is niet toegestaan om buiten de wegen en paden te gaan. loslopende honden en vaartuigen zijn niet toegestaan. Soms kan het hier erg drassig zijn, in de zomer staan hier veel prikstruiken

# Peppels of Puppels

De naam Peppels of Puppels komt van de populieren. Het zijn loofbomen die in de winter hun blad verliezen. Populieren zijn snelgroeiende bomen en kunnen tot veertig meter hoog worden. De maximale leeftijd van de populier ligt op ongeveer tweehonderd jaar. Voor een goede groei hebben de bomen veel licht nodig. Het hout is wit tot grijsachtig van kleur. Het wordt voor veel doeleinden gebruikt. In Enter worden er klompen van gemaakt. In Spanje wordt het hout gebruikt voor het maken van sinaasappelkistjes. Verder wordt populierenhout gebruikt voor kratten, pallets, papier, triplex, kasten en niet te vergeten lucifers. Leonardo da Vinci schilderde de Mona Lisa op een paneel van populierenhout. Daarnaast werd het hout vanwege het lage gewicht in de middeleeuwen veel gebruikt om pijlen van te maken. Het hout van populieren wordt sinds eeuwen als bouwhout gebruikt voor gebinten van boerderijen, binnendeuren of kozijnen, als vloerhout, voor de binnenbetimmering van spoorwegwagons. Populierenhout ontvlamt niet gauw. Vroeger werd populierenblad gebruikt om er groene en gele kleurstof van te maken. Gedroogd kan het blad als wintervoer voor geiten dienen.



|Erve Peppels, Zuiderstraat

In de Griekse mythologie staat de populier in verband met de onderwereld, met herinneringen en verleden tijd. Zwarte populieren waren gewijd aan de doodsgodin Hekate en witte abelen aan Persephone, godin van de wedergeboorte. Toen Orpheus Hekate's toverkunst wilde leren, verbrandde hij om haar te eren, populierenhout. Hercules bekranste zich met bladeren van de zwarte populier. Zijn zweet kleurde de onderzijde van het blad wit. De witte abeel werd vaak aangeplant in streken waar veel slangen leefden, omdat deze boom de aartsvijand was van de slang en ook slangenbeten kon genezen. Homerus noemt de populier verschillende keren in zijn geschriften. Voor de Ida-grot op Kreta, waar Zeus zijn eerste levensdagen doorbracht, stond een heilige populier. Medea, beschermster van alle toverplanten, gebruikte de populier vaak bij haar toverkunsten.

In de Middeleeuwen geloofde men dat heksen de toverkracht van populieren gebruikten om heksenzalf te maken en dat zij in de kruinen van deze bomen zouden vergaderen. Meisjes boorden gaatjes in de stam van populieren waarin ze haar van zichzelf stopten in de hoop dat het daardoor sneller zou gaan groeien. In Frankrijk plantte men een populier bij de geboorte van een dochter. Wanneer het meisje ging trouwen werd hij gekapt. De opbrengst van het hout diende als huwelijksgift. Een blad van de esp onder de tong garandeerde welsprekendheid. De witte abeel kan als jaar - en weerkalender dienen. Het blad keert zich aan het begin van de zomer (21 juni) van de groene zijde om naar de witte zijde (dit gebeurt ook bij iepen en wilgen). Als populieren in het najaar eerst het blad in de top verliezen, wordt het een milde winter. Verliest hij eerst het onderste blad, dan hebben we een strenge winter te verwachten.

## Opoe Gerritdina Peppels

1930





J. Peppels ofwel Puppels Jan, omstreeks 1965

## **Schreur**

Schreur is een beroepsnaam met de betekenis 'snijder, kleermaker, versteller' die tot familienaam is geworden. Andere varianten zijn Schröder, Schrader, Schreuder, Schroder, waarvan de laatste ook een andere betekenis kan hebben, namelijk werkmans die zware lasten vervoert.

## **Snieder**

Snijder is een zelfstandig naamwoord; iemand die snijdt. Een man die plavuizen snijdt of een kleermaker die stoffen snijdt. De naam is een afgeleide van een beroep.



Wim en Johan Slagers, Marijkelaan, op de achtergrond de boerderij van Van Coesant.

## Slagers

Veel gronden hadden namen als 't Slag, 'n Gaarden, Schaddevenne, de Bredden en de Moaten.

Berent Slag is de oudst bekende Slager uit Enter. Hij is geboren omtrent 1645 te Enterbroek. Hij woonde op het erve Slag, nu Reindsweg 3, in Enterbroek. Hij trouwde voor de kerk omstreeks 1675 met Aele Nijlant, geboren omtrent 1655 te Enterbroek.



Voormalig erve Slag, Reintsweg, nu Pleskes

zondag 23 oktober, 2016 13:46



Miene Slagers is vandaag 91 jaar geworden.

Miene is de moeder van Marcel Slagers; Miene is overleden op 28 januari 2017.

Jan Slagh is geboren te Enterbroek en gedoopt op 4 maart 1709 te Rijssen. Het erve Slag wordt op 10 juni 1767 voor zesentwintighonderd gulden gekocht door Slag Jans van Jannes Warner te Almelo. Jans Slag was een zoon van Joannes Slag en Aele Slagmans. Hij trouwde voor de kerk op zevenendertigjarige leeftijd op 26 februari 1747 te Enter (N.H.) met Jenneken Crooshoop, geboren omstreeks 1720.

Uit dit huwelijk:

- Joannes Slagers
- Gerarda Slagers, geboren te Enterbroek, gedoopt op 24 oktober 1748 te Rijssen

We zien dat het eerste kind, een zoon, Slagers werd genoemd en het tweede kind, een dochter, Slag. Omstreeks 1746 is dus de naam veranderd van Slag naar Slagers. De grootvader van Benny Slagers, Bernardus Slagers, geboren 3 juni 1849, was nachtwaker. Hij woonde aan de Disselsweg 15 te Enter. Hij was een klepperman, klapperman of klapwaker en was de nachtwacht die in vroeger tijden met klep ronde deed en daarbij ook riep hoe laat het was. Ook fungeerde hij als brandwacht en dorpsomroeper. Met het klepperapparaat – een hamer aan een korte, houten steel die als een bel heen en weer werd gezwaaid en een klepperend geluid maakte, net als een ratel – maakte hij een luid en indringend geluid bij brand.



Dorpsomroeper Ten Kattelaar (Fott'n Dieks) tijdens Enterse Dagen, uit de collectie van Annie Brughuis.

Benny Slagers noemt zich ook wel Benny van de Braandputte (BvB). De vader van Benny, Bernardus Johannes, geboren op 23 september 1896, was opperman/stratenmaker. Hij heeft

gewerkt aan de weg naar Rijssen. Bernardus Johannes Slagers woonde op de Brandput. Er was geen kapper in Enter en Bernard kon knippen en scheren. Dus kwamen bijvoorbeeld Jan ten Brinke van de Pluumers jongs, de lange Kruuder, de burens Poal Jans en Poal Uub om geknipt en geschoren te worden. Alles eraf kostte vijf cent en een kuifje tien cent. Op de zolder heeft Benny een oliesteen gevonden, die geel van kleur is en gebruikt werd om de messen en scharen te wetten. De tondeuse en de scheerriem zijn er ook nog. De riem werd ook gebruikt om de messen scherp te maken. Benny Slagers vertelt dat de naam Krulke al als bijnaam werd gebruikt voor zijn vader parttime kapper was.



Rick Slagers

De familie Slagers verhuist naar Borne op 26 januari 1901. Zij komen op 29 mei 1908 terug in Enter en gaan in dezelfde boerderij wonen. Aleida, naaister, geboren op 10 maart 1853 te Enter, dochter van Hermannus Slag, trouwt op vierendertigjarige leeftijd op 20 mei 1887 te Hengelo met Hendrikus Stefanus Huiskes, geboren 1862 te Hengelo. De Slagers uit Borne en Hengelo stammen allemaal af van Berend Slag uit Enterbroek.



De klepperman; een beeldje van de Almelose beeldhouwer Fred ten Tusscher.



familie Slagers, collectie Harrie Cox



1969, familie Slagers, Disselsweg, collectie Harrie Cox

## Ten Hove

Het is een naam die in verband staat met hof, hove, have. In vele Overijsselse buurschappen ligt of lag een erve of goed, waarvan de bewoner Ten Have, Ten Hove, Hofman genoemd werd. Veelal trof men in een buurschap één dergelijke hof aan, die werd aangeduid als 'de' hof of höfte. Deze was groter dan de andere erven, genoot meer aanzien en in vele gevallen woonde de erfelijke markerichter er. Voor een deel waren ze centra van een grondheerschap, een domein, toebehorend aan de koning, de bisschop of een klooster. De eigenaar woonde elders en ten dele was dit bezit zeer verspreid. In Enter was de hof te Enter aan de Lagedijk, de Oldenhof. Deze door de bisschop in leen uitgegeven hoven waren echter lang niet alle centra van beheer, maar vermoedelijk allodiale, praefeodale goederen, die aan hem opgedragen waren.

In 1965 kwam er een bordje "onbewoonbaar" te hangen aan een oude boerderij aan het begin van de Lagedijk. Niet veel later werd het pand gesloopt. Deze boerderij heette het 'Loaver' en was de oudst vermelde boerderij in Enter. Een oorkonde uit 1296 vertelt dat de toenmalige eigenaar Henricus van Metelen het erve ruilde met de graaf van Dalen. Deze graaf had veel bezittingen in de buurt. De aanduiding van de boerderij veranderde in hof te Enter en later in Oldenhof. In de volgende eeuwen, met de pest en oorlogsomstandigheden, verwisselde de boerderij vaak van eigenaar. In 1494 kwam deze uiteindelijk in bezit van het Antoniusklooster in Albergen.



#### de Entergraven

De Tachtigjarige Oorlog leidde tot de ondergang van het klooster. In 1582 werden alle kloostergoederen in Overijssel door de provincie geconfisqueerd. De Oldenhof werd een domeingood. In 1601 lag het erve door de oorlog 'woeste'. twee jaar later werd de boerderij weer opgebouwd. Dit gebeurde met materialen van een wagenloods van het klooster in Albergen. In negentien wagenvrachten werd alles naar Enter vervoerd, waar de boerderij met zes gebinten werd opgebouwd. De familie Olthof, die de naam van de boerderij aannam, werd de nieuwe pachter. In 1756 kocht Jan Olthof het erve van de provincie voor f 4.275. In 1822 werd de boerderij vernieuwd.

Naast de Oldenhof hebben zeker ook de erven Scholte Effink, Eckardinck, Borchardinck en Volbertinck tot de oudste erven behoord, de eerste drie horig aan de Proostdij van de Sint Lebuïnuskerk in Deventer en de derde horig aan de hof van Deventer. Het erve Effink was op de plaats van de Mariaschool, naast de roomse kerk. Het erve Eckerding lag naast de Oldenhof, het Borgerinck achter de latere hervormde kerk en het Folberting in het Zuideinde aan het begin van de Zuiderstraat. De horigen hadden een speciale status. Ze hadden het gebruiksrecht van het erve en konden, zolang ze de hofplichten naleefden, hiervan niet verdreven worden. Een belangrijke verplichting was jaarlijks op de zogenaamde hofdag te verschijnen om weer in de horigheid verheven te worden. Als de horige drie achtereenvolgende jaren niet verscheen, werd de boer belmundig verklaard en van het erve gezet. Dit overkwam Willem Eckardinck omstreeks 1600. Zijn zoon bepleitte clementie bij de Proostdij en verklaarde dat het 'versuym' was ontstaan door de 'trublige' jaren. Na het betalen van een boete mochten ze hun rechten weer uitoefenen. Omdat de administratie van de hofhorige erven goed bewaard is gebleven, valt het wel en wee van de bewoners over meer dan vijfhonderd jaar te volgen. Na de Franse Tijd werd de horigheid afgeschaft en konden de bewoners tegen taxatieprijs de boerderij kopen, of anders werd het erve op een openbare veiling verkocht.



Dorpsstraat, rechts bakker Slot, later Kerkhof

11 juni 1934 Nieuwe Leidsche Courant

*De nood in de klompenindustrie. De verschillende patroonsorganisaties in de klompenindustrie te Enter (O) hebben vergaderd teneinde de kritieke toestand te bespreken. Reeds geruimen tijd geleden werd er door de organisaties in den klompenbranche een plan tot saneering van het bedrijf bij de regeering aanhangig gemaakt. Inmiddels is de toestand zoodanig verergerd, dat wanneer niet spoedig maatregelen genomen worden, voor velen de hulp te laat zal komen. Een telegram van deze strekking is aan den Minister van Economische Zaken verzonden.*

## Ter Steege

Hans ter Steege is geboren omstreeks 1640. Hij is de oudst bekende Ter Steege. Hij is getrouwd met Aaltien. Ze hadden één kind: Hermen ter Steege die in Enterbroek is geboren.

Gerrit ter Steege, bijnaam Stiems Gaait, was klompenmaker en landbouwer. Hij is geboren op 22 april 1880 te Enter en overleden op 19 januari 1950 te Enter op negenenzestigjarige leeftijd. Gerrit ter Steege is de zoon van en Jenneken ter Hofste Hij woonde op het erve Stiems aan de Dorpsstraat. De boerderij stond op de hoek van de Dorpsstraat en Disselsweg, nu (2016) is hier de Aldi gevestigd.

Karel ter Steege is boer en varkenshouder op erve Oale Wolves aan de Kattelaarsdijk. Hij is geboren op 20 juli 1951 het erve Stiems Karel is als kleuter komen wonen op het erve Oale Wolves, bij de zuster van zijn moeder, die zelf geen kinderen had. Het van oorsprong gemengde bedrijf heeft Karel omgezet tot een varkensfokkerij. Karel ter Steege is de zoon van Johan Berend ter Steege (Stiems Jehan) en Maria Wolves. Hij is op vierentwintigjarige leeftijd getrouwd op 23 december 1975 te Wierden met Hendrika Johanna (Joke) Assink, vierentwintig jaar oud, geboren op 10 oktober 1951 te Enter. Joke Assink is de dochter van Johan Assink van de Mölnbelt aan de Ypeloweg. Hij was boer en doodgraver en was getrouwd met Willemina Johanna (Mina) Altena.

Jan Albert ter Steege (Jais Hinnen Ab) had een handel in galanterieën. Hij was een zoon van Willem ter Steege en Janna de Wilde. Willem ter Steege was van beroep schipper. Hij is geboren op 23 juni 1893 en overleden op 24 juni 1972. Hij is negenzeventig jaar geworden. Jais Hinnen Ab was getrouwd met Gerritdina Klein Nagelvoort uit Enterbroek. Zij was een dochter van Jan Klein Nagelvoort en Hermine Smit. Zijn broer Hendrikus was landbouwer op het erve Heuks te Ypelo.

*Op 11 oktober 1762 geeft Henricus ter Steege aan voor zijn zoon Hendrik ter Steege van Gerhardus Schuitemaker gekocht te hebben een huis en hof te Enter tot staande en gelegen voor de som van f. 700,-. In de inventaris van de Drostambt van Twenthe nr 489, 1771-1783, het volgende: De curatoren van de desolate boedel van Hendrik Hendriksen ter Stege vorderen medewerking van de richter van Kedingen aan de verkoop van de onroerende goederen, die tot die boedel behoren.*

Hendrikus Ter Steege was de derde zoon van Hermsen, de zoon van Hans, met wie de parenteel begint.



Luchtfoto van de Dorpsstraat, 1982; collectie Harrie Cox

## Van der Kolk

Een kolk is waternaam; colc, culc. Een kolk is een diepte met water gevuld, een moerassig watergat; diepte; doorvaart of diep'. Een kolk is ook een moeras of een kleine beek. Oaver 'n kolk goan: de oceanen oversteken, verhuizen naar Amerika. Van der Kolk woont aan de kolk.

## Veldhuijzen van Zanten

Als dokter Veldhuijzen van Zanten in 1917 in Enter komt is hij ook als gemeentegeneesheer aangesteld. Hieraan is een vaste toelage verbonden. De huur van het door de gemeente gebouwde doktershuis wordt hiervan afgetrokken. Wat resteert is nauwelijks genoeg om van te leven. Dus moet hij een praktijk opbouwen in Enter. De eerste jaren worden ze ondersteund door de wederzijdse familie. Er was al een generatie, behoudens enkele dokters die maar kort bleven, geen vaste huisarts meer in Enter geweest. De Entersen zijn klant bij dokters uit Rijssen, Goor en Wierden. Dokter Van Zanten maakt indruk op de Entersen door zijn tomeloze inzet, dag en nacht, zijn droge humor en de bereidheid om 'Eanters te leren kuier'n'. Zo wordt de dokter een Eantersen, 'n' oonzen' zoals ze in Enter zeggen en zijn praktijk groeit snel. Maar vakanties zijn in de jaren twintig nauwelijks mogelijk.



Huisarts Jan Veldhuijzen van Zanten en zijn vrouw A.M. Te Gussinklo



25 jarig jubileum  
Velthuizen van Zanten

## 'n Vit of 'n Fit

Vitten zijn vingers; ook: fitten; fitten is kleingeestige aanmerkingen maken. Een Vitterjenne is een kleingeestige bekrompen vrouw. Een fitgat (zowel mannelijk als vrouwelijk) is iemand die erg let op kleinigheden en daar op- of aanmerkingen over maakt. Fitsken is een klein beetje. Aan de Poolweg is het erve 'n Vit; Wolters wordt ook wel 'n Vit genoemd.

## Voortman

De naam heeft een algemene betekenis als aanduiding van 'de man die aan de voorde woont'. Een voorde is een doorwaadbare plaats in een rivier of een moeras. Met een dergelijke algemene betekenis is het niet verwonderlijk dat er meerdere families bestaan met een soortgelijk familienaam, zonder dat hier enige verwantschap aantoonbaar is. Ook in Denemarken zijn mensen die Voortman worden genoemd. De vroegste melding in Denemarken vinden we in 1731 wanneer er melding wordt gemaakt van het huwelijk van Johan Diedrich Vortmann in de Sankt Petri kerk in Kobenhavn. In Hardslev wordt rond 1800 melding gemaakt van Vortmann. In Enter wonen ook Voortmannen.

## Wolters

Wolter is een jongensnaam. De betekenis van de naam is 'heerser over het leger'. Walter is een samengestelde Germaanse naam. 'Walt-', afkomstig van werkwoord 'walten' = 'heersen'; '-her' = 'leger' (vgl. 'heer' of 'heir'). Dus: 'heerser over het leger'; 'bevelvoerder'. De naam Wolters komt vrij veel voor.

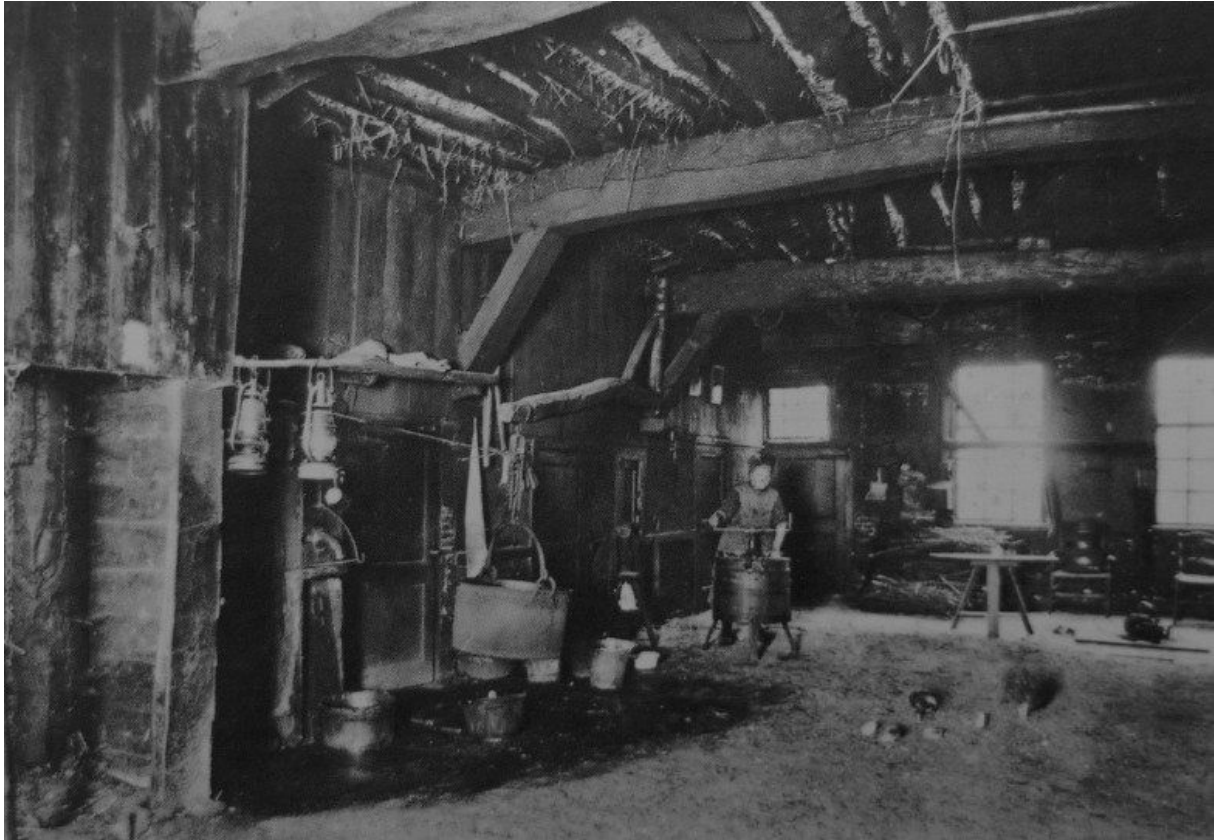
## Zwik

Zwik betekent in de Twentse streektaal 'het geheel' ofwel 'het gehele spul' of 'een ongeordende groep'. Eertink werd ook Zwik genoemd.

De Zwiksweg is naast de Weitakkersweg op de Hogebrink. De broers Eertink van de Hamberg werd ook de Zwikskeals genoemd. In de Julianastraat woonden o.a. Mina en Mientje van Zwik. Dat waren moeder en dochter Eertink. Meester Van Wijngaarden geeft een verklaring voor het woord 'zwik'.

*t Zou onmogelijk zijn, zulk een gevulden ketel ten vure te dragen, maar men heeft daarvoor eene dommekracht of machine, die de zwikke genoemd wordt; ze bestaat in een zwaar kromgebogen hout.* W.J.C. van Wijngaarden.

Een zwik is dus ook een hefwerktuig voor het tillen van zware voorwerpen zoals de ketel die boven het vuur wordt gedraaid. Een dommekracht is ook een kaapstander, krik of takel. Vroeger noemde men de zwik die de ketel boven het vuur draaide (in een los hoes) ook wel een wendezoele. In de ketel werd voer voor het vee gekookt.



Op de foto zie je een houten draaiboom waarmee de ketel boven het vuur wordt gedraaid in een los hoës.

Op de Enteres was het erve Zwik. De Zwiksweg is naast de Weitakkersweg op de Hogebrink. De broers Eertink van de Es werden ook de Zwikskeals genoemd. In de Julianastraat woonden Mina en Mientje van Zwik. Dat waren moeder en dochter. Meester Van Wijngaarden geeft de verklaring voor het woord 'zwik'.

*t Zou onmogelijk zijn, zulk een gevulden ketel ten vure te dragen, maar men heeft daarvoor eene dommekracht of machine, die de zwikke genoemd wordt; ze bestaat in een zwaar kromgebogen hout.*

Er zijn nog meer verklaringen voor het woord 'zwik'. Een 'zwik' is ook een houten pen voor het luchtgat van een vat, met de pen kun je de lucht eruit laten. Zwik is ook een term uit de architectuur. Hiermee worden de hoekstukken bedoeld tussen een cirkel en de rechthoekige omlijsting hiervan. Bij een roosvenster kan de zwik bestaan uit rijkelijk versierd steenwerk, maar ook kunnen de zwikken gedeeltelijk bestaan uit versierd steenwerk en gebrandschilderd glas, zoals bij de Notre-Dame van Parijs. Ook de hoekstukken boven een gotische spitsboog van een venster en de wimberg die deze omlijst, alsmede die tussen een arcade met zijn rechthoekige omlijsting, worden een zwik genoemd.

Bennie Slagers vertelt dat er een gezegde is betreffende een zwik. 'Hij hef aait het mooie waark en ik mos aait het hoal schoern'. Het 'hoal schoern' betekent: het smerige werk doen.

Harry Heering vertelt dat omstreeks 1978 dokter Hoeven het erve Zwik heeft gekocht. In dat jaar werkte Harry bij Theo Brok en hebben ze de boerderij helemaal verbouwd. Dokter Hoeven heeft het erve gekocht op een veiling. Die veiling werd georganiseerd bij café de Adelaar. Harry voegt eraan toe: 'ik meen me te herinneren voor ongeveer honderdtachtigduizend gulden'.



Echtpaar Fokkert van de Dorpsstraat

Mijn wasgoed hangt bevroren aan de lijn.  
Maar nu de zon weer schijnt  
zal het wel snel ontdooien.  
De lucht is blauw, de bomen  
staan nu nog zonder blad.  
alsof de lente nooit zal komen.  
Maar als ik goed kijk zie 'k een knop  
een teken van nieuw leven.  
Een vogel fluit: tjiep, tjiep, tjiep, tjiep  
een blij geluid, mijn hart springt op.  
Het voorjaar is niet verre meer,  
wie luistert kan het horen.

Mien ten Brinke – Ezink (Mien van Kos Gaait)

Mijn ik-gevoel,  
het doet mij pijn  
als ik weer op mijn voetstuk sta.  
Al merk ik het vaak niet  
steeds is er Gods gena.  
Want elke dag geschiedt het wonder,  
God op het voetstuk, ik eronder.

Mien ten Brinke – Ezink (Mien van Kos Gaait)



Mien Ten Brinke – Ezink (Mien van Kos Gaait)



Hjl Cox aan 'Ik sin nun echen Eantersen' op 28 juni 2016. Een foto van de oudheidkamer Enter uit oktober 1932. Dorsmachine aan de Achteresweg, op de achtergrond roggemijt met stokken. Op de foto staan mensen met onderstaande namen.

1. Bearnd van Banis. een zwager van Kedoes Gerre (Rikkert)
2. ?
3. kleuter Willem Rohaan. zoon van W. Rohaan
4. oom Gert. vrijgezel
5. Lut'n Hendrik (Ten Berge)
6. Jans Zwienenberg
7. opoe Rohaan-Wessels met baby Henk Rohaan
8. Willem Rohaan in de wandelwagen
9. dienstbode Berendsen uit Lemele. is later gehuwd met een zoon van kolenboer Schuurman uit Rijssen
10. Voor de dienstbode Willem Velten van bakker Diek'n Ab
11. Hendrik Rohaan
12. Jenke Rohaan-Velten
13. baby Dina Rohaan
14. Roessink Ab
15. Bakker Jan met zoon Jan
16. Willem Rohaan met dochter Dina
17. Willem Beerns (Ten Brinke) met platte pet met zoon of jongen uit de buurt
18. Jan Rohaan met vork

Op de dorsmolen zitten 5 personen. de middelste is Max Snieder. de Hollandse naam is Snijder of Gertjan Deurnink



Marcel Slagers spot Oehoe in buitengebied Enter op 27 september 2016.

Anneke Koers In Nederland komen uilen voor met zwarte ogen, oranje ogen en gele ogen. Uilen met zwarte ogen, zoals de bosuil en de kerkuil, zijn pure nachtjagers. Soorten die oranje ogen hebben, zoals de oehoe en de ransuil, jagen ook in de schemering, dus met zonsopgang of zonsondergang. Uilen met een gele iris, zoals steenuil, velduil en ook de sperweruil, zijn voor een groot deel ook overdag actief.

Marcel Slagers Goed je les gelezen 👍

Harrie Cox prachtig!

**Marcel Slagers** Was een hele bijzondere ontmoeting 😊

Wim Pluimers Wauw, geweldig!

Kees Hop Prachtig, ook met die goede les erbij!



BOVENSTE RIJ VAN LINKS NAAR RECHTS

1. GEES PULTRUM
2. JOHAN ROESSINK
3. GRADUS ROESSINK.
4. HERMAN DE WILDE.
5. HENDRIK MOL.
6. ALBERT TEN HOVE.
7. ALBERT HILIJESDAH.
8. BEREND LEUSMAN.
9. JANNES SCHOLTEN.
10. HERMAN DE WILDE
11. GERRIT SLOT.
12. ?

TWEEDE RIJ VAN LINKS NAAR RECHTS

1. DINA KOENDERINK.
2. GERRETJE TEN BRINKE.
3. DIKA BURGERS.
4. SIENIJE KLEIN NAGELVOORT
5. TRUI DE WILDE
6. TRUI KOENDERINK
7. DIEKA SCHOOLDERMAN
8. DIENA HENDRIKSEN
9. HANNEKE KOENDERINK
10. MINA DE WILDE
11. TRUI KOSTERS
12. CORNELIA BRUGGEMAN.
13. JENNEKE LANIERS.

DERDE RIJ, ZITTEND, V.L.N.R.

1. DRIEB STASSEN
2. HANNEKE WAANDERS
3. HENDRIK DE WILDE
4. JAN DE WILDE
5. DIRIGENT STASSEN
6. MARINUS GEIKATE
7. WILLEM HENNEGAT
8. JOHANNA WOLTHUIS
9. RIEK KOSTERS
10. WILLEMPJE BORGELT.

Christelijke zangvereniging "Looft den Heere", 1928

Geregeld kom je de naam tegen van een Jan Te Ypelo. Wie is toch die geheimzinnige Te Ypelo. Zijn eigen naam wordt nooit genoemd. De genealogie van Aaltink brengt helderheid. Janna Altink of Aaltink van het erve Aaltink te Deldenerbroek, trouwt met Jan ten Ypelo. Janna wordt bij de geboorte van hun kinderen ook Assink, Altink of Aalting genoemd. Jan te Ypelo is dus Jan Assink van de Molenbelt te Ypelo.



Enterse Motor Club, EMC, vlnr Wim Slagers, Harry Wolters, At Pultrum, Henk Maassen van den Brink, Dinant Waanders (Brouws), Henk Scholten, Marco Kuipers, Wessels, onbekend, Wim Plumers.

## Binnengait

Smokkelen is in een grensgebied een normaal verschijnsel. Dat komt door de prijsverschillen tussen twee landen. Het smokkelen brengt veel geld op. Maar het is gevaarlijk! Regelmatig komen smokkelaars in het gevang. Soms wordt er geschoten en raken er smokkelaars gewond. Smokkelhandel speelt een grote rol in het maritiem verleden. De historische studies van Enter besteden echter geen aandacht aan smokkelwaar en smokkelpraktijken. Dit terwijl de schattingen over de omvang van smokkelhandel voor handelsroutes uiteen kunnen lopen van tien procent tot wel de helft van de totale handel op een bepaald circuit of van een bepaald product. Sinds mensenheugenis is smokkelen voor bewoners in de grensstreek een tweede natuur, die dwars door alle lagen van de bevolking heen loopt. Van notabel tot werkloze, niemand laat zich de kans ontschieten om gebruik te maken van het prijsverschil dat aan weerskanten van de grens op bijna alle producten zit. Als je in de haven van Enter bij Binnengait was aangekomen, was je binnen. Dan had je het gehaald en waren de smokkelwaren binnen.



Buurman Hermannus Morsink met paard en wagen bij de brug over de Regge bij Binnengaait.



Wie de mensen op de brug zijn is niet bekend, wellicht voorbijkomende fietsers.

Op de plaats waar de oude Hessenweg van Oldenzaal naar Deventer de rivier de Regge kruist, werd aan het einde van de zeventiende eeuw de schippersherberg Binnengait gebouwd. De Regge was de slagader van het Twentse waterwegennet en in 1751 werd de herberg uitgebreid met een (nu zeldzame) doorreedschuur, waar zompen en karren werden gelost en de goederen werden opgeslagen of overgeladen. Binnengait was vele decennia lang van groot belang voor het economische en sociale leven van de Enterse bevolking en vele Twenthenaren.



Familie Nijenhuis, Binnengait, in hun café in de herberg.



Erve Binnengait



De schippers op de Vecht en Regge maakten gebruik van potten, de voorloper van de latere zompen. De Vecht was eigenlijk alleen in de periode van oktober tot april goed bevaarbaar. In de zomer viel de rivier bijna droog. Om zo lang mogelijk te kunnen doorvaren, wierpen de schippers tijdelijke dammetjes op, waardoor het water steeg. Door het bochtige karakter van de rivier deed een schipper zes dagen over de tocht van Zwolle stroomopwaarts naar Nordhorn, terwijl hij via de Zuiderzee binnen twee dagen in Amsterdam was. De schippers verdienden geregeld een extra zakcentje door goederen over de grens te smokkelen. Door hammen aan een touw mee te slepen of stukken spek onder water aan het schip te bevestigen probeerden ze de tolheffing bij de grens te ontlopen.





## Reacties Eanterse mensen

Ik wil even reageren op jullie loflijk streven, nl het boek met de bijnamen. Ik ben Engelbert. W ter Haar. Ik ben geboren op het Erve 'Kattelaar' tegen over jouw huidige woonadres. Mijn ouders noemden ze als bijnaam Kattelaarsboer. Dit kwam door huize Catler en de huidige Kattelaarsdijk. Mijn ouder zijn gekomen vanuit Hengelo op 09-11-1932 op het „Kattelaar" gaan wonen. Ze hebben de oude boerderij gekocht en afgebroken en alles nieuw gebouwd. In Hengelo woonden ze aan de Balkweg en daar was de bijnaam Balkboer. Dus de familie Ter Haar wordt ook wel de Kattelaarsboer genoemd. Heel veel succes met jullie boek, ik ben benieuwd.  
E.W. ter Haar (Engelbert van Kattelaarsboer)

Ik zin 'n echen Eantersen, a 75 jaar, en zag oe bericht op facebook oawer dat ni-je book. As echen Eantersen hek a lange ne lieste van bie of scheeldnaamn bie e heuln. (230) En ok nog ene van Eanterse weure, en ene met Eanters deern en vuugel naamn. Ok hek nog un heel stel eegn gedichen of riemsels oawer Eanter en Eantersen. Now weet ik wa daj vaste de meeste van die naamn wa hebt , meer ie weet t nooit. Misschien hek iets woer aj wat met kaant. Aj mie neet kent, (as echen Eantersen möt dat hoaste wa), ik zin Bennie Slagers, of Bennie van Krulke. En wonne mien heele leewn a op de Braandpuutte. Ak oe aans met helpm kan loat meer eewn weetn, Grootn, Bennie.



Hjl Cox aan Ik ben een echte Enterse op 22 mei 2016:

Groepsfoto uit 1946 aan de Zwiksweg nummer 14 (waar nu Marcel Slagers woont), ter gelegenheid van het 25 jarig huwelijksjubileum van de familie Hendrikse-Van den Burg. Met dank aan Jan Hendrikse (jongetje links op schoot) en zijn vrouw die zich samen nog alle namen wisten te herinneren.

Reacties:

Harry Wolters: Potverdomme wat mooi.

Fam Baan: Mijn vader en moeder, Ette en Dientje de Weerd, Bernhard en Janna de Weerd, Arend Nijland en Janna Roessing, Derk en zijn vrouw. Buurvrouwen die bedienen, Jan Hendrikse samen met ... moeder weet er nog wel meer.

Jannie Wild: Wat een mooie foto van de buurt waar ik ben opgegroeid, mijn moeder staat er ook nog op, ik ken er nog heel veel!

Gerrie de Weerd: ik ken de meeste ook nog wel, in het midden is mijn overgrootvader en overgrootmoeder, en mijn vader en moeder tante's en ooms en opa en oma.

Anna Pechwitz: Ik vind de foto mooi, groetjes, en ook van Susan.

Henny ten Buuren Prachtig!! Om zo je eigen familie te zien!!

## **De verhouding met Wierden**

De Franse Tijd bracht in staatkundig opzicht grote veranderingen teweeg. Er kwam een einde aan het richterampt Kedingen. De marken Enter en Rijssen vormden vanaf 1811 de gemeente Rijssen en de marken Hoge Hexel, Notter, Zuna, Rectum, Ypelo en Wierden de gemeente Wierden. Door een grenswijziging kwamen Enter en Enterbroek in 1818 bij de gemeente Wierden. Deze aanpassing ging dwars door de sociale en kerkelijke gebondenheid heen. Een aanzienlijk aantal Entersen ging nog in Rijssen naar de kerk. Boeren verhandelden hun vee in Rijssen op de markt. Huwelijken tussen jongens en meisjes uit Enter en Rijssen waren talrijk. Deze verbondenheid met Wierden ontbrak geheel. Er was amper een fatsoenlijke wegverbinding tussen Wierden en Enter. Bovendien telde Enter indertijd meer inwoners dan Wierden. Deze verhouding is pas in de tweede helft van de negentiende eeuw gewijzigd. De gemeentelijke herindeling legde de basis van jarenlange politieke spanningen tussen beide dorpen.

De secretarie van de nieuwe gemeente was op het Leijerweerd in Enter gevestigd. Na de pensionering van burgemeester Putman Cramer in 1879 werd er bij de oude pastorie in Enter een gemeentelokaal gebouwd. In 1884 werd in Wierden een nieuw gemeentehuis gebouwd. Dit wekte de nodige wrevel op in Enter. Een andere kwestie zorgde eveneens voor beroering in de gemeenteraad. In Wierden was dokter Idenburg benoemd met een gemeentelijke toelage. Zeer tegen de zin van de Enterse raadsleden werd in 1894 voor hem een dienstwoning gebouwd. Enter zat sinds dokter Immink in 1880 overleden was zonder huisarts. De raadsleden eisten ter compensatie een dienstwoning voor J. Prakken, het nieuw benoemde hoofd van de openbare lagere school. Tot hun grote woede stemde de gemeenteraad tegen dit voorstel. Na het vertrek van dokter Idenburg uit Wierden in 1909 kwam de dienstwoning vrij. Toenmalig burgemeester Van den Berg vond dat hij maar pover gehuisvest was en probeerde het vrijgekomen doktershuis als ambtswoning te verkrijgen. Dit schoot de Wierdense raadsleden in het verkeerde keelgat. Het gerucht ging dat de burgemeester hier voor een vriendenprijs zijn intrek zou mogen nemen. De Enterse raadsleden gooiden nog eens olie op

het vuur door de burgemeester te steunen, wat de toch al niet optimale sfeer in de gemeenteraad grondig verpestte. Na alle commotie zag de burgemeester van de woning af.

In dit politieke klimaat kwam in Enter het idee naar voren om samen met Enterbroek en Ypelo als zelfstandige gemeente verder te gaan. De Enterse raadsleden brachten met het oog hierop een bezoek aan de Gedeputeerde Staten in Zwolle. Hoewel er in de praktijk waarschijnlijk veel problemen zouden zijn, bleken er in principe wel mogelijkheden voor de vorming van een nieuwe gemeente. Zodoende werd in augustus 1909 een commissie van negen personen uit de raadsleden en de kiezers opgericht die het afscheidingsproces vorm moest geven. Kort daarna pleegde Ypelo in de ogen van de Entersen verraad door haar steun aan de afscheidingspoging in te trekken. Hierdoor werd het draagvlak te klein en ging het hele plan van tafel. Wierden was toch wel geschrokken van deze ontwikkeling. Enter kreeg alsnog een eigen dokter met een gemeentelijke toelage, evenals een felbegeerde dokterswoning.

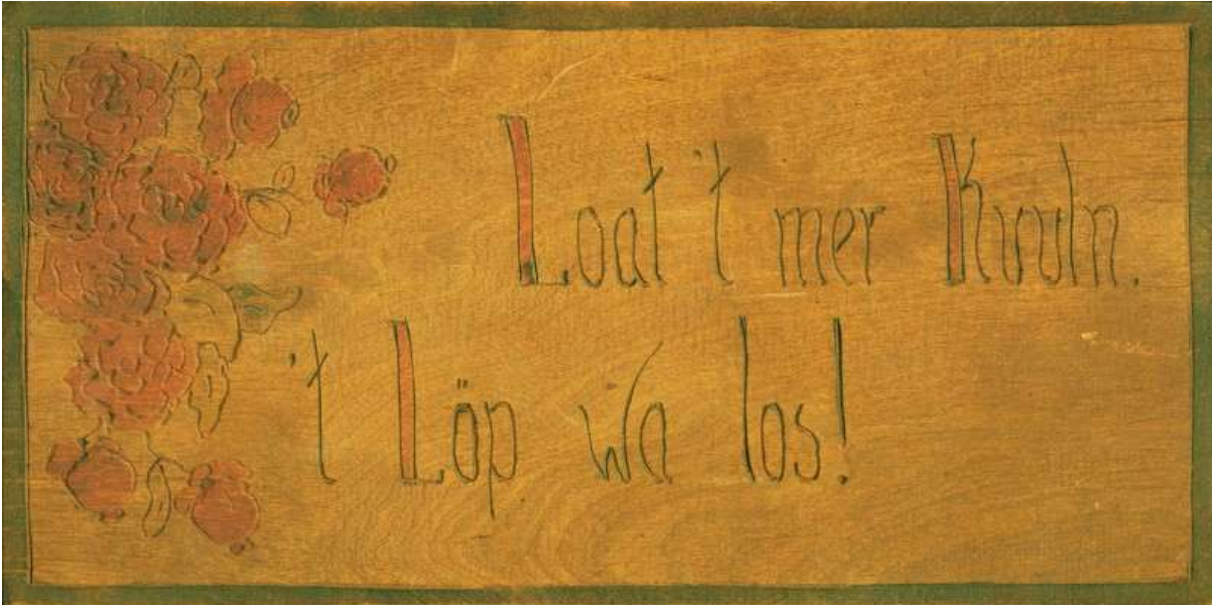


Gediene oet 'n Diek

Gediene was getrouwd met Hermannes Pluimers. Gerritdina Aanstoot, zoals haar meisjesnaam was, is geboren op 2 mei 1863 te Holten. Zij was vroedvrouw in Enter. Het echtpaar had een zoon, Albert Pluimers die trouwde met Dina ter Steege. Uit dit huwelijk is Hermannes (Mans) geboren. Mans Pluimers is dus de kleinzoon van Gediene oet 'n Diek. De andere kinderen van Gediene en Hermannes waren Hendrik-Jan (Hinken oetn diek), Hermina en Hermannes. Hendrik Jan is de grootvader van Hendrika ten Brinke-Pluimers. Hendrika ten Brinke-Pluimers vertelde via facebook: 'Mijn overgrootvader was eerder getrouwd met een zus van mijn overgrootmoeder, Aaltje Aanstoot. Dit huwelijk was kinderloos en ze stierf op jonge leeftijd. Twee jaar later is hij getrouwd met mijn overgrootmoeder, die daar al de huishouding deed'.



Hendrika Ten Brinke-Pluimers





Mans Pluimers

# Regt door Zeeballade van Harrie Cox

Harrie Cox postte op facebook op 13 april 2016: 'Iedereen kent deze prachtige melodie van Joop de Leur, op een tekst van Willy van Hemert, gezongen door Sylvain Poons en Oetje Verschoor. Ik hoop dat ik de waarheid niet teveel geweld heb aangedaan in mijn versie van dit lied wat ik de "Regt door Zeeballade" heb genoemd. Het is een eerbetoon aan onze zompenschippers uit het verleden, met speciaal respect voor de families ten Brinke, ter Weele en Ten Berge. De tekst is als volgt':

Regt door Zeeballade

Regt door Zeeballade

't oaldste keal'ken van oons Dieke  
Was an 't knooien met nen kloomp  
't begön al hènig an te lieken  
op ne boote, op nen zoomp

Och mien juunkske dat is prachtig  
wat heb ie dat toch mooi è doa  
'k zee mie nog met Derk ter Weele  
achterin bie'n helmstok stoa

Oaver de Regge, zeil'n oonze zoompe  
veer vot noar Friesland hen, bie dag en nach  
doar stroom'n de Vechte, doar stroomt de Linde  
dwars oaver 't Tjeukemeer, 'n zoomp vól met vrach

En wat gèn mens nou nog wêet  
d'Regge was toen heel brêed  
's Winters tot de weire van 'n Jais  
Nou stoat d'r huuze, nou spôld d'r wichter  
d'r steet gèn water meer, d'r steet nou mais

Kiek mien jong, vuur in' zoomp har'n wie 'n klein  
fenuusken  
door kôk'n wie dan koffie, roggepap en boon'  
en met'n lekker hesje spek en 'n betje foezel d'r bie  
kôw d'r wal wier efkes tieg'n an...

As't wêér 'n betje mêtzat en 't water stun neet te  
leage  
dan hoow'n vie ôk neet te diek'n en dan schêut'n vie  
mooi op  
en daangs doarop bie de Witte Brekke onder Sneek  
kôn'n vie de waterpoorte al wier van de veert'n zêe

Mear die leste keer, 'k zal 't nóoit verget'n  
vie ging'n wier op t'hoes an, het begun te wêein  
het begun te reeg'n en Derk dut nen sproonk noar 't  
grootzeil  
en toen kônne zich neet meer hoold'n

In't deepe water, vlak oonder Hasselt  
bin'k Derk toen kwiet è raakt, sleug oaver board  
In 't Zwarte Water is hij verdrunken  
Dat was de lèste keer, dat ik um zag  
Toen ging dat zeil zo te kear in dat vrees'lijke wear  
'k heul dèn zoomp ja amper nog meer!  
'k zat mear te staren, 'k wôl nooit meer varen  
Toen hêk 't óp è geeuwn, ik kon't neet meer.....

Nou stoat de puppel en ôk de wilgen  
wier volop langs de Lee, precies as toen  
d'r is ne brugge, ne nije waarfe  
en wat aait't zelfde blif is de natuur

En wat gèn mens nou nog wêet  
d'Regge was toen heel breed  
't Water kwam tot achter bie 'n Jais  
woer wie kôn'n vaarn, zelfs zoonder water  
doar golft 't nije goold, doar greujt nou mais.....



De replica van de Regt door Zee van Jans ten Berge bij de pelmolen te Rijssen

## Het oude dorp van Harrie Cox: lieve tied

'k Heb hier ne foto in de haand,  
van Eanter op 't plattelaand  
De slagerieje van de Weerd.  
Het cafeetje van de Kröl  
De stroate met de oale möl,  
misschien dat oe dat interesseerd.  
En Eanter, ik weet nog hoe 't was,  
met alle wichter in de klas,  
en oonze mooie boerderieje.  
't Doktershoes dat er nog was  
De grote eek'n rond um un plas,  
het is ja nêt 'n schilderieje.

Refrein:

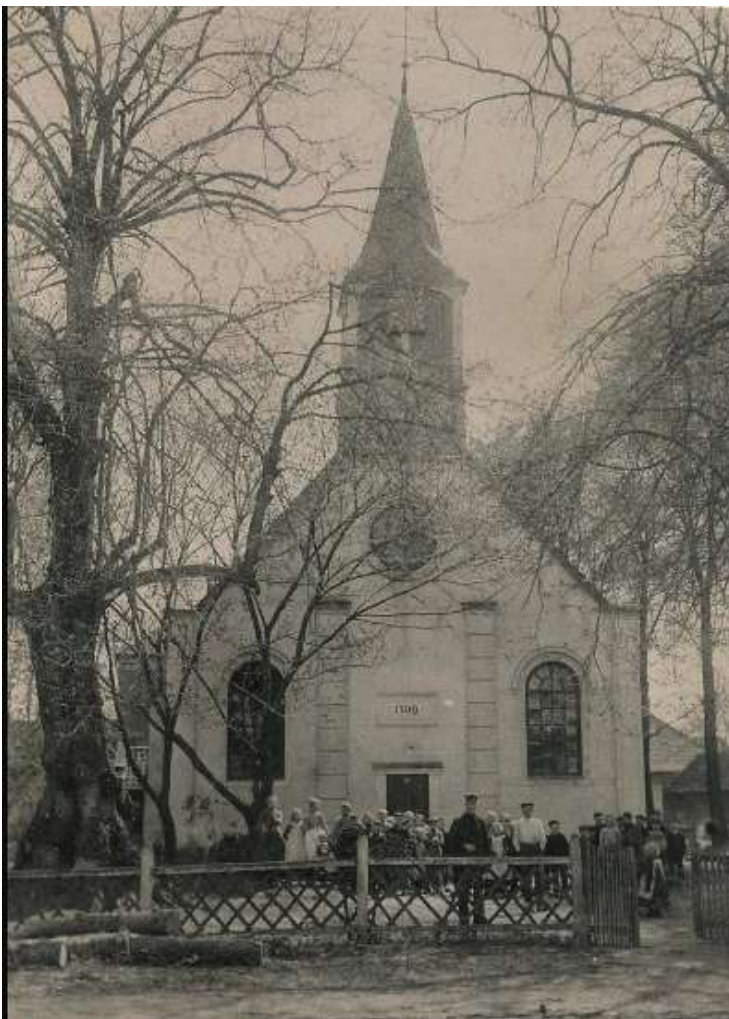
En bie de ôale witte kaarke,  
zag ik de linde beume stoan,  
Ik was nog klein en wus neet better,  
dan dat 't nooit meer vôt zöl goan

De klompen makers waarkt vuur 't hoes  
met ne snie stoete op de voes.  
Nen hoond löp steudig in de weg.  
De vrouwleu bin't met 'n bessem gangs,  
want keern, dat mut ja toch ôk mangs,  
't is leefebrieje da'k 't zeg.  
En kiek, doar kump de melkboer an,  
den keerl geet ôk meer aait vedan,  
breg oe de bosschop'n tot de duure.  
Dat alles is al lang neet meer.  
Dat dut mie mangs een betje zeer.  
En de klôkke slut ziene uure

Refrein: En bie de ôale witte kaarke....

De jonge leu stoat bie mekaar,  
en maakt zich nog neet al te na.  
Jaangd met de brommers noar de stad.  
Ik weet wal 't is ne andere tied.  
De rôkke bint neet meer zo wied,  
mear het geet mie zo an 't hart.  
De oolders heb ik good é keent,  
ze kochen drupkes vuur ne ceent.  
De meaks die zag ik tówke springen.  
Dat dorp van vrooger 't is vuurbie.  
En alles wat er bleef vuur mie  
bint foto's en herinneringen

Refrein: En bie de ôale witte kaarke.....  
Zag ik de linde beume stoan  
Ik was nog klei'n, hoe kon ik wet'n  
Dat dit vuur aaltied vôt zól goan



'De witte kaarke', hervormde kerk uit 1709; er was brand in 1724, de foto is gemaakt in 1900 van de nieuwe kerk.



Dina Schellevis-Slaghuis, ook wel Piel Dine genoemd.

## Piel Dine

Dina Schellevis - Slaghuis woonde aan de Achteresweg 13. Haar vader werkte op de steenfabriek. Hij was nog maar eenenzestig jaar toen hij in 1954 overleed. Dina Slaghuis werd ook Piel Dine genoemd. Zij is geboren op 12 december 1890 en kreeg verkering met Jacobus Schellevis. Dina Slaghuis is altijd ziekelijk geweest, desondanks is ze op hoge leeftijd overleden. Ze is honderdtien jaar geworden en was toen de oudste inwoner van Nederland. In de jaren twintig adviseerde de huisarts haar om geen groenten meer te eten omdat ze altijd last had van haar maag. Dina Slaghuis volgde die raad op en at sindsdien alleen nog maar aardappelen met een klont roomboter en karnemelksepap toe. Na zestig jaar bleek ze een enorm vitaminedekort te hebben en begon opnieuw met gemalen babygroente. In haar jeugd moest ze zelf de kost verdienen. Toen ze twaalf jaar was werkte ze bij een mevrouw en hielp met de afwas, aardappelen schillen, klompen schuren, melkbussen schoonmaken. Werken van 's morgens vroeg tot 's avonds laat voor vijftien gulden per jaar.

'Loop maar wat harder', zei haar moeder als ze ziek was. De dokter was te duur, die vroeg een rijksdaalder. Dina Slaghuis is in 1914 getrouwd met Jacobus Schellevis. Een jaar later moest haar man onder dienst vanwege de Eerste Wereldoorlog. Haar inkomen was toen zeventien gulden per maand. Toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak verdiende Jacobus Schellevis tweeëndertig gulden per maand. Hij werkte in de steenfabriek en ging in de zomer rogge maaien bij de grote boeren. Dina ging mee om de rogge op te binden, ook om aardappelen te steken en mest op het land te brengen. Allemaal met de hand want machines waren er nog niet. Er is nog een foto uit haar verkeringstijd. In boerendracht, het haar strak weggekamd onder een kapje, gearmd met een vriendelijke jongen met kuif. Een foto uit 1912, honderdvier jaar geleden. Jaren die voorbij vlogen. Op latere leeftijd bracht Dina Slaghuis een groot deel

van de dag door met lezen en breien. Ze breide truien voor de zending van de hervormde kerk te Rijssen. Dina Slaghuis is overleden op 12 november 2001 op honderdtienjarige leeftijd. Bron: Enters Erfgoed.



Dina Slaghuis en Jacob Schellevis



Achteresweg 13, omstreeks 1940. De kinderen zijn Herman en Dina Schellelvis, geboren resp. 25 december 1935 en 23 oktober 1938. Moeder Dina op de achtergrond.

Bernardus Meenhuis is geboren omstreeks 1879. Hij werd ook Pielman genoemd. Bernardus Meenhuis trouwde in 1907 met de dochter van Gerhardus Johannes Veldhuis, die ook Pielman werd genoemd. Hun zoon Gerhardus Johannes Veldhuis was landbouwer op het erve Pielman. Diens zoon, Theodorus Johannes Antonius Veldhuis, geboren 13 juni 1944, is varkensfokker op het erve Pielman aan de Achteresweg. Jans ten Dam werd ook Pieljans genoemd en woonde op het erve Pielman, later erve het Zwik. Kobes werd ook 'n Piel genoemd.



Piel Diene

# De zompschippers

Dirk van Egmond die altijd bij de brug in Nijverdal heeft gewoond, vertelde:

*Zaterdag kwam de schipper Ten Brinke (Weeln-Jan) met een lege zomp de Regge afzetten om bij Hancate een borreltje te drinken. 'Sundaangs bie die wieve kōj nog gin borrel krieg'n.' Even voorbij de bocht bij Boomcate blies Ten Brinke op de hoorn. Niet eerder, want Te Kieft, de brugwachter, was doof. Dan draaide hij de kop van de zomp de wal in, het achterschip zwaaide rond, en met de kop op de stroom hield hij, vanuit de bollestal, met de schipboom, de zomp op zijn plaats. Als Te Kieft de brug omhoog had gedraaid, dan liet hij zijn zomp achterste voren, met de kop op de stroom, met roer en boom tegenhoudend, de zomp door de brug zakken. Hetzelfde gebeurde bij de spoorbrug. Als het erop aan kwam wie het snelst de Regge opkwam dan won Ten Brinke (met de Vriendschap) het wel van Ten Berge (met de Regt door Zee).*

Hier moet toch een enkel woord gezegd worden over Jans ten Berge. Geboren te Enter, omstreeks 1850, ging hij als jongeman, samen met zijn vriend Ter Steege, vrijen op het Zeldam. De vader van het meisje van Ter Steege was het er niet mee eens dat zijn dochter verkering had met een jongen uit Enter. Maar dat maakte geen indruk op de jongelui. Ter Steege is toch getrouwd met zijn meisje uit Zeldam. Na 1870 gaf Jans ten Berge opdracht aan de schuitemaker om een zomp te bouwen. Dat was toen ter Steege ging varen met de vierentwintig tonner van zijn oom Ter Weele. Ter Steege is altijd voor zijn oom blijven varen.

Jans ten Berge voer eerst met zijn broer Gert Jan, die negen jaar jonger was. Gert Jan werd bakker en stopte met varen. Daarna bleef Jans alleen varen. Hij voer met klompen naar Friesland en kwam terug met kabinetten. De kabinetten verkocht hij voor vijfendertig gulden, compleet met blauwe vazen. Ook maakte hij jaarlijks een reis naar Amsterdam met klompen. Later vervoerde hij turf naar Nijverdal. De turf werd in Nijverdal verkocht. Ook was hij wel eens platzak en dan werd hij door Kobus van Egmond geholpen. De vrouw van Ter Steege verbouwde voor hem aardappelen. Hij kreeg veel groente van de vrouw van Van Egmond.

Jans ten Berge was een erg propere schipper. Elke morgen stond hij om drie uur op om de dauw van zijn zomp te spoelen. Gebeurde dat niet, dan gaf de dauw bij het opdrogen kringen. Elke veertien dagen werd zijn zomp schoongemaakt. Zijn 'bargerieje' was brandschoon.

Zijn humor was alom bekend. Eens lag hij ingevroren in Dalfsen. 's Avonds warmde hij zich op in het café in en bestelde een borrel. Daarna viel hij achter de kachel in slaap. Toen hij tegen sluitingstijd gewekt werd was zijn reactie: 'Zo geet de tied met proat'n hen.' Eens zat het scheerhoutje of het vleugelhekje van zijn vleugel vast en de knecht van Van Egmond, Toens Heerschop, liet zich in de mast ophijsen. Toen hij in de top was aangekomen maakte Jans de zeilval vast en zei: 'Ik goa eers effen een biertje bestell'n. Na twintig minuten werd Toens uit zijn benarde positie verlost. Jans had ook een jachtgeweer. Op de vraag hoe hij wilde en tamme eenden uit elkaar hield, antwoordde hij: 'Alles wat van miej vot vlōg, is wild... en dee scheid ik.'

In de jaren twintig werd het varen minder. Jans ten Berge was toen zeventig jaar. In de jaren dertig maakte hij met zijn broer en vrienden elk jaar een uitstapje naar Friesland. Na een ongeluk, waarbij Derk ter Weel om het leven kwam, stopte hij ermee. Derk ter Weel viel overboord en verdronk. Jans is overleden in 1940.



Derk ter Weel

In de loop van de negentiende eeuw werd de schipperij door nieuwe tegenslagen getroffen. De bevaarbaarmaking van de Regge ging niet door. De Overijsselse kanalen werden gegraven, precies op de door de schipperij gebruikte routes. In 1855 namen de beurtschepen op Amsterdam en Rotterdam een groot deel van de vracht over. Er werd nauwelijks nog overgeladen in Zwolle, zodat het stil werd op de Dijk. Er zal waarschijnlijk nog vrij veel vracht zijn geweest naar Carelshaven. In 1865 viel ook dit stil door de komst van de spoorwegen. Tot 1880 zeilden de zompschippers met steenkolen en grondstoffen naar Goor en Rijssen. De steenkolen en de grondstoffen waren besteld door de firma's ter Horst in Rijssen en Salomonsons in Nijverdal.



Regge bij Binnengaait, Kattelaarsdijk

Na 1870 werd er in de kerk niet meer gebeden voor handel en scheepvaart. In de loop der jaren werd het aantal varende zompen minder. In 1848 werd er gesproken van een honderdtal zompen. In 1851 vermeldde het gemeenteverslag dat er in Enter tachtig zompen waren van acht ton. Volgens Jans ten Berge waren er in zijn jeugd, omstreeks 1860, tweeënzestig zompen.

Aan het eind van de negentiende eeuw waren er nog zestien schippers:

- Jans ten Berge: Robbesaks Jensken, klompen
- J. ten Brinke: Weeln-Jan
- R. ten Brinke: Weeln-Rolf
- K. ten Brinke: Weeln-Kloas
- Jans Esendam: Plasjenten-Jensken
- Jan Ezink: de Kos, ging naar Nijverdal
- Jan Lammers
- B.J. Nijland: Hostink-Bentjan, houtskool
- H. Pluimers: Pluumers-Hendrik, eikenhout
- J. ter Steege: Stiëms-Jehan
- G. Velten: Diek'n-Gaie, klompen
- G.J. Waanders: Knibbel-Getjan, beurtvaart
- Klaas ter Weele: Loaver-Kloas
- Jan ter Weele: Pruuss'n-Jan, eikenhout
- Jan de Wilde: Jan Lups
- Jans de Wilde: Jëent'n-Jans



Gerrit Jan Waanders, ook Knibbel Getjan genoemd; op de achtergrond veldwachter Blankvoort, Brandput, links smederij Ten Brinke, nu Brandputje mode.

De basis van de schipperij was de uitvoer van lokale producten, zoals eikenhout, houtskool, klompen, jutezakken (uit Rijssen) en hammen. De aanvoer bestond uit producten die nodig waren in Enter, zoals klomphout, riet, suikerbieten en dakpannen.

Na de aanleg van de kanalen hebben de zompschippers geen enkel aandeel meer in het grote industriële vervoer, zelfs niet meer in het vervoer van granen. Terwijl het vervoer van eikenhout altijd belangrijk is geweest. De oude Veejs (ter Weele) kocht in het Morgenland bij Albergen van de boeren en de rentmeesters grote dikke eiken en kromhout. Zijn zoon, Jan ter Weele ofwel Pruuss'n-Jan, kocht hout over de grens. Hij vaarde naar het Achterland ofwel Pruisen en liep van boer naar boer. De zonen van de Oale Veejs werden de Veejskèerls genoemd. Veejs Derk was landbouwer en Veejs Ab was vrachtboer. Hij vervoerde klomphout over de weg. Voor 1890 maakte de Oale Veejs houtvloten van wel vijfentwintig zompen. De zompen werden geladen met eikenstammen. Hij zeilde ermee naar de Lemmer. Daar werden ze op de houtmarkt verkocht, meestal aan Loos in Blokzijl.

De Schipper was een welgesteld man. Hij was eigenaar van twee grote boerderijen in Friesland. In de krönnenzommer lagen de werven vol met zijn eikenstammen en kromhout. Een andere handelaar in eikenhout was Pluumers Hendrik van het noordeinde. Hij leverde voornamelijk aan Ter Horst, een houthandelaar in Sneek. Ook verkocht hij allerlei soorten kromhout aan werfjes in Friesland, ook aan Van der Zee in Joure. Na 1890 werd de houthandel minder. Er voeren toen geen houtvloten meer. Wel zeilden nog enkele schippers voor Schippersoom, zoals Stiëms-Jehan (ter Steege), die oom tegen hem moest zeggen. Toen in 1904 het Noorse hout op de markt kwam, ging de Schipper failliet. Het hout uit Noorwegen was goedkoper omdat de Noorse kroon maar veertig cent waard was. De Schipper, die veel hout aan de werven verkocht, was toen in een klap zijn handel kwijt. Pluumers-Hendrik voer nog door met zwaar eikenhout, dikke stammen uit de omgeving van Denekamp. De stammen werden vervoerd via het kanaal Almelo-Nordhorn. Het hout werd gebruikt voor zwaarden en roeren.

De stammen werden op de zompen geladen. Aan één kant werd het boeisel afgenomen. Van wal tot in de zomp werden een paar strijken gelegd: lichte, rechte stammetjes. De zomp werd goed vastgelegd. Dan rolde men de eerste stam op de strijkers. Dit rollen gebeurde met een kanthaak. De punt van de haak werd in de stam gedrukt en met een korte paal vormde het geheel een behoorlijke hefboom om de stam te kunnen rollen. Het was de kunst om de stam goed in bedwang te houden. De stam werd met touwen tegengehouden en rolde zo naar beneden in de zomp. Men was erg voorzichtig met de zomp. Als de zomp dieper lag werd het boeisel weer op zijn plaats gelegd en werd de rest van de stammen aan boord gemanoeuvreerd. Pluimers Hendrik (Henk Ten Brinke) haalde bij het laden van de stammen het boeisel er niet af. Zompen die veel voor de houtvaart werden gebruikt hadden een dikkere randgarde en werden opgeboeide zompen genoemd. Bij deze zompen hoefde men niet zo voorzichtig te zijn.

In het voorjaar werd onder de klompen een vracht hammen meegenomen. Deze hammen werden verkocht in Sneek, Bolsward, Harlingen, Franeker en Leeuwarden. Elk jaar werden varkens vetgemest en in november geslacht. De dikke achterbillen werden als hammen verkocht. De varkens werden door de schippers opgekocht in de omgeving van Denekamp en Emmelkamp. In Enter kochten de slaggers Spekbats en Spekdieks ook hammen. Zij hadden een eigen zomp waarmee het transport van de hammen naar handelaren in Friesland en Groningen werd geregeld.

Een andere bron van het vrachtvervoer over het water waren jutezakken van de firma Ter Horst in Rijssen. De jutezakken werden verkocht aan meelfabrieken en zaadhandelaren in Groningen. Ter Horst bemoeide zich steeds meer met de scheepvaart. In 1839 heeft Ter Horst een beek vanuit de Regge naar Rijssen laten graven. In 1846 had de firma zelfs eigen zompen met zetschippers.

Geregeld gingen de schippers met een lading nieuwe zakken via de Drenthse kanalen naar Groningen, Slochteren en Foxhol. In de kanalen waren vaste bruggen. De jonge Jans Esendam klom met een takel in een boom, die schuin over het water hing. De mast kon vanwege de lading niet gestreken worden zodat hij er van boven uit gehesen moest worden. Er werd houtskool verscheept naar de jeneverfabrieken in Hoogezand en Sappemeer te Groningen. De houtskool werd gebruikt om jenever te zuiveren en er brandewijn van te maken. Deze houtskool werd gebrand te Zeldam en ook in Wegdam en Hengevelde. Dit was de eigenhandel van schipper Nijland. Bij Huis Nijenhuis te Diepenheim was een 'koolengoarn' (meiler), waar boeren uit Wegdam hun houtskool naar toe brachten. Ook brachten deze boeren het houtskool rechtstreeks naar de Lee in Enter. Later werd de houtskoolhandel overgenomen door Lobstein, een advocaat uit Goor. Voor hem voer Esendam de houtskool naar Hoogezand. Nijland heeft aan deze eigenhandel goed verdiend: 'Ie kon d'r neet ha'd teeng wark'n,' zei hij.



De Lee

Nijland bracht uit Groningen granen mee, zoals haver en gerst. Die werd bezorgd bij de stalhouderijen in Delden en Hengelo. Ook is hij wel eens met een vrachtje turf teruggekomen. Esendam kwam meestal terug met een vracht suikerbieten of pulp van de suikerfabriek in Lemelerveld. De pulp werd gebruikt als veevoer. Ten Berge bracht uit Friesland kabinetten mee, die hij verkocht aan Jochems in Rijssen. De kazen, erwten, bonen, haver en gruttenmeel van Wouda in Sneek waren graag geziene producten in Enter. De schippers die niet met eigen handel zeilde, brachten Makkumer of Bolswarder dakpannen mee terug en ook aardewerk uit zuidwest Friesland. De dakpannen werden naar Almelo gebracht. In Staphorst werd klomphout gekocht en riet uit Schutsloot voor de eigen handel. Er werd door de schippers vaak met riet gevaren. Onderscheid is te maken tussen vrachtschippers en schippers die met eigenhandel zeilden. De vrachtschippers namen ook eigen handel mee als ze het konden betalen.

Ze zeilden over de Regge, het Overijssels kanaal of de Vecht, het Zwarte Water, de Arembergergracht via Ronduite, Kalenberg, Ossenzijl en het Tjeukermeer naar Friesland. Ze vermeden echter het kanaal liever vanwege de bruggelden en de sluisgelden. Voor een half oortje (halve stuiver) jenever zette de sluiswachter van Hancate de stuw open, zodat ze over de Vecht konden varen. Als het mooi weer was zeilden de schippers van Zwartsluis over de Zuiderzee naar de Lemmer. Deze route werd in een kleine week afgelegd. Eenmaal voer Ter Steege in drie dagen naar Hoogezand. De eerste dag naar Hasselt en de tweede dag naar Assen. Het kon dus nog sneller. De zomp was een snelle zeiler. In Friesland en vooral op de meren kwam hij tot zijn recht. Op ondiep water waren zompen sneller dan tjalken. Zo gauw er echter wat golven kwamen moest de zomp het laten afweten. De zwaardere tjalk zette dan beter door.

Zo vertelde G.J. ten Berge, de bakker, eens vol trots van een zeiltocht op de IJssel. Vanaf Kampen voer hij met een gunstige wind naar Zwolle, tegelijk met een stoomboot. De zomp van Ten Berge was eerder bij Katerveer. Kups-Gaait vertelde dat ze eens vlak voor Pinksteren nog in Friesland waren. In de nacht van vrijdag op zaterdag merkte hij dat er een harde

noordwester waaide. In één dag zeilden ze toen naar Enter. Het liep ook wel eens niet zo goed af. Zo ging Pluumers-Hendrik, na een rif gestoken te hebben, van Kampen over de Zuiderzee naar de Lemmer, terwijl de andere schepen bleven liggen. Door de korte golfslag verloren ze een zwaard en kwamen tenslotte halfvol water aan in Blokzijl.

's Winters kwamen de schippers wel eens vast te zitten in het ijs. Pluumers Hendrik lag ingevroren in Sneek. Toen is Köps Gaait (Gerrit Pluumers) op de schaatsen naar Enter gereden. Ten Berge lag vast in het ijs in Ossenzijl. Zij schaatsten terug naar Enter. Toen ze terugkwamen bij de zomp werd er niets vermist. De tocht op de Regge tegen de stroom in was zwaar. Weeln Jan liet altijd zijn zoon Albert (Pluumers Ab) naar Hancate komen om hem te helpen naar Enter te varen. De stroomsnelheden in de brugopeningen waren te groot om alleen op de schipboom er doorheen te varen. Sopers schreef dat de zomp van Jans ten Berge het grootst mogelijke type was dat de Regge kon bevaren. Met andere woorden, één man moest de zomp tegen de stroom op kunnen trekken. Hendrik ter Steege, die als jongeman vaak de vierentwintig tonner van zijn vader de Regge op heeft getrokken, zei hiervan: 'Je kunt er wel vul mee låan, mar 't is wel een armoed, dat trekk'n.'

Nog moeilijker werd het als de oevers overstromd waren. De Regge was dan op sommige plaatsen meer dan een kilometer breed. De bedding was dan moeilijk te volgen. Over de Kromme Rakken, een bijzonder bochtig stuk ten noorden van Schuilenburg van twee kilometer lengte, werd een dag gevaren. De schippers damden dan niet meer. Ze wachten liever bij Boomcate (Nijverdal) op een bui regen. *Het waren van die boerenkereltjes, die met de klompen aan tegen een plank op aan boord kropen, van die poep'n. Maar schipperen, dat konden ze*, aldus Kesimaat uit Daarlerveen. Schipperen hadden ze geleerd op de grillige Regge. Hier zijn ze de kunst meester geworden om met zeilen of het bomen net buiten de stroming te blijven en toch voldoende diepgang te houden. Zo werd er gevaren op de Regge of door een niet te bezeilen rak, met de vaarboom, om toch op de plaats van bestemming te komen.



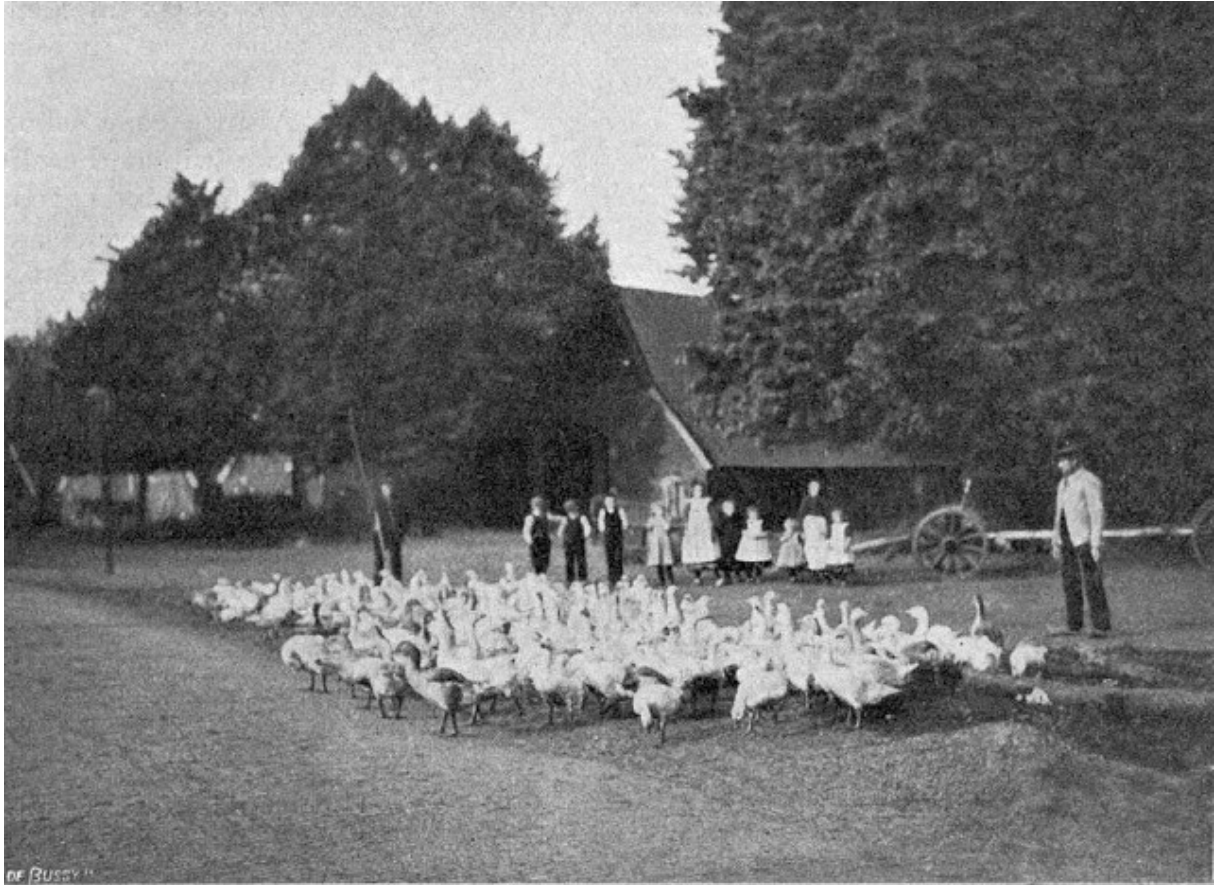


Varen met de zomp De Vriendschap, 2015

## Ganzenhandel

Ganzen werden op de Hogebrink verzameld om naar Rotterdam te lopen in groepen van vijfduizend stuks. En dan met de boot naar Engeland waar ze met Thanksgiving de pot ingaan.

Een klein zakboekje uit 1878 is het enige document dat enig inzicht biedt in de ganzenhandel, die vooral in de tweede helft van de negentiende eeuw in Enter floreerde. Het boekje was van Arend Jan Leestemaker, zoon van de Enterse dorpschoolmeester Egbert Leestemaker. Het opschrift "Geese 1878" sloeg niet op een meisje, maar is de Engelse aanduiding voor ganzen. Arend Jan was de administrateur van de ganzenhandelaren van Enter, die bekend stonden als het "ganzenkoor" of "de compagnie".



Ganzenhandel, Hogebrink

Een achttal grote boeren, die samen ongeveer vijftig opkopers in dienst hadden, trok heel Twenthe door om de ganzen te verzamelen. Ze werden bij duizenden tegelijk naar Rotterdam gedreven, waar ze op de boot naar Engeland werden geladen. Na de komst van de spoorwegen werden Arnhem, Goor en Rijssen de laadplaatsen. Jaarlijks werden dertig- tot veertigduizend ganzen verhandeld en in het topjaar 1887 zelfs zestigduizend. De Enterse boeren bouwden een monopolypositie op in de Twentse ganzenhandel. Met concurrentie uit de omliggende buurtschappen werd snel afgerekend door tijdelijk boven de prijs te kopen en onder de prijs te verkopen.

In de zeventiende eeuw handelden Entersen al in deze vogels. Rond 1850 werd het grootschaliger. De Enterse handelaren kochten tot ver in Duitsland ganzen op, waardoor zelfs de aanvoer op de befaamde Coevorder ganzenmarkt in november 1853 stakte. Het ging jaarlijks om zo'n dertig tot veertigduizend vogels. Die werden via Rotterdam vooral naar Engeland verkocht. Zo vermeldt het zakboekje een reis naar Goole bij Hull van Leestemaker met J. Freriksen. Ook werden ganzen verhandeld in Noord-Duitsland tot in Pommeren en Berlijn aan toe. De vogels werden naar het dorp gedreven en in grote troepen naar de Hoge Brink (bij de hervormde kerk) gebracht. Dat was het verzamelpunt. Vandaar vertrokken de handelaren met de drijvers naar het westen. Er zijn verhalen dat ze met deze grote groepen ganzen zelfs naar Rotterdam liepen, wat gezien de afstand twijfelachtig is. Wel gedocumenteerd zijn tochten naar Arnhem en later na uitbreiding van het spoornet naar Deventer en Goor, waarna de dieren per trein naar Rotterdam of Duitsland werden vervoerd.



1834, aanleg Rijssenseweg

De ganzen moesten onderweg hun voedsel zelf maar bijeen zien te scharrelen langs de wegen. De handelaren hadden er ook geen moeite mee om ze ergens buitenaf in een vette weide te laten grazen. Als de eigenaar daar moeilijk over deed, begonnen de heren soms een schijngevecht met elkaar, waarbij volgens de overlevering zelfs wel eens messen werden getrokken. Terwijl zij zo de aandacht afleidden, vraten de ganzen zich vol.

Ook in het dorp zorgde de handel voor overlast. De elders aangekochte ganzen kwamen meestal zaterdag in het dorp aan en werden dan langs de wegen en op de dorpsbleek losgelaten, waar ze het gras opvraten en de bleek vol uitwerpselen achterlieten, "tot groot ongerief der ingezetenen", aldus burgemeester Dijkers in 1885. Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in 1914 maakte de handel met Engeland en Duitsland vanuit het neutrale Nederland onmogelijk. Na 1918 bleek dat de Engelsen in de oorlogsjaren kalkoen hadden leren eten. Dit betekende het einde van de Enterse ganzenhandel. Maar de herinnering aan de ganzenhandel is niet verdwenen. De handel en wandel van het Enterse ganzenkoor herleeft jaarlijks tijdens de Enterse Ganzenmarkt.



Ganzenmarkt, 2014, collectie Henk Pluimers

## De Enterse tollen

Over de Coehorstervoorde lezen we reeds in de vijftiende eeuw. Het is een zeer oude doorgang door de Regge in de onmiddellijke buurt van het oude erve Ter Keurs. Eeuwenlang is die alleen als voorde ofwel een doorwaadbare plaats bekend geweest. Toch heeft er zoals op meer plaatsen langs de Regge heel vroeger ook een brug gelegen. In de oude markeboeken van Enter lezen we dat op 12 augustus 1651 door het markebestuur van Enter een verbintenis is aangegaan met jonker Conders. De overeenkomst houdt in dat Conders tegen genot van 'brugh-veir(veer)- en weggelt' verplicht is de brug over de Keurstervoort goed te onderhouden. Het eerste deel van de overeenkomst, het innen van de tolgelden geeft geen problemen. Als er echter onderhoud aan de brug gepleegd moet worden geeft Conders niet thuis. Na een aantal aanmaningen aan Conders zegt het markebestuur de overeenkomst op. De brug wordt op kosten van de marke hersteld en de kosten probeert men op Conders te verhalen. Er moet dus een nieuwe collecteur van het bruggeld komen. Derk ter Keurs van het nabijgelegen erve is bereid deze klus op zich te nemen. Hij pacht het recht op tolheffing van de marke Enter. Enkele generaties is de pacht binnen de familie Ter Keurs geweest. Als in het jaar 1732 de marke Enter het recht op tolheffing voor een hoger bedrag kan verpachten aan een ander, probeert Derk ter Keurs te verhinderen dat deze persoon deze functie kan uitoefenen. De twist loopt hoog op en uiteindelijk moet het Hoogheerlijke Adellijke Landdrostengericht van Twenthe uitspraak doen over de kwestie. Het gericht verbiedt Ter Keurs nog langer de inning van de tolgelden te beletten op straffe van een flinke geldboete. Dat helpt en voorlopig kan de nieuwe tolgaarder ongestoord zijn werk doen. In het jaar 1741 is Ter Keurs alle goede voornemens weer vergeten. Het markebestuur roept nu het Ridderschap en Steden van Overijssel erbij. Het provinciaal bestuur wordt gevraagd een akte af te geven waarin duidelijk staat dat Ter Keurs geen recht meer heeft op de pacht. Dat helpt blijkbaar wel want later lezen we niet meer dat hij nog problemen maakt. De brug over de Keurstervoort is inmiddels verdwenen. Het onderhoud kost zoveel geld dat de marke Enter er weer een voorde (doorwaadplaats) van heeft gemaakt. Vanaf dat moment treffen we een veerman aan bij de Keurstervoort (voorde). Als in het midden van de negentiende eeuw de marke Enter wordt opgeheven komt de veerman in dienst van de gemeente Wierden. Het jaarsalaris van de veerman is zestig gulden. In het jaar 1841 laat de gemeente een huisje bouwen voor de veerman. Overigens levert de familie Ter Keurs dan weer vele jaren de veerman. In het jaar 1859 valt het doek voor de Keurstervoort en zit de veerman zonder werk. In dat jaar wordt er na tweehonderd jaar weer een brug gebouwd over de Regge.



De Keursbrug, jaren vijftig, collectie Jan ten Brinke



Voormalig tol aan de Ypeloweg, nu Wessels, 2015

Als Enter in het jaar 1818 bij de gemeente Wierden wordt gevoegd is van een goede verbinding tussen de beide dorpen geen sprake. De Regge is een obstakel tussen beide buurdorpen.

Bruggen waren er niet en met een voertuig kan men alleen via Rijssen Wierden bereiken, tenzij de bedding van de Regge nagenoeg droog ligt. Vanaf het begin heeft dit tot gevolg gehad dat de verstandhouding van Enter met haar 'overzeese' buurdorp niet goed was. En de Entersen moeten wel naar Wierden. Voor aangiften van geboorten, huwelijk en overlijden moet men op de secretarie van de gemeente zijn en die is in Wierden in het huis van burgemeester W. Jalink. De Wierdenaren vinden het prima zo. In het jaar 1841 is het de beurt aan Enter om te lachen. Er komt een nieuwe burgemeester: J.W. Putman Cramer, en deze resideert op Het Leyerweerd, dat net voor de Regge op Enters grondgebied staat. Nu moeten de Wierdenaren met een bootje over de Regge gezet worden om de gemeentesecretarie te bereiken. Ook op geregelde tijden wordt in Enter in een horecagelegenheid door de gemeente zitting gehouden voor de aangiften. Als het jaargetijde erg nat is, kun je Het Leyerweerd te voet niet eens bereiken. Op een donkere avond verdrinkt er zelfs een meisje dat dient op het huis. In het donker is ze de weg kwijt geraakt en in het water gevallen. Al deze verwickelingen hebben de gemeenteraad er wel van doordrongen dat er een betere verbinding met Enter moet komen. Die betere weg komt er ook in het jaar 1857. Om de zaak compleet te maken bouwt de gemeente in het jaar 1859 een ophaalbrug over de Regge bij het erve Exoo. Bij deze nieuwe brug wordt een huisje neergezet voor de tolgaarder die ook de brug moet bedienen.

De boerderij van de familie Busger op Vollenbroek: Exoo (eik op hoogte). Hoewel geheel verbouwd is de boerderij nog erg karakteristiek met een rietgedekt dak en voorzien van een wolfsend (hellende voor- en achtergevel).

Dit erve wordt al bewoond sinds het jaar 1475. Ook het stiepelteken en het gevelteken ontbreken niet. Het bijgebouw is uitgevoerd met een eiken topgevel. Op deze plek werden in vorige eeuwen bij laag water de Enterse zopen uitgeladen en ingeladen. Voorbij de boerderij staat meteen rechts van de weg het tolhuis. Toen Enter in het jaar 1818 bij de gemeente Wierden werd gevoegd werd meer aandacht besteed aan een goede wegverbinding tussen beide plaatsen. In het jaar 1857 kwam de weg gereed en twee jaar later werd een nieuwe ophaalbrug gebouwd. De gemeente wilde echter de investering terugverdienen en ging tol heffen. De tarieven waren in het jaar 1870:

- rij - of voertuigen met 4 wielen 10 cent
- rij - of voertuigen met 2 wielen 8 cent
- een paard 5 cent
- een koe 1 cent
- een schaap 1 cent
- een kudde schapen van meer dan 50 stuks 50 cent

De familie Stegeman, die aan het begin van de twintigste eeuw het tolhuis bewoonde, heeft als bijnaam nog steeds 'n Tol'. De laatste tolgaarder sinds het jaar 1928 is A. Poorte. In mei 1940 werd de ophaalbrug opgeblazen door Nederlandse soldaten om de Duitse opmars te vertragen. Hierbij wordt ook het tolhuis zwaar beschadigd. De tol die inmiddels één van de laatste was in Twenthe is toen opgeheven. Het is dan één van de laatste tolleren in Overijssel. De huidige vaste brug dateert dus van na de oorlog.



Tol Wierdenseweg





Voormalig tolhuis (eerder school Enterbroek), Wierdenseweg

Tol werd vanouds geheven op wegen en waterwegen. Het betrof in het algemeen een soort belasting, vergelijk het woord: tollenaar. Ook bij het passeren van grenzen werd tol geheven, daar komt het Duitse woord Zoll voor douanepost vandaan. Soms was er sprake van diefstal: een roofridder kon van zijn burcht de scheepvaart in de gaten houden en geld van de schippers eisen voor de doorvaart. Later werd tol geheven op verschillende punten van doorgaande wegen, zoals de Rijssenseweg. Er werd een slagboom (een dubbele boom is een runneboom) opgesteld bij een tolhuis. Vaak was een en ander ook voorzien van een herberg en een uitspanning. De opbrengsten van de tol werden gebruikt om de weg aan te leggen en te onderhouden. De opbrengst werd ook gebruikt om in het onderhoud van de tolgaarder te voorzien.

De tol Deense Ossen aan de Rijssenseweg: hoewel zeer oud is dit een tol geweest waar zeer weinig gegevens over zijn. Alleen in de oude markeboeken van Enter staan een paar verwijzingen. Op de vergadering van het markebestuur van 8 augustus 1699 wordt opgemerkt dat Jan Jacobsen en Cornelis Weterinc nog de in het jaar 1698 ontvangen tolleren moeten afdragen. In het jaar 1712 wordt het weggeld van de Deense Ossen voor vierentwintig gulden per jaar verpacht aan Gerrit Jacobsen. De pacht geldt voor zes jaar. Waar deze tol gevestigd was is zelfs niet met zekerheid te zeggen. Bijna zeker is dat de tol is gevestigd bij de overgang over de Elsgraven op de huidige Rijssenseweg. De bocht in de weg daar ter plaatse heet in de volksmond de Ossenbocht. Er zijn Entersen die deze naam anders verklaren. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het Enterveen ontgonnen. Dit reeds afgegraven veengebied werd toen diep omgeploegd waarbij men ossen gebruikte. Deze ossen werd 's avonds na het werk ondergebracht in een keet die in de desbetreffende bocht stond. Hoe het ook zij, na het jaar 1712 vinden we nergens meer een verwijzing naar deze tol.



De Ossenbocht, midden het tolhuis, Rijssenseweg

In het archief van Goor vinden we vanaf het midden van de zeventiende eeuw gegevens over de verpachting van de tol te Enter. Het blijkt dat de stad Goor bezitter en verpachter is van deze tol. De tolgelden worden ook wel koningsaccijns genoemd. Volgens een document uit 1779 beperkte de tol van Goor zich niet tot de weg naar Goor, maar vielen ook wegen door bijna het gehele richterambt Kedingen onder het aan Goor verschuldigde tolrecht. Ook de weg van Delden door Enter met de Enterse tol behoorde tot dit tolrecht. Vroeger heeft daarbij ook de tolplaats op de weg naar Wierden behoord, maar deze was geschonken aan het Huis Almelo als dank voor genoten diensten. De inwoners van Enter verzetten zich met hand en tand tegen tolleren waarvan zij alleen maar narigheid hadden, terwijl Goor de opbrengst in zijn zak stak. De magistraat van Goor was verplicht tolgaarders uit Goor aan te stellen maar dit gaf moeilijkheden omdat ze niet ter plaatse woonden. Het leven werd hem erg zuur gemaakt zodat de Goorse tolgaarder zelfs in de herberg geen huisvesting kon krijgen. Dit is de enige reden waarom de tol van Enter geen opbrengsten had. Alleen van de turf wagens uit Gelre werd tol gevraagd.

Het is allemaal begonnen met een noodkreet van de Enterse tolpachters uit het jaar 1779. Deze meldden problemen met de inning van het tolgeld. Voor de Goorse burgemeesters Auffmorth en Jalink was dit de reden om direct naar Enter af te reizen. Ze wilden de situatie ter plaatse bekijken. Daarop schreven de pachters G.D. de Wilde en Wolter Langenhof een proces verbaal van het gebeurde, waaruit het volgende bleek.

Op 16 maart 1779 kwam een vijftal wagens uit het richterambt Enschede, beladen met koopmansgoederen uit Exo. Exo was een overslaghaven aan de Regge tussen Enter en Wierden waar goederen per zomp werden aangevoerd en op wagens werden overgeladen. Van drie wagens was de verschuldigde tol van een stuiver per wagen betaald aan de tolgaarder Stomp Lambert. De twee andere wagens, die lijnzaad vervoerden voor de Enschedese kooplieden en fabriqueurs Jochem Nieuwenhuis en Jan Blijdenstein, weigerden bij monde van karreman Jan Vrieler te betalen. Daarop werden beide wagens in beslag genomen. Jan Vrieler kwam vijf dagen later terug om het verschuldigde tolgeld alsnog te betalen. Aangezien

tolgaarder Stomp Lambert geen instructies van de tolpachters had ontvangen hoe te handelen in zo'n geval, weigerde hij het geld te accepteren.

Later kwam Jan Vrieler opnieuw aan de tol met een vracht goederen bestemd voor de Enschedese fabriqueurs en nu betaalden zij het tolgeld wel.

Waarschijnlijk om het recht op tol meer inhoud te geven, voegden de tolpachters er nog aan toe dat Gerrit Lansink en Willem Schokkers, eveneens uit het Richterambt Enschede, de tol op koopmansgoederen altijd zonder problemen betaalden. Ook werd in het rapport nog de gemoedstoestand van karreman Jan Vrieler vermeld: 'hij heeft het lijnzaat van de wagen gesmeten'.

De beide Enschedese gedupeerden lieten het er niet bij zitten en schreven op 9 juli 1779 over het gebeurde een brief aan Gedeputeerde Staten van Overijssel. De brief was mede ondertekend door zesentwintig medekooplieden en fabriqueurs. Bestudering van de omvangrijke correspondentie doet vermoeden dat het om een proefproces ging. Kernpunt van de zaak was of de Enschedese kooplieden en fabriqueurs al dan niet tolplichtig waren. Zij suggereerden dat de tolplicht alleen gold voor uitlandse wagens en goederen en niet voor inlandse.

Het duurde een jaar voordat Gedeputeerde Staten van Overijssel op de brief van de Enschedese kooplieden en fabriqueurs reageerden. Op 19 juli 1780 werd in een resolutie aan de burgemeesters van Goor om nadere informatie gevraagd. Alvorens de brief van Gedeputeerde Staten te beantwoorden gingen de burgemeesters zich beraden op de juridische aspecten van het een en ander. In een intern rapport trachtten zij de problemen rondom de tol zo goed mogelijk op een rij te zetten.

*Goor heeft sedert ondenklijke jaaren publike jaarlijks verpacht nae Petri ad Cathedram den toll en weggelt van Goor waarvan niemant vrij was als de borgeren van Utrecht, dog naderhand zijn daarvan geeximeert de heeren Drosten van Twenthe en alle die den bandijk hier moeten maken exempt wanneer zij op hunne wagens koopmansgoederen en ook transitoire goederen hadden.*

Er wordt op gewezen dat de tol te Enter nog jaarlijks wordt verpacht, maar aangezien hiervoor geen inwoner van Goor gevonden kan worden, moest men genoegen nemen met een herbergier uit Enter 'die om nering te krijgen deselve seer slof of facil (heeft) opgevorderd.

Tot voor kort was er weinig verkeer door Enter, daar was verandering in gekomen door het herstel van de Kattelaarsdijk, hetgeen zeer tegen de zin van Goor was gebeurd. En vooral door het graven van de Twickelervaart door de Heer van Obdam en Twickel. De originele brieven waarmee destijds het tolprivilege was verleend zijn verloren gegaan bij de grote brand van 1647. Of ze zijn meegenomen door de troepen van de bisschop van Munster in de tweede helft van de vijftiende eeuw. Er waren in Goor nog wel de originele verpachtingen van de afgelopen honderd jaar.



Morslaan, voordien Kattelaarsdijk

Nadat het gemeentebestuur hierover uitvoerig heeft gesproken, werd op 29 augustus 1780 een lange brief geschreven aan Gedeputeerde Staten. De brief begon met erop te wijzen dat de financiële situatie van het stadje erbarmelijk slecht was ondanks het feit dat Goor van oudsher met de rechten en privilegiën boven andere kleine steden bevoorrecht was. En dat de waarde van die voorrechten steeds verder was teruggelopen. Enerzijds door veranderde maatschappelijke en economische situatie, anderzijds doordat men geen kans had gezien van de voorrechten optimaal gebruik te maken vanwege rampspoed van brand en oorlog die het stadje voortdurend hadden getroffen. De opbrengsten van de tolleren van Goor, Enter en Markelo waren achtenzeventig gulden per jaar. De belastingen van Rijssen, Delden, Wierden, Enter, Hengevelde en Zeldra, samen tachtig gulden. De aanhouding van beide lijnzaadwagens was dan ook geheel terecht geweest en men begreep niet dat de Enschedese overheid zich tot de Gedeputeerde Staten van Overijssel had gewend. Een zwak punt van de Goorse overheid was dat zij het recht op tol niet konden bewijzen. Om dit laatste nu draaide het gehele conflict. Had de Goorse overheid al dan niet het recht tol te heffen van binnenlandse wagens en goederen? Volgens Goor wel, volgens Enschede niet.

Goor beriep zich op een tolcedel van voor het jaar 1647. Deze tolcedel zou zijn ontleend aan de originele giftbrief inzake het recht op tolheffing. In de tolcedel wordt geen verschil gemaakt tussen vee en lijnzaad. Waarom de Enschedese kooplieden en fabriqueurs wel tol willen betalen voor vee en nu plotseling niet voor lijnzaad, wordt niet begrepen door de Goorse overheid.

Er waren vier verklaringen van de opgeroepen getuigen uit Enter, Arent Borgerink, Jan Gerrit Geels, Arent Pluimers en Hendrikus ter Plegt. Deze verklaringen zijn niet gunstig voor de Goorse overheid. De getuigen verklaarden immers dat zij als tolgaarders alleen tol plachten te innen van uitlandse en niet van inlandse transporten. Deze verklaringen werden door de Goorse burgemeesters weggewuifd met de mededeling dat alle vier de tolgaarders uit Enter kwamen en er weinig waarde aan de uitspraken van deze getuigen gehecht kan worden. De eerste getuige, wiens vader de pacht lange jaren had, was herbergier en men weet dat herbergiers die een tol gepacht hebben, diegenen welke iets bij hun verteren doorgaans geen

tol vragen. Op de vraag aan de getuigen hoe ze konden zien wat in- of uitlands goed was werden verwarde antwoorden gegeven. De eerste zei dat hij het kon inschatten naar eigen goeddunken. De tweede kon het zien aan de paspoorten en vrachtbrieven. De derde en de vierde konden het zien aan de mensen en de wagens en ook of de buitenlandse vrachten niet door voerlieden en boeren uit Overijssel vervoerd werden. Met de inlandse goederen werden goederen uit Overijssel en Munsterland bedoeld.

Vervolgens werden de getuigen gevraagd of zij instructies hadden gekregen om alleen van buitenlandse goederen tol te heffen en of zij daartoe van de burgemeesters van Goor een lijst hadden ontvangen. De eerste getuige wist van niets, de tweede had niets gehoord of gezien van de burgemeesters, maar zijn ouders hadden hem de betreffende instructies gegeven. Dit had volgens de burgemeesters geen enkele waarde omdat de ouders een herberg hadden. De binnenlandse voerlieden hadden de gewoonte bij de herberg aan te leggen, of ze nu binnen- of buitenlandse goederen vervoerden. Er werd immers toch geen tol geheven. De derde getuige verklaarde instructies van de burgemeesters van Goor te hebben gekregen. De vierde getuige had wel instructies ontvangen maar kon er niets mee doen omdat hij niet kon lezen. Van B. ten Zijthof, van wie hij de tol had overgenomen, had hij gehoord dat de tol geheven moest worden als van ouds gebruikelijk was.

De Goorse burgemeesters waren niet zeker van hun standpunt. Dat blijkt uit de brief van 29 augustus 1780:

*Zou het zo zijn dat er van binnenlands goed geen tol geheven is, dan nog heeft Goor recht op tolgeld. De tol is altijd geheven of het nu binnen- of buitenlandsch (goed) was, en een pagter die buiten onze kennisse nalaat om van den een of ander tol te vorderen, hetzij uit nalatigheid hetzij die aan hem wil schenken, waarvan hij meester is, zo hij zijn beloofde pagtpenningen maar opbrengt.*

De geringe pacht was volgens de Goorse burgemeesters toe te schrijven aan de moeilijkheid om in Enter een pachter te vinden. Maar ook aan het kleine bedrag van de tol die gevorderd werd. Van een wagen heen en weer wordt slechts een stuiver betaald. Als derde oorzaak werd opgegeven het geringe verkeer dat de tol passeerde, want als het geen droge zomer is passeren de wagens Enter niet. De wagens worden dan naar Carelshaven gebracht. Er passeerden het gehele jaar door op verre na geen vijftig wagens van de Enschedese kooplieden en fabriqueurs. Dit kwam neer op jaarlijks nog geen twee stuivers per persoon. Voor hen was dit een te verwaarlozen bedrag maar Goor kon dit geld niet missen omdat ze het tolgeld moesten gebruiken voor het onderhoud van wegen en bruggen.

Het oordeel van Gedeputeerde Staten van Overijssel kwam in een brief van de Ridderschap en Steden van 5 april 1781. De Heeren van Voerst tot Averbbergen en andere edele gecommiteerden beslisten dat de stad Goor van ordentelijke tijden in het bezit is geweest van een tol of weggeld te verpachten van de daardoor passerende wagens en goederen en tolbare beesten te Goor, Enter en Markelo. De kooplieden en fabriqueurs hebben niet aangetoond vrij te zijn om tol te betalen. Daarom zijn ze schuldig en gehouden om het weggeld te betalen alsmede de gemaakte kosten van het proces.

*...dat dit stedeke van ordentelijke tijden in het besit is geweest van een tol of weggeld te verpagten van de daerdoor passerende karren en goederen en tolbare beesten, passerende door Goor, Enter en Markel volgens ordonnantie daarvan zijnde dat deese tol of weggeld wel eerst over voorscr. Drie districten tesamen en daarna elk afzonderlijk zijn verpagt, dat ook deese ordonnantie duidelijk vermeldt dat van een wagen uit de provincie, niet vrij sijnde, betaalt wordt een stuyver, sonder dat supplianten hebben aangetoont daarvan vrij te zijn, dat de supplianten schuldig en gehouden zijn het voorscr. Tol of weggeld te Enter te betaalen alsmede de kosten hierover gevallen.*

De kosten waren extreem hoog volgens de kooplieden en de fabriqueurs. Het bedrag was bijna driehonderd gulden (299,16) en stond niet in verhouding tot het gewicht van de zaak. De Staten stelden voor om de zaak te schikken en de kwestie met 'opene beurze' af te doen en tweehonderd gulden te betalen, waarmee de Goorse overheid tenslotte akkoord ging.

Soms waren er problemen met de tolheffing, zoals in april 1760, toen aan de Goorseweg een tweetal koetsen met Engelse heren verschenen en een wagen waarin hun knechten zaten. De Engelse heren verklaarden dat de knechten zouden betalen en reden met grote snelheid weg. Toen de tolgaarder de tol wilde innen bij de knechten werd hij bedreigd met twee pistolen waarop 'sij weggejaagd (gereden) sijn sonder toll te betalen'.



Tolhuis, Goorseweg

Harry Heering: 'ik weet nog dat het huisje er stond, het was van Braamhaar ('n Tol). Ik heb daar vroeger de Twentse krant nog gebracht. Toen woonde er Gerrit van Breder er (Geels); dat was in 1960'.

## 'n Fitpoater

Gerardus Wolters (Gerre) werd ook 'n Fitpaoter genoemd. Hij had een theologische studie gevolgd maar is nooit tot priester gewijd. Gerre Wolters was een zonderlinge man, een vreemde vogel, zoals Truus Leussink hem beschrijft. 'n Fitpoater woonde in een vies oud huis aan de Rondweg, waar nu Averdijk woont. 'Hij schijnt ook echt voor pater geleerd te hebben, maar of nooit afgemaakt of verder niks van terecht gekomen', aldus Frank Lammertink. 'Feit blijft dat een bende van jewelste was rondom zijn huis in dat toenmalige bos op de hoek van de Rondweg en Zwart'n pad'.

Hij heeft gewerkt bij de 'stoom' in Goor (Twentsche Stoom Bleekerij). 'n Fitpoater woonde alleen en sliep in het hooi met dezelfde kleren waar hij overdag in rond liep. In zijn hele huis stonden zakken vol kranten. Hij was extreem zuinig. Rondom zijn huis in een bos scharrelden kippen en ganzen. De moeder van Truus Leussink hield altijd rekening met hem. Hij kon altijd mee eten en dat deed hij ook. Maar op de tijd dat er gegeten werd, was hij er nooit. Altijd te laat. Hij werd kwaad als hij niet naar Hilterman op de radio kon luisteren omdat de jongeren naar een programma met popmuziek luisterden. Hij liep dus vaak kwaad weg, ook als de krant was opgeruimd. 'n Fitpoater had niet in de gaten wat mijn en dijn was, dat hij niet bij de familie Leussink woonde en er geen eisen kon stellen, aldus Truus. Voor zijn transfers gebruikte hij een een tandem en toen hij ouder werd op een paarse driewieler. Vaak bracht

hij de vakanties door in het buitenland in de Kueklkoare van Karel Diederik Schönfeld Wichers. Samen trokken de vrienden er op uit, 'n Fitpoater, Harm oet Riessen, Karel van de Notaris, Ketien'n Get en Koar Jan (Jan Broeze), de kunstschilder uit Elsenerbroek.

De Kueklkoare was de naam van de eerste camper in Nederland. Ontworpen door Karel Diederik Schönfeld Wichers (Naarden 1901 - Rijssen 1993), beter bekend als Karel van de Notaris uit Rijssen. Zijn broer Herman Pieter werd bekend als de auteur Belcampo. Liever vrije tijd dan geld was het motto van meneer Karel, zoals hij in Rijssen werd genoemd. Hij maakte lange reizen met zijn vrienden door Europa. In de jaren vijftig ontwierp hij de voorloper van de huidige camper, de Kueklkoare. Een houten opbouw op een onderstel van een Renault vrachtwagen. Karel van de Notaris schreef in 1959 het Rijssens woordenboek en later beide Twentse woordenboeken, Twents-Nederlands en Nederlands-Twents. Hij was de eerste die een volledig Rijssens en Twents woordenboek maakte. Meneer Karel had in Amsterdam een studie rechten gevolgd en in Den Haag een studie notarieel recht. Toch koos hij voor een vrij leven. Hij trok zich terug in het bos waar hij een boomhut had gebouwd, die hij als woonhuis gebruikte. Later had zijn broer Herman een huisje in hetzelfde bos, waar meneer Karel introk toen zijn broer Herman naar Groningen verhuisde.

De vrienden verdienden de kost voor hun levensonderhoud tijdens de vakanties door seizoenswerk te doen. Vaak plukten ze druiven bij wijnboeren in Frankrijk. Deze reizen zijn beschreven in de bundel *Raejsbreewe oet de Kueklkoare*.

Willem Lokate vertelt: 'Ik ben bij de Gerre wel eens binnen geweest. Denk dat ik één van de weinigen ben die in zijn huis mocht komen. Hij heeft idd voor pater geleerd maar na 1 of 2 jaar is hij gestopt. Als je zijn huis binnen kwam was het een grote puinhoop. Je zag giga veel boeken. Ook achter zijn huis stond een klein schuurtje met heel veel boeken. 's 'Middags at hij gebakken eieren van zijn los lopende kippen. In de pan lagen wel 10 - 12 eieren. Het was zeker geen domme kerel en gek was hij helemaal niet'.



Ger Wolters ('n Fitpoater)

# Het verhaal van Janneke Zwiers over de kluizenaar Evert Schreurs

Evertje was een zonderlinge man die door tegenslagen in het leven teruggetrokken leefde in een hut in het bos tegenover Rohaan (Pannewaark) waar nu de parkeerplaats is.

Hij woonde in een oude hut met van alles wat hij vond en kreeg en had er een soort zelfgetimmerde bedstee in gemaakt, maar de keet was absoluut niet wind en waterdicht. Ook de schoorsteen van de kachel (aan elkaar gemaakte concerven blikken) rookte verschrikkelijk. Op die kachel maakte hij ook zijn eigen maaltje klaar.

Toen hij ziek werd heeft de gemeente hem een nieuwe "keet" gebracht en daar een bed en kachel in gezet en dacht dat dat comfort hem wel zou behagen, maar dat deed het echter niet en het duurde niet lang of hij was weer in zijn vertouwde hut getrokken. Omdat hij bedlegerig werd en niet meer goed voor zichzelf zorgde werd hem op weekdagen geregeld eten gebracht van Rohaan (Pannewaark). Op zondag ging mijn vader op zijn brommer hem soep brengen in een pannetje zodat hij het zelf ook nog weer warm kon maken.

Omdat iemand dat pannetje moest vasthouden (mocht) moest ik elke zondagmorgen na kerk en zondagschool direkt eten en dan achter op de brommer mee naar Evertje. Op de foto zie je mij dus als tienjarig meisje bij Evertje die toen overdag wel in de nieuwe "keet" woonde maar 's avonds ging slapen in zijn oude hut. In die hut wemelde het van muizen maar hij vond het wel prettig gezelschap en als ik zondags de soep op tafel zette kreeg ik een dikke plak ontbijtkoek van hem die al voor de helft door de muizen was opgegeten. Ik moest van mijn vader hem netjes bedanken en als we op de terugweg bijna het bos uitreden vroeg ik: "Mag ik hem nu weggooien"? Dat mocht namelijk pas als we uit het zicht waren.

Hij werd na een poos ziek zijn opgenomen in het ziekenhuis en daar werd hij natuurlijk goed gewassen en kreeg hij longontsteking. Mijn vader, die hem ook daar geregeld bezocht, sprak zijn zorg daar over uit en niet lang daarna is hij dus ook in het ziekenhuis overleden.



Evert Schreurs en Janneke Langenhof, jaren zestig vorige eeuw.



Ne blank'n keerl van zesenvieftig joar is annehool'n duur de plietsie umdatte op nen elektrische fietse jaag'n. "Zo joonk nog en dan al op ne elektrische fietse, dat vön'n wie verdacht", aldus nen woordvoerder van de plietsie, 'vuural um datte nog bés op ne gewone fietse kon jaag'n. Dit vervoermiddel passen ja neet bie dissen keerl en hij jaag'n ons héél hât vuurbie, dus toen hebbe wie den keerl anne hool'n. Mear wie kön 'm niks maak'n want hij had gèn drugs bie zich en hij har òk niks è gapt, dus mösse wie 'm loat'n goan en òk nog excuus maak'n. En dat vól nog neet mèt, want den keerl kon gèn Eanters". Foto en verhaal Harrie Cox.



Armenhuizen, Oude Schoolstraat



Armenhuizen, Goorseweg

# Scheepsramp

In het jaar 1860 verkoopt Jannes ter Keurs zijn achtentwintig hectare grote erve De Weele aan Hendrikus Voortman uit Ambt Delden. Jannes ter Keurs vertrekt op vijfenveertigjarige leeftijd met zijn gezin naar Michigan, in het midden van Amerika. De economische omstandigheden waren in die tijd erg slecht en mede als gevolg van de regeringsmaatregelen tegen de afgescheiden gemeenten, emigreerden veel mensen uit Enter naar Michigan. Dominee van Raalte was de grote animator achter deze exodus. Al eerder waren de familie Hommers, de burens van ter Keurs, naar Amerika vertrokken. Uit Enter vertrokken de families Lubbers, Hommers, Geerlings en Ezendam richting Amerika. Bij het oversteken van een der grote meren vloog hun schip 'de Phoenix' in brand. Ze waren nog maar vijf mijl voor hun eindbestemming. Velen van hen verloren het leven.

De SS Phoenix was een raderstoomboot van drieënveertig meter lang, gebouwd in 1845 in Buffalo, New York. Op 21 november 1847, rond twee uur 's nachts, brak er brand uit aan boord van het schip, midden op het Michiganmeer, acht kilometer uit de kust van Sheboygan, Wisconsin. Aan boord waren ongeveer tweehonderdtien passagiers, de meesten Nederlandse gezinnen op weg naar een nieuwe toekomst in hun nieuwe thuisland. Net als bij de ramp met de Titanic, waren er niet genoeg reddingsboten aan boord (2 stuks) voor alle passagiers. Eenenvestig passagiers weten in de reddingsboten te stappen en overleven de ramp. Twee mannen zijn later bij het uitgebrande wrak van de SS Phoenix opgepikt door de te hulp geschoten raderstoomboot Delaware en een roeiboot van de raderstoomboot Liberty. De rest van de bemanning en passagiers zijn of verbrand op het schip of onderkoeld geraakt en verdronken in het zeer koude water. Onder de overlevenden was de kapitein van het schip, Benjamin G. Sweet. Hij was vlak na het vertrek gevallen en was met een kniewond onder protest door de andere bemanningsleden in een reddingsboot gezet. Het te hulp geschoten schip de Delaware, nam het uitgebrande wrak van de SS Phoenix mee op sleeptouw naar de haven van Sheboygan, in die tijd alleen een lange pier uitgestrekt in het Eriemeer. Aan het einde van de pier werd het schip vastgemaakt, waarna men alleen nog maar lijken uit de overblijfselen kon halen.

De overlevenden uit de twee boten werden opgevangen in het stadje, waarbij de bevolking alles deed om de overlevenden te helpen. Doordat Sheboygan geen telegraafverbinding had met andere steden, kwam het nieuws over de ramp maar mondjesmaat naar buiten. Het duurde bijna drie maanden voor het nieuws Nederland bereikte, waarop er een dag van rouw werd afgekondigd en er overal in het land kerkklokken luiden ten teken van rouw. Een van de ergst getroffen dorpen waren Enter en Winterswijk, met vele tientallen immigranten uit het dorp aan boord.

Het bedrijf dat eigenaar was van de SS Phoenix, meldde dat het dodental ongeveer honderdnegenentig personen betrof. Maar de klerk van het schip, Donahue, hield het dodental op minstens tweehonderdvijftig. Het precieze aantal doden en overlevenden zal wel nooit achterhaald kunnen worden. In de jaren 1980 dacht men, ten onrechte, dat men het wrak van de SS Phoenix had gevonden in de haven van Sheboygan. Waarschijnlijker is het dat de restanten van het schip verloren zijn gegaan bij een eerdere opvulling van de haven. Het enige dat is overgebleven van de scheepsramp, is een oude versleten Bijbel. Die wordt nu tentoongesteld in het Sheboygan County Museum Ook zijn er een paar graven van slachtoffers, die heden ten dage nog steeds goed verzorgd worden.

Michigan is een staat die zowel in de Grote Merenregio als in het midden van de Verenigde Staten van Amerika ligt. De naam Michigan is de Franstalige vorm van het Ojibwe woord mishigamaa, dat 'groot water' of 'groot meer' betekent. Michigan is de tiende meest bevolkte staat van de vijftig Amerikaanse staten en staat op de elfde plaats qua oppervlakte (de grootste ten oosten van de Mississippi). Lansing is de hoofdstad, terwijl Detroit de grootste stad is. Michigan is de enige staat die bestaat uit twee schiereilanden.



# Indiëgangers

Woensdag 8 juni 2016 om 15.30 uur werd in zalencentrum De Krol het nieuwe boek van Johan Altena gepresenteerd, met de titel “Enternaren in de Gordel van Smaragd”. Het gaat over Enterse jongens die in Indië en Nieuw Guinea soldaat waren.

Toen de Duitsers in Nederland op 5 mei 1945 capituleerden was een ander deel van het Koninkrijk Nederland n.l. Nederlands Oost Indië nog bezet door de Japanners. Door de inzet van de atoombom door Amerika capituleerde Japan op 15 augustus 1945. Dit gold ook voor de Japanners in Indië. In opdracht van het Japanse opperbevel moesten ze zich onthouden van verdere vijandelijkheden en de gevangenen in de vele kampen beschermen.

Een dag na de overgave van de Japanners riep Soekarno de Republiek Indonesië uit. Dit was het begin van de zgn. “Bersiap” periode, die tot december 1945 zou duren. In deze periode werden door de opstandelingen duizenden Nederlanders, Nederlands Indiërs en Chinezen vermoord. Gevangenkampen werden aangevallen en vrouwen en kinderen vermoord. Een kreet steeg op van Java en Sumatra :“help ons en bescherm ons”.

De Engelsen die in oktober 1945 in Indië geland waren, kregen geleidelijk wat meer greep op de situatie en maakten afspraken met de nieuwe regering. In Nederland begon de opbouw van het nieuwe leger en werden de eerste dienstplichtigen opgeroepen. Vanaf september 1946 vertrok de nieuw gevormde 7 december divisie per schip naar Indië. Ook uit Enter zaten tientallen jongens op deze boten. Oorlogsvrijwilligers waren hen al voorgegaan.

De eerste brieven uit Indië richting Enter vertelden van het klimaat, het eten en het landschap. Omdat Nieuw Guinea uitgezonderd was van de overdracht van Indië in 1949, braken hierover later weer vijandelijkheden uit. Ook hier werden meer dan tien duizend militairen naartoe gestuurd. Net als in Indië werd ook hier de strijd niet op het slagveld verloren maar op het toneel van de wereldpolitiek.



Albert en Henk Schuitemaker



vlnr Herman Wolters, Gerard Schrooten, Marinus Slagers en Henk Philippi

## Namen uit de collectie van Hetty Morsink

echte namen

- 1 Honne Jan, .....
- 2 Möln Mina,
- 3 Schouwmakers Dina,
- 4 Möln boertje,
- 5 Dötn Venke,
- 6 'n Drens,
- 7 Pas Diena,
- 8 Jënten Jan,
- 9 Vötn Jans,
- 0 Vos getjan,
- 1 Boden Dina,
- 2 Raps Derk,
- 3 Hagais,
- 4 Malo's Hendrik,
- 5 Ketrien Graads,
- 6 Juliaas Marie,
- 7 Baasjes Frits,
- 8 Bakker Frits,
- 9 Kaatn Frits,
- 0 Poes Jan,
- 1 'n Uulker,
- 2 Vos Gerard,
- 3 'n Sokkert,-
- 4 Boon Gerre,
- 5 menskes Gerre,
- 6 Klitsen Gert,
- 7 Hook Dieks,
- 8 Mussen miene,
- 9 Tuitn Naads,
- 0 BakkerJantje,
- 1 Deks in

30 Tuitn Naads,  
31 Bakker Jantje,  
32 Dek's Ap,  
33 Walebkes Ap,  
34 Veeis Ap,  
35 Diekn Ap,  
36 Dikn Ap,  
37 Toon Ap,  
38 Köps Ap,  
39 Pool Jan,  
40 Foetje's Mans,  
41 s'Jaakn Frans,  
42 Koppel Jans,  
43 de Kruder,  
44 Knibbel Mans,  
45 Gijkes Dieks,  
46 de Slachter,  
47 Mantjes Mans,  
48 Heuks Janalbert,  
49 Boergetjan,  
50 Kaspers Pruze,  
Kamp Gait,

namen, probeert te worden  
agen worden in Bizzy Ent

- I Antoos Engelke, ..
- 52 Bren Janneuken,
- 53 Ontelers Willem,
- 54 Piel Diene,
- 55 Kleens Getjan,
- 56 Niejn Jan,
- 57 Beuzen Na,
- 58 Pleskes Gait,
- 59 Reins Jan,
- 60 Zoaniks Dieks,
- 61 Bax Frederik,
- 62 Trien Dieks,
- 63 de Mense,
- 64 'n Exo boer,
- 65 Luke Va,
- 66 Koerdam's Hendrik,
- 67 Max snieder.
- 68

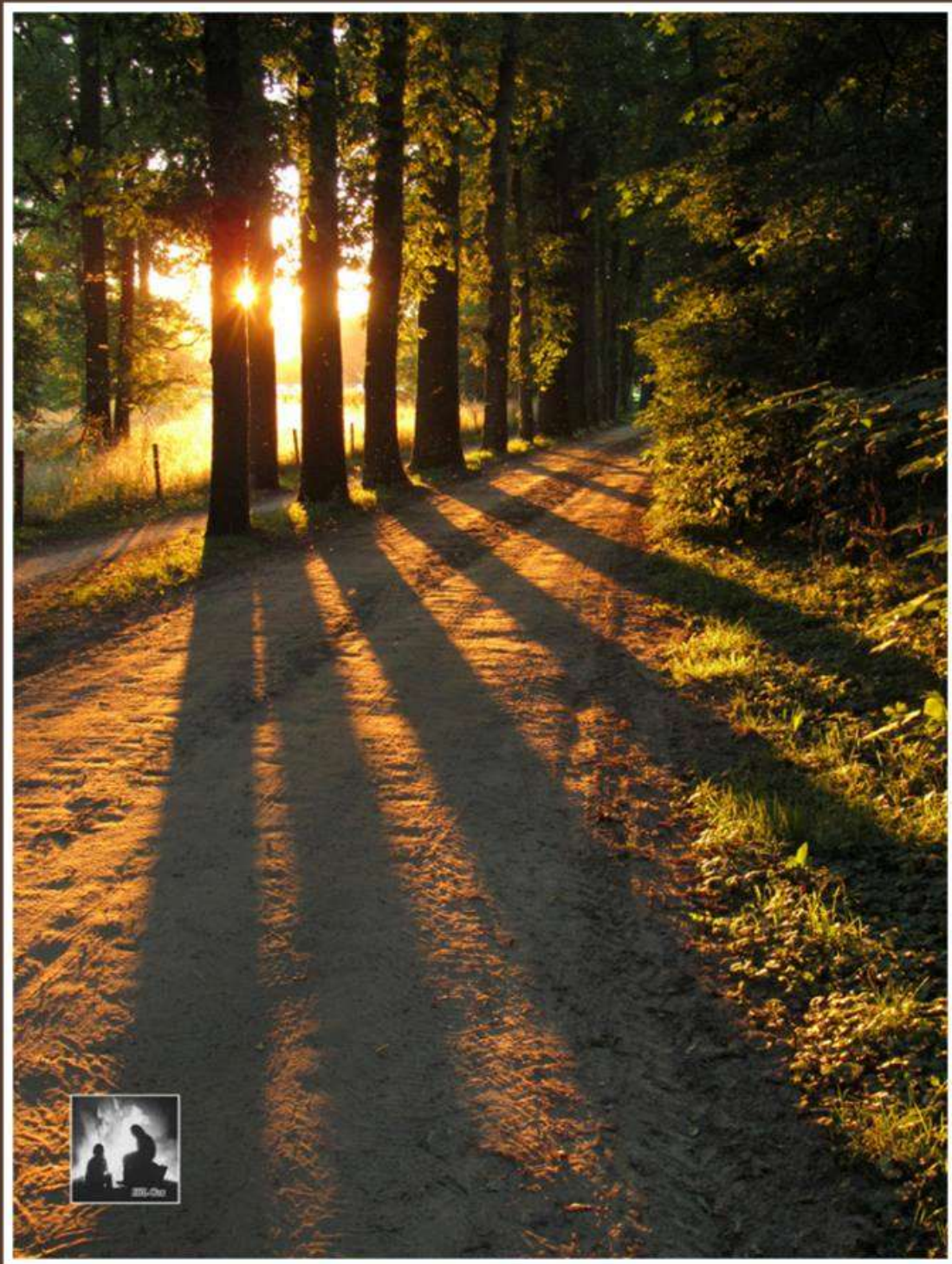
65 Luke va,  
66 Koerdam's Hendrik,  
67 Max snieder,  
68 Barlo,  
69 Log Jenne,  
70 Slaops Willem,  
71 Metn Janao,  
72 Sta~~z~~ Jans,  
73 Popn Jans,  
74 Plasjent Jans,  
75 Poal Jans,  
77 Stallaarms Jans,  
78 Ven Derk,  
79 Lubs Derk, Brikks  
80 Lubs Mans, Waterh  
81 Lubs Janao, Rijss  
82 Langerder Leida,  
83 Tuitn Naads,  
84 Bruen Derk



Erve de Koele, Bullenaarsweg



Klompemakers aan het werk bij Mantjes (Schuitemaker).



Waterhoek, 19 juli 2016, foto Harrie Cox.



Erve Getkate (Foeters), Dorpsstraat, naast boekhandel Waanders



Erve Ter Steege (Stiems), hoek Dorpsstraat/Philippistraat, schuin tegenover de roomse kerk.



Hallo Dave,

Ik zag vorige week op Enters Nieuws dat jij en Anneke Koers bezig zijn met een nieuw boek van en over Entersers.

Nou dan heb ik iets voor je, als het nog kan tenminste. Het is een schitterende anekdote over de betovergrootvader van onze Ruben, en van Jorn ten Berge (Bakker), Thijmen Bourgondiën, Jasper Heering, Barry Heering etc. De lijst nazaten is enorm.

Ik hoop dat je het kunt gebruiken. Het is een ludiek stukje, en de waarheid is met een knipoog, maar in essentie klopt het verhaal.

De bijbehorende foto heb ik thuis en is in werkelijkheid een stuk duidelijker dan in bijgevoegde scan, en is ca. 20 x 12 cm.

Zoals gezegd als je het kunt gebruiken voor jullie boek, dan hoor ik dat graag. In dat geval breng ik jou de originele foto even langs.

En mocht je het niet kunnen gebruiken voor jullie boek, wie weet is het dan iets voor de Wild East.

Vriendelijke groet,  
Andre Ezendam



1961, aanleg trottoir op de Hogebrink

## Kinderen wettigen

Kinderen krijgen zonder getrouwd te zijn is al zo oud als er mensen bestaan. In de periode 1811 tot 1922 kwam het wettigen van kinderen bij een huwelijk veelvuldig voor in Enter.

Er waren verschillende redenen voor het verschijnsel van wettiging van kinderen bij een huwelijk voor de burgerlijke stand. Een van de redenen was dat het wettelijk huwelijk niet altijd het belangrijkste gevonden werd. Vaak was men wel voor de kerk getrouwd en liet men het voor de wet trouwen achterwege.

Hierin kwam verandering doordat het erfrecht werd gewijzigd, waardoor 'onegte' kinderen buiten het erfrecht vielen. Velen, die als echtpaar leefden en voor de kerk getrouwd waren, gingen alsnog over tot een huwelijk voor de wet; de burgerlijke stand. Daarmee verzekerden zij hun nakomelingen van een gelijk erfrecht. Op 28 mei 1858 trouwden Hendrik Geels en Maria Flipsborg, beiden eenenzestig jaar, en wettigden hun vijf kinderen.

Door de grote afstand tussen de woonplek en het gemeentehuis was men niet altijd in de gelegenheid het samenwonen wettig te laten registreren. De directe omgeving beschouwde het samenwonen als een huwelijk, wanneer het paar 'over de puthaak' trouwde. De naaste familie legde dan een puthaak op de grond en in aanwezigheid van de gehele woongemeenschap sprong het bruidspaar over de puthaak. Zo waren ze getrouwd en de bruiloft kon gevierd worden. Dikwijls werd er pas écht wettig gehuwd als er reeds meerdere kinderen geboren waren.

Bij de bruiloft hoort, behalve de traditionele kleding, een traditionele versiering. Door de buurmeisjes werden papieren roosjes gemaakt. Door de buurmannen werd voor de deur een boog gemaakt met takken van coniferen, met de papieren roosjes als versiering.

Een zwangerschap van een ongehuwde vrouw werd zo lang mogelijk verzwegen. Dus moest er op het laatste moment nog getrouwd worden. Dat mislukte nog wel eens. Het kwam voor dat de aanstaande vader niet met zijn zwangere verloofde wilde trouwen en de relatie verbrak. In dat laatste geval deden de ouders van het meisje vaak alle moeite om een bruidegom voor hun dochter te strikken. Zo mogelijk werd er nog voor de bevalling getrouwd. Dat lukt niet altijd. In doopboeken, uit de periode van voor 1811, werd bij een huwelijk wegens een zwangerschap gesproken van 'getrouwd voor den bedde'. Natuurlijk gebeurde dat na 1811 ook. Soms stond het bruidspaar met hun naasten, feestelijk gekleed, klaar om naar het gemeentehuis te lopen als de geboorte zich aandiende. In allerijl werd dan de ambtenaar van de burgerlijke stand ontboden om het huwelijk ten huize van de bruid te voltrekken. Meestal won de ambtenaar het van de ooievaar. Soms kwam het kind eerder dan de ambtenaar. Dan trouwde het paar naderhand en werd het kind gewettigd tijdens de bruiloft.

Er waren verschillende smederijen in Enter. Albertus Arnoldus Struik was er een van. Rutenfrans, Velten, Ten Brinke en Struik hadden zich in het noordeinde gevestigd. Albertus Arnoldus Struik was grofsmid, net als zijn vader. Nadat hij het smidsvak geleerd had bij Rutenfrans, stichtte hij in 1880 een smederij in het zuidoende van Enter, op de hoek van de Dorpsstraat en Boerdijk. Na zijn overlijden in 1885 werd smederij voortgezet door Herman Jansen uit Vriezenveen. De vader van Albertus Arnoldus Struik is Gerhardus Struik. Hij was grofsmid in de smederij naast hotel de Adelaar.

## **Smederij**

Een smederij of smidse is de werkplaats van een smid. Van oudsher heeft een smederij een smidsvuur, waar het te bewerken object (meestal van ijzer) gloeiend heet gestookt kan worden, een aambeeld (voor het bewerken van het heet gestookte voorwerp) en een werkbank (voor verdere bewerking van het smeedstuk). Ook vindt men allerhande tangen van verschillende vorm om het gloeiende ijzer vast te houden alsook een aantal hamers van verschillende vorm en gewicht.

In het smidsvuur wordt met behulp van brandstof, steenkool of houtskool, en extra zuurstof (verkregen door middel van een blaasbalg of ventilator) het te besmeden voorwerp tot over 1000 °C verhit. Rutenfrans, die ook wel Stoffer werd genoemd, had een kleine smederij naast de cooperatie, op de hoek van de Wolterssteeg.





De Dorpsstraat op de voorgrond, de coöperatie is nog aan de Werfstraat, naast de winkel is de smederij van Stoffer (Rutenfrans), 1948

## De dikke beuken



Enter, Dikke boom, Kartelaarsdijk



Ine Krabbe-Slagers Er groeiden daar heel veel lelietjes van dalen!!

Hjl Cox En romances.....

**Harry Wolters** Vroeger vaak geweest?

Hjl Cox Ik niet. Wij hadden het Leyerweerd!

Hetty Morsink Wij als kinderen mochten met de fiets niet verder dan de dikke bomen. 😞 😞

Thea Otten Hetty toen kende jij Jan nog niet had je wel achter de dikke bomen gelegen 😏

Hetty Morsink O Thea wie wissen ja van toeten of bloasen. 😊

Hjl Cox Waar'n ie leu dan neet bie de harmonie St. Cecilia?

Hetty Morsink Nee want die leu ging allemaal achter de buume . 😄😄

Hjl Cox Bie St. Cecilia haj d'r ôk wal völle met jök an de fluite.....

Thea Otten Ie deun net alsof 🙄

Thea Otten Heb nooit genne fluite gebroekt Harry bie de muziek, ik dea met de tromme . En wil ie neet zo onoarg kuier'n? 🙄

Hjl Cox Spit mie donders.....

Anneke Koers de mensen zitten uit te rusten onder de dikke beuk, tegenwoordig staat er een pickniktafel rechts om de hoek,



Klok'n Mans (Otten), Gerard van Bolscher, Pop'n Mans (Mekenkamp) en Stoffer (Christoffel Rutenfrans).

## Nijenhuis

Willem Nijenhuis is geboren op 22 juni 1778 te Bathmen en overleden op 13 maart 1863 te Holten. Hij is de oudst bekende Nijenhuis. Zijn vader wordt Willemink genoemd. Willem Nijenhuis is de zoon van Gerrit Zwierzen Willemink en Janna Hendriks Nijenhuis. Willem Nijenhuis gebruikt de naam van zijn moeder. Hij woonde aan de Beuseberg 147 te Holten, Willem Nijenhuis is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1814 met Zwaantje Stevens uit Holten. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren. Het tweede huwelijk is op 31 maart 1821 met Fenneken Struik uit Holten. Uit dit huwelijk zijn te Holten vier kinderen geboren.

Jan Albert Nijenhuis is geboren op 17 november 1826 te Holten en overleden op 15 juli 1890 te Holten op drieënzestigjarige leeftijd. Hij woonde aan de Beuseberg 63 te Holten. Jan Albert Nijenhuis is de zoon van Willem Nijenhuis en Fenneken Struik. Hij is getrouwd op 1 december 1859 met Johanna Dorothea van Coeverden uit Markelo. Zij is de dochter van de landbouwer jonkheer Frederik Willem Wolter Hendrik van Coeverden en Geertruida Boschman. Uit dit huwelijk is Fredrik Willem Nijenhuis geboren.

Jan Willem Nijenhuis is geboren op 5 maart 1834 te Holten en overleden op 27 december 1873 te Enterbroek op negenendertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Willem Nijenhuis en

Fenneken Struik. Jan Willem Nijenhuis woonde van 1866 tot 1874 op erve de Plaggerij aan de Wierdenseweg. Na zijn overlijden verhuizen zijn vrouw en kinderen naar Holten. Hij is getrouwd op 27 oktober 1866 met Gerritdina Jansen Maneschijn uit Holten. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het derde kind, Frederik, wordt landbouwer en tapper op het erve Binnengait te Enterbroek. Het vierde kind, Jenneken, is geboren te Holten op 11 april 1874, iets meer dan drie maanden na het overlijden van haar vader Jan Willem Nijenhuis.

Frederik Willem Nijenhuis is geboren op 1 januari 1837 te Holten en overleden op 14 januari 1908 te Enterbroek. De aanzeggers van zijn dood waren de burens, Jannes Harmsel van erve Kattelaar en Frederik Morsink van het bouwhuis Cattelaer. Frederik Willem Nijenhuis is de broer van Jan Willem Nijenhuis. Hij is de zoon van Willem Nijenhuis en Fenneken Struik. In maart 1867 komt hij met attestatie uit Ommen naar Enter. Hij is landbouwer en tapper op het erve Binnengait. Frederik Willem Nijenhuis is getrouwd op 1 december 1859 te Holten met Teuntje Holterbroek uit Holten. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Teuntje Holterbroek overlijdt op 5 maart 1877 te Enterbroek op eenenveertigjarige leeftijd. Het eerste kind, Frederika, is getrouwd met Gerrit Groothaar van het erve Wolves te Enterbroek. Na zijn overlijden hertrouwde Frederika met Frederik Willem Nijenhuis uit Enterbroek. Het vijfde kind, Hendrika Johanna, is getrouwd op 6 februari 1896 met de klompenmaker Hermannes Pluimers (de Baas). Het echtpaar woonde van 1905 tot 1909 op erve de Plaggerij aan de Wierdenweg. In 1909 zijn ze verhuisd naar de Dorpsstraat te Enter. Hermannes Pluimers wordt ook de Baas genoemd. Hij is de zoon van de schoenmaker Hendrikus Pluimers (de Baas) en Jenneken Seppenwoolde.

Fredrik Willem Nijenhuis is geboren op 20 januari 1867 te Holten en overleden op 30 april 1919 te Enterbroek op tweeënvijftigjarige leeftijd. Hij woonde tot 8 mei 1906 op erve Klein Kattelaar (Walboer) aan de (voormalige) Kattelaarsdijk te Enterbroek. Daarna heeft hij enkele jaren gewoond op het erve Witmoes in de Waterhoek. Fredrik Willem Nijenhuis is landbouwer. Hij is de zoon van Jan Albert Nijenhuis en Johanna Dorothea van Coeverden. Fredrik Willem Nijenhuis is getrouwd op 22 oktober 1896 met Frederika Nijenhuis uit Holten. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee dochters geboren, Fredrika Johanna en Gerritdina Johanna Alberdina Nijenhuis. Frederika Nijenhuis is de dochter van Frederik Willem Nijenhuis en Teuntje Holterbroek. Zij was eerder getrouwd met Gerrit Groothaar van het erve Wolves te Enterbroek. Gerrit Groothaar is overleden op 27 oktober 1895 op negenendertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van de landbouwer Jan Groothaar en Janna Keijser.



Erve Klein Kattelaar, later erve Walboer en nog later erve Binnengait

Willem Nijenhuis is geboren op 29 juni 1867 te Enterbroek en overleden op 13 december 1944 te Enterbroek. Hij wordt ook Binnengaits Willem genoemd. Willem Nijenhuis is landbouwer en tapper op het erve Binnengait. Hij verhuisd in 1936 naar het erve Klein Kattelaar (Walboer). Maar Willem heeft de naam van het vorige erve meegenomen en wordt nog Binnengait genoemd. Hij is de zoon van Frederik Willem Nijenhuis en Teuntje Holterbroek. Willem Nijenhuis is getrouwd op 10 april 1898 met Harmina Boswinkel uit Elsenerbroek. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek tien kinderen geboren. Het vijfde kind, Herman, is klompenmaker te Enter. Hij is getrouwd met Hendrika Tonia Eertink uit Enter.

Fredrik Jan Nijenhuis is geboren op 22 oktober 1876 te Enterbroek en overleden op 14 januari 1919 te Enter op tweeënveertigjarige leeftijd. Fredrik Jan Nijenhuis is marskramer. Hij woont van 31 maart 1877 tot 6 juni 1880 te Markelo. Fredrik Jan Nijenhuis is de zoon van Frederik Willem Nijenhuis en Teuntje Holterbroek. Hij is getrouwd op 5 december 1914 met Johanna Kattelaar uit Elsenerbroek. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren. Het eerste kind is levenloos geboren op 20 februari 1905 te Elsenerbroek. Het tweede kind, Jan Hendrik Antonie, is geboren op 1 oktober 1917 te Enter en overleden op 19 november 1917 te Enter, negenenveertig dagen oud.

Fredrik Jan Nijenhuis is geboren op 1 augustus 1898 te Enterbroek en overleden op 27 februari 1970 in het ziekenhuis te Almelo. Hij is de zoon van Willem Nijenhuis (Binnengaais) en Hermina Boswinkel. Fredrik Jan Nijenhuis woonde aan de Rikkeringsweg te Zeldam. Fredrik Jan Nijenhuis is getrouwd op 6 mei 1932 met Johanna Beunk uit Rectum. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het tweede kind, Gerritdina (Gerda) Nijenhuis, is het laatste kind dat op het erve Binnengait is geboren op 28 april 1936.

Jan Hendrik Nijenhuis is geboren op 4 juni 1902 te Enterbroek en overleden op 22 april 1964 in het ziekenhuis te Almelo op eenenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Willem Nijenhuis (Binnengaais) en Hermina Boswinkel. Jan Hendrik Nijenhuis is landbouwer en controleur/monsternemer van de controlevereniging te Enterbroek.



Bij de analyse van melk wordt het eiwitgehalte, het vetgehalte en de lactose bepaald. Ook kunnen de monsters op ureum en celgetal worden onderzocht. Het celgetal is een belangrijke indicatie van de gezondheid van de koe. Heeft een dier een hoog celgetal dan kan dit duiden op een ontsteking in een van de uiers. Boeren letten daar heel sterk op, want zuivelfabrieken stellen voorwaarden aan dat celgetal. De melk van een koe dat een te hoog celgetal heeft, wordt niet afgenomen. Zuivelfabrieken willen absoluut geen antibiotica in de melk en daarom wordt het niet gekocht. Een volle tankwagen met melk wordt ook weggegooid als er resten van antibiotica inzitten. Bovendien krijgt de boer in die gevallen ook nog eens een boete en een waarschuwing. Ook voor een te hoog celgetal krijgt een boer een boete en een waarschuwing. Ook kan worden gecheckt of de melk antibiotica bevat. Melk kan eens in de drie weken, eens in de vier weken, eens in de vijf weken of eens in de zes weken worden gecontroleerd. Soms kunnen boeren er ook voor kiezen om met behulp van een zelftest de kwaliteit van de melk te controleren. Ze moeten dan buisjes met melk vullen (in de buisjes zit wat conserveringsmiddel om de melk goed te houden) en het product dan opsturen.

Jan Hendrik Nijenhuis woonde op het erve Mecelercamp aan de Kattelaarsdijk 3 te Enterbroek. Hij is getrouwd op 7 augustus 1930 met Gerritdina Hendrika Wessels uit Elsen. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het tweede kind, Dina (Dineke) Nijenhuis, is getrouwd op 3 juni 1959 met Fredrik Gerrit Lammertink uit Ambt Delden. Het derde kind, Willem Nijenhuis, woont naast zijn zuster Dineke Nijenhuis, aan de Kattelaarsdijk, tegenover de Kremersweg, te Enterbroek.

Willem Nijenhuis is geboren op 9 juli 1938 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Hendrik Nijenhuis en Gerritdina Hendrika Wessels. Willem Nijenhuis is timmerman. Hij is getrouwd op 19 mei 1967 met Diny Versteeg. Uit dit huwelijk is Erwin Nijenhuis geboren.

Erwin Nijenhuis is geboren op 29 oktober 1973. Hij is de zoon van Willem Nijenhuis en Diny Versteeg. Erwin Nijenhuis is getrouwd met Anja van der Kolk van het erve Mecelercamp te Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Aniek en Marloes Nijenhuis. Erwin Nijenhuis woont Kattelaarsdijk 3 te Enterbroek.

Willem Nijenhuis is geboren op 22 maart 1909 te Enterbroek en overleden op 11 december 1989 in het ziekenhuis te Almelo. Hij is timmerman en landbouwer. Willem Nijenhuis woonde aan de Dorpsstraat te Enter. Hij is de zoon van Willem Nijenhuis (Binnengaais) en Hermina Boswinkel. Hij is getrouwd op 25 mei 1944 met Johanna Hendrika Achtersch uit Rectum.

Zij is de dochter van de landbouwer Karel Achteresch en Hendrika Willemina Vrugink. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het eerste kind, Willem, is na zevenenveertig dagen overleden. Het tweede kind, Willem (Wim), is getrouwd op 9 juni 1972 met Toos Leppink. Zij is de dochter van de grofsmid Jan Leppink en Lies. Het tweede kind, Hendrika Willemina (Hetty), is getrouwd op 21 maart 1975 met Berend Jan Gerrit Morsink uit Deldenerbroek. Het vierde kind, Henk, is getrouwd op 5 september 1980 met Rita ten Hove uit Markelo.



De neven Wim Nijenhuis en Gerrit Achteresch, eind jaren vijftig. Wim van Wilm van Binnengais (Nijenhuis) en Hanna van Hoosols Karel (Achteresch) en Get van Dika van Ha'gaais (Burgers) en Wilm van Hoosols Karel (Achteresch).



Hanna Achteres (Hoosols), moeder van Wim, Hetty en Henk Nijenhuis.

Hendrik Jan Nijenhuis (Binnengaais) is geboren op 22 april 1914 te Enterbroek en overleden op 22 februari 1994 te Enterbroek. Hij woonde aan de Morslaan 5 (voormalige Kattelaarsdijk) op het erve Klein Kattelaar (Walboer). Hendrik Jan Nijenhuis is de zoon van Willem Nijenhuis (Binnengaais) en Hermina Boswinkel. Hij is getrouwd op 10 april 1940 met Maria Kolkman uit Markelo. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek vier kinderen geboren.

Willem Nijenhuis is geboren op 31 oktober 1945 te Enterbroek en overleden op 4 november 2010 te Enterbroek op vijfenzestigjarige leeftijd. Hij was landbouwer en melkrijder. Willem Nijenhuis is de zoon van Hendrik Jan Nijenhuis (Binnengaais) en Maria Kolkman. Hij woonde op de Morslaan 5 op het erve Klein Kattelaar. Willem Nijenhuis is getrouwd op 16 oktober 1970 met Hanna Oosterkamp. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Mieke en Henk Nijenhuis.

Hendrik (Henk) Nijenhuis is de zoon van Willem Nijenhuis en Hanna Oosterkamp. In de genealogie is de geboortedatum niet vermeld. Hij woont aan de Morslaan (voormalige Kattelaarsdijk) 5 a te Enterbroek. Hendrik Nijenhuis is getrouwd met Harriëtte Harmsel. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren, Anne en Anouk Nijenhuis.



Familie Nijenhuis

*Bovenste rij vlnr:*

Fredrik Jan Nijenhuis, geboren op 01-08-1898, (getrouwd met Johanna Beunk)

Johanna Hendrika Achteresch, geboren op 07-11-1913 (getrouwd met Willem Nijenhuis)

Willem Nijenhuis, landbouwer, timmerman, geboren op 22-03-1909 (getrouwd met Johanna Hendrika Achteresch)

Berend Jan Roelofs, geboren 1914 (getrouwd met Tonia Nijenhuis)

Hendrika Tonia Eertink, geboren op 14-01-1906 (getrouwd met Herman Nijenhuis)

Herman Nijenhuis, klompenmaker, geboren op 23-10-1904 (getrouwd met Hendrika Tonia Eertink)

Maria Kolkman, geboren op 02-10-1917 (getrouwd met Hendrik Jan Nijenhuis)

Hendrik Jan Nijenhuis (Binnengaais), landbouwer, geboren op 22-04-1914 (getrouwd met Maria Kolkman)

Hermannes Rotman geboren op 09-05-1894 (getrouwd met Hendrika Tonia Nijenhuis)

Jan Hendrik Nijenhuis, landbouwer en controleur/ monsternemer, Geboren op 04-06-1902 (getrouwd met Gerritdina Hendrika Wessels)

*Onderste rij vlnr:*

Johanna Beunk, geboren op 09-09-1903 (getrouwd met Fredrik)

Tonia Hendrika Nijenhuis, geboren op 30-01-1911 (getrouwd met Berend Jan Roelofs)

Willem Nijenhuis (Binnengaais) landbouwer, tapper, geboren op 29-06-1867 te Enterbroek (getrouwd met (Hermina Boswinkel)

Hermina Boswinkel, geboren op 27-10-1876 (getrouwd met Willem Nijenhuis)

Hendrika Tonia Nijenhuis, geboren op 02-01-1900 te Enterbroek

Gerritdina Hendrika Wessels, geboren op 06-07-1906 (getrouwd met Jan Hendrik Nijenhuis)



Midwinterhoornblazer Wim Grooten: Gewoon, bij ons tussen het huis en de werkplaats van Getkate en Leussink. Als het regende werd een zeildoek over de bovenste stang gelegd, zo werden de klompen droog om geschuurd en geschilderd te worden.

## Het oale Wolves

Hendrika Evers was de dochter van Willem Evers van het erve Roeters. Ze is gedoopt op 8 februari 1795 te Enter, overleden op 23 december 1849 te Enter op vierenvijftigjarige leeftijd. Hendrika Evers is gehuwd op achtentwintigjarige leeftijd op 1 mei 1823 te Wierden. Het echtpaar woonde vermoedelijk in 1819 al samen. Echtgenoot is Jan Hendrik Brunninkreef, vierendertig jaar oud, landbouwer op het Oale Wolves, gedoopt op 19 april 1789 te Enter, overleden op 13 september 1846 te Enterbroek op zevenenvijftigjarige leeftijd. Het erve Wolves wordt in 1811 gekocht door J.A. ter Horst van de erven Borgerink, die op Huis Cattelaer hebben gewoond. Volgens markeboek Enter is in 1818 mr. J.A. ter Horst eigenaar van het erve Wolves. Hij wil dan een stuk grond van de marke aangraven op de hoek Zwennenslag na de Badams Dijk. In 1832 is Jan Dikkers, burgemeester te Rijssen, eigenaar van het Oale Wolves, ook van erve Reinds en van Rohaan aan de Rijssenseweg). Recht van opstal heeft dan nog Jan Brunnekreef, die voor 1846 vertrokken is. In 1857 is mr. Hendrikus Dikkers

Kantonrechter te Borne, de eigenaar. In 1892 is zijn vrouw, de weduwe. Johanna Dikkers te Borne de eigenaar. Na 1899 de notaris te Zwartsluis Jan Dikkers de eigenaar en in 1929 is mr. Henricus Dikkers te Zwolle. In 1948 wordt het erve Wolves met 35.31.03 hectare verkocht aan de toenmalige pachter, Steven Jan Groothaar.

## Dreijerink

Berent Dreijerink is de oudst bekende Dreijerink. Er zijn in de genealogie geen gegevens van hem bekend. Hij heeft twee kinderen, Joannes Dreijerink en Joanna Dreierink. Joanna Dreierink is geboren in 1707 of 1714. Zij is in 1732 te Borne getrouwd met Joannes Siemerink uit Deldenerbroek.

Joannes Dreijerink is geboren omstreeks 1692 te Bornerbroek. Hij is de zoon van Berent Dreijerink. Joannes Dreijerink is drie keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1692 met Ale. Zij is geboren omstreeks 1692 en overleden op 17 december 1715. Uit dit huwelijk zijn te Borne en Bornerbroek twee kinderen geboren. Het tweede huwelijk is omstreeks 1714 met Joanna. Zij is geboren omstreeks 1697 en overleden omstreeks 1724 of 1732. Uit dit huwelijk zijn te Borne vijf kinderen geboren. Het derde huwelijk is te Borne omstreeks 1732 met Henrica Jansen. Uit dit huwelijk zijn te Borne en Bornerbroek vier kinderen geboren.

Johannes Dreijerink is geboren op 19 mei 1873 te Enterbroek en overleden op 9 april 1971 te Goor op zevenennegentigjarige leeftijd. Hij is klompenmaker. Johannes Dreijerink is de zoon van Hermannes Dreijerink (Reurink) en Jenneke Reurink. Johannes Dreijerink is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 16 april 1896 met Berendina Homan uit Enter. Zij is op 10 september 1900 op vijfentwintigjarige leeftijd overleden. Berendina Homan is de dochter van de klompenmaker Jannes Homan en Fredrika Freriks. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Jan en Johannes Dreijerink. Het tweede huwelijk is op 18 mei 1905 met Berendina Johanna Freriksen uit Enter. Zij is de dochter van de tapper Hendrikus Freriksen en Gerritdina Morsink. Uit dit huwelijk is te Enter Hendrikus Bernardus Dreijerink geboren.

Jan Dreijerink is geboren op 16 maart 1896 te Enter en overleden op 20 mei 1971 te Delden. Hij is de zoon van Johannes Dreijerink en Berendina Homan. Jan Dreijerink is wegebouwer. Hij is getrouwd omstreeks 1925 met Johanna Freriksen uit Enter. Zij is de dochter van Jan Freriksen (Poppen) en Aleida Schrooten. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het tweede kind, Johanna Theresia, is getrouwd met Hendrikus Johannes Philippi. Hij is de zoon van de schoenmaker Joseph Philippi en Geertruida Johanna Schoe. Het vierde kind, Johanna Maria (Annie), is getrouwd de smid Johannes Antonius (Johan) Rutenfrans (Stoffer). Johan Rutenfrans heeft een smederij en constructiewerkplaats. Tijdens een klus op een bouwplaats te Rijssen is hij op 1 juni 1979 op achtenveertigjarige leeftijd bij laswerkzaamheden om het leven gekomen.

Bernard Jan Dreijerink is geboren op 19 augustus 1926 te Enter en overleden op 15 januari 2014 in een verpleeghuis te Almelo. Hij was vrachtwagenchauffeur. Bernard Jan Dreijerink woonde aan de Stokreefsweg 4 op erve de Wos te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Dreijerink en Johanna Freriksen. Bernard Jan Dreijerink is getrouwd op 1 juli 1960 met Hendrika Adriana Maria (Riek) ten Berge uit Enter. Zij is de dochter van Gerardus ten Berge (Proot Gerre) en Hendrika Maria Lammertink. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Henk, is overleden op 3 maart 1982 op negentienjarige leeftijd. Het tweede kind wordt Jan genoemd; hij is getrouwd met Diane. Het derde kind is Berendina Johanna Maria (Angela); zij heeft een relatie met Peter.



Erve de Wos, later Dreijerink aan de Stokreefsweg; nu woont Gerda Van de Berg-Gijmink er.



Erve de Kleine Jager, Van de Berg, Stokreefsweg



Stokreefsweg, oprit viadukt A1

Albertus Johannes Dreijerink is geboren op 11 januari 1938 te Enter en overleden op 10 maart 1986 te Enter op achtenveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gradus Johannes Dreijerink en Aleida Geels. Hij is getrouwd op 1 december 1960 met Hendrika Maassen van den Brink uit Rijssen. Zij is de dochter van de landbouwer Willem Maassen van den Brink (Velper Wilm) en Alberdiena Borkent (Derkus Diene). Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

Hendrikus Dreijerink is geboren op 23 augustus 1845 te Bornerbroek en overleden op 12 april 1915 te Enter op negenenzestigjarige leeftijd. Hij is ganzenkoopman en kerkmeester in de roomse kerk te Enter. Hendrikus Dreijerink heeft een hypotheek afgesloten van Hendrik Jan Brunnekreef te Goor. De overeenkomst van 21 november 1874 staat in de akte nummer 1844, opgemaakt door notaris Veening te Almelo. Een voorwaardelijke hypotheek is afgesloten op 6 april 1876 van de firma Dikkers uit Almelo. Hendrikus Dreijerink is de zoon van Johannes (Jans) Dreijerink en Joan Hendrika Reef. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 3 oktober 1874 met de negenenveertigjarige weduwe Johanna van Otten uit Enter. Hij is dan negenentwintig jaar. Zij was eerder getrouwd met Gerhardus Hermannes Schrooten uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer, winkelier, koopman Egbert van Otten en Berendina Kerkhof. Bij inzet op 20 november 1876 en geveild op 4 december 1876 wordt het huis en land van Hendrikus Dreijerink verkocht voor vijfenzestighonderdendertig gulden. De akte wordt opgemaakt door notaris Veening te Almelo. Op 15 januari 1893 koopt Hendrikus Dreijerink een huis met erf en enkele percelen grond aan de Dorpsstraat, op de plaats waar café Dreijerink was. Het tweede huwelijk is op 16 augustus 1906 met de eenendertigjarige Fenneken Freriks uit Enter. Hij is dan zestig jaar. Tweeëndertig jaar na zijn eerste huwelijk trouwt hij met een vrouw die vijftig jaar jonger is als zijn eerste vrouw. Zij is de dochter van de landbouwer en koopman Jannes Freriks en Johanna Berendina Werning. Uit het tweede huwelijk zijn twee kinderen geboren, Johan en Hendrika Dreijerink. Hendrika is geboren op 29 juli 1911 te Enter en overleden op 17 augustus 1911 te Enter, negentien dagen oud.

Johan Dreijerink is geboren op 31 december 1907 te Enter en overleden op 15 juli 1965 te Enter op zevenenvijftigjarige leeftijd. Hij is caféhouder. Johan Dreijerink is de zoon van Hendrikus Dreijerink en Fenneken Freriks. Hij is acht jaar als zijn vader overlijdt. Johan Dreijerink is getrouwd op 13 mei 1943 te Haarlem met Elisabeth Kuypers uit Haarlem. Uit dit huwelijk zijn te Enter zes kinderen geboren.

Antonius Maria (Tonnie) Dreijerink is geboren op 22 maart 1946 te Enter en overleden op 12 juni 2001 te Enter op vijfenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Johan Dreijerink en Elisabeth Kuypers. Antonius Maria (Tonnie) Dreijerink is getrouwd op 30 juli 1976 op dertigjarige leeftijd met Geertruida Susanne Maria (Truus) Lenferink. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Tamara Theresia Maria en Marcia Maria Elisabeth Dreijerink.



## Erve Borgerink



Harrie Cox: Erve Borgerink stond op de Werfstraat direct naast de Hervormde Kerk. Deze twee gebouwen staan er al lang niet meer. Ter oriëntatie: hier kijken we richting de Dorpsstraat. Deze schitterende opname stamt uit mei 1913, zoals we kunnen lezen in het toenmalige tijdschrift "Eigen Haard", middels publicist H.W. Heuvel en fotograaf B. Hoetink. We kennen de twee heren inmiddels als zeer enthousiaste bezoekers van Enter, die ogen en oren te kort komen. Ze treffen bakker Morsink (zoals ik inmiddels weet van Anneke Koers) die met vrouw en kinderen bij het erve Borgerink inwoonde. Elders op deze pagina gaan de heren ook nog eens koffie drinken bij de bakker in huis. Geniet mee van hun geestdrift.

*Er woonde een bakker, die met zijn zoons druk in de weer was voor het dagelijksch brood der Enter bevolking. Een motor maalde het graan en bracht de kneedmachine in beweging, alles naar de eischen van den nieuwen tijd. Maar daarachter was de oude tijd. Daar stond een ouderwetsch boerenhuis, dat den bakker toebehoorde en hem nu als pakhuis diende. In de keuken lag het zaad op den vloer en stonden de witte kippen- en blauwe eendeneieren in manden. Terzij vóór dat huis lag een nog antieker gebouw, een oud brouwhuis, waarop in ankers 't jaartal 1718 te zien was. In den doorgang tusschen beide verhieven zich twee zware taxissen, die naar elkander neigden en er een donkere poort vormden.*



Coöperatie, maalderij, dit is een door Harrie Cox samengestelde foto.

De lofzang op Enter van verslaggever H.W. Heuvel in 1913 gaat nog even door. Hij en zijn "vriend den photograaf" zijn zojuist op bezoek geweest bij het oude erve Borgerink dat in het bezit is van een bakker (zie elders op deze pagina) en gaat er nu eerst koffie drinken. Welke bakker dit is geweest verteld het verhaal niet, maar het was naast de witte kerk aan de Hogebrink. Ik denk dat Anneke Koers wel weet welke bakker dit moet zijn geweest. Dat de bakker tevens een beschaafd persoon was is zeker. Lees maar...

....."Hooge bakkersmijten van takkebossen en wild uitgegroeide meidoornhagen, die pas in bloei komen, sluiten het plein (de Hoogebrink HC) aan twee zijden af. Intusschen was bij den bakker de koffie klaar en we moesten mee naar binnen. Wat een mooi stel Delftsch aardewerk stond er op het kabinet. Kunstig gewerkte merklappen in lijst en achter glas hingen aan den wand. "Alles wat adem heeft, love den Heer", lazen we op de eene. Hoe stemde ons hart daarmee in op dezen heerlijken Meimorgen. Op de andere stond: "Die in den Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven, maar die den Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem." Het gezin behoorde tot de Gereformeerde kerk. Een der zoons vertelde ons, dat er voor een zestig jaar ook vele Gereformeerden uit Enter naar Amerika waren vertrokken, in den tijd,

Frans Brok Volgens mij is dit bij de oude coöperatie waar wij vroeger de rogge en de haver heen brachten

Hjl Cox Ja klopt.

Harry Wolters Zie het nog zo gebeuren

Mieni Pluimers Ik herken het nog goed, mijn vader bracht daar de rogge naar toe

Anneke Koers bakker Morsink

Anneke Koers Gerrit Hendrik Morsink, 'Plas-Hendrik', is geboren op 1 november 1849 op het bouwhuis van het huis Cattelaar), (de Plas). Hij was een bakkersknecht en trouwde in 1873 met Johanna Schuitemaker. Zij is de dochter van Jan Hendrik Schuitemaker, de eigenaar van de laatste Enterse werf, de 'Measters-Waarf'. Schuitemaker woonde op het oude erve Borgerink, naast de hervormde kerk. Het echtpaar Morsink ging inwonen op het erve Borgerink. Naast de boerderij werd een bakkerij gebouwd die een aantal jaren later werd uitgebreid met een kruidenierswinkeltje. Begin 1900 wordt de kneedmachine in de bakkerij uitgerust met een petroleummotor. In 1910 wordt naast de bakkerij een maalderij gebouwd, die werd aangedreven door een zware motor, die door 'zuiggas' werd aangedreven. Intussen komt de vijftienjarige zoon Frits in de zaak. Die wordt uiteindelijk de directeur van de coöperatie.

Hjl Cox Mooi, dat is waardevolle aanvulling Anneke. Zien wij op de foto dan de door jou genoemde maalderij?

Anneke Koers klopt, wat je ziet is de opslag, aan de achterkant was de maalderij of malerij,



Echtpaar Morsink en kleinkinderen voor hun huis Carpe Diem aan de Werfstraat.

- Enterveen is een afgegraven veengebied.
- Betekenis van Enter en Elsnerbroek, broek betekent in dit geval laagliggend land met veel water. Bomen die hier staan de populieren worden gebruikt voor het maken van klompen.
- Elsnerbroek, hier is vanaf de middeleeuwen tot plm 1850 veen afgegraven voor turfwinning. In de Tweede Wereldoorlog is dit gebied ontgonnen tot weidegebied. Het water wordt door middel van vele sloten afgevoerd, bijvoorbeeld de Elsgraven.
- Leijerweerd. De naam is als volgt te verklaren; Lee betekent riviertje. Een ware is een plaats waar een gewaarde boer ( een boer die rechten heeft in de Marke ) woont.
- Houtwallen had als functie het vee binnen de weide te houden. Tevens leverde de wal hout op wat gebruikt werd als brand en geriefhout, bijvoorbeeld om schopstelen te maken.
- Kamp is een afgezonderd gelegen stuk bouwland in het buitengebied. In tegenstelling tot een es. Een es bestaat uit aaneengesloten stukken bouwland vlakbij het dorp. De bemesting van kampen en essen bestond uit heideplaggen vermengd met mest, waardoor ze jaarlijks iets opgehoogd werden. Bij oude bouwlanden kan dit tot een meter zijn.

## Duschet

Bernardus Duschet is geboren omstreeks 1750. Hij is de oudst bekende Duschet. Bernardus Duschet is getrouwd omstreeks 1750 met Engele Rouweler. Uit dit huwelijk is te Enterbroek op 12 november 1782 Johannes (Jan) Doeschotte (Duschet) geboren.

Johannes (Jan) Doeschotte (Duschet) is geboren op 12 november 1782 te Enterbroek en overleden op 30 augustus 1848 te Enterbroek op vijftenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Bernardus Duschet en Engele Rouweler. Hij woonde tot 1817 op het erve Rheins en later op het erve Veldhuis aan de Rondweg te Enterveen.

*Bij akte van notaris Jac. van Riemsdijk te Almelo, op 7 jan.1817, verkoopt de heer Doedo Jan Lambers in opdracht van Gerrit Schimmelpenning Wz. aan Jan ten Doeschate voor f.1400, het 1,5,6, en 7de perceel van het plaatsje Veldhuis onder Enter. (E 1252).*

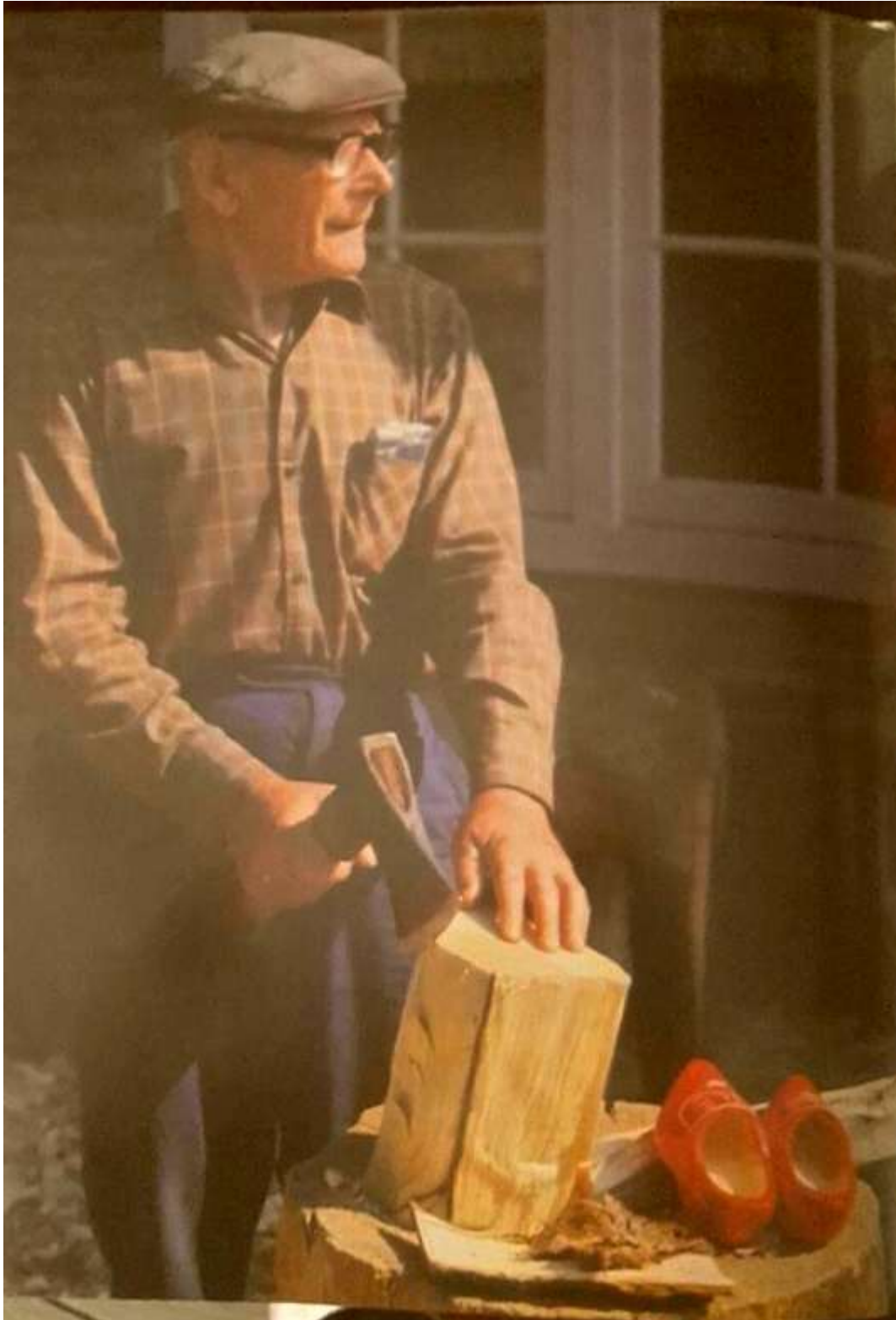
Johannes (Jan) Doeschotte is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 2 januari 1812 met Willemina Heijmerink (Harink) uit Ambt Delden. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren. Willemina Heijmerink overlijdt te Enterbroek op 26 augustus 1822 op zevenendertigjarige leeftijd. Aanzeggens van haar overlijden zijn Gerrit Zeendam en Jan Kampman. Het tweede huwelijk is op 20 september 1824 met Johanna (Janna) Belderink (Bullenaar) uit Ypelo. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Zeven jaar na de geboorte van hun jongste kind overlijdt Johannes (Jan) Doeschotte. Johanna (Janna) Belderink hertrouwt in 1850 met de landbouwer Arnoldus (Arend) Spekenbrink uit Enter.

Gerardus Doeschotte is geboren op 21 mei 1819 te Enterbroek en overleden op 13 januari 1901 te Enterbroek. Hij is landbouwer. Gerardus Doeschotte is de zoon van Johannes (Jan) Doeschotte (Duschet) en Willemina Heijmerink (Harink). Hij woonde aan de Rondweg te Enterveen. Gerardus Doeschotte is getrouwd op 30 november 1848 te Gerritdina te Wierik uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enterveen acht kinderen geboren. Het tweede kind, Willemina, is getrouwd de klompenmaker en tapper Hermannes Tiehuis uit Ypelo. Voor 1892 woonden zij aan de Rijssenseweg, bij het erve Rohaan. Het erve Tiehuis is afgebroken. Van 1892 tot 1898 wonen ze aan de Bornerbroekseweg, op een boerderij die nu erve de Pol wordt genoemd. Daarna verhuizen ze naar Lossen.

Hermannes Wilhelmus Doeschotte is geboren op 8 november 1926 te Enter en overleden op 13 februari 1958 in het ziekenhuis te Almelo op eenendertigjarige leeftijd. Hij woonde aan de Rondweg te Enterveen. Hermannes Wilhelmus Doeschotte is de zoon van Gerardus Doeschotte en Frederika Johanna Loonink. Hij is getrouwd op 11 november 1954 met Johanna Berendina Dreijerink uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer Gradus Johannes Dreijerink en Aleida Geels. Zij was eerder getrouwd met de landbouwer en houthakker Hendrik Antonie Tiehuis (Weusthuis) uit Enter. Uit het huwelijk van Hermannes Wilhelmus Doeschotte en Johanna Berendina Dreijerink is Gerhardus Johannes Jozef (Max) Doeschotte geboren op 12 maart 1955. Max Doeschotte was centrale verwarmingsmonteur. Hij is overleden in het ziekenhuis van de Vrije Universiteit te Amsterdam op 27 augustus 2000 op vijfenveertigjarige leeftijd.

Johannes Arnoldus Doeschotte is geboren op 29 augustus 1937 te Enter en overleden op 13 september 1985 te Enter op achtenveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Herman Gradus Doeschotte en Johanna Aleida Pots. Johannes Arnoldus Doeschotte is getrouwd op 22 november 1963 te Haaksbergen met Maria Johanna Nibbelink uit Delden. Uit dit huwelijk zijn te Almelo twee kinderen geboren.

Herman Gradus Doeschotte is geboren op 14 augustus 1902 te Enterbroek en overleden op 27 december 1971 in het ziekenhuis te Almelo op negenenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Willem Doeschotte en Engele Essink. Herman Gradus Doeschotte werkte in de Eternitfabriek te Goor. Hij woonde aan de Zuiderveldsweg 3 te Zuiderveld. Herman Gradus Doeschotte is getrouwd op 14 april 1932 met Johanna Aleida Pots uit Zeldam. Getuigen van het huwelijk waren Engbert Burgers en Jannes Kusters. Zij is de dochter van de landbouwer en koopman Johannes Marinus Pots en Geziena Hoek. Uit dit huwelijk zijn te Zuiderveld vijf kinderen geboren.



Hendrik Pluimers (Köps)

Wim Pluimers aan 'Ik ben een echte Enterse':

13 juni 2016: Uit het boek 'Bekijk het oosten eens anders', een rasechte Entenaar, Köps Hendrik, mijn opa. Geboren 17 oktober 1899, overleden 25 november 1980. Hij is verongelukt voor zijn huis aan de Wierdenseweg 13. Deze foto is genomen voor het voormalige Schöpke waar 's zomers altijd de klompdemonstraties gehouden werden (en worden). Ik

weet nog dat ik daar geregeld ging kijken en dat ik altijd trots was op mijn opa die een klomp van een stuk hout kon maken!

Truus Beuving: Kijk en daar ben ik ook ontzettend trots op!! Eens ne köps aaltied ne köps!

## Rikkerink

Jan Rikkerink is geboren omstreeks 1670 te Deldenerbroek. Hij is de oudst bekende Rikkerink. Jan Rikkerink woonde voor zijn tweede huwelijk op Huis Backenhagen te Deldenerbroek. De volkstelling van 1749 vermeldt dat hij in een hut woont aan de Rondweg. Jan Rikkerink is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is in 1706 te Delden met Janna Kraeijenveld uit Deldenerbroek. Uit dit huwelijk is op 4 mei 1709 te Deldenerbroek Hendrik Jansens Rikkert (Rikkerink) geboren. Het tweede huwelijk is op 26 maart 1713 te Delden met Trijntje Wilms Slettenhaar uit Zuna. Zij is de weduwen van Herm Nienhuijs te Enter. Trijntje Wilms Slettenhaar is de dochter van Willem Lamberts Slettenhaar en Grete Gerritsen (Soete) Bokdam.

Hendrik Jansens Rikkert (Rikkerink) is geboren op 4 mei 1709 te Deldenerbroek. Hij is de zoon van Jan Rikkerink en Janna Kraeijenveld. Hendrik Jansens Rikkert (Rikkerink) woonde in 1749 een hut aan de Rondweg en is arm. Hij is getrouwd op 2 april 1731 met Grietje Harmsen Cattelaar. Zij is de dochter van Herman ten Cattelaar. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het eerste kind, Joannes, wordt Rijckerinck genoemd.

Joannes Rijckerinck is geboren op 27 maart 1733 te Enter. Hij is de zoon van Hendrik Jansens Rikkert (Rikkerink) en Grietje Harmsen Cattelaar. Joannes Rijckerinck is getrouwd op 25 februari 1771 met Joanna Berendsen Rouweler uit Deldenerbroek. Zij is de dochter van de landbouwer Berend Gerrits Klein Rouweler en Janna Jansens van 't Slag. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren.

Jannes Rikkert is geboren op 24 december 1855 te Enter en overleden op 9 juli 1938 te Enter. Hij is landbouwer en klompenmaker. Jannes Rikkert koopt op 1 maart 1880, samen met zijn broer Gradus, een huis met grond aan de Zuiderveldsweg (EB94), voor negenhonderddertig gulden, van Gerard Jordaan uit Enschede. Jannes Rikkert is de zoon van Jan Rikkert en Berendina Geels. Hij is getrouwd op 22 februari 1881 met Berendina Asbroek uit Enter. Zij is de dochter van Gradus Asbroek, landbouwer op erve de Klei, en Aleida Wolters. Uit dit huwelijk zijn te Zuiderveld negen kinderen geboren.

Gradus Rikkert is geboren op 25 januari 1883 te Enter en overleden op 21 juni 1974 op eenennegentigjarige leeftijd, in het ziekenhuis te Almelo. Hij is de zoon van Jannes Rikkert Berendina Asbroek. Gradus Rikkert woonde aan de Zuiderveldsweg 1 (EB87) te Enter. Hij is getrouwd op 16 november 1916 met Aleida Kosters uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer Jan Kosters en Johanna Spoelder. Uit dit huwelijk zijn te Zuiderveld negen kinderen geboren. Het vijfde kind, Johannes Hendrikus (Hendrik) Rikkert, wordt ook Kedoos genoemd.

Gerrit Jan (Gerard) Rikkert is geboren op 13 oktober 1921 te Zuiderveld en overleden op 18 februari 2010 te Zuiderveld. Hij wordt ook Gerard van Kedoos genoemd. Gerrit Jan (Gerard) Rikkert is de zoon van Gerrit Jan Rikkert en Dina Kosters. Hij woonde aan de Jagersweg 9 te Zuiderveld. Gerrit Jan (Gerard) Rikkert is getrouwd met Johanna Maria Bentert uit Rijssen. Zij is de dochter van de landbouwer Albertus Johannus Bentert en Berendina Johanna Baas. Uit dit huwelijk zijn te Zuiderveld zeven kinderen geboren.

Theodorus Aloysius Hendrikus Rikkert is geboren op 23 april 1935 te Zuiderveld en overleden op 11 november 1982 te Zuiderveld op zevenenveertigjarige leeftijd. Hij is stukadoor van beroep. Theodorus Aloysius Hendrikus Rikkert is de zoon van Hendrikus Lambertus Rikkert (Kedoes Dieks) en Bernardina Maria Haverkate. Hij woonde aan de Heidebloemweg 10a te Zuiderveld. Theodorus Aloysius Hendrikus Rikkert is getrouwd op 12 september 1961 met Gerda Hendrika Kuipers uit Enter. Zij is de dochter van Berend Jan Kuipers en Geertruida Krake. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Karin Berendina Maria, overlijdt op vierenveertigjarige leeftijd tijdens een vakantie in Aubenas in Frankrijk. Zij was getrouwd met Hendri Dekker. Het derde kind, Robert, is directeur van de Rikkert Afbouw Groep BV. Gerda Hendrika Kuipers hertrouwd op 12 april 1991 met de weduwnaar Arnoldus (Hendrik) Ten Berge (Toete/Klebak) uit Enter. Hij was eerder getrouwd op 20 mei 1954 met Gezina Johanna Theresia (Siene) Geels uit Enter.

## Enter, een dorp van klompenmakers

H.W. Heuvel (1864-1926) was onderwijzer te Gelselaar en Borculo en werd bekend door het standaardwerk dat hij schreef over de Achterhoek dat in 1927 postuum gepubliceerd werd: Oud-Achterhoeksche boerenleven, het gehele jaar rond. Het boek werd verschillende keren herdrukt. Ook schreef hij over Enter: Enter, een dorp van klompenmakers. Daarvoor had hij ook al veel gepubliceerd, onder meer het artikel in Eigen Haard.

*Sinds jaren kende ik Enter zoo'n beetje van hooren zeggen. In onzen jongenstijd zagen we soms een Enter "hoenderkremer" met zijn mars op den rug over de landwegen stappen, om bij de boeren kippen te koopen. We hadden een betamelijk ontzag voor die lui, want ze stonden in den roep, van niet "frisch" te zijn. Mijn vader haalde uit de herinneringen zijner jeugd wel eens op, dat in de jaren na 1850, toen de Rijnspoor al langs Arnhem liep, in het voorjaar heele troepen jonge ganzen over den weg langs zijn ouderhuis werden gedreven door Enter kooplui, die er zachtjes, al weidende langs de bermen, mee voortsukkelden in dagenlangen tocht naar de Rijnstad.*

*Later hoorden we vertellen, hoe de Enter schippers door den "Ziel" (Zijl = sluis) bij 't Westervlier (ten zuiden van Diepenheim) uit de Regge op de Schipbeek kwamen en zoo naar Deventer voeren. De grauwe balken dier oude sluis waren nog lang te zien. Boeren, die wonen in een populieren- en wilgenstreek, verhaalden, dat ze vaak wekenlang klompenmakers uit Enter in kwartier hadden, die in de schuur heel wat boomen tot klompen verwerkten.*

*Ook was er menige anecdote in de wandeling van Enter paardenrondselaars, doortrapt in slinksche streken, en volleerd in de kunst om oude knollen met allerlei gebreken voor goed geld te kwijten. Zoo'n heerschappij verkocht eens een blind paard. De koper, die 't gebrek niet bemerkte, vroeg: "Is hij ook schrikkerig?" Heel gevat zei de Enter: "He zut niks" (hij ziet niets), een antwoord, dat hem schotvrij maakte voor de wet en den ander gerust stelde.*

*Een oud man vertelde mij eens van een boer, bij wien hij vroeger gediend had. Die boer had van een Enter handelaar een paard gekocht, waaraan hij al gauw een ernstig mankement ontdekte. Daarom ondernam hij de reis naar Enter, om het dier aan zijn vorigen eigenaar terug te brengen. Die was natuurlijk niet thuis. Zijn vrouw, ook van zessen klaar, doorzag het heele geval. Ze liet onzen vriend het paard op de deel zetten en noodigde hem naar binnen. Toen zette ze koffie, voorzag den disch met wittebrood, kaas, rookvleesch enz., en noodigde vriendelijk: "Tast toe, beste man." Maar de boer moest eerst zijn hart ontlasten en kwam er nu voor uit, dat hij een "slim" paard gekregen had en wel wou, dat de baas het weer nam. "Mien lieve man" zei de*

*vrouw "als mien baas alle slimme peerde, die hie verköf, weer zol nemmen, dan wazzen er in Enter geen ställe genog. Et en drink en gao dan stille nao hoes."*

*Later hoorden we vertellen, hoe de Enter schippers door den "Ziel" (zijl) bij 't Westervliet (ten zuiden van Diepenheim) uit de Regge op de Schipbeek kwamen en zoo naar Deventer voeren. De grauwe balken dier oude sluis waren nog lang te zien. Boeren, die wonen in een populieren- en wilgenstreek, verhaalden, dat ze vaak wekenlang klompenmakers uit Enter in kwartier hadden, die in de schuur heel wat boomen tot klompen verwerkten.*

*Voor jaren kende ik een ouden Israeliet, die antiquiteiten kocht en wijd en zijd rondreisde. Hij had een fijnen speurzin voor die dingen. Die zei altijd: "Nergens vind je zooveel antiëks als in Rijsen en Enter, in het laatste vooral." Hoe dat zoo kwam? Wel, de Enterschen waren van ouds schippers en kooplui; ze zwierven de wereld door, ze hadden geld in de tasch, toen het elders nog "betuun" was, en brachten gaarne wat moois voor moeder de vrouw mee. De roep over het Enter volk was niet al te gunstig: ze waren niet gemakkelijk, handig met stok en mes op bruiloften en jaarmarkten, en geestig in 't betitelen met teekenachtige bij- en scheldnamen. Dat waren mijn voorstellingen van Enter, voor ik het dorp van schippers, ganzendrijvers en klompenmakers gezien had. Het was er zoo ouderwetsch, zeide men; de losse, onverdeelde oud-Saksische huizen stonden er nog zoo aan de straat. Dat trok mij aan, maar het bleef lang een "terra incognita", waar de verbeelding vrij spel had en die zij kleurde met een romantisch licht vanwege al dat antieke, vanwege dat reizen en zwerven der bewoners meteen.*

*Voor het eerst zagen we Enter in het jaar 1908. 't Was bij het scheiden van den zomer, een der laatste dagen van September, maar een dag zoo zacht en vriendelijk, als alleen het najaar geven kan. We kwamen van Rijsen. De fijne morgennevel, door de rijzende zon met goudglans getint, verdween allengs en toen was de hemel zoo innig blauw, de lucht was zoo kalm en rein, de zon scheen zoo mild, dat de vogeltjes begonnen te zingen, een afscheidsgroet aan het schoone jaargetijde. Het eerste geel van den herfst lag over de lanen en bosschen van het kasteel, den Oosterhof, bij Rijsen. We kwamen over een groote heide vol bulten en gaten, het "Tichelveld", waar minstens een dozijn steenen- en pannenbakkerijen lagen. In de verte verrees de Vriezenberg, met lange dennenrijen gekroond. We zagen, hoe de steenen nog uit de hand in houten bakjes gevormd werden; hoe een oud paard, al ronddraaiend aan een boom, het rad van den kleimolen in beweging bracht. Mannen met bloote beenen in blauwe onderbroek kruiden steenen naar den oven; hun tanige gezichten deden aan turfrook denken. Hier en daar rookte een ticheloven.*

*'t Land werd lager en malscher. Te midden van lommerrijk geboomte lag de antieke woning van Rohaan, eigenaar van een steenbakkerij tegenover en een pannenbakkerij naast het huis. Op een steen in den achtergevel was een roode haan afgebeeld, die den naam des bewoners figuurlijk voorstelde. Weer klom de steenweg, nu tegen den glooienden, vruchtbaren esch op, waar de menschen druk bezig waren met het roggeland ploegen en aardappels rooien. Daar ginder aan zijn voet lag Enter op den rand van het Reggedal. Het dorp was verscholen in het groen van vruchtboomen, eiken en linden; enkele huizen gluurden uit het geboomte; de spits der Roomse kerk stak er boven uit; twee windmolens, aan de beide einden geposteerd, rustten nu in hun kruis, want het koeltje sliep. Op den achtergrond, naar het riviertje toe, verrezen lange popeldreven.*

# Schujs-Gert en de Jenne

1965



## Omschrijving

De 80-jarige Schujs-Get en de Jenne ca. 1965 aan de Dorpsstraat 48

Gerrit Johannes Rohaan (Schultjes Get). geb 12-3-1885 – ovl 25-2-1981

Jenneken Rohaan-Baan (Schultjes Jenne). geb 29-11-1887 – ovl 29-10-1974

Gert Rohaan en zijn vrouw Jenne

*Men was bezig met het aanleggen der spoorbaan van de lijn Neede - Hellendoorn, boven het dorp halverhoogte door den esch. De hobbelige dorpsstraat kronkelde zorgeloos verder en wist van geen rooilijn. Aan 't Zuidereind waren al veel nieuwe huizen, prozaïsch en karakterloos als zooveel moderns, maar hoe meer we de Protestantsche kerk naderden, hoe gemoedelijker alles werd. Daar lagen de meeste huizen nog met de groote achterdeur aan de straat en aan weerskanten van het diep inspringende "onderschoer" de klompenmakerskamertjes met hun kleine ruitjes. Stapels van populieren- en wilgenstammen zag men aan de straat. In groepjes van twee of drie stonden de mannen, meest blootshoofds, buiten te "klompen" vanwege het mooie weer. Hier en daar trok de blauwe rook op uit een klein gebouwtje, waar men een vuurtje van natte doppen (boorsel uit de klompen) stookte, om de klompen te drogen en te tanen.*



Erve Groot Holland, de Elzen, Stokreefsweg



2016, erve de Elzen

Johan Gerhard Jansen is geboren op 23 februari 1919 te Enterbroek en overleden op 12 januari 1993 te Enter. Hij is directeur van de raiffeisenbank (later rabobank) en koster van de hervormde kerk. Johan Gerhard Jansen is de zoon van Jan Hendrik Jansen (Reijns Jan) en Tonia Johanna Groothaar. Hij woonde aan de Julianastraat te Enter, later aan de Werfstraat. Johan Gerhard Jansen is getrouwd op 21 mei 1948 met Tonia Frederika Meilink uit Enterveen. Zij is de dochter van de landbouwer en grondwerker bij de heidemaatschappij Willem Meilink en Hendrika Ooms. Uit dit huwelijk is te Enter Jan Hendrik Jansen geboren.

Jan Hendrik Jansen is geboren op 3 augustus 1949 te Enter. Hij is kantoorbediende en koster van de hervormde kerk. Jan Hendrik Jansen is de zoon van Johan Gerhard Jansen en Tonia Frederika Meilink. Hij woont erve Oldenhof 45 te Enter. Jan Hendrik Jansen is getrouwd op 19 februari 1976 met Jannie Klein Nagelvoort uit Markelo. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

Hendrik Arend Jan Jansen is geboren op 25 april 1921 te Enter en overleden op 19 juli 2002 op eenentachtigjarige leeftijd op de Ypeloweg. Hij is bij een auto-ongeluk op de Ypeloweg overleden. Hendrik Arend Jan Jansen is landbouwer, melkventer en chauffeur. Hij is de zoon van Berend Jan Jansen en Hendrina Johanna Wassink. Hendrik Arend Jan Jansen woonde aan de Wierdenseweg 108 te Nijverdalen. Hij is getrouwd met Gerritdina Hendrika Assink. Uit dit huwelijk is te Ypelo Hendrina Johanna Jansen geboren. Vier dagen na het auto-ongeluk is Gerritdina Hendrika Assink aan haar verwondingen overleden op achtenzeventigjarige leeftijd. Ze zaten samen in de auto waarmee het ongeluk is gebeurd. Op 24 juli 2002 zijn beiden te Hellendoorn begraven.

Berend Jan Jansen is geboren op 7 januari 1926 te Ypelo en overleden op 22 november 2004 te Enter op achtenzeventigjarige leeftijd. Hij is landbouwer op het erve Klein Mekenkamp. Hij verkoopt in 1985 het erve Klein Mekenkamp en bouwt een woning aan de Marcus Samuelstraat 19 te Enter. Berend Jan Jansen is de zoon van Berend Jan Jansen en Hendrina

Johanna Wassink. Hij is getrouwd op 6 mei 1953 met Johanna Dollen uit Wierden. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.

Jan Hendrik Jansen is geboren op 10 november 1839 te Enterbroek en overleden op 22 maart 1916 te Enterbroek. Hij wordt ook Stomp'n genoemd. Jan Hendrik Jansen is klompenmaker en landbouwer op het erve Stomp'n. Hij woonde aan de Reinsweg 1 te Enterbroek nadat het erve Stomp'n is afgebrand. Aan de Reinsweg wordt een nieuwe boerderij gebouwd. Tot 1945 is de boerderij een lös hoes, daarna wordt het gemoderniseerd. Jan Hendrik Jansen is getrouwd op 15 november 1866 met Hendrika Pluimers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek negen kinderen geboren.

Erik Leeftink Vroeger al menig uren rondgehangen op de huidige brug als jong ventje. Lekker je gedachten laten gaan. 🍷

Moaty Snoetenboek Mooie foto's

Hetty Morsink Misschien is 1 van die kleine jongens wel mijn vader. Hij is geboren in 1909 😊

Moaty Snoetenboek Dat zöl toch mooi wean Hetty as dat oe vaar zöl wean, kö'j dat nich achterhaaln dan?

Hetty Morsink Hij was 9 jaar toen zijn ze verhuisd naar de (morslaan)  
Toen nog Kartelaarsdijk, waar nu een Nijenhuis woont.

Moaty Snoetenboek Dat zöl toch mooi wean Hetty as dat oe vaar zöl wean, kö'j dat nich achterhaaln dan?

Ria Broeze Altijd een zwak voor Binnengaait en de omgeving ervan gehad!

Hjl Cox Ik ook!

## Meijlink

Jan Slijter uit Holten is de oudst bekende Meijlink. Hij is getrouwd met Arendjen Meijlink. Uit dit huwelijk is op 31 augustus te Holten Jan Jansen Meijlink geboren.

Jan Jansen Meijlink is geboren op 31 augustus 1710 te Holten en overleden na 1775. Hij is bouwman van beroep. Jan Jansen Meijlink is de zoon van Jan Slijter en Arendjen Meijlink. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 23 augustus 1744 te Holten met Geertien Driessens Brandik. Uit dit huwelijk zijn te Holten vier kinderen geboren. Het eerste kind, Gerrit Jan, wordt Meiling genoemd. Het derde kind wordt Derk Jansen genoemd. Het vierde kind wordt Gerrit Jan Jansen genoemd, en ook Schreur. Het tweede huwelijk is op 11 augustus 1754 te Holten met Geertje Willems Twenaar. Uit dit huwelijk worden te Holten acht kinderen geboren. Het zesde kind wordt Jenneken Jansen Meilink genoemd. Het zevende kind, Jan Jansens Meilink, wordt ook Slijter genoemd.

Willem Meilink is geboren op 27 februari 1894 te Bathmen en overleden op 20 april 1956 op tweeënzestigjarige leeftijd te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Jan Meilink en Lambarta Stoevenbeld. Willem Meilink is landbouwer op erve de Hofstede te Enterveen en grondwerker bij de heidemij. Hij verhuisd op 16 mei 1923 van Holten naar Enterveen, waar hij pachter is geworden. Eigenaar van erve de Hofstede is Hendrik Johan Gustaaf Kanssen van Raaij, advocaat te Soest. In 1934 bouwt hij een boerderij aan de Enterveenweg 7. Hij blijft werken voor de heidemij. Willem Meilink is getrouwd op 5 februari 1921 te Bathmen met Hendrika Ooms uit Hengelo (Gld). Uit dit huwelijk zijn te Enterveen negen kinderen geboren. Het derde kind, Tonia Fredrika Meilink, is getrouwd op 21 mei 1948 met Johan Gerhard Jansen, directeur van de raiffeissenbank, later rabobank en koster van de hervormde kerk. Het vierde kind, Lambertha Hermina (Bertje) is getrouwd op 18 oktober 1956 met de houtbewerker Willem Langenhof uit Enter. Hij is de zoon van de klompenmaker Hermannus Langenhof (de Menze) en Johanna (Janna) Wilt.

Gerrit Jan Meilink is geboren op 26 april 1921 te Bathmen en overleden op 22 december 1995 te Enter. Hij is de zoon van Willem Meilink en Hendrika Ooms. Gerrit Jan Meilink is landbouwer en slager. Hij is getrouwd op 19 juli 1922 met Gerda Johanna Mensink uit Notter. Zij is de dochter van Jan Mensink (Imkers Jan) en Johanna Hartgerink. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren, Anneke en Willem Meilink. Gerda Johanna Mensink is op 4 april 1951 overleden te Enter op achtentwintigjarige leeftijd.

Willem Meilink is geboren op 3 april 1951 te Enter. Hij heeft een klussenbedrijf. Willem Meilink woont aan de Rijssenseweg 48 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Jan Meilink en Gerda Johanna Mensink. Willem Meilink is getrouwd op 19 oktober 1972 met Rikie Lubbers uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer Derk Lubbers, op het erve Lubs aan de Brinkstraat, en Geertrui Getkate. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Raymond en Gerwin Meilink.



Hamberg, 2015

## Marke Enter

Van de markenvergaderingen of holtingen zijn markenboeken bewaard gebleven. Dat is nodig vanwege de steeds wisselende afgevaardigden van de bezitters van de boerderijen. Van de boerschapsvergaderingen zijn geen verslagen gemaakt. De bewoners van de boerderijen in de boerschap vergaderen om de gevolgen van bijvoorbeeld brand, veesterfte en armoede te bespreken en maken daar afspraken over. Nadien gaat men huiswaarts en weet iedereen wat hij moet doen. Mocht iemand toch in gebreke blijven dan is de sociale controle groot genoeg om hem aan te spreken op uitvoering van de afspraken.

Het erfmarkenrichterschap van de marke Enter ligt op de Oldenhof. De eigenaren zijn tevens de belangrijkste goedsheren in de marke. Het Huis te Enter (Hermannishus) heeft een eigen huiskapel en in de tijd van de reformatie hebben de roomse heren van het kasteel binnen hun grachten een zekere vrijheid gehad om hun geloof te belijden. De huiskapellen komen meer voor en kunnen beschouwd worden als de opvolgers van de sacrale ruimten in de sala's.



Postkantoorhouder Jan de Wilde en zijn vrouw J van de Berg

# Folkert Velten

Folkert Velten is christelijk opgevoed en opgegroeid in het kleine dorp, waar iedereen op elkaar lette. Hij ging elke zondag naar de hervormde kerk om er de dienst bij te wonen. Zijn ouders gingen twee keer op een zondag naar de kerk en wilden ook dat Folkert dat deed. Maar dat zat er niet in. Op zondagmiddag luisterde hij naar voetbalverslagen op de radio. En hij voetbalde rondom huis op zondag met zijn broers, zus en buurkinderen. Dat mocht namelijk wel van zijn ouders.



Folkert Velten

Sociale controle is een sociologisch begrip dat betrekking heeft op het gedrag van leden van samenlevingsverbanden. Door sociale controle wordt bewerkstelligd dat mensen zich aanpassen aan gedrag dat van hen in de groep verwacht wordt. Gedrag in groepen wordt bepaald door sociale normen. Leden letten op het gedrag van anderen binnen de groep. Gedrag dat in overeenstemming is met de groepsnormen wordt beloond, vooral doordat de leden bij de groep mogen horen. Afwijkend gedrag wordt afgewezen en gecorrigeerd door straf of desnoods uitstoting uit de groep. Na verloop van tijd kan internalisering optreden, waarbij de regels niet langer worden beschouwd als van buitenaf opgelegde voorschriften, maar als richtlijnen die men zelf heeft gekozen. Sociale controle kan informeel zijn, wanneer er iets speelt tussen gelijkwaardige individuen die deel uitmaken van een samenlevingsverband. Deze vorm van sociale controle vindt vooral plaats in kleinere samenlevingsverbanden (bijvoorbeeld een dorp). Sociale controle kan ook formeel zijn, wanneer die uitgeoefend wordt door politie en rechterlijke macht of religieuze ambtsdragers. Hier is sprake van een beroep op geschreven bronnen, zoals de wet of de bijbel. Sociale controle kan ook geassocieerd worden met het feit dat er door burgerlijke activiteiten mensen meer met elkaar in contact komen en minder controle nodig is vanuit de overheid.

Er kwam een moment dat Folkert Velten van zijn ouders zelf mocht kiezen om op zondag te spelen. Folkert koos ervoor om het niet doen vanwege de sociale controle. In de jaren tachtig was de sociale controle erg groot in Enter en daar werd naar geluisterd door de mensen. Folkert kreeg op achttienjarige leeftijd een aanbod van Heracles en hij besloot het aanbod af te wijzen.

Later ging Folkert Velten alsnog voetballen bij Heracles. Hij maakte daarbij de afspraak dat hij alleen op zaterdag zou voetballen. De thuiswedstrijden die op zondag te Almelo gespeeld werden, werden naar de zaterdag verplaatst omdat ze de aanwezigheid van Folkert te belangrijk vonden. De uitwedstrijden op de zondag werden niet bijgewoond door Folkert. Dan ging hij naar de kerk en op familiebezoek. Folkert Velten kon de verrichtingen van Heracles niet goed volgen omdat ze niet op televisie werden uitgezonden. Op de radio was een programma dat 'Langs de lijn' werd genoemd maar dat besteedde nauwelijks aandacht aan de Eerste Divisie. Zijn ploeggenoten kwamen echter wel op zondagavond bij hem bier drinken.

## Het erve Groot Holland ofwel de Elzen

Voor het midden van de zeventiende eeuw zijn er geen schriftelijke aanwijzingen over het bestaan van een erve Holland. In het jaar 1687 vinden we in de notulen van een vergadering van het markebestuur van Enter een opsomming op welke hoeven de waren in de marke Enter liggen. In deze opsomming komt het erve Groot Holland voor met een halve waar, in bezit van de heer van het Huis Stoevelaer in Goor, Jacob van Coeverden tot Stoevelaer. Hij was gecommiteerde van de provincie Overijssel bij de Admiraliteit van Amsterdam.

De omvang van het erve toendertijd weten we niet. We kunnen het alleen afzetten tegen de omringende erven Rasche, Bullenaar en Velten. Gezien de grondbelasting die betaald werd, was het erve Holland ongeveer half zo groot als de burens Rasche en Bullenaar, maar wel weer twee keer zo groot als Velten en Mennegat, ook burens van het erve.



Erve Klein Holland, ook erve Schoenaker genoemd

In 1748 werd er een grote volkstelling gehouden en toen werd duidelijk wie er woonde:

- Jan Holland, oude man,
- Gerrit Holland en Berendina Mensink, jonge luiden met hun kinderen  
Marijke, Geziena, Hendrik en Janna.

In 1795, toen de Fransen ons land bezetten, werd er weer een volkstelling gehouden. Toen woonde er Hermen Holland, ook wel Hermannus Ezendam genoemd. Holland was in 1771 getrouwd met Elsken ten Ezendam. Aan Elsken Ezendam heeft het erve Holland de later gebruikte naam 'De Elzen' te danken. Elske werd de Elze genoemd door haar familie, de burens en de dorpsbewoners.

De oudste zoon Jan, van Hermannus en Elske Ezendam, was inmiddels als landbouwer op het erve gekomen. Op het Huis Stoevelaar te Goor was een boedelscheiding geweest. Het erve Holland was in 1816 verkocht aan Ezendam. Omdat Jan Ezendam vrijgezel bleef kreeg hij inwoning van zijn nicht en haar man. De nicht, Jenneken Ezendam is de dochter van de herbergier Arend Ezendam (Binnengaait) en haar man is Hendrik Mennegat.

Als laatste van het echtpaar is Jenneken in 1849 overleden op erve Holland. Het erve was toen al verkocht aan Hendrik Jansen uit Elsen. Deze Jansen heeft er nooit gewoond maar verhuurde het erve Holland. Pachtter werd de familie Borkent uit Holten. Toen in 1878 Hendrik Jansen overleed werden zijn bezittingen, waaronder het Grote- en het Kleine Holland, geveild in het logement van de weduwe Struik in Enter, later De Adelaar. Het erve Klein Holland was wat men later 'Schoenaker' noemde. In de verkoopvoorwaarden stond dat de opstallen 'voor afbraak' verkocht werden.

Bij de twee Hollanden hoorde negenendertig percelen grond, zoals de Pophorst, het Schoppenstuk, de Kamp, de Maat en de Kraai, de Boonengaarden, het Lange Stuk, het Broek, het Morsken, de Bree, de Ymenreize, de Esselinkreef, de Gaarden, de nieuwe grond (het Nije land), de Kooi, de Horst, het Kampken en het Slag.

De opstallen in de vorm van de twee boerderijen, het Grote Holland en het Kleine Holland, schuren en twee putten waren niet in de verkoop begrepen. Ze werden afzonderlijk geveild. Bij de verkoopbepalingen stond dat de kopers van de grond moesten gedogen dat de opstallen voor een bepaalde datum werden opgeruimd. ze waren dus niet in beste staat.

Toen bracht Jan Hendrik ten Brinke een bod uit op alle negenendertig percelen plus de opstallen. Hij werd voor een bedrag van twaalfduizendzeshonderd gulden eigenaar van de twee Hollanden en de percelen grond. Jan Hendrik ten Brinke woonde toen nog aan de (latere) Achteresweg in het huis waar later de familie Nijhof (de Bos) woonde. Hij verkocht zijn bezittingen aan de Achteresweg en trok met zijn drie zoons, Gerrit, Gerrit Jan en Hendrikus, op 20 november 1878 naar erve Holland. De laatste huurder van het Grote Holland was de familie Borkent.

In 1879 trouwde zoon Gerrit ten Brinke met Jenneken Burgers. Het echtpaar gaat bij zijn ouders inwonen op erve Groot Holland. in 1881 komt Willemien Mennegat als dienstmeid op het erve. Op 6 mei 1885 trouwde de andere zoon, Gerrit Jan, met Geertruida Willemiena Ter Keurs. Nu werd het echt te vol in het 'Oale Hoes'. Naast het 'Oale Hoes' uit 1753 werd een nieuw huis gebouwd voor Gerrit Jan en zijn vrouw.

Vader Jan Hendrik ten Brinke en zijn twee zoons, Gerrit Jan en Hendrikus, schoondochter en kleinkinderen, vertrokken naar het Kleine Holland. Op Klein Holland woonde toen de pachter Haarman met zijn gezin. Die was daar in 1878 vanuit Markelo gekomen en volgde de familie Altena als pachter op. De familie Haarman ging naar het Oale Hoes en bleef daar tot 1895. In dat jaar bouwden ze een nieuw huis, net over de Regge, (richting Goor), dat ze erve Barlo noemden.

Vader Jan Hendrik ten Brinke was ondertussen overleden op 25 december 1889. Zijn bezittingen werden onder zijn drie zoons verdeeld. Gerrit, die bij hem woonde op het erve Klein Holland, erfde dat huis plus elf bunder grond. Gerrit Jan, die in het nieuwe huis woonde,

erfde twaalf bunder grond. Hendrikus, die bij zijn broer Gerrit op het erve Klein Holland woonde, erfde het Oale Hoes, plus zes bunder grond. Hendrikus was niet getrouwd en overleed in 1892. Zijn broers erfden zijn bezittingen.

De dochter van Gerrit Jan en Jenneken ten Brinke werd weduwe en bleef achter met haar dochter Johanna. In 1897, op negenendertigjarige jarige leeftijd, hertrouwde ze met Albert Velten, de buurman. Albert was tweeënvijftig jaar en woonde op het erve Velten. Op 27 september 1898 werd een dochter geboren, Gerritdina Hendrika. In 1908 trouwde de dochter Johanna, uit het eerste huwelijk met Gerrit Jan, met Mannes Nijmeijer. Die woonde op het erve de Slampkotte te Enterbroek. Hij was de zoon van Hermannes Nijmeijer en Martha Smit. Johanna was toen negentien jaar. Getuigen bij dit huwelijk waren Berend Jan Klumpers, die toen in het Oale Hoes woonde, en Jan Stokreef.

In 1921 woonde Mannes Nijmeijer, zoon van Jan Nijmeijer en Johanna Maria Böhmer, met zijn vrouw Gerritjen Luttikhedde op het Oale Hoes (Klein Holland). Zij hebben er vijf jaar gewoond. Hierna kochten ze een huis in de Waterhoek aan de Witmoesdijk. Ook hebben nog andere mensen er gewoond, zoals Reins Beerntjen en Puppel Dina. Anderen spreken over Schoenaker. Geen van deze mensen staat in het bevolkingsregister op dit adres geregistreerd.

Het huwelijk van Mannes Nijmeijer en Johanna ten Brinke bleef kinderloos. Mannes overleed in 1957.

Het nieuwe huis brandde in 1966 af en Jan Nijmeijer, die landbouwer was op het erve, bouwde ernaast een nieuw huis. Het huis uit 1887 werd later door een zoon van Jan in de oude staat gerenoveerd en weer bewoond. Ook hier was brand maar het huis is opnieuw herbouwd.



Erve de Elzen, 2016, collectie Harrie Cox

Door een tweede huwelijk, het inwonen bij elkaar, het kinderloos blijven van een huwelijk is het best verwarrend voor de nabestaanden om een duidelijk beeld te krijgen van de genealogie en de omstandigheden waaronder de families leefden. Ook de begrippen Klein en Groot Holland, Oale en Nije Hoes maken het niet duidelijker.

## Het Pluimershuis

Aan de Wierdenseweg in Enter, in een buurt die de “Bokkenhoek” werd genoemd, woonde in 1963 de familie Pluimers. Ze woonden in de helft van een oude boerderij, die vroeger in twee helften was gedeeld (de oplossing van de woningnood in de 18<sup>e</sup> eeuw).



Bokkenhoek, Wierdenweg, hoek Ypeloweg

Het gezin telde zes kinderen waarvan drie leden aan een chronische spierziekte, waardoor ze steeds verder verlamd raakten. De kinderen hadden een rolstoel nodig maar het huis was totaal ongeschikt om je in een rolstoel voort te bewegen. De vertrekken waren te klein en overal zaten drempels. Verder waren er gelijkvloers maar twee piepkleine slaapkamertjes. In die situatie kon aan de drie gehandicapte kinderen onmogelijk de verzorging worden gegeven die ze nodig hadden.



Pluimershuis

Dokter Veldhuijzen van Zanten, die nauw bij het gezin betrokken was, opperde het idee dat er een aangepaste woning gebouwd moest worden. Een sympathiek idee maar het leek financieel onhaalbaar. De heer H. Plumers, een neef van het gezin legde zich hier niet bij neer. Samen met de dokter werd de mogelijkheid overwogen een grote actie te gaan voeren, teneinde de benodigde financiën bij elkaar te brengen. De moeder van de kinderen Plumers wilde niets weten van hulp van derden en het kostte veel overredingskracht haar instemming met de actie te krijgen.

De actie kreeg de naam “Een steen van hun hart” en alle geestelijken, de dokters en de wijkzuster hadden zitting in het actiecomité. De Enterse bevolking werd opgeroepen hun steun te geven. Die steun kwam er en hoe. Het Prinses Beatrixfonds schonk in het begin van de actie tienduizend gulden, wat een prachtige start was. Er werd in Enter gecollecteerd, acties werden op touw gezet. Tientallen bouwvakkers boden hun gratis hulp aan, aannemers stelden materialen gratis of tegen sterk gereduceerde prijs beschikbaar. De architect deed zijn werk voor niets. Een technisch ambtenaar van de gemeente Wierden nam het opzichterswerk voor zijn rekening. Ook van buiten Enter werd gereageerd. Een bejaard echtpaar uit Amsterdam, wiens zoon in de oorlog in Enter zat ondergedoken, was in Enter in 1944 ten gevolge van een noodlottig ongeval om het leven gekomen. Diens spaarbankboekje hadden ze bewaard om ooit iets goeds te doen voor Enter. Ze schonken een televisie aan de familie Plumers. Een bejaarde vrouw uit Rotterdam zond een briefje van honderd gulden “uit dankbaarheid dat ik gezonde kinderen en kleinkinderen heb”. Een speciale wielerronde werd georganiseerd voor de actie.

Op 9 oktober 1965 werd het hoogste punt van het Plumershuis bereikt. De vlag werd gehesen door mevrouw Plumers. Op 9 februari 1966 verhuisde de familie Plumers naar hun nieuwe huis aan de Marcus Samuelstraat. Daar voorafgaand, op 6 februari, konden honderden Entersen het product van hun noaberhulp bezichtigen.



Hogebrink, Coöperatie, 1960, collectie Harrie Cox



Janneke Swiers-Langenhof  
Haar vader was Jo van de Menze en was de chef van de winkel van de coöperatie.



Coöperatie, de maalderij begin jaren twintig; het meisje is Lina de Wilde en de jongen erachter is Frits Morsink (Bakker Frits).

## De drijvende baksteen

In Enterbroek speelde de sage van de drijvende bakstenen, die men niet aan de man kon brengen, omdat men dacht dat ze behekst waren. In het midden van de negentiende eeuw kreeg de onderwijzer Van Wijngaarden een steen afkomstig van het oude kasteel de Grimberg in Zuna. Toen hij in Enterbroek, waar zijn school stond, aan een boer vroeg of hij wist van de drijvende stenen en het Enterse gezegde 'Hé drif as ne baksteen'. De boer antwoordde: 'dat z'ok oe wal anders kunnen loaten zéén. Hij haalde een steen uit de put die voor het huis gemetseld was en wierp deze in het water. De baksteen bleef drijven. De boer zei: 'De stenen zijn afkomstig van Het Slot (Enterweg), waarvan de legende zegt dat het een oud en sterk en door een dubbel gracht omringd kasteel (waterburcht) was'.

De bisschop van Munster, Bernhard van Galen, zou tijdens zijn omzwervingen en plunderingen hebben gebivakkeerd in het Slot te Rectum. Later is het gesloopt en op het middenterrein is een boerderij gebouwd. Volgens de boer zouden de stenen van de havezate Dackhorst ook stenen bevatten die ook op water kunnen drijven. Ook in Rijssen werd er verteld over behekste stenen en men wilde er niets van weten. Achter de Baniskamp in Rijssen heeft men een beste partij zwarte klei gevonden, die men tot bakstenen heeft verwerkt. Toen de mensen er achterkwamen dat ze op water bleven drijven werden de Rijssense tichelaars tot tovenaars verklaart en van hekserij beticht.

Er bestonden dus bakstenen met bijzondere kwaliteiten. Jan Langenhof, van het bouwhuis Cattelaer, was ook in bezit van een baksteen die op het water bleef drijven. De steen baarde destijds nogal wat opzien, blijkt uit een artikel van Van Wijngaarden uit 1848. Een hoogleraar uit Deventer heeft er zelfs een onderzoek naar verricht. De steen was gemaakt van klei die was gevonden aan de rand van het veen. De klei had zich daar vermengd met veengrond. Bij het bakken verdwenen de veenbestanddelen en ontstonden er kleine holten die de steen drijfvermogen gaf.



Jan Langenhof van bouwhuis Cattelaer met een drijvende baksteen.

## Eanter

't Eanter van lang geliene, ken ie hoaste neet meer  
koj ze oe nog herinnern, de leu van weleer?  
de leu van toender tied, aj doar oawer noadenkt  
zi-j ze hoaste almoal kwiet  
Plaatn Janoa en Bren Janeukn zint a steurven  
en weej nog van Tom Mix? en Fötn Toone?  
dee hant in Eanter ok bekekn  
zo zag ie der oet Eanter, heel völle vertrekn  
vie kaant en wilt alns neet tiegn hooln  
want aj neet met goat dan geet ok mis  
meer louw der toch vuur zorgen, leu  
daw hoold wat ech Eanters is!

Benny van de Braandputte



Koninginnedag, omstreeks 1965, Dorpsstraat



WIK (Willen is Kunnen), gymnastiekvereniging, Julianastraat, koninginndag 1963



WIK (Willen is Kunnen), gymnastiekvereniging, Dorpsstraat, koninginndag 1963

## Samengestelde foto's van Harrie Cox



Brinkstraat, 1960



maalderij coöperatie en schuur van het oude erve Borgerink, 1935



Hogebrink, er komt een trottoir, 1961



Rijssenseweg, Putman Cramerstraat, 1960

## Harrie Cox vertelt...

Een leuke mop die vooral roomse Enternaren zal aanspreken. De pastoor beklagde zich tijdens de vergadering met het kerkbestuur over het feit dat er zoveel muizen in de kerk zaten. Hij vroeg aan de aanwezigen of er niemand raad wist. Na korte tijd sprak de rustigste van het stel: "Ja, ik heb wel een goed idee!" "Laat horen", zei de pastoor en het bestuurslid vervolgde: "Laat de kardinaal gewoon alle muizen het Heilig Vormsel toedienen". "Hoe zou dat nou kunnen helpen", zei de pastoor. "Nou," vervolgde het schrandere bestuurslid, "sinds dat mijn kinderen het Heilig Vormsel hebben ontvangen zijn ze nóóit meer in de kerk geweest!"

Harrie Cox vertelt:

Ne boer ging allenig, zonder vrouwe, op vekaansie en zien knech Bertus mog um allene bel'n as d'r wat biezuunders an de haand was. Mear dreks 'n volgenden dag bel'n Bertus al op:

Bertus: "n Stel'n van de schuppe is mie é brök'n."

Boer: "Hoe kon dat dân zo gebeur'n"?

Bertus: "Toe 'k 'n hoond heb begreaw'n

Boer: "Hoe kon dat dân zo gebuur'n"?

Bertus: "Toe'n 'n hoond heb begraewn".

Boer: "Hoe kon dat dân"?

Bertus: "De schuure is of è braand!"

Boer: "WAT? Hoe kon dat dan?"

Bertus: Duur de vonk'n van 't hoes dat in de fik stun!"

Boer: "WAT? Hoe kon dat dan wier?"

Bertus: "Duur de barbecue van de buurman!"

Boer: WAT zeg ie, en miene vrouwe dan?"

Bertus: "Den is op vekaansie met de buurman."

170

## VIJFTIG JAAR GETROUWD; VIJFTIG KLEINKINDEREN

ENTER — Vrijdag 1 mei viert het echtpaar B. J. Slagers-D. J. Hoeke, Dorpsstraat 79, het gouden huwelijksfeest. Uit het huwelijk van de thans 73-jarige bruidegom en zijn 71-jarige bruid werden twaalf kinderen geboren, die allen getrouwd zijn en van wie er tien in Enter wonen. Er zijn vijftig kleinkinderen.

Het echtpaar heeft een zeer werkzaam leven achter de rug. Op haar twaalfde jaar stond mevrouw Slagers al in de fabriek. De vader van de heer Slagers was 23 jaar lang nachtwaker in Enter en vaak ging de jonge Slagers met hem mee om de petroleumlantaarns aan te steken. Zelf heeft de heer Slagers eerst bij de gemeente Wierden gewerkt. Later werd hij opperman in Hengelo, waar hij op de fiets heen ging. Als hij dan des avonds weer thuis kwam, werd er tot elf uur nog gebarbiërd. En



vaak is het ook nog gebeurd, dat de bruidegom tot bijna middernacht op het land werkte.

Drie jaar lang heeft het gezin Slagers ook nog een Oostenrijkse jongen in huis gehad, met wie men nog steeds contact heeft.

# Slag

Berent Slag is geboren omstreeks 1645 te Enterbroek. Hij is de oudst bekende Slagers te Enter. Hij woont op het erve Slag, nu Reintsweg 3 te Enterbroek. Hij is getrouwd omstreeks 1675 met Aele Nijlant uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het vierde kind, Catharina, is getrouwd met Joannes Schrooten. Het vijfde kind, Janna, wordt ook van 't Slag genoemd. Zij is getrouwd met Jan Lohuis uit Oele.

Rudolf Slagh is geboren omstreeks 1680 te Enterbroek. Hij is de zoon van Berent Slag en Aele Nijlant. Rudolf Slagh is getrouwd met Bernardina Hutten. Uit dit huwelijk is te Enter Henricum Slagh geboren op 14 maart 1710.

Joannes Slag is geboren op 24 mei 1682 te Delden en overleden voor 1748 te Enterbroek. Op 27 oktober 1717 is het erve Slag verkocht voor twaalfhonderd gulden aan Hermannes Warners, koopman te Almelo. De eigenaar van het erve Slag was Pinnings uit Didam. Joannes Slag is de zoon van Berent Slag en Aele Nijlant. Hij is getrouwd omstreeks 1680 met Aele Slagmans. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek tien kinderen geboren.

Jan Slagh is geboren op 4 maart 1709 te Enterbroek. Hij is de zoon van Joannes Slag en Aele Slagmans. Jan Slagh koopt op 10 juni 1767 voor zesentwintighonderd gulden het erve Slag van Jannes Warners uit Almelo. Hij is getrouwd op 26 februari 1747 op zevenendertigjarige leeftijd met Jenneken Crooshoop. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren, Joannes en Gerarda Slag, ook Slagers.

Joannes Slagers is geboren op 24 oktober 1747 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Slagh en Jenneken Crooshoop. Joannes Slagers is gerouwd op 20 april 1771 met Joanna Berendse Slot uit Rectum. Zij is de dochter van Berend van 't Slot en Fenneken ten Cattelaar. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek zes kinderen geboren.

Bernardus Joannes (Berend Jan) Slag is geboren op 8 november 1777. Hij is landbouwer. Bernardus Joannes (Berend Jan) Slag woont in 1830 te Bornerbroek. Hij is de zoon van Joannes Slag en Joanna Berendse Slot. Bernardus Joannes (Berend Jan) Slag is getrouwd met Joanna Lansink uit Enschede. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren.

Henricus Slag is geboren op 13 december 1814 te Enter. Hij is de zoon van Bernardus Joannes (Berend Jan) Slag en Joanna Lansink. Henricus Slag is getrouwd op 20 april 1846 te Ambt Almelo met Hendrika Manten uit Haaksbergen. Uit dit huwelijk is te Ambt Almelo Bernardus geboren.

Gerrit Jansen Slag is geboren omstreeks 1720 te Enterbroek. Hij wordt ook Kleiboer genoemd. Gerrit Jansen Slag is de zoon van Joannes Slag en Aele Slagmans. Op 29 augustus 1759 koopt hij voor honderdelf gulden en twaalf stuivers een uitdrift. Hij woont aan de kerkvonder aan de es te Enterbroek (nu Reintsweg). Gerrit Jansen Slag is getrouwd op 17 mei 1750 met Gertrudis Lucassen (Gerarda) Immink uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek zeven kinderen geboren. Het tweede kind, Gezina, is getrouwd met Hermannes Jeronimus Otten. In de trouwakte wordt hij Hermannes ten Kattelaar genoemd. Hij is de zoon van Hieronimus Hermesen van 't Kattelaar (Otten) en Hendrica Hendriksen Prinsen. Het derde kind, Arnoldus (Arend) Slagers, wordt ook de Kröl genoemd.

Gerhardus Slagers (Gerrit Slag) is geboren op 20 september 1799 te Enterbroek en overleden op 16 december 1884 te Enterbroek. Hij is landbouwer. Gerhardus Slagers wordt ook Gerrit Slag genoemd. Hij woont aan de Goorseweg. Later wordt op dit erve garage Slag gesticht. Gerhardus Slagers is de zoon van Bernardus Slag en Hendrika de Wilde. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 20 april 1837 met Gezina Dood uit Bornerbroek. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Bernardus, is vierenveertig jaar geworden. Het derde kind, Arnoldus, is vijf dagen oud geworden. Gezina Dood is overleden op 26 februari 1844 op zevenentwintigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is op 24 april 1846 met

Jenne Averdijk uit Enterbroek. Zij is de dochter van Jannes Averdijk (Streef) en Janna Kamphuis uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het vijfde kind, Bernardus, wordt ook Streefs Naats genoemd.

Arnoldus (Arend) Slagers (Kröl) is geboren op 26 maart 1758 te Enter en overleden op 18 november 1822 te Enter op vierenzestigjarige leeftijd. Hij is boerwerker. Arnoldus (Arend) Slagers wordt ook Kröl genoemd. Hij is de zoon van Gerrit Jansen Slag (Kleiboer) en Gertrudis Lucassen (Gerarda) Immink. Arnoldus (Arend) Slagers is getrouwd op 3 januari 1798 met Berendina de Wilde uit Enter. Zij is de dochter van Arend de Wilde en Geeske Scholten Effink. Uit dit huwelijk zijn te Enter zes kinderen geboren. Het eerste kind, Gerhardina, is getrouwd met Bernardus Johannes Beuze. Het tweede kind, Aleijda, is getrouwd met Johannes ter Buren uit Hengelo en hertrouwd met Gerhardus Kroeze uit Hengelo. Het vijfde kind, Gesina, is getrouwd met Hendricus ten Berge.



Familie Slagers, collectie Harrie Cox

Arnoldus Slag is geboren op 23 maart 1809 te Enter en overleden op 20 januari 1892 te Enter. Hij is de zoon van Arnoldus (Arend) Slagers (Kröl) en Berendina de Wilde. Arnoldus Slag is landbouwer. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 16 november 1837 met de zevenendertigjarige Elisabeth Lonink uit Enter. Zij is overleden op 21 juni 1869 te Enter op achtenzeventigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is op tweeënzestigjarige leeftijd op 1 februari 1872 met de drieëndertigjarige Johanna Gezina Horstink. Zij is de dochter van de weversbaas Antonius Wilhelmus Horstink en Engelbartha Ensink. Getuigen op het huwelijk zijn landbouwer Fredrik ten Brinke, steenbakker Gerrit Rohaan, landbouwer Willem Rohaan en klompenmaker Berend Jan Plumers. Uit dit huwelijk is te Enter Berendina geboren. Zij is getrouwd met de landbouwer Hendrikus Johannes Braamhaar. Hij is de zoon van de landbouwer Gerhardus Braamhaar en Engelbartha ten Barge. Johanna Gezina Horstink is overleden op 1 mei 1882 op drieënveertigjarige leeftijd.

Arnoldus Slag (ers) is geboren op 1 januari 1801 te Enter en overleden op 25 mei 1869 te Enter op achtenzeventigjarige leeftijd. Hij wordt ook Kröl genoemd. Arnoldus Slag is de zoon van

Bernardus Slag en Hendrika de Wilde. Hij is getrouwd op vijfenveertigjarige leeftijd op 3 juni 1846 met Hendrica ten Berge. Zij is de dochter van de schipper en landbouwer Gerardus Johannes ten Berge en Joanna Essink ten Scholten. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren, Bernardus en Johannes. De kinderen worden Slagers genoemd. Hendrica ten Berge is overleden in het huis van haar zoon Bernardus.

Joannes Slag is geboren op 1 februari 1814 te Enter en overleden op 21 december 1856 te Enter op tweeënveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Joannes Slag en Euphemia Spoelder. Joannes Slag is getrouwd op 29 april 1841 met Gerritdina Bullenaar uit Enterbroek. Zij is de dochter van Antonie (Teunis) Bullenaar, arbeider en landbouwer op het erve Bullenaar, en Jenneken Ezendam. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. De eerste twee kinderen zijn te Rijssen geboren, de andere drie te Enter. Het eerste kind, Euphemia, is getrouwd met Petrus Johannes Goselink uit Rijssen. Het tweede kind, Joannes, is te Enterbroek op drieënvijftigjarige leeftijd overleden. Het derde kind, Jan, is overleden te Enter op zesjarige leeftijd. Het vijfde kind, Johanna, is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is met Evert Albers uit Raalte. Het tweede huwelijk is met Willem Scholten uit Hellendoorn. Gerritdina Bullenaar is hertrouwd op achtendertigjarige leeftijd met Mannes Ekhuis uit Rijssen.

Bernardus Slagers is geboren op 3 juni 1849 te Enter en overleden op 8 november 1927 te Enter. Hij is de zoon van Arnoldus Slag (ers) (Kröl) en Hendrica ten Berge. Bernardus Slagers is landbouwer, klompenmaker en dorpsnachtwachter. Hij is getrouwd op 16 juni 1876 met Johanna Ekkerink uit Enter. Zij is de dochter van klompenmaker en landbouwer Arnoldus Ekkerink en Berendina te Wierik. Uit dit huwelijk zijn te Enter acht kinderen geboren. De familie Slagers verhuist naar Borne op 26 januari 1901. Zij komen op 29 mei 1908 terug in Enter en gaan in dezelfde boerderij wonen (huis EK 163), aan de Dorpsstraat. Het eerste kind, Aleida, is getrouwd met Johannes Wensink uit Borne. Zij heeft van 1892 tot 1895 te Ambt Delden gewoond en is op 1 januari 1898 naar Goor verhuisd. Voor 1912 is zij weer naar Borne verhuisd. Zij is overleden op 18 januari 1914 te Borne op vijfendertigjarige leeftijd. Het tweede kind, Arend Jan, verhuist naar Borne op 16 januari 1893. Hij is metselaarsknecht. Hij is overleden op 20 juli 1900 te Borne op twintigjarige leeftijd. Hij is verdronken tijdens het zwemmen in een diepe kolk. Het derde kind, Hendrika, is verhuisd naar Borne op 25 maart 1897. Zij is getrouwd te Wierden op 24 september 1914 met Johannes Bernardus Kockmann. Het vijfde kind, Marie Berendina, is getrouwd met sjouwer Herman Keizer uit Stad Delden. Het zevende kind, Antonia, is op 27 juni 1911 op achttienjarige leeftijd ingetreden in het Sint Jozefklooster te Amersfoort.

Bernardus Slag is geboren op 2 juli 1862 te Enter en overleden op 8 juni 1954 te Enter op eenennegentigjarige leeftijd. Hij is veekoopman. Bernardus Slag wordt ook Streef Naats genoemd. Hij ging met de ben op de rug de boer op om stoffen en kleding te verkopen. De familie is op 8 augustus 1908 van Goor naar Enter verhuisd. Hij is de zoon van Gerhardus Slagers (Gerrit Slag) en Jenne Averdijk. Bernardus Slag woonde aan de Rondweg 7 te Zuiderveld. Hij is getrouwd op 2 augustus 1890 met Geziena Geels uit Enter. Zij is de dochter van Gerrit Jan Geels en Aleida Tiehuis. Uit dit huwelijk zijn te Zuiderveld acht kinderen geboren. Het tweede kind, Gerritdina, is geboren op 22 augustus 1892 en overleden op 2 april 1939 op zesenvieftigjarige leeftijd. Zij is getrouwd op 6 juni 1918 met klompenmaker Bernardus Naats Heerbaart uit Enter. Hij is de zoon van landbouwer Egbertus Heerbaart en Hendrika Kuipers. Hij is overleden op 10 september 1986 te Enter honderdjarige leeftijd.



Voormalig erve Slag, aan de Rheintsweg, toen Slagersdijk



De Kuipers familie van de Achteresweg; boven: Gerrit (Get van Detje), Janna, Miene, Diene en Riek; onder: Wim, Bernard (Detjes Naats), Bennie en op schoot bij Dina Kuipers-Spoelder, Marinus.



ENTER, ..... 193

# REKENING

VOOR

*60  
 42  
 180  
 42  
 40*

voor *42* *Halp* *Lammertink*

van LAMMERTINK & a.d. STEGGE

- 36 paar mans geschilden
- 12 " " vrou "
- 12 " " Halp
- 43 paar mans glad
- 72 " " vrou glad
- 5 paar wilgen vrou
- 2 paar Lage vrou pep.
- 12 paar wielkooz. glad

*3 paar mans effen  
 1 paar vrou  
 die wemmer waken*

*u moet ook nog 6 paar wilgen  
 mans er bij rekken van de voorrijke*

*Ontvangen. 24 October.*

*113.89 de wissel. bij de  
 rekening in doen*

*623*

# EERSTE ENTERSCHE KLOMPENFABRIEK

LAMMERTINK :- A. d. STEGGE :- TER MORSCHE



GIRO No. 247645

ENTER, 20 November 1934.

Den Heer D. Verburg,

A M S T E R D A M.

Mijnheer,

Van onzen vertegenwoordiger den Heer A. Verderwulbeekē hebben wij vernomen dat U niet te best gemutst was, over het te lang wachten met de zending klompen waar U ook reden voor had.

Dit was nu eigenlijk geen schrik voor die paar centen van factuur 20 Oct: in geen geval.

Maar due bos leiderdorpers wilgen klompen hadden wij niet in voorraad en zoodende hebben wij die eerst moeten maken, dan moeten ze droogen, wij hadden nu in 2 maal kunnen zenden, dan komt er ook 2 maal vracht op en dat zou weggegooit zijn, ze zijn nu verzonden en wij hopen dat U ze in goede orde moogt ontvangen en verblijven onder voortdurende aanbeveling en

Hoogachting,



Erve Schoenaker, Klein Holland, Kremersweg, 1961

**HEVIGE ONTPLOFFING  
TE ENTER**

**Men wilde ratten met carbid  
verdrijven**

Zaterdagavond omstreeks half 10 werd het dorpje Enter in Overijssel opgeschrikt door een hevigen knal, die een uur ver hoorbaar was. Bij onderzoek bleek, dat zich in de woning van den heer A. Horstink in de buurtschap Leyerweerd een hevige ontploffing had voorgedaan. De heer Horstink, die in een slaapkamer grooten last had van ratten, had in een gat van den planken zolder van de eronder gelegen voorkamer een loeveelheid carbid gestopt en dit bijgevuld met water. In de voorkamer brandde een petroleumlamp welke, naar men vermoedt het carbidgas heeft doen vlam vatten, waarbij een ernstige ontploffing plaats greep.

De heer Horstink werd zeer ernstig gewond door de planken en balken, waaronder hij werd bedolven. Met de grootste moeite wist zijn vrouw hem te bevrijden. Direct werd de hulp van dr Velthuyzen van Zant in te Enter ingeroepen. Deze constateerde inwendige kneuzingen en ernstige verwondingen aan het gelaat. Bovendien had het slachtoffer vele tanden verloren. Zijn toestand is ernstig.

De echtgenoot en de zeven kinderen van den heer Horstink kwamen met den schrik vrij. De slaapkamers en de voorkamer werden in een ruïne herschapen en de inboedel is vrijwel geheel vernield. De totale schade wordt op f2000 geraamd.

193  
He

## Letink

In 1601 is de eigenaar van het erve Groot Letink in de Elsener marke Van Langen. Het erve was woest. Volgens het Verpondingsregister van 1602 is er tien mud land en is het erve niet bewoond. Het land ligt tot aan de vogelweide. In 1475 was er twee schepel land met drie gouden regalen te betalen. Omstreeks 1850 is het erve Groot Letink afgebroken. In de negentiende eeuw is de naam overgegaan op een kleiner erve, gebouwd op de grond van het erve Groot Letink.

## Bol

Ter Harmsel wordt ook 'n Bol genoemd. Een bol is een baas, een flinke vent, iemand die uitmunt door bekwaamheden.



Omstreeks 1950, Wim en Johan Slagers, Marijkelaan, op de achtergrond de boerderij van Van Coesant, op het veldje staat nu het huis van Kornegoor.

## Lubbers

Geert Lubbers is geboren omstreeks 1610 te Enter. Hij is de oudst bekende Lubbers uit Enter. Geert Lubbers is getrouwd met Fenne. Hun kinderen zijn geboren te Enter en worden Gerrit, Maria en Jan Lubbers genoemd.

Gerrit Lubbers is geboren op 1 februari 1646 te Enter. Hij is de zoon van Geert Lubbers en Fenne. Gerrit Lubbers is getrouwd en heeft twee kinderen, Lucas en Jan Lubbers, die te Enter zijn geboren.

Lucas Lubbers is geboren op 13 mei 1677 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Lubbers. Zijn drie kinderen zijn te Enter geboren. Het tweede kind, Lucas, wordt Lubbersen genoemd.

Gerrit Lubbers is geboren omstreeks 1700. Hij is de zoon van Lucas Lubbersen. Gerrit Lubbers is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1720 met Arendjen Tuink.

Zij is overleden omstreeks 1730 op dertigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is op 2 oktober 1735 met Jenneke Hendriks Koenderink (de Wilde) uit Enter. Zij is de dochter van Hendrik Koenderink en Geesken Tonissen. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren. Het derde kind, Geesken, is getrouwd op 2 augustus 1768 met schipper Jan Ezink. Hij is de zoon van Willem ter Ese en Wilmke ten Brinke.

Arend Gerrits Lubbers is geboren op 25 januari 1739 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Lubbers en Jenneke Hendriks Koenderink (de Wilde). Arend Gerrits Lubbers is getrouwd op 20 september 1765 met Marijke Schuitemaker uit Enter. Zij is de dochter van de timmerman en aannemer Gerrit Schuitemaker (Hagemans) en Geesken Engberts Geels. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren. Het eerste kind, Geziena, is getrouwd met schipper Hendrik ter Steege. Hij is de zoon van Hermen Jansen ter Steege en Gezina Hendriksen te Morsche. Het tweede kind, Gerreit, wordt Woolters genoemd. Het derde kind, Jenneken, is getrouwd met schipper Gerrit Ezink uit Enter. Hij is de zoon van schipper Jan Ezink en Geesken Gerrits Lubbers.

Gerreit Lubbers is geboren op 25 november 1770 te Enter en overleden op 20 maart 1837 te Enter op zesenzestigjarige leeftijd. Hij is schipper. Gerreit Lubbers wordt ook Woolters genoemd. Hij is de zoon van Arend Gerrits Lubbers en Marijke Schuitemaker. Gerreit Lubbers is getrouwd omstreeks 1894 met Zwenneke Langenhof uit Enter. Zij is de dochter van schipper Gerrit Engberts Langenhof en Eva ter Horst. Uit dit huwelijk zijn te Enter acht kinderen geboren. Het derde kind, Mannes, is overleden op 11 september 1828 op achttienjarige leeftijd. Het zesde kind, Janna, is getrouwd met de klompenmaker Derk Getkate (Foeter Derk). Het achtste kind, Engberdina, is getrouwd met Hendrik ter Denge (Woolters). Hendrik ter Denge is overleden te Enter op 7 maart 1881 op drieënveertigjarige leeftijd.

Gradus Lubbers is geboren omstreeks 1816 te Enter en overleden op 11 april 1883 te Enter. Hij is de zoon van Gerreit Lubbers (Woolters) en Zwenneke Langenhof. Gradus Lubbers woonde naast de hervormde kerk, ten westen van de Werfstraat. Hij is schipper. Gradus Lubbers is getrouwd op 27 juni 1845 met Gerritdina Pluimers uit Enter. Zij is de dochter van schipper Hendrik Pluimers (Sweers) en Hermina Lammers. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren. Het eerste kind, Gerrit, is schipper. Hij is op 23 juli 1866 te Enter overleden op twintigjarige leeftijd. Het derde kind, Zina, is overleden te Enter op 21 september 1862 op negenjarige leeftijd. Het vierde kind, Hermina, is getrouwd met de klompenmaker Derk Jan Weijssink (Paj's Derk) uit Enter. Zij is overleden op dezelfde dag dat zij een levenloos kind ter wereld bracht. De aanzeggers zijn Gerrit Hendrik Morsink en Lucas ten Brinke. Het vijfde kind, Maria, is overleden op tweejarige leeftijd.

Lucas Lubbers is geboren op 27 april 1753 te Enter en overleden op 20 april 1822 te Enter op achtenzestigjarige leeftijd. Hij is schipper. Lucas Lubbers is de zoon van Lucas Lubbers en Hendrine ter Weele. Hij is getrouwd op 1 juni 1788 met landbouwster Leida Kattelaar (Bullener) uit Enterbroek. Zij is de dochter van Mannes Hendriksen Kattelaar en Teunisje Lucasse Bulner. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren.

Jan Lubbers is geboren op 7 juni 1798 te Enter, Hij is landbouwer op zijn boerderij aan de Brinkstraat. Jan Lubbers is de zoon van Lucas Lubbers en Leida Kattelaar (Bullener). Hij is getrouwd op 14 mei 1827 met Jenneken ter Steege uit Enter. Zij is de dochter van schipper Hendrik ter Steege en Geziena (Geeske) Lubbers. Zij is overleden op 9 mei 1804 op negenenveertigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het eerste kind, Geesken, trouwt op 14 december 1859 met Arend Ezendam uit Enterbroek. Hij is de zoon van schipper Jan Ezendam en Hendrina Lubbers. Het derde kind, Hendrik, is één jaar geworden.

Derk Lubbers is geboren op 7 augustus 1835 te Enter en overleden op 18 maart 1900 te Enter op vierenzestigjarige leeftijd. Hij is klompenmaker. Derk Lubbers is de zoon van Jan Lubbers en Jenneken ter Steege. Hij is getrouwd op 8 september 1865 met Leida ter Morsche uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren.

Jan Lubbers is geboren op 5 maart 1873 te Enter en overleden op 16 oktober 1914 te Ypelo op eenenveertigjarige leeftijd. Aanzeggere van zijn overlijden zijn Hendrik Wessels en Woolderink. Hij is landbouwer op erve Kamp aan de Entelerweg. Eigenaar van dit erve is Hendrik Wessels (de Keurs). Jan Lubbers is de zoon van Derk Lubbers en Leida ter Morsche. Hij is getrouwd op 4 maart 1909 met Hendrika Nijmeijer uit Enterbroek. Zij is de dochter van de landbouwer Harmannes Nijmeijer (Hiltjesdam, de Koote) en Martha Smit. Uit dit huwelijk zijn te Ypelo twee kinderen geboren.

Hermannes Lubbers is geboren op 31 januari 1912 te Ypelo en overleden op 17 mei 2000 te Enter. Hij is van de hervormde kerk overgegaan naar de roomse kerk, Hermannes Lubbers woonde aan de Morslaan 1 te Enter. Hij is de zoon van Jan Lubbers en Hendrika Nijmeijer. Hermannes Lubbers is getrouwd op 25 april 1942 met Johanna Braamhaar uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren.

Jan Lubbers is geboren op 12 december 1929 te Enter en overleden op 3 januari 1910 te Enter. Hij is schipper. Jan Lubbers is de zoon van Jan Lubbers en Jenneken ter Steege. Hij is getrouwd op 11 november 1863 met Engele ten Brinke uit Enter. Zij is de dochter van schipper Roelof ten Brinke en Hendrika Lubbers. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren. Het eerste kind, Jan, is overleden te Enter op veertienjarige leeftijd. Het tweede kind, Roelof, is overleden te Enter op eenentwintigjarige leeftijd.

Johannes Lubbers is geboren op 29 mei 1803 te Enter. Hij is schipper. Johannes Lubbers is de zoon van Lucas Lubbers en Leida Kattelaar. Hij verhuist naar Zuthem op 1 juli 1828. Johannes Lubbers is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 27 september 1828 met Gerritdina Ezendam uit Enter. Zij is de dochter van de kastelein en landbouwer Arend Ezendam en Catharina Nijhuis. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren. Het eerste kind, Lubbert Lucas, is op zevenjarige leeftijd te Enter overleden. Het tweede kind, Arend, is op vierjarige leeftijd te Enter overleden. Het derde kind, Lammert, is driehonderd tweeënveertig dagen oud geworden. Gerritdina Ezendam is op 27 juli 1844 op drieënveertigjarige leeftijd te Enter overleden. Het tweede huwelijk is op 19 mei 1847 met Jenne Harms uit Hellendoorn. Uit dit huwelijk is omstreeks 1851 te Enter Lucas Lubbers geboren. Hij is overleden op 26 maart 1853 op tweejarige leeftijd.

Jan Lubbers is geboren op 28 maart 1756 te Enter en overleden op 14 december 1839 te Enter. Hij is landbouwer en schipper. Jan Lubbers heeft in juni 1789 een huis en hof in Enter gekocht. Het huis en de hof kwamen uit de boedel van Jan Huijskes. De boedel werd per executie verkocht. Jan Lubbers is de zoon van Lucas Lubbers en Hendrine ter Weele. Hij is getrouwd op 7 maart 1788 met Dina Assink uit Ypelo. Zij is de dochter van Jan Assink en Geesken ter Keurs. Uit dit huwelijk zijn te Enter zes kinderen geboren.

Jan Lubbers is geboren op 30 augustus 1789 te Enter en overleden op 18 februari 1875 te Enter. Hij is schipper. Jan Lubbers is de zoon van Jan Lubbers en Dina Assink. Hij is getrouwd op 14 juli 1821 met Willemina Ezendam uit Enterbroek. Zij is de dochter van de kastelein en landbouwer Arend Ezendam en Catharina Nijhuis. Uit dit huwelijk is Arend Lubbers geboren op 25 december 1822 en overleden op 16 januari 1823, tweeëntwintig dagen oud.

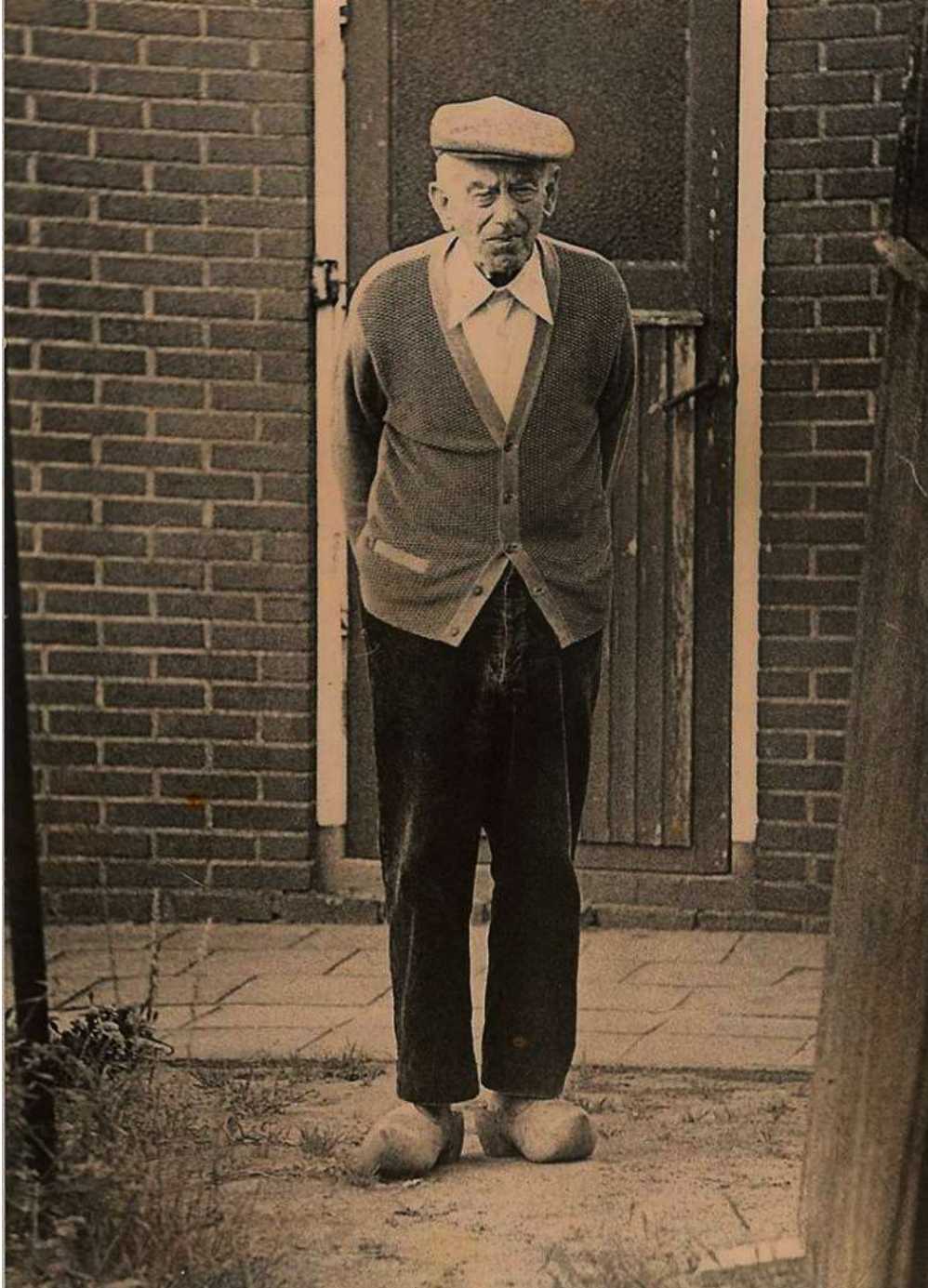
Willem Lubbers is geboren op 3 juli 1869 te Enter en overleden op 13 mei 1952 te Enter. Hij is klompenmaker en boerenknecht. Willem Lubbers is de zoon van Gerrit Lubbers en Jenneken Schutten. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 13 april 1899 met Gerritdina Pluimers uit Enter. Zij is de dochter van de schoenmaker Hendrikus Pluimers (de Baas) en Jenneken Seppenwoolde. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren.

Het eerste kind, Hendrika Gerritdina, is getrouwd met bakker Gerrit Klinkhamer uit Enter, (geboren in Ambt Ommen). Het echtpaar gaat inwonen bij de ouders van Gerrit Klinkhamer op de boerderij aan de Dorpsstraat. In 1931 wordt de boerderij verbouwd en komt er een bakkerij en een winkel. Na het overlijden van Gerrit Klinkhamer wordt de boerderij geschonken aan de hervormde diaconie. Het pand wordt verhuurd aan Kuipers, die er een bloemenzaak begint. Daarna werd de bloemenzaak overgenomen door Mirjam Slagers.

Het tweede kind, Jan, is geboren omstreeks 1905 te Enter en overleden op 19 maart 1928 te Enter op driejarige leeftijd.

Gerritdina Pluimers is tien jaar na haar huwelijk met Willem Lubbers overleden op 11 september 1909, op eenendertigjarige leeftijd.

Het tweede huwelijk van Willem Lubbers is op 31 augustus 1911 met Maria Schoolderman uit Enter. Zij is de dochter van de veldwachter Jannes Schoolderman en Henders Greutink. Zij is de weduwe van de klompenmaker Jan in 't Wolt. Hij is de zoon van Hermannes in 't Wolt en Hendrika Hagedoorn. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren.



Jan Schoolderman. geboren 1896, overleden 8 januari 1989. De grootvader van Jan Schoolderman kwam als onbezoldigd veldwachter uit Gelderland naar Enter.

Hendrikus Lubbers is geboren omstreeks 1840 te Enter. Hij is schipper. Hendrikus Lubbers is de zoon van Willem Lubbers en Jenneken ten Brinke. Hij is getrouwd op 8 maart 1872 met Janna Beunk uit Ambt Delden. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Janna Beunk is overleden op 17 augustus 1889 te Enter op zesenvertigjarige leeftijd.

Het eerste kind, Jan, is geboren in december 1877 en overleden op 21 januari 1878, één maand oud.

Het tweede kind, Johanna, is geboren op 23 december 1878 te Enter. Ze is getrouwd met Arend Jan Koster uit Rijssen. Johanna Lubbers had voor het huwelijk een zoon, Gerrit Jan Lubbers, Hij is geboren op 17 december 1903 en is waarschijnlijk de zoon van Marten Langenhof. Arend Jan Koster was twee keer eerder getrouwd. Het eerste huwelijk was met Aleida Kreikes uit Rijssen. Aleida is drie jaar na het huwelijk overleden. Het tweede huwelijk was met Frederika Vrugteveen uit Holten. Frederika is zeven jaar na het huwelijk overleden.

Hendrikus Lubbers is geboren op 17 september 1806 te Enter en overleden op 21 november 1847 te New York (USA) op eenenveertigjarige leeftijd. Hij is schoenmaker. Hendrikus Lubbers is de zoon van Jan Tonnissen Lubbers (Brink Jan) en Hendrika (Kaatje) de Wilde. Hij is getrouwd op 30 januari 1840 met de negenendertigjarige Marijke Lubbers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren. In 1847 emigreert hij met zijn gezin naar New York. Kort voor aankomst in de haven kapseisde de Phoenix en het gezin Lubbers is verdronken. De kinderen waren zes en vier jaar oud. Marijke Lubbers is zesenvertig jaar geworden.

Derk Lubbers is geboren op 13 april 1760 te Enter en gedoopt in de roomse kerk. Hij is de zoon van Jan Lubbers en Hermina Rotman. Derk Lubbers koopt op 19 augustus 1792 het erve Schipdam te Enterbroek voor zestienhonderd gulden van Hendrik Barink. Derk Lubbers was pachter op het erve Schipdam. Een bedrag van vierhonderd gulden wordt direct betaald en de rest wordt in de hypotheek opgenomen. Derk Lubbers is getrouwd omstreeks 1799 met Aleida Assink uit Bornerbroek. Zij is de dochter van Gerrardus Braamhaar en Gesina Assink (Westrik, Weusthuis). Uit dit huwelijk is Gerardus (Gradus) Lubbers geboren op 17 juni 1799. Aleida Assink is later getrouwd, op 27 oktober 1801, met Joannes Nollen uit Wierden. Hij is de zoon van Engbert Slaghekke en Hendrina Freriks Berkels.

Gerhardus Johannes (Jan) Lubbers (Schipdam) is geboren omstreeks 1796 te Enterbroek en overleden op 11 januari 1852 te Enterbroek. Hij is de zoon van Fredrik Lubbers en Aleida Assink. Gerhardus Johannes (Jan) Lubbers is eigenaar van het erve Schipdam volgens de kadastrale kaart van 1832. Hij is getrouwd op 10 september 1829 met Maria Spekenbrink uit Enter. Zij is de dochter van Gerhardus Johannes Spekenbrink (Beuze) en Alejdis Dreijerink. Zij is op 19 november 1843 te Enterbroek overleden op tweeënveertigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek vijf kinderen geboren. Het tweede kind, Geertruid, is getrouwd op 7 februari 1860 met de landbouwer Bernardus Keizer van het erve Weusthuis (Westhuis) te Ypelo. Het vijfde kind, Aleida, is geboren in 1840 en overleden op 27 maart 1848 te Enterbroek op achtjarige leeftijd.



Erve Morsink, hoek Bornebroekseweg/Entelerweg

In 1832 woont Gerrit Westhuis nog op het erve Weusthuis, toen Westhuis genoemd. De familie Keizer verhuist op 12 december 1870 naar Borne.

Het erve Weusthuis, voorheen erve Westhuis, is onderdeel van het erve Enteler, dat bestaat uit drie woonhuizen en negentien bunder grond en een hele waar in de nog onverdeelde marke Ypelo. Op 12 september 1843 wordt dit goed ingezet en veertien dagen later verkocht. De kopers zijn Jan Hendrik Morsink uit Ypelo en Albert Morsink uit Enterbroek. De huisnaam de Plas komt van het geboortehuis van Albert Morsink. Da familie Morsink woonde voor de koop al twee jaar op het erve Weusthuis.



Erve Morsink, hoek Bornerbroekseweg/Entelerweg

Eigenaren van het erve Weusthuis zijn in 1869 de erven van Gerhardus Johannes Leus uit Ambt Almelo. Het erve Weusthuis wordt verkocht door Mannes Marsman uit Almelo. Hij is de gevolmachtigde van de weduwe van Gerhardus Johannes Leus uit Ambt Almelo. Op een publieke verkoop op 24 april 1861 verkoopt notaris Veening uit Almelo voor honderd tweeëntwintig gulden en vijftien cent de het land met de gewassen die erop staan, zoals aardappelen, paardenbonen op stam en rogge. Op 24 september 1869 wordt het erve Weusthuis geveild door notaris Veening uit Almelo voor vijfenveertighonderd gulden.

Notaris Veening is de eigenaar van het erve Klein Mekenkamp te Ypelo. Op 26 november 1871 verhuurt hij het erve Mekenkamp aan Jan ten Bloemendaal uit Stad Delden. Notaris Veening verhuist naar Lingen.

Het vierde kind, Hermina Gerritdina, is op éénjarige leeftijd overleden. Het vijfde kind, Hendrik Gerrit, is overleden op 19 juni 1887, tweehonderdvijfentachtig dagen oud. Johanna Berendina Voortman is overleden op 2 oktober 1886 op vierendertigjarige leeftijd, na de geboorte van haar zoon. Het tweede huwelijk is op 21 september 1888 met Dina ter Braak uit Ambt Delden. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek vijf kinderen geboren. Het eerste kind, Johanna Berendina, trouwt met de landbouwer, bakker en winkelier Egbert Jan Velten (Baks Jan) uit Enter. Hij is de zoon van Berend Jan Velten (Baks) en Jenneken Leetink. Het tweede kind, Willemina, is getrouwd met de wagenmaker Jan Roelof Langenhof uit Wierden. Het derde kind, Hermina Gerritdina, is getrouwd met bakker en winkelier Frederik Jan Velten (Broezen Frits). Het vierde kind, Willemina Frederika, is getrouwd met de landbouwer Steven Jan Groothaar (Wolf's Jan). Als de kapitale boerderij van het erve Wolves op 14 augustus 1943 afbrand wordt er in 1947/48 een nieuwe boerderij gebouwd. Groothaar koopt dan van Dikkers te Zwolle het

gehele erve met ruim vijfendertig hectare grond. Het vijfde kind, Fenneken, is samen met haar halfbroer Hermannes, de erfopvolger van het Bouwhuis. Zij is twee keer getrouwd. De eerste keer met Jan Finkers uit Elsen. Hij overlijdt te Enterbroek op 2 november 1933 op dertigjarige leeftijd. Er volgt een boedelscheiding en verkoop van land. Ruim vijf hectare land wordt verkocht aan vier verschillende kopers. Fenneke Morsink houdt bijna tien hectare grond. Na het overlijden van Jan Finkers hertrouwt Fenneke op 17 april 1941 met Willem Anthonie Roessink. Hij is overleden op 23 september 1978 op vijfenzeventigjarige leeftijd. In 1964 wordt de neef van Fenneke, (tantezegger), Jan Dirk Langenhof uit Wierden, eigenaar van het huis, erf, bouw- en grasland, groot honderdvierennegentig en een halve hectare. Hij zorgt voor zijn tante en woont in het zomerhuis, dat is gebouwd op de Plas van het Huis Cattelaer.



Klompemaker Ter Steege, Jais Hinnen Ab



Winkel van Jais Hinnen Ab (ter Steege), ook wel Scheurter Ab genoemd.

In mei 1913 komt de verslaggever van het toenmalige tijdschrift "Eigen Haard" samen met een fotograaf in Enter aan en ze zijn meteen verkocht. HW Heuvel, zoals deze verslaggever heet, komt woorden tekort om het Enter van toen te beschrijven. Ook de fotograaf, B. Hoetink, weet niet wat hij het eerst of het laatst moet fotograferen. Lees maar hoe het ze bijvoorbeeld vergaat bij de gebroeders ter Steege, klompenmakers aan de Werfstraat. (zie foto, jaren later werd dit huis aan de andere kant, bij het onderschoer, als winkel ingericht. Elke oudere Entenaar kent deze winkel wel als Jais Hinnen Ab. H. W. Heuvel schrijft:

.....Aan 't Zuidereind waren al veel nieuwe huizen, prozaïsch en karakterloos als zooveel moderns, maar hoe meer we de Protestantsche kerk naderden, hoe gemoedelijker alles werd. Daar lagen de meeste huizen nog met de groote achterdeur aan de straat en aan weerskanten van het diep inspringende "onderschoer" de klompenmakerskamertjes met hun kleine ruitjes. Stapels van populieren- en wilgenstammen zag men aan de straat. In groepjes van twee of drie stonden de mannen, meest blootshoofds, buiten te "klompen" vanwege het mooie weer. Hier en daar trok de blauwe rook op uit een klein gebouwtje, waar men een vuurtje van natte doppen (boorsel uit de klompen) stookte, om de klompen te drogen en te tanen.

In de buurt woonde een klompenmakersgezin. 't Was van buiten een mooi ouderwetsch huis met grauwbemoest rieten dak en vooruitstekenden planken gevel. Van binnen was het heel net betimmerd en bemeubeld. Ook de merklap met het "Die in den Zoon gelooft" prijkte er aan den wand. Alweer waren het Gereformeerden en alweer trof ons de netheid en innerlijke beschaving der bewoners. Voor het huis in den gaarden was het klompenhok, waar twee flinke zoons aan het blok en den bok vol ijver boor en paalmes hanteerden. Lange risten afgewerkte klompen hingen boven hun hoofd. Hoe aantrekkelijk is zulk een eenvoudige huisnijverheid! Men kan alles begrijpen en overzien: eerst de boomstammen aan blokken zagen; dan de blokken klooven, wat een heele kunst is, om het zoo voordeelig mogelijk te doen: verder wordt de klomp eerst in het ruwe gevormd, dan uitgehold en eindelijk afgewerkt en glad gemaakt. 't Kan

Erwin Heuten Hij zelf had ook aardig wat gezien van de wereld .....

Hij vertelde van "Giethoorn" 🤔 😊 😊

Hjl Cox Ja, dat was toen al een heel eind weg!

Hjl Cox Ja, die schippers waren best bereisde lui en voor "den duvel niet bang"

Erwin Heuten Ja ,

Mear dat is d'r geneene oet Eënter 🤔 🤔 🤔

Anneke Koers ter Steege, Jais Hinnen Ab,

Hjl Cox Nee, den was ôk naans bange vuur.....

Anneke Koers kan dit het erve ter Steege zijn?

Hjl Cox Daar wordt in het verhaal wel gewag van gemaakt maar het is niet aan de straatkant getuige de schaduwen. Ik vermoed dat dit het middelste huis was aan het korte stukje Werfstraat dat naast het Masschopshoes begint en op de hoek eindigt.

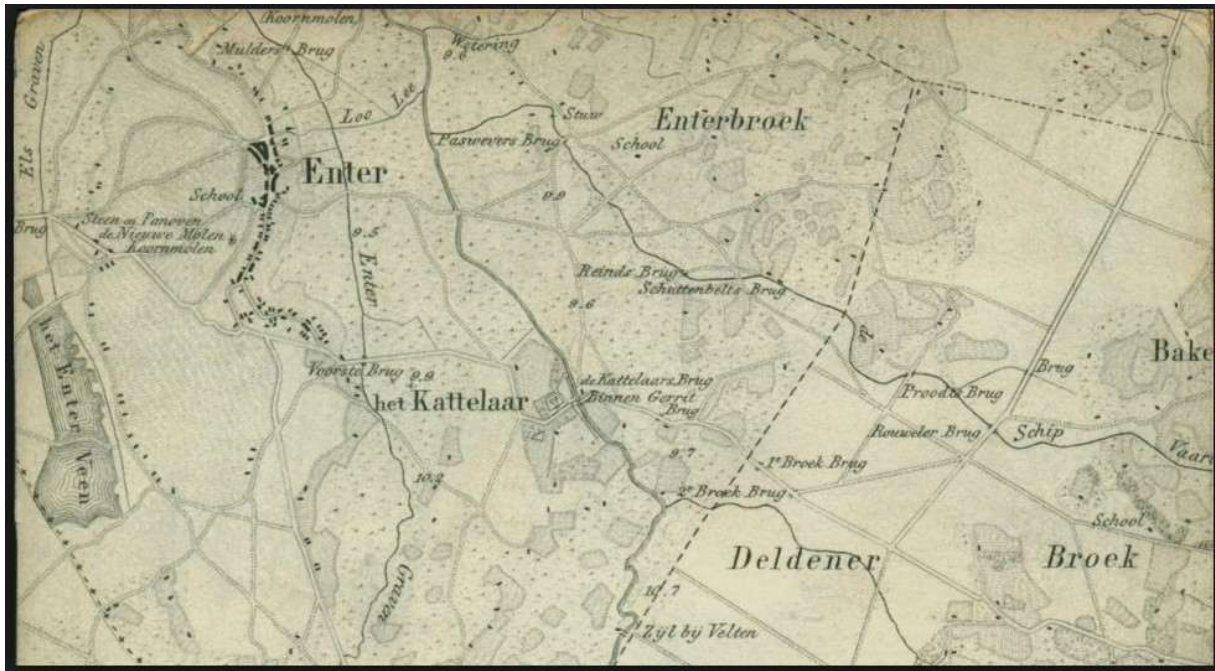
Hennie Van Hooijdonk Dit is het huis van Jais Hinnen Ab. Rechts woonde Janna en Willem Oosterveen. Janna is de dochter van Ab.

Hjl Cox Heel mooi, dus toch Jais-Hinnen Ab! Dat is dan wél de achterkant van het huis, dus aan de zon zijde. Deze foto dus! Rechts zien we nog een jongetje om het hoekje kijken!



In het tijdschrift "Eigen Haard" lezen we de bevindingen van H.W. Heuvel die behalve verslaggever voor genoemd tijdschrift ook onderwijzer was te Gelselaar en Borculo. In mei 1913 bezoeken hij en "zijn vriend den fotograaf" ons dorp en genieten volop. Lees maar...

.....We komen aan een Entergraven, een waterleiding, die op de Regge loost. Het vlotgras wuift zacht heen en weer in den tragen stroom. Een moeder-eend speelt er met haar kuikentjes in het lauwe water. Een lange groene weg vergezelt het beekje en aan zijn boord verheffen zich weer de trillende popels in hun licht oranjekleurig lenteloover en spiegelen zich diep beneden tegen het blauw van den hemel. 't Zijn weer reeksen van lanen, eindeloos ver. De nachtegalen zingen, de koekoek roept



## Muller

Jan Muller is de oudst bekende Muller uit Enter. Behalve zijn kinderen is er niets over hem bekend. Zijn zes kinderen worden Moller genoemd. Het derde kind, Hendrik Hermsen Moller, is de mulder op het erve Borgerink.

Of Jan Muller zijn vader is? Zijn tweede naam is Hermsen. Dat zou betekenen dat zijn vader Hermen is. In deze genealogie zijn vijf families ondergebracht. Ze zijn allemaal molenaars van beroep. De pasgeborenen werden in Rijssen gedoopt tot er in Enter een zelfstandige kerk kwam. Dit is voor de hervormden in 1708 en de roomsen in 1823.

Jan Moller is geboren omstreeks 1610. Hij is geboren te Enter. Jan Moller is de zoon van Jan Muller. Hij is getrouwd met een dochter van Burkamp. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het eerste kind, Jan Jochem Jansens, is een watermuller. Het vierde kind, Jenneken, is geboren te Enter en gedoopt op 1 november 1657 te Rijssen.

Jan Jochem Jansens Moller is geboren omstreeks 1640 te Enter. Hij is watermuller op het Huis de Oosterhof te Rijssen. Jan Jochem Jansens Moller is de zoon van Jan Moller en de dochter van Burkamp. Hij is getrouwd op 18 september 1670 met Gerrietien Jansens Muller. Zij is de dochter van de burgemeester van Rijssen, Jan Muller. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren, Stine, geboren op 17 september 1671, Jan, geboren op 28 januari 1672 en twaalf jaar later werd Hermijne geboren, op 22 juni 1684.

Wessel Jansen Muller is geboren op 7 januari 1654 te Enter. Hij is schoenmaker. Wessel Jansen Muller is de zoon van Jan Moller en de dochter van Burkamp. Hij is getrouwd op achttienjarige leeftijd op 5 mei 1672 met Jenneken Derksen Schoemaker. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het derde kind, Derk Wessels Muller, wordt ook de Prince genoemd.

Derk Wessels Muller (de Prince) is geboren te Enter op 4 maart 1683 en overleden na 1753 te Enter. In 1753 krijgt hij een waarschuwing van het markebestuur dat zijn vuurgereedschap in orde dient te zijn. Hij is de zoon van Wessel Jansens Muller en Jenneken Derksen Schoemaker. Derk Wessels Muller is getrouwd op 26 oktober 1710 te Almelo met Zwenneken

Henderine ter Becke uit Dulder. Uit dit huwelijk zijn te Enter zeven kinderen geboren. De kinderen zijn gedoopt te Enter in de hervormde kerk. Het eerste kind, Wessel, is schoenmaker. Hij woont naast Wolter Langenhof. Hij was schutter in de marke Enter. Hij is getrouwd met Grietjen Jansens List. Zij is de dochter van Jan Gerritsen List (Stiegert) en Jenne Derksen Nijland.

De marken kenden vanouds het recht van 'schutten', dat is het vee stallen dat uit een naburige marke was weggelopen en tegen betaling weer kon worden opgehaald.

Wessel Janssen Niehuijs is geboren op 7 januari 1654. Hij is muller te Enter. Het Muldershuis heeft een halve ware in de marke van Enter. Wessel Janssen Niehuijs is de zoon van Jan Moller en de dochter van Burkamp. Hij is getrouwd op achttienjarige leeftijd op 14 januari 1672 met Lutgert Heronimus Helmich uit Enter. Zij is de dochter van Hieronimus Bartelsen Helmich en Geesken Lamberts Koedijk. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren. De kinderen worden wisselend Nienhuis of Nijhuis genoemd. Het derde kind, Gerrit Nijhuijs, is getrouwd op 8 juli 1719 te Enschede met Juijde Groothuis. Zij is de weduwe van Hendrik Muller uit Enschede.

Derk Muller is geboren op 28 maart 1760 te Enter en overleden op 26 oktober 1839 te Enter. Hij is schipper. Derk Muller is de zoon van Marten Derksen Muller en Geesken Derksen Reurkink. Hij is getrouwd op 12 december 1784 met Geesken Schuitemaker uit Enter. Zij is de dochter van de timmerman/aannemer Gerrit Schuitemaker (Hagemans) en Geesken Engberts Geels. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het tweede kind, Maria, is getrouwd met schipper Jan Plumiers uit Enter. Hij is de zoon van schipper Gerrit Plumiers en Geertrui Klaassens Stoevelaar (Stoeveler). Het derde kind, Gerrit, is overleden op 7 november 1806 op vijftienjarige leeftijd. Het vierde kind, Geesken, is getrouwd met schipper Jan Hendrik ten Brinke uit Enter.

Jan Wessels Nienhuis is geboren op 11 september 1670 te Enter en overleden omstreeks 1759 te Enter. Hij is de zoon van Wessel Janssen Nienhuis en Lutgert Heronimus Helmich. Jan Wessels Nienhuis is molenaar te Enter.

De volkstelling van 1748 vermeldt dat in het huis van de mulder de oudelui Jan Nijhuis en zijn vrouw Hendrina Heerdink met hun dochter Marijke wonen; en de jongelui Jannes Nijhuis (Nienhuis) en vrouw Entene te Workel. Op 8 juli 1750 wordt Jan Nienhuis als koper genoemd van het goed (en molen) Buitendijk onder Enter. Dit is in opdracht van de eigenaar, Maximilian Heidentrich, vrijheer droste Van Vischering, die daarmee op 18 april 1735 was beleend.

Jan Wessels Nienhuis is getrouwd op negenendertigjarige leeftijd op 23 maart 1710 met Hendrina Heerdink uit Wierden. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het vierde kind, Gerrit, is molenaar op de molen in Saasveld. Hij is getrouwd op 3 december 1746 te Oldenzaal met Fenne Kamphuis, de weduwe van Jan Wonnink uit Delden. Ze zijn op 13 en 20 november 1746 in de gemeente Wierden ingeschreven en verhuisd naar Enter.

Jannes Nijenhuis is geboren omstreeks 1715 te Enter en overleden omstreeks 1759 te Enter. Hij is molenaar te Enter. Jannes Nijenhuis is de zoon van Jan Wessels Nienhuis en Hendrina Heerdink. Hij is getrouwd op 10 oktober 1745 met de zeventienjarige Aeltje te Workelaar uit Bornebroek. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren.

Jannes Nijenhuis koopt op 27 maart 1750 de windmolen en de daarbij behoren landerijen voor tienduizend gulden. De verkoper is de drost van Darreveld, Maximillian Heidentrich. Het erve Beytendijck wordt ook Boddendyck genoemd.

Jannes Nijenhuis overlijdt op zesenvijftigjarige leeftijd. Aeltje Workelaar hertrouwt op 4 juni 1759, op eenendertigjarige leeftijd, met de molenaar Frans Joseph Lokamp. Zij vraagt een magescheid (boedelscheiding) aan op 18 mei 1859 in verband met de voogden van haar twee onmondige (niet volwassen) kinderen. Haar vertegenwoordiger is Frans Joseph Lokamp, haar huidige man. Het rechterlijk archief van Kedingen vermeldt op

13 september 1780 dat F.J. Lokamp, bij antatie (verklarende toevoegingen) en opgave van de boedels, deze zijn overgedaan aan Jan ten Workelaar. Waarschijnlijk is Jan ten Workelaar de zoon van Aeltje Workelaar en Frans Joseph Lokamp. Historicus Jan Prakken uit Enter meldt dat het een zeer rijke boedel betreft.

Jannes Muller is geboren op 26 december 1717 te Ypelo. Hij is de zoon van Jan Jansen Muller van het erve Oelenreef en Janna. Jannes Muller is ondertrouwd op 25 september 1745 met Geesken Mekenkamp uit Ypelo. Zij is de dochter van de schoolmeester Jan Wessel Mekenkamp en Christina Gerritsen (Trijntje) Hiltjesdam van het erve Mekenkamp. Uit dit huwelijk zijn te Ypelo negen kinderen geboren. Het negende kind, Maria, wordt ook Klumpers genoemd. Zij is overleden te Rectum op 23 oktober 1814 op vijfenvijftigjarige leeftijd. Zij is getrouwd op 27 februari 1780 met Hendrik Eshuis uit Rectum. Hendrik Eshuis is overleden omstreeks 1799 te Rectum, negentien jaar na hun huwelijk.

Zijn weduwe verkoopt op 12 november 1800 enkele percelen landbouwgrond in Rectum aan de buurman, Gerrit Altena. Zij verkoopt aan hem zes spint land voor eenenvijftig gulden en twee stuks bouwland, ongeveer tien spint, voor honderd gulden vrij geld. Aan buurman Jan Morsink wordt voor achtentachtig gulden, uit dezelfde boedel, zes spint van de voorste kamp verkocht.

Een mud was over het algemeen verdeeld in vier schepel en in zestien spint. Een mud (ook mudde) is een oude inhoudsmaat, ook een oppervlakte maat. Het woord stamt af van het Latijnse modius. Op veel plaatsen stond het mud gelijk aan vier schepel. En zevenentwintig mud vormde een last. Bij de invoering van het Nederlands metriek stelsel in 1820 werd een mud gelijkgesteld aan honderd liter. In de IJkwet van 1937 (nu: metrologiewet) werd het mud officieel afgeschaft, maar het heeft zich in het spraakgebruik gehandhaafd. Het gezegde 'mudvol zitten' stamt af van 'zo vol als een gestampte mudzak zitten' en betekent zeer vol, stampvol, propvol of tjokvol.

Jan Morsink koopt ook ongeveer een halve mud van de achterste kamp, voor zevenennegentig gulden, een stuk land in 't Holtdorp, ongeveer drie scheppel, voor honderd drieënveertig gulden en tien cent en twee kleine stukken bouwland, groot drie scheppel, de Esch genoemd, voor honderdtien gulden en tien cent. Het boerenplaatsje zelf verkoopt zij aan haar broer Gerhardus (Gradus) Muller en vrouw Janna ter Braak, voor vijfhonderd gulden. (Rechtelijk Archief Kedingen nr.83 blz. 32). Gradus Muller heeft het erve Eshuis weer verkocht aan Jan Vincent, koopman en burgemeester te Rijssen. De erfgenamen van Jan Vincent verkopen het erf in 1834 in een publieke veiling aan de buurman Gerrit Koedijk, landbouwer op het erve Keppelink. Hij was in 1818 getrouwd met de weduwe van Jannes Keppelink. De boerderij is omstreeks 1850 afgebroken. Op dit erve is nu wijngaard Baan gevestigd, Kloosterhoeksweg 15 te Rectum.

Hermen Hendriks Mulder (Stal Haarms) is geboren omstreeks 1720 op erve Staverden te Enter. Hij is de zoon van Hendrik Mulder (Stal) en Maria Hermsen Oldemuller. Hermen Hendriks Mulder is getrouwd op 6 augustus 1747 met Maria Soupenberg (Klein Slettenberg/Nijenhuis) uit Hellendoorn. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het eerste kind, Joannes, wordt Stal op Staverden genoemd. Het tweede kind, Maria, is getrouwd met de strodekker Hermen Mannessen Lammertink (Lub's) uit Enter. Hij is de zoon van de strodekker Hermannes (Harmen) Lammertink (Lub's) en Jenneken Hermsen Lubbers (Scherphof).

Jan Muller is geboren omstreeks 1720 te Enter. Hij wordt ook Stal Jans genoemd. De naam stal komt van aalstal. Het Huis Staverden had een aalstal in de Regge.

Een aalstal is een tuin in een rivier of beek om paling (aal) in te vangen. Het tuinwerk was meestal gemaakt van vervlochten wilgentenen. De meeste aalstallen waren elf of twaalf voet breed. Het water liep stroomafwaarts door de aalstal en bracht de paling met zich mee. Door in de aalstal slachtafval te hangen kwam de paling in de aalstal. Hij vrat zich vol en kon vervolgens niet meer door de betuining om verder te zwemmen. Niet iedereen mocht een aalstal houden, dit was verbonden aan adellijke rechten.

Het recht tot het houden van aalstallen komt voort uit de feodale systeem. In de middeleeuwen behoorde het water, net als land, tot een bepaalde heer. Deze kon zijn bezit een 'waar' in leen geven aan een andere heer. Een 'visserij waar' kon afzonderlijk in leen worden gegeven en werd niet persé met erve en al in leen gegeven. Elke waar in een rivier had zijn eigen naam. Degene die deze waar in leen had mocht dan in dat water vissen en stallen plaatsen. De leenman deed dit vaak niet zelf, maar liet dit doen door boeren, die het weer van de leenman pachtten. Deze betaalden de leenman meestal uit in natura (vis). De pachter van een aalstal werd stalsetter genoemd. Zo kwam het dat de aalstallen langzamerhand tot bepaalde boerderijen gingen behoren en de naam van een boerderij kregen. Het waar bleef leen en eigendom van de heer.

Jan Muller is de zoon van Hendrik Mulder (Stal) en Maria Hermsen Oldemulder. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 7 februari 1745 met Grete Lubbers uit Enter. Zij is de dochter van Herman Lucas Lubbers en Geertien Rhijnds Nieuwenhuis. Het tweede huwelijk is op 22 januari 1747 met Gijsbertha Gerritsen (Gezina) Lendeken uit Bornerbroek. Uit dit huwelijk zijn te Enter acht kinderen geboren.

In trouwboek Enter (RAO.535 blz.92) is vermeld: *Jan Hinderiksen Muller op Staverij in Enter, weduwnaar van Greete Hermsen Lubbers, met Gezina Gerritzen Lendeken in het Bornerbroek, hebben hunne huwelijkse voorstellinge den 1 juli, 8 15 dito en den 28 in de huwelijken staat bevestigd.*

Het eerste kind, Jan, koopt op 1 april 1804 het erve Willems in de Waterhoek. Het tweede kind, Gerardus, wordt ook Stal op Staverden genoemd. Ook de kinderen Joannes, Gerardus en Margaretha worden Stal op Staverden genoemd. Het achtste kind, Joes, wordt Stal Jans genoemd. Het vijfde kind, Margaretha (Grietje,) is getrouwd met de wever en koopman Anthony Hendriksen Braamhaar (Stos). Zij is overleden op vijfenzestigjarige leeftijd te Enter.

Anthony Braamhaar koopt op 16 november 1799 van B. ter Steege voor achthonderdvijfentwintig gulden een huis met gaarden te Enter. Anthony Braamhaar koopt op 6 maart 1800 van Jan Weterink voor negentienhonderdvijftig gulden een huis, hof en gaarden met twee percelen bouwland. Anthony Braamhaar koopt op 27 juni 1800 op een publieke verkoop van Arend Ezendam, bouwland in de Enter es voor tweehonderddertig gulden. In 1812 is hij ook eigenaar van het erve Brok te Enterbroek. Hij is de zoon van Hendrik Jansen van erve de Braamhare en Susanne Jansens (Zwenne) Spekenbrink (Peters).



De Goorens, moeder en dochter De Plegt trekken de eg.

Harrie Cox: 'Laatst vond ik op internet een originele afdruk van een foto waarop wij de dames ter Plecht een landje zien eggen achter het Masschopshoes aan de Werfstraat 4-6. Hij is zó scherp dat je de rook uit de middelste schoorsteen ziet komen en de zandkorrels op het land bijna kunt tellen! Het tweede huis is dat van de toenmalige klompenmakerij ter Steege (Jais-Hinne) dat elders op deze pagina wordt besproken.. Zoals de volgers van deze artikelen inmiddels weten: De fotograaf B. Hoetink was samen met de verslaggever H.W. Heuvel op bezoek in Enter en daar zijn die dag heel wat foto's gemaakt en verhalen opgedaan. Hieronder weer een stukje sfeertekening uit 1913 "in den maand Mei"... 'In de hoven, waarop al die huizen uitzagen, was het wonder schilderachtig op dien mooien Meidag. Men zou wenschen, daar lang te mogen toeven in Arcadische rust in het lommer van linden en bloeiende vruchtboomen, bij die oude waterputten met hun wip en zwengel, tusschen al die planken gebouwtjes : een klompenhok, een ijmenschuur, een bakoven misschien. Schier overal ziet men ook zoo'n houten huisje, dat men in de stad met allerlei euphemistische uitdrukkingen als uit de verte aanwijst: geheim gemak (secreet, dat hetzelfde beteekent, is door zijn bekendheid plat geworden), No 100, W.C. dat, naar ik meen, de laatste schuilnaam is voor het salon, waar zelfs de keizer te' voet komt en geen plaatsvervanger kan sturen. We voelen ons na deze mededeeling haast bezwaard, om verder te vertellen, hoe mooi 't gezicht was op al die oude gevels en op die tuinen en akkers, waar de menschen bezig waren met boonen poten, bietenzaad leggen, en de opkomende aardappels te eggen. Twee vrouwen trokken de egge over het kluitigerige land. Daarachter verheffen zich de populierenrijen als een groene, donkere muur en de eeuwig bewegelijke bladeren blikkieren en glinsteren in de zon'.

Jan Vrugteveen Konden we maar even terug in de tijd. PRACHTIG

Wilma Vrugteveen Konden we dat inderdaad maar Jan Vrugteveen

Johan Effink Was dit nog maar zó.  
Nu zitten ze de hele dag achter de computer of laptop.

Harry Wolters Wat moesten die mensen hard werken.

Anneke Koers ik ben geboren in 1949 en heb die oude tijd nog heel even meegemaakt. In de jaren zestig begon de grote afbraak, wat men toen verbetering vond. Maar de sfeer is weg, zelfs de bomen zijn weg,

Wim Getkate Iedere tied hef zo zien vuurdeel. Die oale tied lik wal heel mooi, mear toen mo'n de leu onmeunig pockeln um nen paar eer'pln en wat greunte op 'n teelder te kriegn. He'w nou wal better terechte. Mear wal jammer dat die historische boerderiejn d'r neet meer zint.

Hjl Cox Ja klopt, je bent als mens geneigd om vooral naar de mooie dingen te kijken en er meer waarde aan te hechten dan reëel is, ze te verheerlijken. Maar ja, we zijn mensen hè?

# **Cöop. Ver. „V.T.L.” Enter**

**Dorpsstraat 51-53**

**Coöp. Supermarkt**  
**Telefoon 669**

*U vindt er alles onder één dak: kruidenierswaren, diepvries-groenten, fijne vleeswaren, groente en fruit, brood en banket, textiel, huishoudelijke artikelen, gereedschappen enz.*

**Coöp. Landbouw**  
**Telefoon 668**

*Het adres voor Uw mengvoeders, meststoffen, zaai- en pootgoed, benzine en dieselolie, O.K. tankstation, mengsmering automaat.*



Marie Plumers ruimt de koeling in in de nieuwe supermarkt van de coöperatie

## Van Coesant

Bernardus Gerardus van Coesant is geboren op 28 november 1877 te Amsterdam en overleden op 28 juni 1945 te Enter op zeventenzestigjarige leeftijd. Hij is de oudst bekende Van Coesant te Enter. Bernardus Gerardus van Coesant is de zoon van Jansje Jeanette van Coesant. Hij woonde aan de Dorpsstraat 135a te Enter. Bernardus Gerardus van Coesant is getrouwd op 5 november 1903 met Geertruida (Truure) Geels uit Enter. Zij is de dochter van Jan Hendrik Geels (Geel'n) en Geertruid Tijhuis. Uit dit huwelijk zijn te Enter zes kinderen geboren.



Kinderen Coesant en twee buurkinderen. Buurmeisje Emmy Otten trouwde met Herman van Coesant

Gerhard van Coesant is geboren op 25 april 1907 te Enter en overleden op 24 augustus 1964 te Lourdes (Fr) op zevenenvijftigjarige leeftijd. Hij is begraven te Enter op 29 augustus 1964. Gerhard van Coesant was de eigenaar van een veetransportbedrijf. Hij is de zoon van Bernardus Gerardus van Coesant en Geertruida (Truure) Geels. Gerhard van Coesant woonde aan de Dorpsstraat 147 te Enter. Hij is getrouwd met Antonia Hendrika Antonissen. Uit dit huwelijk zijn te Enter elf kinderen geboren.

Bernardus Gerardus van Coesant is geboren op 10 oktober 1912 te Enter en overleden op 23 januari 1974 te Enter op eenenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Bernardus Gerardus van Coesant en Geertruida (Truure) Geels. Bernardus Gerardus van Coesant woonde aan de Dorpsstraat 135a te Enter. Hij is getrouwd op 21 augustus 1941 met Hendrika Johanna Christina (Dika) Freriksen uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer en ganzenkoopman Gerhardus Freriksen en Geertruida Maria Denselaar. Uit dit huwelijk zijn te Enter elf kinderen geboren.

Bernardus Gerardus (Bennie) van Coesant is geboren op 6 juni 1942 te Enter. Hij is de zoon van Bernardus Gerardus van Coesant en Hendrika Johanna Christina (Dika) Freriksen. Bernardus Gerardus (Bennie) van Coesant is getrouwd met Joke Maria Pots uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren.

Gerrit van Coesant is geboren op 25 augustus 1945 te Enter. Hij is de zoon van Bernardus Gerardus van Coesant en Hendrika Johanna Christina (Dika) Freriksen. Gerrit van Coesant is veehandelaar. Hij woont aan de Rondweg 10 te Zuiderveld. Gerrit van Coesant is getrouwd

op 4 juli 1986 op veertigjarige leeftijd met Trees ten Kattelaar uit Enter. Zij is de dochter van de fabrieksarbeider Hendrikus Johannes ten Kattelaar (Vut'n Dieks) en Geertruida Maria Hoek. Zij is de weduwe van Henk Oude Niehuis. Henk Oude Niehuis was draglinemachinist en is op veertigjarige leeftijd overleden. Uit het huwelijk van Gerrit van Coesant en Trees ten Kattelaar is Ramon Hendrikus Bernardus van Coesant geboren op 13 mei 1987 te Zuiderveld.

Johan van Coesant is geboren op 25 mei 1948 te Enter. Hij is vrachtwagenchauffeur. Johan van Coesant is de zoon van Bernardus Gerardus van Coesant en Hendrika Johanna (Dika) Freriksen. Hij is getrouwd met Suze ten Brummelhuis. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren, Carmen, Haike en Jarno van Coesant.

Gradus (Graads) van Coesant is geboren op 22 november 1914 te Enter en overleden op 31 januari 1985 te Enter op zeventigjarige leeftijd. Hij is de eigenaar van een taxibedrijf. Gradus (Graads) van Coesant woonde aan de Disselsweg 8 te Enter. Hij is getrouwd in 1949 met Geertruida Jannink uit Elsen. Zij is de dochter van de landbouwer op het erve Wassink, Hendrikus Johannes Jannink en Engelina Wolters. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren, Nardy en Ans van Coesant. Ans van Coesant is de eigenaar van het taxibedrijf.



De grootste klomp ter wereld: 403 cm lang, 171 cm breed en 169 cm hoog.

## Van Uitert

Adolf Hendine van Uitert is gedoopt omstreeks 1696 te Wierden. Hij is de oudst bekende Van Uitert uit Enter. Adolf Hendine van Uitert is de zoon van Hans Henk van Uitert en Marrigjen Wolters Smit. Hij is getrouwd op 17 februari 1732 met de dertigjarige Aaltje Jansens Ezendam uit Enter. Zij is de dochter van Jan ten Ezendam en Jenneken Jans. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren. Aaltje Ezendam was eerder getrouwd op achttienjarige leeftijd op 30 november 1710 met Hendrik Jeronimus Helmich. Hij overlijdt op 21 november 1736 op achteenvijftigjarige leeftijd,

Hendrik Helmich en Aaltien Ezinkdam sluiten een hypotheek af van duizend gulden met Henrica van der Sluys. Mede ondertekenaar is koster Joost Grevink. Mede als volmacht ondertekenaars zijn, vader en moeder Helmich, Jarnen Helmich en Jenneken Eetgerinck. Het echtpaar woont in een huis van acht gebinten en twee endskamers en een daarbij een schoppe van vier gebinten.

Hans Hendrik van Uitert is geboren op 1 juli 1736 te Enter. Hij is de zoon van Adolf Hendrine van Uitert. Hans Hendrik van Uitert is getrouwd op 19 mei 1766 met Marijke Jansens Kempers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het tweede kind, Janna, is niet getrouwd. Zij is overleden op 16 maart 1860 te Enter op eenennegentigjarige leeftijd. Het vierde kind, Aaltje (van Satert), is getrouwd met de landbouwer Jan Hendrik Mensink (Pool) uit Enterbroek. In 1811 is er een veetelling. Jan Hendrik Mensink heeft een paard met veulen, vier ooiën met vier lammeren, vier koeien, een vaars en twee kalfjes. Op de kadastrale kaart van 8132 is de helft van het erve de Pool in de marke Elsen en de andere helft is in de marke Enter. Het erve is twintig hectare groot, waarvan bijna drie hectare het eigendom is van de bewoner van het erve de Pool, Jan Hendrik Mensink. Het andere deel is eigendom van Albert Mensink.

Jan van Uitert is geboren op 29 juni 1766 te Enter en overleden op 5 december 1811 te Enter op vijfenveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jans Hendrik van Uitert en Marijke Jansens Kempers. Jan van Uitert is paardenkoopman.

Jan van Uitert en zijn vrouw Janna Hagedoorn kopen op 8 april 1797, van Jannes ten Brinke en Aaltjen ter Weele, een huis en gaarden voor duizend gulden. Het huis is tussen de afscheiding van Gerrit Jan Langenhof zuidwaarts en Willem ten Brinke noordwaarts, binnen Enter gelegen. Almede is een derde part van een put gekocht, staande voor de voorde van L. Schuitemaker en Gerrit Jan Langenhof. Akte te Goor opgemaakt op 15 dec.1797. (R.A.Ked.20 blz.63/64).

Jan van Uitert is hoogstwaarschijnlijk de grondlegger geweest van het erve 'n Pool. Door zijn paardenhandel had hij grond nodig, waar hij zijn paarden kon later grazen. De paarden werden in Polen en Rusland gekocht. Daar komt de naam 'n Pool vandaan. Van de markebestuur van Enter zal hij, net als de ganzenhandelaren, geen toestemming hebben gekregen om zijn paarden op de markegrond te laten grazen. Op het einde van de marke van Enter heeft hij, met of zonder gedoogsteun van de marke, bezit genomen van enkele hectare grond. Ook van de naast gelegen marke Elsen heeft hij omstreeks 1800 grond in gebruik genomen. Zijn tweede vrouw woonde in het naastgelegen erve den Duische, dat in de marke Elsen ligt. Na zijn overlijden heeft zijn zwager Jan Hendrik Mensink het erve de Pool van hem overgenomen.

Jan van Uitert is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is met Janna Hagedoorn uit Enter. Zij is de dochter van Gerrit Geels Hagedoorn en Grietje Katteler. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek drie kinderen geboren. Het tweede huwelijk is met buurmeisje Maria ten Duische uit Elsenerbroek. Uit dit huwelijk is te Enterbroek dochter Janna geboren.

Hendrikus van Uitert is geboren op 29 juni 1810 te Enterbroek en overleden op 21 mei 1886 te Enterbroek. Hij is de zoon van Gerrit van Uitert en Janna Fieneman. Hendrikus van Uitert is paardenkoopman. Zijn erfgenamen verkopen een derde deel van het erve de Pool in Enterbroek. Het andere deel is eigendom van de heer van kasteel Twickel. Het erve is iets meer dan anderhalve hectare groot. Hendrikus van Uitert is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 26 januari 1849 met de zeventienjarige Gerritdina Olthof uit Enter. Hij is dan achtendertig jaar. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Gerritdina, is getrouwd met de winkelier en koopman Jan Hendrik Leijendekker uit Enter. In 1877 koopt Leijendekker van Salomon Spanjer het pand, waar nu Kornegoor een rijwielzaak heeft. Spanjer heeft het pand aan de Dorpstraat in 1858 gekocht van dominee Immink. Gerritdina Olthof overlijdt op 22 november 1856 op vijftientwintigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is op 6 mei 1859 met de tweeëntwintigjarige Gerritdina ter Hofte uit Lonneker. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Gerrit Jan, is drie jaar geworden. Het derde kind, Johanna, is tweehonderdachtenzestig dagen geworden. Na het overlijden van Hendrikus van

Uitert in 1886 hertrouwt Gerritdina ter Hofte in 1894 met Fredrik de Blaauw. Bij haar overlijden is zijn woon- en verblijfplaats onbekend. Hij is met onbekende bestemming vertrokken.

Gerrit Jan van Uitert is geboren op 20 december 1928 te Enter en overleden op 5 september 2008 in het ziekenhuis te Almelo op negenenzeventigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan van Uitert en Gerritdina Ezink. Gerrit Jan van Uitert is getrouwd op 8 augustus 1957 met een dochter van Beldman uit Rijssen. Uit dit huwelijk is op 31 mei 1960 te Enter Jan geboren.

## **Supermoto**

Een van de meest spectaculaire tak van motorsport is zeker Supermoto: een combinatie van motocross, speedway en wegrace. Een typisch Supermoto circuit bestaat voor zeventig procent uit verhard en dertig procent uit onverhard wegoppervlak. In het onverharde deel worden springschansen aangelegd. Supermoto's onderscheiden zich van crossmotoren door de bredere velgen met straatbanden. Het voorwiel is ook stukken kleiner, meestal zo'n zeventien inch in plaats van de eenentwintig inch bij crossmotoren. Ook het achterwiel wordt vervangen door een zeventien inch wiel, met een breedte van vijf of vijfenhalf inch. Bovendien zitten er op supermoto's veel grotere remschijven omdat er meestal op asfalt geracet wordt. De race-style van supermoto's is het best te omschrijven als een kruising van motorcross en Super Sport. Vooral het sliden in de bochten is zeer kenmerkend voor de supermoto.





Foto's zijn van Geert Poffers, supermoto op het circuit de Krompatte, zondag 26 juni 2016.

# Tijhuis

Wilhelmus (Willem) Berends Tijhuis (Sijthof op erve Tijhuis) is geboren omstreeks 1733 te Zeldam en overleden na 1795 te Rectum. Hij is de oudst bekende Tijhuis. Willem Tijhuis is landbouwer. Hij is de zoon van Bernardus Sijthof en Aelken Scherling. Willem Tijhuis is getrouwd op 27 maart 1766 met de landbouwer van het erve Thijs, Anna Maria (Marie) Heerdink uit Rectum. Zij is de weduwe van Jan Tijhuis uit Rectum. Uit het huwelijk met Jan Tijhuis zijn drie kinderen geboren. Willem Tijhuis trouwt in op het erve Thijs te Rectum. De volkstelling van 1795 vermeldt dat het gezin negen personen telt. Uit het huwelijk van Willem Tijhuis en Marie Heerdink zijn te Rectum zeven kinderen geboren.

De kinderen worden Tijhuis genoemd. Het vijfde kind, Gradus, wordt echter Gerrit Westhuis genoemd. Het zevende kind, Janna, is getrouwd op achttienjarige leeftijd met Hermannes (Mannes) Jannink uit Rectum. Bij de geboorte van hun kinderen is vermeldt dat zij op het erve Schipdam te Enterbroek woonden.

Gradus Tiehuis is geboren op 25 januari 1879 te Enterbroek en overleden op 19 oktober 1948 te Enter op negenenzestigjarige leeftijd. Hij wordt ook Weusthuis genoemd. Gradus Tiehuis is landbouwer. Hij is de zoon van Antonius Tiehuis en Hendrika Broekhuis. Gradus Tiehuis is getrouwd op veertigjarige leeftijd met Johanna Gezina Dreijerink uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer Hermannes Dreijerink (Reurink) en Johanna Doeschotte. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren. Het tweede kind, Hendrik Antonie, wordt ook Weusthoes genoemd en is landbouwer en houthakker. Het vierde kind, Johannes Hendrikus, is één jaar geworden.

Jannes Tiehuis (Weusthuis) is geboren op 4 november 1800 te Enterbroek en overleden op 21 november 1800 te Enterbroek. Hij is landbouwer en klompenmaker. Hij woonde in 1838 op het erve Westhuis (Weusthuis) te Enterbroek. Dit erve wordt nu erve de Plas genoemd. Jannes Tiehuis is de zoon van Gradus Tiehuis (Gerrit Westhuis) en Aleida Dreierink.

Op 30 mei 1856 sluit hij een hypotheek af bij Johanna ten Bruggencate te Almelo. Volgens het markeboek van Ijpelo heeft Jannes Tiehuis in 1853 een nieuw huis op markegrond gebouwd en enige heidegrond in cultuur gebracht. Hij heeft in 1857 twee bunder land in bezit genomen en als afscheiding van de overige markegrond een houtwal aangelegd, deels met bomen beplant en deels met kielspit (greppels).

Hij is getrouwd op 1 september 1826 met Rodolpha Wolters uit Enterbroek. Zij is de dochter van Bartus Wolters en Jenneke Keppelink. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek tien kinderen geboren.

Hermannes Tiehuis is geboren op 18 januari 1855 te Enterbroek en overleden op 3 augustus 1916 te Denekamp op eenenzestigjarige leeftijd. Hij is klompenmaker en tapper. Hermannes Tiehuis is de zoon van Johannes Tiehuis en Janna Pierik. Voor 1892 woonde hij in de buurt van het erve Rohaan. Het erve is omstreeks 1892 afgebroken. Hermannes Tiehuis woonde van 1892 tot 1898 aan de Bornerbroekseweg. Het erve wordt nu erve de Pol genoemd. In 1898 verhuist hij met zijn gezin naar Denekamp. Hij is getrouwd op 15 april 1879 met Willemina Doeschotte uit Enterbroek. Zij is de dochter van landbouwer Gerardus Doeschotte en Gerritdina te Wierik. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek zes kinderen geboren.

Bernardus Tiehuis is geboren op 9 oktober 1832 te Enterbroek en overleden op 17 december 1921 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jannes Tiehuis en Rodolpha Wolters. Bernardus Tiehuis is klompenmaker. Hij woonde van 1900 tot 1910 bij zijn dochter en schoonzoon Schrooten op het erve Slag. Bernardus Tiehuis is getrouwd op 8 januari 1860 met Hendrika ten Dam uit Vriezenveen. Zij is de dochter van Antonie ten Dam (de Geij'n) en Gesina Gospeler. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Hendrika ten Dam is overleden op 9 mei 1911 bij haar dochter op het erve Slag.

Antonius Tiehuis is geboren op 16 augustus 1846 te Enterbroek en overleden op 18 mei 1928 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jannes Tiehuis en Rodolpha Wolters. Antonius Tiehuis is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 26 mei 1875 met Hendrika Broekhuis uit Wierden. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Het eerste kind, Gerhardus, is twee dagen oud geworden. Het tweede kind, Johannes, is zevenennegentig dagen oud geworden. Het zesde kind, Jan Hendrik, is twee jaar geworden. Het zevende kind, Johanna, is geboren in 1884 en overleden op 4 mei 1909 te Delden op vijftienvintigjarige leeftijd. Zij was getrouwd in 1903 met Johannes Nijhuis. Hij is de zoon van landbouwer Johannes Nijhuis en Hendrika Westerink. Hendrika Broekhuis is overleden op 24 november 1884 te Enterbroek op achtendertigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is op 10 november 1885 met Berendina Harink uit Ambt Delden Zij is de dochter van de landbouwer Hermannes Gerhardus Harink (Kruder) en Gezina Ottenschot. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren. Het eerste kind, Siena, is getrouwd met klompenmaker Gradus Wolters (Vit Graads) uit Enter. Hij is de zoon van klompenmaker en landbouwer Jannes Wolters en Geertrui Spekenbrink. Het tweede kind, Jan Hendrik, is getrouwd met Johanna Berendina Freriksen uit Enter. Zij is de dochter van landbouwer Jannes Freriksen (Oaluup'n) en Maria Spekenbrink.



## Ter Denge

Hendrik ter Denge is timmerman. Hij is getrouwd met Janna Lodewegens. Uit dit huwelijk is Johann Bernard geboren te Gronau. Hendrik ter Denge is de oudst bekende Ter Denge.

Johann Bernard ter Denge is geboren omstreeks 1794 te Gronau en overleden op 21 januari 1862 te Enterbroek. Hij is landbouwer. Johann Bernard ter Denge is omstreeks 1827 naar Enter verhuisd. Hij is de zoon van Hendrik ter Denge en Janna Lodewegens. Johann Bernard ter Denge is getrouwd op 22 maart 1837 met Gerritdina Pouwel uit Enterbroek. Zij is de dochter van Gerrit Pouwel en Gerharda (Grada) Siemerink. Zij is de weduwe van de landbouwer Hendrik Lammertink op erve Ulker te Enterbroek. Hij is overleden vijftien dagen na zijn huwelijk en voor zijn zoon is geboren. Hij is de zoon van Gerrit Jan Lammertink (Woolthuijs) en Fenne Averdijk. Uit het huwelijk van Johann Bernard ter Denge en Gerritdina

Pauwel zijn te Enterbroek vijf kinderen geboren. Het eerste kind, Hendrik, wordt Woolters genoemd. Het tweede kind, Gerhardus, is twee dagen oud geworden. Het derde kind, Grada, is negen jaar geworden. Het vierde kind, Jan, wordt Ter Dinge genoemd. Hij is op drieëndertigjarige leeftijd te Enterbroek overleden. Het vijfde kind, Gerhard, wordt ook Ulker genoemd.

Johann Bernard ter Denge is in 1837 als lidmaat ingeschreven in de hervormde kerk "komende uit Gronau". De familie ter Denge is afkomstig van het oude erve Ter Dinghe, net over de grens bij Overdinkel en viel kerkelijk onder Gronau. In de familie gaat het verhaal dat Johann ter Denge gedeserteerd zou zijn uit het Pruisische leger en naar Nederland gevlucht was. Toen Johann in 1837 trouwde met Gerritdina Pouwel uit Enter werd zoals gewoonlijk onderzocht of er nog verplichtingen waren ten aanzien van de Nationale Militie. De gouverneur van Overijssel schrijft daarover:

*Gelet op een mede ten requeste overgelegd certificaat, strekkende ten bewijze dat de requestant in zijn geboorteland aan zijne militaire verplichtingen ten vollen heeft voldaan en aldaar eerst in 1833 uit de dienst is ontslagen. Overwegende alzoo dat voldoende gebleken is dat de requestant tijdens zijn ontslag uit de militaire dienst in zijn geboorteland reeds verre boven de jaren was van verplichtingen tot de Nationale Militie in dit Rijk.*

Johann Bernard ter Denge is gewoon in dienst geweest in Pruisen.

Hendrik ter Denge is geboren op 5 april 1837 te Enter en overleden op 7 maart 1881 te Enter op drieënveertigjarige leeftijd. Hij wordt ook Woolters genoemd. Hendrik ter Denge is de zoon van Johann Bernard ter Denge en Gerritdina Pouwel. Hij is getrouwd op 28 maart 1862 met de zevenendertigjarige Engberdina Lubbers uit Enter. Zij is de dochter van schipper Gerrit Lubbers (Woolters) en Zwenneke Langenhof. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren. Het eerste kind, Janna, is zesentwintig jaar geworden. Het tweede kind, Ziena, is twee jaar geworden. Het derde kind, Gerrit, wordt ook Woolters Gaait genoemd.

In 1882 wordt de het erve Woolters herbouwd en komt nu direct aan de latere Dorpsstraat, naast de drie andere boerderijen. De zoon Gerrit, die in 1868 geboren is, trouwt in 1892 met Aaltje ter Weele. Gerrit ter Denge (Woolters-Gaait) kon prachtig vertellen over de negentiende eeuw. De zoon Hendrikus werd de laatste Ter Denge die woonde in het Wooltersshoes. Toen hij in 1932 trouwde met Maartje Spui werd een nieuwe boerderij gebouwd aan de Eversdijk.

Gerrit ter Denge is geboren op 8 september 1867 te Enter en overleden op 21 december 1957 te Enter op negentigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Hendrik ter Denge (Woolters) en Engberdina Lubbers. Gerrit ter Denge is getrouwd op 23 juni 1892 met Aaltje ter Weel uit Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker Jannes ter Weel (Paol) en Hendrika ten Brinke. Uit dit huwelijk zijn te Enter zes kinderen geboren. Het eerste kind, Janna, is getrouwd met klompenmaker Gerrit Scholten ('n Pot) uit Ambt Delden. Het tweede kind, Jan Hendrik, wordt ook Maskop genoemd. Het derde kind, Jannes, is getrouwd te Hengelo met Fredrika Schutteman uit Hengelo. Hij is later verhuisd naar Drenthe. Het vierde kind, Egberdina, is overleden in het ziekenhuis te Almelo op negentienjarige leeftijd. Het vijfde kind, Hendrikus, wordt Woolters Dieks genoemd. Het zesde kind, Sina, is getrouwd op negenentwintigjarige leeftijd met de veertigjarige Jan Willem Rietberg. Hij is de zoon van de landbouwer op erve de Rassche, Gerrit Rietberg en Janna Hazewinkel. Sina ter Denge is overleden op 7 februari 1986 op eenentachtigjarige leeftijd. Jan Willem Rietberg is overleden op 8 maart 1952 op achtenvijftig jarige leeftijd.

Jan Hendrik ter Denge (Maskop) is geboren op 2 juni 1895 te Enter en overleden op 19 november 1952 te Enter op zevenenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gerrit ter Denge (Woolters Gaait) en Aaltje ter Weel. Jan Hendrik ter Denge woonde aan de Werfstraat 10 te Enter. Hij is getrouwd op 13 juli 1922 met Hendrika ter Plegt uit Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker Jan ter Plegt en Janna Jansen. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het eerste kind, Egberdina, is getrouwd op 17 juli 1947 met Hilbert Oosterveen uit Vroomshoop. Hij is de zoon van de schilder Albert Oosterveen en Antje Hendrika Peters, Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren, Berto, Henk en Jannie Oosterveen. Het

tweede kind, Janna, is overleden te Enter op zeventienjarige leeftijd. Het derde kind, Gerrit, is getrouwd met Jennigje Johanna (Jennie) Getkate uit Enter. Zij is de dochter van Willem Getkate (Raps Willem) en Jennigje Dood. Het vierde kind, Janna, is overleden te Enter op vierjarige leeftijd.

Hendrikus ter Denge is geboren op 16 april 1902 te Enter en overleden op 30 maart 1988 te Enter. Hij wordt ook Woolters Dieks genoemd. Hendrikus ter Denge is de zoon van Gerrit ter Denge en Aaltje ter Weel. Hij is getrouwd op 28 april 1932 met Maartje Spui uit Poortugaal. Zij woonde voor haar huwelijk bij Joost Rooimans en Magdalena Hoek te Markelo. Ze waren haar getuigen op het huwelijk. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren. Het eerste kind, Egberdina Aaltje (Dina), is getrouwd met Jan Paalman uit Holten. Het tweede kind, Magdalena Maaïke (Lena) is getrouwd met Ab Kolkman uit Holten. Het derde kind, Gerrit, wordt Woolters Gert genoemd. Het vierde kind, Johanna (Jo), is getrouwd met Egbert Getkate.

Gerrit ter Denge is geboren op 26 februari 1936 te Enter en overleden op 30 maart 2009 te Enter. Hij is landbouwer. Gerrit ter Denge is de zoon van Hendrikus ter Denge en Maartje Spui. Hij woonde aan de Eversdijk 4 te Waterhoek. Gerrit ter Denge is getrouwd op 14 mei 1964 met Jannie Zonnebeld uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn in het ziekenhuis te Almelo drie kinderen geboren, Erik, Jan en Martin Ter Denge. Erik is getrouwd met Anja Scholten uit Enter.

Hendrik (Henk) ter Denge is geboren op 11 mei 1944 te Enter. Hij is ambtenaar bij het waterschap Vechtstromen (voorheen Regge en Dinkel). Hendrik (Henk) ter Denge woont te Rijssen. Hij is de zoon van Hendrikus ter Denge en Maartje Spui. Hendrik (Henk) ter Denge is getrouwd op 21 november 1972 met Dineke ter Harmsel uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Marja, Ellen en Henri zijn in het ziekenhuis te Almelo geboren. Het vierde kind, Gerrit Jan Martin, is te Rijssen geboren.

## Van de Kolk

Hendrik van der Kolk is geboren omstreeks 1750. Hij is de oudst bekende Van der Kolk. Hendrik van der Kolk is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1770 met Clasina Dudelaar. Uit dit huwelijk is omstreeks 1771 Willem van der Kolk geboren. Het tweede huwelijk is op 9 juni 1776 te Dalfsen met Aaltje Janssen. Uit dit huwelijk zijn te Dalfsen twee kinderen geboren, Jochem en Jan Hendrik van der Kolk. Jan Hendrik is geboren op 13 januari 1782.

Johan Gerrit van der Kolk is geboren op 14 december 1917 te Wierden en overleden op 16 augustus 1995 te Groningen op zevenenzeventigjarige leeftijd. Hij is begraven op 21 augustus 1995 te Enter. Johan Gerrit van der Kolk is landbouwer. Hij is de zoon van Hendrik van der Kolk en Janna Kiekebeld. Johan Gerrit van der Kolk woonde aan de Keursweg 3 te Ypelo. Hij is getrouwd op 3 juni 1948 met Janna Arendina Wassink uit Bornerbroek. Zij is overleden op 18 augustus 1992 op achtenzestigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn te Ypelo vijf kinderen geboren. Het eerste kind, Janny, is getrouwd met Graads Altink uit Rijssen, het tweede kind, Aaltje Janna Gerritje, is getrouwd met de landbouwer Jan Vinkers uit Elsen, het derde kind, Jan Gerrit Hendrik, is getrouwd met Hendrika Janna Johanna Velten, het vierde kind, Hendrik, is getrouwd met Gerritdina Sanderman, het vijfde kind, Dirk Jan, was pluimveehouder en is overleden op 26 oktober 2010 op negenenveertigjarige leeftijd te Bornerbroek.

Jan Gerrit Hendrik van der Kolk is geboren op 17 april 1954 te Ypelo. Hij is de zoon van Johan Gerrit van der Kolk en Janna Arendina Wassink. Jan Gerrit Hendrik van der Kolk is landbouwer. Hij woont aan de Kattelaarsdijk 6 te Enterbroek. Jan Gerrit Hendrik van der Kolk

is getrouwd op 9 mei 1975 met Hendrika Janna Johanna Velten uit Enterbroek. Zij is de dochter van landbouwer Mannes Velten (Velten's Mans) en Janna Arendina Bakker. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren, Anja en Marian van der Kolk. Het eerste kind, Anja, is getrouwd met Erwin Nijenhuis uit Enterbroek, het tweede kind, Marian, is getrouwd met Erik Waanders uit Markelo.

## **Reacties op facebook**

Wim Pluimers: Wim van Köps van Henk oet 'n Noord eane.

Marjan Slagers: Jan van Boot' n Jan en Miny van Gait van 'n Koekoek.

Annemarie Brok-Homan: Ik bin der ene van Benny van Homan en Truus van de Betse.  
Hetty Morsink reageert: En Benny is van Homans' Trees.

Ans Elzinga-Heuvink: Ik bin van Gerard en Truus van 'n Proot, Herman en Siene van de Paander.

Jannie Wild: Ik bin Jannie van Baasjes Frits.

Gerrie de Weerd: Ik bin er ene van Bernhard van de Weerd.

Judith Denekamp: Ik bin der ene van Henk van Mans van Beumert.

Trees Zwienenberg: Ik ben getrouwd met eentje van Krols Jans en Hendrieke.



Harrie Zwieneberg, echtgenoot van Trees Nijhuis, met kleindochter Lise.

Hetty Morsink: Ik bin der ene van Binnegaits Willem en van Hanna van Hoosols Karel.

Ine Krabbe-Slagers: Ik bin er ene van Krulkes Bernhard en Miene van de Paander.

Irma Denissen-Slagers: Doar bin ik der ok ene van!

Marcel Slagers: Ik ben van Jan van Krulke en Miene van Detje.

Wim Slagers: Doar bin ik der ok ene van.

Willemien Velthuis-Wolfs: Ik bin der ene van Ven' n Derk van de Rondweg.

Desiree Wissink: Ik bin der ene maar ook de enigste van Liene van Kleeps van de Trelliesweg.

Janneke Zwiers: Ik bin der ene van Menzen Jo en Miene van Suuske.

Erwin Kuipers: Get van Detje en Leidy van Krulke (of van Bloomkeel).

Gerita Gerita: Mien opoe is Peddemos Dieka.

Anneke van Uitert: Mien ok.

Anneke van Uitert-Baan: En Getjan van 'n Kaantheer, mien opa. Ik bin dr ene van Jan van Zweers-Jan en Gediene van de Schure

Hans Aan de Stegge: Ik bin van Bennie van Helmus en Mientje van Lut' n Dienen en Dieks van 'n Bruil.

Riet Aan de Stegge: Ik bin van Henk van Kroaks.

Wim Nijenhuis: Ik bin Wim van Binnegais Wilm.

Gerrit Wennemers: mie vrouw is ter ene van Arnold van de Beuze.

Anouk Nijmeijer: Ik bin er ene van De Koote en van Sik.

Ada Verhaar: Van Jenke van Trien Geikes Gertjan en Henk van Ketrienboer.

Arjan ten Brinke: 'k zin der ene van Pleskes Gert en mien opa was Pleskes Jan en opoe was Ven' n Leida.

Monigue Kucukonder-Schrooten: Van Henk van Kaspers Jan.

Diny Lubbers: Ik bin van Lubs Derk en Trui van Foeters.

Gitty Maathuis: Hendrik van de Beuze en Toos van Jan Meijer.

Erny Baan: Erny van Janna van de Weerd.

Jody Haytink: En ikke van Diny van Janna van de Weerd. Dan bin ik familie van oe!

Thea Otten: Ik zun van Loar' n Line en Stroat' n Bernhard en was trouwt met Alwie van Langerder Graats en Hanke van Kloas Graats. Zo, dat was n' n heel' n moond vol.

Rita Oerbekke: Ik bin van Frans Trui.

Jeannette Preuter-de Wilde: Ik bin van Johan van Trien Dinne en Kaspers Dika.

Denise Damhuis: Ik bin van Minie van Boak' n Gerrat.

Erna Beldman-Schuitemaker: Ik bin van Jehan van Timmerjans en Mientje van de Kremer.

Alie Nijmeijer: Ik bin van Jans van de Plasjènte en Grada van Hoolshof.

Hennie van Hooijdonk: Ik ok.

Thea Otten: He' j Hennie van va en moo, zean ze bie Baks Frits en Riek van Hookjaans (Saaltink) altied, mooi he?

Arjan ten Brinke: Idd mooi wark zo.

Herman Engberts: En ik bin van 'n Hobbelik van de Freriksweg.

Natasja Nijmeijer-Scholten: Van Stanny van Wanda.

Sandra Krommendijk: Van Leny van Wanda en Henny van de Lutte.

Robert Muller: Jannie van Wanda, want Müller kent ze neet.

Leny Slagers: Van Krulke 's Arnold van de Noordeinde.

Janna Poortman: ik bin van Zwiks Gaait en Miena.

Darly Schuitemaker: Bakker Jan.

Siny ten Hove: ik bin Sientje van Johan van Cornelia van Putmanska en Cornelia Soon in Nijverdal.

Sandra Heveling: Ik bin van Hennie van Zwienbarg.

Rianne Borghuis: Ik bin van Marietje van de Matte van Mattt' n Hendrik.

Fenny Pluimers: Ik ben getrouwd met Baasjes Frits van Herman van Baasjes Frits.



Hendrika Nijenhuis van Binnengaait en Jannie Pluimers van Baasjes Frits



Er stond nog een herenhuis in Enter: de Berghorst. In 1643 was Herman van Heerdt tot de Eversberg de eigenaar. Omstreeks 1665 werd de Berghorst door van Heerdt verkocht aan Willem Jacob van Staverden die getrouwd was met Mechteld Lucretia Voet van het landgoed Beugelscamp in Denekamp. Van Staverden overleed op de Berghorst op 30 oktober 1689. De weduwe bleef achter met twee dochters. De schoonzuster van mevrouw Van Staverden, die het beheer voerde over de Beugelscamp, werd vanwege "enige ontsteltheit in haar hersenen" onder curatele gesteld. Zij was niet meer in staat het beheer over de Beugelscamp te voeren. Hierdoor kwam mevrouw Van Staverden in beeld als erfgenaam. Dit lokte huwelijkskandidaten voor haar dochters. De ene dochter trouwde met baron George Stephan Cramer zo Klausburg, kapitein der infanterie uit Goslar in het Harzgebirge. De oudste dochter trouwde in 1710 met Baron Alexander von Raet luitenant in het Franse regiment d' Alsac. Rond 1750 vertrok het gezin naar de Beugelscamp en de Berghorst werd verhuurd. Het herenhuis heeft nooit meer de status van havezathe bereikt. De havezathe De Berghorst lag op de overgang van gordeldekzanden naar een dekzandvlakte. Het toponiem 'Berghorst' bestaat in ieder geval sinds de veertiende eeuw. Het huis werd in de zeventiende eeuw gekocht door W. J. van Staverden. Het Huis Staverden, volgens de 'Navorscher', nummer eenendertig, werd de hof Staverden, dat vroeger De Berghorst werd genoemd, aldus genoemd naar de familie Van Staverden (1650). Op basis van de resultaten van het grondradaronderzoek kan worden gesteld dat de locatie van havezate De Berghorst is gelokaliseerd. Tijdens het onderzoek is de gracht aangetroffen die het oorspronkelijke huis omringde. De grondslag van de sedimenten binnen de grachten is anders dan die van de sedimenten buiten de grachten. Tevens is vanuit het zuidwesten een mogelijke watertoevoer en/of -afvoer aangesloten op de grachten. Binnen de grachten is mogelijk tevens een kleine structuur te herkennen. Begin 1700 wordt de havezathe De Berghorst verbouwd en uitgebreid. Uit archiefstukken weten we wat de benodigde stenen met de Enterse zompen werden aangevoerd. Rond 1750 vertrok het gezin Staverden naar de Beugelscamp en De Berghorst werd verhuurd. In Enter woonde Gerardus Mulder op Staverden, geboren te Enter, gedoopt op 24 januari 1755 te Rijssen. Hij noemt zich Staverden naar de familie die toen op De Berghorst woonde. Het Huis De Berghorst of Huis Staverden was een Hof. Het Huis was verhuurd aan een scholtenboer en was enige honderden bunders groot. Het Huis van de lanter (landheer) of heerschap was het middelpunt met tien of vijftien pachtboerderijen erom heen. Het geheel werd dan de Hof genoemd. Een pachtboerderij was ongeveer dertig hectare groot, waarvan ongeveer de helft bos en heide. Daaruit mocht de pachter (huurder) plaggen en strooisel halen. Van de resterende vijftien hectare was negen hectare bouwland, vijf hectare weide- en hooiland en een hectare tuin. De huur bedroeg vijftig tot zestig gulden en het derde deel van het verbouwde graan. Het huis raakte in verval en op 16 juni 1818 werd het landgoed De Berghorst voor afbraak verkocht en viel in meerdere percelen uiteen.

In de Waterhoek was het Leijerweerd met het sterrenbos. De erfgenamen van het Leijerweerd hebben het erve gesplitst in een boerderij en een woonhuis. Het woonhuis was oorspronkelijk het koetshuis. Het Huis Leijerweerd is in 1883 afgebroken. De eerste vermelding van dit erve vinden we in het schattingsregister van Twente uit het jaar 1475. De eerste bekende eigenaar is de familie Ten Thije. In 1475 verkopen Derk en Seino ten Thije 'dat hues to Grymberghe mit den veer etc. en ook met de Leijerweerd in de buerschap Enter' aan Otto van den Rutenberg. In 1734 koopt Carel Frederik Cramer, richter te Delden, het Leijerweerd van A. Schele te Osnabrück. Cramer was gehuwd met Johanna Putman. Bij het Leijerweerd wordt een buitenhuis gebouwd en een tuin met theehuisje aangelegd en tevens een sterrenbos en allée. Op 1 november 1838 vestigt Carel Frederic Herman Putman Cramer zich met zijn vrouw Maria Elisabeth van Thielen op het buitengoed Het Leijerweerd te Enter. Zijn zoon Joan Wilhelm Putman Cramer wordt in 1841 benoemd als burgemeester van de gemeente Wierden en gaat dan met zijn vrouw Maria Schouten en hun drie kinderen inwonen bij zijn ouders op Huis Leijerweerd. Ook de zuster van Joan Putman Cramer, Joanna Wilhelmina Maria, weduwe van de heer Zeger de Jongh, trekt bij haar ouders en broer in. Daar worden nog zes kinderen geboren. In 1845 overlijdt Carel Frederic Herman Putman Cramer en in 1847 zijn vrouw.



Erve Leijerweerd aan de Entergraven in de Waterhoek.

In Rectum was het adellijk huis Het Slot. De grachten zijn in 1950 gedempt. Het adres was Enterweg 19 te Rectum. Het Slot is een voormalige waterburcht en was een adellijk Stift. Van het Stift is tegenwoordig niets meer te zien. Wat rest zijn niet meer dan glooiingen in het

landschap en een boerderij met dezelfde naam. In de jaren 1950 - 1955 zijn de slotgrachten geheel gedempt. Het Slot was ooit één van de vier adellijke behuizingen in deze kleine buurschappen van Rectum en Ijpelo. In 1592 verkrijgt David Casper Berck het Slot door te trouwen met Jasperina van Raesfelt. Daarvoor is het van haar vader Goossen van Raesfelt en Lucretia van Twickelo. Via de dochter van David Berck, Agnes, die getrouwd was met Sweder van Langen, komt het in bezit van de Van Langens. In 1703 wordt het door jonker Zeger Wichman en Agnes van Langen verkocht aan de rijke Vriezenveense koopman Jan Smelt en zijn uit Wierden afkomstige vrouw Kunera Berentsz Brouwer. In 1746 wordt door de in Deventer wonende eigenaar Bernardus Smelt en Anna Borgerink beschreven wat er allemaal bij het Slot hoort. Expliciet worden dan de pastorieën- en kosterrechten genoemd die bij het huis horen. Aan het eind van de achttiende wordt het Slot verkocht aan Bartus Coppelmaat en Gezina Slot, de bouwlieden op het Slot. Bij archeologische opgravingen heeft men op het terrein een houten waterput, een puntgave bronzen randhielbijl en een houten nap en houten lepel gevonden uit de tiende eeuw, die zich in het die zich in het depot van het Rijksmuseum Twenthe bevinden. Daarnaast ook fragmenten keramiek uit de Karolingische periode, kogelpotscherven, Siegburg aardewerk. Ook treft men her en der op het terrein kloostermoppen aan. In het gebied rondom het Slot treft men overal sporen aan van vroeg middeleeuwse ijzerproductie. Het terrein van de rechthoekige waterburcht met een dubbele slotgracht en de naastgelegen visserij, genaamd Slotsvoorde, is in de periode 1950 - 1955 geheel gedempt. Nu staat er alleen nog een boerderij met dezelfde naam. Ook de oude Slotdijk is tegenwoordig deels verhard en verlegd. De elliptische gracht rondom de in de volksmond genoemde Slotbelt, werd door de eigenaar geheel in de slotgrachten geschoven en is daarmee gedempt.



De plaats waar ooit het Stift Slot heeft gestaan.



Hendrikus (Dieks) en Sanne Zwieneberg

## Dreijerink

Berent Dreijerink is de oudst bekende Dreijerink. Er zijn in de genealogie geen gegevens van hem bekend. Hij heeft twee kinderen, Joannes Dreijerink en Joanna Dreierink. Joanna Dreierink is geboren in 1707 of 1714. Zij is in 1732 te Borne getrouwd met Joannes Siemerink uit Deldenerbroek.

Joannes Dreijerink is geboren omstreeks 1692 te Bornerbroek. Hij is de zoon van Berent Dreijerink. Joannes Dreijerink is drie keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1692 met Ale. Zij is geboren omstreeks 1692 en overleden op 17 december 1715. Uit dit huwelijk zijn te Borne en Bornerbroek twee kinderen geboren. Het tweede huwelijk is omstreeks 1714 met Joanna. Zij is geboren omstreeks 1697 en overleden omstreeks 1724 of 1732. Uit dit huwelijk zijn te Borne vijf kinderen geboren. Het derde huwelijk is te Borne omstreeks 1732 met Henrica Jansen. Uit dit huwelijk zijn te Borne en Bornerbroek vier kinderen geboren.

Johannes Dreijerink is geboren op 19 mei 1873 te Enterbroek en overleden op 9 april 1971 te Goor op zevenennegentigjarige leeftijd. Hij is klompenmaker. Johannes Dreijerink is de zoon van Hermannes Dreijerink (Reurink) en Jenneke Reurink. Johannes Dreijerink is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 16 april 1896 met Berendina Homan uit Enter. Zij is op 10 september 1900 op vijfentwintigjarige leeftijd overleden. Berendina Homan is de dochter van de klompenmaker Jannes Homan en Fredrika Freriks. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Jan en Johannes Dreijerink. Het tweede huwelijk is op 18 mei 1905 met Berendina

Johanna Freriksen uit Enter. Zij is de dochter van de tapper Hendrikus Freriksen en Gerritdina Morsink. Uit dit huwelijk is te Enter Hendrikus Bernardus Dreijerink geboren.



Erve Dreijerink, voorheen erve de Wos

Jan Dreijerink is geboren op 16 maart 1896 te Enter en overleden op 20 mei 1971 te Delden. Hij is de zoon van Johannes Dreijerink en Berendina Homan. Jan Dreijerink is wegenbouwer. Hij is getrouwd omstreeks 1925 met Johanna Freriksen uit Enter. Zij is de dochter van Jan Freriksen (Poppen) en Aleida Schrooten. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het tweede kind, Johanna Theresia, is getrouwd met Hendrikus Johannes Philippi. Hij is de zoon van de schoenmaker Joseph Philippi en Geertruida Johanna Schoe. Het vierde kind, Johanna Maria (Annie), is getrouwd de smid Johannes Antonius (Johan) Rutenfrans (Stoffer). Johan Rutenfrans heeft een smederij en constructiewerkplaats. Tijdens een klus op een bouwplaats te Rijssen is hij op 1 juni 1979 op achtenveertigjarige leeftijd bij laswerkzaamheden om het leven gekomen.

Bernard Jan Dreijerink is geboren op 19 augustus 1926 te Enter en overleden op 15 januari 2014 in een verpleeghuis te Almelo. Hij was vrachtwagenchauffeur. Bernard Jan Dreijerink woonde aan de Stokreefsweg 4 op erve de Wos te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Dreijerink en Johanna Freriksen. Bernard Jan Dreijerink is getrouwd op 1 juli 1960 met Hendrika Adriana Maria (Riek) ten Berge uit Enter. Zij is de dochter van Gerardus ten Berge (Proot Gerre) en Hendrika Maria Lammertink. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Henk, is overleden op 3 maart 1982 op negentienjarige leeftijd. Het tweede kind wordt Jan genoemd; hij is getrouwd met Diane. Het derde kind is Berendina Johanna Maria (Angela); zij heeft een relatie met Peter.

Albertus Johannes Dreijerink is geboren op 11 januari 1938 te Enter en overleden op 10 maart 1986 te Enter op achtenveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gradus Johannes Dreijerink en Aleida Geels. Hij is getrouwd op 1 december 1960 met Hendrika Maassen van den Brink uit Rijssen. Zij is de dochter van de landbouwer Willem Maassen van den Brink (Velper Wilm) en Alberdiena Borkent (Derkus Diene). Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

Hendrikus Dreijerink is geboren op 23 augustus 1845 te Bornerbroek en overleden op 12 april 1915 te Enter op negenenzestigjarige leeftijd. Hij is ganzenkoopman en kerkmeester in de roomse kerk te Enter. Hendrikus Dreijerink heeft een hypotheek afgesloten van Hendrik Jan Brunnekreef te Goor. De overeenkomst van 21 november 1874 staat in de akte nummer 1844,

opgemaakt door notaris Veening te Almelo. Een voorwaardelijke hypotheek is afgesloten op 6 april 1876 van de firma Dikkers uit Almelo. Hendrikus Dreijerink is de zoon van Johannes (Jans) Dreijerink en Joan Hendrika Reef. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 3 oktober 1874 met de negenenveertigjarige weduwe Johanna van Otten uit Enter. Hij is dan negenentwintig jaar. Zij was eerder getrouwd met Gerhardus Hermannes Schrooten uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer, winkelier, koopman Egbert van Otten en Berendina Kerkhof. Bij inzet op 20 november 1876 en geveild op 4 december 1876 wordt het huis en land van Hendrikus Dreijerink verkocht voor vijfenzestighonderdendertig gulden. De akte wordt opgemaakt door notaris Veening te Almelo. Op 15 januari 1893 koopt Hendrikus Dreijerink een huis met erf en enkele percelen grond aan de Dorpsstraat, op de plaats waar café Dreijerink was. Het tweede huwelijk is op 16 augustus 1906 met de eenendertigjarige Fenneken Freriks uit Enter. Hij is dan zestig jaar. Tweeëndertig jaar na zijn eerste huwelijk trouwt hij met een vrouw die vijftig jaar jonger is als zijn eerste vrouw. Zij is de dochter van de landbouwer en koopman Jannes Freriks en Johanna Berendina Werning. Uit het tweede huwelijk zijn twee kinderen geboren, Johan en Hendrika Dreijerink. Hendrika is geboren op 29 juli 1911 te Enter en overleden op 17 augustus 1911 te Enter, negentien dagen oud.

Johan Dreijerink is geboren op 31 december 1907 te Enter en overleden op 15 juli 1965 te Enter op zevenenvijftigjarige leeftijd. Hij is caféhouder. Johan Dreijerink is de zoon van Hendrikus Dreijerink en Fenneken Freriks. Hij is acht jaar als zijn vader overlijdt. Johan Dreijerink is getrouwd op 13 mei 1943 te Haarlem met Elisabeth Kuypers uit Haarlem. Uit dit huwelijk zijn te Enter zes kinderen geboren.

Antonius Maria (Tonnie) Dreijerink is geboren op 22 maart 1946 te Enter en overleden op 12 juni 2001 te Enter op vijfenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Johan Dreijerink en Elisabeth Kuypers. Antonius Maria (Tonnie) Dreijerink is getrouwd op 30 juli 1976 op dertigjarige leeftijd met Geertruida Susanne Maria (Truus) Lenferink. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Tamara Theresia Maria en Marcia Maria Elisabeth Dreijerink



Zaterdag 9 juli 2016 vond weer de jaarlijkse ronde van Enter plaats. De organisatie had weer voor een aantrekkelijk programma gezorgd, met o.a. de sportklasse, de dikke-banden-race, rap op hoes an, de ploegentijdrit voor buurten en de Ronde van Twenthe; foto Henk Plumers.



Johan en Elisabeth met hun baby Harrie Dreijerink.

## Duschet

Bernardus Duschet is geboren omstreeks 1750. Hij is de oudst bekende Duchot. Bernardus Duschet is getrouwd omstreeks 1750 met Engele Rouweler. Uit dit huwelijk is te Enterbroek op 12 november 1782 Johannes (Jan) Doechotte (Duschet) geboren.

Johannes (Jan) Doeschotte (Duschet) is geboren op 12 november 1782 te Enterbroek en overleden op 30 augustus 1848 te Enterbroek op vijfenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Bernardus Duschet en Engele Rouweler. Hij woonde tot 1817 op het erve Rheins en later op het erve Veldhuis aan de Rondweg te Enterveen.

*Bij akte van notaris Jac. van Riemsdijk te Almelo, op 7 jan. 1817, verkoopt de heer Doedo Jan Lambers in opdracht van Gerrit Schimmelpenning Wz. aan Jan ten Doeschate voor f.1400, het 1,5,6, en 7de perceel van het plaatsje Veldhuis onder Enter. (E 1252).*

Johannes (Jan) Doeschotte is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 2 januari 1812 met Willemina Heijmerink (Harink) uit Ambt Delden. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren. Willemina Heijmerink overlijdt te Enterbroek op 26 augustus 1822 op zevenendertigjarige leeftijd. Aanzeggers van haar overlijden zijn Gerrit Zeendam en Jan Kampman. Het tweede huwelijk is op 20 september 1824 met Johanna (Janna) Belderink (Bullenaar) uit Ypelo. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Zeven jaar na de geboorte van hun jongste kind overlijdt Johannes (Jan) Doeschotte. Johanna (Janna) Belderink hertrouwt in 1850 met de landbouwer Arnoldus (Arend) Spekenbrink uit Enter.

Gerardus Doeschotte is geboren op 21 mei 1819 te Enterbroek en overleden op 13 januari 1901 te Enterbroek. Hij is landbouwer. Gerardus Doeschotte is de zoon van Johannes (Jan) Doeschotte (Duschet) en Willemina Heijmerink (Harink). Hij woonde aan de Rondweg te Enterveen. Gerardus Doeschotte is getrouwd op 30 november 1848 te Gerritdina te Wierik uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enterveen acht kinderen geboren. Het tweede kind, Willemina, is getrouwd de klompenmaker en tapper Hermannes Tiehuis uit Ypelo. Voor 1892 woonden zij aan de Rijssenseweg, bij het erve Rohaan. Het erve Tiehuis is afgebroken. Van 1892 tot 1898 wonen ze aan de Bornerbroekseweg, op een boerderij die nu erve de Pol wordt genoemd. Daarna verhuizen ze naar Losser.

Hermannes Wilhelmus Doeschotte is geboren op 8 november 1926 te Enter en overleden op 13 februari 1958 in het ziekenhuis te Almelo op eenendertigjarige leeftijd. Hij woonde aan de Rondweg te Enterveen. Hermannes Wilhelmus Doeschotte is de zoon van Gerardus Doeschotte en Frederika Johanna Loonink. Hij is getrouwd op 11 november 1954 met Johanna Berendina Dreijerink uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer Gradus Johannes Dreijerink en Aleida Geels. Zij was eerder getrouwd met de landbouwer en houthakker Hendrik Antonie Tiehuis (Weusthuis) uit Enter. Uit het huwelijk van Hermannes Wilhelmus Doeschotte en Johanna Berendina Dreijerink is Gerhardus Johannes Jozef (Max) Doeschotte geboren op 12 maart 1955. Max Doeschotte was centrale verwarmingsmonteur. Hij is overleden in het ziekenhuis van de Vrije Universiteit te Amsterdam op 27 augustus 2000 op vijfenveertigjarige leeftijd.

Johannes Arnoldus Doeschotte is geboren op 29 augustus 1937 te Enter en overleden op 13 september 1985 te Enter op achtenveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Herman Gradus Doeschotte en Johanna Aleida Pots. Johannes Arnoldus Doeschotte is getrouwd op 22 november 1963 te Haaksbergen met Maria Johanna Nibbelink uit Delden. Uit dit huwelijk zijn te Almelo twee kinderen geboren.

Herman Gradus Doeschotte is geboren op 14 augustus 1902 te Enterbroek en overleden op 27 december 1971 in het ziekenhuis te Almelo op negenenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Willem Doeschotte en Engele Essink. Herman Gradus Doeschotte werkte in de Eternitfabriek te Goor. Hij woonde aan de Zuiderveldsweg 3 te Zuiderveld. Herman Gradus Doeschotte is getrouwd op 14 april 1932 met Johanna Aleida Pots uit Zeldam. Getuigen van het huwelijk waren Engbert Burgers en Jannes Kusters. Zij is de dochter van de landbouwer en koopman Johannes Marinus Pots en Geziena Hoek. Uit dit huwelijk zijn te Zuiderveld vijf kinderen geboren.

# Gradus Johannes Pots

1978





Vader en zoon Spekenbrink, Beuze Hendrik en Beuze Henk, 1969, foto Harrie Cox.

## Eertink

Jan Hendrik Eertink, geboren omstreeks 1720 te Markelo, is de oudst bekende Eertink. Hij is getrouwd op 20 september 1776 te Markelo met Ale Mensink. Hij had één kind, Hendrik Eertink, geboren omstreeks 1750 te Markelo.

Jan Eertink is geboren op 26 februari 1822 in de Waterhoek te Enter op de erve Boerkamp en overleden op 16 december 1904 te Enterbroek. Jan Eertink is de zoon van Jan Hendrik Eertink en Diena Schutten (Heinhuis). Hij is getrouwd op 26 april 1848 met Jenneken Brunninkreef waarbij Jan Waanders en Gerrit Jan Ezendam getuigen waren. Jenneken was de dochter van Jan Hendrik Brunninkreef, de landbouwer van het erve Groot Wolves. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Het vierde kind, Hendrika, is geboren in Enter en werd Zwiks Dika genoemd.

Hendrik Jan Eertink wordt ook Zwik genoemd. Hij is geboren op 23 september 1895 te Enter en overleden te Enter op 25 oktober 1985 op negentigjarige leeftijd. Hendrik Jan heeft een zwaar leven gehad, werken op de steenfabriek in Borne, werkverschaffing in de crisisjaren, klompen maken in oorlogstijd; ook was hij nog een tijd buschauffeur. Na zijn pensioen heeft hij nog jaren melk gemonsterd bij de boeren, 's morgen vroeg en 's avonds laat. Hij is de zoon van Jan Eertink en Janna Borghuis. Hendrik Jan Eertink is getrouwd op 3 mei 1923 met Geertruida Christina Koenderink, die Zwiks Trui werd genoemd. Ze woonden aan de Zwiksweg 1. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren.



Zwiksweg

Gerrit Eertink is de broer van bovengenoemde Hendrik Jan Eertink. Hij werd ook Zwiks Gaait genoemd. Gerrit Eertink is op 31 juli 1924 getrouwd met Willemina Johanna Deurnink uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren: Jan Hendrik, Mina Johanna, Johan, Harmina, Hendrik en Janna Eertink. Ze woonden aan de Julianastraat. Harmina werd Mientje genoemd en is getrouwd op 1 april 1948 met Hendrikus (Dieks) Wolterink uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Dinant, Gerrit en Wim Wolterink. Ze woonden ook aan de Julianastraat. Janna Eertink is geboren op 29 mei 1938 en is getrouwd met Poortman uit Rijssen.



De Zwikskearls omstreeks 1965, links Dieks en rechts Jan Hendrik, bij de niendeur van hun boerderij.



Janna Poortman-Eertink

## **Ekkerink**

Thonnis Thuijnck Ekkerink is geboren omstreeks 1610 te Enter en overleden omstreeks 1688 te Enter. Hij is de oudst bekende Ekkerink te Enter. Op 9 juni 1655 kocht hij van Hendrick Bonkamp de tienden van het erve Kattelaar. Deze tienden lagen op de Koppershoepstuk en de Hondegalgensstuk. Voor 1673 heeft Thonnis Ekkerink een stukje grond van de Entermarke aangegraven bij Luyken Tuyink en de Oldhover hooiweide. Hij verkocht dit stuk grond in 1693 weer aan Jan Woltersen. Jan Woltersen heeft hierop een katerstede met uitdrift gebouwd. De zoon van Thonnis Thuijnck Ekkerink is Egbert Teunissen Ekkerink.

Egbert Teunissen Ekkerink is geboren omstreeks 1660 en overleden omstreeks 1747 te Enter. Hij is de zoon van Thonnis Thuijnck Ekkerink. Hij heeft twee kinderen. Het eerste kind, Janna Ekkerink, is in Zwolle getrouwd met Gerrit Bartelink. Het tweede kind, Harmen Engbertsen Ekkerink, bleef in Enter wonen.

Harmen Engbertsen Ekkerink is geboren omstreeks 1690 te Enter en overleden omstreeks 1758 te Enter. Hij is de zoon van Egbert Teunissen Ekkerink. Na de dood van zijn vader kreeg hij de tienden van de twee stukken land, de Koppershoepstuk en de Hondegalgenstuk, op 10 maart 1747 (ON fol 47v). Hij is getrouwd met Aaltien Hendriks Wevers uit Hertme. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren.

*Herman Ekerink en zijn huysvrouw Aaltje Ekkerink, zij comparante en deugdeijk wegens opgenomen in gangbare penningen de capitale somma van vijfhonderd caroli gulden. Van Huize van Eerwaarde Doniaat Johannus Bolekss theologies Candidaat tot Almelo. [R.A.Ked.2 blz. 105, 1 mei 1723].*

Zij kregen dus een lening van vijfhonderd goudgulden van de eerwaarde Johannes Boleks uit Almelo. Zij kregen de lening omdat het echtpaar keurig hun belastingen afdraagt. Comparant betekent het verschijnen voor de notaris.

Hermannes Hermsen Ekkerink is geboren te Enter op 15 februari 1724. Hij is de zoon van Harmen Engbertsen Ekkerink en Aaltien Hendriks Wevers. Hermannes Hermsen Ekkerink is getrouwd op 9 januari 1752 met Euphemia Otten uit Enter. Zij is de dochter van Roelof Otten en Gerharda (Grietje) Jansens. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren. De eerste twee kinderen worden Ickerink genoemd.

Hermannes Ekkerink is geboren te Enter op 9 juli 1783. Hij is de zoon van Arend Mannessen Ickerink en Aleida Jannink. Hermannes Ekkerink is klompenmaker. Hij wordt in 1804 Paander genoemd wanneer hij als getuige optreedt bij een zaak van Marten Kolhoop uit Elsenerbroek. Hermannes Ekkerink is getrouwd op 22 april 1811 met Martha Lammertink uit Enter. Zij is de dochter van de dakdekker Hermen Mannessen Lammertink (Lubs) en Maria Hermsen Mulders. Uit dit huwelijk zijn te Enter negen kinderen geboren.

Antoni Ekkerink is geboren op 28 april 1782 te Enter en overleden op 28 mei 1833 te Enter op eenenvijftigjarige leeftijd. Hij is schoenmaker en tapper. Antoni Ekkerink is de zoon van Herman Antonissen Ekkerink en Alganda Gerritsen (Leide) Koedijk. Hij is getrouwd op 8 januari 1813 met Geertruid Boerkamp uit Rijssen. Zij is de dochter van Hendrikus Boerkamp en Joanna Spoelder. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het eerste kind, Hermannes Ekkerink, is klompenmaker van beroep. Het tweede kind, Joanna Ekkerink, overlijdt te Enter op 19 november 1853 op zevenendertigjarige leeftijd. Het derde kind, Hermannes Hendrikus Ekkerink, is schoenmaker van beroep.

*In 1856 komt bij markebestuur van Enter komt een adres (brief) van de weduwe Antony Ekkerink, schoenmakersche, wonende te Enter, daarbij volgens enen daarnevens gevoegden koopbrief, verzoekende aan haar worden toegekend de volle whare van het erve Roeters.*

Het erve Roeters wordt ook het Rotershus genoemd en lag ten zuiden van vrachtrijder Ezendam, aan de tegenwoordige Ypeloweg. Het erve Ekkerink, ook wel Eckerdink genoemd, lag tussen het erve Roeters en de Lage Dijk.

Hermannes Ekkerink is geboren op 9 januari 1816 te Enter en overleden op 3 september 1895 te Enter. Hij is klompenmaker van beroep. Hermannes Ekkerink is de zoon van Hermannes Ekkerink en Martha Lammertink.

Hermannes Ekkerink koopt op 26 juni 1867 (akte nr. 297 van notaris Wesselman te Wierden) een huis, erf, bouw- en weiland voor vijfhonderd gulden. De verkopers zijn Bartus Pierik, de moeder van Hermannes, Martha Lammertink, inmiddels weduwe, Antonius J. Hodus te Rijssen, Antonie Geerdink en Hendrikus Ekkerink.

Hermannes Ekkerink is getrouwd op 6 juli 1843 met Johanna Drost en uit Enter. Zij is de dochter van de smid Jan Drost en Marie Dreijerink. Uit dit huwelijk is Johanna Maria Ekkerink geboren in 1844 te Enter.

Arnoldus Ekkerink is geboren op 14 mei 1818 te Enter en overleden op 24 oktober 1855 te Enter op zevenendertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Hermannes Ekkerink en Martha Lammertink. Arnoldus Ekkerink is landbouwer en klompenmaker. Hij is getrouwd op achttienjarige leeftijd op 27 april 1837 met de negentienjarige Berendina te Wierik uit Enter. Zij is de dochter van Joannes te Wierik en Gertrudis Voorbroek. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Gertrudis Voorbroek hertrouwde op 25 september 1856 met klompenmaker en weduwnaar Jannes Keizer. Hij is de zoon van Herman (Mannes) Keijzer en Euphemia (Fenneken) ten Berge. Het tweede kind, Johanna Ekkerink, trouwde met Bernardus Slagers in 1876. De hele familie Slagers is op 26 januari 1901 naar Borne verhuisd. Op 29 mei 1908 verhuizen zij weer naar Enter en gaan in dezelfde boerderij wonen als voorheen. Bernardus Slagers was nachtwaker, landbouwer en klompenmaker. Hij is de zoon van Arnoldus (Slagers) en Hendrica ten Berge.



Erve Slagers, Brandput, Dorpsstraat.



Benny van de Brandputte (Slagers)

## Zwarteweg

Waar is de Zwarteweg? Dat was de vraag die bleef na het zien van het filmpje van Sint Caecilia uit 1949, met het commentaar van Frans Roetgerink. Frans vertelde dat er gas werd aangelegd naar Lubs Derk aan de Zwarteweg. Maar even vragen dus. Harrie Heering meldde dat het weggetje tussen de Goorseweg en de Rondweg is; dat er een lantaarnpaal aan het begin was en dat het bij Braamhaar ('n Tol) is. René Lammerting schrijft dat het weggetje er nog is, dat het 'n Zwart'n Diek wordt genoemd en dat 'n Fit Poater er woonde.

Aan de Goorseweg, tussen de Jagersweg en de Rondweg, zijn drie zijweggetjes. De eerste is de Goorsezijweg, die komt uit op de Jagersweg. Vaak is het weggetje afgesloten vanwege asbestgevaar. Vanmiddag stond er geen bord en kon ik er gewoon fietsen. Het tweede weggetje loopt tussen het huis en de schuur van Homan en komt uit op de Heidebloemweg. Het weggetje heeft geen naam. Het derde weggetje is bij Braamhaar en heeft ook geen naam. Het weggetje komt uit op de Rondweg. Voor alle drie weggetjes staat aan het begin een lantaarnpaal. Maar er komt er maar één uit op de Rondweg. Dat is de derde en moet dus volgens Harrie Heering de Zwarteweg zijn. Homan is aan het werk bij zijn schuur en is wel bereid tot een praatje. Hij woont aan de Goorseweg en achter zijn huis is het tweede weggetje zonder naam. Hij weet dat het weggetje achter zijn huis niet de Zwarteweg is. Hij zegt dat het de volgende moet zijn. In 'n Zwat'n Diek zijn mannen druk bezig met de aanleg van glasvezel. Daar kan men op korte termijn ook snel internetten. Aan de overkant liggen koeien in de wei te herkauwen. Het leven is er kalm en bedaard.



'n Zwat'n Diek



'n Zwat'n Diek

Frans Brok: Zwat'n weg ging van Paanders Smit langs Geerts Graats langs Lups Derk op un mos oan; door hek vaake de beeste van Geerts Graats henne brag.

# Molen van Dissel

Al aan het begin van de vijftiende eeuw stond er een molen in Enter. Eigenaar was de heer van Saasvelt. De molen stond ver buiten de bebouwde kom, aan de huidige Ypeloweg, op de molenbelt, dicht bij de Regge. Het was een zogenaamde stenderkast. Het molenhuis met de wieken was bevestigd aan een zware verticale paal, de stender en kon met behulp van kruipalen en kettingen in en uit de wind gedraaid worden.

De molenaar van de Entermolen woonde in wat de Entersen het Duutse hoes (Plas-Jente) noemden. Bouwheer Frans Jozef Lokamp uit Ahaus liet het huis in Duitse vakwerkbouw optrekken.



De molen van Dissel aan de Disselsweg

Het recht van windvang was sinds de twaalfde eeuw voorbehouden aan de landheer. Het was een hoogheerlijk recht. In Enter had de bisschop van Utrecht het recht van windvang, dat hij in leen had afgestaan aan de heer van Saasfelt. Afhankelijk van de grootte van een gemeenschap waren er één of meerdere molens. In Enter werd tot de Franse Tijd maar één molen toegestaan, waar alle inwoners verplicht waren hun graan te laten malen. Daarna werd de molendwang afgeschaft.

De beloning van de molenaar voor het malen van het aangeboden graan bestond uit het scheppen van een bepaalde hoeveelheid meel uit de zak waarin het meel meegegeven werd. Dit was in het algemeen 1/32 deel. In de gemeenteraad werd in 1823 geklaagd dat de mulder in Enter hiermee de hand lichtte en soms wel 1/16 deel schepte. Het scheploon werd in de schepkist gedaan die voorzien was van dubbele sloten. Eén voor de molenaar en één voor commies van de belasting. Als de kist vol was moest er afgerekend worden. De belasting op het gemaal was in de Tachtigjarige Oorlog ingevoerd omdat de overheid in geldnood zat.



Erve Dissel aan de Disselsweg, vroeger was er ook een molen.

Op 13 juli 1829 kreeg Frans ter Halle koninklijke goedkeuring voor het oprichten van een tweede korenmolen in Enter. Deze molen verrees op de huidige kruising van de Prins Bernhardlaan met de Disselsweg. Bij Ter Halle was molenaarsknecht Jan Herm Distel uit Ambt Delden in dienst. Toen Ter Halle in 1849 overleed, nam Distel de molen over. Deze molen was een andere molen dan de molen op de Mors. Het was een achtkantige bergmolen met twee koppels maalstenen, gebouwd op een kunstmatige heuvel. Een koppel maalstenen bestond uit een ligger en een looper.

Op 2 oktober 1852 was er in Enter een hevige storm. De kap en de roeden van de molen van Distel werden hierbij afgerukt en ook het binnenwerk liep grote schade op. Bij een volgende zware storm op 7 december 1868 waaide de hele stenderkast op de Mors omver en werd geheel verbrijzeld. In 1869 kreeg eigenaar Brinkwerth toestemming een nieuwe molen te bouwen aan het noordeinde van de Dorpsstraat. Beide molens kregen ook met brand te maken. In 1918 brandde de molen van eigenaar Bouwhuis in het noordeinde af en in 1923 de molen van Distel. Distel herbouwde de windmolen niet, maar stichtte een mechanisch aangedreven maalderij. Bouwhuis daarentegen liet met materialen van een afgebroken molen uit Albergen de windmolen nog weer opbouwen. Maar de concurrentie van de mechanisch aangedreven maalderijen werd hem te groot. In 1932 verdween de laatste windmolen als beeldbepalend bouwwerk uit Enter.



Noordeinde, de Zwiksweg

## Essink

Joannes Egbertes Essink is de oudst bekende Essink te Enter. Hij is geboren in 1748 te Enter en overleden op 13 augustus 1818 te Enter. Joannes Egbertes Essink is getrouwd te Delden op 26 maart 1786 met Janna Kamp uit Enter. Beiden woonden toen in Deldenerbroek. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Gerrit en Joanna Essink. Joannes Egbertes Essink wordt ook de Tente genoemd.

Jan Essink is geboren op 9 april 1816 te Enter en overleden te Enter op 23 december 1896 op tachtigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gerrit Essink en Joanna Geels of Geijls. Jan Essink is getrouwd op 14 februari 1851 met Geertruidis Mulder, dochter van de klompenmaker Hendrikus Mulder (Stal Haarms) en Johanna Braamhaar. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Jan Essink was bakker van beroep.

Het eerste kind, dochter Gerardina, is getrouwd op 16 mei 1879 met de molenaar Gerhardus Johannes Dissel. Gerhardus Johannes Dissel is de zoon van de molenaar Jan Harm Dissel en Hendrika Struik. Op 24 maart 1893 krijgt hij zijn ouderlijk erfdeel in de vorm van onroerend goed, sectie E 2742 1791, 1792, 3969, 3970 en sectie D 2130, 2131, 2283 en 2282. Vanaf 1 juni 1893 heeft hij een hypotheek opgenomen van vierendertighonderd gulden van Herbina van Heek de weduwe van Hendrik Jan Brunnekreeft uit Goor.

## Ezendam

Warner op het erve Ezendam is geboren omstreeks 1580 te Enterbroek. Hij is de oudst bekende Ezendam. Hij heeft twee kinderen, Berend Ezinkdam en Jan Warner, geboren te Enterbroek.

Berend Ezinkdam is omstreeks 1620 geboren te Enterbroek. Hij is de zoon van Warner op het erve Ezendam. Berend Ezinkdam is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1650 met Reintien Mokkalencate uit Rectum. Het tweede huwelijk is met Judith Jansens Wanink uit Wiene. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek zes kinderen geboren.

Reijnd Ezinkdam is geboren te Enterbroek. Hij is de zoon van Berend Ezinkdam en Judith Jansens Wanink. Reijnd Ezinkdam is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1680 met Jenneken. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Het eerste kind, Judith Ezinkdam, is getrouwd met Hendrik Helmich ten Cattelaar. Het tweede kind, Jenneken Ezinkdam, is getrouwd met Coert Wanders Velner in de Maat uit Enterbroek. Hij koopt in 1744 een uitdrift op zijn woning in Enterbroek, tussen Jan in de Maate en de Dragonder, voor elf gulden en twaalf cent. Bij de volkstelling van 1748 wordt hij de oude man genoemd in de woning van Coert in de Maat. Deze woning wordt na Hiltjesdam en Dragonder genoemd, ongeveer bij de Pasweverbrug over de Twickelervaart. Waarschijnlijk is de naam de Kothe een verbastering van de naam Coert. Het vijfde kind, Wolter Reijnt Ezinkdam, wordt ook Binnengaais (Cattelaar) genoemd. Het zesde kind, Gerrit Rijnds Ezinkdam, is getrouwd met Janna Jacobs Dambrink uit Goor. Zij was de weduwe van Engbert Velten van het erve Velten te Enterbroek. De vader van Engbert Velten is Jan Velten, geboorte en huwelijk niet bekend. Een zuster van Jan Velten, Marie Velten, is gehuwd op 1 juli 1708 te Enter met Jan Kolhoop uit Elsenerbroek. De vader van Jan Velten is vermoedelijk Feltens Felten, getrouwd op 5 mei 1653 met Lambertien Engberts (Zeendam?) in Enterbroek. Het erve Velten is in de zuidelijkste punt van Enterbroek aan de Regge. Later trouwde Janna Jacobs Dambrink met Lambert Velten (Mekenkamp) uit Ypelo. Hij is de zoon van Berent Mekenkamp, de schoolmeester op het erve Mekenkamp. Het achtste kind, Janna Reinds Ezinkdam, trouwt met Gerrit Jansen Uilenreef (Ulencreft) uit Ypelo. Op 12 maart 1763 meldt Jan ten Cate uit Almelo dat hij van zijn oom Hendrik ten Cate te Almelo geërfd heeft het plaatsje Ulenreef in Ypelo, dat dan een waarde heeft van achthonderdvijftig gulden. Het tweede huwelijk is omstreeks 1700 met Berentien Jans. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

Berend Rijnd Ezinkdam is geboren omstreeks 1687 te Enterbroek en overleden voor 1748 in de caterstede Ezendam te Enterbroek. Hij is de zoon van Reijnd Ezinkdam en Jenneken. Berend Rijnd Ezinkdam is getrouwd op 11 oktober 1711 met Geertje (Geeske) Holland uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het derde kind, Derk Ezendam, koopt op 2 juli 1747 met toestemming van zijn moeder een vierde deel van het ouderlijk erve Ezendam van de oud-burgemeester van Rijssen, Gerrit Jansen. Hij heeft hiervoor een hypotheek opgenomen van Hendrik Wolthuis te Ypelo. Het vierde kind, Jenneken Ezendam, trouwt op dertienjarige leeftijd met Cornelis op 't Kattelaar, achtentwintig jaar oud uit Enterbroek.

Jan Berends ten Ezendam is geboren op 20 juli 1734 te Enterbroek. Hij is de zoon van Berend Rijnd Ezinkdam en Geertje Harmsdochter (Geeske) Holland. Jan Berends ten Ezendam is landbouwer op het erve Ezendam. Hij koopt op 29 oktober 1759 van de erfgenamen van Jan Platenkamp voor driehonderdtwintig gulden de katerstede Stompenslag met hooi- en bouwland te Enterbroek. Jan Berends ten Ezendam is getrouwd op 1 mei 1755 met Diena van de Riet uit Notter. Zij is de dochter van de schoolmeester Garrit Rijt en Hendrina Harbers. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren. Jan Berends ten Ezendam sluit een hypotheek af met Jan de Wilde en koopt op 6 mei 1807 van Jan de Wilde het erve Oelenreef. Zijn oudste dochter was getrouwd met Hendrik Gerritsen Uilenreef uit Ypelo.

Derk Ezendam is geboren op 13 januari 1795 te Enterbroek en overleden op 26 september 1845 in de kolonie Groningen te Suriname op vijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Hendrik Ezendam en Berendina ter Weele. Derk Ezendam is landbouwer van beroep. Hij is getrouwd op 29 juli 1825 met Maria Velten uit Enter. Maria Velten is ook in Suriname overleden op vijfenveertigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek zeven kinderen geboren. Aangifte van overlijden is gedaan op het gemeentehuis te Rijssen op 15 februari 1847. Derk Ezendam is landbouwer op het ouderlijk erve Ezendam te Enterbroek. Het erve Ezendam heeft hij geërfd in december 1823. Op 13 mei 1839 verkoopt hij het erve Ezendam tijdens een publieke veiling aan Bernardus Veldhuis. Bij de volkstelling van Almelo in 1840 woont hij aan de Wierdensestraat bij Huis de Bellinckhof te Almelo. Hij heeft dan zes kinderen van drie tot zeventien jaar oud. Op 11 oktober 1841 heeft hij een schuld aan Albert van de Riet te Lochem.

In de krant van 24 mei 1843 staat vermeld dat op 17 mei een brand is ontstaan in het huis de Vucht te Rijssen. In dat huis waren aanwezig de familie Ezendam, een gezin dat naar Suriname wilde emigreren.

Enkele predikanten uit de Betuwe hadden het initiatief genomen om een kolonie te stichten in Suriname. Met steun van de regering zou er een nederzetting aan de rivier de Saramacca verrijzen. Derk Ezendam meldde zich als kandidaat voor emigratie naar Suriname. Alles wat er mis kon gaan ging er mis. De kolonisten werden in twee groepen verdeeld. De eerste groep kwam na drie weken zeilen aan maar moest negen dagen in de tropische hitte sukkelen om de rivier Saramacca te kunnen opvaren. Honderd passagiers waren opeengepakt in de ruimen beneden het dek en op de plaats waar ze zouden gaan wonen was niets geregeld. Toen pas kregen de kolonisten in de gaten dat ze bij de benen waren genomen. Aan boord van het schip jammerden en huilden vrouwen en kinderen, de mannen liepen, bij de aanblik van hun bestemming, wanhopig en woedend over het dek. De meesten weigerden van dek te gaan. De eerste kolonisten werd al snel doodziek, tyfus sloopte hun lichamen en er waren heel wat doden gevallen. Toen arriveerden op 12 juli 1845 een tweetal schepen met de rest van de kolonisten, waaronder de familie Ezendam. De familie Ezendam werd zwaar getroffen. Op 26 augustus stierf de moeder, negen dagen later de twaalfjarige Gerrit Jan, een maand later stierf Derk Ezendam, op dezelfde dag stierf dochter Leida, vijftien jaar oud en op 12 oktober stierf het jongste kind, acht jaar oud. De kolonie werd opgeheven. De overgebleven Ezendams verdwenen in de geschiedenis. Berend Jan trouwde met Jacoba Dekkers, die met het eerste schip was aangekomen. Samen met de twee overgebleven broers en het in Suriname geboren dochtertje Maria, vestigde hij zich in 1849 in Paramaribo. Zijn vrouw is later teruggekeerd naar Holland.

Eind 1845 arriveerden in Groningen (Suriname) de overlevenden van een groep Nederlandse boeren onder leiding van dominee Arend van den Brandhof. Ze waren vanuit de Nederlandse provincie Groningen naar Suriname geëmigreerd om op Voorzorg en Mijn Vermaak aan de overkant van de Saramacca een nieuw bestaan op te bouwen. Binnen zes maanden stierven bijna tweehonderd personen van de groep aan tyfus, waarna de rest zich vestigde in Groningen. Ook daar overleden nog talloze kolonisten. Vanaf 1849 verhuisden de overblijvenden in kleine groepjes naar Kwatta en Uitvlugt, in de omgeving van Paramaribo.

In 1853, toen er nog drieënveertig mensen woonden, werd de kolonisatie in Groningen definitief als mislukt beschouwd, en in 1854 vertrok Van den Brandhof weer naar Nederland. Zijn vrouw Anna Pannekoek was op 10 november 1845 overleden. Ze ligt begraven op het kerkhof van Groningen. Naar haar is de Pannekoekstraat te Groningen genoemd. Toen in 1863 de districten werden ingesteld, werd Groningen de hoofdplaats van district Saramacca. De woning van Van den Brandhof werd de woning van de districtscommissaris.

In 1945 werd een monument gebouwd ter herdenking van de aanwezigheid van de Boeroes in Groningen. Het werd op 20 juni van dat jaar onthuld. Bij de honderdvijftigjarige herdenking in 1995 schonken afstammelingen van de Boeroes een medisch laboratorium aan Groningen.

Wolter Reijnt Ezinkdam (Binnengaais, ook Cattelaar) is geboren omstreeks 1695 te Enterbroek. Hij is de zoon van Reijnd Ezinkdam en Jenneken. Wolter Reijnt Ezinkdam is getrouwd op 19 juni 1718 met Wilmke Hermsdochter Cattelaar uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Het tweede kind, Fenneken, wordt Ten Cattelaar genoemd. Het derde kind, Reint Ezinkdam, koopt op 4 september 1759 van de erfgenamen van de oud-burgemeester Staverman de katerstede Vollenbrink onder Enter met de bijbehorende landerijen en gerechtigheden voor zestienhonderdvijftig gulden. Het vierde kind, Harmannes Ezendam, werd landbouwer op erve Holland (de Elzen) te Enterbroek.

Jan Woltersen Ezendam is geboren op 31 mei 1721 te Enterbroek. Hij is de zoon van Wolter Reijnt Ezinkdam en Wilmke Hermsdochter Cattelaar. Jan Woltersen Ezendam woonde op erve Kattelaar toen hij trouwde op 14 november 1751 met Maria Jansens de Wilde uit Enter. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Het tweede kind, Hendrikus, zit ten onrechte gevangen in het stadhuis van Oldenzaal. Hij is tot levenslang veroordeeld wegens geweldsdelicten. Zijn

vrienden moeten zo lang hij leeft een ducaat betalen voor zijn onderhoud. Op 2 mei 1785, twee maanden na de veroordeling, wordt hij door de marke opgehaald en in bewaring gesteld bij Jan Koerdam, voor een daalder per week. Het vierde kind, Janna Esendam, (ongehuwd) sluit na het overlijden van haar ouders een hypotheek af van Jannink uit Enschede op haar huis te Enter, ter hoogte van vijfhonderdvijftig gulden tegen vier procent rente.



Erve Groot Kattelaar, Kattelaarsdijk

Wolter Ezendam is geboren op 24 februari 1754 te Enter en overleden voor 1784. Hij is de zoon van Jan Woltersen Ezendam en Maria Jansens de Wilde. Op 2 februari 1753 koopt hij van Jan Rassche voor driehonderdvijftig gulden de hooimaat het Nije Slag te Enterbroek. Wolter Ezendam is getrouwd op 18 juli 1779 met Geesken ten Brinke uit Enter. Uit dit huwelijk is Jenneken Ezendam geboren. Wolter Ezendam overlijdt vier jaar na het huwelijk op dertigjarige leeftijd. Geesken ten Brinke hertrouwd met Jannes Wilbers op 31 oktober 1784.

Gerhardus (Gradus) Ezendam is geboren op 16 januari 1763 te Enter en overleden op 29 juni 1828 te Enter op vijfenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Woltersen Ezendam (Binnen Jan) en Maria Jansens de Wilde. Gradus Ezendam is schipper. Hij is de tweelingbroer van Willem Ezendam. Gerhardus (Gradus) Ezendam wordt in 1811 afgekeurd voor de militaire dienst vanwege zijn zwakke gezondheid; hij wilde als marinier in dienst van keizer Napoleon. Gerhardus (Gradus) Ezendam is getrouwd op 27 juni 1795 met Gerritdina Rörink uit Enter. Zeven jaar later wordt te Enter Marijken Ezendam geboren.

Willem Ezendam is geboren op 16 januari 1763 te Enter en overleden op 20 januari 1809 te Enter op zesenvertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Woltersen Ezendam (Binnen Jan) en Maria Jansens de Wilde en de tweelingbroer van Gradus Ezendam. Willem Ezendam is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1793 met Everdina Reigers uit Deldenerbroek. Uit dit huwelijk is te Enter Evert Jan Ezendam geboren. Een jaar na het huwelijk overlijdt Everdina Reigers. Willem Ezendam hertrouwd omstreeks 1795 met Trientje Koenderink uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

Gerrit Ezendam is geboren op 4 september 1796 te Enter en overleden op 11 februari 1835 te Enter op achtendertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Willem Ezendam en Trientje Koenderink. Gerrit Ezendam is getrouwd op 9 maart 1820 met Egberdina Elschot (Mennegat) uit Enter. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Egberdina Elschot (Mennegat) overlijdt op 11 januari 1848 te Enter op zesenvijftigjarige leeftijd.

Het eerste kind, Willemina Ezendam, is geboren op 10 mei 1820 te Enter en overleden op 6 augustus 1859 te Enter op negenendertigjarige leeftijd. Willemina Ezendam is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is in 1848 met de klompenmaker Gerrit Slaghuis uit Enter. Hij is de zoon van de nachtwaker Gerhardus Slaghuis en Janna Assink. Het tweede huwelijk is op 7 mei 1858 met de schippersknecht Mannes Bokdam uit Enterbroek. Hij is de zoon van schipper Jan Bokdam en Janna ter Horst (Kamphuis). Mannes Bokdam was eerder getrouwd met Johanna Ezendam uit Elsenerbroek. Zij is de zuster van Willemina Ezendam. Johanna Ezendam overlijdt te Enter op 5 mei 1857 op eenendertigjarige leeftijd. Mannes Bokdam hertrouwt op vijftigjarige leeftijd op 4 augustus 1866 met de vijfendertigjarige Everdina Ezendam uit Elsenerbroek. Everdina Ezendam is de jongste zus van Willemina en Johanna. Everdina Ezendam overlijdt twee jaar na het huwelijk te Enter op 8 februari 1868 op zevenendertigjarige leeftijd.

Hermannus (Mannes) Ezendam is geboren op 17 oktober 1728 te Enterbroek. Hij is de zoon van Wolter Reijnt Ezinkdam (Binnengais, ook Cattelaar) en Wilmke Hermsdochter Cattelaar. Bij de doop van zijn dochter Jenneken in 1784 woonde hij op het erve Kattelaar. In 1799 woonde hij op het erve Holland. Hij verkoopt dan een perceel hooiland aan Arend Ezendam. Mannes Ezendam trouwt op tweeënveertigjarige leeftijd op 18 augustus 1771 met Elske ten Ezendam. Zij is de dochter van Jan Reints Ezendam en Jenneken Jansen in de Maat. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek op het erve Kattelaar zes kinderen geboren. Het tweede kind, Jan Ezendam, wordt in 1832 genoemd als mede-eigenaar van het erve Holland. Hij is niet getrouwd en overlijdt te Enterbroek op zestigjarige leeftijd. Het derde kind, Wolter Ezendam, is schipper en overlijdt te Enter op achtenzestigjarige leeftijd. Het zesde kind, Jenneken, werd op 26 maart 1812 lidmaat van de hervormde kerk. Zij is getrouwd op 31 augustus 1809 met Antonie (Teunis) Bullenaar, arbeider en landbouwer op het erve Bullenaar. Hij is de zoon van de landbouwer Gerrit Mannes Kattelaar en Leijde Sentmans. Teunis Bullenaar is overleden op 11 november 1823 op zesendertigjarige leeftijd. Hij was arbeider en woonde te Amsterdam en is overleden op het veerschip van Amsterdam naar Zwolle. De aangifte van zijn dood was te Zwolle door schipper Gerrit Koenderink en schipper Wolter Ezendam, de ongetrouwde broer van Jenneken Ezendam. Er is een buitenechtelijk kind geboren, Jannes Slag. Op 6 juli 1844 worden de onroerende goederen verdeeld onder de kinderen en Jannes Slag, zie de notariële akte nummer 100 van notaris Jalink te Goor.

Jannes Ezendam is geboren op 13 mei 1779 te Enterbroek en is overleden op 22 maart 1835 te Enterbroek op vijfenvijftigjarige leeftijd. Hij woonde op erve Koerdam. Jannes Ezendam is de zoon van Mannes Ezendam van het erve Holland en Elske ten Ezendam. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 26 april 1800 met Janna Hendrina Koerdam uit Enterbroek. Zij is de buitenechtelijke dochter van Janna Koerdam. Uit dit huwelijk zijn op erve Koerdam drie kinderen geboren. Janna Koerdam overlijdt op 6 maart 1806 te Enterbroek op vierentwintigjarige leeftijd. Jannes Ezendam hertrouwd zes maanden later, op 5 september 1806, met Joanna Siemerink uit Delden. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek zes kinderen geboren.



Erve de Koerdam, Kattelaarsdijk, voormalige herberg, er was een overslaghaven met een kraan.

Gerrit Woltersen Esendam is geboren op 17 oktober 1728 te Enterbroek op het erve Kattelaar. Hij is de zoon van Wolter Reijnt Ezinkdam (Binnengais, Cattelaar) en Wilmke Hermsdochter Cattelaar. Op 30 mei 1769 betaald hij de vijftigste penning voor de aankoop van het erve

Lubbers voor twaalfhonderd gulden. Begin maart 1769 koopt hij een stuk land voor honderdtachtig gulden uit de nalatenschap van Jan ten Brinke en Maria Pluimers. Op 10 mei 1773 verkoopt hij aan Goosen Nijenhuis een huis met gaarden en de aangelegen gronden voor achthonderdtien gulden.

De 50ste penning moest betaald worden van alle onroerende zaken die van eigenaar veranderden, behalve bij vererving in de rechte lijn. De heffing was op 1 aug 1635 in werking getreden. De heffing werd in de steden waarschijnlijk geïnd door speciaal aangestelde collecteurs, op het platteland door de schouten en richters.

Gerrit Woltersen Esendam is getrouwd op 5 april 1767 op achtendertigjarige leeftijd met Hendrika Helmich. Zij is de dochter van Jeronimus Helmich ten Kattelaar, landbouwer op de erven Otten, Rikkerink en Kattelaar en Hendrina te Morsche. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Willem Ezendam, geboren op 28 juni 1767, twee maanden na het huwelijk van zijn ouders en Hendrikus Ezendam. Hendrika Helmich is hertrouwd op 7 november 1773 met Hermen Schipdam. Hij heeft op 8 september 1798 een hypotheek opgenomen van Derk ter Keurs ter hoogte van zeshonderdvijftig gulden voor het erve Teemker te Elsenerbroek. Het onderpand daarvoor is zijn huis met een nieuwe schuur en meerdere percelen grond.

Teemsen is het zeven van de melk in een grote metalen zeef die op de melkbus wordt geplaatst. Een teemker teemst dus de melk.



Het oude erve Teemker, eerder ook wel Tembrink of Tevenbrinck genoemd.

Jannes Woltersen Ezendam is geboren op 29 juli 1731 te Enterbroek. Hij is de zoon van Wolter Reijnt Ezinkdam (Binnengais, Cattelaar) en Wilmke Hermsdochter Cattelaar en de broer van Gerrit Ezendam. Jannes Woltersen Ezendam is getrouwd op 15 mei 1763 met de erfdochter van het erve Theemker, Jenne Jansdochter Theemker. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Fenneken Teemker en Willemina.

Fenneken Teemker (Ezendam) is getrouwd op 2 oktober 1785 met de landbouwer en koopman Derk ter Keurs uit Ypelo. Hij is de zoon van Willem ter Keurs en Berndijn Assink. Op 6 juli 1802 meldt Derk ter Keurs dat hij op 26 juni 1802 van Jan Koerdam het erve Koerdam heeft gekocht voor vijftienhonderd gulden. Op 2 september 1818 wordt overgegaan tot verdeling van de goederen van het erve Teemker (zie akte 144 van notaris Jalink te Goor). Zoon Jan ter Keurs erft het erve Teemker, waarde zesentwintighonderd gulden, inclusief de roerende goederen ter waarde van duizend gulden. Zoon Bernardus ter Keurs erft het erve Koerdam met een waarde van tweeduizend gulden. De dochters en hun echtgenoten krijgen hun aandeel in geld uitbetaald.

Willemina Teemker (Ezendam) is geboren op 8 mei 1768 te Elsenerbroek en overlijdt op 11 juni 1842 te Diepenheim. Zij trouwt op 8 januari 1786 met landbouwer Esken Hendriks Wissink uit Diepenheim.

Jan Ezendam is omstreeks 1781 geboren op erve de Paswever (Jente) te Enterbroek en overleden op 8 januari 1848 te Enter. Hij is de zoon van Jan Ezendam (in de Maat) en Geesken Mekenkamp. Hij is landbouwer en schipper. Jan Ezendam is getrouwd op 13 juni 1802 met Aaltje Hagedoorn uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren.

Het tweede kind, Janna Ezendam, is getrouwd op eenenveertigjarige leeftijd met schipper Jan Bokdam, tweeënveertig jaar, die ook de Bestolle wordt genoemd. Jan Bokdam vaarde zondags met de kerkgangers uit Enterbroek naar de kerk in Enter en in de week met de schoolkinderen naar de school in Enter, nadat de school in Enterbroek was opgeheven. Hij kreeg hiervoor een vergoeding van de gemeente Wierden, omdat in de winter de wegen door hoog water niet begaanbaar waren.

Jan Ezendam is geboren op 13 januari 1812 te Enterbroek en overleden op 14 maart 1891. Hij woonde op het erve Paswever (de Jente). Jan Ezendam is de zoon van Jan Ezendam en Aaltje Hagedoorn. Hij is getrouwd op vijfenveertigjarige leeftijd op 1 augustus 1857 met Berendina Peddemors uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Het eerste kind wordt levenloos geboren. Het tweede kind, Jan Ezendam, overlijdt op achtjarige leeftijd. Het derde kind, Aaltje Ezendam, trouwt op 4 juli 1884 met schipper Hein de Wilde uit Enter. Getuigen van het huwelijk zijn H. Nijmeijer, H. Leusman, J. Zeendam en A.J. Kamphuis. Na zeven jaar te hebben gewoond op erve Paswever (Bornerbroekseweg) verhuist de familie in december 1891 naar Enter en gaat wonen in de boerderij van de grootouders van Hein de Wilde, Jan en Johanna de Wilde. De boerderij stond tegenover de hervormde kerk waar het erve Zwiërs stond en nu de oudheidkamer Buis Jan. Op erve de Paswever gaat Zwiërs Deurnink uit Diepenheim wonen. Van het vierde kind, Gerritdina Ezendam, zijn geen gegevens bekend, alleen de geboortedatum: 4 maart 1866 te Enterbroek. Het vijfde kind, Johanna Gerritdina, is geboren op 25 augustus 1869 te Enterbroek en overleden op 13 maart 1871 op éénjarige leeftijd. Het zesde kind, Jan, is geboren op 30 augustus 1873 te Enterbroek en overleden op 12 maart 1875 op éénjarige leeftijd.

Jannes Ezendam is geboren op 10 april 1825 en overleden op 12 januari 1893 te Ypelo op drieënzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Ezendam en Aaltje Hagedoorn. Jannes Ezendam woonde op het erve Enteler (Entker) aan de Entelerweg 1 te Ypelo. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 14 april 1860 op vijfendertigjarige leeftijd met Tonia Frederika ten Tije uit Delden. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Tonia Frederika ten Tije is overleden in maart 1867. Jannes Ezendam hertrouwt op tweeënveertigjarige leeftijd met Janna Markink, zevenendertig jaar oud, uit Borculo.

Berent Jansens Ezendam is geboren op 13 juni 1686 te Enterbroek en overleden voor 1749 te Enter. Hij is de zoon van Jan ten Ezendam en Jenneken Jans. Berent Jansens Ezendam is getrouwd op 11 oktober 1711 met Geesken in 't Holland uit Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Op 13 sept 1729 koopt Berent Ezendam een stuk bouwland in de Enteres, de Allewende genoemd, groot ongeveer één mudde gesaay. Zij kochten het bouwland van Engbert ten Thije, meestermeubelmaker, te Goor. Berent Ezendam leent negenhonderd gulden van Jan Hendrik Past, met het erve Ezendam als onderpand.

Jannes Berendszoon Ezendam is geboren op 12 januari 1721 te Enterbroek. Hij is de zoon van Berent Jansens Ezendam en Geesken in 't Holland. Zijn nakomelingen noemen zich ook Brunnekreëf. Jannes Ezendam heeft tegen de wil van de goedsheren van de marke Enter een hut bij het erve Holland getimmerd en een stuk land gecultiveerd. Gevolg is dat hij nooit een uitdriift van vee zal krijgen. Hij is getrouwd op 1 november 1744 met Janna Wolves uit Enterbroek. Zij is de dochter van Wessel Wolfs, landbouwer op het erve Wolves en Engelo Koerdam. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Het vierde kind, Jan Berend Brunnekreëf, koopt op 29 oktober 1759 van de erven van Jan Platenkamp hooi- en bouwland de Stompe Slag voor driehonderdtwintig gulden. Het vijfde kind, Berendina Brunnekreëf, is getrouwd op 17 mei 1787 met Lammert Ezink (Exo). Hij is de zoon van Joost ter Ese, landbouwer op erve Exo en Aaltje Exo. Zij wordt op 15 juli 1792 lidmaat van de hervormde kerk te Enter. Half juli 1802 heeft Lammert Ezink van de erven van

Jan Schimmelpenninck te Almelo het erve Exo gekocht voor tweeënvijftighonderd gulden, zonder hypotheek. Jan Schimmelpenninck is in 1768 overleden en zijn neef Anthony te Cate, nicht Catharina ten Cate en Elisabeth ten Cate zijn de erfgenamen; ook van de erven Weusthuis te Ypelo en erve Lamberts te Notter. Anthony ten Cate is overleden op 23 februari 1790; zijn zuster Catharina ten Cate erft zijn erfdeel.



Erve Exoo, Wierdenseweg, 2015

Jan op 't Ezendam is geboren op 22 april 1688 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan ten Ezendam en Jenneken Jans. Jan op 't Ezendam is getrouwd op 1 december 1718 met Geertien Hendriks de Wilde (Koenderink). Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het eerste kind, Hendrina Jansen Ezendam, is getrouwd op 1 november 1750 te Enter met Jan de Wilde. Hij woonde op het hofhorig erve Volberink te Enter. Eind juli 1761 koopt Jan de Wilde de tienden van het erve Volberink voor twaalfhonderdvijftig gulden van de erven Van Heek te Delden. Het tweede kind, Jenneken Ezendam, trouwt op 17 april 1765 met Jannes de Wilde uit Enter. Jannes de Wilde koopt op 4 juni 1783 van Jan Gerritsen de Wilde een huis met land voor zevenhonderdvijftig gulden.

Een tiende (tiendrecht en tiendenrecht) is een vorm van winstbelasting, waarbij men een deel van de opbrengst dient te betalen. Oorspronkelijk bedroeg dit een tiende deel; uit de middeleeuwen zijn echter ook andere fracties bekend. De inning gebeurde aanvankelijk in natura, waarbij men letterlijk een tiende deel van een oogst op de velden ging ophalen. In latere tijden werd de tiende vaak verpacht (aan een zogenaamde tiendesteker). Met de tijd werd de tiende ook voldaan in klinkende munt.

De tienden konden worden opgeslagen in een tiendschuur, of spijker. De meeste imposante zijn de schuren van uitgestrekte abdijdomeneinen. In dorpen waar de tiende door meerdere partijen werd opgehaald, werd het inningsgebied zorgvuldig afgebakend of via een tiendebeschrijving te boek gesteld. Soms kan men nog hardstenen paaltjes aantreffen, die destijds dienst deden als afbakening van een tiendblok. Dit zijn de zogenaamde tiendpalen.

Jan Gerrits Ezendam (Binnen Jan) is geboren op 10 september 1730 en overleden voor 1795. Hij is de zoon van Gerrit Jansens Ezendam en Janna Ezink. Jan Gerrits Ezendam (Binnen Jan) is kastelein van de herberg Binnengait. Toen hij trouwde woonde hij op het erve Kattelaar. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 27 november 1757 met Janna Berends Boswinkel (Claassens) uit Elsenerbroek. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren, Arend en Geesken Ezendam. In 1795 is Janna Boswinkel kastelein op het erve Kattelaar. Het tweede huwelijk van Jan Gerrits Ezendam (Binnen Jan) is met Janna Neutenberg uit Elsenerbroek. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren, Gradus en Janna Ezenbrink. Janna Ezenbrink trouwt omstreeks november 1805 met schipper Jan de Wilde uit Enter. Hij is de zoon van Jannes de Wilde en Jenneken Ezendam. Janna Ezenbrink overlijdt op 20 februari 1810 te Enter op vijfendertigjarige leeftijd. Jan de Wilde hertrouwt twaalf jaar later, op 28 november 1822, met Hermina van de Riet uit Notter.

Arend Ezendam is geboren op 23 maart 1758 te Enterbroek en overleden op 8 juni 1828 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Gerrits Ezendam (Binnen Jan) en Janna Berends Boswinkel (Claassen). Arend Ezendam is landbouwer en kastelein. Hij is getrouwd op 21 augustus 1785 met Catharina Nijhuis uit Boekelo. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Arend Ezendam woonde op erve Binnengais waar hij kastelein was. Hij was in dienst van Borgerink van het Huis Cattelaar. Ook moest hij de paarden van de postkoets verzorgen en de goederen in- en uitladen uit de zompen met een kraan. De ophaalbrug bedienen was ook zijn werk, zo ook het verzorgen van de bijenstal.

In R.A.Kedingen 83 blz.164 is vermeld dat op 31 juli 1797 de 50e penning wordt betaald door Gerhard Dunbar. Die meldt dat uit de boedel van wijlen Gerhardina Borgerink te hebben gekocht, het erve en goed Cattelaar, de herberg Binnengait en de nieuwe brug. Arend Ezendam koopt op 6 juni 1789 van Gerhardus van Nes de halve tienden uit het erve Oldhof in Enter. Deze tienden verkoopt hij op 17 maart 1819 weer aan Gradus Volbrink te Enter voor zeventienhonderdvijf gulden. Arend Ezendam koopt in juni 1799 een perceel hooiland van Hermannes Ezendam van erve Holland voor honderdvijfzeventig gulden. Arend Ezendam koopt op 1 december 1804 van J. Eindhoven (Cattelaar) het erve Siemerink (nu het landgoed 't Rheins) voor vijftienhonderd gulden. Hij verkoopt dit erve aan Jan ten Zeldam te Delden voor drieëntwintighonderd gulden en het zaadgewas daarop voor tweehonderdvijftig gulden. De akte nummer 45 op gemaakt op 21 maart 1821 bij notaris Jalink te Goor. De doorrijdschuur aan de overkant van de weg is gebouwd in 1751. Dit is te zien aan de

ankerijzers aan voor en achterkant in de muur. De verbouwing is in 1813 geweest, te zien op de sluitsteen boven de doorrijddeuren, met het opschrift A E D (Arend Ezendam) C N H (Christina Nijenhuis) Anno 1813. Op 15 juli 1808 sluit Arend Ezendam een hypotheek af ter hoogte van duizend gulden tegen vijf procent rente, van Aleida Jansen, de weduwe van Gerhardus ter Horst te Rijssen. Als onderpand worden de hem toebehorende tienden, gelegen in de Enteres gebruikt. Deze tienden waren gekocht van Gerrit Gerritsen de Wilde, (zie; R.A. Kedingen inv. nr. 25 blz.1/3). Op 17 maart 1819 verkoopt hij ook grond aan dominee Gerhardus Hendrikus Immink voor honderdvijfendertig gulden en aan Anthonie en Jan Braamhaar verkoopt hij de grote en kleine Kraaiakkers voor honderdzeventig gulden en honderdtwintig gulden.

Gerrit Jan Ezendam is geboren op 10 april 1884 te Enter en overleden op 27 juni 1937 te Enter op drieënvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jannes Ezendam en Janna Lambers. Gerrit Jan Ezendam wordt ook Plas Jente genoemd. Hij is schipper van beroep. Hij is getrouwd op 23 mei 1912 met Aleida Johanna Ooms uit Ypelo. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren. Het derde kind, Jenneken Ezendam, overlijdt op negenjarige leeftijd. Het vierde kind, Johan Ezendam, overlijdt op eenjarige leeftijd.

Jannes Ezendam (Enteler) is geboren op 5 januari 1891 te Ypelo. Hij is landbouwer en klompenmaker. Jannes Ezendam wordt ook 'n Kakstool genoemd. Hij woonde aan de Entelerweg1 te Ypelo en heeft eerder gewoond in de Bokkenhoek te Enter. Jannes Ezendam is de zoon van Jannes Ezendam en Janna Lambers. Hij is getrouwd op 27 augustus 1925 met Johanna Willemina Tonia Frederika Nijenhuis uit Enter. Zij is de dochter van Willem Nijenhuis ('n Kakstool), landbouwer op erve Enteler en Anna Tonia Esendam. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.

Hendrikus Ezendam is geboren op 26 november 1861 te Enter en overleden op 13 mei 1948 te Enter. Hij was de buurman van Gerrit Jan Saaltink. Hendrikus Ezendam is de zoon van Jan Ezendam en Geertruida Evers. Hij is klompenmaker van beroep. Hendrikus Ezendam is getrouwd op 18 februari 1887 met Frederika Bokdam uit Enterbroek. Zij is de dochter van Jannes Bokdam, landbouwer op erve Hiltjesdam en Geertruida Kamphuis. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.

Gerhardus (Gradus) Ezendam is geboren op 16 maart 1770 te Enter en overleden op 24 maart 1837 te Enter op zevenenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Gerrits Ezendam (Binnen Jans) en Janna Nutteberg. Gerhardus (Gradus) Ezendam wordt lidmaat van de hervormde kerk op 4 april 1794. Hij koopt op 6 januari 1811 van J. Dijkers het erve Ramakers aan de Zuiderstraat 39 te Enter. In 1832 is hij ook eigenaar van het naastgelegen erve Teuntjes. Gerhardus (Gradus) Ezendam is getrouwd op 15 juni 1799 met Geertje de Wilde uit Enter. Zij is de dochter van Jannes de Wilde en Jenneken Ezendam. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren.

Hendrik Esendam is geboren op 26 oktober 1704 als zoon van Jan ten Ezendam en Jenneken Jans. Hij is getrouwd op 4 augustus 1726 met Janna Hendriksen Hobbelink. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Jan Hendriksen, werd Hobbelink genoemd. Het tweede kind, Judith Esendam (Hobbelink) is getrouwd op 29 oktober 1752 met de lampenkremer Hendrik Hofstede. Later is Janna Hendriksen Hobbelink getrouwd met Jan Volberink uit Enter.

Jan Hendriksen Hobbelink (Esendam) is geboren op 17 november 1726 te Enter. Hij is de zoon van Hendrik Esendam en Janna Hendriksen Hobbelink. Jan Hendriksen Hobbelink is getrouwd op 20 maart 1757 met Janna Berends Heukes uit Ypelo. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren.



Johanna F. van Buren  
maart 1934

## Den sik uut Enter

Det 'n oalen bok mangs biester op  
'n jonk blaechien is gesteld,  
det wus ik, mar det 'n sik zoo was,  
had' mij nog num's verteld.  
In Enter was der kottens een',  
door was 't nog slimmer mee.  
Den wol alleent mar mooi greun grös,  
en aans beduun e 'nee'.

Door kon de baas neet an voldoon,  
dreug heui, aans had' den neet.  
Toew prakkezeren e wat uut,  
misschien det 't hulp, wee weet.  
Hee haal'n nen groten greunen bril  
en dee den 't sikkien veur.  
Toew kreeg jandoriemiej het heui  
in ees ne greune kleur!  
Het sikkien dach, det 't meitied was,  
het beet der nerig in!  
Aj de verbelinge mar hebt,  
het sikkien gung 't noa 't zin.

Geleuft mij leu, zoo geet 't alleent  
den sik uut Enter neet.  
't Maakt ook veur oons verschil, deur wat  
veur 'n bril ow 'n dink bezeet.

As oonzen bril is van goon mood,  
of van een good humeur,  
dan zeew de dinge neet zo slim,  
dan komt z' oons better veur.



Johanna van Buren op de fiets in een collage in Hellendoorn.

### Klaprozen

Klaprozen, "kwamme aens langs oew goan  
'k Zag' oew in vuurroo kleedtjes stoan.  
't Was op nen margen, de zonne scheen,  
En met oew twintigen waa-j biejeen'.  
Dunne en teer waan oew' blaacnies rood,  
Zachte as ziede, as vuur eer'n glood.  
Wegende wind streek oew hen end' weer,  
Groot'nisse deej van Oonz' Leven Heer.  
En toew k te middag weer an kwam' goan  
Zag ik oew' kale knoppies stoan.  
Eén halven dag en oew blad waa-j kwiet  
Al oewen glood in zoo kotten toed.  
Mar oewen deens ha-j an mij edoan  
En an nen aander, den langs kwam goan.  
'k zag oewe blaechies evöllen in 't grös,  
Margen goat aandere bleumpies lös  
Klaprozen, zoo zal 't oons ook vergoan.  
k Zee, as nen daamp oons in d'eeuwigheid stoan  
'n Enen in 't kleine, nen aander in 't groot,  
A-w oonze bosschop in 't leaven mar doot.  
Good wean veur aandem, starkbiej al 't zeer  
Groot'nisse doon van Oonz' Leven Heer.  
Gisteren... vandaage... maen is 't edoan.  
'n Aander zal op oonze steachies stoan.

Johanna van Buren, juli 1942

Johanna van Buren werd geboren in een timmermansgezin in Hellendoorn. In 1883 overleed haar vader en leefde Johanna met haar broer en haar moeder. Niets deed aanvankelijk vermoeden, dat ze bekendheid zou verwerven als dichteres. Van 1900 tot 1919 werkte ze als thuisnaaister in haar dorp en leidde ook meisjes op voor dat beroep. Na het overlijden van haar moeder ging ze op het postkantoor werken. Pas in 1927, op haar zesenvestigste, begon ze gedichten te publiceren. Tot 1961 schreef ze wekelijks in de bijlage van het Dagblad van het Oosten (het Twents Zondagsblad) een gedicht, of zoals ze dat zelf noemde een "leedtien". Vanaf dat moment schreef ze voor een "groot" publiek van wel zo'n honderdduizend lezers. Ze werd immens populair bij de lezers en wekelijks greep men naar de krant voor het gedicht van Johanna. Ze was een soliste in haar doen en laten en is dan ook haar hele leven vrijgezel gebleven. Dat wil niet zeggen dat ze in haar leven geen liefdes heeft gekend. Uit haar persoonlijke bezittingen bleek, dat ze zelf enkele gepassioneerde liefdes heeft gekend, die echter mislukten. Daarover heeft ze zelfs gedichten geschreven, rond 1910, in het Algemeen Nederlands. Zo gebruikte ze een streektaal die tussen het Twents en het Sallands in zat; een taal zonder schriftelijke traditie, waarvoor ze dan zelf ook een uiterst consequente spelling ontwierp, die uitermate goed leesbaar was voor haar publiek. Daarnaast schreef ze over onderwerpen, die vele mensen aanspraken, onderwerpen van alledag, zonder alledaags te worden.

## Dorpsfiguurn

Ik mis ze wal, die dorpsfiguurn

zo als Plaatn Jannoa, Malo, de Pijp en Corry van 'n Pas

Pluumers Ab en Kooln Diekske, beile wan die nog lange kras

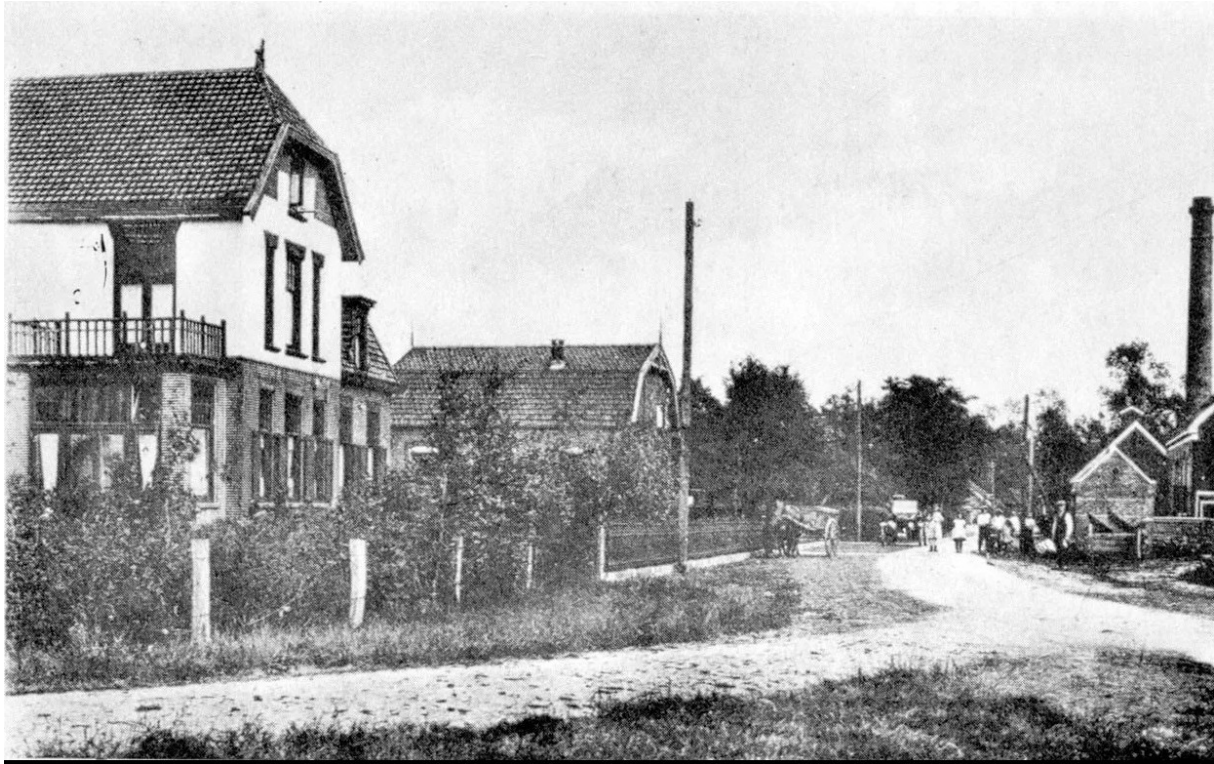
ik misse ze, al wan de meisten wa redeluk oald, door neet van

meer dat ze weg zint, doar vin ik toch niks an

as ik het vuur het zegn har e had, dan haw ze nog allemaal hier e had

want now at der gen eene meer van is, is 't toch wal 'n heel gemis.

Benny van de Braandputte



1912 Julianastraat/ Rijssenseweg



2005 Julianastraat/ Rijssenseweg

## Johan Plumiers Memorial

In Enter wordt de herinnering aan het wielerverleden levend gehouden door een jaarlijkse amateurskoers, de Johan Plumiers Memorial.

Eind jaren vijftig sloot een aantal Enterse jongens zich aan bij de wielerverclub De Zwaluwen uit Almelo. Geïnspireerd door de successen van vedetten als Wim van Est en Wout Wagtmans in de Tour de France, wilden ze zich toeleggen op het wielrennen. De jongens begonnen, na een verkregen licentie van de Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie, als nieuweling en na verloop van tijd gingen ze over naar de amateurs.



Als nieuweling was Johan Pluimers gevreesd bij zijn concurrenten. Hij maakte naam door zijn zege in 1960 in de Acht van Chaam, in de legendarische ronde van dit dorpje. Dit veroorzaakte een golf van enthousiasme in Enter. Als kersverse amateur werd hij één jaar later derde in de Ronde van Overijssel, die vanwege de start en finish in Rijssen, door velen in Enter met belangstelling gevolgd werd.

Bert Boom uit Herike bij Markelo was een succesvol amateurwielrenner. Hij was inmiddels in 1967 getrouwd met Truus Wolters uit Enter, het dorp waar hij sinds 1962 woonde. Bert Boom maakte deel uit van de nationale amateurwielploeg. Hij werd afgevaardigd naar veel buitenlandse wielerevenementen, zoals de Ronde van Tunesië, de ronde van Oost Duitsland en vele andere. In Enter kregen de jonge wielrenners een grote supportersschare, die in de weekenden meereisde naar de wedstrijden. Door de vele connecties van Bert Boom werd in 1966, naast de bestaande amateurronde van Enter, een profkoers toegevoegd. Veel bekende profs maakten hun opwachting in Enter, zoals Peter Post, Eddy Merckx en Jan Raas. Ook Kees Pellenaars verscheen met zijn ploeg aan de start. In 1967 maakte Boom kennis met het baanwielrennen, met name het stayeren achter grote motoren. Ook deze discipline bleek hem goed te liggen en hij werd amateurkampioen van Nederland. Door deze successen werd hij in 1969 afgevaardigd naar de wereldkampioenschappen stayeren in Brno in Tsjechoslowakije. Hier behaalde hij de regenboogtrui. Bij de huldiging in Enter stond heel het dorp op z'n kop. In de straat waar hij woonde verdrongen de mensen zich op de balkonnetjes om maar niets te missen. Eén balkon bezweek onder de last, met zeven gewonden als gevolg, waarvan één zeer ernstig.

Een ander wielertalent uit Enter was Hennie Stamsnijder. Bert Boom nam hem onder zijn hoede en stond "Stammie" met raad en daad terzijde. In 1977 zegde deze zijn baan bij de belastingdienst op en legde zich volledig toe op het wielrennen. Twee jaar later werd hij Nederlands amateurkampioen op de weg en tweede bij het wereldkampioenschap veldrijden. Dat leverde hem een profcontract op. Hij werd vervolgens afgevaardigd naar de Olympische Spelen op het onderdeel tijdrit, nam deel aan de Tour de France in 1980 en 1981 en behoorde tot de nationale top in vrijwel alle disciplines van het wielrennen. In 1981 werd hij wereldkampioen veldrijden in Tolosa in Spanje. In Enter steeg de wielerschaar naar grote hoogten en een geweldige huldiging viel Hennie Stamsnijder ten deel. In 1983 veroverde hij voor de eerste keer de Super Prestige Trofee voor de beste veldrijder van dat jaar. Dit zou hij nog drie keer herhalen. Hij werd negen keer Nederlands kampioen.



Ronde van Enter, 2011, collectie Henk Pluimers

In die tijd deed de Ronde van Nederland meermalen Enter aan en op de Enterse Mors werd de "Cros der Azen", een profkoers voor veldrijders, verreden. Nadien bleek het niet meer mogelijk een profwielerronde met klinkende namen te organiseren zonder grote sponsors. In Enter wordt de herinnering aan het wielerverleden levend gehouden door een jaarlijkse amateurskoers, de Johan Pluimers Memorial.

## Ezink

Jan Ezink is geboren omstreeks 1610 te Enter. Hij is de oudst bekende Ezink te Enter. Jan Ezink heeft drie kinderen, het eerste kind wordt Hendrik Jansens genoemd, het tweede kind Gerrit Jansens is te Enter geboren. Het derde kind, Jan Jansens, is te Hellendoorn geboren.

Willem ter Ese is geboren op 26 januari 1696 te Enter en overleden in oktober 1764 te Enter. Hij is de zoon van Jan Ezink en Maria. Willem ter Ese is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 7 januari 1723 met Janna Grevink uit Enter. Zij is de dochter van de koster, schoolmeester en markeschrijver van de marke Enter, Joost Grevink en Anna Maria Aenholt. Willem ter Ese is op 3 augustus 1746 tot wederopzegging aangesteld tot kerkmeester. Hij ontvangt hiervoor een dukaat per jaar. Tot zijn overlijden in 1764 heeft hij de functie vervuld. Het tweede huwelijk is op 17 oktober 1728 met Wilmke Ten Brinke.

Joost ter Ese is geboren op 14 april 1724 te Enter. Hij is de zoon van Willem ter Ese en Janna Grevink. Joost ter Ese is getrouwd op 4 maart 1753 met Aaltje Exo. Zij is de dochter van de landbouwer Lambert Jansen Exo en Aeltien Hendriks Meijers van het erve Exo.

Lammert Ezink is geboren op 10 juli 1757 te Enter en overleden op 26 september 1822 te Enterbroek op vijfenzestigjarige leeftijd. Hij is landbouwer op het erve Exo. Lammert Ezink is de zoon van Joost ter Eze en Aaltje Exo. Lammert Ezink wordt op 15 juli 1792 lidmaat van de hervormde kerk te Enter. Op 13 augustus 1802 meldt Lammert Ezink dat hij vier weken geleden van de erven Jan Schimmelpenninck te Almelo het erve Exo heeft gekocht, zonder hypotheek, voor tweeënvijftighonderd gulden. Jan Schimmelpenninck is in 1768 overleden en de erfgenamen zijn neef Antony ten Cate, nicht Catharina ten Cate en Elisabeth ten Cate, allen uit Almelo. Lammert Ezink is getrouwd op 17 mei 1787 met Berendina Ezendam, de dochter van Jannes Berendszoon Ezendam en Janna Wolves.

Gerrit Ezink is geboren op 10 januari 1878 te Enter en overleden op 19 april 1942 te Enter op vierenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Berend Ezink en Gezina Stegeman. Gerrit Ezink is pachter vanaf 10 november 1920 op het erve Groot Exo aan de Wierdenseweg te Rectum. Het erve Exo is 12.32.33 hectare groot en de pacht is vierhonderdeenendertig gulden per jaar. De eigenaar van het erve Exo is de fabrikant Jansen te Almelo. Gerrit Ezink is getrouwd op 2 mei 1907 met Hendrika Zandvoort uit Holten. De familie woonde na het overlijden van Gerrit Ezink aan de Jagersweg. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Janna Gezina Ezink, trouwde met Willem Pluimers (Köps Wilm) de melkrijder. Het tweede kind, Johan Ezink, is landbouwer en woonde tot 21 november 1942 op het erve Exo. In 1954 woont hij volgens zijn persoonsbewijs aan de Jagersweg waar hij samen met zijn moeder een landbouwbedrijfje heeft.

Jannes Ezink is geboren op 30 augustus 1769 te Enter en overleden op 10 februari 1853 te Zuna. Hij is landbouwer van beroep. Hij is de zoon van Joost ter Ese en Aaltje Exo. Jannes Ezink is pachter op het erve Leijerweerd vanaf 11 november 1812, voor de duur van twaalf jaar. Jannes Ezink moet in twee termijnen honderdtwintig gulden pacht betalen. Daarvoor moet hij naar Delden, waar de eigenaar Putman Cramer woont. Verder moet hij als toepacht voldoen per jaar, twee keer met twee paarden en wagen naar Deventer gaan naar de markt. Verder moet hij de eigenaar acht volwassen jonge hoenders, een vette gans, tien pond boter en vijftig eieren brengen. Daarnaast moet hij voor de verpachter een hond onderhouden en twee paardenstallen vrijhouden. Na twaalf jaar het erve Leijerweerd te hebben gepacht vertrekt hij met gezin naar Zuna, waar hij Steern Jans wordt genoemd.

Jan Ezink is geboren op 9 juni 1743 te Enter en overleden op 7 februari 1818 te Enter. Hij is de zoon van Willem ter Ese en Wilmke ten Brinke. Jan Ezink is schipper. Hij is getrouwd op 2 augustus 1768 met Geesken Gerrits Lubbers. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het tweede kind, Jenneken Esink, is getrouwd met de winkelier en landbouwer Gradus Volberink uit Enter. Gradus Volberink is in 1807 samen met Engbert Evers eigenaar van het erve Koenderink.



De familie Ezink voor hun huis achter de openbare school.

Jan Ezink is geboren op 23 januari 1804 te Enter en overleden op 2 januari 1887 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Ezink en Jenneken Lubbers. Jan Ezink is schipper. Hij is getrouwd met Geertruida Pluimers uit Enter. Zij is de dochter van schipper Hendrik Pluimers (Sweers) en Hermina Lammers. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Het tweede kind, Hendrik Ezink, is schipper. Hij is getrouwd op 4 augustus 1878 met Aleida de Wilde, de dochter van schuitemaker Gerrit de Wilde en Aleida Koenderink. Het vierde kind, Maria Ezink, is getrouwd op 14 september 1876 met de landbouwer Gerhardus Nijland (Horstink). Hij is de zoon van schipper Hindrik Nijland en Hendrika Horstman. Het vijfde kind, Harmina Ezink, is getrouwd op 9 juni 1869 met de timmerman en wieldraaijer Lucas de Wilde (Lubs Luuk). Hij is de zoon van schipper Derk de Wilde en Hendrina Lubbers. Het achtste kind, Jenneken Ezink, is getrouwd op 22 augustus 1884 met de timmerman Johannes ten Brinke. Hij is de zoon van schipper en landbouwer Hendrikus ten Brinke en Maria Burgers. Ze woonden op het erve Ezink, nu Rabobank.



Johannes ten Brinke en Jenneken Ezink

Willem Ezink is geboren op 3 februari 1782 te Enter en overleden op 12 december 1846 te Enter op vierenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Ezink en Geesken Gerrits Lubbers. Willem Ezink is schipper van beroep. Op 5 september koopt hij een huis met een halve put op de Hogebrink 13 te Enter van Gradus en Hendrikus ten Brinke. Willem Ezink is getrouwd op 26 januari 1815 met Gerritdina ter Plecht uit Enter. Zij is de dochter van schipper Arend Hendriksen ter Plecht en Geertruid Jansens ter Steege.



Hogebrink, erve Getkate (Raps), jaren vijftig, kinderen: Gerrie ter Harmsel en haar nichtje Aafke.



Hogebrink

Willem Ezink is geboren op 5 augustus 1865 te Enter en overleden op 24 oktober 1910 te Enter op vijfenveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gerrit Ezink en Diena ten Brinke. Willem Ezink wordt ook de Kos genoemd. Hij is getrouwd op 25 mei 1893 met Gerritje Aanstoot uit Holten. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. De kinderen worden ook de Kos genoemd.

Gerrit Ezink (Kos Gaait) is geboren op 17 april 1894 te Enter. Hij is de zoon van Willem Ezink en Gerritje Aanstoot. Gerrit Ezink wordt ook Kos Gaait genoemd. Hij is landbouwer en houtsjouwter en woont aan de Dorpsstraat te Enter. Gerrit Ezink is getrouwd op 9 augustus 1928 met Hendrika Johanna van Uitert uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer Gerrit Jan van Uitert en Geertruida Pluimers. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren, Willemina en Geertruida Ezink. Het eerste kind, Willemina Ezink, is geboren op 1 april 1932 te Enter en overleden op 5 november 2010 op achtenzeventigjarige leeftijd. Zij is getrouwd met Jan ten Brinke (Pluimers jongs), metselaar en aannemer, uit Enter. Hij is de zoon van klompenmaker en schipper Hendrik ten Brinke en Gerritdina Weijsink. In dit huwelijk zijn drie pleegkinderen gekomen.



Het nieuwe huis van Ten Brinke (Oarnts) aan de Dorpsstraat, jaren zestig, het huis wordt afgebroken ten behoeve van het Middenplein (2017), collectie Jan ten Brinke.

## Freriksen

Hendrik Freriks is geboren omstreeks 1630 en is de oudst bekende Freriks te Enter. Hendrik is getrouwd met Maria van Hengeloe. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, met name Hendrik en Bartelt Freriks. Zoon Hendrik krijgt twee kinderen, met name Gerrit en Otto Freriks. Gerrit Freriks is geboren omstreeks 1690. Hij trouwt met Roelifje Hartgerink uit Bentelo. Gerrit trouwt een tweede keer, nu met Geesken Jansen Nienhuijs uit Enter. Zijn kinderen worden Freriksen genoemd

*Op 14 febr. 1721 koopt Gerrit Hendriksz. Freriks, van Maria van Ommeren te Deventer het Caterstede Freriks, in de boerschop Enter.[ R.A.Ked.2 blz.53].*

Met Gerrardus (Gerrit) Freriksen, gedoopt op 8 januari 1779, zoon van Rolef Freriksen en Johanna Smit, komt de naam Oaluupn in beeld. Hij is de zoon van Bernardus (Naats) Freriksen en Maria Smits.

Gerrit Jan Freriks is geboren op 2 augustus 1842. Hij is getrouwd op 2 mei 1871 met Maria Rijkers uit Wierden. Gerrit Jan was ganzenkoopman. Hij is overleden op 18 juli 1924.

Met Johannes Hermannes Freriksen komt de naam Kaaks voor het eerst in beeld. Hij is geboren op 15 september 1881 en is de zoon van Gerrit Jan Freriks en Maria Rikkert. Hij is getrouwd met Johanna Wolters op 3 mei 1917. Hij is overleden in Almelo op 9 januari 1967. Uit dit huwelijk zij zeven kinderen geboren.

Het eerste kind is Maria (Marie), geboren 19 januari 1918 en overleden op 12 juni 2012 op vierennegentigjarige leeftijd. Zij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op drieëndertigjarige leeftijd met Johannes Hermannus Pius (Johan) Lammertink. Hij is de zoon

van de klompenmaker Hendrikus Lammertink (Paanders Dieks) en Johanna Gezina Morsink. Johan Lammertink is overleden op 21 januari 2001 op tweentachtigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is met Jan Engelbertus Lammertink, de zoon van klompenmaker Hendrikus Lammertink (Paanders Dieks) en Johanna Gezina Morsink. Jan Engelbertus Lammertink is overleden op 19 januari 2003 te Rijssen op eenentachtigjarige leeftijd.

Het tweede kind, Johanna Geertruida Hermina, is geboren op 29 december 1918 en overleden op 6 januari 1937 te Enter op achttienjarige leeftijd.

Het derde kind, Gerrit Jan Marinus, is geboren op 8 juli 1920 en is overleden te Enter. Hij is landbouwer op het erve Kaaks.

Het vierde kind, Johannes Gerhardus, is geboren op 19 mei 1921 en overleden op 11 februari 1922. Hij heeft tweehonderdachtenzestig dagen geleefd.

Het vijfde kind, Geertruida Johanna is geboren op 2 juni 1922, datum overlijden niet bekend.

Het zesde kind is levensloos geboren op 22 juli 1923.

Met Jan Freriksen komt de naam Poppen in beeld. Hij is geboren op 24 februari 1863 te Enter en overleden op 12 januari 1950 te Enterbroek. Hij is de zoon van Bernardus Freriksen en Joanna Keizer. Hij trouwt op 10 oktober 1895 met Aleida Schrooten. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Met het vijfde kind, Hermannes Johannes, komt de naam de Wos in beeld. Hij wordt Wos Mans genoemd. Mans Freriksen is geboren op 19 juli 1906 te Enterbroek en is er ook overleden op 19 september 1997. Hij woonde aan de Stokreefsweg 7. Hij is getrouwd met Johanna Hendrika Ezendam van de Bullenaarsweg in Enterbroek. Zij was de dochter van Jan Ezendam (Kleij Jao) en Dieka Kusters. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren, Jan, Johan, Liny, Harrie, Riky en Gerard Freriksen.

Harrie Freriksen is geboren omstreeks 1950 en is overleden op 10 mei 1991. Hij is de zoon van Wos Mans en Johanna Hendrika Ezendam. Hij woonde aan de Stokreefsweg 7a. Harrie Freriksen is getrouwd op 8 augustus 1975 met Marietje Kolkman uit Diepenveen. Zij is overleden op achtenvijftigjarige leeftijd aan asbestkanker. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Maik, Petra en Susan Freriksen.



2015, Maik Freriksen (van de Wos)

De broer van Harrie Freriksen van Wos Mans is Johan Freriksen. Hij is geboren op 1 april 1940 en overleden als gevolg van een auto-ongeluk bij Tiel op 12 september 2007 op zesenzestigjarige leeftijd. Hij is getrouwd op 26 september 1967 met Ria Hesselman. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren, Miranda, Frank en de tweeling Marloes en Lisette Freriksen. Johan was de eigenaar van transportbedrijf Hesselman.



2015, Lisette Mekenkamp-Freriksen en Marloes Otten-Freriksen



Jan Fernhout en zijn vrouw Adri, de foto is gemaakt als herinnering aan zijn 99<sup>e</sup> verjaardag. Hij is overleden eind augustus 2016. Op de bank bij de Waarf staat zijn naam.

Zijn gezin breidde zich uit. Jan en Adri kregen tien kinderen. Daarom is moeder Adri in 1954 aan de wal gaan wonen in Dordrecht. Toen Jan Fernhout 55 jaar was stopte hij met varen. Ze kochten een huis in Enter. Met een zeiltjalkje bevoeren Jan en Adri de binnenwateren. Ze hebben zelfs hun 70 jarig huwelijk mogen vieren. Jan was ook betrokken bij de bouw van de Enterse Zomp. Een houten vaartuig dat vroeger op de Regge voer. In 2010 overleed Adri Fernhout.



Nu in 2015 woont Jan Fernhout nog zelfstandig in een seniorenwoning in Enter. Tot slot kan men zeggen dat Jan Fernhout een bestuurder, ondernemer en vervoerder was, een bijzondere schipper!

# Hakkert

Berend Willem Hakkert is geboren omstreeks 1760. Hij is de oudst bekende Hakkert. Berend Willem Hakkert is schoolmeester van beroep. Hij is getrouwd op 27 juni 1789 te Holten met Teune Teunissen Wibbelink uit Bathmen. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren te Dijkerhoek, Gerrit en Jan Hakkert.

Gerrit Hakkert is geboren op 27 september 1790 te Dijkerhoek en overleden te Holten op 13 januari 1861 op achtenzestigjarige leeftijd. Hij is boerwerker en landbouwer. Gerrit Hakkert is de zoon van Berend Willem Hakkert en Teune Teunissen Wibbelink. Hij woont op de Beuzeberg te Holten. Gerrit Hakkert is getrouwd op negenendertigjarige leeftijd op 12 oktober 1829 te Holten met Berendina Paalman uit Holten. Zij is de dochter van Hendrik Paalman en Gerritdina Alberts Overweg. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Berend Willem, Teunis en Gerdiena Hakkert. Gerdiena Hakkert is geboren op 2 april 1838 te Holten en overleden op 23 november 1873 te Holten op vierendertigjarige leeftijd. Zij is getrouwd op 28 mei 1862 te Holten met de negenendertigjarige Hendrik Jan Aanstoot (Witmoos) uit Holten. Hij was eerder getrouwd met Gerritdina Maneschijn. Nazaten van Hendrik Jan Aanstoot wonen op de Aanstoot erven aan de Schreursweg in Look en op erve Bolink en erve Witmoos op de Borkeld.

Hendrik Martinus Hakkert is geboren op 7 maart 1908 te Wierden en overleden te Enter op 20 maart 1995 op vijfnegentigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Hakkert en Maria Bussink. Hendrik Martinus Hakkert is getrouwd op 13 mei 1931 met Willemina Weustemaat uit Enter. Zij is de dochter van de winkelier Gerrit Jan Weustemaat (Rassche) en Willemina Bekkink. Uit dit huwelijk zijn te Enter zeven kinderen geboren.

Jan Hakkert is geboren op 15 december 1931 te Enter. Hij is de zoon van Hendrik Martinus Hakkert en Willemina Weustemaat. Jan Hakkert is getrouwd op 12 april 1956 met Fenneken Zandvoort uit Rijssen. Zij is de dochter van Jan Zandvoort en Aleida Leeftink. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren, Hendrik Marinus en Jan Hakkert. Het eerste kind, Hendrik Marinus Hakkert, is getrouwd op 11 september 1980 met Marianne Schuitemaker uit Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker Willem Schuitemaker (Mantjes) en Janna Puppels.

Gerrit Jan Hakkert is geboren op 18 augustus 1933 te Enter. Hij is de zoon van Hendrik Martinus Hakkert en Willemina Weustemaat en is de broer van bovengenoemde Jan Hakkert. Hij is getrouwd met Sientje Smit. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Hendrik Martinus Hakkert, geboren op 9 juni 1963 te Enter en Gerrit Hakkert, geboren op 16 januari 1966 te Enter.

# Jansen

Zes families Jansen hebben zich in en om Enter gevestigd. Ze zijn geen familie van elkaar. De voorouders van deze families komen uit Salland.

Jansen, van wie geen gegevens bekend zijn, behalve het feit dat hij zes kinderen had, is de oudst bekende Jansen. Zijn zoon, Harmen Jansen, is geboren omstreeks 1750 te Holten.

Harmen Jansen heeft een zoon, Gerrit Jansen. Gerrit Jansen is geboren omstreeks 1814 te Holten en overleden op 30 januari 1888 te Neerdrorp. Hij is de zoon van Harmen Jansen en Jenneken ten Hove. Het tweede kind, Gerrit, wordt Twilhaar genoemd, en ook Aolbers. Het derde kind, Jan, wordt Reijns genoemd. Het vierde kind, Hendrikus, wordt de Hakke genoemd. Het vijfde kind, Albert, wordt Stomp' n genoemd.

Albert Jansen is de zoon van Jansen. Hij wordt ook Stomp'n genoemd. Albert Jansen is getrouwd met Janna Jansen. Uit dit huwelijk is Joannes Jansen geboren, die ook Stomp'n wordt genoemd. De naam komt van het stuk grond waarop ze hun huis hebben gebouwd. Het erve Stomp'n lag op de hoek van de Bornerbroekseweg en de Huttemansweg, achter het huidige joodse monument.

Jan Hendrik Jansen is geboren op 4 januari 1896 te Rectum en overleden op 16 april 1938 te Enter op tweeënveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Hendrik Jansen en Jenneken Morsink. Jan Hendrik Jansen woonde aan de Witmoesdijk 5 in de Waterhoek. Hij wordt ook Ketrien boer genoemd. Jan Hendrik Jansen is getrouwd op 3 juli 1919 met Aleida Hendrika Hofhuis uit Ambt Delden. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren. Aleida Hendrika Hofhuis komt op 23 maart 1921 met attestatie van de hervormde kerk van Rijssen naar Enter. Haar grootouders, Jan Hendrik Hofhuis en Aleida Bloemendal, wonen vanaf 1925 bij haar in huis, tot ze overlijden. Aleida Hendrika Hofhuis is de dochter van Jan Hofhuis en Johanna Frederika ten Brinke.

Jan Hendrik Jansen is geboren op 8 oktober 1927 te Enter en overleden op 1 februari 2010 te Enter. Hij woonde aan de Hogebrink 23 te Enter. Jan Hendrik Jansen is de zoon van Jan Hendrik Jansen (Ketrien boer) en Aleida Hendrika Hofhuis. Hij is getrouwd met Jenneken Scholten. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Jenneken Scholten is de dochter van de fabrieksarbeider Gerrit Jan Scholten (Trien Gertjan) en Engberdina ten Hove.

Hendrik Jansen is geboren op 15 oktober 1852 te Hellendoorn en overleden op 20 december 1889 te Enterbroek op zevenendertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Mannes Jansen en Janna Stegeman. Zijn ouders waren landbouwers en woonden onder Borne, de grootouders waren landbouwers en woonden onder Hellendoorn. Hendrik Jansen trouwt op 3 december 1880 met Johanna Geertrui Morsink uit Enterbroek. Zij is de dochter van de landbouwer op het erve Reins, Jannes Morsink en Berendina ter Horst. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het erve Rheins is een pachtboerderij van Dikkers uit Zwolle. Het erve is gesticht toen Reijnt Arendszoon Siemerink op 13 juni 1717 trouwde met Jenne ten Zeendam.

Jan Hendrik Jansen is geboren op 25 juni 1883 te Enterbroek en overleden op 12 september 1956 te Enterbroek. Hij is de zoon van Hendrik Jansen en Johanna Geertrui Morsink. Jan Hendrik Jansen wordt ook Reins Jan genoemd. Hij is plaatselijk bureauhouder van de provinciale voedselcommissaris. Jan Hendrik Jansen is getrouwd op 23 mei 1912 met Tonia Johanna Groothaar van het erve Op de Haar te Deldenerbroek. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Tonia Johanna Groothaar is de dochter van de landbouwer Gerrit Groothaar en Frederika Nijenhuis.

Fredrik Johan Jansen is geboren op 29 juli 1917 te Enterbroek en overleden op 7 november 1982 te Enter op vijfenzeftigjarige leeftijd. Hij wordt ook Reins Fredrik genoemd. Fredrik Johan Jansen is landbouwer van beroep. Het erve Rheins is in 1948 eenendertig hectare groot. De eigenaar is nog steeds Dikkers uit Zwolle. Hij is de zoon van Jan Hendrik Jansen (Reins Jan) en Tonia Johanna Groothaar. Fredrik Johan Jansen is getrouwd op 28 januari 1940 met Jenneken Hendrika Burgers uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer op het erve nieuwe Haa'gaais, Gradus Burgers en Aleida Bakker. Uit dit huwelijk zijn tien kinderen geboren. Het tweede kind, Gerrit Jan, is landbouwer op het erve Rheins. Hij is niet getrouwd. Nadat zijn broer en zussen getrouwd zijn blijft hij alleen achter op het erve. Het viel hem zwaar om het bedrijf alleen te runnen. Zijn zus Alie, getrouwd met Arjan Mol, komt hem helpen. Arjan Mol heeft een schapenfokkerij. Hij maakt van het erve Rheins een kinderboerderij met een restaurant. Zus Aleida Janna is getrouwd met Arjen Herman Mol. Ook hun komen Gerrit Jan Jansen helpen. Arjen Herman Mol is een bloemist uit Borculo. Voor de opening van de kinderboerderij en het restaurant worden het melkvee en een deel van de landbouwgronden verkocht. In 2009 wordt de melkveestal afgebroken om plaats te maken voor hotelkamers. Er wordt een schapenstal gebouwd.

Gerhardus Jansens Hakkenhaar is geboren omstreeks 1807 te Olst en overleden op 5 december 1874 te Ypelo. Hij wordt ook Hakke genoemd. Gerhardus Jansens Hakkenhaar is landbouwer van beroep. Hij verhuist in 1841 naar het erve de Hakke, Ypeloweg 6 te Ypelo. Gerhardus Jansens Hakkenhaar is de zoon van Hendrikus Jansen (de Hakke) en Mechidis Lammers. Tot aan het overlijden van zijn eerste vrouw in 1848 wordt hij Hakkenhaar genoemd. Na zijn tweede huwelijk wordt hij (en zijn kinderen) Jansen genoemd. Gerhardus Jansens Hakkenhaar verkoopt op 29 april 1865 voor vierduizend gulden het erve Achterkamp te Ypelo aan Anna Margaretha Elisabeth Cremer, de weduwe van Petrus Franciscus Helmich te Zwolle. Notaris Wesselman te Wierden maakt de akte op waarin de navolgende goederen zijn beschreven: huis, schuur, erf, grasgrond, bouw- en hooiland. Later woonde Gerrit Slaghuis op het erve Achterkamp aan de Keursweg 2 te Ypelo. Nu woont er Morsink, die het oude erve heeft afgebroken er een nieuwe woning en schuur heeft gebouwd. Gerhardus Jansens Hakkenhaar bouwt een nieuwe boerderij op een naastgelegen perceel. Na zijn overlijden sluit zijn weduwe op 12 november 1875 een hypotheek af van Gradus Pezie te Almelo. De akte wordt opgesteld door notaris Veening te Almelo. Gerhardus Jansens Hakkenhaar is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 16 februari 1841 te Raalte met Maria Groot Schaarsberg uit Raalte. Uit dit huwelijk zijn te Ypelo twee kinderen geboren. Maria Groot Schaarsberg is overleden in 1848 op tweeëndertigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is in 1849 met Hermina Lammertink uit Rectum. Zij is de dochter van de klompenmaker en riet- en strodekker Henricus Lambertinck (Keppelink) en Hendrina Litteler. Uit dit huwelijk zijn te Ypelo vier kinderen geboren. De kinderen worden Jansen genoemd.

Berend Jan Jansen is geboren op 23 mei 1886 te Ypelo en overleden op 11 juli 1971 te Hellendoorn. Hij is in Enter begraven. Berend Jan Jansen was landbouwer op het erve Holland (de Elzen) aan de Stokreefsweg te Enterbroek. Hij koopt het erve Klein Mekenkamp en verhuist op 7 december 1921 naar het erve Klein Mekenkamp te Ypelo. Voor hem woonde er Hendrik Bokdam. Op 28 januari 1931 brand het erve Klein Mekenkamp tot de grond toe af. Berend Jan Jansen is de zoon van Hendrik Jansen en Johanna Geertrui Morsink. Hij is getrouwd op 12 maart 1914 met Hendrina Johanna Wassink uit Almelo. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren.

Johan Gerhard Jansen is geboren op 23 februari 1919 te Enterbroek en overleden op 12 januari 1993 te Enter. Hij is directeur van de raiffeisenbank (later rabobank) en koster van de hervormde kerk. Johan Gerhard Jansen is de zoon van Jan Hendrik Jansen (Reijns Jan) en Tonia Johanna Groothaar. Hij woonde aan de Julianastraat te Enter, later aan de Werfstraat. Johan Gerhard Jansen is getrouwd op 21 mei 1948 met Tonia Frederika Meilink uit Enterveen. Zij is de dochter van de landbouwer en grondwerker bij de heidemaatschappij Willem Meilink en Hendrika Ooms. Uit dit huwelijk is te Enter Jan Hendrik Jansen geboren.

Jan Hendrik Jansen is geboren op 3 augustus 1949 te Enter. Hij is kantoorbediende en koster van de hervormde kerk. Jan Hendrik Jansen is de zoon van Johan Gerhard Jansen en Tonia Frederika Meilink. Hij woont erve Oldenhof 45 te Enter. Jan Hendrik Jansen is getrouwd op 19 februari 1976 met Jannie Klein Nagelvoort uit Markelo. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

Hendrik Arend Jan Jansen is geboren op 25 april 1921 te Enter en overleden op 19 juli 2002 op eenentachtigjarige leeftijd op de Ypeloweg. Hij is bij een auto-ongeluk op de Ypeloweg overleden. Hendrik Arend Jan Jansen is landbouwer, melkventer en chauffeur. Hij is de zoon van Berend Jan Jansen en Hendrina Johanna Wassink. Hendrik Arend Jan Jansen woonde aan de Wierdenseweg 108 te Nijverdal. Hij is getrouwd met Gerritdina Hendrika Assink. Uit dit huwelijk is te Ypelo Hendrina Johanna Jansen geboren. Vier dagen na het auto-ongeluk is Gerritdina Hendrika Assink aan haar verwondingen overleden op achtenzeventigjarige leeftijd. Ze zaten samen in de auto waarmee het ongeluk is gebeurd. Op 24 juli 2002 zijn beiden te Hellendoorn begraven.

Berend Jan Jansen is geboren op 7 januari 1926 te Ypelo en overleden op 22 november 2004 te Enter op achtenzeventigjarige leeftijd. Hij is landbouwer op het erve Klein Mekenkamp. Hij



Dijkers in 1867 een schuur, erf en bouwland, groot 2.30 hectare, in de Gorens onder Enter. Hendrikus overlijdt op 7 augustus 1886 te Enter.

Arend Jan Kalenkamp is geboren op 5 september 1883 te Enter. Hij is de zoon van Hendrik Jan Kalenkamp en Hendrika Hosmar. Arend Jan is getrouwd op 10 oktober 1918 met Willemina Wilbers (van de Jager) uit Enter; getuigen zijn Hendrikus Johannes Effink en Jan Hendrik ter Hofstee. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. De oudste zoon Gerrit Jan wordt Kössel genoemd. Arend Jan Kalenkamp was klompenmaker.

Gerrit Jan Kalenkamp is geboren op 21 juni 1919 te Enter. Hij is de zoon van Arend Jan Kalenkamp en Willemina Wilbers. Gerrit Jan Kalenkamp wordt ook de Kössel genoemd. Gerrit Jan Kalenkamp is getrouwd op met Manna van de Maat uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn elf kinderen geboren. Hij woonde aan de Zuiderstraat 48 te Enter.

Herman Kalenkamp is geboren op 3 november 1897 te Enter en is overleden op 24 januari 1973 te Enter. Hij is de zoon van Jan Hendrik Kalenkamp en Geeske Beltman. Herman Kalenkamp is getrouwd op 26 mei 1921 met Arendina Johanna Bloemendal uit Diepenheim. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het eerste kind, Berend Jan, is driehonderd dagen oud geworden. Het tweede kind werd ook Berend Jan genoemd; hij is getrouwd met Gerritdina Johanna Kranenberg. Het derde kind werd Gerrit genoemd. Hij is getrouwd met Annie Hamersma uit Goor. Het echtpaar runde een dansschool aan de Zuiderstraat. Gerrit Kalenkamp is overleden op 17 juli 2015 te Goor.

## **Kamphuis**

Drie keer Kamphuis, vermoedelijk geen familie van elkaar, maar toch onder één genealogie genoemd.

Kamphuis. Hij heeft drie kinderen, Gerrit, Hendrikus en Jan Kamphuis. De kinderen zijn geboren te Wiene. Achter de naam Gerrit staat Heerbaartwonne.

Gerrit Kamphuis (Heerbaartwonne) is geboren op 20 oktober 1710 te Wiene. Hij is de zoon van Kamphuis. Gerrit Kamphuis is getrouwd op 17 maart 1733 met Aelken Jansen Mam...? Uit dit huwelijk is Jan Hendrik (Heerbaart) geboren op 29 november 1757 te Wiene.

Arend Jan Kamphuis is geboren op 2 januari 1830 te Elsen en overleden op 14 juli 1892 te Enter op tweeënzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gerardus (Gerrit) Kamphuis en Johanna Scherphof (Mensink.) Arend Jan Kamphuis is kleermaker, koopman en tapper. Hij koopt op 21 december 1858 van de erven Galeman voor zeshonderd gulden een huis met grond. Arend Jan Kamphuis is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 25 juli 1853 met Catharina Hendriksen uit Hardenberg. Uit het eerste huwelijk zijn twee kinderen geboren. Catharina Hendriksen overlijdt op 25 juli 1866 op zesendertigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is op 26 februari 1867 op zevenendertigjarige leeftijd met Maria Mekenkamp uit Enter. Zij is de dochter van de kleermaker en winkelier Berend Jan Mekenkamp en Gerritdina Scholten Effink. Uit dit huwelijk zijn te Enter zeven kinderen geboren. Maria Mekenkamp overlijdt te Enter op 21 mei 1900 op vijfenvijftigjarige leeftijd. Na het overlijden van Arend Jan Kamphuis hertrouwt Maria Mekenkamp op 25 mei 1893, op achtenveertigjarige leeftijd, met de klompenmaker Gerhardus Wolters uit Enter. Gerhardus Wolters overlijdt twaalf jaar na het overlijden van Maria Mekenkamp te Enter.

Jan Kamphuis is geboren omstreeks 1855. Hij is de zoon van Arend Jan Kamphuis en Catharina Hendriksen. Jan Kamphuis is bakker van beroep. Hij is getrouwd op 23 mei 1884 met Maria Denselaar uit Enter. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het eerste kind, Maria Catharina Kamphuis, trouwt op 24 oktober 1911 met Christopher Hendrikes Leeferink

uit Goor. Het tweede kind, Gerhardus Johannes Kamphuis, is geboren op 30 april 1886 en overleden op 30 mei 1886, dertig dagen oud.

Gradus Johannes Kamphuis is geboren omstreeks 1866 te Enter en overleden op 25 januari 1913 te Enter. Hij is de zoon van Arend Jan Kamphuis en Catharina Hendriksen. In 1899 koopt Gradus Johannes Kamphuis een huis aan de Dorpsstraat 146 van Johannes van Wijngaarden. Hij is kleermaker van beroep. Gradus Johannes Kamphuis is getrouwd op 7 november 1895 met Johanna Schrooten uit Enter. Zij is de dochter van de timmerman en ganzenkoopman Gradus Schrooten en Gerritdina Morsink. Uit dit huwelijk werden te Enter vier kinderen geboren.

Gradus Kamphuis is geboren op 20 februari 1899 te Enter en overleden op 16 augustus 1996 te Enter op zevenennegentigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gradus Johannes Kamphuis en Johanna Schrooten. Gradus Kamphuis is ridder in de Orde van Oranje Nassau. Hij woonde aan de Disselsweg 34 te Enter. Gradus Kamphuis wordt ook de Beuse genoemd. Hij is getrouwd op 2 oktober 1930 met Geertruida Johanna Antonia Spekenbrink uit Enter. Zij is de dochter van landbouwer Hendrikus Johannes Spekenbrink (Moatsen Dieks) en Gerarda Christina Beuze. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Het vijfde kind, Hermannes Franciscus Kamphuis, geboren op 2 november 1938 te Enter, overleden op 10 april 1945 op zesjarige leeftijd. Hij is als gevolg van een ongeluk tijdens de bevrijding overleden. Geertruida Johanna Antonia Spekenbrink is op 15 januari 1944 te Enter overleden op zesendertigjarige leeftijd.

Gerhardus Johannes Marinus Kamphuis is geboren op 15 augustus 1931 te Enter. Hij is de zoon van Gradus Kamphuis (Beuse) en Geertruida Johanna Antonia Spekenbrink. Gerhardus Johannes Marinus Kamphuis is getrouwd op 10 april 1953 met Johanna Engelina (Annie) Vijn uit Delden. Uit dit huwelijk zijn te Delden drie kinderen geboren.

Johannes Gerhardus Kamphuis is geboren op 29 september 1880 te Enter en overleden op 12 augustus 1945 te Enter op vierenzestigjarige leeftijd. Hij is werkzaam in de wegenbouw. Johannes Gerhardus Kamphuis is de zoon van Arend Jan Kamphuis en Maria Mekenkamp. Hij is getrouwd op 13 september 1905 met Johanna Antonia Brandriet uit Enter. Zij is de dochter van Gradus Brandriet en Engele Kusters. Uit dit huwelijk zijn te Enter zes kinderen geboren. Het vijfde kind, Gradus Kamphuis, wordt ook Lore' n Gaait genoemd. Johanna Antonia Brandriet is overleden op 1 maart 1919 te Enter op vierendertigjarige leeftijd.

Gradus Kamphuis is geboren op 10 februari 1916 te Enter en overleden op 27 februari 1976 op zestigjarige leeftijd. Hij wordt ook Loare'n Gait genoemd. Gradus Kamphuis is poelier van beroep. Hij is de zoon van Johannes Gerhardus Kamphuis en Johanna Antonia Brandriet. Gradus Kamphuis woonde aan de Dorpsstraat 146 te Enter. Hij is getrouwd op 13 mei 1943 met Grada Kuipers uit Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker en landbouwer Gradus Kuipers ('n Kuup) en Johanna Pluimers. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren.

Gerhardus Johannes Antonius Kamphuis is geboren op 10 april 1945 te Enter. Hij is de zoon van Gradus Kamphuis (Lore' n Gaait) en Grada Kuipers. Gerhardus Johannes Antonius Kamphuis is administratief medewerker van beroep. Gerhardus Johannes Antonius Kamphuis woont aan de Gaardenweg 29 te Enter. Hij is getrouwd op 22 december 1970 met Geertruida Theresia Alferink uit Hellendoorn. Uit dit huwelijk zijn te Wierden drie kinderen geboren.

Hendrikus Kamphuis is geboren omstreeks 1725. Hij is de zoon van Kamphuis. Hendrikus Kamphuis heeft een zoon, Gerrit Kamphuis, geboren omstreeks 1752 te Ambt Delden.

Gerrit Kamphuis is geboren omstreeks 1752 te Ambt Delden en overleden op 6 april 1844 te Enterbroek. Hij is de zoon van Hendrikus Kamphuis en Hendrika Lammertink. Gerrit Kamphuis is landbouwer op erve Klein Peddemors, nu erve Kamphuis genoemd. Hij is getrouwd met Diena Spoolder uit Ambt Delden. Zij is de dochter van de landbouwer op het erve Spoolder, Derk Spoolder en Geertrui Luttikhuis. Uit dit huwelijk is Gerardus Kamphuis geboren.

Gerardus Kamphuis is geboren op 12 september 1807 te Ambt Delden en overleden op 27 mei 1879 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Kamphuis en Diena Spolder. Gerardus Kamphuis is vanaf ongeveer 1820 landbouwer op erve Kamphuis. Hij is volgens de pachtakte van 11 maart 1862 van kasteel Twickel pachter op dit erf. Hij betaald voor de acht hectare honderdvierentwintig gulden pacht per jaar. Gerardus Kamphuis is getrouwd op 8 februari 1835 met Gerradina Krooshoop uit Bornerbroek. Uit dit huwelijk is Gerrit Jan Kamphuis geboren.

Gerrit Jan Kamphuis is geboren op 23 september 1836 te Enterbroek en overleden op 4 juni 1911 te Enter. Hij is de zoon van Gerardus Kamphuis en Gerradina Krooshoop. Gerrit Jan Kamphuis woonde tot 1876 op het erve Klein Peddemors. Het erve wordt nu erve Kamphuis genoemd. In 1876 verhuisde hij naar de Kremershoeck te Enterbroek en op 1 november 1891 naar de Wierdenseweg 22 in het noordeinde te Enter, Gerrit Jan Kamphuis is getrouwd op 8 mei 1857 met Johanna Aleida Hulscher uit Borne. Uit dit huwelijk zijn te Enter negen kinderen geboren en het tiende kind te Enterbroek.

Lambertus Kamphuis is geboren op 22 mei 1864 te Enterbroek en overleden op 13 oktober 1938 te Enter. Hij was boerwerker en gemeentearbeider. Lambertus Kamphuis woonde aan de Bornerbroekseweg 14, op erve Pol. In de zomermaanden ging hij als hannekemaaiër grasmaaien in Noord Holland. Hij is de zoon van Gerrit Jan Kamphuis en Johanna Aleida Hulscher. Lambertus Kamphuis is getrouwd op 21 april 1898 met Johanna Jansen uit Enterbroek. Zij is de dochter van de klompenmaker Jan Hendrik Jansen ('n Stomp) en Hendrika Pluimers. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het derde kind, Gerritdina Aleida Kamphuis, werd ook Stomp Dine genoemd.

Jan Kamphuis is geboren op 2 december 1820 te Enter en overleden op 10 mei 1889 te Enter op achtenzestigjarige leeftijd. Hij is schipper van beroep. Jan Kamphuis is de zoon van Hendrik Kamphuis en Aalken Ezink. Jan Kamphuis is getrouwd op 27 januari 1852 met Aleida Lammers uit Enter. Zij is de dochter van schipper Jan Lammers en Aaltje ter Steege. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.

Arend Jan Kamphuis is geboren op 3 januari 1905 te Enter en overleden op 11 maart 1978 te Enter. Hij is de zoon van Gradus Johannes Kamphuis en Johanna Schrooten. Arend Jan Kamphuis woonde aan de Reggestraat 136 te Enter. Hij is getrouwd op 28 juli 1938 met Hermina Johanna Braamhaar uit Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker Gerrit Jan Braamhaar en Johanna Hendrika Heetkamp. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren, Joke, Henk en Gerrie Kamphuis.



Line Haafkes en Dieks Schrooten en  
Mannie Haafkes en Johan Brandriet

# Ik hebbe de waske in 'n fenuuspot

Herinneringen van Herman Kerkhof.

De Tweede Wereldoorlog was in Enter op zijn einde en er ontstond een levendige handel met de Engelse bevrijders. We hadden weliswaar geen honger geleden maar sommige dingen waren schaars geworden, zo niet onverkrijgbaar, zoals bijvoorbeeld zeep. Maar de Engelse bevrijders hadden hier meer dan genoeg van en ze wilden dat best ruilen, het liefst tegen verse eieren. En zo gebeurde het dat er een auto met Engelse soldaten bij het klomphout van Binnengaais Herman op de Hogebrink stond. Al snel ging in de buurt het verhaal rond dat je eieren kon ruilen tegen zeep. Er waren liefhebbers genoeg. Bijna elk huishouden had kippen en er waren eieren genoeg. Ook tante Dika (Pop'n Dieka) had ervan gehoord. Met een schort vol eieren toog ze naar de Engelse bevrijders. 'Two eggs, one soap' werd er gezegd. Dat two eggs begreep Dieka nog wel, maar 'one' klonk net als 'mann'n' (morgen) en dat zag Dieka toch even anders. Ze dacht: 'dan ben ik de eieren kwijt en krijg morgen pas mijn zeep'. Dus sprak ze de gedenkwaardige woorden: 'Oh, nee, keerls, doar begin ik neet an. Ik hebbe de waske in 'n fenuuspot en ie munn'n mie de zeepe dreks mètgieuw'n.



## Kerkhof

Gerardi van de Kerckhoff woonde te Hengevelde en is getrouwd met Joanna Blokhorst. Uit dit huwelijk is een kind geboren, Hendrikus Kerkhof. Gerardi van de Kerckhoff is de oudst bekende Kerkhof.

Hendrikus Kerkhof is geboren op 13 oktober 1765 te Hengevelde. Hij is de zoon van Gerardi van de Kerckhoff en Joanna Blokhorst. Hendrikus Kerkhof is getrouwd op 7 mei 1806 op veertigjarige leeftijd met Hermine Belshof uit Hengevelde. Uit dit huwelijk is Arnoldus Kerkhof geboren. Het erve Kerkhof was gelegen aan de Diepenheimseweg 36 te Hengevelde toen in 1739 hoendergeld heven werd. In de Kadastrale Atlas van 1832 is eigenaar Jannes Landweer landbouwer te Hengevelde. Totale grootte is 1.11.80 hectare. Ook woonde er een familie Kiezenbrink.



J. Kerkhof, Toon Jenske, met kleinzoon Henk

Enige genealogische gegevens:

- geboren in 1648 Geesken dochter van Joan op de Kerhof te Hengevelde;
- in 1684 trouwde Jan Kerkhof met Kunniken Hendriksen uit Haaksbergen;
- in 1741 trouwde Derk Hendriksen Kerkhof met Jenn'ken te Grefst;
- in 1734 trouwde Gerrit Kerkhof met Fenneken Linterler uit Markvelde;
- hertrouwde in 1738 met Elisabeth Mengerink uit Noordik;
- in 1752 trouwde Arend Kerkhof met Janna ten Butterhuis uit Hengevelde;
- in 1774 trouwde Berend Kerkhof met Geertruid Huneveld uit Hengevelde;

- in 1772 trouwde Philippus Kerkhof met Geertruid Bekheden uit Diepenheim;
- in 1781 trouwde Jan Berend Kerkhof met Gezina Warjerdink uit Winterswijk;
- in 1806 trouwde Hendrikus Kerkhof met Hermine Bolshoff uit Hengevelde.

Johannes Kerkhof is geboren op 1 maart 1864 te Hengevelde en overleden op 21 januari 1943 op achtenzeventigjarige leeftijd te Enter. Hij is de zoon van Arnoldus Kerkhof en Janna Sanders. Johannes Kerkhof is bakker en metselaar.

Bij zijn huwelijk op 10 mei 1889 is hij nog bakkersknecht, eerst is hij metselaar en werkt zich op tot aannemer in de bouw. Bij akte nummer 3932 van de notaris te Goor, op 12 december 1904 worden hij en zijn zwager Gradus Johannes Ekkerink, eigenaar van het ouderlijk huis, erf, tuin, bouw en weiland. sectie D 1450, 1398, 2401 en sectie E nr. 2720,385, 454, 457, 631, 2096, 467a, 4153, 4154, 4087, 2458, 456 en 3625 en al het roerend goed, alles ter waarde van 5450 gulden. Schoonmoeder Fredrika Mekenkamp heeft zolang zij leeft hiervan het vruchtgebruik.

Johannes Kerkhof is getrouwd op 10 mei 1889 met Geertruida Johanna Ekkerink uit Enter. Zij is de dochter van de schoenmaker Hendrikus Ekkerink en Frederika Mekenkamp. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. De oudste dochter Dika Kerkhof is kostuumnaaister en is getrouwd met de smid Christoffel Rutenfrans. Zij overlijdt te Enter op 17 januari 1966. Het tweede kind, Arnoldus Hendrikus Kerkhof, wordt ook Toon Dieks genoemd.

Hendrikus (Hendrik) Kerkhof en Grada Johanna Slag. Gerhardus Johannes Kerkhof is landbouwer en varkenshouder op het erve Antoon in de Waterhoek. Hij woonde aan de Eversdijk te Enter. Gerhardus Johannes Kerkhof is getrouwd op 11 augustus 1870 met Johanna Maria (Nardi) Veldhuis uit Enter. Zij is de dochter van Gerhardus Johannes Veldhuis, landbouwer op het erve Pielman (later erve Zwik, nu erve Hoeven) en Hermina Maria Lammertink. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.



Eversdijk, de boerderij is intussen afgebroken.

Jan Kerkhof is geboren op 16 mei 1898 te Enter en overleden op 25 september 1987 te Enter. Hij is de zoon van Johannes Kerkhof en Geertruida Johanna Ekkerink. Jan Kerkhof is bakker van beroep. Hij is getrouwd op 15 september 1932 met Engelina Spoelder uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer en bosarbeider Jan Willem Spoelder en Johanna Kusters. Uit dit huwelijk zijn dertien kinderen geboren.

Arnoldus Kerkhof is geboren op 20 juli 1905 te Enter en overleden op 1 juli 1965 te Enter op negenenvijftigjarige leeftijd. Hij wordt ook Toon Ab genoemd. Arnoldus Kerkhof is de zoon van Johannes Kerkhof en Geertruida Johanna Ekkerink. Hij is aannemer van beroep. Arnoldus Kerkhof is getrouwd op 7 november 1931 te Olst met Elisabeth (Lies) Klein Koerkamp uit Boskamp (gem. Olst). Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Elisabeth (Lies) Klein Koerkamp overlijdt op 16 juni 2005 te Enter op vierennegentigjarige leeftijd.

Johannes Wilhelmus Kerkhof is geboren op 12 oktober 1943 te Enter. Hij is de zoon van Arnoldus Kerkhof (Toon Ab) en Elisabeth (Lies) Klein Koerkamp. Johannes Wilhelmus Kerkhof is onderwijzer van beroep, later hoofd van een school. Hij is getrouwd op 15 december 1972 met Aleida Maria Theresia (Liny) Freriksen uit Enterbroek. Zij is de dochter van de landbouwer en varkenshouder Hermannes Johannes Freriksen (Wos Mans) en de spinster Johanna Hendrika Ezendam. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.



Maud Lammertink

Mijn naam is Maud Lammertink en ik ben dertien jaar oud. Ik turn in de topsport selectie, Eredivisie Junior, van TON Almelo en ben lid van de OJTS (Oranje Jong Talent Selectie) van de KNGU. Ik train dertig uur per week. Mijn trainer is Frank Louter. Toen ik zes jaar oud was ben ik begonnen met turnen bij SV Raduga in Enter. Sinds januari 2009 turn ik bij TON. Bron: website van Maud Lammertink

# Koers

Willem Lamberts is geboren voor 1670 en is overleden na 1724. Hij had een relatie met Hendrickjen Coertsen, geboren voor 1670. Hendrickjen Coertsen is de oudst bekende Koers te Wierden. Uit die relatie zijn zeven kinderen geboren, die Willems of Willemsen worden genoemd.

Coert Willems is geboren op 20 november 1698 te Wierden. Hij is de zoon van Willem Lamberts en Hendricjen Coertsen. Op 19 maart 1724 is hij getrouwd met Hermina Stokkers uit Wierden. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren, die Koertsen worden genoemd. Het vierde kind Harmen wordt Koers genoemd. Coert Willems is overleden voor 1752 te Wierden. Hermina Stokker is overleden voor 1748.

*In de periode 1700-1710 is van meerdere personen de inschrijving in het doopregister in Wierden onvindbaar. Hermina Stokkers wordt niet vermeld in de volkstelling van 1748.*

Harmen Koertsen wordt ook Koers genoemd. Hij is geboren op 13 augustus 1730 te Wierden. Harmen Koers is de zoon van Coert Willems en Hermina Stokkers. Hij is getrouwd op 7 november 1757 te Wierden met Hendriana Kusters. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Harmen Koers was timmerman van beroep. Hun kinderen werden wisselend Koerssen, Koersen of Koers genoemd.

Hermen Hendrik Jan Willem (Henk) Koers is geboren op 7 april 1921 en gedoopt op 4 september 1921 te Wierden. Hij is de zoon van Hendrikus Johannes Koers en Gerritdina Johanna Bremmer. Henk Koers is getrouwd op 14 juni 1956 met Jenneken Elbert uit Almelo. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Johannes Hendrikus (Joop) Koers en Jan Hendrik (Jan) Koers.

Johannes Hendrikus (Joop) Koers is geboren te Wierden. Hij is de zoon van Henk Koers en Jenneken Elbert. Joop Koers is getrouwd met Elisabeth Martha (Liesbeth) Arends, dochter van Hendrik Arends en Maria Anna Antoinette Wiggers. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Tim, Lianne en Robbin Koers. Joop Koers woont in Enterbroek.

Jan Hendrik Koers is geboren op 14 december 1856 te Hellendoorn en overleden op 21 mei 1939 te Wierden. Hij is de zoon van Jannes Koers en Arendina Tijsselink. Jan Hendrik Koers is getrouwd op 24 november 1879 te Wierden met Gerritdina van de Riet uit Wierden. Hun getuigen zijn A.H. Nijhof, H. Koers, G. Langekamp en A.C. Van der Dussen. Gerritdina van de Riet is de dochter van Hendrik Jan van de Riet en Elisabeth Maassen van den Brink. Jan Hendrik Koers was landbouwer van beroep. Hij is overleden op 21 mei 1939 te Wierden op tweentachtigjarige leeftijd. Gerritdina van de Riet overlijdt op 3 oktober 1890 te Wierden op drieëndertigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het eerste kind, Janna, boerwerkster van beroep, is geboren op 10 augustus 1880 en overleden op 6 november 1958. Janna is getrouwd met Gerrit Jan Steunenberg uit Holten. Het tweede kind, Jan Hendrik is geboren op 9 februari 1883 en is overleden op 27 april 1883, zevenenzeventig dagen oud. Het derde kind, Hendrika Elisabeth is geboren op 9 april 1884 te Wierden. Ze is op 7 januari 1940 te Zwolle overleden op vijfenvijftigjarige leeftijd. Hendrika Elisabeth Koers is getrouwd op 4 mei 1907 te Wierden met Barend Mengerink, politieagent te Goor. Het vierde kind is een zoon, Arend Jan Koers en het vijfde kind is Hendrik Jan Koers, geboren op 1 februari 1889 te Wierden. Hendrik Jan Koers is niet getrouwd en is landbouwer van beroep, later ventte hij met klompen. Hij is overleden op 22 april 1962 te Wierden op drieënzeventigjarige leeftijd.

Arend Jan Koers is geboren op 27 augustus 1886 te Wierden. Hij is de zoon van Jan Hendrik Koers en Gerritdina van de Riet. Arend Jan Koers is getrouwd te Denekamp op 11 september 1915 met Johanna Hermina (Anne) Wassink uit Denekamp. Getuigen van het huwelijk waren J.H. Sandvoort, J.L. Grobbe, J.H. Schultz en L. Tukker. Anne Wassink was de dochter van een 'onbekende' (N.N.) vader en Fenna Wassink uit Denekamp. Er wordt gefluisterd dat een rijke boerenzoon Anne niet wilde erkennen als zijn dochter. Arend Jan Koers was grondwerker van beroep en later darmbewerker. Tijdens straatwerkzaamheden in Denekamp heeft hij Anne

Wassink leren kennen. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren. Arend Jan Koers is overleden op 12 maart 1954 in het ziekenhuis van Almelo. Anne Wassink is overleden op 28 januari 1949 op achtenvijftigjarige leeftijd in het ziekenhuis te Almelo. Het eerste kind was Hendrik Gerrit (Henk) Koers, verhuisde naar Enter en werd bakker bij de coöperatie. Frederika (Riek) Koers is getrouwd met Rinse Boersma uit Harkema-Opeinde. Riek is overleden te Buitenpost op negenenzeventigjarige leeftijd. Gerrit Hendrik is anderhalf jaar oud geworden. Dan komt weer een Gerrit Hendrik Koers, hij trouwde te Rijssen met Wilhelmina Ligtenberg (Schultjes) uit Rijssen. Johan Herman Koers trouwde met Alie Cremer uit Uithuizermeden en werkte als boekhouder bij Timmerman landbouwwerktuigen in Wierden. Arend Jan Koers werd vier dagen oud. Het achtste kind is doodgeboren en het geslacht is niet bekend. De laatste zoon is Arend Jan (Arend) Koers en trouwde in Weesp met Cornelia (Corrie) Klijsma. Hij werd kinder- en vertrouwensarts in Amsterdam. Arend Koers woont in Muiderberg.



Hendrik Gerrit (Henk) Koers, bakker bij de cooperatie van 1944 tot 1980.

Hendrik Gerrit (Henk) Koers is geboren op 11 september 1916 te Wierden. Hij is de zoon van Arend Jan Koers en Anne Wassink. Henk Koers is getrouwd op 18 april 1947 te Almelo met Willemien (Willy) Maassen van den Brink. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren, Johanna Hermina (Anneke) Koers, zij is getrouwd met Harmen Jan (Hans) Wiegant uit Goor. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Hendrika Elisabeth (Liesbeth) Koers, zij is getrouwd met René Godefricus (René) Bours uit Melick. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Arend Jan (Jan) Koers, hij is getrouwd met Conny Sintemaartensdijk uit Purmerend. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren en Hendrik Willem (Henk) Koers, hij is getrouwd met Petronella (Nellie) Haverland uit Almelo. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. De kinderen van Henk Koers en Willy Maassen van den Brink zijn te Enter geboren. Hendrik Gerrit Koers was bakker bij de coöperatie in Enter. Hij is overleden te Enter op 9 januari 1981 op vierenzestigjarige leeftijd. Willy Maassen van den Brink is overleden te Enter op 22 december 1967 op tweeënvijftigjarige leeftijd. Ze zijn begraven op de begraafplaats aan de Weitakkersweg te Enter.

# Enterse adel

Er bestaan allerlei oorkondes uit de veertiende eeuw die aangeven dat er op dat moment een riddergeslacht in Enter woonde.

5 januari 1304: In het Rijksarchief van Gelderland (Archief Commanderie van St. Jan):

“Broeder Arnoldus, commandeur in Arnhem, verklaart ten overstaan van de proost van Oldensele, van Amelius de Billen, Hermannus de Enther en Wenemarus Bentich de goederen Sybbinck onder Vorstonden gelegen over te dragen aan het huis van Sint Jan te Arnhem”.

15 juli 1308: in het Algemeen Rijksarchief in Den Haag (Huisarchief Almelo):

*Johannes graaf van Benthem, Phylippus proost van de kerk van Aldensul (Oldenzaal), Henricus de Almelo, knape, als voogd van zijn minderjarige bloedverwanten Ecbertus en Johannes de Almelo, Woltherus de Keppelle en Gotfridus de Gore, knapen, verklaren dat Albertus, kapelaan te Almelo met toestemming van Ecbertus en Johannes de Almelo voornoemd een perceel land en tienden aan de kerk van Almelo heeft overgedragen, die hem vroeger door wijlen heer Ecbertus de Almelo, ridder, en zijn oudste zonen Arnoldus en Henricus waren geschonken; een en ander in tegenwoordigheid van Hermannus de Lage, Otto de Welevelde, Bernardus de Zebelinghe, Rodolfus de Bevervoorde, Arnoldus Grip, ridders, Rodolfus de Peze, Everhardus de Bevervoorde, Hermannus de Enthere, Ecbertus Welege, Nicolaus Ruthere, Jacobus en zijn broer Fredericus de Tije, knapen.*

31 januari 1323 In het Huisarchief van Almelo:

*Johannes de Almelo, knape, verklaart in tegenwoordigheid van Johannes, graaf van Benthem, Bernardus de Zebelinghe, Everhardus de Bevervorde, ridders, Henricus de Almelo, Otto en zijn broer Bernardus de Welvelde, Rodolfus de Peze, Tidericus de Grimberge, Hermannus de Enthere, Ecbertus Welghem, Wolterus de Haslo, Johannes de Reve, Bernardus Suederi Johannes Ecbertus Mostart, knapen, dat zijn oom Johannes graaf van Benthem, met medewerking van zijn verwanten Bernardus de Zebelinghe, ridder, Henricus de Almelo, Otto en zijn broer Bernardus de Welvelde, Rodolfus de Peze en Thidericus de Grimberghe, tussen hem (Johannes de Almelo) en zijn broer Ecbertus een magescheid tot stand heeft gebracht, waarbij hem de volgende goederen zijn toegekend die hij van zijn broer Ecbertus in leen zal houden: het huis Ambinc in Elsen, Rolvinc in Wierden etc. etc.*

21 januari 1333: in het Algemeen Rijksarchief in Den Haag (Huisarchief Almelo):

*Ecbertus, heer van Almelo (Engelbert de II), zijn echtgenote Agnes, zijn kinderen Arnoldus, Hadewiges en Konegundis verklaren dat zijn Johannes Voghel de akker Richardinc Breden, behorende tot het erve Richardinc (Almelo) , voor 18 mark Brabantse den. Hebben verkocht en voor het gerecht van Almelo onder belofte van vrijwaring hebben geleverd; Dat de levering heeft plaatsgehad in tegenwoordigheid van Everhardus de Bevervorde, ridder, zijn zoon Rodolphus, Ecbertus de Grimberghe, Ecbertus Henrici de Almelo, Johannes de Molendino, Johannes de Reve en zijn zoon Svederus, Arnoldus Grubben, Jacobus de Tija, Theodoricus de Enthere, Johannes de Gijfle, Johannes den Welighen, Wichherus Bonen, Goswinus Scap, Ecbertus de Gruthere, Johannes de Sluthere, Gripo de Tija, Ecbertus Strodinc, Arnoldus de Molendino, Borgmannen van Almelo, Johannes broer van Escikinus, Gerhardus de Nienhove, Hermannus de Gruthere en Henricus Schermere, schepenen van Almelo.*

7 oktober 1339: in het archief Salm – Salm te Anholt (Westfalen) (Archief Vreden):

*De thesaurier van de kerk van Aldenzale, in de diocees Traiectum, door de H. Stoel aangewezen als rechter en conservator van de rechten van proosdes en kapittel van Vreden, wijst naar aanleiding van de geënsecreerde (ingebrachte) klacht van Hermannus de Enthere, klerk en procurator van voornoemde abdij, zeven boerderijen n.l. Menzinc in Billebeke (Billerbeck i.W.),*

*Ruusching of Poppenbeke in Havekesbeke (Havixbeck i.W.), Bischoppinghove en Markebeke in Rakeslare (Roxel i.W.), Hemekinck in Notlon (Nottuln i.W.), Hemekeshove in Sendene en Lindowe in Dulmen, die Henricus Schorlerse en zijn moeder Conegundis, burgers van Monasterium (Munster i.W.), wederrechtelijk in bezit hadden genomen, aan de abdij Vreden toe.*

Er is in die tijd dus een riddermatig geslacht in Enter geweest die o.a. borgman van Almelo zijn geweest. Een borgman was een ridder of knape die het kasteel van zijn leenheer moest helpen verdedigen in tijden van oorlog. Achternamen kende men niet dus was het gewoon, Hermannus de Enthere of Henricus de Almelo of Godefricus de Gore.

Waar zou zo'n riddermatig geslacht in Enter gewoond hebben? Het was niet de latere havezathe Cattelaar want dat was in 1475 nog een eenvoudige boerenwoning. Ook niet het huis Berghorst waar Jacob van Staverden omstreeks 1650 een herenhuis bouwde. Het Leyerweerd waar de burgemeester van Wierden, Putman Cramer, woonde is zelfs nooit een havezathe geweest.

Na enig speurwerk blijken er in het centrum van Enter bij de hervormde kerk veel aanwijzingen terug te vinden over de vroegere aanwezigheid van een versterkt edelmanshuis. Voor 1500 komt daar ter plekke een naam De Hardenberch voor. (Hardenberch=sterke burcht). Op dezelfde plek ligt het erve Borchardinc dat ook dezelfde elementen bevat van burcht en sterk. Ook vrijwel op dezelfde plek ligt het erve Hermsel dat in de oudste overlevering "Hermannushus" heette. Genoemd naar Hermannus de Enthere. De plek waar later de maaldery van de coöperatie is gebouwd werd de "De Berg" genoemd. De goren daar ter plekke werden de "Berggorens" genoemd.

Nog meer zekerheid krijgen we als blijkt dat aan het Hermannushus (de Hardenberg) een grote particuliere leenkamer is verbonden geweest. Alle particuliere leenkamers (de riddermatige eigenaars gaven goederen in achterleen uit) in Overijssel waren verbonden aan adellijke huizen, dus een sterke aanwijzing dat het Hermannushus in vroegere tijden een adellijk huis is geweest, al zal dat rond 1400 al in verval zijn geweest.

Ook de kapel, gewijd aan de Heilige Anthonis Abt, werd in het midden van de veertiende eeuw door dit geslacht gebouwd op de plek waar nu de hervormde kerk is.



# Kieftenbelt

Gerrit Kieftenbelt is geboren omstreeks 1770. Hij is de oudst bekende Kieftenbelt. Gerrit Kieftenbelt heeft een zoon, Garrit Kieftenbelt, geboren omstreeks 1770.

Gerrit Kieftenbelt is geboren op 31 oktober 1802 te Gorsel. Hij is de zoon van Garrit Kieftenbelt en Janna Slagman. Gerrit Kieftenbelt is getrouwd op 5 oktober 1827 met Maria Menop uit Gorsel. Uit dit huwelijk is Hendrik Kieftenbelt geboren.

Hendrik Kieftenbelt is geboren op 19 april 1834 te Gorsel en overleden op 27 oktober 1907 te Enterbroek. Hij is landbouwer. Hendrik Kieftenbelt is de zoon van Gerrit Kieftenbelt en Maria Menop. Hij is op 17 maart 1875 verhuisd van Rijssen naar de Oolderwoner van Naafs te Enterbroek. Hendrik Kieftenbelt is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 8 februari 1862 te Gorsel met Gerritje Klein Horstman uit Diepenveen. Uit dit huwelijk zijn te Rijssen drie kinderen geboren. Het jongste kind, Hermannes Kieftenbelt, wordt ook de Sieje genoemd. De oudste twee kinderen zijn Gerritje en Maria Kieftenbelt. Ze gaan op hun elfde jaar buitenshuis werken. Zij zijn inwonend dienstbode op erve Stiegert te Haaksbergen. Gerritje is overleden te Enter op 3 juli 1862 op negenentwintigjarige leeftijd. Maria is getrouwd op 13 april 1883 op achttienjarige leeftijd met bakker Arend Jan Rohaan uit Enter. Ze woonden tegenover de hervormde kerk aan de Dorpsstraat (naast voormalig café Bolscher) te Enter. Het huis wordt nog het erve Skuis genoemd. Jan Hendrik Rohaan is twee keer eerder getrouwd. Het eerste huwelijk is met Johanna Karkemeijer uit Holten. Zij is op drieëndertigjarige leeftijd overleden. Het tweede huwelijk is met Hendrika Leida van Nes. Zij is op dertigjarige leeftijd overleden.

Elf jaar na het huwelijk overlijdt Gerritje Klein Horstman. Hendrik Kieftenbelt hertrouwd te Rijssen op 17 juli 1872 met Maria Jansen uit Holten. Uit dit huwelijk is Gerrit Hendrik Kieftenbelt geboren. Hij is niet getrouwd en is inwonend knecht bij Lubbers op het erve Schipdam te Deldenerbroek. Hij is er ook overleden.

Hermannes Kieftenbelt is geboren op 25 januari 1867 te Rijssen en overleden op 7 maart 1942 te Enterbroek. Hij wordt ook de Sieje genoemd. Hermannes Kieftenbelt woonde aan de Reinsweg 4 en later aan de Kattelaarsdijk 1 Enterbroek. Hij is de zoon van Hendrik Kieftenbelt en Gerritje Klein Horstman. Hermannes Kieftenbelt is getrouwd op 6 oktober 1898 met Janna Broeze. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek dertien kinderen geboren. Het tweede kind, Hanna, is overleden in het ziekenhuis te Almelo op zesjarige leeftijd. Het derde kind, Albert Jan, is te Enterbroek overleden op vierjarige leeftijd. Het vijfde kind, Maria, is overleden te Rijssen op zevenendertigjarige leeftijd. Het zesde kind, Gerritdina, is overleden op 21 februari 1908, één maand na haar geboorte. Het twaalfde kind, Hendrik Marinus, is tweehonderdeenenzeventig dagen oud geworden. Het dertiende kind, Hendrik Marinus, wordt ook Siejen genoemd.



Kattelaarsdijk

Gerrit Kieftenbelt is geboren op 18 september 1899 te Enterbroek en overleden op 16 december 1975 te Enter. Hij woonde aan de Werfstraat 4 te Enter. Gerrit Kieftenbelt is de zoon van Hermannes Kieftenbelt (de Sieje) en Janna Broeze. Hij is getrouwd op 3 december 1925 met Jenneken Nijenhuis uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer op het erve Enteler Willem Nijenhuis (Kakstool) en Anna Tonia Esendam. Uit dit huwelijk zijn te Enter vier kinderen geboren.

Jan Kieftenbelt is geboren op 2 december 1913 te Enter en overleden op 15 maart 1983 te Enter op negenenzestigjarige leeftijd. Hij woonde aan de Van Uitertstraat te Enter. Jan Kieftenbelt is de zoon van Hermannes Kieftenbelt (de Sieje) en Janna Broeze. Hij is getrouwd op eenenveertigjarige leeftijd op 21 oktober 1955 met Gerritjen Hendrika Slaghuis uit Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker Hendrik Jan Slaghuis en Gerritdina Dijkers. Zij is de weduwe van Berend Jan Wolterink uit Rijssen. Uit dit huwelijk is te Enter Hermannes Jan geboren op 9 september 1957.

Hendrik Marinus Kieftenbelt (Siejen) is geboren op 12 maart 1919 te Enter en overleden op 17 maart 1984 te Enterbroek op vijfenzestigjarige leeftijd. Hij woonde aan de Bullenaarsweg 2 te Enterbroek. Hendrik Marinus Kieftenbelt (Siejen) is de zoon van Hermannes Kieftenbelt (de Sieje) en Janna Broeze. Hij is getrouwd met Christine Poulina Johanna Oldenhof uit Twekkelo. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek drie kinderen geboren. Hermannes Christoffel is geboren op 17 november 1948. De tweeling, Janna Maria en Johanna Frederika, is geboren op 22 oktober 1957.



## Koenderink

Henrich Koenderink is geboren omstreeks 1560 te Enter. Hij is de oudst bekende Koenderink te Enter.

Het erve Coenderink lag aan de oostkant van de Dorpstraat, bij de Brandput. Het wordt voor het eerst genoemd in 1379 als tienden uit het erve betaald moeten worden aan de Borchmannen van Goor. Ook de erven Leudveling en Duvelshuys horen onder deze leenmannen. Ook op 18 april 1395 wordt Johan van Hekeren door de bisschop Arnt van Hoerne, beleent met de tienden "groff ende smal" uit de drie voorgenoemde erven tot Entheren. In 1437 gaan de tienden over naar de heer Van Schulenburg. In 1575 hoort het erve Coenderink bij de provisoren van het weeshuis te Deventer. Op 29 september 1616 gaat het van Conraidt van Kettelen ter Asse over aan Berent Bonecamp. Na de dood van Berent, verkoopt zijn zoon Hendrik de rechten aan Robert van Heerde toe Eversberg en zijn vrouw Everhardina Sloet. In het verpondingsregister van 1601 wordt voor het eerst een voornaam bij dit erve genoemd. Het is dan een van de vijf grotere erven onder Enter met negen mudde land, waarvan zij iedere vierde gast, dus 25 %, moeten afdragen aan hun landheer.



Gerrit (Geert) Condering, geboren omstreeks 1600, is de zoon van Henrich. In het vuurstedenregister van 1642 wordt het Conderinck bij de halve erven genoemd. In 1657 betaalt Geert Conderinck de schattingen en in 1674 betaald Jan Conderinck de vuurschatting. Hij was getrouwd met Gertien Wilmsen Swiers Nijland. Hun zoon Willem is geboren te Rijssen op de Oosterhof en woonde op erve de Ulk, ook Klein Witmoes genoemd, in de Waterhoek. Hij is getrouwd met Maria Berendsen Spinkelink. Maria is eerder getrouwd met Jan Witmoes. Zij is weduwe als ze een hypotheek neemt op het erve de Ulk van vierhonderdvierenzestig gulden. De zoon van Gerrit, Hendrik, wordt ook Lenfers genoemd.

Jan Konderink is geboren omstreeks 1630 te Enter en is de zoon van bovengenoemde Gerrit. Hij is getrouwd met Jenken Deckers op 30 maart 1653. De naam Dekkers komt in beeld.

Jannes Koenderink is geboren op 27 augustus 1724. Hij is de zoon van Jan Hendriksen Koenderink en Geesken Jansens Niehof. Bij de dood van zijn schoonouders verklaren Jannes en zijn vrouw dat zij de bezittingen en schulden overnemen.

*R.A.Ked.6 blz.190/190, 22-5-1748. Jannes en zijn vrouw verklaren voor de richter van Kedingen dat zij op 8 juni 1742, de goederen van haere ouders zoals zij dezelfes destijd gemeld, huis, hof, land en sand niets uitgezonderd aan de ene zijde hebben aangenomen, maar ook dat zij alle boedelschulden zijn mede een kapitaal van f.1500 den 22 jan 1732 van wijlen de vrouw Wed. Swantes Aleida Bruins genegotieert heeft. Op 3 juli 1756 heeft Jannes Koenderink zijn schulden vereffend.*



Horstinksteeg, rechts erve Koenderink

Arend Derksen Koenderink is geboren op 1 februari 1722. Hij is de zoon van Derk Koenderink en Maria Engbertsen Constapel. Hij is getrouwd op 29 juni 1747 met Berendina Hiltjesdam uit Enterbroek. Hun eerste zoon Derk wordt vermeldt in het doopregister als de zoon van Egbert Koenderink en Geesken Mekenkamp. Hij is getrouwd met Jenneken Ezendam, op 2 juni 1771. Jenneken was eerder getrouwd op zestienjarige leeftijd met de koopman Gerrit Helmich. Helmich was een van de gesworenen van de marke Enter. Het vierde kind, Jenneken Arends, was getrouwd op 23 november 1755 met de klompenmaker Gerhardus (Gradus) Jeronimus Helmig, zoon van Jeronimus Hendriks Helmich ten Kattelaar, landbouwer op de erven Otten, Rikkerink en Kattelaar.

Het derde kind van Jan Roelof Koenderink (klompenmaker) en Berendina Wes, getrouwd op 13 februari 1844, was Jannes Koenderink, die ook Jan Koninker Jans werd genoemd.

Jannes Koenderink, geboren op 15 juni 1924, getrouwd met Geertruida Sligman op 20 oktober 1955, was slager en woonde aan de Dorpsstraat 60a.

De bijnaam Zwen komt in beeld bij Jan Jannesen Koenderink (Zwen Jan), geboren op 10 december 1791. Hij was getrouwd met Fenneken Aalbertsen Peddemors op 4 maart 1814. Hun dochter Catharina werd Cate genoemd. Cate was getrouwd met Jan de Wilde, die ook Cate werd genoemd. Jan de Wilde is geboren op erve de Rassche en was de stichter van het plaatsje dat nu de Cate wordt genoemd. De naam de Cate is afgeleid van de naam van zijn vrouw.

Gerrit Jan Koenderink was de eigenaar van hotel De Adelaar. Hij is geboren op 6 september 1888 te Zutphen en overleden op 16 oktober 1959 te Enter. Hij was in 1919 kastelein in Gouda. In 1932 is hij ook stoffeerder en zadelmakerij en garagehouder in Enter. Hij is de zoon

van Albert Jan Koenderink en Janna Nijland. Hij is getrouwd op 23 januari 1914 te Gouda met Johanna H. Bröcker uit Borculo. Uit dit huwelijk werd Jo geboren. Jo is geboren in 1924 te Gouda en overleden op 22 augustus 2002 in de Schutse te Rijssen. Ze was getrouwd met Johan ten Hove, die in 1983 is overleden in Enter.

Met Arend Koenderink komt de naam Dekes in beeld. Hij is geboren op 31 augustus 1971 te Enter en was tijdens zijn werkzaam leven schipper. Hij is getrouwd op 4 april 1822 met Hendrika ter Steege. Zij was de dochter van Albert ter Steege en Leijda Wolters. Albert ter Steege werd ook Dekes genoemd. Het eerste kind, Albert, werd ook Dekes genoemd. Dochter Aleida, het zevende kind is geboren op 20 november 1834, overleden op 18 december 1903 op negenenzestigjarige leeftijd. Gehuwd op eenentwintigjarige leeftijd op 22 november 1855 met Jan Pluimers, Zweers Jan, vijftig jaar oud, schipper, koopman en landbouwer. Hun boerderij annex klompenmakerij was midden in Enter aan het dorpsplein, Dorpstraat 62, nu modehuis Velten. De huisnaam was vroeger Plumers-Ab.



Velten, Dorpsstraat, nu Janneke Velten

## Van de Kolk

Hendrik van der Kolk is geboren omstreeks 1750. Hij is de oudst bekende Van der Kolk. Hendrik van der Kolk is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1770 met Clasina Dudelaar. Uit dit huwelijk is omstreeks 1771 Willem van der Kolk geboren. Het tweede huwelijk is op 9 juni 1776 te Dalfsen met Aaltje Janssen. Uit dit huwelijk zijn te Dalfsen twee kinderen geboren, Jochem en Jan Hendrik van der Kolk. Jan Hendrik is geboren op 13 januari 1782.

Johan Gerrit van der Kolk is geboren op 14 december 1917 te Wierden en overleden op 16 augustus 1995 te Groningen op zevenenzeventigjarige leeftijd. Hij is begraven op 21 augustus 1995 te Enter. Johan Gerrit van der Kolk is landbouwer. Hij is de zoon van Hendrik van der Kolk en Janna Kiekebeld. Johan Gerrit van der Kolk woonde aan de Keursweg 3 te Ypelo. Hij is getrouwd op 3 juni 1948 met Janna Arendina Wassink uit Bornerbroek. Zij is overleden op 18 augustus 1992 op achtenzestigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn te Ypelo vijf kinderen geboren. Het eerste kind, Janny, is getrouwd met Graads Altink uit Rijssen, het tweede kind, Aaltje Janna Gerritje, is getrouwd met de landbouwer Jan Vinkers uit Elsen, het derde kind, Jan Gerrit Hendrik, is getrouwd met Hendrika Janna Johanna Velten, het vierde kind, Hendrik, is getrouwd met Gerritdina Sanderman, het vijfde kind, Dirk Jan, was pluimveehouder en is overleden op 26 oktober 2010 op negenenveertigjarige leeftijd te Bornerbroek.

Jan Gerrit Hendrik van der Kolk is geboren op 17 april 1954 te Ypelo. Hij is de zoon van Johan Gerrit van der Kolk en Janna Arendina Wassink. Jan Gerrit Hendrik van der Kolk is landbouwer. Hij woont aan de Kattelaarsdijk 6 te Enterbroek. Jan Gerrit Hendrik van der Kolk is getrouwd op 9 mei 1975 met Hendrika Janna Johanna Velten uit Enterbroek. Zij is de dochter van landbouwer Mannes Velten (Velten's Mans) en Janna Arendina Bakker. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren, Anja en Marian van der Kolk. Het eerste kind, Anja, is getrouwd met Erwin Nijenhuis uit Enterbroek, het tweede kind, Marian, is getrouwd met Erik Waanders uit Markelo.

## Kolhoop

Marten Odinck (Odeijn, Odink) is geboren op 2 augustus 1762 op het erve Klein Letink (Wolters) te Elsen en overleden op 19 februari 1834 te Elsenerbroek. Hij is de oudst bekende Kolhoop. Marten Odink is landbouwer. Hij is de zoon van Jan Wolters (Odink) en Dina Oedink.

Marten Odink is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 10 mei 1789 met Jenneken Meijer (Langenhorst) uit Wiene. Zij is de dochter van de hofmeijer Willem ten Langenhorst en Aaltje Extercate. Zij is de weduwe van Gerrit Kolhoop. Gerrit Kolhoop is overleden op tweeëndertigjarige leeftijd op het erve Kolhoop te Elsenerbroek. Uit het huwelijk van Marten Odink en Jenneken Meijer zijn te Elsenerbroek vijf kinderen geboren. De kinderen worden Odink of Odink op Kolhoop genoemd, Het tweede huwelijk is op 11 mei 1803 met Aaltje Leusink uit Neede. Uit het tweede huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Willemina Odink, het vierde kind uit het eerste huwelijk, is getrouwd met de stalhouder Jan Brunnekreef. Hij is eigenaar van het erve Slamp te Enterbroek [sectie D nr. 204]. Dit erve is verhuurd voor vijfenveertig gulden aan Kolnaar, vastgelegd op 19 juli 1831 in de akte van notaris Jalink te Goor. Later wordt het erve Slamp verhuurd aan neef Egbert Jan Brunnekreeft (Slamp).



## Erve Doven (Kolhoop), Wolvesweg, Enterbroek

Marten Odink noemt zich Kolhoop, naar het gelijknamige erve. In 1840 word een akte van verdeling opgemaakt bij de notaris Jalink te Goor, akte nr. 203. Er was aan uitstaand geldbedrag van 6070 gulden. Het erve Kolhoop had een waarde van 630 gulden, alle gronden samen 1916 gulden. Er was een uitstaand bedrag van 500 gulden op het erve Wanink te Zeldam. Er wordt een hypotheek verleend aan Berendina Extercate, de weduwe van Arent Extercate, voor haarzelf en als voogdes over haar minderjarige kinderen en als boedelhoudster van de nalatenschap van haar man. (Zie R.A. Delden inv.nr. 15 pag. 239. d.d. 5 juli 1787).

Herman Kolhoop (Cloas Herman) is geboren op 12 juli 1897 te Elsenerbroek en overleden op 12 juli 1897 te Enterbroek. Hij is landbouwer. Herman Kolhoop woonde aan de Bullenaarsweg 2a te Enterbroek. Voor hij in 1925 naar dit erve verhuist wordt de oude boerderij afgebroken en wordt er een nieuwe boerderij gebouwd. Vanaf 1903 woonde er Jan Smale uit Markelo; daarvoor woonde er Bosman uit Raalte. De vader van Herman Kolhoop kocht her erve aan de Bullenaarsweg voor zijn zoon. Voordien was het een pachtboerderij. Herman Kolhoop is de zoon van Albert Jan Kolhoop (Cloas) en Berendina Johanna Meijer. Herman Kolhoop is getrouwd op 18 september 1925 te Markelo met Egberdina Johanna (Hanna) Brunnekreef uit Kerspel Goor. Uit dit huwelijk is Berendina Johanna Albertha (Dina) Kolhoop geboren, op 25 november 1928. Zij trouwt op 20 mei 1953 met Gerrit Jan Nijmeijer van het erve Ulker te Enterbroek. Hij wordt landbouwer op het erve Cloas Herman (Bullenaarsweg) te Enterbroek.

Jan Kolhoop is geboren op 1 december 1809 te Elsenerbroek en overleden op 1 februari 1878 te Enterbroek op achtenzestigjarige leeftijd. Hij is landbouwer op erve Koerdam. Jan Kolhoop is de zoon van Marten Odink en Aaltje Leusink. Hij komt op 10 april 1843 met attestatie vanuit Goor naar Enter en vestigt zich op het erve Koerdam te Enterbroek. Jan Kolhoop is getrouwd op 21 augustus 1840 met Alberdina Gijmink uit Kerspel Goor. Zij wordt op 24 juni 1840 lidmaat van de hervormde kerk te Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek tien kinderen geboren.

Jan Kolhoop koopt op 22 april 1843 het erve Koerdam van Ter Keurs. De akte van verkoop wordt opgemaakt door notaris Jalink te Goor. Op het erve woonde enkele eeuwen een Siemerink. Jannes Ezendam trouwde op 26 april 1800 met de erfdochter Janna Hendrika Siemerink. Jannes Ezendam wordt ook Koerdam genoemd. Ter Keurs was de eigenaar van het erve Koerdam dat hij verpachte aan Ezendam.

Bij het erve Koerdam was aan de Regge een overslaghaven met een kraan. De goederen uit Twenthe werden in zompen geladen voor vervoer naar het westen en noorden van het land. Toen Borgerink, van het Huis Cattelaer, bij Binnengait een overslaghaven begon, was het omstreeks 1750 bij Koerdam afgelopen met overslagactiviteiten. Op 26 juni 1892 is het erve Koerdam verkocht voor vijftienhonderd gulden aan Derk ter Keurs van het erve Teemker.

Jan Kolhoop maakt op 21 januari 1878, op zijn sterfbed een testament, tien dagen voor zijn overlijden. Notaris Poulie uit Wierden stelt de akte samen. Alberdina Gijmink maakt op 16 maart 1885 een nieuw testament en laat het vastleggen bij notaris Poelie in Wierden. Op 5 mei 1885 wordt het testament alweer ongedaan gemaakt. Per dezelfde datum verkoopt ze aan haar zoons Marten en Hendrik Jan de onverdeelde helft van de navolgende vaste goederen; in de gemeente Wierden sectie D. 491 tot 499,502,506, 507,1276,2107 t/m 2111 en 2597. in Ambt Delden G. 1173 en 1177 en onder Markelo B 2150, totaal voor vijfendertighonderd gulden. Ook verkoopt zij aan dezelfde zoons op die dag de onverdeelde helft van enige huismeubelen, kleding, huis, bouw- en melkgereedschappen, vee, gewassen, zowel te velde als al geogst.

Hendrik Jan Kolhoop is geboren op 9 januari 1858 te Enterbroek en overleden op 18 december 1904 te Enterbroek op zesenvestigjarige leeftijd. Aanzeggere van zijn overlijden zijn Jan Velten en Karel Wolves. Hij wordt ook Koerdam genoemd. Hendrik Jan Kolhoop is landbouwer op erve Koerdam. Hij is de zoon van Jan Kolhoop en Alberdina Gijmink. Hendrik Jan Kolhoop is getrouwd op 27 december 1881 met Johanna Hendrika Bekkers uit Herike. Uit dit huwelijk

zijn te Enterbroek zes kinderen geboren. De zonen Albert Jan, Jan en Jan Hendrik worden landbouwers op het nieuwe erve Koerdam.

Jannes Kolhoop is geboren op 7 februari 1860 te Enterbroek en overleden op 5 juli 1887 te Lonneker op zevenentwintigjarige leeftijd. Hij is smit van beroep. Jannes Kolhoop woont op 28 april 1886 in Hengelo. Hij heeft daarna een smederij gekocht in Lonneker. Jannes Kolhoop is de zoon van Jan Kolhoop en Alberdina Gijmink. Hij is getrouwd op 12 september 1884 met Fenneke Seppenwoolde (Hutten Fenne) van het erve Klein Mennegat te Enterbroek. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het eerste kind, Jan, is geboren te Enterbroek. Het tweede kind, Aaltje, is geboren te Lonneker. Fenneken Seppenwoolde verhuist na het overlijden van Jannes Kolhoop naar Enterbroek. Ze gaat met haar kinderen bij haar ouders wonen op het erve Klein Mennegat, later erve Meijer genoemd, aan de Kremersweg. Op 14 juni 1892 gaat ze als dienstmeid werken in Markelo. Fenneke Seppenwoolde hertrouwt op 29 september 1894 te Holten met Teunis Temmink. Hij is weduwnaar van Janna Jansen, met wie hij vijfendertig jaar was getrouwd. Teunis overlijdt op 8 december 1896 op eenenzestigjarige leeftijd. Fenneke hertrouwt op 27 november 1897 op drieëndertigjarige leeftijd met Anthony Temmink (Hutten Tone). Van 1899 tot 1907 woont zij in Rijssen. Daarna verhuist ze naar Ambt Delden. In 1912 overlijdt Fenneke op achtenveertigjarige leeftijd te Wiene. Haar jongste zoon, Derk Temmink, vertrekt op achtjarige leeftijd naar Nijmegen.

Jan Kolhoop is geboren op 26 september 1884 te Enterbroek en overleden op 30 november 1942 te Enschede op achtenvijftigjarige leeftijd. Hij verhuist op 30 december 1891 op zevenjarige leeftijd naar zijn tante Fenneken op het erve Hageman te Enter. Jan Kolhoop is de zoon van Jannes Kolhoop en Fenneke Seppenwoolde (Hutten Fenne). Hij is getrouwd op 7 mei 1910 te Enschede met Berendina Aleida Blenkers uit Losser. Uit dit huwelijk zijn te Enschede vier kinderen geboren.

Arend Jan Kolhoop is geboren op 25 maart 1863 te Enterbroek en overleden op 4 juli 1863 te Enterbroek. Landbouwer Jan de Wilde heeft zijn overlijden aangezegd in de buurt. Omdat hij veel sigaretten rookte moest hij erg hoesten en is in een hoestbui gestikt. Hij wordt ook Doven Aorndje genoemd. Arend Jan Kolhoop is landbouwer. Hij is geboren en opgegroeid op het erve Koerdam en werd koeherder bij zijn zwager Lammertink. Hij was twee keer een half jaar in militaire dienst als scherpschutter. In 1892 koopt Marten Odink (Kolhoop) het erve Doven van ten Katler. Deze heeft op 21 januari 1878 het erve Doven gesticht; er was ook een weefkamer met een weefgetouw. Marten Odink heeft, tot hij trouwde, er negen jaar alleen gewoond. Arend Jan Kolhoop is de zoon van Jan Kolhoop en Alberdina Gijmink. Hij is getrouwd op negenendertigjarige leeftijd op 17 april 1902 met Johanna ten Brinke uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer Fredrik Jan ten Brinke en Geertruida van de Berg. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek twee kinderen geboren. Het eerste kind, Alberdina Geertruida, trouwt met de landbouwer Hendrik Gerrit Voortman (Weel'n Hendrik). Hij woont op het (oude) erve De Weele. Hij leed aan de ziekte reuma. Daarom werd hem bij de boedelscheiding drieënhalve hectare grond toebedeeld. Hij bouwde een nieuwe boerderij aan de Huttemansweg 4 te Enterbroek.

Gerrit Jan Kolhoop (Doven Gertjan) is geboren op 2 december 1905 te Enterbroek en overleden op 1 januari 1990 te Enterbroek. Hij is landbouwer op erve Doven aan de huidige Wolvesweg. Hij is de zoon van Arend Jan Kolhoop en Johanna ten Brinke. Gerrit Jan Kolhoop is getrouwd op 2 juni 1932 met Johanna Gerritdina (Hanna) Lohuis uit Zuna. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek vijf kinderen geboren.

Jan Hendrik Kolhoop is geboren op 18 december 1935 te Enterbroek en overleden op 12 juni 2014 te Enter. Hij is landbouwer. Jan Hendrik Kolhoop is de proband en samensteller van deze genealogie.



### Jan Hendrik Kolhoop

Een proband is de persoon, die als uitgangspunt wordt gebruikt bij een genealogisch onderzoek. Naast de term proband worden ook de latijnse benamingen gebruikt: probandus voor mannen en jongens en probanda voor vrouwen en meisjes. Bij kwartierstaten worden in plaats van proband ook de termen kwartierdrager en kwartierdraagster gebruikt.

Jan Hendrik Kolhoop is de zoon van Gerrit Jan Kolhoop (Doven Gert Jan) en Johanna Gerridina (Hanna) Lohuis. Hij woont vanaf november 2002 aan de Hogebrink 19 te Enter. Jan Hendrik Kolhoop heeft vier jaar in Ypelo gewoond waar hij boerwerker was bij Wolthuis. Hij is getrouwd op 30 augustus 1956 met Gesina (Sientje) Baan (Aolbers) uit Rectum. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het eerste kind, Johanna Gerridina (Joke), is getrouwd met de landbouwer Jan Pluimers (houthandel, hogedrukreiniging, paardenstalhouder) van de Wierdenseweg. Joke Kolhoop is verpleegkundige op de afdeling cardiologie in het ziekenhuis te Almelo. In 2008 verkoopt Jan Pluimers zijn grond aan de overkant van de boerderij aan Geert ter Steege uit Ypelo. Hij koopt drieënhalve hectare grond achter zijn bedrijf en maakt plannen er een golfbaan te maken. Als de plannen voor de golfbaan niet doorgaan verkoopt hij het erve met de manege in 2010 aan de stichting Het Zoekerveld. De schuren worden afgebroken en de manege wordt aangepast om met gehandicapten te kunnen paardrijden. Joke Kolhoop en Jan Pluimers bouwen in 2011 een nieuwe woning op de halve hectare grond die buiten de verkoop is gehouden; nu Wierdenseweg 33. Het derde kind, Hermina Gerrie (Ina), was getrouwd met Anthonie (Tonnie) Brunnekreëf uit Enter. Sinds november 2007 woont ze samen met Henry Mensink uit Delden. Zij is hoofd van de restaurants in de verzorgingshuizen van Carint te Goor en Hengelo. Henry Mensink is teammanager logistiek van het verzorgingshuis De Stoevelaar te Goor. Het vierde kind, Gea, is getrouwd met Geert Jan Huigen uit Ypelo. Hij heeft een klussenbedrijf. Ze wonen aan de Julianastraat te Enter. Achter het huis was de klompenkeet van Pluimers. Het huis werd toen bewoond door Mans van 'n Ab, omstreeks 1960.

Hendrikus (Henk) Kolhoop is geboren op 26 januari 1958 te Enterbroek. Hij woont Wolvesweg 3a te Enterbroek. Hendrikus (Henk) Kolhoop is landbouwer en chauffeur. Hij is de zoon van Jan Hendrik Kolhoop en Gesina (Sientje) Baan. Hendrikus (Henk) Kolhoop is getrouwd op 20 maart 1981 met Engberdina (Diny) Scholten uit Enter. Zij is de dochter van Hendrik Scholten en Jenneken Pluimers. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek vier kinderen geboren, Martijn, Linda, Jeroen en Karin Kolhoop.

## **Gedicht van Mans Pluimers, Mans van 'n Ab van Gediene oet 'n Diek**

# Eènter

Oòns dorp dat is en blij gewis  
Het allerbeste dat t'r is,  
Al geet het oale ok vuurbiej'  
En wodt de huuze prinspoal niej',  
'Is jak en rok òk an 't verdwien'  
Kuj' mangs wat bloot en zèen verschien',  
Al brengt z'òòns neet meer van 't geslachte  
En hew' d'r genne proem' meer'achter',  
Al is 'n zòòmp ok oet de tied  
Lig 't klòòmp'n museum in 't verschie't,  
Al hew' neet veule industriej'  
En krew' d'r hèèl wat 'vrèumden' bie j'  
Al is hier 'wekkelijks' gèn maark'  
En goaw' neet al'moal' noar de kaark'  
Al wont hier neet veul' grote leu  
Zit' ze wal's dronken achter 't steu'  
Al waarkt'r veule boet'n de plaas'  
En wònt in Wierd'n 'de gròte baas',  
Al is 'n Hambaarg fròdi gaan slink'n  
En mag 'de Bekke' nog zo stink'n,  
Al kump van hier gèn' goeien sik  
Maakt ze zich vuur ne revuu neet dik,  
Al is het roddel'n hier 'n kwaod  
Weet elk van ieder al's op stroat,  
Al kùnt z'hier mangs geleunig nuil'n  
Toch ... wol'k mien dorp neet geerne ruil'n,  
Toch blieve wiej', woer w'zint geboor'n  
En kiekt 'n Nes 'in of 'n Goarn',

'De Boone' kent ze òòwerveer  
Al is 't duur 'n foutje in de klee'r,  
De Ponnymaark, 'n groot spektakel  
'Tiendoezend man' - 't is 'n mirakel,  
'Toerisme': 't is èch' ongedach'  
Dat dàánke wiej' an 'de E8'.

Wiej' hebt hier vèul' wat aand'ren mist  
Doar zi'we wal van vergewist,  
Met voetbalclubs - met gimmetiek  
Met zang en met meziek zijv' riek,  
En leu, bliewt hiervuur toch neet kòòld  
Mer zorgt samen daw' dit hòòld.

Wiej' helpt mekàà, zoveul' as 't kan'  
In tied van nòòd staow' man an man,  
Al stun 't ok in 'de Haagse Pos':  
'An die leu is 'n steekjen los',  
Wiej' hòòld òòns kalm, want studiekòppe  
Hebt'r wal's vaker wat op ' 'n lòppe'  
En leu die zich tevèul' verbeeld  
Zint vaake hèèl gàuw oetètèèld,  
De vriendschapsbànnè zint van stoal  
Wiej' hebt 'noaberhulp, 'hòòld wiewenmoal',  
Is 'n ooievaar oet 'de W.W.'  
Breg'è n'n dorpeling 'in spé'  
Dan giew' wiej' zòònder wat te zèg'n  
N'n kanjer van n'n krintenwèg'n.

N'n Eènternaar dut òòweral mèt  
Doar is gèn làànd woer't zich neet rèd',  
Al raakt'r hier wal's één' oet 't òge  
Toch hòòld ze 'n naam van 't dorpjen hoge,  
Want proffessor'n komt hier vandan  
En poaters hew' d'r hèupe van  
Het zwembadwater is zo kloar  
De grote stad - ze snakt'r noar,  
Eènter zèt 'zoden an den diek'  
Met meubilair oet 'Oisterwiek',

Dus oald en jòònk- a's 't effen kai  
Zeg ik: Goat zò meer: 'aait verdan

Nee, Eènter, diej' vergèt ik nooit  
Al wor ik 'rieke', of ... 'berooïd',  
Mien Eènter, bliew' zò, astèblèèf'  
Ik heb diej' zò merakel lèèf'!!

MAP



Hermannes Pluimers, ook wel Mans van 'n Ab van Gediene oet n Diek genoemd. Hij was de drijvende kracht achter het klompenmuseum.



Klompemuseum en Tourist Info, Janneke Zwiers-Langenhof

DE KLOMP GAAT ONS ZEER NA AAN 't HART  
 DE VORM DIE ALLE ECHTHEID TART  
 .. 't SKÖPKEN" UNIEK IN NEDERLAND -  
 't GAAT ALLES NOG .. VAN HAND TOT HAND"  
 EN DAAROM DUS: een paar apart! MAR.

Gedicht van Hermannes Pluimers, ook wel Mans van 'n Ab genoemd.



Een snoepwinkeltje uit grootmoeders tijd, een kleermakerij, textiel, een winkeltje met de producten van de jaren vijftig, een unieke collectie knipmutsen en gerold linnen. Het is allemaal te vinden in de Oudheidkamer aan de Dorpsstraat. De Oudheidkamer is genoemd naar het erve Buis Jan, dat een eindje verderop lag. Berend Jan Scholten was de eigenaar van het erve Buis Jan. Hij droeg altijd een jasje, een buis, zeggen ze in Enter. Daarom werd hij Buis Jan genoemd.



Berend Jan Scholten (Buis Jan) en Johanna Geertruida Ezendam



De Hogebrink, op deze plaats staat nu het verzorgingshuis Reggedal.



Het Reggedal, gezien vanuit de Julianastraat.



Het eerste verzorgingshuis Reggedal



Oudheidkamer Buisjan

## De familie Hagemans

De familie Hagemans woonde op een boerderij naast het latere hotel Koenderink. Boer Hagemans was na de dood van zijn vrouw hertrouwd met een weduwe uit Heino, die drie dochters en een zoon meebracht. De familie voelde zich niet tot het landbouwbedrijf aangetrokken en de boerderij raakte in verval. Er ontstonden betalingsachterstanden in belasting en pacht. Dit leidde er uiteindelijk toe dat in 1739 de boerderij in Almelo openbaar werd verkocht. Herbergier De Wilde uit Enter en de koopman Kemna uit Rijssen werden de nieuwe eigenaars. De nacht na de verkoping werd er geprobeerd brand te stichten in de herberg van De Wilde en vond Kemna een briefje op zijn deur met de tekst "Kemmena schellem, goudeef het zal u ernaar vergaan". De Hagemans bleven dreigen. Toen ze een schuur en een stuk land in gebruik terug kregen, bleef het even rustig. Maar in 1743 stierf boer Hagemans en zagen de kinderen hun kans schoon. Ze begonnen de buurt te terroriseren en stichtten her en der brand. Zeven huizen gingen in vlammen op. Enter was doodsbang voor de kinderen Hagemans.



Dit is een door Harrie Cox samengestelde foto van de huidige en de oude situatie van de Dorpsstraat met aan de linkerkant hotel Koenderink.

Als in 1724 de kerk afbrand en ook veel huizen rondom de kerk, mag Hendrik Grevink een rondje maken langs diverse dorpen en steden om geld in te zamelen. Hij leeft in spanning mee met de dorpsgenoten die steeds verrast worden door brand. Dan weer is het een turfschuurtje, dan weer een woonhuis dat tot de grond toe afbrandt. Er is een sterk vermoeden dat de familie Hagemans wraak neemt. Grevink stelt dan een contract op voor Hagemans en degenen waar Hagemans het op voorzien heeft. Een allervriendelijkst akkoord wordt het genoemd, maar het helpt geen zier. De guerrilla gaat rustig door.

De drost van Twenthe werd aangeschreven en deze begon een onderzoek. Na een uitgebreid onderzoek werden Berent en Jenne Hagedoorn in 1746 in het Provinciaal Tuchthuis in Zwolle geplaatst. De tuchthuismeester constateerde 'dat niemand er vrede mee kon houden'. De twee jongste dochters werden in 1747 naar het tuchthuis gebracht. Berent en Jenne, de oudste kinderen, overleden al snel in het tuchthuis. Het tuchthuis in Zwolle ook wel Spinhuis genoemd, was de eerste echte gevangenis in Overijssel. Wegens het ontbreken van zo'n inrichting werden voorheen criminelen tot lijfstraffen, zware boetes of verbanning veroordeeld. Van de boetes profiteerden de drosten die deze boetes oplegden ook ruimschoots.

In Enter heerste een opgeluchte stemming toen de Hagemans van het toneel verdwenen waren. Deze stemming werd enigszins gedrukt toen er een brief op de mat viel van het tuchthuis met een nota van vierhonderdnegenenzestig gulden. Enter had de bajeskanten geleverd dus moest ook betalen. Voor de jongste dochters werd in Enter een kosthuis gezocht en geprobeerd ze uit het tuchthuis terug te halen. Ze hadden de verschrikkingen van het tuchthuis ondervonden en veroorzaakten geen problemen meer.

## **Uit de serie "echt gebeurd" van Harrie Cox**

Harmke: ik weet neet wa'k op de stoete mut doën. De moo: nemt gewoon jam! Harmke: nee, jam, dat pikket zô, De moo: doot dan hagelslag, Harmke: nee, hagel dat guurt zô, De moo: dan nem ie keaze, Harmke: mwoa, keaze is ôk meer keaze.

Na het Heilig Vormsel in de roomse kerk vond kardinaal Alfrink het leuk nog even achter de piano van Jokoenda plaats te nemen en een proeve van zijn kunnen ten gehore te brengen. Hij loopt vlak langs de drummer heen en gooit daarbij een glas water om dat klettert op de marmeren kerkvloer! Drummer zegt fijntjes: "Daar maakt U een kardinale fout!"

Drie zoontjes zijn achteraan op het land bezig met aardappels rooien wanneer vader één van hen met luide stem roept: 'Geert-Jan! Geert-Jan!!' Het galmt over de Hamberg! Geert-Jan begint te hollen en na een minuut komt ie hijgend en snuivend bij vader tot stilstand: "Wat is ter va?" Vader, wijzend in de richting waar de jongen nèt vandaan komt: "Brenge mie efkes die schuppe mèt".

Stroperij was in de vorige eeuw niet ongebruikelijk en in sommige kringen momenteel nog steeds. Hoe dan ook, eind vorige eeuw ontspan zich ten huize PBN het volgende eenzijdige gesprek toen B de telefoon opnam:

Joa, met mie

Joa

Zitte d'r in?

Dan kom ik d'r dreks an.

Ik loop de splinternieuwe schuur van de familie PBN binnen die zojuist is afgekomen en waar maandenlang hard aan is gewerkt. Ik kijk belangstellend om me heen. De heer des huizes die deze schuur eigenhandig heeft gemetseld staat samen met zijn familie en medewerkers vergenoegd te kijken. Dan volgt de onvermijdelijke vraag: 'Nou, Cox, wat ducht oe d' r van'. Ik heel aarzelend: "nou, ik heb d'r eigenlijk neet zô völle verstaand van". De heer des huizes antwoord: "dan hoold d'r oe oaver stille"!

Als het jongerenkoor de instrumenten en geluidsboxen klaarzet voor de jaarlijkse Paasmis, zit het zoontje van de dirigent alles met grote ogen en open mond te bezien. Vandaag worden er

ook geluidsopnamen gemaakt en als een microfoon op statief tot op vier meter hoogte wordt uitgeschoven gaat zijn mond nog een stukje verder open en verschijnt er een denkrimpel op zijn gezicht. Hij wendt zich tot zijn vader: "Papa! Komt er zó'n lange pastoor?"

De kersverse vrijer van mijn zus kwam even langs en mijn moeder was nèt aan het vegen rond het huis want alles "mut d'r altied schier oetzeen". Normaal zei mijn moeder dan dingen als: "woj koffie hem'n?" of "woj efkes keuer' n" en soms "koj' t wochen?" Maar omdat ze eigenlijk te druk was met vegen, kwam ze dit keer niet verder dan: "ie wöl'n toch gèn koffie hem'n?"

Enternaar in hart en nieren B.N. haalt wat aardappelpootgoed in de winkel en treft een niet Entenaar achter de toonbank. Daar zit B.N. niet mee en hij steekt gelijk van wal: 'Heb ie de vrouw'n al è pot't ? Ie mun'n ze ôk neet te deepe stoot'n aans kuump d'r niks van tregte!' Bediende blozend: 'Mijnheer, bij ons hebben we maar één vrouw en op dat soort rare vragen geef ik geen antwoord'.

De volgende anekdote is opgeschreven door Herman Kerhof. 'Mijn vader, die in 1891 geboren is, herinnerde zich nog dat eens de gehele schoolbevolking, dus alle leerlingen en personeel, door onderwijzer Sluiter langs de Dorpsstraat werd opgesteld omdat er een automobiel zou langskomen. Inderdaad was er na geruime tijd wachten vanaf de Brandput een ijzeren mobiel genaderd, die zich met aanmerkelijke snelheid in de richting Goor spoedde'. Deze anekdote werd bevestigd door mevrouw Morsink (Dora van Broks Willem), die van haar vader hetzelfde verhaal hoorde. Willem Brok is geboren in 1888. Het is dus aannemelijk dat dit verhaal heeft plaatsgevonden rond de eeuwwisseling. Ze moesten zich keurig in een rij opstellen want de heer Sluiter hield van orde en tucht. Op onderstaande foto staat het hek voor de Sint Jozefschool, waar iedereen zich moest opstellen om naar de voorbijrijdende auto te kijken. Bron: Honderd jaar katholiek onderwijs.



1900, roomse jongensschool Sint Jozef, Dorpsstraat



Bovenstaande foto stond op een ansichtkaart die gemaakt werd voor camping Leyerweerd. (Annemarie Slagers-Jansen zit op de voorgrond, daarachter haar zusje Ericā Jānsen en op de wal loopt haar moeder met het hondje Minca. Bijna vijftwintig jaar hebben de familie Jansen op deze camping gestaan. De prachtigste tijd van haar leven. Daar heeft Annemarie Jansen Bertus Slagers leren kennen, trouwde met hem en is zo in Enter blijven hangen.



Hogebrink, 1955 opslag kolen van Ter Harmsel ('n Bol)



Hogebrink, links schuur van Rutenfrans (Stoffer)

De erven waren de kern van de marke. De bewoners waren verantwoordelijkheid voor hun eigen erve en voor de markegronden. Nog altijd werden veel gronden gemeenschappelijk gebruikt. Het illegaal bouwen van een hut op de woeste grond werd niet altijd getolereerd. Immers ook de heide had zijn waarde voor het houden van schapen en voor de bemesting der akkers. Nu wordt er, tot in onze tijd, het verhaal verteld, dat men ergens mag blijven wonen als de rook maar door de schoorsteen gegaan is. Dat is een onjuiste gedachte. Volgens een bepaling uit het landrecht in Twenthe was de regeling zo, dat men er drieëndertig jaar, zes weken en drie dagen moest gewoond hebben, eer men er recht op had om te blijven.

Toch bleef zo'n hut soms jarenlang tussen de grotere erven staan. Maar de bewoner was geen gewaarde, hij had geen rechten in de marke. In later tijd kwamen er meer van zulke bewoners en beslist niet alleen arme mensen. Ze werden "katers" genoemd en hun huizen "katersteden". Ook werden ze kotters, brinkzitters, koveners of huttemannen genoemd. De namen verklaarden welk soort mensen ermee aangeduid werden. Het woord "brinkzitter" werd gebruikt ter aanduiding van de ambachtslieden en handelaren, die zich op de brink vestigden. Op de brink waren ze het beste bereikbaar. Ze waren de voorlopers van onze hedendaagse zakenmensen en ze waren lang niet altijd armoedig. Maar ze hadden geen waardeel in de marke. Ze hadden dus over de zaken van de marke niets te zeggen. Als ze graag een koe wilden laten grazen, moest dat betaald worden. De brinkzitters hadden een huis met een tuin en enig bouwland. Ze hadden een of twee koeien, maar geen paarden in bezit. Het was een kleine landbouwer of een handwerksman.

De brink is een open ruimte in een nederzetting op de zandgronden. Tegenwoordig zijn veel brinken omgevormd tot een plein in een dorp, dat vaak bestaat uit gras en bomen. De brink is van oorsprong de boerengebruiksruimte waar het vee werd verzameld, om daarmee als kudde naar de gemeenschappelijke weidegronden te gaan. De brink lag dan ook van oorsprong aan de rand van het dorp. We kennen zowel de gemeenschappelijk gebruikte brinken als de brinken die slechts tot één boerderij behoorden. In de nieuwe tijd nam de bebouwing rond de brink toe, waardoor brinken zich steeds vaker binnen het dorp bevonden. Op veel brinken heeft het gras inmiddels plaatsgemaakt voor stenen en doet de brink nu als dorpsplein dienst met vee- en goederenmarkten.

## Köps

In het noordeinde van Enter, aan de Wierdenseweg, stond een groepje huizen, de Köpsbuurt. Er woonden Pluimersfamilies, die ook Köps genoemd werden. Het Verpondingsregister van 1601 vermeldt op deze plaats naast erve de Boese (Beuse) 'de Kopper sin kotte' met tweeënhalve mudde land. Het register van 'paerdegeld' van 1602 meldt dat er één paard is. In 1643 meldt het vuurstedenregister (schoorstenen) dat naast Egbert die Boese Jan Copper woont. In 1657 en 1674 woonde 'die Köpper' naast Arent Beusen en buurman Heer Van Staverden, die op het herenhuis De Berghorst woont. In 1694 woonde er Berent Aelbers met als aantekening 'pauper' (zeer arm). De buurman was nog steeds een Bose (Beuse) en op Huis de Berghorst woont de weduwe Van Staverden met haar twee dochters. De dochter Marije van Berent Aelbers trouwt op 23 augustus 1716 met Meeuwis de Wilde. Zij trouwen in bij haar ouders. Marije Aelbers overlijdt niet lang erna. Meeuwis de Wilde hertrouwde op 8 juni 1727 met Egberdina Scherphof uit Zuna. In de volkstelling van 1748 is vermeld:

*Het huys van Meeuwis de Wilde. Meeuwis de Wilde en zijn vrouw Egberdina Scherphof met de kinderen Henderick en Jannes boven de tien en Jenneken onder de tien jaar.*

De oudste zoon Hendrick de Wilde trouwt op 10 mei 1761 met Geertjen Hommers van het erve de Keizer bij Exo. Zij worden de nieuwe bewoners van het erve Köps. Hun zoon Marten de Wilde is geboren in 1763 en trouwt in 1796 met Engele Hommers, zijn nicht. Engele Hommers overlijdt in 1802 en Marten hertrouwde met Janna Rohaan. Hun dochter Gerritdina de Wilde is geboren in 1806 en trouwt in 1828 met schipper Gerrit Pluimers. Zij zijn de nieuwe

bewoners van het erve Köps. Hun zoon Jan Hendrik Pluimers trouwt in 1873 met Willemina Smeyers en zij zijn weer de erfopvolgers. In 1884 is zoon Gerrit Pluimers (Köps Gaait) geboren. Hij is de laatste schipper van het Köpsgeslacht. Gerrit Pluimers trouwt in 1911 met Janna Dekkers. Dit gezin treft veel tegenslag. Maar liefst zes kinderen overlijden op jonge leeftijd. Janna Dekkers overlijdt in 1921, drie weken na de geboorte van het jongste kind. Gerrit Pluimers blijft achter met drie kinderen. In 1923 brandde het huis af en de drie kinderen werden opgenomen in pleeggezinnen. Zoon Jan Hendrik Pluimers werd postbode en trouwde in 1941 met Harmina Aversch. Het echtpaar ging bij zijn vader wonen. Dochter Gerritdina trouwt in 1897 met Hendrik Pluimers (verre familie). In 1907 bouwen ze een huis (Wierdenseweg 11), schuin tegenover het oude erve Köps. Hun zonen Jan Hendrik Pluimers en Willem Pluimers trouwen en bouwen een woning naast hun ouderlijk huis. Zo ontstond de 'Köpsbuurte'. Het oudste erve Köps is aan de Wierdenseweg 14 te Enter.

## Krake

Johannes Krake is geboren omstreeks 1770. Hij is getrouwd met Johanna Hannink. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Het tweede kind, Willem, is geboren te Weerselo, het derde kind, Frederik, is geboren te Deurningen. Johannes Krake is de oudst bekende Krake.

Willem Krake is geboren op 5 februari 1802 te Weerselo en overleden op 30 augustus 1875 te Enterbroek. Wie zijn ouders zijn is bij de aanzeggens van zijn overlijden niet bekend. Willem Krake is boerwerker en arbeider; in 1876 werkte hij onder Hengelo. Hij woonde en overleed aan de Kremersweg te Enterbroek. Willem Krake is de zoon van Johannes Krake en Johanna Hannink. Hij is getrouwd op 30 juni 1826 met Geertruid Kremer (Brechers) uit Ambt Delden. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Gradus Krake is geboren op 16 oktober 1829 te Enter en overleden op 27 maart 1919 te Enter. Hij is de zoon van Willem Krake en Geertruid Kremer (Brechers). Gradus Krake is klompenmaker en koopt op 26 juni 1875 van zijn schoonouders het huis, erf met enig bouwland, moeras, heide en broekweiland voor achthonderd gulden. Hij is getrouwd op 28 april 1856 met Geertruid Keijzer uit Enter. Zij is de dochter van Jan Henricus Keijzer en Dina Wolters. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.

Jan Krake is geboren op 11 mei 1857 te Enter en overleden op 12 april 1932 te Enter. Hij is de zoon van Gradus Krake en Geertrui Keijzer. Jan Krake is klompenmaker van beroep. Hij is getrouwd op 5 mei 1885 met Johanna Een uit Amsterdam. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Johanna Een werkte tot 1873 als dienstmeid bij Groot Roelder op erve de Klumper te Enterbroek. In haar overlijdensakte staat dat zij een vondeling was, gevonden te Amsterdam, op 6 maart 1858. Toen Johanna Een is gevonden is aangenomen dat ze op 1 maart 1858 is geboren.

Antonie Krake is geboren omstreeks 1843 te Enter en overleden op 13 mei 1904. Hij is de zoon van Willem Krake en Geertruid Kremer (Brechers). Antonie Krake is marskramer van beroep. Hij woont tot 1880 te Zeldam (Ambt Delden). Daarna bouwt hij een boerderijtje aan het Beurneveld te Hengevelde. Antonie Krake bleef marskramer en zijn vrouw runde een winkeltje. Hij is drie keer getrouwd. Het eerste huwelijk is met Dientje Spenkelink uit Deldenerbroek. Zij is overleden op negenentwintigjarige leeftijd te Zeldam. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren. Het tweede huwelijk is met Aleida Wolthuis. Uit dit huwelijk is te Zeldam dochter Diena Krake geboren. Aleida Wolthuis is overleden op achtenveertigjarige leeftijd te Zeldam. Het derde huwelijk is met Berendina Dwars. Uit dit huwelijk zijn te Zeldam twee kinderen geboren. Berendina Dwars is na zeventienjarig huwelijk met Antonie Krake overleden te Zeldam.

# Hendrikus Lammertink

Hendrikus Lammertink is geboren op 26 november 1832 te Enter en overleden op 19 mei 1900 te Enter op zevenenzestigjarige leeftijd. Hij is de oudst bekende Lammertink te Enter. Hendrikus Lammertink is de zoon van Hermannus Lammertink en Johanna Ekkerink. Hij is klompenmaker. Hendrikus Lammertink heeft vijf jaar gediend bij het 7<sup>e</sup> regiment van de infanterie. Hij is getrouwd op 22 juni 1858 met Susanna Henerica Heidottink uit Nordhorn. Zij woonde bij haar grootmoeder in Borculo. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren. Susanna Henerica Heidotink is op 27 juni 1874 te Enter op zevenendertigjarige leeftijd overleden. Het eerste kind, Johannes Hermannus Lammertink, is niet getrouwd. Hij leed aan een geestesziekte. Johannes Hermannus Lammertink is overleden te Enter in 1885, vijfentwintig jaar oud. Het tweede kind, Hermannes, is overleden op 21 maart 1864, op éénjarige leeftijd.

Hermannes Lammertink is geboren op 15 september te Enter en overleden op 23 juli 1918 te Enter op vijftigjarige leeftijd. Hij woonde aan de Dorpsstraat, naast de voormalige jongensschool. Op jonge leeftijd is bij hem een been afgezet. Hermannes Lammertink is getrouwd op 24 april 1890 met Engelina (Engele) Kusters uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enter tien kinderen geboren.

Hendricus Lammertink is geboren op 19 januari 1891 te Enter en overleden op 23 oktober 1934 te Enter op drieënveertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Hermannus (Mans) Lammertink en Engelina (Engele) Kusters. Hendricus Lammertink is klompenmaker. Hendricus Lammertink is getrouwd op 21 juni 1917 met Johanna Gezina Morsink uit Enter. Zij is de dochter van Jannes (Johannes) Morsink en Johanna Spolder. Uit dit huwelijk zijn te Enter tien kinderen geboren. In 1921 heeft Hendricus Lammertink een stuk grond gekocht aan de Goorseweg 31 en er een boerderijtje gebouwd. Hij is overleden door een ongeluk met paard en wagen.

Johannus Hermannus Pius (Johan) Lammertink is geboren op 05 mei 1918 te Enter en overleden op 21 januari 2001 te Enter. Hij is de zoon van Hendricus Lammertink en Johanna Gezina Morsink. Hij woonde aan de Goorseweg 32 te Enter. Johannus Hermannus Pius (Johan) Lammertink is getrouwd op 27 november 1952 met Grada Maria (Marie) Freriksen. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.

Hermina Johanna (Miene) Lammertink is geboren op 9 november 1920 te Enter. Zij is de dochter van Hendricus Lammertink en Johanna Gezina Morsink. Hermina Johanna (Miene) Lammertink woont aan de Disselsweg 15 te Enter. Zij is getrouwd met Bernard Slagers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.

Hermanus (Herman) Lammertink is geboren op 3 oktober 1925 te Enter en overleden op 16 september 1956 in het ziekenhuis te Almelo op dertigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Hermina Johanna (Miene) Lammertink. Hermanus (Herman) Lammertink is overleden na een motorongeluk. Hij heeft een relatie met Euphemia Maria Spanjer uit Delden. Euphemia Maria Spanjer is overleden op 29 augustus 1954 te Delden op achtentwintigjarige leeftijd.

Johannes (Jes) Lammertink is geboren op 2 augustus 1896 in Enter en overleden op 24 november 1966 te Enter op zeventigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Hermannus (Mans) Lammertink en Engelina (Engele) Kusters. Johannes (Jes) Lammertink had een café aan de Rijssenseweg 36 te Enter. Hij wordt ook Panders Jes genoemd. Johannes (Jes) Lammertink is getrouwd op 1 juni 1922 met Hendrika Maria Dissel uit Enter. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.

Hendrikus Johannes Lammertink is geboren op 16 mei 1906 te Enter en overleden op 6 maart 1992 te Enter. Hij is de zoon van Theodorus (Derk) Lammertink en Johanna Maria Schuttenbeld. Hendrikus Johannes Lammertink wordt ook Panders Dieks genoemd. Hij is melkboer en landbouwer van beroep. Hendrikus Johannes Lammertink is getrouwd op 21

september 1945 te Borne met Johanna Geertruida Scholten uit Bornerbroek. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Het zevende kind, Johanna Lammertink, is uit de gemeente Wierden uitgeschreven met bestemming Almelo. Johanna Geertruida Scholten is overleden te Enter op 27 november 1991 op zesenzeventigjarige leeftijd.

Gerardina Engelina Maria Lammertink is geboren op 12 maart 1925 te Enter en overleden omstreeks 2013 te Enter. Zij is de dochter van Johannes (Jes) Lammertink en Hendrika Maria Dissel. Hermina Gerdina Maria Lammertink wordt ook Line van Panders Jes genoemd. Zij is getrouwd op 10 november 1953 met Gerhardus Johannes Brandriet uit Enter. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Gerhardus Johannes Brandriet is overleden op 11 juni 1974 te Enter op negenenveertigjarige leeftijd.

Hendrikus Johannes Camillius Lammertink is geboren op 18 juli 1943 te Enter en overleden op 18 september 1978 te Enter. Hij is de zoon van Johannes (Jes) Lammertink en Hendrika Maria Dissel. Hendrikus Johannes Camillius Lammertink wordt ook Pander Smid genoemd. Hij is smid en heeft samen met zijn neef Jan Lammertink een smederij aan de Zuiderstraat 3 te Enter. Hij is getrouwd in 1970 met Hendrika Anna Maria Roetgering uit Enter. Zij is de dochter van Frederik Roetgering en Geertruida Aleida Wielens.

Hermina Maria Theresia Lammertink is geboren op 8 juli 1925 te Enter. Zij is de dochter van Frederik Roetgering en Geertruida Aleida Wielens. Hermina Maria Theresia Lammertink is getrouwd op 26 mei 1959 met Gerhardus Johannes Freriksen uit Enter. Hij werd ook Geert Jehan genoemd en was fietsenmaker. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren. Hij is overleden op 8 mei 1969 te Enter op zesenvieftigjarige leeftijd.

Susanne Maria Theresia Lammertink is geboren op 31 mei 1938 te Enter. Zij is de dochter van Jan Lammertink en Anna Maria Geertruida ten Berge. Susanne Maria Theresia Lammertink is getrouwd op 17 augustus 1965 met Johannes Marinus Lammertink uit Enter. Hij is de zoon van Gerrit Hendrik Lammertink en Berendina Johanna Hendrika Bolscher. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Johannes Lammertink is overleden op 8 december 1988 in Enter op zesenvijftigjarige leeftijd. Johannes is slager en vertegenwoordiger van een vleeswarenfabriek.

Johanna Maria Roberti Lammertink is geboren op 18 juli 1946 te Enter. Zij is de dochter van Hendrikus Johannes Lammertink en Johanna Geertruida Scholten. Johanna Maria Roberti Lammertink wordt ook juffrouw Annie genoemd. Zij is kleuterleidster en later eigenaresse van peuterspeelzaal Annie. Johanna trouwde op 18- juli 1946 in Wierden met G.J.W.M. Esterbrock.

Hendrikus Antonius Jozef Lammertink is geboren op 21 februari 1951 ten Enter. Hij is de zoon van Hendrikus Johannes Lammertink en Johanna Geertruida Scholten. Hendrikus Antonius Jozef Lammertink is eigenaar ijssalon te Enter. Hendrikus is getrouwd op 26 september 1973 met M.G. Boermans.



*Informeel overleg aan de Brinkstraat met vlnr Mevr. Freriksen -  
 dan de Stejgel (Helmusthanne), Arnold Freriksen (Geerts Arnold), Bernard en  
 Jaon Ezendam (Dött'n Bennaden Joan), Hendrik Freriksen (Geerts Hendrik) en  
 Huats Freriksen Slüpp'n Naats)*

## Maassen van den Brink

Derk Gerritsen van den Brink is de oudst bekende Maassen van den Brink. Hij is in 1710 geboren te Varseveld en overleden op 9 juli 1747 te Oosterbeek. Derk Gerritsen van de Brink is op 15 april 1731 getrouwd met Berendina Maesen uit Ede. Uit dit huwelijk is Maes Derksen geboren.

Maes Derksen van den Brink is de zoon van Derk Gerritsen van den Brink en Berendina Maessen. Hij is geboren op 11 januari 1739 te Oosterbeek, overleden op 25 februari 1782 op drieënveertigjarige leeftijd te Renkum. Hij is getrouwd op 3 mei 1782 te Renkum met Willemken van den Berg uit Oosterbeek. Uit dit huwelijk is Jan Maaze of Maassen geboren.

Jan Maaze (Maassen) is de zoon van Maes Derksen van den Brink en Willemken van den Berg. Hij is geboren op 24 oktober 1780 te Renkum, overleden op 2 juli 1846 te Velp. Jan Maassen is getrouwd met Hendrina Schelling uit Zelhem. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Jan Maazen van den Brink en Willem Maassen van den Brink. Met de naamgeving van de kinderen is de naam Maassen van den Brink in beeld gekomen.

Willem Maassen van den Brink is geboren op 9 september 1808 te Velp en overleden op 1 januari 1888 te Wierden. Willem Maassen van den Brink werd in Velp Maaze genoemd, in Notter noemt hij zich Maassen van den Brink. Zijn bijnaam is De Velper. Hij was de koetsier van Christiaan Henny, die de Grimberg kocht.

Henny kocht de Grimberg omstreeks 1850 en ging in het bouwhuis wonen. Het kasteel was onbewoonbaar geworden en klaar om afgebroken te worden. Zijn koetsier ging in een van de bijbehorende boerderijen wonen, kocht later een boerderij en noemde het 'de Velper'. Dat was de naam die de mensen in de omgeving hem hadden gegeven. De laatste Maassen van den Brink die de 'Velperi'je' bewoonde vond zijn bestaan in de veehandel. Erve de Velper is omstreeks 1917 afgebroken. Het was een schilderachtig boerderijtje met in de woonkeuken een grote wijde boezem. Bij 'De Velper' kon men hammen en worst laten roken. Willem Maassen van den Brink is getrouwd op 2 februari 1808 met Hendrika Plenk uit Rheden. Uit dit huwelijk zijn tien kinderen geboren. Het vijfde kind, Johanna Mette is getrouwd op 26 mei 1865 met Lucas Schuitemaker uit Enter.

Hendrikus Maassen van den Brink is geboren op 26 juli 1845 te Velp en is overleden op 8 juli 1927 te Wierden. Hij wordt ook Velper Dieks genoemd en is landbouwer en koopman. Hendrikus Maassen van de Brink is de zoon van Willem Maassen van den Brink en Hendrika Plenk. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 23 december 1868 met Johanna Holshorst uit Rijssen. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Het tweede huwelijk is op 7 december 1899 op vierenvijftigjarige leeftijd met de weduwe Geesje Lozeman uit Den Ham.

Willem Maassen van den Brink is geboren op 20 december 1869 te Almelo en overleden op 6 mei 1947 te Wierden. Hij wordt ook Velper Wilm genoemd. Willem Maassen van den Brink is koopman en landbouwer. Hij is de zoon van Hendrikus Maassen van den Brink (Velper Dieks) en Johanna Holshorst. Willem Maassen van den Brink is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 4 mei 1893 met Gerritdina Altena uit Wierden. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Gerritdina Altena overlijdt op 2 januari 1901 op dertigjarige leeftijd. Het tweede huwelijk is op 7 mei 1901 met de weduwe Grietje Bijsterbosch uit Heerde. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.

Gerrit Jan Maassen van den Brink is geboren op 3 februari 1885 te Wierden. Hij is de zoon van Hendrikus Maassen van den Brink (Velper Dieks) en Johanna Holshorst. Gerrit Jan Maassen van den Brink is getrouwd op 8 juni 1907 met Gerridina Wolters uit Wierden. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het eerste kind, Johanna, is getrouwd op 20 december 1934 met de klompenmaker Berend Jan Pluimers (Sussen Berend) uit Enter.

Willy Maassen van den Brink is geboren op 25 december 1955 te Almelo. Hij is de zoon van Willem Maassen van den Brink (Velper Wilm) en Alberdiena Borkent (Derkus Diene). Willy Maassen van den Brink is getrouwd op 23 februari 1979 met Jenneken ten Brinke uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren.

Willem (Erwin) Maassen van den Brink is geboren op 4 februari 1981 te Almelo. Hij is slager van beroep. Willem (Erwin) Maassen van den Brink is de zoon van Willy Maassen van den Brink en Jenneken ten Brinke. Hij woont op de Akkers 11 te Enter. Willem (Erwin) Maassen van den Brink is getrouwd op 9 oktober 2003 met Johanna Gerlinde Nijsink. Uit dit huwelijk is Thijmen Willem Maassen van den Brink geboren.

## **Mekenkamp**

Jan Mekencam is de oudst bekende Mekenkamp. Hij is geboren omstreeks 1580. Jan Mekencam is getrouwd met Geesken. Uit dit huwelijk zijn te Ypelo zeven kinderen geboren. Het oudste kind is een dochter, Berentien Jansen Mekenkamp, geboren omstreeks 1610. De naam is gewijzigd in Mekenkamp.

Het erve Mekenkamp in Ypelo is een van de acht erven die in het Verpondingsregister van 1475 genoemd worden. Het erve Mekenkamp is aan de Iemenkampsweg 2 in Ypelo.

Berent Jansenzoon Mekenkamp is geboren omstreeks 1660 te Ypelo. Hij is de zoon van Jan Jansens Mekenkamp en Jenken Reins. Berent Mekenkamp is schoolmeester op erve Mekenkamp. Hij is vermoedelijk geboren op erve Zeendam in Enterbroek. Berent Mekenkamp is getrouwd met Berentien. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.



Jil Mekenkamp, 2014, dochter van Tom Mekenkamp en Lisette Freriksen.

Hendrik Mekenkamp is geboren op 7 november 1713 te Ypelo. Hij is de zoon van Jan Wessel Mekenkamp en Christina (Trijntje) Hiltjesdam. Hendrik Mekenkamp is getrouwd op 29 november 1749 met Lijsabeth (Garritje) Nijkamp uit Almelo. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Jan en Jannes Mekenkamp.

Berend Mekenkamp is geboren in 1716 te Ypelo. Hij is de zoon van Jan Wessel Mekenkamp en Christina Gerritsen (Trijntje) Hiltjesdam en is de broer van Hendrik Mekenkamp. Berend Mekenkamp is onderwijzer in Ypelo. Hij koopt op 27 november 1758 de halvescheid van het erve Mekenkamp van de wijnkoper Van Heek te Delden voor een bedrag van driehonderdvijftig gulden. Zijn broer Hendrik koopt de andere halvescheid voor eenzelfde bedrag. Berend Mekenkamp is getrouwd op 28 december 1749 met Elisabeth Gerritsen Nijkamp (van de Voele) uit Almelo. Zij is de zuster van Garritje Nijkamp die met Hendrik Mekenkamp, de broer van Berend Mekenkamp, is getrouwd. Bij de volkstelling van 1748 staan zij ingeschreven als man

en vrouw en wordt zij Elisabeth Aelderink genoemd. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.

Jannes Mekenkamp is de zoon van Berend Mekenkamp en Elisabeth Gerritsen Nijkamp (van de Voele). Hij is geboren op 10 mei 1760 te Ypelo. Jannes Mekenkamp was schoolmeester en is overleden op vijftenzestigjarige leeftijd te Ypelo. Hij was de eigenaar en bewoner van het erve Mekenkamp. Na zijn dood verkopen zijn twee dochters het erve Mekenkamp aan De Keurs van het erve de Keurs te Ypelo. Jannes Mekenkamp is getrouwd op 20 mei 1792 met Fenneken ter Horst uit Ypelo. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren.

Hendrik Mekenkamp is geboren in 1797 te Ypelo en overleden op 6 februari 1848 te Ypelo. Hij is de zoon van Jannes Mekenkamp en Fenneken ter Horst. Hendrik Mekenkamp is getrouwd op 24 oktober 1845 op achtenveertigjarige leeftijd met Janna ter Horst uit Ypelo. Uit dit huwelijk is één kind geboren, Hendrina Mekenkamp. Hendrik Mekenkamp wordt op 21 september 1818 op eenentwintigjarige leeftijd door de marke Enter aangesteld als schoolmeester aan de school te Enterbroek. Hendrik Mekenkamp is voor vijf achtste deel eigenaar van het erve Mekenkamp. Zijn weduwe (Janna ter Horst) koopt op 25 februari 1879 van haar schoonzoon Lambert Uilenreef het onverdeelde drie achtste deel. Lambert Uilenreef verkoopt het erve groot Mekenkamp aan Janna ter Horst voor zesendertighonderd gulden. Lambert Uilenreef is de zoon van Albert Uilenreef en Eva Kolthof uit Ambt Almelo. Hij is getrouwd op 5 mei 1876 met Hendrina Mekenkamp. Hendrina Mekenkamp is geboren in 1849 nadat haar vader overleden is. Zij is overleden op dertigjarige leeftijd te Ypelo.

Jan Mekenkamp is geboren op 13 januari 1782 te Enterbroek. Hij is de zoon van Berent Mekenkamp en Hendrine Gerritsen Broers. Jan Mekenkamp is getrouwd op 16 oktober 1831 op negenveertigjarige leeftijd met Gerritje Steunenbergh uit Holten. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het eerste kind, Gerritina, is een jaar voor het huwelijk geboren. Jan Mekenkamp heeft op 24 oktober 1831 twee kinderen, een uit het vorig huwelijk van Gerritje Steunenbergh en zijn broer Gerrit en het kind, geboren voor Jan en Gerritje trouwden, met dispensatie bij KB 24 gewettigd. Jan Mekenkamp was schipper van beroep. Gerritje Steunenbergh was eerder getrouwd op 18 november 1825 te Diepenveen met Gerrit Mekenkamp. Het vierde kind, Hendrikus, is geboren op 22 augustus 1842. Hij is op tweeëntwintigjarige leeftijd overleden op 10 december 1864 te Samarang, Indonesië. Hendrikus Mekenkamp was soldaat kanonnier tweede klasse.

Er is een verkoping van het erve Mekenkamp bij de Rechtbank van de Eerste Aanleg te Almelo van de onverdeelde helft. Het ging om de boerderij van ongeveer zestig roeden, groengrond en hooiland en een bunder bouwland. (Volgens het in 1820 ingevoerde Nederlands metriek stelsel was een roede gelijk aan 10 meter). De verzoeker van de verkoping was Hendrikus Prinsen, timmerman in Oele, Ambt Delden, ten laste van Jan Mekenkamp en zijn vrouw Gerritje Steunenbergh, Bij proces verbaal van 20 oktober 1834, waarbij de inbeslaggenomen goederen zijn ingezet voor een prijs van vijf gulden. De eerste afkondiging was op 2 januari 1835, de finale schatting vindt plaats op 3 april 1835.

Gerrit Mekenkamp is geboren op 5 oktober 1783 en overleden op tweeënveertigjarige leeftijd op 5 augustus 1826 te Enterbroek. Hij is de zoon van Berent Mekenkamp en Hendrine Gerritsen Broers. Gerrit Mekenkamp is getrouwd op tweeënveertigjarige leeftijd op 18 november 1825 met Gerritje Steunenbergh uit Holten. Ze is later getrouwd 29 april 1834 met Jan Mekenkamp. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Berend Jan en Gerrit Hendrik Mekenkamp. Berend Jan Mekenkamp is schipper en woonde in 1870 samen met zijn moeder op het erve De Koote te Enterbroek. Berend Jan was niet getrouwd en is op zevenenvijftigjarige leeftijd op 7 september 1883 te Enterbroek overleden. Op 15 december 1883 is Jannes ter Weele eigenaar van erve De Koote. Hij verkoopt het erve aan de eigenaren van kasteel Twickel voor zeshonderdvijftig gulden. Het erve De Koote is dan 107,99 hectare groot. Pachtter wordt Hiltjesdam voor twaalf gulden. Gerrit Hendrik Mekenkamp is zonder beroep en overlijdt op 1 augustus 1879 te Veenhuizen (gemeente Norg) op eenenvijftigjarige leeftijd.



Erve de Koote (Hiltjesdam)

Gerrit Mekenkamp is geboren op 21 december 1749 te Enterbroek en er ook overleden voor 1811. Hij is de zoon van Jan Mekenkamp en Jannaken Fellener in de Maat. Gerrit Mekenkamp is landbouwer en schipper. Hij woonde op erve Mecelerkamp (nu van der Kolk), Kattelaarsdijk 6, Bij de veetelling van 20 april 1811 heeft hij een paard en vier koeien. Hij is getrouwd op 19 november 1775 met Hendrika Fernolds. Uit dit huwelijk zijn op erve Mecelerkamp te Enterbroek zes kinderen geboren.

Jan Mekenkamp is geboren te Enterbroek op 28 juli 1777 op erve Mecelerkamp aan de Kattelaarsdijk. Hij is de zoon van Gerrit Mekenkamp en Hendrika Fernolds. Jan Mekenkamp is getrouwd omstreeks 1802 met Jenneken Roozeboom. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. In de krant van 2 augustus 1887 staat een bericht met de mededeling dat het huis van Jan Mekenkamp in Enterbroek is afgebrand.

Hermannes (Mannes) Mekenkamp is geboren op 5 september 1779 te Enterbroek. Hij is de zoon van Gerrit Mekenkamp en Hendrika Fernolds. Mannes Mekenkamp gaat in ondertrouw op 25 februari 1806 met Hendrika Siemerink uit Elsenerbroek. Met de volkstelling van 1815 wonen zij in Markelo nummer 118. Uit dit huwelijk zijn te Enter en te Enterbroek vier kinderen geboren. Het eerste kind, Hendrikus, is geboren te Enter en overlijdt op achttienjarige leeftijd. Het tweede kind, Gerrit Jan, wordt Brunnekreef genoemd.

Willem Mekenkamp is geboren in 1858 te Rijssen. Hij is de zoon van Jan Hermen Mekenkamp (Pots Aor'nd Jan) en Gerritdina Engberts. Willem Mekenkamp is fabrieksarbeider. Hij is getrouwd op 10 februari 1882 met Egberdina Bergman uit Holten. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren.

Bernardus Johannes Mekenkamp is geboren op 23 augustus 1856 te Enter. Hij is de zoon van Hermannes Mekenkamp en Hendrika Drost. Bernardus Mekenkamp werd ook Poppen genoemd en was kleermaker en winkelier. Bernardus Johannes Mekenkamp is getrouwd op 4 mei 1883 met Frederika Freriks uit Enter. Zij is de dochter van de koopman Jannes Freriks en Fenneken Effink (van de scholten Effink). Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Het eerste kind, Hermannes, neemt de zaak over. Het tweede kind, Femia, trouwt met Johannes

Antonius Mulder van café de Pijp. Johannes Antonius Mulder bouwt een nieuw huis op het erve Stalhaarms op de hoek van de Wierdenseweg en de Witmoesdijk. Hij is de zoon van de klompenmaker en landbouwer Hendrikus Mulder, ook Stal Haarms genoemd en Regina Denselaar. Het vijfde kind, Hendrika, wordt non (zuster Fredrica) bij de Orde van de Zusters van Liefde te Schijndel, waar ze op vijftientigjarige leeftijd overlijdt. Het achtste kind, Johanna, trouwt met de aannemer Jans Kerkhof, de zoon van de bakker en metselaar Johannes Kerkhof en Geertruida Johanna Ekkerink.



2015, erve Stalhaarms, nu café Bekhuis (de Pijp)



Jan en Fenne Mulder in de tuin van erve Stalhaarms, nu café de Pijp, collectie Harrie Cox.

Hermannes Mekenkamp is geboren op 15 juni 1884 te Enter. Hij is de zoon van Bernardus Johannes Mekenkamp (Pop' n) en Frederika Freriks. Hermannes Mekenkamp had een manufacturen- en kruidenierswinkel aan de Dorpsstraat 36 te Enter. Hij is getrouwd op 3 juli 1919 met Catharina Johanna Hodes uit Rijssen. Catharina Johanna Hodes is overleden op 27 september 1926 op zevenendertigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.



Klompenmaker Hodes

Bernardus Johannes Mekenkamp is geboren op 4 december 1924 te Enter. Hij wordt ook Pop' n Jan genoemd en woonde aan de Dorpsstraat 36 te Enter. Bernardus Johannes Mekenkamp is de zoon van Hermannes Mekenkamp en Catharina Johanna Hodes. Hij is de getrouwd op 26 oktober 1955 met Gerharda Theresia Arkink uit Azelo. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Bernardus Johannes Mekenkamp is overleden op 22 januari 2011 te Enter.



Hans Mekenkamp, Silvia Bakker-Mekenkamp, Gerda Mekenkamp en Gonny Mekenkamp, 17 september 2016, ze kijken naar de optocht van de Enterse Dagen die voorbij komt.



Gerda Mekenkamp en haar zus Annie zijn 89 jaar geworden, 13 april 2016

Werner Mekenkamp is geboren in 1666 te Ypelo op erve Klein Mekenkamp. Hij is de zoon van Gert op Mekencam en Egbertina Broil. Werner Mekenkamp is getrouwd met Jenneken Elsen.

Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Hendrik Mekenkamp, die ook Wanderson werd genoemd en Aeltje Mekenkamp, die ook Warners werd genoemd. Aeltje Warners is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk van Aeltje Warners is op 22 augustus 1723 met Jan Hendriks ten Brinke uit Rectum. Jan Hendriks ten Brinke is de zoon van Hendrik Klein Hulshorst (Brink Hendrik) en Maria Effink van de schultes (scholten) van Enter. Het tweede huwelijk is op 16 februari 1737 te Rijssen met Hieronymus Jan Jansen Helmich uit Rijssen. Hij was de zoon van Jan Helmich, burgemeester van Rijssen en Maria.



Stalhaarms-Jan was een fervent pijproker en het verhaal ging dat hij op een gegeven moment zijn pijp zocht. Hij vroeg aan zijn vrouw: 'Fenne, woer hek de piepe'. Fenne antwoordde: 'Jans, ie hebt em in n moond'. Toen is de bijnaam van het café ontstaan: de Pijp.

## Meijlink

Jan Slijter uit Holten is de oudst bekende Meijlink. Hij is getrouwd met Arendjen Meijlink. Uit dit huwelijk is op 31 augustus te Holten Jan Jansen Meijlink geboren.

Jan Jansen Meijlink is geboren op 31 augustus 1710 te Holten en overleden na 1775. Hij is bouwman van beroep. Jan Jansen Meijlink is de zoon van Jan Slijter en Arendjen Meijlink. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 23 augustus 1744 te Holten met Geertien Driessens Brandik. Uit dit huwelijk zijn te Holten vier kinderen geboren. Het eerste kind, Gerrit Jan, wordt Meiling genoemd. Het derde kind wordt Derk Jansen genoemd. Het vierde kind wordt Gerrit Jan Jansen genoemd, en ook Schreur. Het tweede huwelijk is op 11

augustus 1754 te Holten met Geertje Willems Twenhaar. Uit dit huwelijk worden te Holten acht kinderen geboren. Het zesde kind wordt Jenneken Jansen Meilink genoemd. Het zevende kind, Jan Jansens Meilink, wordt ook Slijter genoemd.

Willem Meilink is geboren op 27 februari 1894 te Bathmen en overleden op 20 april 1956 op tweeënzestigjarige leeftijd te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Jan Meilink en Lambarta Stoevenbeld. Willem Meilink is landbouwer op erve de Hofstede te Enterveen en grondwerker bij de heidemij. Hij verhuist op 16 mei 1923 van Holten naar Enterveen, waar hij pachter is geworden. Eigenaar van erve de Hofstede is Hendrik Johan Gustaaf Kanssen van Raaij, advocaat te Soest. In 1934 bouwt hij een boerderij aan de Enterveenweg 7. Hij blijft werken voor de heidemij. Willem Meilink is getrouwd op 5 februari 1921 te Bathmen met Hendrika Ooms uit Hengelo (Gld). Uit dit huwelijk zijn te Enterveen negen kinderen geboren. Het derde kind, Tonia Fredrika Meilink, is getrouwd op 21 mei 1948 met Johan Gerhard Jansen, directeur van de raiffeissenbank, later rabobank en koster van de hervormde kerk. Het vierde kind, Lambertha Hermina (Bertje) is getrouwd op 18 oktober 1956 met de houtbewerker Willem Langenhof uit Enter. Hij is de zoon van de klompenmaker Hermannus Langenhof (de Menze) en Johanna (Janna) Wilt.

Gerrit Jan Meilink is geboren op 26 april 1921 te Bathmen en overleden op 22 december 1995 te Enter. Hij is de zoon van Willem Meilink en Hendrika Ooms. Gerrit Jan Meilink is landbouwer en slager. Hij is getrouwd op 19 juli 1922 met Gerda Johanna Mensink uit Notter. Zij is de dochter van Jan Mensink (Imkers Jan) en Johanna Hartgerink. Uit dit huwelijk zijn te Enter twee kinderen geboren, Anneke en Willem Meilink. Gerda Johanna Mensink is op 4 april 1951 overleden te Enter op achtentwintigjarige leeftijd.

Willem Meilink is geboren op 3 april 1951 te Enter. Hij heeft een klussenbedrijf. Willem Meilink woont aan de Rijssenseweg 48 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Jan Meilink en Gerda Johanna Mensink. Willem Meilink is getrouwd op 19 oktober 1972 met Rikie Lubbers uit Enter. Zij is de dochter van de landbouwer Derk Lubbers, op het erve Lubs aan de Brinkstraat, en Geertrui Getkate. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Raymond en Gerwin Meilink.



Schilderij van de hervormde kerk gemaakt door Wilma Plumers, haar boek 'Dwars door Enter' is uitgekomen in 2014.



Reins Aornd Jan (Arend Jan Altena); deze foto is gemaakt op de Dorpsstraat omstreeks 1935, de huizen links zijn nu de Chinees en de visboer.

## Nijland

Gert Jansen van Niland (Slamp) is geboren omstreeks 1620 te Enterbroek. Hij is de oudst bekende Nijland. Gert Jansen van Niland wordt ook Slamp genoemd. Gert Jansen van Niland wordt aangeslagen door het Register van Wegen op 29 oktober 1675 voor een bedrag van één gulden en zestien stuivers. In 1670 is er opnieuw een aanslag van vier gulden. Ook in 1657 en 1674 wordt hij genoemd, als de arme Geert Nijlant. Gert Jansen van Niland is getrouwd op 5 juli 1646 met Fenneken Jansen Söte uit Almelo. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Jan Gerritsen (Slamp), Gerrit op 't Nieland en Derk Nijland.

Jan Gerritsen van Niland (Slamp) is geboren op 15 juni 1645 te Enterbroek. Hij is de zoon van Gert Jansen van Niland (Slamp) en Fenneken Jansen Söte. In 1694 en 1701 wordt hij genoemd als bewoner van het erve Slamp. Jan Gerritsen van Niland (Slamp) is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 9 augustus 1668 met Geesken Albertsen van 't Witvoet uit Almelo. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. De kinderen worden ook Slamp genoemd. Het tweede huwelijk is op 6 juni 1716 op zeventigjarige leeftijd met Berendje Willems.

Jan Nijland is de zoon van Jan Nijland (Hin' n Jan) en Janna Rosman. Hij woont aan de Brinkstraat 30 te Enter. Jan Nijland is getrouwd met Jannie Drijer. Uit dit huwelijk is Johanna Marije Nijland geboren. Zij is getrouwd op 6 augustus 2002 met Dirk Getkate uit Enter. Hij is de zoon van Lucas Getkate en Mientje Rozemuller.

Jan Hendrik Nijland is geboren op 27 december 1944 te Enter en overleden op 23 september 2009 in het ziekenhuis te Almelo. Hij is de zoon van Jan Nijland (Winds Jan) en Jenneken Jansen. Hij woont aan de Witmoesdijk 5 te Enter. Jan Hendrik Nijland is getrouwd op 12 december 1969 met Arendina Johanna (Anna) Broeze uit Elsen. Zij is de dochter van Jan Hendrik Broeze (Reef) (landbouwer op erve Reef) en Hermina Grada ter Avest. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Jeanette Nijland, Mark Nijland en Rianne Nijland. Jeanette Nijland is getrouwd met Andre Tijhof. Mark Nijland is getrouwd met Carla Maathuis en Rianne Nijland is getrouwd met Bart Maathuis.

Gradus Nijland is geboren omstreeks 1777 te Enter en overleden op 9 mei 1849 te Enter. Hij is de zoon van Albert Berends Nijland en Euphemia Hermsen (Fenneken) Pierik. Gradus Nijland is getrouwd op 21 november 1815 met Maria de Wilde uit Enter. Zij is de dochter van schipper Jan de Wilde en Diena Evers (Eeken). Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Maria de Wilde overlijdt te Enter op 18 juni 1854 op negenenvijftigjarige leeftijd. Het eerste kind, Berendina is getrouwd op 17 augustus 1844 met landbouwer Hendrik de Wilde (Rassche). Hij is de zoon van klompenmaker Fredrik de Wilde en Hermina Koenderink. Het tweede kind, Fenneken Nijland, is getrouwd op 8 maart 1851 met schipper en koopman Jan Slot uit Enter. Hij is de zoon van schipper Hendrik Slot en Aaltje Langenhof.

Gerrit Nijland is geboren op 8 augustus 1745 te Enter en overleden op 25 november 1807 te Dieren op tweeënzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gerrit Jansens Nijland en Arendjen Hendriks Katteler. Gerrit Nijland is zompschipper. Hij is verdronken te Dieren toen hij op weg was met zijn zomp. Hij is in Enter begraven. Gerrit Nijland is getrouwd op 21 december 1767 met Janna Velten uit Enterbroek. Zij is de dochter van schipper Gerrit Velten en Geze Rassche. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren, Geesken, Arentjen, Gradus, Jan en Jenneken Nijland.

Gerhardus (Gradus) Nijland is geboren op 27 maart 1774 te Enterbroek en overleden op 8 april 1837 te Enter op drieënzestigjarige leeftijd. Hij is schipper van beroep. Gradus Nijland is de zoon van Gerrit Nijland en Janna Velten.

Het erve Horstink is een oud erf dat al in 1475 als erve Hoffstede werd genoemd in het Schattingsregister. In het Verpondingsregister (nr.2604) van 1601 en 1602 word Ale Hoffstede genoemd als eigenaar van het erve Horstink en Reint Peters als gebruiker. Op 17 april 1802 koopt Gerardus Nijland, ook Nieuwland genoemd, van Derk Brandes, die gehuwd was met Janna Gerritsen Nijland en geen kinderen hadden, het huis en gaarden en enig bouwland onder Enter voor elfhonderd gulden. Deze Derk Brandes had van 1786 tot 1795 een geschil met de markerichter Hendrik Dikkers over het gebruik van de Horstinksteeg. De Drost van Twenthe moest hierover een uitspraak doen.

Gradus Nijland is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 23 mei 1799 met Geesken Holland uit Enterbroek. Zij is de dochter van Hendrik Holland en Geesje Rassche. Het tweede huwelijk is op 18 juli 1820 met Henriette Peddemors uit Enter. Zij is de dochter van Jannes Peddemors (Zeendam) en Janna ter Steege van de Maat. Geesken Holland blijft op het erve Holland wonen. De stiefouders van Geeske, Jan Brunnekreef en Jenneke Brugman, verhuizen naar Enter. Uit de twee huwelijken zijn vijf kinderen geboren.

Johannes Nijland is geboren op 10 september 1885 te Enter en overleden op 22 februari 1974 te Enter. Hij is landbouwer en wordt ook Horstink Jans genoemd. Johannes Nijland is de zoon van Berend Jan Nijland en Everdina Gezina ter Weel. Hij is getrouwd op 27 november 1919 met Aleida van Uitert uit Enter. Zij is de dochter van landbouwer Gerrit Jan van Uitert en Geertruida Plumers. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.

Gerrit Jan Nijland is geboren op 19 september 1922 te Enter en overleden op 7 mei 2001 te Enter op achtenzeventigjarige leeftijd. Hij wordt ook Horstink Gert Jan genoemd. Gerrit Jan Nijland is molenaar bij de coöperatie. Hij is de zoon van Johannes Nijland (Horstink Jans) en Aleida van Uitert. Gerrit Jan Nijland woonde aan de Dorpsstraat 51a te Enter. Hij is getrouwd op 31 maart 1949 met Diena ten Brinke uit Enter. Zij is de dochter van klompenmaker Jan

ten Brinke (Oarn's Jan) en Trui de Wilde. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Aleida (Alie) Nijland is geboren op 15 maart 1950 te Enter. Zij is getrouwd met Berend Jan Tornij. Truida (Truus) Nijland is geboren op 4 februari 1952 te Enter. Zij is getrouwd met Jan Voortman. Johannes (Johan) Nijland is geboren 29 december 1955. Hij is getrouwd met Marianne Mensink.

Berend Jan Nijland is geboren op 24 april 1925 te Enter en overleden op 17 maart 2003 te Enter. Hij wordt ook Horstink Jan genoemd. Berend Jan Nijland is landbouwer van beroep. Hij is de zoon van Johannes Nijland (Horstink Jans) en Aleida van Uitert. Vanwege de dorpsuitbreiding moet hij verhuizen en hij bouwt een nieuwe boerderij aan de Eversdijk 2 in de Waterhoek. Berend Jan Nijland is getrouwd op 3 december 1924 met Aleida van Uitert. Zij is de dochter van timmerman Hendrik de Wilde (Lubs Hendrik) en Johanna Berendina Morsink. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.



## Ooms

Het geslacht Ooms vindt zijn oorsprong in Groot Ammers en Nieuwpoort. In de zestiende eeuw was de naam nog Oom, wat later Ooms werd. Een oud geslacht Oom (eertijds als Oem geschreven, was een patriciërsfamilie in Dordrecht. Het geslacht Oem behoort ongetwijfeld tot de oudste Hollandse geslachten. In het jaar 1058 vindt men deze naam al vermeld. En op een roemruchte manier. De Luikenaars bedreigden namelijk de stad Dordrecht met een aanval. Zij hadden zo'n grote overmacht, zodat tegenstand onmogelijk leek. Het was ridder Oem die de graaf van Holland adviseerde de vijand binnen de stad Dordrecht af te wachten en 'rondom de stad een menigte kuilen te graven, door stro en groene zoden bedekt, opdat geen vijandelijk oog deze bespeuren zouden'. De niets vermoedende Luikenaars vielen in de kuilen en werden door de soldaten van de graaf bij bosjes afgemaakt of gevangen genomen.

In de veertiende eeuw was er een Nicolaas Oem van Arkel, zoon van heer Jan de Tweede Van Arkel. Hij komt uit een oud geslacht dat terug te leiden is tot het jaar 960. Nicolaas Oem van Arkel zal zijn bijnaam wellicht gekregen hebben van zijn neef (oomzegger) bisschop Jan van Arkel, waarbij hij rentmeester was. Nicolaas Oem van Arkel was gehuwd met Lisabeth

Hendricxdochter van Emmecoven. Hij sneuvelde op 26 september 1345 in de slag bij Staveren. Hij streed samen met graaf Willem van Holland tegen de Friezen. Graaf Willem sneuvelde eveneens.

Het aantal naamdragers Ooms bij de volkstelling van 1947 volgens het Nederlandse Repertorium van familienamen is in Overijssel negentig. In Groningen zijn er geen Ooms. In Friesland acht, in Drenthe achttien, in Gelderland honderdvijftien, in Utrecht zesentachtig, in Noord Holland zeshonderdeenentwintig, in Zuid Holland negenhonderddrieënzestig, in Zeeland achtendertig, in Noord Brabant driehonderdzesenzeventig en Limburg zestien.

Beernt Rotman is landbouwer op het erve Rotman in Elsen. Hij is geboren omstreeks 1460 in Elsen en is getrouwd met Gebbe ten Rode. Beernd neemt de naam van zijn vrouw aan. Uit dit huwelijk werd Lambert geboren, omstreeks 1460 die ook Ten Rode (Ten Raede) werd genoemd. Ook zijn kinderen worden Ten Rode genoemd; later worden ze Rotman genoemd. Beernt is de oudst bekende Ooms uit Elsen.

Henric Rotman is geboren te Elsen op 22 februari 1685. Hij was landbouwer op het erve Rotman. Hij is getrouwd op 30 januari 1717 te Enter met Geesken ter Eese (Esink). Zij was de dochter van Jan ter Eese uit Enter. Uit dit huwelijk is één kind geboren, Het tweede huwelijk is met Anne Assink uit Elsen, de dochter van Herman Assink. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Geesken en Hendric Rotman. Hendric Rotman was landbouwer op erve Ooms, een kleine katerstede. Hij is geboren op 4 december 1729 en getrouwd op 1 juni 1754 met Jenneken Theunissen Nijenhuis. Zij was de dochter van Tonis Ooms op Nijenhuis op de Borkeld.

Hendrik Rotman noemt zich nu Ooms en is geboren te Elsen op het erve Rotman, in het jaar 1729. Hij is de zoon van Hendrik Rotman en Anna Assink. Hij is getrouwd op 1 juni 1754 te Rijssen met Jenneken Nijenhuis uit IJpelo. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. De kinderen worden Ooms genoemd, behalve het tweede kind, dat Ooms wordt genoemd. Het erve Rotman, vroeger Ten Rode geheten, is gelegen aan de Enterbroekweg in de Rothoek in de buurtschap Elsen en wordt voor het eerst genoemd in 1475. Op dit zeer oude erve, welke eeuwenlang in bezit was van de proosdij en stad Deventer, wordt nog steeds geboerd.

Berend Ooms is geboren op 6 april 1794 te Elsen, overleden op 3 maart 1867 te IJpelo. Berend Ooms is de zoon van Derk Ooms en Berendina Heukes. Hij is een eerste keer getrouwd met Berendina Mekenkamp uit IJpelo, zij is zesentwintig jaar geworden, hun eerste kind is één maand oud geworden. Het tweede huwelijk is met Aaltje ter Keurs uit Enterbroek. Uit het tweede huwelijk zijn acht kinderen geboren.

Op 29 augustus 1829 worden de rechten van het domein op het erve Heuks te IJpelo overgedragen bij akte door notaris Van Riemsdijk te Almelo. Het erve Heuks te IJpelo, bestaande uit een boerenhuis, een schuur, landerijen, vijfenzeventig opgaande eikenbomen en de waarrechten in de marke aan Berend Heukes (Ooms), landbouwer te IJpelo voor 944,50 gulden. Voor de marke verdeling bestaan de landerijen uit 12.48 hectare. na de verkaveling verdubbelt het areaal tot 25.45 hectare en behoort bij de hof van Borne.



Hendrik Jan Ooms (1898-1973), Janna Dina Ooms (1895-1966), Albert Jan Ooms (1887-1986) woonden op erve Ooms te Elsen.

Albert Ooms wordt Heuks Jan genoemd. Hij is landbouwer op het nieuwe erve Heuks. Jan Albert Ooms is geboren op 24 april 1896 en overleden op 13 juni 1947 op eenenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Derk Ooms (Heuks Derk) en Hendrina Mensink. Hij is getrouwd op 17 augustus 1922 met Johanna Eertink, dochter van Hendrik Jan Eertink en Hendrika Kempe. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.

## Naafs

Berend Naafs is de oudst bekend Naafs. Hij is geboren omstreeks 1750 te Doornspijk. Berend Naafs was landbouwer en jachttopziener op het landgoed Twickel. In 1783 is hij naar Deldenerbroek gekomen, op het erve Platenkamp. Berend Naafs is op 26 oktober 1779 te Brummen getrouwd met Geesken Wensink uit Laren (Gld). Uit dit huwelijk zijn acht kinderen

geboren. De eerste drie kinderen zijn geboren te Doornspijk resp. Lochem, vijf kinderen zijn te Enterbroek geboren.

Fredrik Naafs is geboren op 18 november 1909 te Deldenerbroek. Hij verhuist op 14 januari 1923 naar Enterbroek en woonde tot 1946 aan de Velnersweg 6. Fredrik Naafs is getrouwd op 13 november 1931 te Markelo met Hendrika Wibbelink uit Markelo. Uit dit huwelijk is Hanna Johanna Naafs geboren. Fredrik Naafs koopt het erve Zeendam van Olink, die erfgenaam van het erf was. Hij woonde aan de Reintsweg 8 te Enterbroek.

Hendrik Naafs is geboren op 13 januari 1917 te Deldenerbroek. Hij is de zoon van Gerrit Hendrik Naafs en Johanna Achterkamp. Hendriks Naafs is getrouwd te Ambt Delden op 17 oktober 1946 met Mina Willemsen uit Enter. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Hendrik Naafs was van beroep landbouwer, maar heeft daarnaast vele jaren de melkwagen gereden van de boeren naar de Coöperatieve Zuivelfabriek 'De Vooruitgang' in Deldenerbroek. Daarna werkte hij bij de Landbouw Coöperatie te Enter. Daar moesten geregeld zakken van meer dan honderd kilo versjowd worden. Hendrik Naafs woonde aan de Rijssenseweg 1 te Ambt Delden.

Hendrik Jan Naafs is geboren op 16 februari 1925 te Deldenerbroek en overleden op 20 oktober 1994 te Enter op negenenzestigjarige leeftijd. Hij woonde aan de Marcus Samuelstraat 28 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Hendrik Naafs en Johanna Achterkamp. Hendrik Jan Naafs is getrouwd op 27 april 1961 te Hengelo met Johanna Hendrika Zwierink uit Hengelo. Uit dit huwelijk zijn te Enter drie kinderen geboren.

## **Olthof**

Gerrit Olthof is de oudst bekende Olthof te Enter. Hij is geboren omstreeks 1580. Gerrit Olthof heeft een zoon, Jan Gerrits Olthof.

Het erve Olthof, ook wel Oldenhoff genoemd, bestond al in de vijftiende eeuw. In 1601 woonde hier Jan ten Oldenhoven. Het land had jaren lang woest gelegen. Maar in 1603-1604 wordt er een nieuw huis gebouwd. In 1604 moet er weer pacht betaald worden aan de eigenaren, Katharina en Pelgrina van Hoevel. Van Hoevel had in Albergen van het Sint Antoniusklooster een oud wagenhuis gekocht van vier gebinten. Maar er moest nog een voor en een achtergebint aan worden toegevoegd door timmerman Johan Tij uit Albergen. Het geheel werd in negentien vrachten naar Enter vervoerd en aan de Lagedijk werd er een nieuwe boerderij van gebouwd.



Erve de Oldenhof aan de Lagedijk

Jan Gerrits Olthof is geboren omstreeks 1610 en overleden omstreeks 1655 te Enter. Hij is de zoon van Gerrit Olthof. Jan Gerrits Olthof is getrouwd op 11 maart 1674 met Claesien Gerrits. Zij is geboren omstreeks 1630 en overleden omstreeks 1655 te Enter. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het eerste kind, dochter Gerritje (Grietje), trouwde met Wolter Janszoon Langenhof. Hij is de zoon van Jan Wolters. Wolters Jan op de Langenhof en zijn vader hebben op 3 augustus 1724 achthonderd gulden geleend van Jan Pielenaar te Almelo. Wolter Langenhof en zijn vrouw Grietien Olthof kregen een hypotheek ter grootte van tweeduizend Carolis (goud) gulden van de burgemeester van Deventer, Steven van Delden. De tweede zoon, Albert Olthof, wordt Jansen genoemd. De derde zoon, Jannes, wordt Oldthoff genoemd.

Albert Jansen Olthof is geboren omstreeks 1677 te Enter. Hij is de zoon van Jan Gerrits Olthof en Claesien Gerrit. Albert Jansen Olthof is omstreeks 1709 getrouwd met Maria Hermsen Nijhof, geboren omstreeks 1680. Hij hertrouwde op 22 september 1709 met Aaltie Pietersen Boolink. Uit de twee huwelijken zijn tien kinderen geboren.

Op 16 februari 1724 sluiten Albert Olthof en zijn vrouw Aaltie Boolink een hypotheek af van tweehonderd gulden van de scholten Jan Hesselink van Wierden. Met als onderpand een stuk land, de Veenakker genoemd, gelegen tussen erve Hobbelink en Henrick Gerrits de Wilde. (R.A.Ked.2, blz. 243a, 28 dec.1729). Een hypotheek van duizend gulden krijgen ze van Henrica van de Sluys. Als onderpand wordt genoemd hun eigen land, de Olthofscamp, groot vijf mudde gesaay, naast de Dekkerscamp gelegen, de Westersenakker, groot drie mudde gesaay, gelegen naast het land van Rohaan en Derek Evers, een stuk land, de Veldweg genoemd, groot vijf scheppel, naast het land van Jan Kempers en Jan Nienhuys gelegen, en nog stuk, de Veneakker genoemd, drie scheppel gesaay, naast het land van Jan Berents en Hendrik de Wilde, voorts nog een half dagwerk hooiland in de Colkmaete, gelegen naast de maete van Hendrik Cattelaar. Verder was onderpand de inboedel van het huis (niets uitgezonderd) en de zomp van Wolter Langenhof.

Jannes Olthof is geboren op 7 januari 1725 te Enter. Hij werd ook Op Smeenk genoemd. Jannes Olthof is de zoon van Albert Jansen Olthof en Aaltie Pietersen Boolink. Hij is getrouwd

op 20 september 1748 te Enter met Janna Smienk. Janna is de dochter van Derk Jansen Smeenk en Geesie Jansen toe Harmsel. Uit dit huwelijk zijn te Enter zeven kinderen geboren, Aalbert (twee jaar oud geworden), Aalbert, Geesken, Derk, Gese, Aaltje en Klaas Olthof.

Derk Olthof is geboren op 29 oktober 1747 te Enter en is de zoon van Jan Olthof en Fenne Driezen Oink. Hij van schipper van beroep. Derk Olthof is getrouwd op 26 september 1779 met Jenneken ter Steege (van de Maat) uit Enter. Ze is de dochter van Jan Jansens List en Gesina Nijland (Slamp). Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.

Derk Olthof meldt dat hij op 8 november 1784 goederen heeft gekocht van Gerritje van de List, de weduwe van Wessel Mulder. Met name een huisje in Enter, een stuk bouwland, tweeënhalf scheppel gezaai in de Rije akkers, een stuk bouwland in de Paalakkker, een landje, tweeënhalf scheppel in de Weijtakkers en een hooiland. Op 18 april 1819 verdelen Jan Olthof en Jenneken ter Steege hun goederen onder hun kinderen. Dochter Geesje krijgt het huis met stukje grond en bouwland in de Paalakker.

Het schepel (scheppel) is een oud-Nederlandse oppervlaktemaat. Een schepel was verdeeld in vier spint. Er gingen vier schepel in een mud. Het Twentse herenmud mat echter zes schepel. Een Twents schepel herenmaat = 62,5 Rijnlandse roede = circa 887 m<sup>2</sup>.

Dochter Jenneken is getrouwd met Jannes Ezink uit Enter. Jannes Ezink is pachter op het erve Leijerweerd vanaf 11 november 1812 voor de duur van twaalf jaar. Hij moet in twee termijnen honderdtwintig gulden pacht betalen. Voor de betaling moet hij naar Delden, waar de eigenaar van het erve Leijerweerd woont. Verder moet hij per jaar voldoen als extra pacht twee keer met twee paarden en een wagen naar de markt te Deventer gaan. Verder eist de eigenaar Putman Cramer acht volwassen kippen, een vette gans, tien pond boter en vijftig eieren. Daarnaast moet hij voor Putman Cramer een hond onderhouden en twee paardenstallen vrijhouden. Na de periode van twaalf jaar pachtboer te zijn geweest op het erve Leijerweerd vertrekt Jannes Ezink met zijn gezin naar Zuna. Daar wordt hij Steern Jans genoemd. Hij is de zoon van Joost ter Ese, landbouwer op erve Exo en Aaltje Exo.

Dochter Geesje is getrouwd te Rijssen met de wever Gerrit Brunnekreef uit Elsenerbroek. Het echtpaar is te Enter overleden. Gerrit Brunnekreef is met attestatie van Goor naar Enter gekomen onder de naam Gerrit Klein Kolhoop. Hij is de zoon van Teunis of Antonie Brunnekreef en Lijda Gerrits Hofsté.

Dochter Berendina (Dina) is naaister en trouwt op 15 juni 1843 op zevenenveertigjarige leeftijd met de negenenveertigjarige Willem Jacobs, zoon van de kuiper Hendrikus Jacobs en Janna Waanders. Wanneer ze trouwen hebben ze zes kinderen. De eerste twee kinderen worden na hun geboorte Olthof genoemd, de vier anderen worden Jacobs genoemd. In het geboorteregister van het jaar 1800 verklaart het echtpaar dat de vier laatstgenoemde kinderen, welke in het geboorteregister voorkomen onder de naam Jacobs, ten onrechte als wettig staan vermeld, als gevolg van de omstandigheden, en dat de vader alle kinderen erkend volgens de bepaling van het burgerlijk wetboek.

Jannes Olthof is geboren op 15 januari 1795 te Enter als zoon van Aalbert Olthof en Janna Evers. Jannes Olthof is koopman. Hij is getrouwd op 7 december 1820 met Marijken Ezendam uit Enter. Zij is de dochter van Gradus Ezendam (de zoon van schipper Binnen Jans) en Gerritdina Rörink. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.

Op 15 juni 1866 wordt bij notaris Wesselman te Wierden onder akte nummer 293 een proces verbaal van verschil opgemaakt tussen zijn twee schoonzoons en Hendrikus van Uitert. Dochter Aleida is getrouwd met Jan Hendrik Morsink uit Kerspel Goor. Zij overlijdt te Ypelo in het kraambed op eenenveertigjarige leeftijd. Jan Hendrik is landbouwer van beroep maar is veel op pad als veearts en vehandelaar. Bij inzet op 14 juli 1871 en bij veiling op 28 juli 1871 wordt zijn huis met erf en enige percelen bouw- en weiland verkocht voor achthonderdvijftig gulden. Notaris Veening uit Almelo maakte de aktes op. In 1872 is het geld op en vraagt en krijgt hij op 16 maart 1872 een hypotheek van Jan Tjihof te Vriezenveen. In 1890 woonde Jan Hendrik Morsink in Enter.

Gradus Olthof is geboren op 18 januari 1821 en overleden op 23 juni 1901 te Enter. Hij is de zoon van Jannes Olthof en Marijken Ezendam. Gradus Olthof is schipper van beroep. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 15 juli 1858 met Hendrika ter Hofstee. Uit dit huwelijk is Jannes Olthof geboren. Hendrika ter Hofstee overlijdt op twintigjarige leeftijd. Gradus Olthof hertrouwde op 7 september 1870 met Johanna van den Berg uit Enter. Uit dit huwelijk wordt Maria Olthof geboren.

## Op de Haar

Hendrik op de Haar is de oudst bekende Op de Haar. Zijn achter-achterkleinkinderen wonen op het erve Wolves te Enterbroek. Hij heeft een zoon, Jan op de Grote Haar genoemd, geboren omstreeks 1650. Hendrik op de Haar is geboren op erve 't Winkel in Zuna. Hij is dienstknecht geweest bij Bokdam in Rectum, daarna bij Albert Morsink in Ypelo en bij Fredrik Morsink in Enterbroek.

Jan op de Grote Haar is geboren omstreeks 1650 te Bathmen en overleden op 15 juli 1719 te Bathmen. Hij is de zoon van Hendrik op de Haar. Jan op de Grote Haar is getrouwd op 22 oktober 1676 te Gorsel met Geesken Berends. Uit dit huwelijk is Gerrit Jansens op de Groote Haar geboren.

Gerrit Jansens op de Groote Haar is geboren omstreeks 1687 te Bathmen. Hij is de zoon van Jan op de Groote Haar en Geesken Berends. Gerrit Jansens op de Groote Haar is op 13 augustus 1719 getrouwd met Jenneken Teunissen Hannink. Uit dit huwelijk is te Bathmen omstreeks 1721 Gerrit Groothaar geboren.

Engbert Grote Haar is geboren op 1 juni 1789 te Bathmen en overleden op 6 januari 1866 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Gerrits Grote Haar en Henders Beldman. Engbert Grote Haar was landbouwer op het erve Wolves te Enterbroek. Zijn burens zijn Berend Zeendam en Jan Wolfs. Engbert Grote Haar is getrouwd op 18 mei 1822 te Bathmen met Aaltje Wibbelink (Kuit) uit Bathmen. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.

Het erve Wolves wordt in 1811 gekocht door J. A. ter Horst te Rijssen van de erven Borgerink op het Kattelaar. In 1815 wordt schoonzoon Jan Dikkers, burgemeester te Rijssen, eigenaar van o.a. het erve Wolves en het erve Reijns. In de Zwolsche Courant staat de volgende advertentie: *op zaterdag 28 july 1860, zal te huize van J.H. ter Hofstede (Binnengaais), publiek worden verpacht voor een tijd van zes jaar, ingaande 22 februari 1861, het erve Wolves in Enterbroek, aan de grote weg van Enter naar Delden. Bestaande uit: huis, schuur en varkenskot met daarin een stookplaats voor veevoeder. En verder uit ruim elf bunder bouwland, drieëntwintig bunder hooi- en weiland en veertien bunder broekgrond, alles aan elkander gelegen. Informatiën bij de eigenaar, de heer J. Dikkers te Rijssen.* In 1861 wordt de familie Groothaar, komende uit Bathmen, pachter van het erve Wolves. Op 9 maart 1882 verhuizen ze naar Diepenheim.

Jan Groothaar is geboren op 25 september 1825 te Bathmen en overleden op 10 oktober 1894 te Bornerbroek op negenenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Engbert Grote Haar en Aaltje Wibbelink (Kuit). Jan Groothaar woonde in 1877 te Ypelo en vanaf 6 december 1882 op erve De Haar te Deldenerbroek. Op 1 december 1893 verhuisde hij naar Bornerbroek. Jan Groothaar is getrouwd met Janna Keijser uit Rijssen. Zij is overleden op 21 maart 1887 te Ambt Delden op negenenvijftigjarige leeftijd. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.

Aaltje Groothaar, de oudste dochter van Jan Groothaar, is geboren op 16 januari 1854 te Diepenheim en overleden op 13 december 1943 te Enterbroek. Aaltje Groothaar is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 30 augustus 1872 met Gerrit Jan Broeze uit Ypelo. Gerrit Jan Broeze is op 3 augustus 1878 op zevenendertigjarige leeftijd te Enterbroek overleden. Hij

is de zoon van Jan Broeze en Maria Assink. Gerrit Jan Broeze woonde op het erve Peerck (Pierik) te Enterbroek. Op 6 november 1873 koopt hij het erve Peerck van Jan Willem Otten voor negenhonderd gulden met een hypotheek van Jan Hendriks Wolkers uit Ambt Almelo. Aaltje Groothaar hertrouwd met haar zwager, de klompenmaker Hendrikus Broeze uit Ypelo. Gerrit Jan Broeze overlijdt op 20 april 1910 te Enterbroek op zevenenzestigjarige leeftijd.

Engbert Groothaar is geboren op 4 januari 1864 te Diepenveen en overleden op 13 maart 1919 te Enterbroek op vijfenvijftigjarige leeftijd. Op 4 februari 1897 verhuist hij naar Enterbroek en woonde eerst enkele jaren in het oude huis op het erve Holland. Hij is de zoon van Steven Groothaar, die ook Stoevenbelt wordt genoemd en Hendrika Alferink. Engbert Groothaar is getrouwd op 1 juni 1892 met Gerritdina Morsink uit Enterbroek. Zij is de dochter van de landbouwer op het erve de Meijer te Ypelo, Jan Morsink (de Meijer) en Jenneken Bloemendal. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Steven Jan Groothaar is geboren op 27 november 1896 te Diepenveen. Hij wordt ook Wolfs Jan genoemd en is landbouwer van beroep. Steven Jan Groothaar woonde aan de Zeendamsweg 1 te Enterbroek op het erve Wolves. Hij is overleden op 27 juli 1989 te Enter op tweeënnegentigjarige leeftijd. Steven Jan Groothaar is de zoon van Engbert Groothaar en Gerritdina Morsink. Hij is getrouwd op 8 september 1921 met Willemina Frederika Morsink uit Enterbroek. Zij is de dochter van de landbouwer Frederik Morsink en Dina ter Braak. Uit dit huwelijk zijn te Enterbroek drie kinderen geboren.

Als de kapitale boerderij op het erve Wolves op 14 augustus 1943 afbrandt wordt er in de jaren 1947/1948 een nieuwe boerderij gebouwd. Het erve Wolves wordt dan gekocht door Steven Jan Groothaar van Dikkers te Zwolle.

Engbert Groothaar is geboren op 17 januari 1922 te Enterbroek, overleden op 18 juli 2006 te Rijssen en begraven op 22 juli 2006 te Enter. Hij is landbouwer op het erve Wolves aan de Zeendamsweg 1 te Enterbroek. Engbert Groothaar is de zoon van Steven Jan Groothaar (Wolfs Jan) en Willemina Frederika Morsink. Hij is getrouwd op 11 februari 1954 met Johanna Hendrika Broeze uit Ypelo. Zij is de dochter van de landbouwer Hendrik Broeze (Hoss) en Willemina Johanna ter Horst. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.

Engbert Groothaar is de laatste boer op het erve Wolves. In 1988 verkoopt hij de grond aan zijn burenen. De boerderij wordt gekocht door Gerrit Brunnekreef, die er vier wooneenheden van maakt, die verhuurd worden. De rundveestals wordt verhuurd aan Tijink op Zeendam en de andere schuur aan Herman Beverdam die er enkele honderden postduiven heeft gehouden.



Erve Wolves, later Groothaar, nu Brunnenkreef (Notenwei)

## Otten

Hendrik Otten is geboren omstreeks 1600. Hij is de oudst bekende Otten te Enter. Hendrik Otten heeft twee kinderen, Lambert en Hendrik Otten.

Lambert Otten is geboren omstreeks 1625 te Enter. Hij is de zoon van Hendrik Otten. In het vuurstedenregister van 17 september 1642 wordt Lambert Otten genoemd, wonend tussen Velt Jan en Henrick Helmich. Daarna woont hij ergens in het zuidende van Enter. Ook in 1657 wordt hij genoemd, tussen Berent Pleschers en Gerrit Frericks. In 1675 woont hij hier nog tussen dezelfde burens. Zijn naam komt niet voor bij de gewaarde ingezetenen van de marke van Enter. Ook bij de ongewaarde kotters komt hij niet voor. Wel wordt in 1679 een Smijt Lambers genoemd. Hij is waarschijnlijk smid geweest van beroep. Lambert Otten is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 5 maart 1653 met Altien Derksen uit Rectum. Het tweede huwelijk is op 2 april 1666 met Grietien Rotman uit Elsen. Uit het tweede huwelijk is zoon Roelof Otten geboren.

Roelof Otten is geboren omstreeks 1690 te Enter. Hij is de zoon van Lambert Otten en Grietien Jansen Rotman. Op 6 mei 1744 verkrijgt Roelof Otten een uitdrift in de marke van Enter, in het Zuidereind, tussen Dirk Lammertsen te Morsche en Jannes Smit. Hij betaald hiervoor honderdelf gulden. Bij de volkstelling van 1748 wonen bij Roelof drie nog niet getrouwde dochters, Geeze, Fenne en Trijne Otten. Na het overlijden van zijn vrouw Gerritje Braamhaar, houdt hij maagd- of kinderscheiding op 18 augustus 1751, voordat hij hertrouwt. Roelof Otten is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 10 juni 1721 met Gerharda Jansens (Grietje) Braamhaar uit Azelo. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Het tweede huwelijk is op 21 november 1751 met Egbertje Berendsen van het Hagedoorn uit Azelo.

Trouwboek van Delden (RAO.94 blz.43): *Gecoepelerd den 1 augustus 1751, Roeloff Otten weduwnaar van Grietje Braamhaar uit Enter en Egbertje Markslag, weduwe van Jan Markslag uit Asele.*

Jan Otten is geboren omstreeks 1724. Hij is de zoon van Roelof Otten en Gerharda Jansens (Grietje) Braamhaar. Uit dit huwelijk is omstreeks 1750 zoon Gerrit Otten geboren.

Gerrit Otten is geboren omstreeks 1750. Hij is de zoon van Jan Otten. Gerrit Otten woonde te Enter. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1780 met Roelofje Horsman. Uit dit huwelijk is omstreeks 1780 Hermannes Otten geboren. Hij trouwde op 28 januari 1896 met Hendrika Bekhuis uit Enter. Zij is de dochter van Joannes Harmen ten Bekhuis en Geestje Hendriksen Volberink. Het tweede huwelijk is op 10 december 1786 met Berendina Berendsen Winkelmans uit Deldenerbroek.

Bernardus Johannes (Berend Jan) Otten is geboren op 8 mei 1826 te Enter en overleden op 28 juli 1888 te Enter op tweeënzestigjarige leeftijd. Hij was klompenmaker van beroep. Berend Jan Otten is de zoon van Joannes Otten en Joanna Bisschop. Op 5 april 1875 koopt Berend Jan Otten van zijn ouders een huis met erf en wei- en bouwland onder Enter voor negentienhonderd gulden. Berend Jan Otten is getrouwd op 8 mei 1857 met Fenneken ten Kattelaar uit Enter. Zij is de dochter van Luca ten Kattelaar van erve Bullenaar en Berendina Freriksen. Uit dit huwelijk zijn te Enter vijf kinderen geboren. Fenneken ten Kattelaar overlijdt te Enter op 26 juni 1877 op achtenveertigjarige leeftijd. Het eerste kind, Aleida Otten, trouwde met de klompenmaker Mannes Wolters, die ook Koel'n Mans wordt genoemd. Hij is de zoon van klompenmaker Gerrit Wolters (Vit) en Engeltje Kusters.



Erve Bullenaar, Bullenaarsweg

Jan Otten is geboren op 27 mei 1862 te Enter en overleden op 24 augustus 1920 te Enter op achtenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Berend Jan Otten en Fenneken ten Kattelaar. Hij woonde in 1910 in de Waterhoek, nu is op die plaats het woonhuis van Jan Kornegoor. Jan Otten is landbouwer en klompenmaker. Hij is getrouwd op 28 januari 1897 met Johanna

Schrooten uit Enter. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. Johanna Schrooten overlijdt op 14 april 1913 te Enter op vijfenveertigjarige leeftijd. Het eerste kind, Johanna Otten, overlijdt op 3 februari 1912 op dertienjarige leeftijd. Het tweede kind, Grada Johanna Otten, overlijdt op 3 december 1900, zes maanden oud. Het derde kind, Grada Johanna Otten, overlijdt op 3 mei 1922 op twintigjarige leeftijd. Het vierde kind, Hermannes (Mot Jong) is overleden op 23 mei 1965 op eenenzestigjarige leeftijd. Op zijn bidprentje staat: *De dood bevrijde hem van de hevige benauwdheden, die een ongeneeslijke ziekte hem bracht. Op zestienjarige leeftijd stond hij met zijn jongere broer Gerard alleen, nadat zijn vader en moeder en broers en zusters hem door de dood reeds ontvallen waren.* Het zesde kind, Gerhard Johannes (Mot Jongs), is landbouwer. Hij trouwde op 30 oktober 1947 op negenendertigjarige leeftijd met Geertruida Johanna Wolters uit Enter. Zij is de dochter van Hendrikus Willem Wolters en Johanna Theodora Nollen.

Adelbertus van Otten is geboren op 7 februari 1798 te Enter en overleden op 8 april 1834 te Enter op zesendertigjarige leeftijd. Hij is klompenmaker van beroep. Adelbertus van Otten is de zoon van Joannes Otten en Maria Jansens Hobbelink. Hij woonde aan de Brinkstraat te Enter. Adelbertus van Otten is getrouwd op 24 april 1823 met Everdina (Dina) Pluimers uit Enter. Zij is de dochter van klompenmaker Jannes Pluimers en Geesken Waanders. Ze zijn een van de laatsten die in Rijssen in de kerk zijn getrouwd omdat in Enter een (roomse) kerk is gebouwd (1823/1824). Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren, Maria Otten, Gerritdina Pluimers (overleden op éénjarige leeftijd) en Gerrit Jan Pluimers (Susse).

Gerrit Jan Pluimers is geboren op 27 mei 1834 te Enter en is overleden op 18 oktober 1880 te Enter op zesenvieftigjarige leeftijd. Hij is schipper van beroep. Gerrit Jan Pluimers wordt ook de Susse genoemd. Hij is geboren zes weken na het overlijden van zijn vader. Gerrit Jan Pluimers kreeg echter de achternaam van zijn moeder omdat hij als een onwettig kind werd gezien. Aangifte van de geboorte is gedaan door Gerrit Pluimers, een neef van de moeder. Gerrit Jan Pluimers is getrouwd op 25 oktober 1869 met Gezina Femia Nijland. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het eerste kind werd doodgeboren. Het tweede kind, Everdina Pluimers, is overleden op 31 maart 1872, driehonderdzeven dagen oud. Het vierde kind, Jenneken Pluimers, is getrouwd op 6 februari 1902 met de klompenmaker Gerrit Rohaan uit Enter. Het vijfde kind, Everdina Pluimers, is geboren op 4 februari 1879 en overleden op 29 juli 1880 te Enter op éénjarige leeftijd. Aangifte van het overlijden is gedaan door Lucas de Wilde en Gerrit Ezink. Gezina Femia Nijland is hertrouwd op 4 juni 1886 met Gerrit Jan Enoch uit Enter. Hij is de zoon van Arend Jan Enoch en Hermina Slaghuis.

Berend Jan Pluimers is geboren op 3 maart 1906 te Enter en overleden op 10 februari 1996 te Enter op negenentachtigjarige leeftijd. Hij wordt ook Sussen Berend genoemd. Berend Jan Pluimers is klompenmaker. Hij is de zoon van Gerrit Pluimers (Sussen Gait) en Hendrika Johanna (Sussen Dieke) Klumpers. Berend Jan Pluimers woonde aan de Julianastraat 15 te Enter. Hij is getrouwd op 20 december 1934 met Johanna Maassen van den Brink uit Wierden. Zij is de dochter van Gerrit Jan Maassen van den Brink en Gerritdina Wolters. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren. Het tweede kind, Gerritdina Pluimers, is getrouwd op 11 oktober 1962 met Derk Welink uit Enter. Het derde kind, Hendrika Johanna Pluimers, is getrouwd op 25 oktober 1962 met Gerrit Hendrik (Henk) ten Brinke (Plumers Henk) uit Enter.

Hendrik Otten is geboren op 21 april 1769 te Enter en overleden op 24 februari 1843 te Enter. Hij is de zoon van Bartus Otten en Joanna Kamphuis. Hendrik Otten is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 10 mei 1800 met Gezina Volberink uit Enter. Zij is de dochter van Hendrik Volberink en Diena Freriksen. Gezina Volberink overlijdt op 8 februari 1808 te Enter op achtenveertigjarige leeftijd. Het huwelijk is afgesloten onder huwelijkse voorwaarden. Op 30 januari 1808 wordt een testament opgemaakt waarbij de langstlevende de erfgenaam is. Het tweede huwelijk is op 11 november 1809 met Bernardina (Dina) Joostink (Baenis) uit Ypelo. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Dina Joostink overlijdt omstreeks 1784 te Ypelo op achtenveertigjarige leeftijd.

Gerhardus Otten is geboren op 22 augustus 1810 te Enter en overleden op 25 oktober 1877 te Enter op zevenenzestigjarige leeftijd. Hij is klompenmaker. Gerhardus Otten is de zoon van Egbertus Otten en Aleida Joostink. Hij is getrouwd op 16 mei 1839 met Janna Rikkert uit

Enter. Zij is de dochter van de klompenmaker en landbouwer Mannes Rikkert en Berendina Keizer. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Hendrikus Otten is geboren op 8 september 1845 te Enter. Hij is de zoon van Gerhardus Otten en Janna Rikkert. Hendrik Otten is klompenmaker. Hij is getrouwd op 30 januari 1874 met Gesina Spekenbrink uit Enter. Uit dit huwelijk zijn vijf kinderen geboren.

Berend Jan Otten is geboren op 19 juni 1848 te Enter en overleden op 22 juni 1913 te Enter op vijfenzestigjarige leeftijd. Hij is klompenmaker van beroep. Berend Jan Otten is de zoon van Gerhardus Otten en Janna Rikkert. Hij is getrouwd op 3 mei 1881 met Gerritdina Slag uit Enter. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Gerritdina Slag overlijdt te Enter op 20 mei 1907 op zesenvijftigjarige leeftijd. Zij is de dochter van landbouwer Gerrit Slag en Jenne Averdijk. Het tweede kind, Johanna Otten, trouwde op 1 september 1910 met de klompenmaker Engelberts Wolters (Koel'n Bats). Hij is de zoon van de klompenmaker Mannes Wolters (Koel'n Mans) en Aleida Otten.

Joannes Otten is geboren op 20 september 1771 te Enter en overleden op 5 december 1823 te Ypelo op tweeënvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Bartus Otten en Joanna Kamphuis. Joannes Otten is landbouwer op het erve Groot Langelier te Ypelo. Hij koopt voor twaalfhonderdvijfenzestig gulden het erve Perik te Enterbroek van Jannes Koedijk op 21 december 1810. Koedijk heeft dit erve van A. ten Cate gekocht op 4 mei 1807. Hij moest het verkopen vanwege een achterstand in de aflossing van de hypotheek. Jannes Koedijk heeft waarschijnlijk tijdelijk op het erve Pierik gewoond. Joannes Otten is getrouwd op 13 april 1798 met Janna Bolscher uit Ypelo. Zij is de dochter van landbouwer Jannes Bolscher (Beerink) en Aaltje Jansen Langelier (Langen). Uit dit huwelijk zijn elf kinderen geboren. Zoon Jan Willem is geboren op 16 april 1808 te Ypelo en overleden in 1883 te Tubbergen. Als hij in 1849 trouwt wordt er een tweede woning gebouwd op erve Perik. Een testament wordt opgemaakt bij notaris Krämer in Almelo op 25 september 1862. Op 24 oktober 1862 wordt door het echtpaar een nieuw testament opgemaakt bij notaris Veening te Almelo. Joannes Otten woonde in 1870 in Enterbroek op erve Perik. In 1810 heeft zijn vader dit erve gekocht. Hij verkoopt het erve Perik aan Gerrit Jan Broeze voor negenhonderd gulden. Als zijn vrouw overleden is gaat hij bij zijn broer op het erve Langerder in Ypelo wonen tot hij in 1879 naar Tubbergen verhuist. Familie Johannus Wilhelmus Bakker uit Borne woonde op erve Pierik van oktober 1871 tot juni 1874.



Op de foto staat Jannes Bolscher, geboren op 27 maart 1863, getrouwd met Johanna Maria Oonk, geboren in 1870. Jannes Bolscher woonde aan de Bornerbroekseweg te Enter. Hij is de vader van mijn oma Hanna Schuttenbeld-Bolscher, die is geboren op 26 juni 1897. De foto is al meer dan honderd jaar oud, vertelt Agnes Schoolderman.



De foto is uit de collectie van Agnes Schoolderman. 'Het is nog een hele oude foto', vertelt Agnes, 'meer dan honderd jaar oud'. Op de foto staan haar oma Hanna Schuttenbeld-Bolscher, Popp'n Jans, Helmers Jans, Paanders Dieks en Toon Dieks. De foto is gemaakt voor het onderwijzershuis waar meester Kemperink woonde.

Bartus Otten is geboren op 9 mei 1816 te Enter en overleden op 31 december 1876 te Ypelo op zestigjarige leeftijd. Hij woonde op het erve Groot Langerder te Ypelo. Bartus Otten is de zoon van Joannes Otten en Janna Bolscher. Bartus Otten is getrouwd op 20 april 1850 met Berendina Tiehuis. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren die ook Langerder worden genoemd.

Hendrikus Otten is geboren op 14 mei 1861 te Enter en overleden op 9 februari 1924 te Enter op tweeënzestigjarige leeftijd. Hij wordt ook Langerder genoemd en is winkelier. Hendrikus Otten is de zoon van Bartus Otten en Berendina Tiehuis. Hij is getrouwd op 3 februari 1893 met Johanna Maria Roetgerink uit Enter. Johanna Maria Roetgerink is overleden op 6 december 1900 op negenentwintigjarige leeftijd. Ze is de dochter van de kleermaker en landbouwer Christiaan Roetgerink (de Boone) en Geertrui Speekenbrink. Hendrikus Otten hertrouwde op 18 april 1901 met Hendrika Groupe (Grouwe). Uit de twee huwelijken zijn veertien kinderen geboren.

Albertus Johannes Otten is geboren op 10 september 1899 te Enter en overleden op 6 februari 1945 te Enter op vijfenveertigjarige leeftijd. Hij wordt ook Langerder Ab genoemd en is bierbottelaar en venter met de winkelwagen van de coöperatie. Albertus Johannes Otten is de zoon van Hendrikus Otten (Langerder) en Johanna Maria Roetgerink. Hij is getrouwd op 18 mei 1933 met Berendina Maria Kusters uit Enter. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.

Gerhardus (Graads) Otten is geboren op 23 mei 1908 te Enter en overleden op 30 mei 1974 op zesenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Hendrikus Otten (Langerder) en Hendrika Groupe. Graads Otten woonde aan de Dorpsstraat 112 te Enter. Naast een petroleum- en

butagashandel was hij postbode. Hij is overleden in het ziekenhuis te Almelo als gevolg van een val in een sloot. In de sloot werd koelwater van zeventig graden afgevoerd van de kunststoffabriek van Wolters naar de Entergraven. Graads Otten is getrouwd op 19 augustus 1943 met Johanna Egberdina Francisca (Hanke) Spekreijse uit Rectum. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren.



2015, Entergraven, Hollanderdijk

Albertus Hendrikus Johannes (Alwie) Otten is geboren op 9 februari 1945 te Enter en overleden op 24 september 2008 te Enter op drieënzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Graads Otten (Langerder Graads) en Johanna Egberdina Francisca (Hanke) Spekreijse. Alwie Otten woonde aan de Van Uiterstraat 56 te Enter. Hij was postbode, later rijschoolhouder. Alwie Otten is getrouwd op 6 juni 1968 met Theodora Bernarda Henrica (Thea) Geerdink uit Almelo. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren.

Hermannes Otten is geboren op 31 mei 1878 te Enter. Hij is de zoon van Harmannes Otten en Johanna Maria Ekkerink. Hermannes Otten woonde aan de Wierdenseweg 2 te Enter. Hij was klompenmaker. Hermannes Otten is getrouwd op 6 september 1906 met Aleida Groupe uit Enterbroek. Aleida Groupe wordt ook Klok'n Leire genoemd. Uit dit huwelijk zijn twaalf kinderen geboren. Het eerste kind, Hermannes, wordt ook Klok'n Pille genoemd.

Gerrit Jan Otten is geboren op 10 april 1860 te Enter. Hij is de zoon van Hermannes Otten en Johanna Immink. Gerrit Jan Otten was klompenmaker en winkelier. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 25 mei 1888 met Hermina Roetgerink uit Dulder (gemeente Weerselo). Uit dit huwelijk is Hermannus Otten geboren, Hij is tweehonderdeenentwintig dagen oud geworden. Hermina Roetgerink overlijdt op 16 juli 1893 op negenentwintigjarige leeftijd. Ze is de dochter van Hendrik Jan Roetgerink, kleermaker te Weerselo en Francisca Lindeboom. Gerrit Jan Otten hertrouwde op 9 mei 1895 met Johanna

Hermina Broekhuis uit Albergen. Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Het derde en vijfde kind wordt Van Otten genoemd.



'n Fitpoater ofwel Ger Wolters

## Peddemors

Twee families Peddemors boerden op het erve Peddemors te Enterbroek. Het erve wordt nu 'n Beumert genoemd, waar ooit Horstman landbouwer was.

Van de oudst bekende Peddemors is niets bekend behalve dat hij twee kinderen had, Hendrik en Jan Wolfs/Peddemors Wessels ten Zeendam.

Hendrik Peddemors is geboren omstreeks 1600. Hij heeft twee kinderen, Jan (1620) en Eefse (1625). Eefse Peddemors is geboren te Enterbroek en getrouwd op 31 oktober 1652 te Delden met Johan Jansen uit Deldenerbroek.

Het markeboek van Enter vermeld op 26 september 1721: *Is nagegaan het recht van Waere en uitdrift van 't Peddemors en bevonden hetzelve in de jaren 1655 aengekocht te zijn. Eigenaar van het Peddemors in Enterbroek is de pastoor van Delden.*

Jan Peddemors is geboren omstreeks 1620 en is de zoon van Hendrik Peddemors. Hij woonde na zijn huwelijk op het erve Zeendam. Jan Peddemors is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1640 met Eefse Harmsen. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het tweede huwelijk vond plaats te Rijssen op 2 oktober 1659 met Jenneken Spolder van het erve Zeendam te Enterbroek. Ze was de dochter van Wessel ten Spolder. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Eefse en Engbert Peddemors.

Hendrik Peddemors is geboren omstreeks 1640 op het erve Groot Peddemors te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Peddemors en Eefse Harmsen. Hendrik Peddemors is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is te Rijssen op 9 oktober 1670 met Gese Harmsen, de weduwe van Gerrit ten Zeendam. Het tweede huwelijk is te Rijssen op 30 juli 1671 met Gertien Jansens van de Hofstede uit Bentelo. Uit dit huwelijk is te Delden dochter Jenneken geboren.

Zwier Peddemors is geboren omstreeks 1650 te Enterbroek. Hij is de stichter van erve Klein Peddemors, later erve Kamphuis genoemd. Het erve Klein Peddemors is voor het eerst genoemd in het vuurstedenregister van het jaar 1682. Zwier Peddemors is de zoon van Jan Peddemors en Eefse Harmsen. Met wie hij is getrouwd is niet vermeldt, wel dat hij drie kinderen heeft. Bij de informatie betreffende de kinderen is vermeld dat hun moeder Fenne Berendsen is. Aannemelijk is dat Zwier Peddemors en Fenne Berendsen getrouwd waren. Het eerste kind was Berend Peddemors, geboren op 6 maart 1681 te Enterbroek. Zou Berend vee hebben geschut voor de marke en stichter zijn van het erve Schutten? Het tweede kind wordt Jan Zwierts genoemd. Het derde kind wordt Hendrik Zwierts genoemd. Hij woonde op het erve Lambertink in het Enterbroek, later Peddemors-wonner of Olderwoonder genoemd, nu gelegen aan de Reintsweg 8 te Enterbroek.

Berend Peddemors is geboren op 30 januari 1701 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Zwierts Peddemors en Fenneken Semmekrot. Berend Peddemors wordt ook 'Op den Duis' genoemd. Hij is getrouwd op 30 november 1738 te Delden met Geertruid ten Rouweler uit Deldenerbroek. Uit dit huwelijk is Jenneken geboren op 3 mei 1742. Zij trouwde met Gerrit Klein Buursink en overlijdt in 1775 te Wiene.

Gerrit Peddemors is geboren op 5 april 1706 te Enterbroek. Hij is de zoon van Jan Zwierts Peddemors en Fenneken Semmekrot en is de broer van Berend Peddemors. Gerrit Peddemors was landbouwer en woonde volgens de volkstelling van 1748 op erve Groot Peddemors. Op 2 december 1739 wordt in het markeboek op blz. 199/200 van de Grote Boermarke onder Delden, het volgende geschreven:

*Dr. Putman, eigenaar van het Peddemors, heeft een halve waar gekocht op het erve. De goedsheren zijn het er niet mee eens dat dit gebeurd is. Peddemors is een Poalboer onder de marke Enter en heeft een nieuw huis.*

Gerrit Peddemors is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is omstreeks 1733 met Janna ten Ruweler uit Deldenerbroek. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Het eerste kind, Jan Peddemors, is geboren op 14 november 1734 en is één jaar geworden. Het tweede kind wordt een jaar later geboren en wordt ook Jan genoemd. Het tweede huwelijk is op 24 november 1737 met de achttienjarige Dina Gerrits Evers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn te Enter en Enterbroek vijf kinderen geboren. Het vierde kind wordt Berend Gerritsen Zeendam genoemd.

Marten Zeendam is geboren op 28 november 1842 te Enterbroek. Hij is landbouwer op het erve Zeendam en woonde de laatste jaren van zijn leven te Delden. Marten Zeendam is daar ook overleden op 12 november 1933 op negentigjarige leeftijd. Marten Zeendam is de zoon van Berend Zeendam en Janna Colhoop. Hij is getrouwd op 2 december 1881 met Johanna Zandvoort uit Beuseberg (Holten). Uit dit huwelijk is een dochter geboren, Berendina Johanna Aleida (Hanna) Zeendam. Marten Zeendam koopt in 1895 een boerderij te Enter van E.J. Wijngaarden (sectie E 1794 en 3344). Het jaar daarop overlijdt zijn vader op de boerderij. In 1897 woonde Marten Zeendam in Delden. De boerderij wordt verhuurd. Dochter Hanna is boerin op erve Zeendam. Ze maakte er een landgoed van dat op 1 augustus 1935 werd opengesteld voor publiek. Wandelkaarten voor het achttien hectare grote landgoed zijn te koop

bij de bewoner van erve Zeendam en Hanna Zeendam, die intussen in Delden is gaan wonen. B.J. Hendrik Olink erfde de boerderij op voorwaarde dat hij er zelf zou gaan boeren. Toen Hanna Zeendam ziek werd vererfde zij de kapitale woning aan de Langestraat 49 te Delden aan de hervormde kerk op voorwaarde dat er een hervormd rusthuis of ziekenhuis van zou worden gemaakt. Dit is het Johannahuis geworden, dat heeft bestaan tot 1 juli 1964. Toen is het afgebroken ten gunste van het nieuw te bouwen bejaardenhuis Lucaskamp.

Willem Peddemors is geboren op 27 maart 1791 te Enter. Hij is schipper van beroep. Willem Peddemors is de zoon van Gerrit Peddemors en Janna Woltersen te Morsche. Hij is twee keer getrouwd. Het eerste huwelijk is op 22 augustus 1822 met Janna ten Brinke uit Enter. Janna is drie maanden na het huwelijk op tweeëndertigjarige leeftijd overleden. Willem Peddemors hertrouwd op 8 mei 1829 te Delden met Geziena Kamerhuis uit Uelsen. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Gerrit Jan en Johanna Peddemors.

Jan Wolfs/Peddemors Wessels ten Zeendam is geboren op 6 augustus 1713 te Enterbroek. Hij is vanaf 1759 pachter op het erve Peddemors en noemt zich dan Peddemors, evenals zijn kinderen.

*Jan ten Zeendam is landbouwer op het erve Zeendam. Hij is de bouwer van een nieuwe brug over de Rietvoort (voort, voorde) bij Binnengaais. Voor negentig gulden werd hij de aannemer die de brug bouwde voor de marke van Enter. De vorige brug was gebouwd door de eigenaar van de brug, rigter Borgerink van havezathe Katteler. Vanaf 1759 is Jan ten Zeendam pachter op het erve Peddemors (Beumert) in Enterbroek. Zijn naam verandert hij naar de naam van de boerderij. Eigenaar is dan Everhard Herman Putman en Catharina Margaretha van Laar. Op 20 november 1762 wordt Gerrit Egberthz. Coster en Judith Coster eigenaar voor 6000 gulden van het erve Peddemors. Op 28 juli 1772 wordt Carel George van Wassenaar Obdam tot Twickel eigenaar van het erve Peddemors voor 8000 gulden.*

Jan Wolfs/Peddemors Wessels ten Zeendam is getrouwd op 18 januari 1739 te Enter met Hendrina Gerritse Assink uit Ypelo. Uit dit huwelijk wordt één kind geboren, Gerrit Peddemors. Het tweede huwelijk is op 6 september 1744 met Maria Gertsdochter Koenderink of De Wilde. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren. De kinderen zijn, op de laatste na, allemaal geboren op het erve Zeendam. Het laatste kind, Hendrina, is op het erve Peddemors geboren. De kinderen worden ook Zeendam of Ten Zeendam genoemd.



Erve Zeendam, collectie Jan ten Brinke

Marten Peddemors is geboren op 1 maart 1779 te Enterbroek als zoon van Hendrik Peddemors en Berendina ter Steege (van der Maat). Marten Peddemors is landbouwer en wordt in 1810 genoemd als pachter van erve Klein Peddemors (Kamphuis). Hij is getrouwd op 29 maart 1811 met Hendrika de Wilde, dochter van Hendrik de Wilde (Rassche) en Aaltje Rassche. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Marten Peddemors is overleden op 26 december 1860 in een hut aan de Schooldijk (nu Ganzenweg) in de Schut'n Leusmoat.

Jannes Peddemors (Zeendam) is geboren op 12 december 1750 te Enterbroek en overleden op 21 januari 1819 te Enter op achtenzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jan Wolfs/Peddemors Wessels ten Zeendam en Maria Gertsdochter Koenderink of De Wilde. Jannes Peddemors is getrouwd op 26 december 1774 met Janna ter Steege van de Maat uit Enterbroek. Janna ter Steege is de dochter van Jan Jansens List en Gesina Nijland (Slamp). Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Het eerste kind, Henriette Peddemors, is geboren op 15 april 1775. Ze is op vijfenveertigjarige leeftijd getrouwd 18 juli 1820 met Gerhardus (Gradus) Nijland, zesenvestig jaar oud. Gradus Nijland is schipper en is geboren te Enterbroek. Gradus Nijland is de zoon van Gerrit Nijland en Janna Velten. Ze zijn beiden niet oud geworden. Henriette Peddemors overlijdt te Enter op 27 december 1844 op negenenzestigjarige leeftijd en Gradus Nijland overlijdt te Enter op 8 april 1837 op drieënzestigjarige leeftijd. Gradus Nijland was eerder getrouwd met Geesken Holland uit Enterbroek. Geesken is de dochter van Hendrik Holland en Geesje Rassche. Zij blijft op erve Groot Holland wonen, de stiefouders Jan Brunnekreef en Jenneken Brugman gaan in Enter wonen. Uit het huwelijk van Gradus Nijland en Geesken Holland zijn acht kinderen geboren. Geesken Holland is voor 1820 overleden te Enterbroek.

Op 17 april 1802 koopt Gradus Nijland (Nieuwland) het erve Horstink, gaarden en enig bouwland onder Enter voor elfhonderd gulden van Derk Brandes. Derk Brandes is getrouwd met Janna Gerritsen Nijland; het echtpaar heeft geen kinderen. Het erve Horstink is een zeer oud erf dat in het Schattingsregister van 1475 erve Hoffstede wordt genoemd. In het Verpondingsregister (nummer 2604) van 1601 en 1602 wordt Ale Hoffstede genoemd als eigenaar en Reint Peters als pachter. Derk Brandes had een geschil met de markerichter Hendrik Dikkers over het gebruik van de Horstinksteeg. Het duurde van 1786 tot 1795 voordat de drost van Twenthe hierover een uitspraak heeft gedaan.

Jan Peddemors is geboren op 16 augustus 1778 te Enterbroek en overleden op 6 april 1842 te Enterbroek op drieënzestigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jannes Peddemors (Zeendam) en Janna ter Steege van de Maat. Jan Peddemors is getrouwd op 3 mei 1897 te Delden met Mina Plumers uit Enter. Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Jan Peddemors is landbouwer en verhuist met zijn vrouw op 27 september 1812 van Delden naar Enter.

Maria Peddemors, het eerste kind, is getrouwd te Ambt Delden op 20 september 1832 met Hermannes Smit, een boerenknecht, die geboren is in 1804 te Kerspel Goor. Hij is de zoon van Harmen Boswinkel en Berendina Dambrink. Jannes Smit is niet oud geworden. Hij overlijdt in 1840 te Enterbroek op zesendertigjarige leeftijd. Volgens het bevolkingsregister van de gemeente Wierden van 1870 woont Maria Peddemors te Enterbroek, kadastrummer 808, nabij erve Brok. Zij wordt ook Slamp genoemd omdat Hermannes Smit landbouwer was op erve Slamp en die naam heeft meegenomen. Op 8 september 1856 komt bij de commissie tot verdeling (armbestuur) van de hervormde diaconie in de marke Enter een verzoek om een subsidie toe te kennen aan het plaatsje Slamp, bewoond door de weduwe Smit. Hermannes Smit was boerenknecht op het erve Altink in Deldenerbroek in 1829. Hier heeft hij Maria Peddemors leren kennen die met haar twee broers ook op het erve Altink werkte. Ze werkten voor Holland die toen landbouwer was op het erve Altink.

Gradus Peddemors is geboren op 1 oktober 1801 te Enterbroek en is overleden te Enterbroek op eenenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Jannes Peddemors (Zeendam) en Janna ter Steege van de Maat. Gradus Peddemors is getrouwd op 13 juni 1822 met Aaltje Lodewegers uit Pruisen. Zij is de dochter van Teunis Lodewegers en Geesken de Wilde (Rase). Uit dit huwelijk zijn acht kinderen geboren. Berendina Peddemors, het vijfde kind, is getrouwd met Jan Ezendam van erve de Paswever (de Jente), zoon van schipper Jan Ezendam. Gradus Peddemors woonde in een huisje op de Schut'n Leusmaat aan de Schooldijk, nu Ganzenweg.

Jan Hendrik Peddemors is geboren op 18 augustus 1818 te Enterbroek. Hij is wever van beroep. Hij is de zoon van Gradus Peddemors en Aaltje Lodewegers. Jan Hendrik Peddemors is getrouwd op 11 augustus 1877 met Hendrika Bijsterman. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Jan Hendrik Peddemors woonde in een huisje aan de Schooldijk. Later trouwde Hendrika Bijsterman op tweeënveertigjarige leeftijd met Arend Jan Rensink, een landbouwer uit Markelo. Drie jaar na het huwelijk overlijdt Arend Jan Rensink op achtentwintigjarige leeftijd.

Berend Jan Peddemors is geboren op 15 augustus 1910 te Enter. Hij is de zoon van Gradus Peddemors en Willemina Langenhof. Berend Jan Peddemors is getrouwd met Catharina Berendina van Brussel. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Gradus en Dirk Peddemors. Ze woonden aan de Julianastraat, naast Eertink (Zwik).

Teunis Peddemors is geboren op 27 februari 1825 te Enter en is overleden op 28 oktober 1879 te Enter op vierenvijftigjarige leeftijd. Hij is de zoon van Gradus Peddemors en Aaltje Lodewegers. Teunis Peddemors was koopman van beroep. Hij is getrouwd op 26 november 1852 te Ambt Delden met Hendrika Hagreis. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren, Gradus en Aaltje Peddemors. Het gezin van Teunis Peddemors woonde tot 1875 bij zijn broer in Enterbroek, vermoedelijk in het huisje in de Leusmaat aan de Schooldijk (nu Ganzenweg). Daarna woonden zij in het noordeinde te Enter, in het huis dat nu nog Peddemors Graads wordt genoemd

Mannes Peddemors is geboren op 11 november 1884 te Enter. Hij is de zoon van Gradus Peddemors en Hendrika Espele. Mannes Peddemors is in 1936 de buurman van Willem Rohaan aan de Rondweg. Hij is getrouwd op 10 juni 1915 met Janna Ooms uit Ambt Almelo. Uit dit huwelijk zijn zes kinderen geboren.

Gerrit Jan Peddemors is geboren op 11 september 1915 te Enter en woonde aan de Stationsweg te Enter. Hij is de zoon van Mannes Peddemors en Janna Ooms. Gerrit Jan Peddemors is getrouwd op 11 mei 1950 met Johanna van de Riet, dochter van Berend Jan van de Riet (Kraaks Beernd Jan) en Gezina Assink uit Enter. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren.

Gradus Peddemors is geboren op 22 juli 1922 te Enter, zoon van Mannes Peddemors en Janna Ooms. Hij is de broer van Gerrit Jan Peddemors. Gradus Peddemors is getrouwd op 22 november 1951 met Willemina de Wilde. Zij is de dochter van Frederik de Wilde (Kaat'n Fredrik), ganzenkoopman en paardenhandelaar en Harmina Burgers. Uit dit huwelijk is dochter Janna geboren op 2 november 1953.

Vervolg: zie deel 2 'Ik sin nun echen Eantersen'